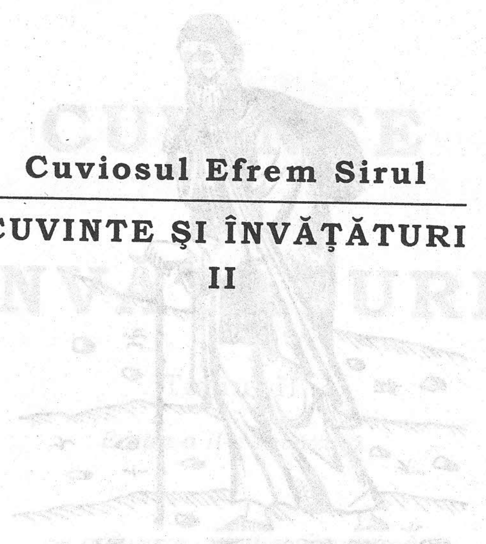

Cuviosul Efrem Sirul

CUVINTE ȘI ÎNVĂȚĂTURI

II

Cuviosul Efrem Sirul

CUVINTE ȘI ÎNVĂȚĂTURI

Tomul II

Ediția a II-a revăzută

Se tipărește cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte
GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Translatare după ediția din anul 1818
Protosinghel Ioan Filaret

Editura Bunavestire
Bacău

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Ephrem Syrus, st.
Cuvinte şi învăţături / cuviosul Efrem Sirul. - Bacău: Bunavestire, 2006-
vol.
ISBN ISBN 978-973-8460-83-6
Vol. 2 / ed.: protosinghel Ioan Filaret. - ISBN
978-973-8460-85-0

I. Filaret, Ioan (ed)

821.14'02-97=135.1

CUVÂNT
LA VIAŢA FERICITULUI AVRAAMIE ŞI A NEPOATEI SALE MARIA

Fraţii mei, doresc să vă povestesc o petrecere bună şi desăvârşită a unui bărbat minunat care, începând-o şi săvârşind-o, s-a slăvit. Însă mă tem a istorisi acea minunată şi strălucită istorie a icoanei faptei lui celei bune de Dumnezeu iubită, că iată, petrecerea bărbatului este bună şi desăvârşită, iar eu sunt neputincios şi prost. Şi icoana, adică a faptei bune, este luminată şi minunată, iar vopselele sunt posomorâte şi înfricoşate. Dar, cu toate acestea, deşi sunt neputincios şi prost, deşi după vrednicie nu cuprind desăvârşirea, povestesc după cât pot, nefiind îndestulat a grăi cele pentru al doilea Avraam, care, ca şi primul, a fost în vremurile noastre, şi cu îngerească şi cerească vieţuire a petrecut pe pământ. A câştigat răbdare ca un damnat şi s-a învrednicit darului ceresc, fiindcă din tinereţile sale s-a curăţit pe sine, făcându-se biserică Sfântului Duh, şi s-a pregătit pe sine vas sfânt, ca să locuiască întru dânsul Dumnezeu, Cel ce l-a chemat.

Fericitul acesta avea părinţi foarte bogaţi care îl iubeau mai presus de măsura firii omeneşti şi l-au logodit din pruncie şi aşteptau să vină la vârsta cea cuviincioasă

pentru căsătorie. Dar el nu voia asta, ci din tânără vârstă mergea adesea la biserică, iar din Dumnezeieştile Scripturi cu dulceaţă asculta şi cu bucurie cugeta la ele. Părinţii însă, îl sileau să se căsătorească, dar el nu voia. Şi, fiind supărat de multe ori de dânşii, din multa ruşine a primit. Iar după ce s-a făcut nunta, în a şaptea zi, şezând el împreună cu mireasa, deodată, ca o lumină, a strălucit darul în inima lui. Şi, ieşind din casă, a plecat. Iar lumina aceea i s-a făcut povăţuitor şi, urmându-i, a ieşit din cetate. Şi la două mile depărtare, aflând o chilie goală, a intrat şi a locuit într-însa, şi cu mare bucurie şi veselie a inimii slăvea pe Dumnezeu.

Iar părinţii împreună cu rudeniile s-au înspăimântat de ceea ce s-a întâmplat, şi îl căutau pretutindeni. După şaptesprezece zile l-au aflat în chilie, rugându-se lui Dumnezeu, şi, văzându-l, s-au minunat. Iar fericitul a zis către dânşii: „Ce vă minunaţi? Mai bine slăviţi pe Dumnezeu, Iubitorul de oameni, Care m-a izbăvit pe mine din noroiul fărădelegilor mele şi vă rugaţi pentru mine, ca până în sfârşit să port jugul în care Domnul m-a învrednicit pe mine, nevrednicul, să intru şi, petrecând după buna Lui plăcere, voia Lui să şi-o împlinească întru mine". Iar ei, răspunzându-i, au zis: „Amin".

Apoi i-a rugat pe dânşii ca să nu-l caute adeseori şi, astupând uşa, a încuiat-o pe dinăuntru, lăsând numai o fereastră mică prin care primea hrană, iar mintea lui s-a luminat de dar, sporind întru petrecerea cea bună, câştigând mereu înfrânare, priveghere şi plângere, smerită cugetare şi dragoste. Şi străbătea vestea despre dânsul pretutindeni, iar oamenii, auzind, veneau să-l vadă şi să se folosească, pentru că primise de la Dumnezeu cuvântul înţelepciunii şi al priceperii. Şi aşa, vorba şi vestea despre dânsul şi părinţii lui era ca un luceafăr luminos.

După ce au trecut zece ani de când a plecat din lume, părinţii lui s-au săvârşit, lăsându-i avuţii şi mult aur. Iar el a rugat pe un adevărat prieten al său ca să le împartă săracilor şi sărmanilor, ca să nu fie împiedicat la rugăciune din cauza acestora, şi, astfel făcând, a rămas fără de grijă. Că aceasta era sârguinţa fericitului, ca să nu se lege mintea lui cu vreun lucru pământesc şi pentru aceasta nimic nu şi-a câştigat pe pământ, decât numai un sac şi o haină de păr pe care le purta; avea încă şi un vas din care mânca.

Dar împreună cu acestea a câştigat peste măsură smerita cugetare şi dragostea la fel faţă de toţi oamenii. Nu a cinstit mai mult pe bogat decât pe sărac, nici pe stăpânitor decât pe cel stăpânit, ci pe toţi îi cinstea la fel. Nu a privit la faţă de om, nici nu a certat cu obrăznicie pe cineva vreodată, ci cuvântul lui era îndulcit cu sare, cu dragoste şi cu blândeţe. Că cine, auzind răspunsul lui cel prea bun, se sătura vreodată de dulceaţa din cuvântul său? Sau cine se îndestula privind faţa lui cea cinstită şi cu chip de înger? Că în toată vremea pustniciei sale, în care s-a nevoit cu toată osârdia timp de cincizeci de ani, nu şi-a schimbat pravila. Însă pentru nemărginita râvnă şi dragoste ce avea către Hristos, toată vremea i s-a părut ca nişte zile puţine, şi toată petrecerea pustniciei i s-a arătat nesăţioasă.

În apropierea acelei cetăţi era un sat foarte mare, în care toţi erau elini, de la cel mai mic până la cel mai mare. Şi nimeni n-a putut să-i întoarcă de la îndrăcirea idolească, măcar că mulţi preoţi şi diaconi au fost puşi de episcopul de acolo pentru aceasta, dar se întorceau toţi nelucrători, neputând suferi prigoana adusă asupra lor. Chiar şi mulţi monahi s-au dus la ei de mai multe ori, dar n-au reuşit nimic spre întoarcerea acestora.

Într-una din zile, episcopul, fiind de față și clericii, aducându-și aminte de fericitul bărbat, a zis către dânșii: „În vremea mea, nu am cunoscut un astfel de bărbat desăvârșit, cu tot lucrul bun împodobit, care întru toate iubește pe Dumnezeu, ca Avraamie". Și au răspuns clericii, zicând: „Cu adevărat este rob al lui Hristos și pustnic desăvârșit". Și a zis către dânșii episcopul: „Voiesc să-l hirotonesc pe el pentru satul elinilor, căci prin răbdarea și dragostea lui îi va putea întoarce pe dânșii la Dumnezeu".

Și, sculându-se numaidecât, împreună cu clericii au venit la dânsul. Și după ce au venit și l-au sărutat pe el, a început episcopul a-i zice pentru satul acela și a-l ruga să se ducă acolo. Iar el, auzind, s-a întristat foarte și a zis către episcop: „Iartă-mă, părinte, dar lasă-mă, te rog, să-mi plâng fărădelegile mele, că eu sunt nedesăvârșit și neputincios la lucrul acesta". Și iarăși a zis către dânsul episcopul: „Cu darul lui Hristos ești puternic și nu te lenevi a face această ascultare". Și, răspunzându-i, fericitul a zis: „Rog pe preacuvioșia ta, miluiește nedesăvârșirea mea, ca să-mi plâng răutățile mele!". Zis-a către dânsul episcopul: „Iată, toate le-ai părăsit: lumea și cele dintr-însa, toate le-ai urât și pe tine te-ai răstignit; dar toate acestea isprăvindu-le, ascultare nu ai".

Auzind aceasta, a lăcrimat și a zis: „Cine sunt eu, câinele cel mort, și ce este viața mea că ai socotit pentru mine unele ca acestea?". Și i-a zis lui episcopul: „Iată, șezând aici singur numai pe tine te mântuiești, iar acolo, prin darul lui Dumnezeu, pe mulți ai să-i mântuiești și să-i întorci către Dumnezeu. Deci, socotește întru tine care plată este mai mare: aceasta sau aceea; adică a te mântui numai pe tine sau împreună cu tine și pe mulți alții?".

Atunci, fericitul, plângând, a zis: „Facă-se voia Domnului, însă eu pentru ascultare mă duc". Și, scoțându-l din chilie, l-a dus în cetate și, hirotonindu-l, l-a petrecut cu bucurie împreună cu tot clerul. Iar fericitul se ruga către Dumnezeu, zicând: „Iubitorule de oameni, Bunule, vezi neputința mea și trimite darul Tău spre ajutorul meu, ca să se slăvească numele Tău cel Sfânt".

După ce a venit în sat, i-a văzut pe dânșii cufundați în nebunia slujirii de idoli și, suspinând, a plâns și și-a ridicat ochii la cer, zicând: „Cel ce ești singur fără de păcat, singur îndurat, singur iubitor de oameni, să nu treci cu vederea lucrurile mâinilor Tale". Și, sârguindu-se, a trimis în cetate la prietenul lui cel adevărat ca să-i trimită banii ce i-au rămas. Și, pe aceștia primindu-i, în puține zile a zidit o biserică unde aducea rugăciuni lui Dumnezeu, cu multe lacrimi rugându-se și zicând: „Doamne, adună pe poporul Tău cel risipit și îl bagă pe dânsul în această biserica Ta și luminează ochii minții lor ca să Te cunoască pe Tine Unul, Adevăratul Dumnezeu". Și, împlinindu-și rugăciunea, a ieșit din biserică și, mergând la capiștea elinilor, a răsturnat urâciunile și jertfelnicele lor le-a risipit.

Iar ei, văzând ce a făcut, ca niște fiare sălbatice s-au pornit asupra lui și cu bice l-au alungat din sat. Dar el, întorcându-se, a venit la locul său și, ducându-se în biserică, ruga pe Dumnezeu cu plângere și cu tânguire ca să-i mântuiască. După ce s-a făcut ziuă, l-au aflat pe el rugându-se și s-au înspăimântat, fiind uimiți.

Venind ei în fiecare zi la biserică, nu ca să se roage, ci ca să vadă frumusețile zidirii și podoaba cea de pe dânsa, a început a-i ruga ca să cunoască pe Adevăratul Dumnezeu. Iar ei l-au bătut pe el cu toiege,

ca pe o piatră neînsufleţită, şi socotind că a murit, l-au lăsat şi s-au dus.

Făcându-se miezul nopţii, şi-a venit întru sine şi suspinând a plâns foarte şi a zis: „Pentru ce, Stăpâne, treci cu vederea smerenia mea, şi pentru ce Îţi întorci faţa de la mine? Pentru ce lepezi sufletul meu şi treci cu vederea lucrurile mâinilor Tale? Şi acum, Stăpâne, Iubitorule de oameni, caută spre robii Tăi şi le dă lor a Te cunoaşte pe Tine, că nu este Dumnezeu afară de Tine".

După rugăciune, sculându-se, a venit în sat şi, intrând în biserică, a început să cânte. Iar după ce s-a făcut ziuă, venind elinii, iarăşi l-au bătut pe el, făcându-se înfricoşători şi plecându-se spre nebunie. Cei cruzi şi nemilostivi şi care nu aveau îndurări, l-au muncit fără de milă şi, legându-l cu funii, iarăşi l-au târât precum şi prima dată.

Aceasta pătimindu-le ca un damnat, până la trei ani a răbdat întru aceste mari necazuri şi nevoi: fiind bătut, ocărât, târât, necăjit, flămânzind şi însetând. Şi pentru toate cele ce i s-au întâmplat, nu s-a întors de la dânşii, nu s-a mâniat, ci, răbdând, mai mult înmulţea dragostea pentru dânşii. Şi ca la un foc, cu blândeţe, de tot a stins mânia lor: rugându-i, sfătuindu-i, atrăgându-i. Pe cei bătrâni îi ruga ca pe nişte părinţi, pe cei mai tineri ca pe nişte fraţi, iar pe copii ca pe nişte fii, deşi era batjocorit de dânşii.

Într-una din zile, adunându-se împreună toţi ai satului, de la mic până la mare, şi minunându-se, au început a zice unii către alţii: „Vedeţi răbdarea bărbatului şi negrăita lui dragoste către noi, cum, întru atâtea necazuri şi răutăţi care i-am făcut, nu s-a depărtat de aici, nici vreunuia din noi nu i-a zis vreun cuvânt rău, nici nu s-a întors dinspre noi, ci cu bucurie mare a

suferit acestea toate? De nu ar fi fost, după cum zice, Dumnezeu Cel viu cu dânsul, şi împărăţie şi rai şi izbândă şi răsplată, nu în zadar ar fi răbdat acestea de la noi, şi pe toţi zeii singur răsturnându-i, aceştia nu au putut să-l biruiască pe el. Cu adevărat, acesta este rob al lui Dumnezeu şi toate cele zise de dânsul sunt dumnezeieşti şi adevărate. Deci veniţi să credem în Dumnezeu Cel propovăduit de dânsul". Zicând acestea, cu un cuget s-au pornit toţi spre dânsul la biserică, strigând şi zicând: „Slavă Dumnezeului ceresc, Celui ce a trimis pe robul Său ca, izbăvindu-ne din înşelăciune, să ne mântuiască pe noi!".

Iar fericitul, văzându-i pe dânşii, s-a bucurat cu bucurie mare şi faţa lui s-a făcut ca o floare frumos colorată şi, deschizându-şi gura sa, a zis către dânşii: „Părinţi, fraţi şi fii, binecuvântaţi sunteţi voi care aţi intrat întru Numele Domnului. Veniţi cu un glas să dăm slavă lui Dumnezeu, Celui ce a luminat ochii inimii voastre pentru a-L cunoaşte pe Dânsul şi luaţi pecetea vieţii, ca să vă curăţiţi de necurăţia idolilor şi să credeţi din tot sufletul că este Dumnezeu, Făcător al cerului şi al pământului şi al tuturor celor ce sunt întru dânsele, fără de început, necuprins, nepovestit, neschimbat, fără de sfârşit, dătător de lumină, iubitor de oameni, mare şi minunat, înfricoşat şi puternic, dulce şi bun. Şi întru Fiul Lui Cel Unul-Născut, Care este puterea şi înţelepciunea Tatălui, strălucirea Slavei Lui, prin Care toate s-au făcut. Şi întru Sfântul Lui Duh, Cel de o fiinţă, Care împreună împărăţeşte între netrecuţii şi nesfârşiţii veci, Cel ce înviază pe toate. Şi, crezând, să dobândiţi viaţa cea veşnică". Şi, răspunzând, toţi au zis: „Aşa, părintele nostru; aşa, povăţuitorul vieţii noastre; aşa va fi precum zici; aşa să ne înveţi pe noi; aşa credem şi aşa slăvim".

Apoi, fericitul, i-a botezat pe dânşii întru numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, de la cel mic până la cel mare al lor, până la o mie de suflete. Şi în toate zilele le citea lor Dumnezeieştile Scripturi, învăţându-i şi spunându-le cele despre împărăţia cerurilor, despre credinţă şi dreptate, despre învierea morţilor şi înfricoşata judecată. Şi ca un pământ bun şi bine lucrat ce primeşte sământa, care dă rod bun, adică unul o sută, altul şaizeci, altul treizeci, aşa şi ei, cu mare osârdie, primeau cuvintele lui, cu dulceaţă ascultându-i învăţătura, şi ca un înger al lui Dumnezeu era înaintea lor. Şi ca o legătură a unei zidiri tari şi prea bune, aşa, cu dragostea şi cu dorirea şi cu tot sufletul s-au legat de dânsul, iar mintea lor s-a luminat cu mângâierea credinţei şi a învăţăturii lui.

După ce au crezut ei, fericitul a petrecut cu dânşii un an întreg, învăţându-i cuvântul lui Dumnezeu neîncetat, ziua şi noaptea. Apoi, văzând sârguinţa lor către Dumnezeu şi tăria credinţei lor, dragostea către dânsul, sârguinţa, cinstea şi slava, şi temându-se să nu fie slăvit de ei şi ca să nu-şi strice pravila pustniciei sale şi să nu se lege mintea lui de grija lucrurilor pământeşti, sculându-se noaptea s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Cel ce singur eşti fără de păcat, Cel singur Sfânt, Cel ce întru sfinţi Te odihneşti, Cel singur iubitor de oameni şi îndurat Stăpân, Cel ce din întuneric ai chemat pe poporul Tău acesta şi l-ai întemeiat întru minunata lumină a cunoştinţei Tale, Stăpâne, Cel ce l-ai dezlegat pe el din legăturile împotrivă-luptătorului, Cel ce i-ai întors pe dânşii din rătăcire, Cel ce le-ai dat credinţa cea adevărată, până în sfârşit păzeşte-i pe ei, Doamne, şi apără turma Ta aceasta, pe care ai câştigat-o prin iubirea Ta de oameni; îngrădeşte-i pe dânşii cu darul Tău cel

atotputernic şi luminează-le totdeauna mintea, ca să împlinească cele bineplăcute Ţie şi să se învrednicească vieţii celei veşnice. Însă şi pe mine, neputinciosul, mă sprijineşte şi să nu mi se socotească mie osândă lucrul acesta, mai Înainte-cunoscătorule, căci pe Tine Te doresc şi după Tine alerg". Şi, după ce a sfârşit rugăciunea, a pecetluit satul cu semnul Crucii de trei ori şi s-a dus pe ascuns într-un alt loc.

După ce s-a făcut ziuă, după obiceiul lor, au venit şi l-au căutat şi, neaflându-l, s-au spăimântat, căci ca nişte oi rătăcite, înconjurând, căutau pe păstorul lor, şi cu frică şi cu plângere chemau numele lui. Şi dacă l-au căutat pretutindeni şi nu l-au aflat, foarte s-au scârbit şi îndată intrând la episcop, i-au vestit ceea ce s-a întâmplat. Iar episcopul, auzind şi întristându-se, cu sârguinţă a trimis să-l mai caute pe fericitul, mai ales pentru lacrimile şi mângâierea turmei lui. Şi ca o piatră scumpă fiind căutat pretutindeni şi neaflându-l, cei trimişi întorcându-se, episcopul împreună cu tot clerul, venind în sat, i-au mângâiat pe dânşii cu cuvântul vieţii, şi dintre dânşii le-a ales preoţi şi diaconi şi citeţi, că toţi erau întăriţi întru credinţa şi dragostea lui Hristos.

Dacă a auzit fericitul de venirea clerului şi de rânduiala făcută, foarte s-a bucurat şi slăvind pe Dumnezeu a zis: „Ce voi răsplăti Ţie, Stăpâne al meu, Bunule, pentru toate câte mi-ai dat mie? Mă închin şi slăvesc mântuitoarea Ta iconomie". Şi aşa rugându-se şi bucurându-se, a venit la chilia lui. Apoi a făcut o chilie mică, mai îndepărtată decât prima, şi s-a încuiat în ea cu bucurie mare şi cu veselia inimii lui, astupând uşa.

Iar după ce au auzit oamenii satului de el, venind la fericitul Avraamie, s-au bucurat cu bucurie mare că l-au aflat pe adevăratul povăţuitor al vieţii lor. Şi

veneau la dânsul ca la un părinte, învățându-se și luminându-se din petrecerea lui cea mai presus de cuvânt și foarte îi mulțumeau că îl vedeau și auzeau cuvinte de mântuire de la dânsul.

O, minune, iubiților! Cu adevărat, plin este de laudă și de slavă unul ca acesta! Că, întru atâtea necazuri câte avusese în sat, nu și-a schimbat rânduiala pustniciei sale, nu s-a abătut de la ea, la dreapta sau la stânga. Slavă și mare cuviință Domnului și Dumnezeului nostru, Cel ce i-a dat lui atât de multă răbdare!

Deci, văzând satana, cel dintru început urâtor de bine și de oameni, că întru atâtea necazuri pe care le-a ridicat asupra lui în sat nu l-a putut alunga pe el, nici întru lenevire n-a reușit a-l arunca, nici mintea lui a o depărta de la scopul cel bun, ci mai mult ca aurul în topitorie a strălucit și s-a slăvit și pildă de mântuire mai multora s-a făcut, întru răbdare și dragoste către Dumnezeu și întru osârdie sporind, s-a amărât foarte urâtorul de bine împotriva fericitului. Și a venit cu multe năluciri la dânsul ca, înfricoșându-l, să-l amăgească.

Și cum fericitul stătea cântând la miezul nopții, deodată o lumină mai curată decât soarele a strălucit și glas s-a făcut ca de la o mulțime, zicând: „Fericit ești domnule Avraamie, cu adevărat fericit ești, că nimeni nu s-a aflat precum tu în toate faptele tale, și nimeni nu a făcut toate voile mele ca tine; pentru aceasta fericit ești". Dar îndată a cunoscut, fericitul, vicleșugul vicleanului și, ridicându-și glasul său, a zis: „Întunericul tău să fie cu tine întru pieire, că ești plin de vicleșug și de amăgire, iar eu sunt om păcătos. Și având darul Domnului meu și nădejdea spre Dânsul, nu mi-e frică de tine, nici nălucirile tale cele multe nu mă înfricoșează; zid tare îmi este mie numele Domnului și Mântuitorului

meu Iisus Hristos, pe Care L-am iubit și întru numele Lui te cert pe tine, câine necurat și de trei ori ticălos". Zicând el acestea, îndată, ca niște fum nevăzut s-a făcut, iar fericitul cu mai multă osârdie, fără de tulburare, binecuvânta pe Dumnezeu, ca și cum nu ar fi văzut nici o nălucire.

După puține zile, rugându-se fericitul noaptea, satana, ținând o secure, a început a-i răsturna chilia, și cu securea spărgând-o, a strigat cu glas mare, zicând: „Sârguiți-vă, o, prietenii mei, sârguiți-vă și, intrând, sugrumați-l pe el degrabă". Și a zis fericitul către dânsul: „*Toate neamurile m-au înconjurat și în numele Domnului i-am biruit pe ei*" (Psalmul 117, 10). Și îndată vicleanul s-a făcut nevăzut, iar chilia a rămas întreagă.

Altădată, cântând la miezul nopții, vede rogojina pe care stătea arzând cu mare văpaie. Și, călcând-o, a zis: „*«Peste aspidă și peste vasilisc vei păși și vei călca peste leu și peste balaur și peste toată puterea vrăjmașului»* (Psalmul 90, 13), cu numele Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce îmi ajută mie". Iar satana, fugind, a strigat și a zis: „Eu te voi birui pe tine, cel rău la obicei, aflând meșteșuguri spre defăimarea ta".

Într-una din zile, când fericitul mânca după obicei, a intrat vrăjmașul în chilie, în chip de tânăr, și s-a apropiat să-i răstoarne blidul. Iar el, cunoscând, a ținut blidul și s-a făcut ca și cum n-ar bagă de seamă vicleșugul lui. Și vrăjmașul, sărind, a stat înaintea lui, punând sfeșnicul și candela aprinse pe dânsul, și a început a cânta cu mare glas, zicând: „*Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului*". Și a zis din psalm mai multe versete, dar fericitul nu i-a răspuns până când nu a mâncat. Iar după ce a mâncat, s-a pecetluit cu semnul Sfintei Cruci și a zis către

dânsul: „Câine necurat şi de trei ori ticălos, nesimţitule şi fricosule, dacă ştii că fericiţi sunt, pentru ce îi sperii pe dânşii? Pentru că, adevărat, fericiţi sunt toţi cei ce iubesc pe Dumnezeu din toată inima lor". Şi, răspunzând, diavolul a zis: „Ca să-i biruiesc pe dânşii şi să-i împiedic de la tot lucrul bun".

Apoi a zis fericitul către dânsul: „Să nu-ţi fie ţie nici un bine, blestematule, ca să împiedici pe vreunul din cei ce se tem de Dumnezeu; ci tu biruieşti pe cei asemenea ţie, care s-au îndepărtat de la Dumnezeu cu voia lor. Pe aceştia îi biruieşti şi îi amăgeşti, că Dumnezeu nu este întru dânşii. Iar de la cei ce iubesc pe Dumnezeu, să te risipeşti ca fumul cel bătut de vânt. Că o rugăciune cu lacrimi a lor te alungă pe tine, precum ţărâna de vifor. Şi viu este Dumnezeul meu, lauda mea, Cel ce este binecuvântat în veci, că nu mă tem de tine, măcar de a-i sta în toată vremea aici, nici nu mă sperii de tine, câine necurat. Şi te defaim pe tine cu adevărat, ca şi cum ar defăima cineva pe un căţinişor sfărâmat". Iar după ce a zis fericitul acestea, îndată acela s-a făcut nevăzut.

După câteva zile, când săvârşea cântarea de psalmi, a venit vrăjmaşul cu nălucire de popor şi după părere aruncau funii în chilie şi, târându-l, strigau unii către alţii: „Aduceţi-l pe el în groapă". Căutând împrejurul lui, fericitul a zis: „*Înconjuratu-m-au ca albinele fagurul şi s-au aprins ca focul de spini şi cu numele Domnului i-am biruit pe ei*". Şi, strigând, satana a zis: „Vai mie, vai mie! Nu ştiu ce să-ţi mai fac, că iată, întru toate m-ai biruit şi toată puterea mea ai defăimat-o, călcându-mă pe mine. Ci şi aşa, tot nu mă voi duce de la tine". Iar fericitul a zis către dânsul: „Anatema ţie, şi tuturor puterilor tale, preapângăritule. Slavă şi închinăciune Stăpânului nostru, Unuia, Sfântului Dumnezeu, Celui ce te-a lăsat pe tine să fii călcat de cei ce Îl iubim pe El. Deci cunoaşte, ticăloase şi preaneputinciosule, că noi nu ne temem de tine, nici de nălucirile tale".

Şi multă vreme luptându-l pe fericitul, cu multe feluri de ispite şi de necazuri şi de nebunii, nici într-o frică nu a reuşit să arunce mintea lui, ci mai vârtos l-a ridicat pe el întru osârdia şi dragostea cea către Dumnezeu. Pentru că, din tot sufletul iubindu-L pe El, s-a nevoit a petrece după voia Lui, bătând cu răbdare ca să i se deschidă comoara darului lui Dumnezeu. Şi, după ce i s-a deschis, şi-a ales trei pietre scumpe: credinţa, nădejdea şi dragostea, şi printr-însele a împodobit pe celelalte fapte bune şi, împletind cunună de mult preţ, s-a adus pe sine lui Hristos, Împăratul celor ce au biruit. Că a iubit pe Dumnezeu din toată inima sa şi pe aproapele său ca pe sine însuşi (Matei 22, 37).

Căci cine a fost aşa de milostiv şi de îndurat ca fericitul? Şi pentru care monah, auzind că petrecea bine, nu s-a rugat ca să fie păzit de cursele diavolului şi să-şi săvârşească drumul său fără prihană? Sau pentru care păcătos şi necredincios auzind, nu a rugat îndată cu lacrimi pe Dumnezeu ca să se mântuiască? Şi în toată vremea pustniciei sale nu şi-a schimbat rânduiala pustniciei şi în aceşti ani nu a trecut o zi fără să verse lacrimi. Nu şi-a dat buzele sale la râs, nici măcar până la zâmbire; nu a apropiat de trupul său untdelemn, nici nu şi-a spălat faţa sau picioarele sale cu apă. Şi era aşa ca şi cum în fiecare zi murea, cu voie nevoindu-se.

O, preaslăvită minune! Că întru minunata lui înfrânare, şi întru multa priveghere, şi întru izvoarele lacrimilor, şi întru culcarea pe jos şi întru smerenia trupului, nu a obosit niciodată, nici nu a slăbit, nici nu s-a lenevit, nici nu s-a trândăvit, ci ca cel ce flămânzeşte

și însetează, fiindu-i mintea hrănită cu puterea darului, nu se sătura de dulceața pustniciei. Și era chipul lui ca o floare de trandafir și trupul lui nu era obosit, ca și cum nu ar fi petrecut într-o pustnicie ca aceasta, ci era alcătuit cu socotită obișnuință și putere, fiindcă era ținut de darul lui Dumnezeu, după cum și în vremea adormirii era cu fața atât de strălucită, încât am simțit ocrotirea făcută de sfinții îngeri sufletului său. Încă și alt dar al lui Dumnezeu minunat era la el, că în cincizeci de ani ai pustniciei sale hainele de păr cu care se îmbrăcase, atât de bine i-au slujit, încât și alții s-au învrednicit de cele învechite la dânsul.

Însă doresc, iubiților, să vă povestesc frățiilor voastre un lucru preaslăvit pe care l-a făcut la bătrânețile lui, fiindcă celor pricepuți și duhovnicești cu adevărat este preaslăvit și plin de folos și de umilință. Iar lucrul este întru acest fel:

Fericitul a avut un frate. Și acesta adormind, i-a rămas o copilă orfană. Luând-o cunoscuții ei, au dus-o la unchiul ei, fiind ea de șapte ani. Iar el a poruncit să stea în chilia cea mai dinafară, că el era încuiat în cea mai dinlăuntru. Și era o ferestruică mică între dânșii prin care o învăța Psaltirea și celelalte Scripturi. Cu dânsul priveghea și cânta și precum acela se înfrâna asemenea și ea. Și sporind cu osârdie întru pustnicie, s-a sârguit a săvârși toate faptele cele bune. Că de multe ori a rugat fericitul pe Dumnezeu ca ea să-și aibă mintea către Dânsul și să nu se lege cu grijile lucrurilor pământești, fiindcă tatăl ei îi lăsase multe averi, și a poruncit ca acelea să fie date săracilor. Chiar și ea ruga în fiecare zi pe unchiul său, zicând: „Părinte, rog pe sfinția ta și poftesc pe cuvioșia ta să te rogi pentru mine ca să mă izbăvesc de gândurile cele necuvioase și

viclene și de toată meșteșugirea vrăjmașului și de cursele cele de multe feluri ale diavolului". Și se nevoia cu osârdie, păzind pravila pustniciei sale. Și se bucura, fericitul, văzând petrecerea cea bună a ei, osârdia, blândețea și dragostea către Dumnezeu. Și douăzeci de ani s-a nevoit împreună cu dânsul, ca o mielușea bună și porumbiță neîntinată.

După ce s-au împlinit douăzeci de ani, văzând-o șarpele cel făcător de rău întraripată cu faptele bune ale vieții singuratice și îndeletnicindu-se întru cele cerești, cu preamare foc arzându-se, se topea și pândea cum să o prindă în cursă pe dânsa, ca măcar așa să poată arunca în scârbă și în grijă pe fericitul și, prin mâhnirea pentru dânsa, să smulgă mintea lui de la Dumnezeu. Și precum pe cei întâi zidiți i-a amăgit cu zavistia, așa și acum fiara cea înțeleaptă întru răutate a aflat pe șarpe unealtă spre amăgire (Facerea 3, 4), ca pe cei ce sălășluiau întru fericire să-i facă a locui, cu multă osteneală, în pământul cel roditor de spini.

Căutând și meșteșugind, a aflat un vas pregătit spre pieire; căci era un oarecare ce avea nume de monah, care mergea la fericitul cu multă sârguință pentru a vorbi cu el. Și văzând pe fericita pe fereastră și întunecându-se la minte, ticălosul voia a vorbi cu dânsa. Și a pândit multă vreme, aproape un an, până când, aflând vreme, s-a înstrăinat de fericita petrecere a adevăratului rai. Căci ca o amăgită de șarpe, nepoata fericitului a deschis ușa chiliei și a ieșit și, prin înșelăciunea vicleanului balaur, a căzut din mărirea iubirii de Dumnezeu și a curatei feciorii.

Și precum cei dintâi zidiți, după ce au gustat din rod, deschizându-li-se ochii, au cunoscut că erau goi, așa și aceasta, după ce a făcut păcatul, s-a înspăimântat cu mintea și s-a deznădăjduit și și-a sfâșiat haina ei cea

de păr şi, bătându-şi faţa sa, voia să se sugrume, întru sine plângând, întru sine zicând: „Pe Dumnezeu L-am întărâtat şi pe mine m-am ucis, iar pe unchiul meu cel cuvios întru prea amară scârbă l-am aruncat şi batjocură diavolului l-am făcut. Pentru ce să mai trăiesc aici eu, ticăloasa? Vai mie, ce-am făcut! Vai mie, ce am pătimit! Vai mie, de unde am căzut! Cum mintea mea s-a întunecat, cum de vicleanul m-am furat! Cum am căzut, nu pricep; cum am alunecat, nu cunosc; cum m-am spurcat, nu ştiu. Ce fel de nor a acoperit inima mea ca să nu iau aminte ce fac? Unde mă voi ascunde? Unde mă voi duce? În care groapă mă voi arunca? Unde este sfătuirea cuviosului meu unchi? Unde este învăţătura lui Efrem, prietenul lui? Că îmi zicea mie: «Ia aminte la tine şi păzeşte sufletul tău neîntinat Mirelui Celui Nestricăcios şi fără de moarte, că Mirele Tău este Sfânt şi râvnitor». Nu mai îndrăznesc a privi la cer, că am murit pentru Dumnezeu şi pentru oameni. A privi spre ferestruica aceea nu mai pot de acum, căci cum eu, păcătoasa, voi grăi iarăşi cu sfântul acela? Iar de voi grăi, oare nu va ieşi foc pe fereastră şi mă va arde pe mine? Mai bine îmi este să mă duc unde nu este nimeni cine să mă cunoască, fiindcă o dată am murit şi nu îmi mai este mie nădejde de mântuire". Şi, sculându-se, îndată s-a dus în altă cetate şi, schimbându-şi numele, s-a aşezat într-o cârciumă.

Iar când i s-a întâmplat ei aceasta, a văzut cuviosul în vedenie un balaur mare şi înfricoşat cu chipul, şuierând cu putere, şi ieşind din locul său şi venind până la chilia lui şi văzând o porumbiţă a înghiţit-o pe ea şi iarăşi s-a întors la locul său. Şi deşteptându-se fericitul, s-a întristat foarte şi a plâns, zicând: „Oare, prigoană vrea să ridice satana asupra Sfintei Biserici şi pe mulţi

să-i îndepărteze de la credinţă? Oare, dezbinare şi eres se va face în Biserica lui Dumnezeu?". Şi rugându-se lui Dumnezeu, a zis: „Mai Înainte-cunoscătorule, Iubitorule de oameni, Tu singur ştii viclenia aceasta mare".

După două zile a văzut iarăşi pe acelaşi balaur ieşind din locul lui şi, intrând în chilie la dânsul şi punând sub picioarele sale capul său, s-a strivit şi s-a aflat porumbiţa vie, neavând întinăciune. Şi îndată deşteptându-se, a chemat o dată şi de două ori pe Maria, zicând: „Scoală, pentru ce te-ai lenevit astăzi? Două zile nu ai deschis gura ta întru slavoslovia lui Dumnezeu!". Dar n-a primit răspuns, căci două zile erau de când nu o mai auzise pe ea după obicei cântând.

Atunci a priceput că vedenia care a văzut-o a fost pentru dânsa şi, suspinând, a plâns foarte şi a zis: „Vai mie, că pe mieluşeaua mea a răpit-o cumplitul lup şi fiica mea robită s-a făcut!". Şi, înălţându-şi glasul său, a zis: „Hristoase, Mântuitorul lumii, întoarce mieluşeaua Ta, pe Maria, în staulul vieţii, ca să nu se pogoare bătrâneţile mele cu scârbă în iad. Să nu treci cu vederea rugăciunea mea, Doamne, ci trimite darul Tău degrabă, ca să o scoată pe dânsa din gura balaurului". Şi acele două zile în care fericitul văzuse vedenia însemnau doi ani, pe care nepoată-sa i-a făcut afară. Însă petrecea ziua şi noaptea rugând pe Dumnezeu pentru dânsa.

După doi ani a auzit de dânsa unde este şi cum petrece şi, rugând pe oarecare din cunoscuţi, l-a trimis acolo să se înştiinţeze cu de-amănuntul despre dânsa şi să-i spună locul şi cum petrece. Deci, ducându-se trimisul şi înştiinţându-se despre ea, şi văzând-o şi pe dânsa, după ce a venit i-a vestit lui toate. Iar el, încredinţându-se că este ea cu adevărat, a zis să i se aducă îmbrăcăminte ostăşească şi un cal şi, deschizând uşa

chiliei, a ieşit. Şi îmbrăcându-se în chip ostăşesc, şi o căciulă mare punând pe capul său, care-i acoperea faţa, a luat şi un galben cu sine şi s-a dus.

Şi precum un spion ce voieşte să iscodească vreo cetate sau ţară poartă chipul celor ce locuiesc acolo, ca să se tăinuiască de locuitori, aşa şi fericitul Avraamie în chip de străin s-a dus, ca să-l biruiască pe vrăjmaş. Cu adevărat, vrednic lucru este a ne minuna de minunatul acesta al doilea Avraam, că cel dintâi, ieşind la războiul împăraţilor şi bătându-i pe dânşii, a întors pe Lot, nepotul său, iar al doilea, ieşind la război împotriva diavolului şi biruindu-l pe dânsul, a întors înapoi pe nepoata sa.

Deci, venind la locul acela şi intrând în cârciumă şi găzduind, căuta ici şi colo ca să o vadă pe ea. Apoi trecând mult timp şi nevăzând-o pe ea, zâmbind, a zis cârciumarului: „Prietene, am auzit că ai aici o copilă foarte frumoasă şi foarte dorim de ea". Iar cârciumarul, văzând vârsta cărunteţii lui, foarte l-a defăimat pe el. Apoi, răspunzând, a zis: „Este şi foarte frumoasă", căci, fericita, era peste fire de frumoasă. Şi a zis fericitul către dânsul: „Cum se numeşte?". Iar el a zis: „Maria". Atunci, cu faţa luminată a zis către dânsul: „Cheam-o, ca să ne veselim cu dânsa astăzi, că, din cele auzite, foarte am îndrăgit-o pe ea". Iar ea, fiind chemată, a venit la dânsul.

Dacă a văzut-o pe dânsa întru podoaba aceea şi în chipul cel desfrânat, mai tot trupul lui şi toată fiinţa sa lacrimă s-a făcut. Ci cu filosofia şi cu înfrânarea, ca întru nişte ascunzători s-a ţinut pe sine întru inima sa, ca nu cumva, înţelegând ea, să fugă. Şi şezând ei, şi bând, a început a grăi către ea, fericitul, ca şi cum ar fi un oarecare îndrăgostit, aprinzându-se cu foc nearzător. Aşa a făcut fericitul acesta, care s-a nevoit tare împotriva diavolului şi luând pe cea robită a aşezat-o în cămara lui Hristos. Şi grăind fericitul, ea, sculându-se şi cuprinzându-l, i-a sărutat grumazul. Şi sărutându-l pe dânsul, i-a mirosit sudorile petrecerii lui celei îngereşti şi îndată şi-a adus aminte de pustnicia ei şi, suspinând, a zis: „Amar mie!". Iar cârciumarul, spăimântându-se, a zis către ea: „Doamnă Marie, doi ani ai aici şi niciodată nu am auzit vreun suspin al tău sau vreun cuvânt ca acesta. Dar acum ce-ţi este ţie?". Iar ea a zis: „Ah, de aş fi murit înainte de trei ani, eram fericită". Şi îndată, fericitul, ca să nu-l bănuiască, zise aspru către dânsa: „Acum, înaintea mea, ţi-ai adus aminte de păcatele tale?".

Oare, nu o fi zis întru inima ei: „Vederea acestuia se arată ca a unchiului meu"? Dar, Unul, Iubitorul de oameni şi Preaînţeleptul Dumnezeu aşa a iconomisit ca să nu-l cunoască pe el şi, temându-se, să fugă. Iar el, îndată scoţând galbenul, l-a dat cârciumarului şi i-a zis: „Fă-ne nouă cină bună, ca să ne veselim astăzi cu copila aceasta, că de departe vin pentru ea".

O, înţelepciune, cu adevărat după Dumnezeu! O, pricepere duhovnicească! O, măiestrie şi amăgire a diavolului şi curăţie a sufletului! Cel ce în cincizeci de ani ai pustniciei sale pâine nu a gustat, acum de carne s-a împărtăşit, ca pe sufletul cel vânat de diavol să-l cheme înapoi. Ceata sfinţilor îngeri în cer s-a înspăimântat pentru păruta nebăgare de seamă a acestui fericit, dar mai vârtos mărime de suflet şi amăgire, cum de cu osârdie şi fără de socoteală mânca şi bea, zicând şi el cuvântul din Evanghelie: Astăzi se cuvine a ne veseli şi a ne bucura, că fiica mea aceasta moartă a fost şi a înviat, pierdută a fost şi s-a aflat (Luca 15, 32). O, înţelepciune a înţelepţilor şi pricepere a priceputilor! O, vrednică de lucru preaslăvit, această minunată nebăgare

de seamă, cea mai înaltă decât toată socoteala, prin care, răpind din dinții balaurului aruncător de venin, a mântuit un suflet! Iar după ce s-au veselit ei, a zis copila: „Scoală, domnule, și, intrând, să dormim". Iar el a zis: „Să intrăm". Și intrând, a văzut un pat înalt așternut și, suindu-se cu osârdie, a șezut.

Cum te voi chema sau cum te voi numi pe tine, o, omule desăvârșit al lui Hristos, nu știu? Înfrânat să te numesc pe tine, sau nebăgător de seamă? Înțelept, sau neînțelept? Socotitor, sau nesocotitor? Cel ce în cei cincizeci de ani ai pustniciei tale pe o rogojină ai dormit, cu ce fel de osârdie ai șezut pe pat? Toate acestea le-ai făcut întru slava lui Hristos și întru lauda petrecerii tale celei de Dumnezeu următoare. Pe la cârciumă ai umblat, din cărnuri te-ai împărtășit și vin ai băut, ca să mântuiești suflet pierit. Iar noi, fiind mici la suflet, întru îndoire necuviincioasă venim, ca să grăim măcar vreun cuvânt de folos aproapelui.

Deci, șezând el pe pat, a zis ea către dânsul: „Vino, domnule, să îți trag încălțămintele tale". Iar el a zis către dânsa: „Încuie ușa și vino de le trage". Ea voia mai întâi să-l descalțe pe el, dar el nu a voit. Atunci, încuind ușa, a venit la dânsul. Și a zis către dânsa, fericitul: „Doamna mea, Marie, apropie-te de mine!". Iar ea apropiindu-se, el a ținut-o ca să nu poată fugi. Și, ridicându-și căciula de pe cap și lăcrimând, a zis către dânsa: „Fiica mea, Marie, nu mă cunoști pe mine? Oare, nu sunt eu părintele tău Avraamie? Fiica mea, oare, nu mă cunoști pe mine? Oare, nu sunt eu cel ce te-am crescut pe tine? Ce ți s-a întâmplat ție, o, fiica mea? Unde îți este chipul cel îngeresc care îl aveai, o, fiica mea? Unde-ți sunt lacrimile? Unde-i privegherea cea cu durere de suflet și de inimă zdrobitoare? Unde-i culcarea

pe jos și deasa plecare a genunchilor? Cum dintru înălțimea cerului în groapa pieirii te-ai pogorât? Pentru ce nu mi-ai arătat mie că viforul iadului te-a întâmpinat pe tine? Și eu, împreună cu Efrem, am fi strigat către Cel ce poate a te mântui pe tine din moarte. Pentru ce, cu totul deznădăjduindu-te, te-ai dat pe tine diavolului? Pentru ce m-ai părăsit și întru nesuferită mâhnire m-ai pogorât pe mine? Că cine este fără de păcat între oameni, o, fiica mea? Fără numai Unul Dumnezeu".

Iar ea, înspăimântându-se, de frică a amuțit, neputând să-și ridice fața și a rămas ca o piatră nesimțită în mâinile lui, fiind ținută de rușine și de frică. Fericitul îngăduia cu lacrimi, zicându-i ei: „Nu îmi răspunzi mie, fiica mea, Marie? Oare, nu pentru tine, chinuindu-mă, am venit aici? O, fiica mea! Asupra mea fie păcatul tău! Eu răspund pentru tine în ziua Judecății. Eu mă pocăiesc pentru păcatul acesta al tău". Și până la miezul nopții așa a mângâiat-o și a sfătuit-o pe dânsa.

Și ea, luând puțină îndrăznire, a grăit către dânsul, zicând: „Nu pot privi la tine pentru rușinea feței mele. Cum voi chema eu Preacuratul Nume al Hristosului meu, după ce întru necurățenia noroiului m-am pângărit?". Zis-a către dânsa fericitul: „Asupra mea fie păcatul tău, fiica mea. Din mâinile mele să ceară Dumnezeu păcatul acesta. Numai tu ascultă-mă pe mine și vino să mergem la locul nostru, că, iată, și iubitul nostru Efrem plânge și roagă pe Dumnezeu pentru tine. Fiica mea, te rog pe tine, miluiește bătrânețile mele și îndură-te de căruntețile mele. Fiica mea iubită, rogu-mă ție, sculându-te vino după mine". Iar ea a zis către dânsul: „Dacă va primi Dumnezeu pocăința mea, merg. Însă cad și rog pe cuvioșia ta și sărut picioarele tale cele sfinte, că atâta te-ai milostivit spre mine și ai venit aici

ca să mă smulgi din cursa diavolului". Şi, punându-şi capul ei pe picioarele lui, a plâns toată noaptea, zicând: „Ce voi răspunde Ţie, pentru toate acestea, Stăpâne?".

Iar după ce s-a făcut ziuă a zis către dânsa fericitul: „Fiica mea, scoală să ne ducem!". Iar ea, răspunzând, a zis către dânsul: „Am aici puţin aur şi haine şi ce porunceşti pentru acestea?". Zis-a către dânsa fericitul: „Lasă-le pe ele aici, că toate acestea sunt partea vicleanului". Şi, sculându-se, au ieşit îndată. Şi a pus-o pe dânsa pe cal, iar el, bucurându-se, îl trăgea mergând înainte. Şi ca un păstor, când află oaia pierdută o ridică pe umerii săi (Luca 15, 5), tot aşa fericitul, bucurându-se cu inima, călătorea. Iar după ce au ajuns la locul lor, pe dânsa a încuiat-o în chilia cea mai dinlăuntru, iar el a rămas în cea mai dinafară. Iar ea, cu sac şi cu smerenie, cu lacrimi multe şi cu plângere, cu multă înfrânare şi cu osârdie scopul pocăinţei l-a săvârşit, rugându-se cu îndrăzneală şi căzând la Dumnezeu.

Cu adevărat, o pocăinţă ca aceasta este adevărată! Cu adevărat, aceasta este tămăduire şi vindecare din nou a sufletului! Printr-acest fel de nevoinţă se cade toţi să se mărturisească lui Dumnezeu. Că cine este atât de vârtos şi de împietrit cu inima, şi auzind glasul plângerii ei nu s-ar umili, slăvind pe Dumnezeu? Că pe lângă pocăinţa aceea, a noastră este umbră şi nălucire. Cu o răbdare ca aceasta, şi sârguinţă şi nevoinţă, neîncetat se apropia de Dumnezeu, cerând semn dacă a fost primită pocăinţa ei. Iar Bunul şi Iubitorul de oameni Dumnezeu, spre deplina încredinţare a pocăinţei celei bineprimite, i-a dat darul tămăduirii.

A mai trăit fericitul încă zece ani, văzând pocăinţa ei cea curată şi osârdia ei cea aleasă, şi slăvind pe Dumnezeu şi mărturisindu-L, s-a odihnit întru bătrâneţe

bune, cel cu adevărat cuvios şi rob al lui Dumnezeu. Şi s-a săvârşit fiind de o sută de ani, postind cincizeci de ani, cu osârdie mare şi cu nevoinţă minunată, îmbogăţindu-se întru smerită cugetare şi dragoste, neprivind la faţă de om, lucru care stă în fire la cei mulţi să facă: pe unul a-l cinsti, iar pe altul a-l netrebnici. Şi întru atâta vreme a pustniciei sale nu s-a lenevit niciodată, nici nu şi-a schimbat pravila vieţii celei prea bune, ci aşa se afla ca şi cum în fiecare zi ar fi murit.

Aceasta este petrecerea fericitului Avraamie şi aceasta îi este viaţa cea preaplăcută lui Dumnezeu şi nevoinţele răbdării. Şi din cămara de mire cea stricăcioasă, ca o căprioară din cursă a ieşit. Nicidecum nu a lăsat gândul lui cel tare şi de diamant a ieşi afară şi a se răspândi la cele dinapoi sau în ispitele satului cele aduse asupra lui de la vrăjmaş. Trândăvia cea primejdioasă nu a aflat intrare înlăuntrul lui; nici vreo frică nu a avut vreodată în războiul cel neîncetat al nălucirilor diavoleşti. Împlinit-a nevoinţă pentru Maria, prin înţelepciunea cea duhovnicească şi negrăita pricepere, adică ceea ce se socoteşte prostime, dar se înţelege neguţătorie, căci, călcând dinţii balaurului, a scos pe preadorita lui porumbiţă şi a adus-o adevăratului Mire, lui Iisus Hristos.

Acestea sunt nevoinţele şi sudorile fericitului Avraamie. Aici, în acest fel le-am scris spre mângâierea şi osârdia celor ce voiesc să se apuce de viaţa cea veşnică spre lauda şi slava lui Dumnezeu, Celui ce ne dă nouă tuturor cele de folos. Iar în ceasul săvârşirii lui s-a adunat mai toată cetatea şi satele cele de primprejur şi fiecare dintr-înşii, apropiindu-se cu sârguinţă de cinstitul şi sfântul lui trup, lua o bucăţică din îmbrăcămintea lui spre binecuvântare. Şi toţi bolnavii, de orice fel de

boală sufereau, care se atingeau de hainele fericitului, îndată primeau tămăduire.

A mai trăit fericita aceea încă cinci ani, nevoindu-se cu covârşire şi cu lacrimi, ziua şi noaptea, şi nu înceta a ruga pe Dumnezeu. Şi de multe ori, cei ce treceau prin locul acela şi auzind plângerea ei, umilindu-se, stăteau şi plângeau, şi venind întru pomenirea păcatelor lor, se rugau şi slăveau pe Dumnezeu. Iar în ceasul săvârşirii, s-a arătat faţa ei, celor ce o priveau pe ea, strălucind cu darul, încât văzând noi venirea sfinţilor îngeri, blândă şi preaslăvită, am slăvit pe Dumnezeu, Care cu negrăită iubire de oameni mântuieşte pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul, întru Iisus Hristos, Domnul nostru.

Vai mie, iubiţilor, că aceştia cu bun sfârşit s-au săvârşit şi cu îndrăznire s-au rupt de la lucrurile cele pământeşti şi s-au legat cu dragostea cea către Dumnezeu; iar eu, fiind nepregătit, sunt fără de osârdie cu voia. Şi iată că m-a apucat pe mine iarna cea fără de sfârşit şi sunt gol şi nepregătit, minunându-mă de cele pentru mine, cum în fiecare zi păcătuiesc şi în fiecare zi mă pocăiesc; în fiecare ceas zidesc şi în fiecare ceas risipesc. Seara zic: „Mâine mă voi pocăi", şi, făcându-se dimineaţă, mă primeşte trândăvirea şi petrec ziua răspândindu-mă. Şi iarăşi, la amiază zic: „În noaptea ce vine mă voi trezi şi cu lacrimi voi ruga pe Dumnezeu ca să Se facă milostiv spre păcatele mele". Şi după ce soseşte noaptea, mă biruiesc de somn. Cei ce au luat argintul cu mine se nevoiesc ziua şi noaptea, se nevoiesc cu slavă a stăpâni cele zece cetăţi (Luca 19, 17), iar eu, pentru lenevirea mea, l-am ascuns în pământ şi Domnul S-a apropiat să vină şi, iată, tremură mâna mea şi plâng zilele trândăviei mele, neavând ce să-I răspund.

Cel ce singur eşti fără de păcat, Îndurate, Unule Iubitorule de oameni, mântuieşte-mă, că afară de Tine, binecuvântatul Părinte, şi afară de Unul-Născut Fiul Tău, Cel ce S-a îngropat pentru noi, şi de Sfântul Duh, Cel ce tuturor le dă viaţă, pe altul nu ştiu, nici întru altul n-am crezut. Şi acum, pomeneşte-mă, Stăpâne, şi mă scoate din temniţa păcatelor mele. Că ale Tale sunt amândouă, Stăpâne: ceasul când am intrat în veacul acesta şi când mă voi muta din el. Pomeneşte-mă pe mine, cel fără de răspuns, şi mântuieşte-mă pe mine, păcătosul. Darul Tău, cel ce mi s-a făcut mie în veacul acesta sprijin şi scăpare, mulţumire şi laudă, acesta să mă acopere sub aripile sale în ziua aceea înfricoşată şi groaznică. Că Tu cunoşti, Cel ce cerci inimile şi rărunchii, că de la multe cărări răzvrătite şi de la mulţime de sminteli m-am abătut – iar răzvrătite zic cărările înţelegerilor eretice şi tâlcuirea lor iscoditoare. Şi aceasta nu este din mine, ci din darul Tău, care a luminat mintea mea. Rogu-mă Ţie, Sfinte Stăpâne, mântuieşte sufletul meu întru împărăţia Ta şi mă învredniceşte a Te binecuvânta pe Tine, împreună cu toţi cei ce au bineplăcut Ţie. Că Ţie se cuvine slavă, închinăciune şi mare cuviinţă, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT LA PREAFRUMOSUL IOSIF

Dumnezeule al lui Avraam, Dumnezeule al lui Isaac, Dumnezeule al lui Iacob, Dumnezeule Cel binecuvântat, Cel ce a-i ales seminția cea sfântă a robilor Tăi, a celor ce Te-au iubit pe Tine, dăruiește-mi, ca un bun, să izvorască întru mine râurile darului cu multă îndestulare, ca să pot istorisi luminata și preamarea priveliște a preafrumosului Iosif, a celui ce a fost de-a pururi cinstita întărire a adâncilor bătrâneți ale patriarhului Iacob. Că acest copil, din tânără vârstă, pe amândouă venirile lui Hristos le-a închipuit: pe cea dintâi, care s-a făcut din Fecioara Maria; și pe cea de-a doua, ce va înspăimânta iarăși pe toate.

Drept aceea, iubiților, cei de Hristos iubiți, întăriți să ne facem, bucurându-ne cu sufletul, ca să auzim fără de răspândire și să vedem aceste lucruri ale prea încuviințatului copil. Însă eu, frații mei, nu zic numai aceasta, că tânărul este prea încuviințat, ci și minunat și izvor al întregii înțelepciuni, biruitor preaviteaz și semn de biruință minunat. Și tocmai pentru aceasta s-a făcut, mai ales, chip al venirii Domnului, ce va să fie.

Deci, să-și scoată fiecare din sufletul său toată grija lucrurilor pământești pentru a primi cu dorire cântările cele de miere, că sunt duhovnicești și veselesc sufletul. Că precum Domnul S-a trimis la noi din sânul

Părintesc, ca să ne mântuiască, tot așa și copilul Iosif, din sânul părintesc al lui Iacov, s-a trimis să vadă pe frații săi. Și precum frații cei cruzi ai lui Iosif, îndată ce l-au văzut, când se apropia ca să le vestească pacea de la tatăl său, au început a gândi cu vicleșug asupra lui, așa și iudeii cei de-a pururea vârtoși la inimă, cum au văzut pe Mântuitorul, ziceau: *„Acesta este cu adevărat moștenitorul, să-l ucidem pe dânsul și va fi totul al nostru"* (Matei 21, 38). Și precum frații lui Iosif ziceau: *„Să-l ucidem pe el și să ne izbăvim de visurile lui"*, în același chip, cu adevărat, și iudeii ziceau: „Veniți să-L ucidem pe El și să avem noi moștenirea Lui".

Frații lui Iosif, mâncând, îndată l-au vândut pe el, junghindu-l cu voia; tot la fel iudeii cei urâți, mâncând pasca, au junghiat pe Mântuitorul. Pogorârea lui Iosif în Egipt înseamnă pogorârea Mântuitorului nostru pe pământ. Și în ce chip, în cămară, a călcat toată puterea păcatului, îmbrăcându-se cu strălucitele plăți de biruință împotriva egiptencei, stăpânei sale, tot așa și Domnul nostru, Mântuitorul sufletelor noastre, cu dreapta Sa, pogorându-Se în iad, a stricat toată silnicia tiranului celui preacumplit și greu de prins.

Și precum Iosif, biruind păcatul, se pune în temniță până la vremea încoronării, așa și Domnul nostru, ca să ridice tot păcatul lumii, Se sălășluiește în mormânt. Iosif, a stat în temniță doi ani, petrecând în mare libertate; iar Domnul nostru, trei zile în iad a petrecut, ca un Puternic, nesuferind stricăciune. Iosif, din temniță, cu porunca lui Faraon, cu dragoste se scoate, ca cel ce cu adevărat și cu ușurință tâlcuiește dezlegarea visurilor, care înseamnă îmbelșugarea ce va să fie; iar Domnul nostru Iisus Hristos S-a sculat din morți cu a Sa putere, după ce a prădat iadul, aducând

Tatălui Său împăcarea noastră şi propovăduind înviere şi viaţă veşnică. Iosif, a şezut în căruţa lui Faraon, luând stăpânire peste tot Egiptul, iar Mântuitorul nostru, Împăratul cel mai înainte de veci, după ce S-a înălţat la cer pe nor luminat, stă cu slavă pe heruvimi, de-a dreapta Tatălui, ca Unul-Născut Fiul Său.

Când a împărăţit Iosif în Egipt, după ce luase stăpânire asupra vrăjmaşilor săi, fraţii săi vin de bună voie înaintea divanului celui omorât de dânşii, ca să se închine cu frică şi cu cutremur înaintea celui vândut de dânşii spre moarte; şi cu frică se închină înaintea lui Iosif, cei care nu-au voit ca el să împărăţească peste dânşii.

Cunoscând Iosif pe fraţii săi, i-a vădit printr-un cuvânt ca ucigaşi; iar aceia, înştiinţându-se, au stat umiliţi, cu ruşine mare, neîndrăznind să grăiască, neavând ce să răspundă, cunoscându-şi cu dinadinsul păcatul lor şi ceasul în care l-au vândut pe el. Şi cel ce părea de dânşii că s-a stricat în iad, s-a aflat, fără de veste, împărăţind peste ei. Aşa şi în ziua aceea înfricoşată, când va veni Domnul pe norii cerului şi va sta pe Tronul slavei Sale (Matei 25, 31), şi se vor aduce înaintea divanului Lui, legaţi de îngerii cei înfricoşaţi, toţi vrăjmaşii Lui, toţi câţi nu au vrut să împărăţească peste dânşii. Atunci, iudeii cei fărădelege au socotit că dacă Se va răstigni va muri ca un om, necrezând, ticăloşii, că este Dumnezeu, Care a venit spre izbăvire, ca să mântuiască sufletele noastre. Precum Iosif zicea cu îndrăznire fraţilor săi, înfricoşându-i şi îngrozindu-i: *„Eu sunt Iosif, pe care voi m-aţi vândut în robie, iar acum împărăţesc peste voi şi nevrând voi"*, aşa şi Domnul va arăta Crucea în chip strălucit celor ce L-au răstignit pe Dânsul şi vor cunoaşte, prin Cruce, şi pe Fiul lui Dumnezeu, Cel răstignit de dânşii.

Vedeţi cum cu s-a făcut Iosif chip adevărat al Fiului lui Dumnezeu, Stăpânului său? Fiindcă fapta bună a lui a înflorit cu înţelegerea din tânără vârstă, de bună voie. Şi începând de aici vom povesti faptele bune ale cuviosului copil, tâlcuindu-le.

Fericitul acesta vreme de şaptesprezece ani a petrecut în casa părintească, sporind în fiecare zi întru frica lui Dumnezeu şi întru buna aşezare şi cinstire faţă de părinţii săi. Şi văzând necuvioşii la fraţii săi, a vestit tatălui său puţine din cele multe. Căci, cu adevărat, fapta bună împreună cu nedreptatea nu poate odrăsli, că este lucru necuvios. Aceia urau pe Iosif, de vreme ce era străin de răutatea lor. Că fiind îmbunătăţit şi având visuri, vedea cele ce aveau să i se întâmple lui după iconomia lui Dumnezeu Celui Preaînalt.

Iar Iacov, tatăl lui, necunoscând ura ce aveau întru ascuns ceilalţi fii ai lui asupra lui Iosif, cu nevinovăţie iubea pe Iosif, care strălucea din tânăra vârstă cu floarea faptei celei bune. Şi păscând fraţii lui Iosif oile în Sichem, s-a întâmplat ca Iosif să fie împreună cu tatăl său. Iar tatăl lui Iosif, ca un tată iubitor de fii, se îngrijea pentru fiii lui din Sichem. Şi a zis lui Iosif: „Vino, fiule, şi du-te la fraţii tăi şi cercetează cu dinadinsul sănătatea lor, împreună cu a turmelor, şi să te întorci degrab".

Primind Iosif porunca tatălui său, s-a dus cu bucurie la fraţii săi, vrând să le aducă pace de la tatăl său, împreună cu grija ce o avea pentru dânşii. Mergând, el a rătăcit pe cale, neaflând pe fraţii săi. Şi, mâhnindu-se şi suspinând pentru dânşii, l-a aflat un om care i-a arătat calea. Văzându-i pe ei de departe, Iosif se ducea cu bucurie, dorind să-i salute pe fraţii săi.

Încă mergând el, iar aceia văzându-l, ca nişte fiare sălbatice, se sfătuiau să ucidă pe Iosif. Iar el, ca un miel

fără de răutate, se ducea să cadă în mâinile lupilor fioroşi. Şi dacă s-a apropiat de dânşii, i-a salutat pe ei cu dragoste, aducându-le pace de la tatăl său. Iar ei, sculându-se, îndată, ca nişte fiare sălbatice, l-au dezbrăcat de haina cea pestriţă cu care era îmbrăcat şi se sârguia fiecare să-l înjunghie pe el, pentru vrăjmăşia lor, şi pe acest cinstit şi sfânt copil în multe feluri îl munceau.

Văzându-se Iosif căzut în rele şi niciunul nefiind mai îndurător, îndată se porni spre rugăciune, lacrimi şi suspinuri şi, înălţându-şi glasul său, se ruga lor, zicând:

„Pentru ce vă mâniaţi? Rogu-vă pe voi, fraţii mei, lăsaţi-mă puţin ca să mă rog. Maica-mea a adormit şi Iacov, tatăl nostru, până acum o plânge pe ea şi voi vreţi să aduceţi tatălui nostru alt plâns, când încă nu a încetat cel dintâi? Rogu-vă pe voi, suferiţi-mă puţin, să nu mă despart de la Iacov, ca să nu se pogoare bătrâneţile lui cu durere în iad. Vă jur pe voi, pe Dumnezeul părinţilor noştri, al lui Avraam şi al lui Isaac şi al lui Iacov, Care dintru început a chemat pe Avraam şi a zis: *„Ieşi din pământul tău şi din rudenia ta şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta. Şi ţi-l voi dărui şi îţi voi înmulţi sămânţa ta ca stelele cerului şi ca nisipul de pe marginea mării, care este nenumărat"* (Facerea 10, 1; 16, 10); pe Dumnezeu Cel Preaînalt, Care a dat răbdare lui Avraam, ca pe Isaac, unul-născut al său, să-l aducă spre jertfă, ca să se socotească lui Avraam întru laudă răbdarea; pe Dumnezeu, Care a izbăvit pe Isaac de moarte şi a dat berbec în locul lui, spre ardere de tot bine primită (Facerea 22, 13); pe Dumnezeu Cel Sfânt, Care a dat binecuvântare lui Iacov prin gura tatălui său Isaac (Facerea 27, 33); pe Dumnezeu, Care S-a pogorât cu Iacov din Haran în Mesopotamia, de unde a ieşit Avraam; pe Dumnezeu, Care a izbăvit pe Iacov din necaz şi i-a dat lui binecuvântare, să nu mă lipsesc de Iacov. S-a lipsit de Rahila; să nu mă plângă pe mine precum a plâns pe Rahila, nici să se întunece ochii lui Iacov aşteptând să vadă întoarcerea mea la el. Trimiteţi-mă pe mine la Iacov, tatăl meu, primind lacrimile mele; trimiteţi-mă pe mine la el".

Jurându-i el cu Dumnezeul părinţilor, cumpliţii, îndată l-au aruncat în groapă, nici temându-se de Dumnezeu, nici sfiindu-se de jurământ, deşi el îmbrăţişa picioarele tuturor şi uda cu lacrimi urmele fraţilor săi şi striga şi zicea: „Fraţilor, miluiţi-mă!". Cu toate acestea, îndată a fost aruncat de dânşii în groapă. Iar după ce a fost aruncat Iosif în groapă, cu lacrimi amare şi cu jalnice suspinuri s-a plâns pe sine şi pe tatăl său, Iacov, şi, lăcrimând, zicea cu suspinuri negrăite: „Iată, Iacove, vezi faptele fiilor tăi, că sunt aruncat în groapă ca un mort. Iată, tu mă aştepţi să mă întorc la tine, tată, iar eu zac ca un ucigaş. Tată, tu mi-ai zis: *„Mergi şi cercetează pe fraţii tăi împreună cu turmele şi cu sârguinţă să te întorci"* (Facerea 37, 14), şi, iată, ei ca nişte lupi s-au făcut şi cu mânie m-au despărţit de tine, bunule tată. Că nu mă vei mai vedea pe mine, nici glasul meu nu-l vei mai auzi, nici bătrâneţile tale nu se vor mai rezema de mine, nici eu nu voi mai vedea sfintele tale cărunteţi, că eu nu sunt mai bun decât mortul cel îngropat. Jeleşte, tată, pe fiul tău şi fiule pe tatăl tău, că din pruncie m-am despărţit de faţa ta. Cine-mi va da mie o porumbiţă grăitoare să-ţi arate ţie, să vestească bătrâneţii tale plângerea mea? Lipsit-au, tată, lacrimile şi suspinurile mele; obosit-a şi glasul şi nu este cel ce ajută. O, pământule! O, pământule, care ai strigat către Dumnezeu Cel Sfânt pentru Abel cel drept, care a fost ucis fără de dreptate! (Facerea 4, 8). Precum este predanie de la

strămoşi, părinţii noştri, că pământul a strigat către Dumnezeu pentru sângele dreptului, tu, pământule, strigă şi acum către Iacov, tatăl meu, făcându-i cunoscut ceea ce mi s-a întâmplat de la fraţii mei".

Iar cei cruzi şi fără de omenie, după ce au aruncat pe Iosif în groapă, au şezut să mănânce şi să bea cu bucurie, ca şi cum s-ar veseli cineva după ce a biruit vreun război, tot aşa şi aceştia cu bucuria inimii se aflau. Şi mâncând ei şi bând cu veselie, dintr-o dată au ridicat ochii şi au văzut venind nişte negustori ismailiteni, ducând aromate în Egipt, având şi cămile. Şi au zis între ei: „Mult mai bine este ca să vindem pe Iosif acestor negustori străini, ca, ducându-se, să se săvârşească în ţară străină şi să nu fie mâna noastră asupra fratelui nostru". Şi, ca nişte fiare sălbatice, l-au scos din groapă şi, luând preţul lui, l-au dat negustorilor, neaducându-şi aminte de grija şi scârba tatălui lor.

Iar negustorii, călătorind, au ajuns pe cale la locul hipodromului, când se întorcea Iacov din Mesopotamia. Cum a văzut Iosif mormântul Rahilei, mama sa, alergând, a căzut deasupra mormântului şi, înălţându-şi glasul său, se tânguia cu lacrimi şi striga întru amărăciunea sufletului său, zicând aşa: „Rahilo, Rahilo, maica mea, scoală-te din ţărână şi vezi pe Iosif, pe care l-ai iubit, ce i s-a întâmplat. Iată, aşa se duce rob în Egipt, în mâinile străinilor, fiind vândut ca un făcător de rele. Fraţii mei, cu totul gol m-au vândut în robie şi Iacov nu s-a înştiinţat că eu am fost vândut. Deschide-mi, maica mea, şi primeşte-mă în mormântul tău! Primeşte, Rahilo, pe fiul tău, ca să nu fie mort de viu! Primeşte, maică, pe cel ce s-a lipsit de Iacov, în ce chip şi de tine m-am lipsit din copilărie. Auzi, maica mea, suspinurile inimii mele şi mă primeşte în mormântul tău, că nu mai

pot ochii mei a lăcrima, nici sufletul meu nu mai poate a se tângui cu suspinuri! Rahilo! Rahilo! Nu auzi glasul fiului tău, al lui Iosif? Iată, cu silă sunt dus şi nu vrei să mă primeşti pe mine? Pe Iacov am chemat, dar glasul meu nu l-a auzit. Iată, şi pe tine te chem şi nici tu nu mă auzi pe mine? Aici voi muri, deasupra mormântului tău, ca să nu mă duc ca un făcător de rele în pământ străin".

Iar dacă l-au văzut pe el că aşa a alergat şi cu faţa a căzut pe mormântul Rahilei, bărbaţii aceia ismailiteni care luaseră pe Iosif, cu un cuget au zis între dânşii: „Tânărul acesta voieşte să ne farmece, ca să poată fugi de la noi. Deci, să-l prindem pe el şi să-l legăm bine, ca să nu ne amăgească pe noi".

Apropiindu-se de dânsul, fiind tulburaţi, au zis: „Scoală-te de acum şi încetează cu vrăjile, ca nu, ucigându-te deasupra mormântului, să ne păgubim de aurul cel dat pe tine". Şi, sculându-se el, l-au văzut toţi fiind aprins la faţă din plânsul cel amar şi a început fiecare să-l întrebe cu blândeţe: „Ce lăcrimezi, că greu te mâhneşti de când ai văzut mormântul acesta? Lepădând frica, să ne spui cu îndrăzneală ce este lucrarea ta şi pentru ce ai fost vândut? Păstorii aceia când te-au vândut pe tine aşa ne-au zis: «Păziţi-l bine ca să nu fugă de la voi pe cale, că noi vom fi nevinovaţi. Iată, mai înainte v-am spus vouă». Deci, spune-ne nouă cu deamănuntul, al cui rob eşti? Al păstorilor acelora sau al altuia slobod? Şi arată-ne nouă pentru ce ai căzut cu dorire deasupra mormântului? Noi te-am cumpărat pe tine şi suntem stăpânii tăi. Povesteşte-ne toate cele pentru tine. Dacă vei ascunde de noi cele pentru tine, cui vrei să te faci cunoscut? Robul nostru eşti. Precum ne-au spus nouă păstorii aceia, voieşti să fugi, dacă noi ne vom lenevi. Şi mângâie-te şi ne spune nouă care este

fapta ta, ca să te arăţi nouă slobod. Nu te vom folosi pe tine ca pe un rob, ci ca pe un frate sau ca pe un fiu iubit, că vedem preamare slobozenie şi multă ştiinţă întru multă amăgire, că eşti vrednic şi împăratului să-i stai înainte şi împreună cu boierii de sfat să te cinsteşti. Că frumuseţea ta, degrab te va pune pe tine întru multă bunăcuviinţă şi cinste şi întru stăpânire şi vei fi prieten al nostru şi cunoscut acolo unde te ducem pe tine, ca tu să fii întru bucurie. Că cine nu ar iubi un tânăr ca acesta plin de frumuseţea ochilor şi de neam bun şi înţelept?".

Şi, răspunzând, Iosif a zis cu suspine: „Nici nu am fost rob, nici fermecător, nici pentru că am greşit ceva am fost dat în mâinile voastre. Ci am fost fiu iubit al tatălui meu şi al maicii mele, iar păstorii aceia sunt fraţii mei. Şi tatăl meu m-a trimis să-i văd pe ei, iar ei, apucându-mă pe mine, îndată m-au dat vouă în robie, biruindu-se de cumplită zavistie, şi m-au îndepărtat de la tatăl meu, nesuferind dragostea cu care mă iubea. Iar mormântul acesta de aici este al maicii mele, căci atunci când tatăl meu se urca în Haran, de unde a purces să meargă în locul în care acum locuieşte, şi trecând pe aici, maica mea a murit şi a fost îngropată în mormântul acesta pe care îl vedeţi şi voi".

Şi auzind, aceia au lăcrimat pentru dânsul şi i-au zis: „Nu te teme, tânărule, că la preamare cinste mergi tu în Egipt, căci faţa ta arată neamul tău cel bun. Ci fii cu inimă bună, mai ales că te-ai izbăvit de zavistia şi ura fraţilor ce te-au vândut nouă".

Iar fraţii lui Iosif, după ce l-au vândut pe el, aducând un ţap, cu osârdie l-au înjunghiat, şi haina lui Iosif cel cuvios stropind-o cu sânge, îndată au trimis-o la tatăl lor, zicând: „Noi am aflat această haină aruncată în munţi şi am cunoscut că este a fratelui nostru şi întru

mâhnire suntem toţi pentru dânsul. Pentru aceasta, tată, ţi-am trimis haina cea pestriţă a lui Iosif, neaflând pe fratele nostru. Şi vezi şi tu însuţi de este a fiului tău, că noi toţi am cunoscut că este a lui Iosif".

Văzând Iacov haina, a strigat cu plângere şi cu tânguire amară, zicând: „Haina aceasta este a fiului meu, Iosif! O fiară rea a mâncat pe fiul meu!". Şi, jelindu-se, zicea cu suspinuri nesuferite: „Era mai bine să mă fi mâncat pe mine în locul tău, fiule! Pentru ce nu m-a zdrumicat, mai bine, pe mine fiara şi să mă fi făcut ei mâncare spre saţiu? Vai mie, vai mie! Măruntaiele mele se rup pentru Iosif. Eu sunt pricinuitorul morţii tale, fiule. Eu sunt cel ce am orbit ochii tăi cei luminaţi. Eu, fiule, te-am ucis pe tine, cel ce te-am trimis să mergi în pustie, ca să vezi pe fraţii tăi, împreună cu turmele. Voi plânge de acum, fiule, şi voi suspina în tot ceasul, până ce mă voi pogorî în iad la tine, fiul meu. Şi în loc de trupul tău, haina ta, Iosife, o voi pune înaintea ochilor, lăcrămând neîncetat. Iată, iarăşi, haina ta întru alt plâns mai mare mă aruncă pe mine, fiul meu, că este întreagă întrucât mi se pare că nu te-a mâncat fiara, o, preaiubitule, ci de mâini omeneşti ai fost dezbrăcat şi înjunghiat. Că dacă te-ar fi mâncat vreo fiară, precum zic fraţii tăi, haina ta s-ar fi sfâşiat pe undeva, că nu aşteaptă fiara ca mai întâi să te dezbrace şi apoi să se sature din cărnurile tale. Şi dacă te-ar fi dezbrăcat şi apoi te-ar fi mâncat, haina ta ar fi fost neîntinată de sânge. Nu sunt sfâşieri de unghii, nici urme de dinţi de fiară pe haina ta. De unde este sângele? Iar dacă fiara care a mâncat pe Iosif a fost singură, cum a putut pe toate să le facă? Aceasta îmi este mie, însinguratului, plângere şi jale, ca să plâng pe Iosif şi să jelesc haina lui. Două plânsuri, două tânguiri şi bocete îmi sunt

foarte amare: a lui Iosif și a hainei. Pentru aceasta, oare cum a fost dezbrăcat? Voi muri, o, Iosife, lumina și reazemul meu! Haina ta, împreună cu mine, acum să se pogoare în iad (Facerea 37, 35), că nu voiesc să mai văd lumina aceasta fără de tine, fiul meu, Iosif. Lipsească sufletul meu împreună cu sufletul tău, Iosife, fiul meu".

Iar ismailiții, luând pe Iosif, cu sârguință l-au dus în Egipt, socotind că îndată, pentru frumusețea lui, vor dobândi bani de la vreun mare boier. Și când treceau ei prin mijlocul cetății, iată și Putifar i-a întâmpinat pe ei și, văzând pe Iosif, i-a întrebat pe dânșii, zicând: „Spuneți-mi, negustorilor, de unde este tânărul, că nu vă seamănă vouă, că voi toți sunteți ismailiți, iar acesta este preafrumos?". Iar ei i-au răspuns, zicând: „Prea de bun neam și plin de știință este tânărul acesta!". Și dându-le lor prețul cât au voit, cu dragoste a cumpărat pe Iosif de la dânșii, și ducându-l în casa sa, l-a întrebat de creșterea lui.

Iar adevăratul urmaș al seminției celei cuvioase a dreptului Avraam și Isaac și Iacov, sporea cu fapta bună și cu multă statornicie în casa lui Putifar, nevoindu-se din zi în zi în privire și în grai la treapta întregii învățături, având neîncetat pe Dumnezeu Cel Sfânt înaintea ochilor lui, Care pe toate le vede, pe Dumnezeul părinților Care l-a izbăvit pe el din groapa morții și de ura fraților săi. Numai inima sa se mâhnea adeseori pentru cuviosul Iacov, tatăl său.

Văzând Putifar așezarea tânărului și multa să știință și buna cunoștință, toate pe care le avea le-a dat în mâinile lui Iosif celui preafrumos, ca unui fiu adevărat. Și nimic nu știa ce făcea Iosif în toate lucrurile, nici până la grai, fără numai pâinea pe care o mânca în vremea mesei. Că știa pe Iosif că este foarte credincios,

mai ales după ce a văzut că se înmulțeau averile lui în mâna lui Iosif. Și bucurie mare era între slugi și între slujnice pentru toate bunătățile ce se făceau de dânsul.

Iar stăpână-sa, văzând pe Iosif împodobit cu frumusețe și cu știință, s-a rănit cu dragoste și cu nebunie satanicească și foarte poftea să doarmă cu el; și pe cinstitul acesta și pe izvorul întregii înțelepciuni, în groapa împreunării dorea să-l arunce. Făcând nenumărate meșteșugiri și împodobiri, socotea că din destul va lucra spre amăgirea tânărului, că din ceas în ceas schimbându-și hainele și sulemenindu-și fața, prin zâmbiri și râsuri urâte voia să amăgească, ticăloasa, ochii cei cuvioși ai dreptului. Căci socotea, ticăloasa, că prin acestea lesne va prinde în cursă sufletul cuviosului. Iar Iosif, cu frica lui Dumnezeu fiind îngrădit, nici măcar nu a privit cu poftă spre dânsa.

Văzând că meșteșugurile împodobirilor celor multe erau deșarte înaintea dreptului, cu mai multă aprindere se ardea și foarte se necăjea, neaflând ce să-i mai facă lui. Și se gândea cu nerușinare să-l cheme pe el la lucrul necinstei și, pândind ca o aspidă înnebunită fața lui, a zis către cuvios: „O, Iosife, dormi cu mine, netemându-te nicidecum de bărbatul meu! Cu îndrăzneală apropie-te de mine, să mă îndulcesc îndestul de frumusețea ta. Satură-te încă și tu de frumusețea mea. Tu ai toată stăpânirea robilor din casă. Altul nu îndrăznește să intre la noi, nici să audă lucrarea noastră. Iar dacă de bărbatul meu te temi și nu voiești, eu îl voi omorî pe dânsul, dându-i otravă. Deci, apropie-te de mine și împlinește-mi pofta mea, că foarte mă ard de dragostea ta" (a 39, 7).

Iar piatra cea de diamant, cu sufletul și cu trupul, nu s-a biruit cu mintea, mai ales într-o furtună ca

aceasta. Ci lepădând toate cele ce se făceau, pentru frica lui Dumnezeu şi cu aşezarea cea cuviincioasă şi bună a lui, o încredința pe dânsa prin graiuri dumnezeieşti, zicându-i aşa: „O, femeie! Nu este bun lucrul acesta, ca să fac păcatul acesta cu tine, stăpâna mea, fiindcă eu mă tem de Dumnezeu. Că, iată, domnul meu toate averile lui din casă şi din țarini mi le-a dat mie şi nu este altceva care să nu fie sub mâna mea, afară de tine, stăpâna mea. Deci, este lucru necuvios să lepăd atâta dragoste a unui stăpân ca acesta, mai ales că atât de mult mă iubeşte pe mine. Cum pot să fac eu un păcat ca acesta înaintea lui Dumnezeu, Care cearcă inimile şi rărunchii?".

Aceste graiuri cuvioase le zicea Iosif în fiecare ceas către stăpâna sa, sfătuind-o, rugând-o, certând-o şi mustrând-o. Dar ea nici un lucru dumnezeiesc nu primea, ci ca o aspidă ce îşi astupă urechile sale se arăta; încă mai mult se aprindea, fiindcă izvora în dânsa pofta cea rea. În fiecare ceas pândea cu obrăznicie să afle prilej ca să siluiască pe cel întreg înțelept. Iar Iosif, văzând atâta obrăznicie la femeie, care, ca o fiară năvăleşte să-l strice pe el, a înălțat ochii săi către Dumnezeul părinților şi adeseori Îl ruga pe Cel Preaînalt, zicând aşa: „Dumnezeule al lui Avraam şi al lui Isaac şi al lui Iacov, Cel mare şi înfricoşat, scoate-mă de la fiara aceasta. Că iată, Însuți vezi nebunia femeii, cum pe ascuns voieşte să mă omoare cu lucruri necinstite, ca să mor întru păcate împreună cu dânsa şi desăvârşit să mă despartă de Iacov, tatăl meu. M-ai izbăvit pe mine din moarte, Stăpâne, de la frații cei fără de lege; izbăveşte-mă şi aici de la fiara ce se îndrăceşte, ca să nu fiu străin cu lucrurile şi cu binecuvântarea de părinții mei, care foarte Te-au iubit pe Tine, Doamne".

Şi, suspinând din adâncul inimii sale, îl chema iarăşi pe Iacov, zicând: „Roagă-te tu însuți, tată, pentru fiul tău, Iosif, căci cumplit război s-a ridicat asupra mea, care poate să mă despartă pe mine de Dumnezeu. Acest război este mult mai puternic decât moartea pe care frații mei se sfătuiseră să o aducă asupra mea. Aceea trupul îl ucide, aceasta sufletul îl desparte de Dumnezeu. Eu, părintele meu, ştiu că rugăciunile tale pentru mine s-au suit la Dumnezeul Cel Sfânt şi pentru aceasta am fost izbăvit din groapa morții. Şi acum iarăşi roagă pe Cel Preaînalt ca să mă izbăvesc de fiara aceasta, care voieşte să strice pe fiul tău şi care nu are ruşine în ochii ei, nici frica lui Dumnezeu în inima ei. Roagă-te, tată, ca nu, precum m-am lipsit de sânul tău cel trupesc, şi de sufletul tău să mă fac străin. M-am dus la frații mei şi ca nişte fiare s-au făcut, ca nişte lupi m-au rupt pe mine de la tine, bunule tată, şi în Egipt m-am pogorât în mâinile străinilor. Şi, iată, iarăşi m-a întâmpinat altă fiară. Frații mei în pustie au voit să mă ucidă, iar aceasta în cămară stă să mă rupă pe mine. Roagă-te, tată, ca să nu mor înaintea lui Dumnezeu şi a părinților mei".

Iar după ce nu a voit să se supună îndemnurilor stăpânei sale, în tot ceasul alergând aceea la el ca o aspidă fără de ruşine, a pândit vreme potrivită ca să-l afle pe el în cămară şi aşa să lucreze păcatul. Şi dacă l-a aflat pe el în cămara lui, precum dorea, cu obrăznicie apropiindu-se de cel întreg înțelept, îl silea pe dânsul, trăgându-l la sine, ca să lucreze fărădelegea. Iar el, văzând neruşinarea cea preamare a femeii, a fugit în tindă. Şi în ce chip un vultur, când vede vânătorul, îşi înalță la cer aripile sale, aşa şi Iosif a scăpat de vânătoare, ca nu prin cuvintele cele viclene să se rănească şi cu faptele. Şi, lăsându-şi în mâinile ei haina, a fugit de cursele diavolului.

Văzând femeia că a fugit, cu mare mânie s-a pornit şi a gândit să rănească pe drept prin cuvinte preaurâte, vrând să-l pârască bărbatului ei, ca, auzind bărbatul ei, şi cu mânia zilotipiei (pizma pe care o are bărbatul asupra iubitului femeii sale) aprinzându-se, să ucidă pe Iosif, gândind întru sine că: „Mult mai bine îmi este mie să moară Iosif şi eu să dobândesc răsuflare, că nu sufăr a vedea în fiecare ceas în casa mea o frumuseţe ca aceasta şi eu să nu mă pot îndulci, la vedere sau pe ascuns, de frumuseţea şi de multa lui ştiinţă".

Deci, strigând slugile şi slujnicele, le-a zis: „Ştiţi ce mi-a făcut mie bărbatul acesta, evreul, pe care bărbatul meu l-a pus peste casa lui? A voit, fără de ruşine, să fie cu mine. Nu i-a fost lui din destul cârmuirea casei mele, ci şi pe mine a voit să mă despartă de bărbatul meu". Şi luând haina lui Iosif a arătat-o bărbatului ei, imputându-i şi zicând: *„Iată, ai adus în casă pe acest băiat evreu, ca să mă batjocorească şi să mă ocărască pe mine, femeia ta! Oare nu ştii, domnul meu, că eu sunt cu întreagă înţelepciune şi pentru aceasta am vestit ţie?"* (Facerea 39, 14-17).

Auzind acestea, bărbatul ei îndată a crezut graiurile femeii şi numaidecât a poruncit ca Iosif să fie dus la temniţă cu multă supraveghere şi groază (Psalmul 104, 18). Şi fără de cercetare, îndată a hotărât asupra lui nedreapta hotărâre, zicând: „Poruncesc ca Iosif să fie aruncat în temniţă şi nicidecum să nu dobândească slăbire". Iar Dumnezeul lui Avraam şi al lui Isaac şi al lui Iacov, Care cearcă inimile tuturor, era cu dânsul, şi i-a dat lui să afle îndurări în ochii temnicerului şi l-a lăsat pe el temnicerul întru îngăduinţă, că niciodată nu se îndepărtează Dumnezeu de cei ce se tem de El cu toată inima.

După aceasta, au greşit împăratului Faraon doi oameni: paharnicul cel mare şi pitarnicul cel mare (Facerea 40, 1). Şi a poruncit ca ei să fie aruncaţi în temniţă, iar Iosif le slujea lor (Facerea 40, 4). Petrecând în temniţă timp de doi ani, aceştia au avut visuri care le prevestea ce avea să li se întâmple lor degrab. Iar cuviosul Iosif, fiindu-le slujitor, intrând la dânşii să le slujească după obicei, i-a aflat întru mare mâhnire, amândoi fiind întristaţi şi împuţinaţi pentru visuri. Şi dacă i-a întrebat, vrând să se înştiinţeze de pricina scârbei lor, au zis amândoi: „Am văzut nişte visuri şi întru mâhnire ne aflăm, că nu este cine să poată tălmăci visurile noastre".

Iar el a zis către dânşii: „Acest lucru este al lui Dumnezeu, Care se face cunoscut celor ce se tem de El. Dar spuneţi-mi visurile voastre, ca Dumnezeul meu să vi le facă arătate prin mine". Acestea auzindu-le, paharnicul cel mare şi pitarnicul cel mare şi-au spus visurile lor, fiecare după cum a văzut. Iar Iosif le-a descoperit, cu puţine cuvinte, tot adevărul care urma să li se întâmple de la împărat, după cum s-a şi făcut. Că paharnicului celui mare i-a dat din nou cinstea cea dintâi, iar pe mai marele pitarilor l-a dat la moarte. Şi cunoscând Iosif cinstea ce avea să se întâmple paharnicului celui mare, l-a rugat pe el, zicând: *„Pomeneşte-mă pe mine înaintea lui Faraon şi degrab arată-i lui cele pentru mine, ca să ies de aici. Că nimic nu am greşit, nici un rău nu am făcut pentru care să fiu aruncat în temniţă"* (Facerea 40, 14).

O, sămânţă aleasă şi fericită ce cauţi ajutor de la un om muritor! Lăsând pe Dumnezeu, pe om îl rogi? Şi încă după ce de ajutorul lui Dumnezeu întru atâtea nevoi ai avut parte; când haina întregii tale înţelepciuni ai

păzit-o neîntinată? Pentru ce te împuținezi la suflet, o, fericite, când Dumnezeu îți pregătește împărăție și slavă, când El voiește? Și când vitejește rabzi ispita, nu știi că mai mult strălucesc cununile biruinței?

Și s-a împlinit dezlegarea celor două visuri după cum a zis Iosif: *„După trei zile a făcut Faraon ospăț tuturor boierilor celor mari ai lui și și-a adus aminte și de pitarul cel mare și de paharnicul cel mare"* (Facerea 40, 20). Și pe paharnicul cel mare l-a chemat iarăși la dregătoria lui, iar pe celălalt l-a dat la moarte. Și, fiindcă paharnicul cel mare a uitat pe Iosif, după doi ani, din Pronia lui Dumnezeu, a văzut Faraon niște visuri mari, care covârșeau toată mintea înțelepților Egiptului și a fermecătorilor (Facerea 41, 1). Și chemând Faraon pe toți înțelepții și vestindu-le visurile, nimeni nu a putut să-i tălmăcească înțelesul lor.

Deci, împăratul fiind întru multă mâhnire, paharnicul cel mare, aducându-și aminte, a vestit împăratului toate cele pentru Iosif și pentru priceperea lui. După ce a auzit împăratul de dânsul, s-a bucurat cu bucurie mare și l-a chemat pe el înaintea lui cu sârguință. Și venind Iosif din temniță, i-a zis Faraon înaintea boierilor săi: „Am auzit pentru tine că tu ești bărbat priceput și poți înțelege visurile cele adânci". Și a răspuns Iosif lui Faraon: *„Dătătorului înțelepciunii Îi este cu putință a tălmăci visuri"* (Facerea 41, 16).

Spunând Faraon visurile înaintea lui Iosif și a tuturor boierilor săi, îndată a auzit tâlcuirile lor din gura lui Iosif, ca din gura lui Dumnezeu. Și s-a înspăimântat Faraon de învățătura acestuia și de sfătuirea lui cea preamare, căci îl sfătuia pe el, zicând așa: *„Să caute dar împăratul pe un bărbat priceput și înțelept ca să-l pună pe el peste pământul Egiptului, că foamete mare va fi, ca roadele cele multe să fie în vremea necazului"* (Facerea 41, 33-36). Și a zis împăratul: *„Pe tine te voi pune astăzi peste tot Egiptul, fiindcă ai dat un sfat ca acesta. Și cuvântul tău să ia judecata Egiptul în toată casa mea"* (Facerea 41, 40). Atunci a suit pe Iosif în careta sa, și toți boierii cei mari mergeau înaintea și în jurul lui Iosif.

Văzând Putifar, cel ce băgase pe Iosif în temniță, minunea cea preaslăvită care s-a făcut, că a șezut Iosif în careta lui Faraon, s-a temut foarte și, încetinel, despărțindu-se din mijlocul boierilor, a alergat repede la casa lui și cu mare frică i-a spus femeii sale: „Văzut-ai, o, femeie, minune preaslăvită și care nouă frică mare ne-a pricinuit? Că Iosif acela, sluga noastră, s-a făcut domn al nostru și al Egiptului, și iată că șede cu slavă în careta lui Faraon, fiind cinstit de către toți ca un împărat. Iar eu, neputând să mă arăt lui, încetișor m-am depărtat!".

Auzind acestea femeia lui Putifar, l-a făcut pe el să îndrăznească, zicând: „Eu îți voi povesti păcatul meu: Eu am făcut aceasta, căci iubeam pe preafrumosul Iosif, cel cu totul înțelept, și din ceas în ceas cu multe momeli îl pândeam ca să pot dormi cu dânsul și de frumusețile lui să mă îndulcesc. Și cu toate acestea nu am putut să-mi dobândesc scopul și nici de vreun grai nu m-a învrednicit pe mine. Ci, silindu-l, l-am apucat pe el ca să mă sufere pe mine cât de puțin și el a fugit afară, când ți-am arătat ție haina lui. Eu am fost pricinuitoarea împărăției lui și slavei lui celei preamari. Că de nu aș fi îndrăgit eu așa pe Iosif, nu ar fi fost aruncat în temniță. Ci este dator să-mi mulțumească și mie, ceea ce m-am făcut pricină a slavei lui. Drept și cuvios este Iosif, că fiind clevetit nu a arătat nimănui. Deci, scoală-te acum

și te du cu bucurie și te închină lui împreună cu toți boierii". Și, sculându-se, Putifar s-a dus să se închine cu multă sfială lui Iosif.

După ce s-au sfârșit toți anii îmbelșugării celei mari, s-a făcut foamete în tot pământul lui Canaan și se mâhnea Iacov cu fiii săi. Și a auzit Iacov că în Egipt este pâine cu multă îndestulare, și a zis fiilor săi: *„Veniți și vă duceți și cumpărați nouă pâine din Egipt, precum am auzit, ca să nu murim toți de foame"* (Facerea 42, 1). Deci, luând poruncă, cei zece feciori ai lui Iacov s-au dus ca să cumpere grâu; însă nu știau că este fratele lor. Iar dacă a văzut Iosif pe frații săi, i-a cunoscut pe toți și, făcându-se că este tulburat, a zis: „Acești zece bărbați sunt iscoade rele și pentru aceasta au venit în Egipt. Prindeți-i pe dânșii și legați-i cu tărie, că au venit aici să iscodească pământul nostru".

Și, fiind cutremurați, cu frică i-au răspuns lui, zicând: „Să nu fie, domnule! Ci suntem toți frați, fii ai unui tată drept, și oarecând am fost doisprezece, dar unul a fost ucis de o fiară, care era preafrumos și preaiubit tatălui său și îl plânge pe el până în ziua aceasta. Iar celălalt frate este cu tatăl nostru, în pământul lui Canaan, mângâindu-l pe dânsul". Iosif a răspuns cu mânie, zicând: „Fiindcă eu mă tem de Dumnezeul cel Sfânt și Îl cinstesc, aceasta vă dăruiesc vouă: Luați-vă grâul și mergeți degrab către tatăl vostru, dacă sunteți adevărați. Și pe fratele vostru, pe care îl iubește tatăl vostru, aduceți-l la mine, și așa vă voi crede pe voi".

Iar ei, mâhnindu-se, au luat grâul și s-au dus la tatăl lor, în pământul Canaan, și i-au vestit întrebările cele rele și mânia acelui bărbat. Și foarte s-a mâhnit tatăl lor pentru graiurile acestea și a zis cu suspinuri: „De ce ați făcut aceasta? Pentru ce ați spus stăpânului

Egiptului că mai aveți alt frate aici?". Iar ei i-au răspuns: „El ne-a întrebat pentru rudenia noastră cu tot dinadinsul". Zis-a lor Iacov: „Mai bine voi muri, decât să luați pe Veniamin de la sânul meu". Dar foametea silindu-i, le-a zis lor Iacov: „Dacă eu singur m-am făcut fără fiu din Rahila și de prea iubiții mei fii m-am lipsit, precum ziceți, sculându-vă, luați daruri în mâinile voastre și pe fratele vostru și vă duceți împreună". Și au făcut precum le-a poruncit lor Iacov.

După ce au venit ei în Egipt, cu frică mare s-au închinat toți înaintea lui Iosif. Iar dacă a văzut Iosif pe fratele său, stând cu frică și cu temere, s-au clătinat măruntaiele lui foarte și căuta să-l îmbrățișeze și să-l sărute pe el, și l-a întrebat pe el: „Trăiește tatăl tău?". Iar el cu frică a zis: „Trăiește robul tău, tatăl nostru". Zis-a lui iarăși: „Oare, are în inimă pe Iosif?". Iar el a zis: „Așa, foarte îl are pe el în inima lui și se arde pentru dânsul".

Neputând să-l îmbrățișeze sau să-l mai întrebe, a intrat în cămară și a lăcrimat cu amar. Că în ceasul acela, când a văzut pe fratele său, îndată și-a adus aminte de bătrânețile cele bune ale lui Iacov și zicea cu lacrimi: „Fericiți sunt cei ce văd sfântul chip al bătrâneților tale, bunule tată! Precum mi se pare, nici toată împărăția mea și slava nu sunt vrednice de bătrânețile tale, bunule tată, ci am voit să mă încredințez din gura lui Veniamin de mă ai pe mine în inima ta și de mă dorești, precum eu pe tine. Pentru aceasta am silit pe frații mei cu vicleșug ca să aducă pe Veniamin, fratele meu. Că nu i-am crezut pe dânșii când îmi spuneau mie cele pentru tine, că au tată și frate mai mic. Căci eu socoteam că, biruindu-se de zavistie, au ucis și pe preaiubitul tău fiu, pe Veniamin, cel mai mic, și mai mult au

băgat sufletul tău în iad cu durere, în ce chip m-au ucis pe mine cu voia lor. Căci ne-au urât pe noi amândoi, că eram de o maică, eu şi Veniamin. Ştiu, tată, că foarte te vei fi mâhnit pentru noi, şi acum mai ales mai mult se topiră bătrâneţile tale în mâhnire pentru fratele meu, Veniamin. Că, iată, şi eu sufăr mult luând în minte necazul tău, că nimeni dintre noi doi nu stă înaintea bătrâneţilor tale. Nu ţi-a fost din destul plânsul cel dintâi, ci şi alt plâns ţi s-a adus ţie, tată. Eu sunt pricinuitorul plânsurilor şi a tânguirilor tale, că am fost fără de omenie aducându-l pe Veniamin. Ci vorbele cele pentru tine m-au silit să fac aceasta, vrând să mă înştiinţez dacă trăieşti cu adevărat, tatăl meu. Cine îmi va da mie ca să mai văd sfântul tău chip şi să mă satur de faţa ta cea îngerească?". Apoi, după ce a plâns cu amar în cămară, spălându-şi faţa, a ieşit vesel. Şi a poruncit ca toţi să fie aduşi în casă să ospăteze împreună cu el.

Auzit-aţi, fraţii mei, cum de pretutindeni întru frică îi aduce pe dânşii Iosif? Că a poruncit fiecăruia să stea, chemându-i după nume şi după rânduială, după cum s-au născut. Şi punea pe fiecare la locul său, folosindu-se de un pahar de argint, pe care îl ţinea în mâna lui, ca şi cum ar vrăji. Şi a pus paharul în mâna stângă, lovindu-l cu degetul mâinii drepte, iar paharul, fiind lovit, trimitea mare huiet în urechile celor ce stăteau în casă. Apoi, lovind o dată, a zis: „Întâi este Ruvim, primul să şadă, după cinste". Lovind iarăşi a arătat numele celui de-al doilea, zicând: „Acesta, al doilea, este Simeon. Să şadă după naştere". Lovind a treia oară, a zis: „Levi, să şadă şi să se cinstească". Şi aşa pe toţi i-a aşezat, chemându-i pe dânşii după nume şi după rânduială.

Deci, pentru aceasta i-a adus pe dânşii în spaimă şi în mai multă frică, întrucât ei socoteau că acesta pe toţi îi ştie, şi nu cumva, oare, cunoaşte ceva din cele întâmplate? Şi mai multă spaimă aveau pentru pahar şi fiecare cugeta întru sine, zicând: „Prima dată noi am minţit, când am zis că Iosif a fost ucis de o fiară sălbatică". Şi erau destul de tulburaţi pentru dânsul. Dar pentru ca să se ridice presupunerea lor, le-a dat bucate din masa lui, însă mai multe fratelui său, lui Veniamin, înzecit mai mult i-a dat decât celorlalţi. Pentru ce, oare, a făcut aceasta Iosif fraţilor săi şi din pahar le-a arătat numele fiecăruia? Ca mai mare să le facă lor prihănirea.

Atunci a poruncit ispravnicului său să le dea grâu din destul, fără de preţ, şi în sacul lui Veniamin să pună pe ascuns paharul, şi degrab i-a slobozit pe dânşii cu bucurie. Iar dacă s-au îndepărtat puţin de cetate, bucurându-se, i-a ajuns pe dânşii din urmă ispravnicul lui Iosif, zicându-le grele cuvinte şi ocărându-i cu îngrozire, numindu-i furi şi că s-au făcut nevrednici de cinste. Iar ei au răspuns ispravnicului: „Şi prima dată am aflat aur în sacii noştri şi l-am adus domnului vostru. Iar acum puteam fura paharul domnului tău? Să nu fie!". Iar el le-a zis lor: „Aruncaţi sacii voştri jos, ca să caut". Şi, sârguindu-se, au dat sacii jos de pe dobitoace, iar paharul s-a aflat în sacul lui Veniamin.

Văzând, şi-au rupt hainele şi au început cu multe îngroziri a imputa şi a ocărî şi pe Rahila împreună şi pe Iosif cu maica lui şi cu fratele lui, zicând: „Voi sminteală v-aţi făcut tatălui nostru. Tu şi Iosif, feciorii Rahilei! Iosif a vrut să împărăţească peste noi şi tu, fratele lui, iarăşi întru ruşine şi ocară ne-ai băgat pe noi. Oare nu voi sunteţi fiii Rahilei, cea care a furat idolii tatălui ei şi a zis că nu i-a furat?".

Iar Veniamin, înălțându-și glasul, cu plângere și cu tânguire, a început să-i încredințeze pe dânșii, zicând: „Iată, Însuși Dumnezeul părinților noștri știe, Cel ce a luat pe Rahila precum Însuși a voit, Cel ce știe moartea preafrumosului Iosif, Care păzește pe Iacov în mângâiere pentru despărțirea lui Iosif, și acum iarăși îl mângâie pe el nevăzut precum știe, Care privește pe toate ale noastre ale tuturor și cearcă inimile și rărunchii, Însuși știe că paharul acesta, precum ziceți, eu nu l-am furat, nici un astfel de gând n-am avut. Așa să văd eu cuvioasele cărunteți ale lui Iacov, ca să sărut eu genunchii lui cu bucurie! Nu am furat paharul acesta. Vai mie, vai mie, Rahilo! Ce se întâmplă fiilor tăi? Iosif cel frumos, precum zice, de fiară a fost ucis. Iar eu, maică, fără de veste sunt făcut fur și nu știu cum în pământ străin sunt ținut în robie. Iosif, în pustie fiind mâncat de fiară, a strigat ca să afle pe Cel ce izbăvește și nu a aflat. Iată, eu, o, maică bună, pe frații mei iarăși îi încredințez și nu știu cine să mă audă și să mă creadă pe mine, fiul tău".

Luând sacii, s-au întors în cetate la Iosif, neavând răspuns pentru aceasta. Și, apucându-i Iosif, le-a zis: „Aceasta este răsplata pentru facerea mea de bine? Pentru aceasta v-am cinstit pe voi, ca să-mi luați paharul în care eu ghicesc? Nu v-am zis vouă că nu sunteți oameni buni, ci iscoade? Ci, pentru frica lui Dumnezeu, aceasta voi face: pe cel ce mi-a furat paharul meu, pe acela îl voi ține în robie".

Apropiindu-se unul dintr-înșii, cu numele Iuda, a îngenuncheat și l-a rugat, zicând: „Nu te mânia, domnule, că vorbesc. Însuți ne-ai întrebat pe noi, slugile tale, zicând: «de aveți tată sau frate», și am zis că este tatăl nostru robul tău, care a avut doi fii preaiubiți mai mult decât noi toți. Pe unul o fiară l-a rupt în munți, și tatăl îl plânge în tot ceasul și în chinuiri și suspinuri este până acum. Și, în scurt să zic, că și pământul plânge de glasul lui. Iar pe celălalt îl ține cu el spre mângâiere în locul fiului celui dintâi. Și acum, precum ai poruncit, l-am adus pe el și ne-am aflat noi, slugile tale, în cumplită nedreptate. Mă rog ca să fiu eu rob în locul copilului acesta, numai să se ducă copilul împreună cu frații la tatăl nostru, că eu l-am luat pe el în seama mea de la tatăl meu și să mă duc la tatăl meu fără de dânsul nu pot, ca să nu văd moartea cea amară a tatălui meu".

Auzind Iosif graiuri jalnice și văzându-i pe dânșii stând cu rușine, încă și pe Veniamin cu haina lui ruptă și cu plângere căzând la genunchii celor ce stăteau înainte, ca ei să-l roage pe Iosif pentru dânsul ca să-l slobozească și să se ducă împreună cu frații lui, foarte s-a tulburat înlăuntrul lui, și degrab a poruncit ca cei ce stăteau de față să fie scoși afară. Iar după ce au ieșit, înălțându-și glasul său, Iosif, cu plângere și cu îndrăzneală a zis lor, în limba evreiască: „Eu sunt Iosif, fratele vostru. Nu am fost mâncat de fiară precum voi ziceți. Eu sunt cel aruncat de voi în groapă; eu sunt cel vândut ismailitenilor, care îmbrățișam genunchii voștri ai tuturor și urmele pașilor voștri. Și atunci, în acest fel de necaz fiind, nimeni nu m-a miluit, ci ca niște fiare sălbatice ați fost pentru mine. Însă, frații mei, nimeni din voi să nu se teamă, nici să se înfricoșeze, ci mai vârtos să ne bucurăm, și eu și voi, că eu împărățesc. Și precum prima dată ați spus tatălui nostru că eu am fost ucis de fiară în munți, așa, ducându-vă, vestiți lui Iacov, zicând: «Iosif, fiul tău, trăiește și iată șede în careta împărăției Egiptului»".

Auzind glasul lui Iosif, frații săi au rămas ca niște morți de frică și de groază. Și, apropiindu-se Iosif,

vlăstarul lui Iacov, i-a sărutat pe fiecare dintr-înşii cu dorire, fără de pomenire de rău, precum i se cuvenea lui, şi foarte i-a bucurat pe dânşii cu daruri şi cu bucurie mare. Şi i-a trimis pe dânşii, pe toţi, la Iacov, zicându-le aşa: „Să nu vă certaţi nicidecum pe cale, ci mai vârtos vă duceţi cu sârguinţă la tatăl nostru şi-i spuneţi lui: «Acestea zice fiul tău, Iosif: Dumnezeu m-a făcut pe mine împărat a tot Egiptul. Vino, tată, întru bucuria inimii, ca să văd îngereasca faţă a bătrâneţii tale»".

Ducându-se cu sârguinţă, au vestit lui Iacov graiurile lui Iosif, toate câte le poruncise lor. Auzind Iacov de numele lui Iosif, a suspinat cu amar şi, lăcrimând, a zis lor: „Pentru ce voi tulburaţi duhul meu, ca iarăşi să îmi aduc aminte de chipul preafrumosului Iosif şi mâhnirea, cea câte puţin potolită, iarăşi o aprindeţi în inima mea?". Şi apropiindu-se Veniamin, sărutându-i genunchii şi barba, a zis: „Adevărate sunt graiurile acestea, bunule tată". Şi i-a arătat lui toate cele trimise de la Iosif. Atunci a crezut graiurilor lui Veniamin şi, sculându-se cu toată casa, cu sârguinţă şi cu mare bucurie s-au pogorât în Egipt la Iosif, fiul său.

Auzind Iosif că vine Iacov, tatăl său, s-a sculat cu mare bucurie şi a ieşit afară din cetate, împreună cu boierii lui Faraon, şi acolo l-au întâmpinat pe el cu mare cinste. Iar dacă a văzut Iacov pe Iosif, fiul său, a căzut pe grumazii lui cu multă dorire, zicând: *„De acum pot să mor, că am văzut faţa ta, preadulcele meu fiu, că tu trăieşti cu adevărat"* (Facerea 46, 30). Şi au slăvit amândoi pe Dumnezeu.

Iar pentru toate acestea slavă să trimitem Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea, cinstea şi închinăciunea, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT
LA SCHIMBAREA LA FAŢĂ A DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Din ţarină, bucurie pentru seceriş; din vie, roade pentru gustare şi din Scriptură învăţătură de viaţă făcătoare. Ţarina, la o anumită vreme îşi are secerişul, şi via la o anumită vreme îşi are culesul, iar Scriptura, totdeauna citindu-se, izvorăşte învăţătură de viaţă făcătoare. Ţarina, după ce se seceră, se sfârşeşte. Şi via, după ce se culege, se smereşte. Iar Scriptura, în fiecare zi secerându-se, spicele celor ce tâlcuiesc întru dânsa nu lipsesc, şi în fiecare zi se culege, iar strugurii nădejdii întru dânsa nu se cheltuiesc.

Deci, să ne apropiem de această ţarină şi din brazdele ei făcătoare de viaţă să ne îndulcim. Şi vom secera dintru dânsa spice de viaţă, adică cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis către ucenicii Săi: *„Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea pe Fiul Omului, venind întru slavă"* (Matei 16, 28). *„Şi după şase zile, Iisus a luat cu Sine pe Petru şi pe Iacov şi pe Ioan, fratele lui, la un munte înalt şi S-a schimbat la faţă, înaintea lor, şi faţa Lui a strălucit ca soarele, iar hainele Lui s-au făcut albe ca lumina"* (Matei 17, 1-2).

Bărbații despre care a zis că nu vor gusta moartea până ce vor vedea felul venirii Lui, sunt aceștia pe care, luându-i, i-a suit în munte și le-a arătat cum va veni în ziua cea de pe urmă întru slava Sa și cu trupul omenirii Sale. Și i-a suit pe dânșii în munte și le-a arătat lor că nu este Ilie, ci Dumnezeul lui Ilie, nici Ieremia, ci Cel ce a sfințit pe Ieremia în pântecele maicii sale. Nici unul din prooroci nu este, ci Domnul proorocilor, Care i-a și trimis pe dânșii. Și le-a arătat lor că Însuși este Făcătorul cerului și al pământului și Însuși este Domnul viilor și al morților. Că a poruncit cerului și a pogorât pe Ilie. Și a amenințat pământul și a pus de față pe Moise. Suitu-i-a pe dânșii în munte, ca să le arate lor că este Însuși Fiul lui Dumnezeu, Cel ce mai înainte de veci din Tatăl S-a născut și în vremurile cele de pe urmă din Fecioară S-a întrupat, precum Însuși știe, fără de sământă, născându-Se și, negrăit, păzind fecioria nestricată. Căci unde voiește Dumnezeu se biruiește rânduiala firii; că S-a sălășluit în pântecele Fecioarei.

Dumnezeu Cuvântul nu a ars cu focul Dumnezeirii Sale pântecele Fecioarei, ci a și păzit-o pe ea în toate cele nouă luni. S-a sălășluit în pântecele Fecioarei, neîngrețoșându-Se de greaua împuțiciune a firii. Și dintr-însa a ieșit Dumnezeu întrupat, ca pe noi să ne mântuiască.

Suitu-i-a pe dânșii în munte, ca să le arate lor slava Dumnezeirii și ca să le facă lor cunoscut că El este Izbăvitorul lui Israel, după cum a arătat prin prooroci, și ca să nu se smintească întru Dânsul, văzând Patimile Lui cele de bună voie, care avea să le pătimească pentru noi de la oameni. Căci Îl știau pe Dânsul că este om și nu Îl știau că este Dumnezeu. Îl cunoșteau pe El Fiu al Mariei, om care petrecea împreună cu dânșii în lume, și

le-a arătat lor în munte că este Însuși Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu. L-au văzut pe El că mânca și bea, și Se ostenea și Se odihnea, și dormita și adormea și Se temea și transpira, ceea ce nu se potrivea firii Lui Dumnezeiești, ci numai omenirii. Și pentru aceasta i-a suit pe dânșii în munte, ca să strige Tatăl pe Fiul și să le arate lor că este Fiu al Lui cu adevărat și Dumnezeu (Matei 17, 5). I-a suit pe dânșii în munte și le-a arătat împărăția Sa mai înainte de patima Sa, și puterea Sa mai înainte de moartea Sa, și slava Sa mai înainte de ocara Sa, și cinstea Sa mai înainte de necinstirea Sa, ca după ce Se va prinde și Se va răstigni de iudei, să știe că nu pentru neputință S-a răstignit, ci de buna Sa voie, pentru mântuirea lumii.

I-a suit pe dânșii în munte și le-a arătat lor slava Dumnezeirii Sale mai înainte de Învierea Sa, ca după ce va învia din morți cu însăși slava firii Dumnezeirii Lui, să știe că nu pentru osteneala Sa a luat slava aceasta, ca un lipsit, ci era a Lui mai înainte de veci, având-o împreună cu Tatăl, precum a zis când mergea spre patima cea de bună voie: *„Părinte, preaslăvește-Mă cu slava pe care am avut-o la Tine, mai înainte de a fi lumea”* (Ioan 17, 5). Deci, pe această slavă a Dumnezeirii Lui, care era nearătată și ascunsă întru omenirea Lui, a arătat-o Apostolilor în munte. *„Că au văzut fața Lui ca un fulger strălucind și hainele Lui albe ca lumina”*.

Doi sori vedeau ucenicii. Pe unul în cer, după obicei, și pe Unul afară de obicei. Pe unul care le lumina lor și lumea o strălucea dintru tărie, și pe Unul Care numai lor Își lumina fața Lui. Iar hainele Lui albe ca lumina, au arătat că din tot trupul Lui a izvorât slava Dumnezeirii Lui și din toate mădularele Lui a strălucit lumina Lui. Căci nu ca și Moise, din afara trupului lui a

strălucit cu bună cuviință (Ieșirea 30, 34), ci dintru Dânsul izvora slava Dumnezeirii Lui. Răsărit-a lumina Lui și întru Dânsul s-a adunat. Căci nu s-a dus în altă parte și L-a lăsat pe El, că nu a venit de la altul, de alături, și L-a împodobit pe El, că nu-i era Lui de trebuință. Și nu a arătat toată mărimea slavei Lui, ci pe cât a încăput măsura luminilor ochilor lor.

S-au arătat lor Moise și Ilie, grăind cu Dânsul. Și cuvintele lor cu Dânsul întru acest fel erau: I-au mulțumit Lui căci cuvintele lor și ale tuturor proorocilor cei împreună cu dânșii, cele pentru venirea Lui, s-au împlinit; Îi aduceau închinăciune pentru mântuirea care a făcut-o lumii, adică neamului omenesc, și pentru taina pe care ei au închipuit-o, iar El cu lucrul a împlinit-o.

S-a făcut bucurie Proorocilor și Apostolilor întru urcarea muntelui. S-au bucurat Proorocii, văzând omenirea Lui, pe care nu o știau. S-au bucurat și Apostolii, văzând slava Dumnezeirii Lui – pe care nu au cunoscut-o – și auzind glasul Tatălui care mărturisea pe Fiul. Și printr-Însul au cunoscut omenirea Lui, care le era nearătată. Și i-a încredințat pe dânșii, împreună cu glasul Tatălui, slava trupului Lui, care s-a arătat din Dumnezeirea ce s-a unit cu trupul, fără de schimbare și fără de amestecare. Și s-a pecetluit mărturia celor trei în glasul Părintesc și în Moise și în Ilie, care au stat înaintea Lui ca niște robi. Și se vedeau unii pe alții: Proorocii pe Apostoli și Apostolii pe Prooroci. S-au văzut acolo unii pe alții: începătorii așezământului celui vechi, pe începătorii celui nou. A văzut Sfântul Moise pe Simon cel sfințit; a văzut iconomul Tatălui pe epitropul Fiului. Acela, marea a desfăcut-o, ca să umble poporul prin mijlocul valurilor (Ieșirea 14, 21), iar acesta ridica cort ca să zidească Biserica (Psalmul 17, 13). A

văzut feciorelnicul așezământului celui vechi pe feciorelnicul celui nou: Ilie pe Ioan. Cel ce s-a suit în căruța de foc (IV Regi 2, 11), pe cel ce s-a rezemat pe pieptul cel de văpaie (Ioan 21, 20). S-a făcut muntele în chipul Bisericii și a unit Iisus întru Sine pe amândouă așezămintele pe care le-a primit Biserica, și ne-a făcut cunoscut că El este Dătătorul amândurora. Una a primit tainele Lui, cealaltă a arătat slava lucrurilor Lui.

Zis-a Simon: *„Doamne, bine ne este nouă a fi aici"* (Matei 17, 4).

„O, Simone, ce zici? Dacă vom rămâne aici, cuvântul Proorocilor, cine îl va împlini? Graiurile propovăduitorilor, cine le va pecetlui? Tainele drepților, cine le va săvârși? Dacă aici vom rămâne, apoi: *«Străpuns-au mâinile Mele și picioarele Mele»*, întru cine se va împlini? *«Împărțit-au hainele Mele loruși și pentru cămașa Mea au tras sorții; întru setea Mea M-au adăpat cu oțet»*, la cine se va întâmpla? (Psalmul 21, 18). Pe *«întru cei morți slobod»*, cine o va adeveri? Dacă aici vom rămâne, zapisul lui Adam cine îl va rupe? Și datoria lui cine o va plăti? Și îmbrăcămintea slavei lui cine o va găti? Dacă aici vom rămâne, cele ce am zis ție cum se vor face? Biserica cum se va zidi? Cheile împărăției cerurilor cum le vei lua de la Mine? Pe cine vei lega? Pe cine vei dezlega? Dacă aici vom rămâne, deșarte rămân toate cele zise prin Prooroci".

Zis-a iarăși: *„Să facem aici trei corturi, Ție unul și lui Moise unul și lui Ilie unul"* (Matei 17, 4; Marcu 9, 5). Simon a fost trimis să zidească Biserica în lume și el face corturi în munte. Căci încă lua aminte la Iisus ca la un om și împreună cu Moise și cu Ilie L-a numărat pe El. Și, pe lângă aceasta, i-a arătat lui Simon că nu are

trebuință de cortul lui. Căci El era Cel ce a făcut părinților lui cort de nor în pustie timp de patruzeci de ani.

„Și încă grăind ei, iată nor luminos i-a umbrit pe ei". Vezi, Simone, cort fără de osteneală; cort care umbrește arșița și nu are întuneric; cort care strălucește și luminează?

Minunându-se ucenicii, iată, glas s-a auzit din nor, de la Tatăl, zicând: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit, pe Dânsul să-L ascultați".* I-a învățat pe dânșii Tatăl că s-a împlinit iconomia lui Moise, și să-L asculte pe Fiul. Că acela, ca un rob, cele ce i s-au poruncit a grăit și cele ce i s-au zis a propovăduit. Și toți Proorocii au fost până când a venit Acela Care Se aștepta, adică Iisus, Care este Fiu, nu casnic; Domn și nu rob (Evrei 3, 5-6); stăpânind și nu fiind stăpânit; Legiuitor și nu fiind sub lege, având fire Dumnezeiască: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit".* Iar Apostolilor, ceea ce era la dânșii nearătat, Tatăl le-a arătat în munte: Cel ce este vestește pe Cel ce este, Tatăl arată pe Fiul.

La acest glas, Apostolii au căzut cu fața la pământ. Că tunetul era înfricoșat, încât de glasul Lui pământul s-a cutremurat și aceștia au căzut la pământ. Le-a arătat lor că Tatăl S-a apropiat și i-a chemat pe ei Fiul cu Însuși glasul Lui și i-a ridicat pe dânșii. Că precum glasul Tatălui i-a aruncat pe dânșii, așa și glasul Fiului, cu puterea Dumnezeirii Lui, i-a ridicat pe ei, care, sălășluindu-Se întru Însuși Trupul Său și unindu-se cu Dânsul neschimbat, amândouă, într-un ipostas și într-o față, rămân neamestecate și nedespărțite. Căci nu ca Moise, dinafară S-a făcut bineîncuviințat (Ieșirea 34, 29), ci a strălucit întru slavă, ca un Dumnezeu. Căci Moise numai pe deasupra feții lui s-a făcut întru bună cuviință,

iar Iisus cu tot trupul Lui, ca soarele în strălucirea sa, a strălucit cu slava Dumnezeirii Sale.

Și Tatăl a strigat: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit, pe Acesta să-L ascultați",* fiindcă nu este despărțit Fiul de slava Dumnezeirii. Că o fire este Tatăl și Fiul, împreună cu Sfântul Duh. O putere și o ființă și o împărăție. A strigat glasul, întru slavă înfricoșată, ca și către unul cu nume neînsemnat.

Și Maria, Fiu L-a numit pe El, nefiind despărțit cu trupul cel omenesc de slava Dumnezeirii Lui. Că un Dumnezeu este care S-a arătat cu trupul în lume. Slava Lui a vestit omenirea Lui cea din Maria. Amândouă firile s-au împreunat și s-au unit într-un singur ipostas. Unul-Născut este din Tatăl, și din Maria Unul-Născut. Și cel ce Îl desparte, se va despărți de împărăția Lui, și cel ce Îi amestecă firile, va pieri din viața Lui. Cel ce se leapădă că nu a născut Maria pe Dumnezeu, să nu vadă slava Dumnezeirii Lui. Și cel ce se leapădă că nu a purtat trup fără de păcat, să fie lepădat din mântuire și din viața cea dată prin Trupul Lui. Aceste lucruri mărturisesc și învață puterile Lui pe cei ce socotesc că este Dumnezeu adevărat. Patimile Lui Îl arată că este Om adevărat, și dacă deplin nu se încredințează cei neputincioși cu mintea, se vor osândi în ziua Lui cea înfricoșată.

Dacă nu a fost trup, pentru ce s-a adus în mijloc Maria? Și dacă nu a fost Dumnezeu, Gavriil pe cine a numit Domn?

Dacă nu a fost trup, în iesle cine s-a culcat? Și dacă nu a fost Dumnezeu, îngerii, când s-au pogorât, pe cine au slăvit?

Dacă nu a fost trup, cu scutece cine s-a îmbrăcat? Și dacă nu a fost Dumnezeu, păstorii cui s-au închinat?

Dacă nu a fost trup, Iosif pe cine a tăiat împrejur? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, steaua pe cer spre a cui cinste a alergat?

Dacă nu a fost trup, Maria pe cine a alăptat? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, mari daruri cui s-au adus? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cui zice „*slobozeşte-mă în pace*"?

Dacă nu a fost trup, Iosif pe cine a luat când a fugit în Egipt? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, „*Din Egipt am chemat pe Fiul Meu*" (Matei 2, 14-15) pentru cine s-a împlinit?

Dacă nu a fost trup, Ioan pe cine a botezat? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, Tatăl din cer cui a zis „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care bine am voit*"?

Dacă nu a fost trup, cine a postit şi a flămânzit în pustie? (Matei 4, 1-2). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, îngerii, pogorându-se, cui slujeau?

Dacă nu a fost trup, cine a fost chemat la nuntă în Cana Galileii? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, apa în vin cine a prefăcut-o? (Ioan 2, 2-11).

Dacă nu a fost trup, pâinile în mâinile căruia s-au pus? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, pe mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii, în pustie, cine i-a săturat din cinci pâini şi doi peşti? (Ioan 6, 11).

Dacă nu a fost trup, în corabie cine a adormit? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, vânturile şi marea cine le-a certat? (Luca 8, 22-24).

Dacă nu a fost trup, Simon fariseul cu cine a mâncat? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, păcatele cine le-a iertat? (Matei 26, 2; Marcu 14, 3).

Dacă nu a fost trup, deasupra puţului, ostenit de călătorie, cine a şezut? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, samarinencei cine îi dădea apă vie? Şi cine o arăta că a avut cinci bărbaţi? (Ioan 4, 18).

Dacă nu a fost trup, îmbrăcăminte de om cine purta? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, semne şi minuni cine făcea?

Dacă nu a fost trup, pe pământ cine a scuipat şi tină a făcut? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cu tină pe ochi cine i-a făcut să vadă? (Ioan 9, 6).

Dacă nu a fost trup, la mormântul lui Lazăr cine a plâns? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, pe cel ce era mort de patru zile, cu poruncă, cine l-a scos afară?

Dacă nu a fost trup, pe mânz cine a şezut? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, popoarele spre întâmpinarea cui au ieşit? (Matei 21, 7; Marcu 11, 7).

Dacă nu a fost trup, iudeii pe cine au prins? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cine i-a aruncat pe dânşii cu faţa la pământ?

Dacă nu a fost trup, cu palmele cine a fost pălmuit? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, urechea cea tăiată de Petru cine a tămăduit-o şi a pus-o la locul ei? (Marcu 14, 47).

Dacă nu a fost trup, scuipările faţa cui le-a primit? (Matei 14, 67; Marcu 14, 65). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, Duhul Sfânt în feţele Apostolilor cine a suflat? (Ioan 20, 22).

Dacă nu a fost trup, înaintea lui Pilat, în divan, cine a stat? (Luca 23, 1). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, pe femeia lui Pilat, în vis, cine a înfricoşat-o? (Matei 27, 19).

Dacă nu a fost trup, hainele de pe cine le-au dezbrăcat şi le-au împărţit ostaşii? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, soarele cum s-a întunecat în vremea crucii?

Dacă nu a fost trup, pe cruce cine s-a răstignit? (Matei 27, 26). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, pământul din temelii cine l-a clătinat?

Dacă nu a fost trup, cu cuie ale cărui mâini şi picioare s-au străpuns? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, catapeteasma Bisericii cum s-a sfâşiat şi pietrele s-au despicat şi mormânturile s-au deschis? (Luca 23, 45; Matei 27, 52).

Dacă nu a fost trup, *„Dumnezeul meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit"* cine a strigat? (Matei 27, 46). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, *„Părinte, iartă-le lor"* cine a zis? (Luca 23, 34).

Dacă nu a fost trup, pe cruce împreună cu tâlharii cine s-a răstignit? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, tâlharului cum i-a grăit: *„Astăzi cu Mine vei fi în rai"*?

Dacă nu a fost trup, oţet şi fiere cui au adus? (Matei 27, 34). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, iadul al cui glas auzindu-l s-a cutremurat?

Dacă nu a fost trup, suliţa a cui coastă a împuns *„şi a ieşit sânge şi apă"*? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, porţile iadului cine le-a sfărâmat şi legăturile le-a rupt şi la a cui poruncă morţii, fiind încuiaţi, au ieşit?

Dacă nu a fost trup, Apostolii, în foişor, pe cine au văzut? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, *„uşile fiind încuiate"*, cum a intrat?

Dacă nu a fost trup, întru ale cui mâini rănile cuielor şi a suliţei în coastă le-a pipăit Toma? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cui a strigat: *„Domnul meu şi Dumnezeul Meu!"*? (Ioan 20, 26-28).

Dacă nu a fost trup, lângă Marea Tiberiadei cine a mâncat? Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cu a cui poruncă năvodul s-a umplut? (Ioan 21, 11-13).

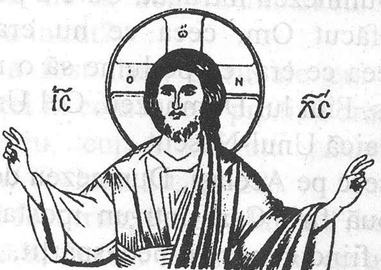
Dacă nu a fost trup, Apostolii şi îngerii, pe cine au văzut suindu-se la cer? (Fapte 1, 9-10). Şi dacă nu a fost Dumnezeu, cerul cui s-a deschis, puterile cui s-au închinat cu cutremur şi Tatăl pe cine îndemâna: *„Şezi de-a dreapta Mea"*, precum zice şi David: *„Zis-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea"* (Psalmul 109, 1) şi celelalte?

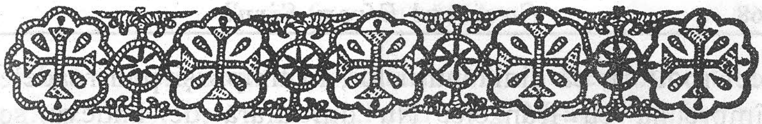
Şi dacă nu a fost Dumnezeu şi Om, mincinoasă este mântuirea noastră; de aceea mincinoase sunt şi cuvintele Proorocilor. Însă Proorocii au adeverit şi nemincinoase sunt mărturiile lor. Cele ce au proorocit, Duhul Sfânt printr-înşii a grăit. Pentru aceea şi Ioan cel curat, care pe pieptul cel de văpaie s-a rezemat, apărând cuvintele Proorocilor, teologhisând în Evanghelie, ne-a învăţat pe noi, zicând: *„La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul. Toate prin El s-au făcut; şi fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut"* (Ioan 1, 1-3). *„Şi Cuvântul trup S-a făcut şi S-a sălăşluit între noi"*. Cel din Dumnezeu, Dumnezeu Cuvântul, şi din Tatăl, Fiu Unul-Născut, de o fiinţă cu Tatăl, Cuvântul cel mai înainte de veci, Cel ce este din Cel ce este, Care din Tată fără de maică S-a născut negrăit mai înainte de toţi vecii. Acelaşi, mai pe urmă, S-a născut din fiică de om, din Maria fecioara, fără de tată. Dumnezeu întrupat, Care a purtat dintr-însa trup, şi S-a făcut Om, ceea ce nu era, şi a rămas Dumnezeu, ceea ce era, ca pe lume să o mântuiască. Şi El este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel Unul-Născut din Tatăl şi din Maică Unul-Născut.

Mărturisesc pe Acelaşi, Dumnezeu desăvârşit şi om desăvârşit, două firi, Care într-un ipostas, adică într-o faţă, S-a unit, fiind cunoscut nedespărţit, neamestecat şi neschimbat, Care cu trup însufleţit şi cu suflet cuvântător şi de gând S-a îmbrăcat şi după toate S-a făcut asemenea nouă, pământenilor, afară de păcat. Acelaşi, pământesc şi ceresc, vremelnic şi de-a pururea veşnic, început şi fără de început, fără de ani şi sub ani,

zidit şi nezidit, pătimitor şi fără de patimă; Dumnezeu şi Om, întru amândouă desăvârşit, Unul întru cele două şi întru cele două Unul; o faţă a Tatălui şi o faţă a Fiului şi o faţă a Sfântului Duh; o dumnezeire, o putere, o împărăţie în trei feţe, adică în trei ipostasuri. Aşa să slăvim pe Sfânta Unime în Treime şi pe Sfânta Treime în Unime.

Când a strigat Tatăl din cer: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit; pe Acesta să-L ascultaţi*" (Matei 17, 5), acestea le-a primit Sfânta lui Dumnezeu sobornicească Biserică. Întru Însuşi Sfânta Treime botează spre viaţă veşnică, întru Dânsa sfinţeşte cu cinste pe toţi deopotrivă, şi întru Dânsa mărturiseşte nedespărţit, nedeosebit; Ei I se închină negreşit, şi mărturiseşte şi slăveşte. Aceleiaşi Unimi în trei ipostasuri I se cuvine slavă, mulţumire, cinste, stăpânire şi mare cuviinţă, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

DESPRE
JUDECATĂ ŞI UMILINŢĂ

Veniţi, fraţilor, ascultaţi sfatul meu, a păcătosului şi neînvăţatului Efrem. Că acum a sosit la noi, o, fraţii mei, ziua aceea înfricoşată şi cutremurătoare. Şi noi, iubiţilor, ne răspândim, nevrând să pricepem această vreme scurtă şi să ne sârguim să facem milostiv pe Dumnezeu. Iată, zilele, anii şi lunile, ca nişte visuri trec şi ca umbra cea de la apus, şi va veni degrab înfricoşata şi marea venire a lui Hristos. Cu adevărat, înfricoşată va fi ziua aceea păcătoşilor şi celor ce nu au vrut să facă voia lui Dumnezeu şi să se mântuiască!

Deci, vă rog pe voi, fraţii mei cei adevăraţi, veniţi să lepădăm de la noi grija lucrurilor pământeşti, căci toate trec, toate pier. Nimic nu ne va folosi pe noi în ceasul acela, afară de faptele cele bune, care de aici le avem. Că singur, fiecare, îşi va purta faptele şi graiurile sale înaintea divanului de judecată al Judecătorului. Căci inima se va cutremura şi rărunchii se vor schimba, când se va face arătarea lucrurilor, a gândurilor şi a graiurilor, şi cercetarea cea cu dinadinsul. Mare frică, fraţilor; mare cutremur, prietenilor! Cine, oare, nu se va cutremura? Cine, oare, nu va plânge, şi cine nu se va tângui? Că acolo se vor arăta cele ce am lucrat fiecare întru ascuns şi întru întuneric. Înţelegeţi, fraţii mei, cele ce vă zic. Aduc spre încredinţarea doririi voastre pomii

cei roditori, că dinlăuntrul lor, în timp, își pun roadele împreună cu frunzele. Nu din afară de undeva se îmbracă pomii cu bună cuviința lor, ci dinlăuntrul lor, cu porunca lui Dumnezeu, își dă fiecare rodul după fire.

Așa și în ziua aceea înfricoșată, trupurile oamenilor vor pune înainte toate faptele pe care le-au lucrat, ori bune ori rele, și le va purta fiecare înaintea divanului celui înfricoșat a lui Hristos. Pe faptă, ca pe un rod bun și vesel; pe cuvinte, ca pe niște frunze. Sfinții vor purta rod bun și bine înflorit, mucenicii vor purta lauda răbdării muncilor și a chinurilor, pustnicii vor purta pustnicie, înfrânare, priveghere, rugăciune, iar oamenii cei păcătoși, necredincioși și necurați vor purta rod urât și putred (plini fiind de rușine, de plânsuri și de tânguire) și viermele cel neadormit în focul cel nestins.

Înfricoșat va fi, o, fraților, acolo divanul, că fără de apărare toate se vor arăta: faptele și graiurile, gândurile și aducerile aminte, atunci când vor sta înainte milioane de milioane și mii de mii de Arhangheli și de Îngeri, de Heruvimi și de Serafimi, de Drepți și de Sfinți, de Prooroci și de Apostoli.

Deci, pentru ce ne lenevim, iubiții mei frați? Că vremea s-a apropiat și ziua a sosit, când cele ascunse ale noastre, înfricoșatul Judecător, pe toate le va cerceta la lumină. De am fi știut, fraților, ce ne așteaptă pe noi, totdeauna am fi plâns, și ziua și noaptea, rugând pe Dumnezeu ca să ne izbăvească pe noi de rușinea aceea și de întunericul cel veșnic. Că se va astupa gura păcătosului înaintea divanului, că va tremura toată zidirea, și chiar cetele sfinților îngeri, de slava venirii Lui.

Deci, ce Îi vom zice Lui în ziua judecății, dacă în vremea aceasta nu vom lua aminte, fraților? Că El este îndelung-răbdător și pe toți ne trage întru împărăția Lui.

Seamă va cere de la noi pentru lenevirea vremii acesteia scurte. Și El ne va zice: „Pentru voi M-am întrupat și pentru voi am umblat pe pământ; pentru voi am fost bătut, pentru voi am fost pălmuit, pentru voi am fost răstignit, înălțându-Mă pe lemn; pentru voi, pământenii, și cu oțet M-am adăpat, ca să vă fac pe voi sfinți cerești. Împărăția Mea v-am dăruit-o vouă, pe voi pe toți v-am numit frați ai Mei; Tatălui v-am adus, pe Duhul am trimis. Mai mult decât acestea, din toate cele ce am avut să fac, ce nu am făcut ca voi să vă mântuiți? Numai voința nu doresc să o silesc, ca să nu vă fie vouă de silă mântuirea. Spuneți voi, păcătoșilor și muritorilor cu firea, ce ați pătimit voi pentru Mine, Stăpânul, Cel ce am pătimit pentru voi? Iată, s-a pregătit împărăția și viața, odihna și bucuria, și munca cea veșnică întru întunericul cel mai dinafară. Și unde va dori cineva acolo va merge, fiindcă stăpânire s-a dat fiecăruia".

Deci, veniți toți împreună să ne închinăm Lui și să plângem înaintea Domnului Celui ce ne-a făcut pe noi, zicând: „O, Stăpâne, toate acestea, ca un Dumnezeu, le-ai răbdat pentru noi, iar noi, păcătoșii și cei care nu ținem minte, am uitat milostivirea Ta cea mare. Deci, ce Îți va răsplăti Ție neamul păcătoșilor, lui Dumnezeu Celui necuprins, Celui bun și milostiv, Care cu darul toată lumea ai luminat-o? Cel ce ai luminat ochii orbului din naștere (Ioan 9, 6), luminează și ochii inimii noastre, ca să Te iubim pe Tine, Stăpâne, ca să săvârșim cu dragoste de-a pururea voile Tale. Iată, paharul înfricoșatului Tău Sânge este plin de lumină și de viața aceasta. Dăruiește-ne nouă pricepere și lumină, ca prin credință, prin dragoste și sfințenie să ne apropiem de Dânsul, ca să ni se facă nouă spre lăsare de păcate și nu spre osândă. Că cel ce se apropie de Dumnezeieștile Taine cu

nevrednicie, desăvârşit se osândeşte pe sine cu sufletul, dacă nu se va curăţi pe sine ca să primească pe Împăratul în cămara cea de Mire".

Sufletul nostru este mireasă sfântă a Mirelui Celui fără de moarte, iar nunta sunt dumnezeieştile Taine care se mănâncă şi se beau de sufletul cel sfânt. Ia aminte la tine, ca pe cămara ta de mire să o păstrezi de-a pururea neîntinată şi să doreşti a primi pe Mirele Cel ceresc, pe Hristos Împăratul, ca în ziua venirii Lui lăcaş întru tine să facă împreună cu Tatăl Său, şi înaintea sfinţilor Arhangheli va fi lauda ta şi vei intra în rai cu slavă mare şi cu bucurie.

Ce cere Dumnezeu de la tine, frate, afară de mântuirea ta? Şi dacă tu te vei lenevi, nevrând să te mântuieşti, şi pe căile cele drepte ale lui Dumnezeu nu vei umbla, şi poruncile Lui nu vei voi a le săvârşi, pe tine te vei ucide, şi pe tine te vei lepăda afară din cămara de Mire cea cerească. Dumnezeul cel Sfânt, Cel singur fără de păcat, pe Cel Unul-Născut al Său, pentru tine, nu L-a cruţat, şi tu, o, ticăloase, pe tine nu te mântuieşti? Deci, trezeşte-te puţin din somnul tău, o, nepriceputule! Deschide gura ta şi roagă-L pe Dânsul! Roagă-te adeseori, lăcrimează necurmat, fugi de moleşire. Iubeşte blândeţea, doreşte înfrânarea, nevoieşte-te la linişte, cugetă cântarea psalmilor. Iubeşte pe Dumnezeu din tot sufletul tău, precum şi El te-a iubit pe tine! Fă-te biserică a lui Dumnezeu şi va locui întru tine Dumnezeu Cel Preaînalt! Că sufletul ce are pe Dumnezeu întru sine este biserică a lui Dumnezeu, sfântă şi curată (I Corinteni 6, 19). Fiindcă, dacă cu adevărat Domnul Se va sălăşlui în suflet, îngerii se vor bucura întru dânsul şi se vor sârgui mai înainte să cinstească pe suflet, căci biserică este a aceluiaşi Stăpân.

Fericit este omul care Te-a iubit pe Tine din tot sufletul lui, care a urât lumea şi toate cele din ea, ca numai pe Tine să te aibă Preasfânt Stăpân, Mărgăritar bun, Comoară a vieţii. Oricine iubeşte aşa de curat pe Dumnezeu, aceluia nu îi este mintea de-a pururi pe pământ, ci totdeauna sus, la lucru pe care l-a iubit şi înseteză a-l dobândi. De acolo se îndulceşte, de acolo se luminează, de acolo se satură de-a pururea de lumină şi de dragostea lui Dumnezeu.

Pentru dulceaţa dragostei lui Dumnezeu, cine oare va putea vorbi după vrednicie? Pavel Apostolul, care a gustat dintr-însa şi s-a săturat de dânsa, însuşi strigă şi zice: *„Căci sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpâniile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru"* (Romani 8, 38-39). Foc fără de moarte este dragostea lui Dumnezeu; se înalţă de pe pământ şi urăşte cele pământeşti. Ne învaţă pe noi Sfinţii Mucenici, cei ce au gustat-o pe dânsa şi s-au săturat dintr-însa.

Legătură moale este dragostea lui Dumnezeu şi nu poate nici sabia cu două ascuţişuri să o taie. Tăiau tiranii mădularele sfinţilor, dar pe dragostea lor nu o puteau tăia. O, legătură moale a dragostei lui Dumnezeu! Sabia pe dânsa nu a tăiat-o, focul pe dânsa nu a stins-o; adâncul şi alte legături şi muncile pe dânsa nu au cufundat-o. Cine, oare, nu se va minuna sau cine nu va dori o dragoste ca aceasta? Că pe această dragoste a dat-o Dumnezeu Bisericii Sale, ca să se împodobească de-a pururea cu ea. Acest amanet al lui Dumnezeu este în suflet; este stâlp şi întărire în sufletul cel sfânt.

Iarăşi, dragostea aceasta pe Fiul Cel Unul-Născut către noi L-a pogorât; prin dragostea aceasta raiul s-a deschis; prin dragostea aceasta sufletul s-a făcut mireasă a Mirelui Celui fără de moarte, ca să-şi vadă ca într-o oglindă a sa bună cuviinţă; pentru această dragoste a pătimit Mirele Cel fără de moarte şi curat. Că de este sufletul fără de dragoste, nu binevoieşte întru dânsul Stăpânul cel Ceresc, nici nu voieşte Dumnezeu a-i sili cândva voia lui. Pentru aceea, o dată i-a dat să petreacă împreună cu stăpânirea lui de-a pururea, precum voieşte. Cine, oare, va putea şi cine, oare, va fi de ajuns să slăvească şi să laude pe Dumnezeu, Mântuitorul, pentru darul pe care l-am luat toţi de la Darul Lui? Slavă şi închinăciune bunei voirii Lui.

Ascultaţi, fraţilor, sfătuirea cea bună a netrebniciei mele şi să ne sârguim de-a pururi, până avem vreme, să petrecem întru curăţie şi cu vrednicie de Dumnezeu. Ca Duhul Sfânt să Se sălăşluiască întru noi şi dragostea lui Dumnezeu să prisosească întru noi, ca totdeauna să facem voia Lui.

Deci, să nu avem, fraţilor, altceva mai mult decât grija aceasta: cum să se afle sufletul nostru întru lumină. Să nu-l legăm pe el cu ceva din lucrurile pământeşti şi din averi, ci să-l împodobim cu posturi şi cu rugăciuni, cu privegheri şi cu lacrimi, ca să afle sufletul puţină îndrăznire înaintea divanului Judecătorului Celui înfricoşat, când va sta de faţă tot sufletul cu frică, atunci când se va face acolo despărţire a celor aleşi de cei păcătoşi, când vor sta oile de-a dreapta, iar iezii de-a stânga.

Credeţi, fraţilor, că aproape este venirea Domnului, ca să dea fiecăruia după faptele lui; să odihnească pe sfinţi şi pe cei aleşi ai Lui întru lumină veşnică şi să muncească pe păcătoşii care L-au întărâtat pe El. Fericit

va fi omul care va avea îndrăzneală în acel ceas, şi va auzi glasul acela: *„Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, cei aleşi, moşteniţi toţi împărăţia Mea!”*. Atunci, văzându-se fiecare pe sine întru lumină, va gândi şi va socoti întru sine, zicând: „Oare, eu însumi sunt? Şi cum eu, nevrednicul, mă aflu aici?”. Se vor apropia îngerii cu bucurie mare să slăvească pe sfinţi şi le vor povesti petrecerea, nevoinţa, înfrânarea, privegherea şi rugăciunea, sărăcia cea de bună voie, toată neagoniseala, suferirea în sete, răbdarea în foame, starea întru rugăciuni, bucuria în golătate, pentru dragostea cea desăvârşită întru Hristos. Cu bucurie mare le vor spune toate acestea drepţilor.

Iar drepţii le vor răspunde, zicând: „Niciodată pe pământ, în nici o zi a vieţii noastră nu s-a aflat întru noi vreo faptă bună”. Şi, iarăşi, îngerii le vor aduce aminte locul şi vremea, şi, minunându-se întru sine, vor slăvi pe Dumnezeu, văzând în cer trupuri ale sfinţilor strălucind mai mult decât lumina, fiindcă de bună voie s-au necăjit pe pământ. Că au aflat în ţarină comoara ascunsă şi, vânzând toate averile de pe pământ, pe aceea au câştigat-o, şi prin răbdare au ascuns întru sine mărgăritarul cel bun şi haina cea nejefuită.

Puţină este osteneala nevoinţei, fraţilor, dar mare este odihna. De puţină vreme este truda înfrânării, dar în veacul veacului, în raiul desfătării, este odihna ei. Oricine ştie întru sine că a greşit de bună voie lui Dumnezeu, cu voia moleşindu-se, până este vreme să lăcrimeze cu dorire, să plângă neîncetat, ca prin lacrimi să atragă darul spre inima sa. Câştigând umilinţă, să-şi spele trupul său cu lacrimi şi cu suspinuri. Mare este puterea lacrimilor, fraţilor; mult pot lacrimile după Dumnezeu. Când cineva se roagă astfel, pe Dumnezeu oglindeşte în inima sa.

Doresc, iubiţilor, să vă povestesc puterea lacrimilor. Ana, prin rugăciune a dobândit pe Samuil proorocul, înălţare şi laudă în inima sa. Şi femeia cea păcătoasă, în casa lui Simon a luat de la Domnul iertare păcatelor, fiindcă a plâns şi a udat sfintele Lui picioare. Umilinţa, fraţilor, este tămăduire a sufletului; iertare de păcate ne pricinuieşte nouă. Umilinţa, fraţilor, pe Fiul Cel Unul-Născut Îl sălăşluieşte întru noi, când Îl dorim pe Dânsul. Umilinţa, fraţilor, pe Duhul Cel Sfânt Îl atrage spre suflet. Fiţi încredinţaţi, fraţilor, că nu este pe pământ bucurie mai dulce decât bucuria cea din umilinţă.

Oare, aveţi cercare de lacrimi, o, fraţilor? Oare, s-a luminat cineva dintre voi întru bucuria aceea a lacrimilor după Dumnezeu? Oricine dintre voi, fiind încercat şi îndulcit, rugându-se cu dorire şi înălţându-se de la pământ, în ceasul acela el s-a făcut cu totul afară de trup; se face afară de tot veacul acesta; nu mai este pe pământ. Unul ca acesta vorbeşte cu Dumnezeu, se luminează întru Hristos. Minune mare, fraţilor! Omul cel de lut vorbeşte cu Dumnezeu în rugăciunile sale. Sfintele şi curatele lacrimi către Dumnezeu spală de-a pururi pe suflet de păcate, îl curăţeşte pe el de fărădelegi. Lacrimile după Dumnezeu, dau totdeauna îndrăznire către Dumnezeu. Nu pot cândva gândurile cele spurcate să se apropie de sufletul care totdeauna are umilinţă după Dumnezeu.

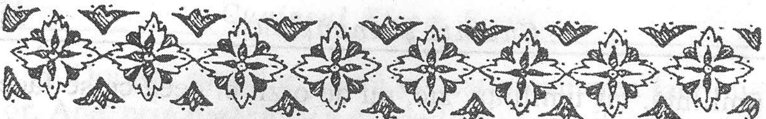
Oare, ce este mai înalt decât dulceaţa lui? Oare, ce este întocmai cu fericirea lui, când pe Însuşi Dumnezeu, ca într-o oglindă, Îl vede sufletul când se roagă Lui? Când doreşte sufletul pe Dumnezeu, o, fraţilor, pe Dânsul Îl priveşte de-a pururi în rugăciunile lui şi la Dânsul cugetă ziua şi noaptea. Comoară nejefuită este umilinţa. Cu negrăită bucurie se bucură sufletul care are umilinţă. Iar umilinţa, zic, nu de o zi, ci ceea ce se face ziua şi noaptea, până la sfârşit.

Izvor curat este umilinţa care adapă sadurile cele aducătoare de roadă ale sufletului. Iar saduri aducătoare de roadă numesc, cu adevărat, faptele bune şi lucrurile care se adapă de-a pururea cu lacrimi şi cu rugăciuni. Sădeşte saduri aducătoare de roadă bine înflorită în sufletul tău de-a pururea. Adapă-le pe ele din nou, cu lacrimi rugându-te. Sadurile care se adapă cu lacrimi şi cu rugăciuni aduc rod bine înflorit şi sunt folositoare sufletului şi alese.

Frumoase vor fi sadurile tale, frate, dacă te vei ruga cu lacrimi, ca, adăpându-se, să crească. Adu rod din zi în zi. Nu te face următor celui molatec şi păcătos, zicând în fiecare zi şi niciodată făcând, fiind trândav cu voia, neavând rugăciune curată sau umilinţă. Necunoscându-te pe tine totdeauna păcătos şi netemându-te de-a pururea de muncă, nici un răspuns nu vei avea pentru greşelile moleşirii tale.

Deci, vă rog pe voi, cuvioşii mei fraţi, cei ce vă temeţi de Dumnezeu şi faceţi totdeauna cele plăcute Lui, rugaţi-vă către El pentru ticăloşia mea, ca să vină peste mine Sfântul Lui Dar, pentru rugăciunile voastre, şi să se mântuiască sufletul meu în acel ceas înfricoşat şi mare, când va veni Hristos să dea fiecăruia după faptele lui.

Slavă lui Dumnezeu, Sfântului celui fără de moarte, Preacuratului şi Înfricoşatului, Bunului şi Milostivului, Celui ce a pornit limba noastră, prin Darul, ca să vorbească graiuri ale judecăţii, ale dragostei şi ale umilinţei, spre zidirea sufletului, spre luminarea inimii, spre folosul minţii, ca tot sufletul, cântându-le pe ele, fiind îndulcit, să se atragă spre viaţa cea veşnică. Amin.

DESPRE VIAȚA CEA DREAPTĂ

Nouăzeci de capete

1. Dorești viață dreaptă? Nevoiește-te pentru smerita cugetare, că fără de aceasta viața dreaptă nu se câștigă.

2. Bărbatul călător, fiind în țară străină, începutul drumului pierzându-l, se rătăcește. Și cel ce s-a abătut pe sine de la calea celor smeriți nu își pune cortul său în taberele cuvioșilor.

3. Lucrează întru smerită cugetare toate lucrurile tale, întru numele Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și întru aceasta rodul tău la cer se va înălța. Că mândria se aseamănă unui copac foarte înalt și putred, care are ramurile din toate părțile slăbănoage, și, înfricoșându-se întru sine, degrab s-a sfărâmat dintru înălțime.

4. Începutul părăsirii omului de către Dumnezeu este a se depărta pe sine de la smerita cugetare. Și cel părăsit de Dumnezeu se va sugruma ca Saul de duh viclean.

5. Sugrumare cumplită socotește înmulțirea păcatelor și a nu scădea ele din năvala lor, până la ceasul morții.

6. Dacă vei lua aminte cu dinadinsul, vei afla cursele vrăjmașului unse cu miere și cu îndulcire, ca cel ce voiește să guste din miere să se prindă în cursă.

7. Nu pofti acest fel de miere și nu te vei prinde în cursă, că dulceața ei, mai pe urmă, umple de fiere și de amărăciune pe îndrăgitorii ei.

8. Să iubești smerita cugetare și de cursa diavolului nu te vei prinde niciodată. Că mult mai înalt vei fi decât cursele vrăjmașului, de aripa cea preaiute vei fi ușurat de-a pururea.

9. Dacă vei vedea pe cineva îngâmfându-se și mândrindu-se că ar fi frumos la față și împodobit cu îmbrăcămintea, purtând gloată de trupuri împrejur, să nu râvnești lui, nici să te tulburi, ci stăpânește-ți mintea. Și îl vei vedea pe el după puțin stingându-se. Că numai cei ce au petrecut după voia lui Dumnezeu au înflorit și au strălucit.

10. Cei ce s-au făcut sârguitori și bine plăcuți Domnului, nu au luat aminte la cele înflorite ale vieții, știind că degrab se vor usca, ca o floare de buruiană. Iar noi, leneșii, dacă vedem multă încărnoșare a trupului, rumen la față, pe acesta îl fericim, deși unul ca acesta petrece întru cea de pe urmă păgânătate, lepădând departe de la noi viața cea dureroasă, neștiind ce fel de vrednicie are viața pustnicilor. Pentru aceasta, am urât întreaga înțelepciune și sfințenia ne este cu îngrețoșare.

11. Să nu luăm aminte, fraților, la jucării copilărești, ci viața cea desăvârșită să o luăm asupra noastră de-a pururea, ca să nu ne lipsim de bucuria pustnicilor și să nu fim dați veșnicei munci.

12. Fericit este cel ce s-a îngrășat cu nădejdile cele bune și s-a luminat întru înțelegeri sfinte, că lauda acestuia este multă și nesfârșită.

13. Liniștea să o agonisim, ca, văzând greșelile noastre, să ne smerim de-a pururea și să nu hrănim

gândul mândriei sau al vicleniei, care sunt ca nişte fiare înveninate.

14. Să iubim liniştea, ca să avem inimă curată, şi neîntinată se va păzi de stricăciunea păcatelor biserica ce ni s-a încredinţat.

15. Bună este rugăciunea cu suspinuri şi cu lacrimi, când se face cu linişte. Iar a striga ca să fim auziţi este semn că vrem să plăcem oamenilor. Cel ce întru cunoştinţă şi întru credinţă se roagă, pe Domnul înaintea lui Îl priveşte, fiindcă: *„Întru Dânsul trăim şi ne mişcăm şi suntem"* (Fapte 17, 28).

16. Dacă ţi s-a întunecat inima ta, plângi înaintea lui Dumnezeu, ca să vină peste tine lumina cunoştinţei şi nu lua în râs pe cei ce întru fierbinţeala inimii strigă la cer.

17. Că cel ce ia în râs pe cei ostenitori, se dă pe sine rob vicleanului, săvârşind voile lui cele urâte. Unul ca acesta nu va afla bucuria cea gătită robilor Domnului.

18. Iar tu, pustnice, întru cunoştinţă săvârşeşte-ţi lucrurile tale totdeauna şi să nu dăm pricină celor ce caută pricină.

19. Vai, nemilostivului! Şi vai, celui viclean! Şi vai, celui desfătat, că amar îi va întâmpina pe dânşii iadul! Că robi se dau pe ei înşişi pentru îndrăcirea pântecelui şi de Dumnezeu se leapădă, ca începătorie şi stăpânire să afle întru această viaţă deşartă. A venit, deodată, moartea; a uscat grumazul, care primea adeseori bucate strălucite; a surpat începătoria, prin care se leapădă de Cel ce i-a făcut pe dânşii. De aceea s-au aruncat trupurile ticăloşilor pe pământ, ca nişte gunoi, iar sufletele se duc la locul lor.

20. Pe cele veselitoare ale vieţii văzându-le, ia aminte să nu fii atras de ele. Că întru dânsele este ascuns laţul morţii, fiindcă şi pescarul nu aruncă undiţa goală.

21. Pofta, vrăjmaşul o foloseşte ca pe o râmă în undiţă, ca pe tot sufletul să-l facă vinovat.

22. Sufletul ce s-a prins primul va fi cursă altora spre voia aceluia care îndulceşte sufletele celor ce nu s-au ispitit cu amărăciunea balaurului. Fiindcă şi prepeliţa, fiind prinsă, amăgire va fi celor ce încă nu s-au prins de laţuri. Că, pândind-o pe dânsa vânătorul şi punând împrejurul ei laţurile, pe cele ce zboară le vânează bine.

23. La fapta bună nevoieşte-te, nesupărându-te în osteneli, că fără de osteneli fapta bună nu se cunoaşte.

24. Întru osteneli să ai sus ochiul sufletului. Şi, privind bucuria aceea, să nu te lepezi de osteneli.

25. Cu osteneală şi cu durere nevoieşte-te, ca să scapi de ostenelile deşertelor osteneli, că ostenelile drepţilor odrăslesc rod de viaţă, iar ale păcătoşilor sunt pline de moarte.

26. Rabdă necazurile acestei vieţi pentru Dumnezeu, ca să nu fii lipsit de nădejdea sfinţilor. Că jugul vrăjmaşului are scârbă, care întru sine naşte moarte.

27. Cei ce petrec viaţă deşartă, pe cei ce întru cunoştinţă se ostenesc, voiesc a-i împiedica, ca nu de la cel de aproape să aibă mustrare. Şi căderea acelora, arată purtători de cunună pe nevoitorii bunei credinţe.

28. La smerita cugetare nevoieşte-te, ca să nu te păgubeşti de nici una din cele bine lucrate. Iar dacă o vei lepăda pe aceasta, şi tu te vei socoti împreună cu cei ce în zadar se ostenesc.

29. Voieşti să povăţuieşti suflet? Întăreşte-te pe tine din toate părţile ca un priceput, ca să nu te cufunzi de gândurile dulceţii şi să ţi se întâmple cădere la liman.

30. De voiești a fi liman întemeiat, anghire tari întărește, ca nu cu ușurință să se clatine de viforul dulceților și să fii înecare de corabie în loc de liman.

31. Nu împletici anghiră cu anghiră, dacă ceva ușor este rămas întru tine, ca nu cu ușurință să fii tras în jos de patimi. Că cel ce voiește să tragă în sus pe cel căzut în groapă, este dator să se țină de gând viteaz, ca nu cumva de anghira aceluia să se tragă în jos, întru aceeași groapă. Căci cuvintele cele pătimașe, când vor afla loc, ca niște unghii trag jos pe suflet.

32. Fugi de-a pururea de vorbiri vătămătoare, și sufletul tău va fi întru multă alinare.

33. Batjocură își pricinuiește monahul care nu lucrează întru pricepere duhovnicească toate lucrurile lui. Cuvântul voiește ca noi să fim nevinovați și înțelepți.

34. Dacă te-ai aprins foarte de Sfântul Duh, nu vei auzi gânduri străine, că îndoit război vei afla întru dânsele. Întâi, că prin pomenirile celor auzite se înverșunează sufletul. Apoi, că și împotrivire suferă de la cel ce se mărturisește, atunci când sufletul cel viteaz nu va surpa patimile cu puterea cea purtătoare de cruce. Că unul ca acesta când iarăși, din lenevire, în aceleași patimi va cădea, pe îndreptătorul pe care și l-a ales îl vede ca pe un vrăjmaș. Iar acela, de va fi priceput, cu uitare se fățărnicește către cel ce i se mărturisește lui.

35. Dacă cineva, având o porumbiță în casă care, aflând ușa deschisă, ar fi zburat afară din casă, nu cu toiag sau cu piatră o prinde pe ea, ci presărând semințe, întru pricepere. Deci, de multă pricepere și iscusință are trebuință cel ce voiește a curăți întinăciunea gândurilor.

36. Dacă citești, nu căuta numai graba și ritorica, și nici la aceasta să-ți fie sârguința, ca nu cumva dracul plăcerii de sine să pătrundă în inima ta. Ci culege din

ele tămăduirile sufletului, ca albina cea înțeleaptă, care din flori își adună mierea.

37. Precum un bărbat măreț în deșert, care cu averea este sărac, își pune nume de împărat, dar nu este împărat, așa și monahul care mănâncă întru ascuns și la masa fraților se fățărnicește cu nemâncare și înfrânare, nu este pustnic, că țesătură de păianjen țese unul ca acesta. El nu călătorește pe calea cea dreaptă a sfinților, ci pe cea care place oamenilor.

38. Dacă te-ai lepădat de lume, ai grijă de lucrul tău, ca să dobândești mărgăritarul cel căutat. Că unii, lepădându-se de lume, s-au îndepărtat de viața lumească: unii părăsind oastea, iar alții împărțind bogăția. Dar mai pe urmă, de voia proprie fiind trași, au căzut, fiindcă nici un lucru nu este mai ticălos decât a fi stăpânit de voia proprie și a nu petrece după voia lui Dumnezeu. Că aceștia, prin ușa cea împărătească s-au fățărnicit, fiindcă s-au îndepărtat de lucrurile vieții, dar prin fereastră s-au aflat mai înlăuntru.

39. Precum și fiii lui Israel, după ce au ieșit din cuptorul cel de fier și s-au mântuit prin Marea Roșie și s-au îndulcit de atâtea daruri, voii lor urmând, pe uscat s-au înecat cu corabia. Și din atâta mulțime a celor numărați, numai doi s-au mântuit, care cuvântul Domnului l-au împlinit și sfatul Celui Preaînalt cu cuvioșie l-au păzit.

40. Cei ce, lepădându-se de lume, nimic de obște nu mai au cu lumea, aceștia măcar deși căpetenii se vor pune, ca și cum nu ar fi stăpânitori se află. Și dacă se vor scoate din dregătorie, tot aceiași se află cu gândul. Iar cei ce se poartă afară de gândul cel cucernic, către cele dulci ale lumii sunt lesnicioși și nu le mai este lor nevoința pentru fapta bună. Ci, jugul lepădându-l, mai

cu osârdie zidesc cele pe care de demult bine le-au risipit. Sunt asemenea ca o fecioară preacinstită care, fiind închisă în cămară, lepădând ruşinea, şi-ar strica simţurile şi cu neruşinare ar săvârşi cele necuvioase, nici de Dumnezeu temându-se, nici de oameni ruşinându-se. Dar pentru aceasta, de mâinile lui Dumnezeu nu vor scăpa, fiindcă venind ziua, va arăta lucrul fiecăruia şi în foc se va lămuri.

41. Fericit este cel ce cu lucrul propovăduieşte fapta bună. Pentru că doar a grăi lucrurile faptei bune şi pe cele împotrivă a le lucra, nu mântuieşte. Precum nici cel ce vorbeşte pentru întreaga înţelepciune, dar lucrează cele rele, nu dobândeşte plată.

42. Nu te sfărâma cu mintea văzând pe iubitorii de dulceţi săvârşind fără de frică cele dulci. Pentru că floarea lor de rea putoare este plină, iar a celor iubitori de fapte bune, strălucind întru lumină, este plină de bună mireasmă. Deci, rabdă întru fapta bună, ca şi de cei ce sunt împilaţi de dulceţile cele umede şi slăbănogite să fii lăudat. Că măcar, deşi la arătare aceasta nu voiesc să o facă, însă întru sine fericesc pe lucrătorii faptelor bune.

43. Când vei vedea trupuri strălucind prin grijă spre dragoste urâtă, nu te minuna de aceasta, nici să te amăgească pe tine vopseala pielii, care, după puţin, în praf se risipeşte, ci cântă întru tine cu suspin, zicând: *„Adu-ţi aminte, Doamne, că ţărână suntem. Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului, aşa va înflori. Că Duh a trecut printr-însul şi nu va mai fi şi nu se va mai cunoaşte încă locul său. Iar mila Domnului din veac şi până în veac spre cei ce se tem de Dânsul"* (Psalmul 102, 14-17). Şi, cugetând aceasta, cu darul lui Dumnezeu nu vei mai fi dat vicleanului.

44. Roagă-te Domnului cu durere, ca să-ţi dăruiască duhul întregii înţelepciuni, ca şi în nălucirile cele de noapte să scapi de vicleşugurile vicleanului, în ce chip s-ar vedea cineva pe sine alungat de o fiară sau de cineva cu făclie de foc şi fuge din casă în casă ca să nu fie ars de foc.

45. Precum nu este cu putinţă a cumpăra cu bani învăţătura de carte sau vreun meşteşug, ci numai cu osteneală, aşa nu este cu putinţă a se face cineva monah fără de grijă şi fără de răbdarea cea dureroasă.

46. Precum capul îl ai mai cinstit decât toate mădularele trupului tău, şi ori piatră, ori ciomag, ori sabie dacă se aduce asupra capului tău, pe celelalte mădulare ale trupului le întinzi înainte, vrând a uşura rana capului, ştiind că fără de acesta a trăi în această viaţă nu este cu putinţă, aşa să-ţi fie mai cinstită decât toate credinţa Sfintei şi Celei de o fiinţă Treimi, fiindcă fără de aceasta este cu neputinţă a trăi cineva viaţa cea adevărată.

47. Cu toată inima ta nădăjduieşte spre Domnul şi de năpădirile făcătorului de rele cu lesnire vei scăpa. Că nu va trece cu vederea Domnul pe cei ce Îi slujesc Lui.

48. Poftea egipteanca să înşele pe iubitorul de Dumnezeu, Iosif, şi tirăneşte se silea către scopul cel urât (Facerea 39, 7). Iar tânărul îşi roura sufletul său cu pomenirea Atotţiitorului, ca să nu se ardă de focul fărădelegii. Şi îşi întărea simţurile ca să nu dea loc gândurilor străine şi să se facă robit de o femeie necinstită. Şi, răbdând ispita, s-a făcut purtător de cunună şi împărat al Egiptului.

49. Au socotit nelegiuiţii să se ridice în Babilon asupra sufletului cuvioasei Susana, ca să o pângărească. Dar ajutător având ea pe Dumnezeul Cel Preaînalt, pe

aceştia cu lesnire i-a surpat. Şi sobor aducând asupra fericitei, precum ei socoteau, nu au cunoscut, deşerţii de minte, că întru dânsul aveau să primească hotărâre de moarte. Că nu se batjocoreşte Ochiul cel neadormit.

50. În calea cea strâmtă şi necăjită să umblăm, fraţilor, ca, cinstiţi făcându-ne, să avem păzitor pe Dumnezeu.

51. Mărgăritarele se păzesc totdeauna în cămările cele mai dinlăuntru. Iar felurile cele netrebnice se aruncă în uliţe ca nişte gunoaie.

52. Dacă cineva, ocărându-te, ţi-ar zice relele pe care le-ai făcut, să te osândeşti pe tine mai mult decât pe altul. Că tu, de ale tale lucruri te-ai ruşinat, pe care de la altul, printr-un cuvânt gol nu rabzi să le auzi. Nu-l face pe acela, cu îngrozirea mâniei, să tacă, ci pe tine te îndreaptă să nu mai faci rele, că eşti jefuitor al sufletului tău.

53. De faptele cele nelegiuite te spală prin pocăinţă şi defăimarea ocărâtorului nu te va înfricoşa.

54. Stai împotriva păcatului, o, lucrătorule al vieţii, şi nu te teme de venirea ispitei. Că nu va vătăma cercarea pe pătimitorul cel viteaz.

55. Deci se cade ca noi, prin focul cel dumnezeiesc, să stăm împotrivă focului. Precum cărămida, fiind crudă, este neputincioasă şi moale, iar după ce se va uni cu focul şi arderea o va primi, se face zid focului şi îngrădire apei. Şi precum în cărămidă se ţine apa, tot aşa cuptorul ţine întru sine văpaia cea aprinsă. Şi acest cuptor s-a făcut din cărămidă.

56. Fă-te şi tu tare în ispite şi în necazuri să stai împotriva dulceţilor înfocate. Ca nu, precum cărămida cea crudă, de picăturile ploii să te risipeşti şi statornicia ce ţi se pare că o ai să nu o ai.

57. Nu ceea ce ţi se pare că lucrezi bine să socoteşti că este bună, ci cea mărturisită de bărbaţii bunei credinţe.

58. Ascultă glasul Domnului, ca să îţi ajute ţie şi mâinile să le pună peste cei ce te necăjesc pe tine şi pe vrăjmaşii tăi să-i smerească. Ca nu, neascultându-L, să auzi: *„Şi i-am lăsat să umble după dorinţele inimilor lor şi au mers după cugetele lor"* (Psalmul 80,11).

59. Nevoieşte-te ca să nu slujeşti voii tale, ci să te faci ascultător celor ce se tem de Domnul şi cu mila lui Dumnezeu vei sfărâma capul balaurului. Iar cât timp cu uşurinţă te laşi după voile tale, cunoaşte-te pe tine că stai departe de desăvârşire. Şi pe cât stai departe de desăvârşire, pe atât ai trebuinţă de certare şi învăţătură.

60. Rabdă necazul întru Domnul, ca bucuria să te înconjoare pe tine. Rabdă osteneala, ca prearodită să afli plata. Că şi pietrarul tăind piatra, şi faurul bătând fierul, îşi iau plata.

61. Cel ce fuge de război, nu va dobândi pradă. Şi cel ce fuge de certare nu va primi moştenire cu cei înţelepţi.

62. Suie-te la înălţime şi vei vedea pe toate cele pământeşti smerite şi proaste. Iar de te vei pogorî dintru înălţime, de o căscioară văruită te vei minuna.

63. Suie-te pe cunoştinţă, o, lucrătorule al bunei credinţe, şi, în loc de căruţă, pe sus te va purta şi de multe poticniri te va păzi. Că nu va lăsa pe îndrăgitorul ei să zică sau să lucreze ceva spre răsturnarea celor ce aud.

64. Mireasmă a cunoştinţei în om este ca pe sine să se învinuiască totdeauna. Iar a celui ce se învinuieşte pe sine este a nu judeca pe altul, care întru aceleaşi greşeli a căzut.

65. Doi robi, greşind, s-au închis în temniţă pentru aceleaşi greşeli. Deci, necunoscător este cel ce ocărăşte pe cel împreună rob cu el.

66. De cel ce a căzut în ispită nu râde, osândindu-l, ci roagă-te neîncetat, ca să nu intri şi tu în ispită. Că cel ce de viforul gândurilor s-a întunecat la inimă şi s-a biruit de patimi, de om nu se ruşinează şi de Dumnezeu nu se teme. Dacă este stăpânitor, cu slobozenie lucrează cele rele, iar dacă este neputincios şi sărac, bizuindu-se răului nărav, cu neruşinare lucrează cele rele.

67. Nu fi iubitor de dulceţi şi defăimător, ci ascultă pe sfinţitul cântător ce strigă: *„Să învie Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui şi să fugă de la faţa Lui cei ce Îl urăsc pe El. Cum piere fumul, să piară, cum se topeşte ceara de faţa focului, aşa să piară păcătoşii de la faţa lui Dumnezeu, iar drepţii să se veselească"* (Psalmul 67, 1-3).

68. Ţi-ai luat chilie, o, monahule? Roagă-te neîncetat cu inimă smerită, ca cei trei tineri în cuptorul cel cu foc, ca să nu te faci pe tine peşteră de tâlhari, săvârşind cele nelegiuite, şi ca să nu te ruşinezi în ziua Judecăţii, când se vor descoperi cele ascunse ale oamenilor.

69. Cel ce se leneveşte în vremea secerişului, casa lui va fi lipsită de îndestulare. Şi acum, cel ce nu ia aminte, la vremea plăţii va fi lipsit de mângâierea drepţilor.

70. Veni-va vreme la noi, fraţilor, plină de frică şi de cutremur, când se vor descoperi cele ce am lucrat întru ascuns şi întru întuneric. Şi vai sufletului ce nu va avea pe Domnul ajutător!

71. Veniţi, fraţilor iubitori de Hristos, să gândim la sfârşitul fiecăruia dintre noi, şi să vedem cum ne aflăm în viaţa aceasta deşartă. Că deşert este cel ce împreună cu cei deşerţi vieţuieşte, şi fericiţi sunt cei ce în această viaţă vor neguţători neguţătoria cea bună.

72. Precum un om bogat, care în vreme de vânt bun îşi porneşte corabia, şi şade pe aşternut înalt, având-şi ochiul aşteptând bucurie, iar bucătarii stau frumos, gătindu-i bucatele, şi ceata de ostaşi îl urmează, şi a venit asupra lui fără de veste, vifor, a tulburat marea, a sfărâmat corabia şi el, singur-singurel, de valuri a fost aruncat în ostrov nelocuit, plin de fiare, strigă şi se tânguieşte şi nu este cine să-l audă; îşi bate faţa sa, se sfărâmă cu tot trupul şi în tot ceasul îşi aşteaptă moartea, cel ce cu puţin mai înainte era mândru, iar acum se topeşte de foame şi de frică, şi se usucă de sete şi nu este cine să-l mângâie pe el, aşa şi noi, leneşii, pătimim pe uscat. Că, desfătându-ne în viaţa aceasta deşartă, a venit, deodată, moartea, a răpit pe cel leneş şi l-a aruncat în locuri înfricoşate unde se vor munci toţi păcătoşii, cei ce s-au lepădat veşnic de Stăpânul lor.

73. Să socotim cu dinadinsul în ce fel de frică va fi cel ce va fi aruncat de valuri în locuri nelocuite, unde nu are nici o mângâiere de la cineva. Să socotim, drept aceea, în ce fel de frică va fi şi păcătosul aruncat în locul cel de muncă.

74. Inima mea suspină şi ochii mei poftesc lacrimi, iar păcatul robeşte mintea mea, ca nu umilindu-mă, să mă rog Domnului cu amare lacrimi, ca să nu fiu aruncat întru întunericul cel mai dinafară.

75. Cel ce ai izbăvit pe poporul Tău din mâna lui Faraon, şi din cuptorul cel de fier şi i-ai mântuit pe dânşii prin Marea Roşie, izbăveşte-ne şi pe noi de fărădelegile noastre, ca să aflăm har înaintea Ta, când vei vrea să judeci vii şi morţii.

76. Până când este putere în noi, să slujim Domnului întru dreptatea inimii, ca în vremea necazului să-L aflăm pe El ajutător, izbăvindu-ne pe noi din mari primejdii.

77. Pe cei ce Îi slujesc Lui cu inimă curată, îi va slăvi cu slavă neasemuită, pentru că slava sfinților nu are sfârșit.

78. Chitul a înghițit pe Proorocul Iona din porunca lui Dumnezeu, și ca într-o cămară oarecare se păzea în pântecele chitului. Afundatu-s-a capul lui întru despicături de munte și l-a înconjurat pe el adâncul cel mai dinlăuntru. Pogorâtu-s-a în pământ, ale cărui zăvoare îi sunt încuietori veșnice. Și acolo, rugându-se, striga așa: *„Să se suie din stricăciune viața mea, Doamne, Dumnezeul meu"*. A desfăcut rugăciunea adâncul, a tăiat aerul, s-a suit în ceruri și a intrat în urechile Domnului. Iar, mai vârtos, Însuși Domnul, Cel ce pe toate le umple, nu a stat departe de robul Său cel adevărat.

79. A poruncit Dumnezeu chitului și a aruncat afară pe prooroc. Și ca dintr-o corabie ieșind, a început propovăduirea (Iona 4, 4).

80. Scrâșnesc păcătoșii cu dinții asupra drepților. Ispitele vin asupră-le. Se încununează cuvioșii. Se rușinează necredincioșii, care rele s-au sfătuit asupra sfinților lui Dumnezeu.

81. Alungat era odinioară Ilie Tezviteanul de o femeie rea (II Regi 19, 2), și Domnul prin pasăre a hrănit pe proorocul (III Regi 17, 6), iar peste cei păcătoși a venit foamete cumplită.

82. În căruță de foc a fost înălțat Proorocul Ilie, iar Izabela cea fără de lege a fost aruncată pe pământ dintru înălțimea casei sale și a fost mâncată de câini în ulițele cetății (IV Regi 9, 36).

83. Aruncat-au cei fără de lege pe Proorocul Ieremia în groapa noroiului, nesuferind să audă cuvântul bunei credințe. Auzit-a de îndrăzneala lor Abimeleh etiopianul, și fiind alb cu sufletul și cu credința strălucind, a mustrat pe împăratul pentru fărădelege, a luat stăpânire, a scos afară pe proorocul și binecuvântare a dobândit (Ieremia 38, 6-13).

84. Sosit-au pierzătorii la cei ce pierdeau de-a pururea pe proorocii lui Dumnezeu și s-a dat poporul evreilor în mâinile vrăjmașilor. Văzut-au vrăjmașii pe proorocul lui Dumnezeu și din butuci l-au dezlegat, daruri aducându-i, că îl vedeau pe el întru multă cucernicie. Că, precum cel ce poartă făclie luminează pe cei ce sunt de față, așa este fapta bună totdeauna, laudă de-a pururea purtându-și.

85. Pentru cinstirea lui Dumnezeu, păgânii au aruncat pe Proorocul Daniil în groapa leilor, ca să fie mâncat (Daniil 6, 17), și nu au cunoscut, nelegiuiții, că aceasta o lucrează spre rușinea lor. Iar Domnul, cu mâna lui Avacum și prin înger sfânt, prânz a trimis robului Său celui adevărat. Iar fiarele sălbatice, văzând pe proorocul în mijlocul lor, plecându-se, i se închinau. Că puterea cerească a astupat gurile leilor, ca să nu vatăme pe drept.

86. Au tras afară din mijlocul fiarelor pe proorocul și din parte s-a mustrat păgânătatea lor, văzându-l pe el ca pe un mire ce iese din cămară, cu fața zâmbitoare și cu slavă fiind luminat.

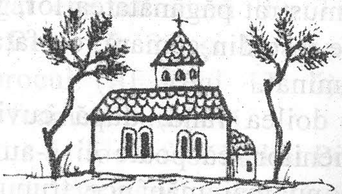
87. În al doilea rând, după cuviință se îndoia neamul babilonienilor, că poate ei s-au plecat fiarelor sălbatice, ca să nu mai mănânce trupurile oamenilor. Fiindcă alesul lui Dumnezeu, stând șase zile în mijlocul celor șapte lei, nici o stricăciune nu a suferit. Iar în a

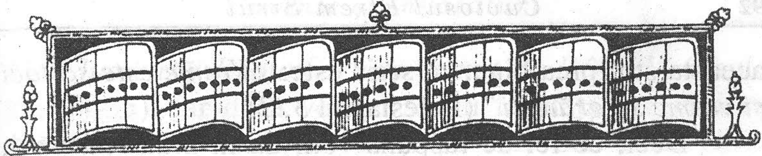
şaptea zi a venit împăratul să plângă moartea dreptului şi, aplecându-se în groapă, l-a văzut pe el şezând în mijlocul leilor, ca un păstor în mijlocul oilor sale. Pentru aceasta, cu cuviinţă se îndoiau necredincioşii pentru mântuirea acestuia. Iar când s-au aruncat în groapa leilor vrăjmaşii dreptului, văzându-i pe ei rupându-se bucăţele şi oasele lor cu totul zdrobindu-se, foarte minunându-se, tare au strigat: *„Mare eşti, Doamne, Dumnezeul lui Daniil!"*

88. Cei trei tineri care erau împreună cu Azaria, neînchinându-se chipului de aur, tare legându-se, aruncaţi au fost în văpaia cea prea-aprinsă (Daniil 3, 20-22), iar focul nu a îndrăznit să le ardă pielea lor, ci, ieşind văpaia, a ars pe cei ce au făcut-o.

89. Deci, acestea gândindu-le, o, adevăraţilor fraţi, să nu ne aflăm neiscusiţi în vremea ispitelor. Că prin răbdarea ispitelor se măresc de-a pururea iubitorii de Dumnezeu.

90. Cât mai este întru noi tărie, să slujim Domnului cu frică şi cu inimă dreaptă şi cu voie bună; ca în vremea ispitei, ajutând neputinţei noastre, arătându-ne purtători de cununi, să ne ducă pe noi în împărăţia Lui. Amin.

CUVINTE SFĂTUITOARE CĂTRE MONAHII DIN EGIPT

Sfătuirea 1

Slavă Ţie, Dumnezeule, Slavă Ţie. Şi iarăşi zic: Slavă Ţie Dumnezeule, Cel prealăudat şi preaînălţat în veci. Datori suntem a mulţumi totdeauna lui Dumnezeu, iubiţilor, Celui ce ne-a învrednicit pe noi sub jugul cel bun şi ne-a izbăvit de cele vremelnice şi stricăcioase. Voiesc a vă sluji cu cuvinte cu care darul a luminat mintea mea, şi voiesc să grăiesc nu cu cuvinte înţelepte, că eu sunt om prost şi prea de nimic. Dar, fiindcă cele ce se zic cu meşteşug filosofic nu sunt tuturor arătate şi, mai ales, celor ce nu s-au împărtăşit de filosofia cea lumească, pentru aceasta trebuie a da cuvânt luminat, pe care pot să-l înţeleagă cei ce îl citesc, după cum zice şi fericitul Apostol: *„...dacă nu voi şti înţelesul cuvintelor, voi fi barbar pentru cel care vorbeşte, şi cel care vorbeşte barbar pentru mine"* (I Corinteni 14, 11). Însă cuvântul cel duhovnicesc poate să încredinţeze pe ai noştri, cei de o credinţă, şi fără de gramatică şi de ritorică (Galateni 6, 10). Şi bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce dă tuturor toate şi luminează pe fiecare spre cele de folos. Iar cum că mai presus de măsurile mele este

această știu prea bine, că scris este: „*Vreme este să taci și vreme să grăiești*" (Eclesiastul 3, 7).

Deci, ce fel de răspuns vom da în ziua Judecății, dacă nu vom ajuta după putere pe cei ce bolesc de neiscusință și, mai ales, în vremea aceasta, când ei se viscolesc de învățătura cea rea și de sfătuirea cea nelegiuită? Că leul cel mâncător de sânge și vrăjmaș al adevărului, nu încetează să amăgească pe cei ce nu prea iau aminte, nevrând să mănânce trupuri de oameni, ci se sârguiește să tragă împreună cu sine în gheenă și pe suflet (I Petru 5, 8). Pe câți socotiți că, după îndepărtarea de lume, iarăși i-a supus patimilor celor de necinste? Pe câți, după ce s-au însoțit cu frățimea, i-a făcut răzvrătiți și străini de chipul monahicesc? Pentru aceasta se cuvine a nu ne da în laturi, ci, frate pe frate ajutorându-se, să nu fim prinși de cursele diavolului. Să zicem și noi ca Apostolul: „*Nu că de la noi înșine suntem destoinici să cugetăm ceva ca de la noi înșine, ci destoinicia noastră este de la Dumnezeu, Care ne-a împuternicit pe noi a-l sluji Lui, nevrednici fiind*" (II Corinteni 3, 5). Iar vouă să vă dea Domnul, primind cuvântul, să dați rod desăvârșit și prea înmulțit, ca un pământ bun, întru dreptate, lui Hristos, Mântuitorului nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Sfătuirea a 2-a
Îndemnare spre buna credință

Iubite, cu darul lui Dumnezeu ești creștin. Deci păzește poruncile Domnului nostru Iisus Hristos și te vei mântui, că scris este: „*Întru adevăr grăiesc, că nu este fățarnic Dumnezeu, ci întru tot neamul cel ce se teme de*

El și lucrează dreptatea, este primit de Dânsul" (Fapte 10, 34-35). Iar dacă voiești să vii la viața cea mai cu dinadinsul a monahilor, ca și pe cele mai bune să le dobândești, de nu vei pune în gândul tău că acum te-ai mutat din viața aceasta și de nu vei socoti lumea aceasta și slava ei ca o colibă pârlită, nu poți să biruiești patimile pământești și poftele cele lumești, care cufundă pe oameni în pieirea trupului și pierzare. Căci nemincinos este Cel ce a zis: „*Voiește cineva să vină după Mine? Să se lepede de sine și, ridicându-și crucea sa, să-Mi urmeze Mie. Căci cel ce voiește a-și afla sufletul său, îl va pierde pe el, iar cel ce îl va pierde pe el pentru Mine, îl va afla pe el. Că ce-i va folosi omului de va dobândi toată lumea și de sufletul său se va păgubi? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?*" (Luca 9, 23-25). Căci nu este osteneală a pune temelie, ci a termina zidirea. Că pe cât se înalță zidirea, pe atât mai multă osteneală dă celui ce zidește, până la terminarea lucrului. Să auzim glasul cel mântuitor ce zice: „*Că cine din voi vrând să zidească un turn, nu stă mai întâi și-și face socoteala cheltuielii dacă are cu ce să-l isprăvească? Ca nu cumva, punându-i temelia și neputând să-l termine, toți cei ce vor vedea să înceapă a-l lua pe el în râs, zicând: Omul acesta a început să zidească, dar nu a putut isprăvi*" (Luca 14, 28-30).

Războiul ostașilor este scurt, iar al monahului până la plecarea lui către Domnul. Pentru aceasta se cuvine a începe lucrarea cu toată sârguința, trezvirea și răbdarea. Deci, iubite, dacă te apuci să junghii leul, apucă-l cu tărie, ca nu cumva să sfărâme oasele tale ca pe un vas de lut. Și dacă te vei arunca în mare, să nu te împuținezi la suflet până când vei ieși la uscat, ca să nu te pogori în adânc ca o piatră. Frate, dacă ai venit să te

nevoieşti, fă-te treaz faţă de potrivnic, ca nu cumva, biruindu-te, să se bucure de tine şi în loc de cunună să iei cele împotrivă.

Deci, cel ce voieşte să se facă monah, să fie gata ca să rabde vitejeşte, ca nu cumva, după ce a intrat el în monahism, să zică: „Nu am ştiut că aceasta mi se va întâmpla mie". Iată, mai înainte ţi s-au făcut cunoscute acestea, ca şi tu să îţi pregăteşti gândul tău, ştiind că întru aceasta se va arăta cercarea ta. Pricepe ceea ce se zice, iubite, ca nu astăzi, înaintea uşilor fiind întrebat, să zici „toate le voi răbda", iar mâine, prin cuvinte şi prin lucruri să te lepezi. Că îngerii lui Dumnezeu stau de faţă şi aud toate cele ce ies de pe buzele tale. Vezi, iubite, nimeni nu te sileşte pe tine şi dacă te făgăduieşti cu adevărat, vezi să nu minţi, că Domnul va pierde pe toţi cei ce grăiesc minciună.

Deci, acestea se întâmplă celui ce se apropie de Dumnezeu. Mai întâi ispită, apoi necaz, apoi osteneală, trândăvie, goliciune, patimi, strâmtorare, defăimare, că întru acestea se arată răbdarea şi cercarea celor credincioşi. Şi întru acestea toate biruieşte cel ce s-a dat pe sine, cu toată inima, purtării de grijă a lui Dumnezeu şi rabdă voia Lui. Căci numai punerea înainte cea desăvârşită o cere de la noi Dumnezeu şi El ne va da putere şi biruinţă, după cum este scris: *„Scut este tuturor celor ce nădăjduiesc spre Dânsul"*. Şi iarăşi zice: *„Aproape este Domnul de toţi cei ce-L cheamă pe El întru adevăr. Voia celor ce se tem de El o va face şi rugăciunea lor o va auzi şi-i va mântui pe dânşii"* (Psalmul 144, 18-19).

Vă rog, rugaţi-vă şi pentru noi, ca cele ce vrem să le zicem să ne dea nouă Dumnezeu a le face fără prihană. Căci nu sfătuim ca şi cei ce am ajuns la aceste măsuri, ci pe Domnul Iisus Hristos, Dătătorul şi

Dăruitorul cuvintelor Îl vom chema, începând a grăi cuvântul, ca împreună să ne folosim şi să folosim. Căci dacă cei ce se numesc pimentari, adică doctori, cu dinadinsul au cercetat rădăcinile şi felurile ierbilor şi în scris le-au dat, şi aceasta arată iconomia lui Dumnezeu cea preamare spre mângâierea celor ce bolesc cu trupul, oare nu cu mult mai vârtos suntem noi datori a descoperi comoara darului după dăruirea Lui? Fiindcă nu a scăpat de munci robul cel rău, care pentru lenevire a ascuns talantul domnului său.

Dar cine nu va suspina pentru mine, care cu minciună am nume de monah? Şi cine nu va plânge pentru mine, cel ce am pierdut evlavia şi răbdarea? Şi ce voi face când mă va certa pe mine Stăpânul meu Hristos? Pentru aceea, vă rog, iubiţilor, rugaţi-vă pentru mine, neputinciosul rob, ca să mă izbăvesc de veacul acesta viclean de acum, şi darul Lui să-mi deschidă buzele spre slavoslovia Sfintei şi celei de o fiinţă Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, că în mâna Lui suntem şi noi şi cuvintele noastre. Că El este Cel ce învaţă pe om cunoştinţa şi Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 3-a
Către pustnicii începători

Iubite, după ce te-ai lepădat de lume, de vei intra între fraţi şi te vei aşeza în chinovie şi voieşti să vieţuieşti împreună cu dânşii şi Domnului nostru Iisus Hristos să-I slujeşti şi vei vedea pe oarecare dintre fraţi umblând fără de rânduială sau grăind cele ce nu plac lui Dumnezeu, tu să nu iei aminte la dânşii, nici la cuvintele lor, ci lasă-i pe dânşii să grăiască întru ei. Căci

cei ce grăiesc cele ce nu plac lui Dumnezeu, nu se tem de Domnul, ci aceştia, întru lenevire petrecând, gura lor în toată vremea grăieşte cele de mândrie. Iar tu, să ai pe Domnul înaintea ochilor tăi, că scris este în psalm: *„Văzut-am pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta mea este ca să nu mă clatin"* (Psalmul 15, 8). Şi să nu te înveţe pe tine cumplitul şarpe a zice: „Că dacă aceştia sunt bătrâni şi petrec rău, ce voi face eu, fiind mai tânăr?", ci ascultă pe Domnul, Care zice: *„Mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi"* (Matei 20, 16).

Deci, iubeşte să te mântuieşti, ca să fii unul din cei aleşi. Căci cei ce fac răul, ori în chinovie, ori în alt loc, aceştia sunt fiii vicleanului, care sunt asemenea neghinelor prin mijlocul grâului (Matei 13, 25). Deci, fă-te grâu, ca să te aduni în jitniţele Domnului, iar nu neghină, ca să te arzi în focul cel nestins. Să nu judecăm pe cineva, că nu ştim cum se află el în chilia lui sau ce fel de osteneală are către Dumnezeu; nici de vom vedea pe cineva râzând sau grăind. Pentru aceea se cuvine fiecăruia din noi a lua aminte la sine, că fiecare din noi pentru sine are să dea seamă lui Dumnezeu.

Ia aminte cu toată inima la cântarea de psalmi şi la citirea Dumnezeieştilor Scripturi şi soarbe în sufletul tău grăsimea ce se face dintr-însele, ca un prunc ce suge ţâţa, că dintr-însele te vei învăţa plăţile faptelor bune şi va fi bucurie şi veselie inimii tale. Fă-te blând, ascultător şi înţelept. Blând ca un copil, care de te va sili să îi urmezi lui şi să-i săvârşeşti lucrul. Şi, tăcând, întoarce-te în chilia ta; tăcând cu buzele, iar cu inima rugându-te. Să fii ascultător, iar curăţia trupului tău să o păzeşti întru Domnul, ca pe un mărgăritar cinstit.

Cu haine să nu te împodobeşti şi pentru părinţii bogaţi nu te înălţa. Că *„cel ce se laudă, întru Domnul să se laude"* (I Corinteni 1, 31), căci *„tot trupul este ca iarba şi toată slava lui ca floarea ierbii. Uscatu-s-a iarba şi floarea a căzut, iar cuvântul Domnului rămâne în veac"* (I Petru 1, 24; Iacov 1, 10). Privirea să o ai în jos, iar sufletul în sus. Cu tânăr să nu-ţi câştigi îndrăzneală, iar cu femeie este de prisos a grăi. Cu copil nu înmulţi cuvintele, iar cu cei ce se îmbată, sau cu cei nesupuşi, sau cu batjocoritorii să nu te amesteci, ci fii întru frica lui Dumnezeu toată ziua, precum zice Apostolul: *„Întru înţelepciune umblaţi, răscumpărând vremea, că zilele rele sunt. Pentru aceasta nu fiţi fără de minte, ci pricepând care este voia lui Dumnezeu. Şi nu vă îmbătaţi de vin, întru care este pierzare, ci vă umpleţi de Duhul"* (Efeseni 5, 15-18). Şi iarăşi: *„Ca să se ruşineze potrivnicul, neavând nici un lucru rău a zice pentru voi"*.

Sfătuirea a 4-a

Iubite, iată îţi pun înainte alt aşezământ întru Domnul, şi dacă îl vei păzi pe dânsul, mai pe urmă îţi va da veselie. Dacă, după ce te-ai lepădat de viaţa aceasta deşartă, vei intra în chinovie de mai mulţi fraţi, vrând să te faci monah, să nu te amăgească pe tine vrăjmaşul ca să ieşi din chinovie mai înainte de a lua sfânta îmbrăcăminte monahicească. Dar nici mai pe urmă, că te vei căi mult, ci pune începuturi bune cu toată smerita cugetare. De ispitele ce vin asupra ta de la vrăjmaşul să nu te temi, ci rabdă, ca să dobândeşti fericirea, căci scris este: *„Fericit bărbatul care rabdă ispită, căci, lămurit făcându-se, va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Domnul celor ce Îl iubesc pe Dânsul"* (Iacov 1, 12).

Voieşti să nu fii stăpânit de ispite? Taie-ţi toată voia ta. Şi deşi ţi se pare că un lucru este bun, iar întâistătătorul tău întru Domnul zice că nu este bun, ascultă-l pe el, întru Domnul. Că a te certa şi a urma socotelii tale este semn de cădere. Că dacă este cineva nou începător şi nu se supune, nume prea de ocară îşi câştigă lui, căci zice în psalm: „*Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi de El cu cutremur. Luaţi învăţătură, ca nu cumva să se mânie Domnul şi să pieriţi din calea cea dreaptă*" (Psalmul 2, 11-12).

Deci, cel ce iubeşte dreptatea nu va pieri, iar cel ce urăşte certarea, pe sine se păgubeşte. Că precum într-un vas de lut nu este cu putinţă a pune vin şi oţet, tot aşa nici fapta bună a vieţii monahiceşti nu poate locui împreună cu nepedepsirea. Să te înţelepţească pe tine Apostolul, care zice: „*Ce învoire este între Hristos şi Veliar? Sau care împărtăşire are lumina cu întunericul?*" (II Corinteni 6, 14-15). Iubeşte desăvârşit întreaga înţelepciune, ca să se sălăşluiască întru tine Duhul lui Dumnezeu. Şi încă, după ce te vei învrednici de îmbrăcămintea vieţii monahiceşti, nici atunci nu te învoi cu gândurile, dacă voiesc să te despartă de frăţime, ca nu cumva, din tinereţile tale, să te înveţi călător şi nestatornic.

Vezi să nu îţi pierzi evlavia care o aveai când ai intrat, ci ţine-o pe dânsa până la sfârşit. Iar hula şi jurământul, nici să nu se numească pe buzele tale, precum se cuvine sfinţilor (Efeseni 5, 3-4), ci să ai smerenie. La tot răspunsul tău să ai pe „iartă-mă", ca să strici de la tine obiceiurile cele netrebnice ale lumii şi, petrecând cu bună plăcere Domnului, să ai laudă de la Dânsul. Şi după ce vei veni în chipul monahicesc, nu ai trebuinţă de aur, nici de argint, nici de podoabe, ci pe

toate trimiţându-le înainte la cer, după porunca Mântuitorului nostru Iisus Hristos, îţi câştigă ţie acestea: credinţă, înfrânare, răbdare, smerită cugetare şi celelalte pe care Dumnezeu, din bunătatea Sa, ţi le va da ţie.

Sfătuirea a 5-a
Către pustnicii începători

Dacă cineva a venit la viaţa monahicească din mare slavă a vieţii, să se păzească pe sine de dracul înaltei cugetări, ca să nu cadă în duhul mândriei şi al nesupunerii şi să se păgubească pe sine. Iubite, nu îţi este ţie aceasta ruşine, dacă eşti întru supunere pentru Domnul, nici dacă lucrezi cu mâinile tale lucrul cel bun. Că această mică strâmtorare şi necaz ce rabzi întru Domnul, ţi se face pricinuitoare de viaţa cea veşnică. Şi ce mai zic? Că precum cel ce schimbă o costandă pe milioane de talanţi de aur, aşa este toată strâmtorarea vieţii monahiceşti pe lângă necazul ce va să fie, care va întâmpina pe cei ce lucrează cele rele.

Deci, dai lucruri mici şi ţi se dau mari. Trezveşte-te, iubite, ca un bun ostaş. Nu te lenevi de darul cel dintru tine, ca nu cumva amândouă să vină peste tine, adică: şi pe oameni să-i mâhneşti, care sunt părinţii cei după trup, şi lui Dumnezeu să nu-i placi, ci nevoieşte-te, ca şi cei ce te vor vedea pe tine să slăvească pe Dumnezeu pentru petrecerea ta cea bună (Matei 5, 16), căci scris este: *Cei ce se tem de Domnul, Mă vor vedea şi se vor veseli*"; şi iarăşi: „*Pace multă este celor ce iubesc legea Ta şi nu le este lor sminteală*". Pentru aceasta, păzeşte-te de înalta cugetare şi Domnul va fi partea ta. Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 6-a

Iubite, dacă pui începuturi bune, aşa să îţi săvârşeşti, cu bună plăcere, bătrâneţile tale şi vei fi ca un luminător ce luminează pe mulţi în calea Domnului. Iar dacă din pântece rău vei ieşi, rău îţi vei petrece viaţa ta. Pune dar temelie tare, ca să se scrie la înălţime lucrul tău.

Frate, mai înainte de toate, de Dumnezeu teme-te şi pe Dânsul slăveşte-L cu toată inima ta, ca şi El să te slăvească pe tine împreună cu sfinţii Lui. Din tinereţile tale apucă-te de înţelepciunea cea prea blândă, şi să nu o laşi pe dânsa până la răsuflarea cea mai de pe urmă. Aceasta te va trage pe tine spre cărările dreptăţii, şi vei fi vas al alegerii din tinereţile tale, şi vei face cinstite bătrâneţile tale şi vei avea laude de la Dumnezeu şi oamenii vor mări pe Domnul pentru tine (Fapte 9, 15).

Deci, dacă întâi-stătătorul te va da la ascultare vreunui frate, să nu zici în mintea ta: „Eu sunt fecior de părinţi mari şi străluciţi, iar acesta este fecior de părinţi neslăviţi şi cerşetori – sau, de multe ori, şi din neam de rob se poate trage – şi cum pot eu să mă supun acestuia? Că ocară îmi este mie de voi face aceasta". Căci cel ce gândeşte unele ca acestea, încă nu s-a dezbrăcat de omul cel vechi, care se strică întru poftele înşelăciunii (Efeseni 4, 22). Iar noi, iubite, ca cei ce de Dumnezeu suntem daţi fraţilor celor de un suflet spre slujbă, să răbdăm, ca să ne învrednicim libertăţii drepţilor, aducându-ne aminte de Stăpânul tuturor, Care a sărăcit pentru noi, fiind legat ca noi cu sărăcia, Aceluia să ne îmbogăţim (II Corinteni 8, 9).

Iubite, supune-ţi grumazul sub jugul Lui, ca să afli odihnă sufletului tău, că scris este: *„Necurat este*

înaintea Domnului tot cel înalt cu inima". Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 7-a
Către începători

Pentru lucrul mâinilor nu te împuţina, că de multe ori te sfătuieşte pe tine gândul, zicând: „Niciodată nu vei putea învăţa rucodelia aceasta. Că eşti neputincios şi slab şi osteneala lucrului acestuia nu o vei putea purta desăvârşit. Că, iată, mădularele tale au început a pătimi de osteneală, că nu ai obişnuit a te osteni. Ci, întorcându-te, du-te de unde ai venit. Că şi acolo, dacă vei voi să te temi de Dumnezeu, te vei mântui". Iar tu, ca un credincios, nu te slăbănogi de nişte gânduri ca acestea, ci aşteaptă pe Domnul, Cel ce te-a chemat pe tine la împărăţia şi bucuria Lui, căci El a zis: *„Amin, amin zic vouă. Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia «mută-te de aici dincolo», şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă"* (Matei 17, 20).

Deci şi noi, iubiţilor, să răbdăm, căci nu spre om am nădăjduit, care nu poate să mântuiască, ci spre Dumnezeu, Cel ce mântuieşte pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul, precum este scris: *„Cei ce nădăjduiesc spre Domnul sunt ca muntele Sionului"* (Psalmul 124, 1). Şi fericeşte Sfântul Duh pe cei ce nădăjduiesc spre Domnul, zicând: *„Doamne, Dumnezeul puterilor, fericit este omul care nădăjduieşte spre Tine"*.

Mai întâi, rabdă, iubite, pentru Domnul. Oare, carte de ai fi învăţat, nu ai fi răbdat supărare? Iar dacă şi vreun meşteşug al lumii, nu ai fi răbdat osteneală? Oare,

nu cu mult mai mult suntem datori să răbdăm toate pentru Domnul? Căci este scris: *„Rodul muncii mâinilor tale vei mânca. Fericit ești; bine-ți va fi"* (Psalmul 127, 3). Și Apostolul poruncește: *„Cu mâinile voastre lucrați lucrul cel bun, ca să aveți ce da, din ostenelile voastre, și celui ce are trebuință"* (Efeseni 4, 28).

Deci, să ne sârguim cu toții ca să ne izbăvim de păcatele noastre. Că de vom vrea, ne vom izbăvi, căci El a zis: *„Cereți și se va da vouă. Că tot cel ce cere ia și cel ce caută află și celui ce bate i se va deschide"* (Matei 7, 7-8; Luca 11, 9). Că El este Cel ce a dăruit lumii comoara cea neîmpuținată a pocăinței. Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 8-a

Iar pentru smintelile ce se întâmplă știm pe Cel ce a zis: *„Nu judecați, ca să nu fiți judecați. Căci, cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura"* (Matei 7, 1-2; Luca 6, 27) și celelalte. Dar, ca să ai ajutoare în gând, adu-ți aminte că dreptul Lot locuia în Sodoma, dar nu s-a dat după mândria și înverșunarea lor (Facerea 19, 7). Pentru aceea s-a și mântuit, precum este scris. Căci, cu vederea și cu auzirea locuind dreptul între dânșii, din zi în zi sufletul lui cel drept cu nelegiuitele lucruri era muncit. Și mai adaug, zicând: *„Știe Domnul a-i izbăvi pe cei credincioși din ispite. Iar pe cei nedrepți în ziua Judecății a-i păzi ca să se muncească"*, și celelalte.

Deci, să nu avem astăzi înfrânare și blândețe, iar mâine neînfrânare și mândrie; nu astăzi liniște, priveghere și smerenie, iar mâine griji, somn fără de sațiu,

nesupunere și cele asemenea acestora; nu astăzi lepădare de lume, lepădare de lucrurile cele pământești, lepădare de patrie, de prieteni și de părinții cei după trup, pentru nădejdea cea spre Domnul, iar mâine țară și moștenire să căutăm, ca pe noi înșine întru multe rele să ne cufundăm. Că femeia lui Lot, întorcându-se înapoi, stâlp de sare s-a făcut (Facerea 19, 26). Pentru aceasta și Domnul ne învață, zicând: *„Nimeni, punându-și mâna pe plug și întorcându-se înapoi, nu va fi îndreptat întru împărăția cerurilor"* (Luca 9, 62).

Deci, să ai de-a pururea în minte ziua aceea întru care, dezbrăcându-te de toate, ai ieșit din lume, pentru Domnul, și când erai înfocat cu frica lui Dumnezeu și fierbeai cu Duhul către Domnul, iar scopul ține-l până la sfârșit: *„Că cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui"* (Marcu 13, 13), ca să iei plata lucrării împreună cu viața veșnică, deoarece de Dumnezeu Cel adevărat te-ai apropiat și pe toate le-ai defăimat, ca pe Hristos să-L dobândești. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 9-a
Despre ascultare

Pentru vreme nu te împuțina. Că unora le bagă în minte vrăjmașul pofta spre chipul monahicesc înainte de vreme, ca, nesuferind fratele înmulțirea poftei, să fugă din locul cel de nevoință. Iar tu, iubite, ca cel ce te sârguiești să-I placi lui Dumnezeu, îngăduiește îndelung, fiindcă zice Apostolul: *„Deși poți să te faci slobod, mai bine supune-te"*. Și caută la neamurile cele de demult și vezi că sfinții toți prin îndelungă-îngăduință și răbdare au dobândit făgăduințele. Să ne îndemnăm și noi înșine

în fiecare zi, ca împreună moştenitori cu dânşii să ne aflăm întru împărăţia cerurilor.

Patriarhul Iacov, oare nu paisprezece ani a slujit pentru Rahila lui Lavan Sirul în Mesopotamia, în arşiţa zilei şi în frigul nopţii? (Facerea 29, 17). Asemenea şi Iosif cel iubit, oare nu destui ani a fost rob în pământ străin? Căci scris este: *„Iosif, fiind de şaptesprezece ani, păştea oile tatălui său împreună cu fraţii săi"* (Facerea 37, 2). Şi iarăşi zice: *„Şi era Iosif de treizeci de ani când a stat înaintea lui Faraon"*. Asemenea şi Moise, sluga Domnului, patruzeci de ani a nemernicit în pământul lui Madiam, şi fiii lui Israel după patruzeci de ani au intrat în pământul făgăduinţei. La fel şi Daniil, bărbatul cel îmbunătăţit, împreună cu cei trei tineri, care, prin credinţă, cuptorul în rouă l-au prefăcut, au răbdat robie, necazuri şi defăimări în pământ străin, pentru aceea s-au şi mântuit.

Iar noi, nici o mică pătimire nu răbdăm. Pentru că noi nu credem, răbdarea pleacă de la noi. Că la atâta mâhnire te-ai dat, ca şi cum ai fi pierdut un amanet străin, ca şi cum în robie te-ai fi dus. Dă-ţi osârdie întru Domnul şi îmbărbătează-te ca un credincios, ca nu cumva, din multa mâhnire să îţi pierzi puterile sufletului tău şi la urmă să te căieşti. Socoteşte, iubite, pe cei ce în izgoniri, în legături de fier şi întru amară robie sunt certaţi şi supune-te întâi-stătătorului tău, întru Domnul. Dacă şi omeneşte socoteşti robia care o rabzi pentru Domnul, apoi cine, fiind necinstit vreodată pentru împărat, nu va socoti mai mult laudă ocara aceea? Dar, de multe ori, vrei să zici că lucrul acesta are osteneală. Vai mie, păcătosului şi netrebnicului rob! Dacă osteneală nu vrem să răbdăm pentru Domnul, pentru ce am mai ieşit din lume?

Iubite, cine este vrednic şi fericit a pătimi pentru Cel ce a pătimit pentru dânsul? Nici lucruri nu dai, iubite, şi mari plăţi iei. Însă de răbdare avem trebuinţă, ca, făcând voia lui Dumnezeu, să dobândim făgăduinţa Lui: *„Că cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui"* (Matei 10, 22).

Sfătuirea a 10-a

Iubite, nu te slăbănogi de gândurile ce vin asupra ta, că este început al nevoinţei. Învaţă-te de la groapa de ploaie, căci când va ploua şi se va aduna apa în groapă, la început ea este tulburată. Iar cu cât zăboveşte, se face mai curată. Deci, iubite, nu te slăbănogi, că scris este: *„Pâraiele fărădelegii m-au tulburat pe mine"*. Şi în alt psalm zice: *„Că s-a umplut de rele sufletul meu şi viaţa mea de iad s-a apropiat"* (Psalmul 87, 3). Pentru aceea zice: *„Domnul este ajutorul meu şi nu mă voi teme de ce-mi va face mie omul"* (Psalmul 117, 6).

Deci, când va veni în mintea ta vreun gând rău, strigă către Domnul cu lacrimi, zicând: „Doamne, curăţeşte-mă pe mine, păcătosul, şi mă iartă, Iubitorule de oameni, Doamne, şi surpă pe vicleanul de la mine!". Căci cunoscător de inimi este Dumnezeu şi ştie gândurile ce se fac din gândirea cea cu obicei rău şi cele ce ni se aduc din amăgirea dracilor. Şi aceasta cunoaşte-o, că pe cât te nevoieşti şi rabzi, slujind Domnului, pe atât se curăţă mintea ta şi gândurile; că a zis Domnul nostru Iisus Hristos: *„Orice mlădiţă care aduce roadă, o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă"* (Ioan 15, 2); numai de voieşti să te mântuieşti; că Domnul iubeşte şi ajută celor ce se silesc a dobândi mântuirea.

Auzi pildă asupra gândurilor urâte: Strugurii, când se culeg din vie şi se bagă în jgheab de se zdrobesc şi dau vinul ce se pune în vase, la început atât se umflă, ca de o văpaie prea mare şi prea iute înfierbântându-se, încât vasele plesnesc, nesuferind văpaia din umflătură. Tot aşa şi gândurile oamenilor când se vor muta din veacul acesta deşert şi din grija lui către cele cereşti. Că dracii, nesuferind râvna, în multe feluri tulbură mintea omului, amestecare tulbure vrând să-i pregătească lui, ca să afle vas nefolositor şi să-l sfărâme pe el, adică pe sufletul necredincios şi care se îndoieşte. Că dracii se aseamănă lupilor şi înconjură chiliile monahilor, căutând uşă deschisă, ca, sărind înlăuntru, să strice sufletul ce se pleacă lor. Iar dacă vor vedea uşa încuiată se duc; zic aceasta pentru sufletul cel întemeiat întru credinţă.

Deci, nu te teme, nici nu te înfricoşa de viclenia lor, că a te vătăma nu pot, având tu ajutor pe Hristos, căci zice Apostolul: *„Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii şi al dragostei şi al înţelepciunii"* (II Timotei 1, 7). Şi iarăşi, Însuşi Domnul zice ucenicilor: *„Am văzut pe Satana ca un fulger căzând din cer. Iată, v-am dat putere să călcaţi peste şerpi şi peste scorpii, şi peste toată puterea vrăjmaşului, şi nimic nu vă va vătăma"* (Luca 10, 18-19). Pentru aceea, iubite, îmbărbătează-te şi îndrăzneşte întru Dumnezeul tău, că în veac este mila Lui.

Iar dacă ne-ar aduce aminte de părinţii trupeşti, să zicem către dânşii: *„Strânge comori şi nu ştie cui le adună pe ele"* (Psalmul 38, 10); şi iarăşi: *„Împreună cu nebunul şi cu cel fără de minte vor pieri şi vor lăsa străinilor bogăţia lor"* (Psalmul 48, 10), ca la mine să rămână vinovăţiile, iar la altul averile. Nu-mi este de folos aceasta, că este mare răutate. Pentru aceea, nici nu

ne-am învăţat *„a strânge comori pe pământ, unde molia şi rugina le pierde şi furii le sapă şi le fură"* (Matei 6, 19), ci *„unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta"* (Matei 6, 29). Însă bine este cuvântat Dumnezeu, Care ne-a dat nouă tărie împotriva nevăzuţilor vrăjmaşi. Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 11-a

Frate, nevoieşte-te ca un bun ostaş al lui Hristos, până încă mai ai vreme, ştiind că nu pentru cunună stricăcioasă îţi stă ţie înainte nevoinţa, ci pentru iertarea păcatelor şi pentru viaţa veşnică. Deci, câştigă-ţi smerită cugetare întru toate lucrurile tale, care este maica ascultării. Leapădă de la tine îndoiala sufletului şi îmbracă-te cu credinţă întru toate, ca, văzând Domnul osârdia sufletului tău, să te întărească pe tine în lucru. Urăşte foarte lenevirea şi cearta, împreună cu toată orânduiala cea rea şi cu zavistia, ca cel ce ai părăsit, pentru Domnul, pe părinţii cei trupeşti, pe prieteni şi averea. Că dacă dintru început vei înmulţi gândurile, vei avea osteneală şi pagubă.

Deci, dacă ni se va întâmpla nouă cândva a ne osteni puţin pentru Domnul, sau şi mai presus de putere, să nu cârtim, căci cel ce cârteşte se arată pe sine că nu dintru a sa bună voinţă lucrează. Dar tu, ca un înţelept, nu te certa cu fraţii cei mai leneşi, nici nu râvni pe cei ce nu petrec întru frica lui Dumnezeu, ştiind cu dinadinsul că cel ce cade pe sine se zdrobeşte, iar cel ce biruieşte se încununează. Însă nici nu te certa cu fratele tău, că nu ştii dacă nu cumva vreo patimă îl supără pe el, pe care tu n-o cunoşti şi pentru aceasta nu poate suferi. Ci se

cuvine mai vârtos a pătimi cu el şi a-l mângâia şi a nu-l necăji, ca un nemilostiv. Tu nevoieşte-te, ştiind bine pentru cine ai plecat din lume. Că, iată, acum îţi stă înainte vreme potrivită de a aduna bogăţie nepieritoare, prin slujba şi aducerea de roadă către fraţi.

Pentru aceea, iubite, dacă mături curtea din mijloc de gunoaie, mătură-ţi şi poftele lumeşti dinlăuntrul tău. Iar dacă scoţi cenuşa din bucătărie, cu multă smerită cugetare săvârşeşte-ţi lucrul, aducându-ţi aminte de proorocul ce zice: *„Că cenuşă am mâncat în loc de pâine şi băutura mea cu plângere am amestecat-o"* (Psalmul 101, 10). Şi ia aminte, iubite, deodată, la locul acesta stricăcios şi la văpaia cea veşnică ce va mânca de tot pe păcătoşi. Lăcrimează pentru cele ce ai păcătuit, încă şi pentru mine, păcătosul, ca lăsare de păcate să ne dăruiască nouă Domnul. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 12-a
Despre neîngâmfare

Frate, dacă, lepădându-te de viaţa aceasta deşartă, vei intra în chinovie de mai mulţi fraţi şi te va da egumenul altui monah ca să te înveţe nevoinţele faptelor bune, să nu răspunzi sau să faci cele împotrivă celui mai mare al tău, şi să gândeşti ceva din cele ce nu se cuvin şi să zici: „Eu am lăsat bogăţie, case, fraţi, slugi şi slujnice, şi toate le-am socotit gunoaie, ca pe Hristos să-L dobândesc. Iar acesta, nefiind stăpân al nimănui, de nevoie a venit la mănăstire şi acestuia să mă smeresc, şi la o prostime ca aceasta să fiu eu trimis? Au doară am venit aici leşinat de foame?". Deci, să nu gândeşti

acestea, iubite, că sunt pline de mândrie cuvintele acestea, ci pune în minte că Hristos, Stăpânul nostru al tuturor, pentru noi, pe Sine S-a smerit *„ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte de cruce"* (Filipeni 2, 8). *„Înţelege cele ce-ţi zic, căci Domnul îţi va da pricepere în toate"* (II Timotei 2, 7).

Doi luptători au venit să se lupte împreună şi unul s-a îmbrăcat cu haină strălucită, iar celălalt cu haină sărăcăcioasă. Au doară haina cea strălucită o aduce luptătorul în vremea luptei? Oare, nu mai vârtos bărbăţia şi meşteşugul, împreună cu virtutea? Sau cum vom îndrăzni să cerem iertare păcatelor de la Dumnezeu, pentru greşelile noastre cele mai dinainte, când noi nu uităm petrecerea cea dintâi? Sau cum ne vom îmbrăca în omul cel nou, cel zidit după Dumnezeu, nedezbrăcându-ne de cel vechi, care se strică întru poftele amăgirii? (Efeseni 4, 22). Căci nu este cu putinţă pe cel vechi a-l uni cu cel nou, fiindcă a zis Mântuitorul: *„Nimeni nu pune un petic de postav nou la o haină veche, căci peticul acesta, ca umplutură, trage din haină şi se face o ruptură şi mai rea"* (Matei 9, 16; Marcu 2, 2; Luca 5, 36). Şi iarăşi: *„Nici nu pun oamenii vin nou în burdufuri vechi, ci pun vin nou în burdufuri noi şi amândouă se păstrează împreună"* (Luca 5, 37-38). Să nu te faci înţelept după omul cel vechi, că scris este: *„Cel ce voieşte între voi a fi înţelept în veacul acesta, să se facă nebun, ca să fie înţelept. Că înţelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu"* (I Corinteni 3, 18-19).

Deci, apucă-te de smerita cugetare, că scris este: *„Cele înalte la oameni, urâciune sunt la Dumnezeu"* (Luca 16, 15), ca toate împlinindu-le bine şi cu iscusinţă, să ai laudă înaintea lui Dumnezeu şi să moşteneşti

cununa vieții, care a făgăduit-o celor ce-L iubesc pe El. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 13-a
Despre smerita cugetare

Se cuvine ca și cei ce vin la viață monahicească din viață săracă să nu cugete înalt, nici să se înalțe, ci să arate toată blândețea și smerita cugetare, aducându-și aminte și gândind la facerile de bine ale Domnului, din ce fel de strâmtorare a veacului acesta i-a smuls pe dânșii. Ca nu cumva, răspândindu-se cu mintea, să audă, ca niște nemulțumitori, de la Făcătorul de bine, ceea ce este scris în psalm: *„Omul în cinste fiind, n-a priceput; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și s-a asemănat lor"* (Psalmul 48, 21).

Deci, iubiților, să slujim Domnului întru multă smerită cugetare, în toate zilele vieții noastre, Celui *„ce ridică de la pământ pe cel sărac și înalță din gunoi pe cel sărman"* (Psalmul 112, 7). Ca și la sfârșit să ne învrednicească pe noi slavei celor blânzi și smeriți, că scris este: *„Domnul răsplătește cu prisosință celor ce se mândresc"*; și iarăși: *„Domnul, celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă dar"* (I Petru 5, 5; Iacov 4, 6). Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 14-a
Pentru egumeni

Frate, ți s-a încredințat vreun suflet? Încinge mijlocul tău ca un bărbat, că nu mică nevoință a venit;

lucru al sufletelor celor desăvârșite ai primit asupra ta. Deci, trezvește-te foarte, că de multă luare aminte are trebuință lucrul, și să nu-l defaimi, ci întru toată sfințenia să fie petrecerea voastră unii cu alții. Ca nu cumva, prin neluare aminte, să semene pe ascuns ceva dintru ale sale vrăjmașul, prin ascultarea celui supus. Că cel ce trece peste hotarele curăției și ale întregii înțelepciuni, și își cere ascultare după patima dulceții sale, nu va fi nemuncit. Căci via lui este din Sodoma și vița lui din Gomora, căci zice Apostolul: *„Cel ce disprețuiește (acestea), nu disprețuiește un om, ci pe Dumnezeu, Care v-a dat pe Duhul Său cel Sfânt"* (I Tesaloniceni 4, 8). Și nici cel ce ascultă un lucru ca acesta nu are laudă de la Dumnezeu, că nu a urmat lui Iosif, nici nu a râvnit fericitei Susana. Căci Iosif, fiind vândut rob egiptencei, nu s-a supus momelilor ei, nici îngrozirile morții nu l-au înfricoșat pe iubitorul de Dumnezeu. Că uneori, momind pe tânăr, se făgăduia să îi dea daruri multe, iar el, neplecându-se, de multe ori și cu moarte îl îngrozea și cu munci. Însă el nimic nu a cinstit mai mult decât întreaga înțelepciune și, fiind supus întru toate, numai de aceasta s-a lepădat, punând semn al vieții noastre. Asemenea și fericita Susana a ales moartea, decât să greșească înaintea lui Dumnezeu. Deci, mare muncă își pregătește cel ce clevetește pe cel drept. Pentru aceasta și Apostolul zice: *„Cu frică și cu cutremur lucrați mântuirea voastră"* (Filipeni 2, 12). Căci foarte se împotrivește vrăjmașul celor ce împlinesc faptele bune, fiindcă este călcat de către cei credincioși.

Se cuvine celor mai mari să fie chipuri și pilde celor mai mici, întru toată fapta bună, *„ca să nu dăm pricină celor ce voiesc pricină"* (II Corinteni 11, 12). Că dacă noi vom fi nesupuși și neînfrânați, cum vom

învăța pe cei mai mici decât noi înfrânarea și ascultarea? Dacă vom fi noi fără luare-aminte, sau mult vorbitori, sau neîntăriți, cum îi vom învăța pe cei mai mici decât noi curăția și îngăduirea, de vreme ce Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„Cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema întru împărăția cerurilor"?* (Matei 5, 19). Și iarăși, prin Apostolul, zice: *„Fă-te pildă credincioșilor* (I Timotei 4, 12). Dar îmi vei zice: „Dacă nu fac eu, nici fratelui meu să nu îi spun ceea ce îi este de folos?". Eu îți zic: Și ce folos este, iubite, dacă noi, pe alții sfătuindu-i, lucrăm cele împotrivă? Că Domnul zice prin proorocul: *„Vă voi judeca pe voi, pe fiecare după căile sale, zice Domnul Adonai"* (Iezechiel 18, 30). Nu am făcut? Măcar de acum să nu ne mai lenevim de a face. Ne-am biruit? De acum să nu ne mai biruim; de acum înainte să ne întoarcem către Domnul. Iar pentru a învăța unul pe altul și a sfătui, poruncă avem de la Sfântul Duh: *„Cel ce a întors păcătos de la rătăcirea lui, își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate"* (Iacov 5, 20).

Pentru aceea dar, iubiților, nici noi nu se cuvine a judeca pe cei mai mari decât noi, că scris este: *„Nu judecați, ca să nu fiți judecați"* (Matei 7, 1). Aveți și pildă de smerită cugetare, fraților, pe Proorocul Samuil, că nu s-a înălțat cu inima asupra lui Eli preotul, deși a auzit cuvânt de la Dumnezeu pentru el (I Regi 3, 12). Poruncește și Apostolul Petru, zicând: *„Nu numai celor blânzi și buni supuneți-vă, ci și celor îndărătnici și cu rău nărav. Că aceasta este plăcută înaintea lui Dumnezeu, dacă cineva pentru știința lui Dumnezeu, suferă scârbe, pătimind cu nedreptate. Căci care laudă este dacă păcătuind și pălmuindu-vă, răbdați? Ci, dacă*

făcând bine și pătimind, răbdați, aceasta este plăcut înaintea lui Dumnezeu. Căci la aceasta ați fost chemați, că și Hristos a murit pentru noi, pildă lăsându-ne ca să pășim pe urmele Lui, Care păcat n-a făcut, nici nu s-a aflat vicleșug în gura Lui, și Care, fiind ocărât, nu ocăra; pătimind, nu îngrozea, ci Se lăsa în voia Celui ce cu dreptate face judecă" (I Petru 2, 18-23).

Deci, iubiților, să ne îngrijim de mântuirea noastră, fiind gata spre a împlini tot cuvântul pe care îl vom auzi, mai ales de la înainte-stătătorul nostru întru Domnul. Că precum apa stinge focul, așa pocăința curată stinge mânia, și iuțimea o întoarce. Și să te plece pe tine la aceasta sutașul din vremea lui Ilie, care, prin smerita cugetare îmblânzind pe proorocul, s-a mântuit de urgie (IV Regi 1, 13). Iubite, să ai ascultare la toate, întru Domnul, ca văzând Domnul smerenia inimii tale să te înalțe pe tine. Și păzește cuvintele Lui, și va fi cu tine Cel ce a zis: *„Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor"* (Matei 18, 20). Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 15-a

Câte puțin se zidește cetatea și cu ocârmuire se face războiul. Nu poate cel neiscusit ca cel iscusit să țină arcul. Și nu poate copilul să alerge întocmai ca bărbatul. Dacă vei pune pe copil sarcină mai presus de puterea lui, îl vei vătăma pe el. Și dacă te vei lenevi a-l certa pe el, va ieși netrebnic. Așa se cuvine și noul începător a se ocârmui cu înțelepciune și nu cu slavă deșartă a pune peste dânsul greutate, nici a nu lua aminte de sufletul lui. Ci, ca un înțelept, socotește cum

te-ai supus celui mai mare al tău și așa, câte puțin, dă-i lui nevoința. Dar nici pentru patima iubirii de argint să silești pe frate la lucru, că Dumnezeu este cunoscător de inimi, ci ca cel ce de la Domnul nădăjduiește a lua răsplătiri, învață-l pe el nevoințele faptelor bune și petrecerea vieții celei cinstite.

Dacă după împlinirea privegherii și a pravilei celei obișnuite vei voi să priveghezi singur, iar supusul tău va voi să doarmă puțin, dă-i lui odihnă. Că nu poate copilul să alerge, după cum mai sus s-a zis, deopotrivă cu cel desăvârșit. Și dacă va fi neputincios cu trupul, nu îl lepăda pe el, ci împreună cu el ostenește-te, îndelung răbdând pentru el, ca un înțelept lucrător de pământ ce își sădește sad bun în țarina sa. Și toată silința să îți fie ca să pui trupul lui jertfă vie, bineplăcută înaintea lui Dumnezeu, ca să nu ne osândim împreună cu cei pe care îi învinuiește Apostolul, zicând: *„Având numai chip de bună credință, iar de puterea ei lepădându-se"* (II Timotei 3, 5). Deci, toată fapta bună învață-l pe cel supus, că scris este: *„Dacă vei scoate cinstit din netrebnic vei fi ca gura Mea"*.

Dacă dascălii veacului acestuia nu se leapădă de greutățile sufletelor pruncilor, nici nu fug de a petrece împreună cu copiii, pentru plata oamenilor, cu cât mai vârtos se cuvine ca cei desăvârșiți să sufere pe cei neputincioși, pentru Domnul, că scris este: *„Aceasta zice Domnul: Fericit este acela care are sământă în Sion și rudenie în Ierusalim"* (Isaia 31, 9).

Și tu, iubite, nu te lepăda de sufletul părintelui tău, care te-a născut pe tine întru Domnul, că zice Apostolul: *„Plecați-vă povățuitorilor voștri și vă supuneți lor, că ei priveghează pentru sufletele voastre ca cei ce au să dea seama, ca să facă aceasta cu bucurie și nu suspinând,*

căci aceasta nu v-ar fi de folos" (Evrei 13, 17). Pentru aceea zice în psalm: *„Certa-mă-va dreptul cu milă și mă va mustra, iar untdelemnul păcătosului să nu ungă capul meu"* (Psalmul 140, 5). Că cei ce suferă cu trupul își silesc firea lor a păzi toate cele pe care le poruncesc lor doctorii. Au nu cu mult mai vârtos se cuvine a ne supune noi celor ce li s-a încredințat vindecarea sufletelor noastre? Să voim încă a ne învăța și poruncile Sfântului Duh. Că dacă tâlcuitorii lumii acesteia cu dinadinsul se silesc întru citirea înțelepciunii aceleia care nu este înțelepciune, cu cât mai vârtos se cuvine ca noi să cugetăm și să învățăm cuvintele lui Dumnezeu spre mântuirea sufletelor noastre. Și fericește Duhul Sfânt pe cei ce cearcă mărturiile Lui, zicând: *„Fericiți cei ce păzesc poruncile Lui și-L caută cu toată inima lor"* (Psalmul 118, 2). Și iarăși, în alt psalm zice: *„Fericit este poporul care cunoaște strigăt de bucurie"* (Psalmul 88, 15). Auzi și pe Apostolul, zicând: *„Toată învățătura întâi se pare că nu are bucurie, ci mâhnire, iar mai pe urmă dă roada pașnică a dreptății celor ce întru dânsa s-au iscusit"* (Evrei 12, 11). Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 16-a Învățătoare

Frate, te-ai învrednicit de sfânta îmbrăcăminte monahală? Nu te înălța asupra celor ce au rămas pentru anul viitor. Și să nu i se pară cuiva că a fi primul este faptă bună, ci a răbda până în sfârșit. Nici să nu ți se pară, după ce ai luat chipul, a zice întru tine: „M-am izbăvit acum de osteneală", ci acum cu mult mai mult te

ostenește la faptele bune, ca să nu te păgubești pe tine. Căci până acum, de multe ori și de frica celui mai mare nu te-ai lenevit de mântuirea ta. Până acum ai fost în tulburarea cea mai dinafară, iar de acum înainte ai intrat în tulburarea cea mai dinlăuntru. Deci, să nu te lenevești, ca să nu îți pierzi ostenelile tale, ci ca să-ți iei plata ta.

De acum înainte se va arăta osteneala, sârguința, curățenia și șederea ta. De acum înainte se va arăta ce fel de cale poftești, ori cea lată și desfătată, care duce la pieire, ori cea strâmtă și necăjită, care duce la viața cea veșnică. Și pe calea cea lată sunt aceștia: mintea cea rea, îngrijirile, îndrăcirea pântecelui, beția, curvia, înverșunarea, vrajba, mânia, îngâmfarea, nestatornicia și cele asemenea acestora, cărora le urmează: necredința, neplecarea, nesupunerea. Iar cea mai de pe urmă decât toate este deznădejdea. Cel ce petrece întru aceasta s-a rătăcit din calea adevărului, făcându-se pricinuitor de pieirea sa. Iar în calea cea strâmtă și necăjită sunt acestea: liniștea, înfrânarea, întreaga înțelepciune, dragostea, răbdarea, bucuria, pacea, smerita cugetare și cele asemenea acestora, cărora le urmează viața cea fără de moarte.

Deci, iubite, cunoscând cele ascunse în calea cea lată și desfătată, depărtează-te de dânsa, ca să ajungi la viața cea veșnică. Și dacă din tinerețile tale vei umbla pe calea dreptății, și ieșirea ta va fi cu pace. Iar dacă vei începe de acum a călători cu desfătare, mai pe urmă te vei chinui cu amar. Dacă vei vedea pe cei ce întru nefrica lui Dumnezeu petrec, cu trupul grași și sănătoși, să nu râvnești lucrurile nefricii de Dumnezeu. Că ce este mai bun? A te desfăta în puține zile și pofta trupului a o face și a te lipsi de viața cea veșnică, sau a te lipsi puțină vreme și apoi a scăpa de munca cea veșnică?

Foarte păzește-te pe tine de îndrăzneală, ca nu cumva să te robești de multa vorbire și de nerușinare și să te faci pe tine bucurie dracilor, iar mai pe urmă să te arunce pe tine afară de frățime. Nu atâta vatămă măgarii sălbatici grâul, pe cât vatămă îndrăzneala ostenelile monahilor.

Deci, încinge-te pe tine cu evlavia și cu smerita cugetare și cu răbdarea întru suferirea adevărului. Sfătuiește-te pe tine și te îndeamnă, zicând: „Deși chipul monahal l-am luat, dar obiceiurile monahului încă nu le-am învățat". Fiindcă întru acestea petrece smerita cugetare a ta. Și șezând în liniștea chiliei, adună-ți gândurile și spune inimii tale: „Omule, au nu ai lăsat lumea și pe părinții cei trupești, și pe prieteni, și cetatea, și patria și bogăția, Domnul ajutându-ți ție? Și ce folos îți este dacă, venind aici să te mântuiești, lucrezi cele împotrivă și păcătuiești înaintea Domnului? Numai cu nume deșert te-ai îmbrăcat, ca să fii lăudat de cei cunoscuți și să zică: «Fericit este cutare, că a urât lumea aceasta și slava ei și înșelăciunile ei și nu se mai îngrijește de cele pământești, căci a fugit și s-a făcut monah». Și, iată, tu aici nu petreci ca monahii".

Oare, ce rușine ne va ajunge pe noi, dacă cei ce ne fericesc acum ne vor întrece în împărăția cerurilor? Oare, câtă frică și cutremur ne va întâmpina pe noi, când vom fi cuprinși de un plâns amar, dacă cei ce ne fericesc pe noi acum și ni se închină și zic: „Rugați-vă pentru noi, păcătoșii, robi ai lui Hristos!", se vor afla întru odihnă, iar noi întru strâmtorări, pentru păcatele noastre? Pentru aceea, iubiților, să ne trezvim spre Domnul cât avem vreme și să nu ne răspândim cu înșelăciunea veacului acestuia, *„că lumea aceasta trece și pofta ei. Iar cel ce face voia lui Dumnezeu petrece în veci"* (I Ioan 2, 17). Deci, toate lucrurile lumești care

împiedică mintea de la cugetarea la Dumnezeu, să le defăimăm, căci pe tărie şi frumuseţe le întâmpină bătrâneţile şi neputinţa. Iar pe slavă şi pe bogăţie le risipeşte moartea şi stricăciunea; căci dreptatea rămâne în veac.

Deci, nevoieşte-te bine, iubite, căci locul de nevoinţă este deschis tuturor. Şi Dătătorul de nevoinţă zice, prin Apostolul: *„Aşa alergaţi ca să ajungeţi. Şi oricine se nevoieşte, de toate se înfrânează"* (I Corinteni 9, 24-25). Şi iarăşi zice: *„Nimeni, ostăşindu-se, nu se împleteşte cu neguţătoriile vieţii, ca să placă voievodului. Iar dacă şi ar pătimi cineva, nu se încununează, de nu va pătimi după lege"* (II Timotei 2, 4-5). Iar Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos să ne dea nouă duhul puterii, al înţelepciunii şi al răbdării, ca să Îi slujim Lui în toate zilele vieţii noastre. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 17-a
Despre iubirea de sine şi amăgirea cea deşartă

Frate, de ce te rătăceşti, fiind îndemnat de diavolul, să treci peste trepte, întru care nu te vei folosi, punându-ţi cinste împrejurul tău? Auzi pe Apostolul, zicând: *„Nu cel ce pe sine se laudă acela este iscusit, ci pe care Domnul îl va lăuda"* (II Corinteni 10, 18). Auzi încă şi pe Domnul, zicând: *„Cum puteţi voi să credeţi, slavă de la oameni primind şi slava de la Dumnezeu nu o căutaţi?"* (Ioan 5, 44). Deci, vino-ţi în fire, iubite, şi gândeşte-te pentru ce pricină te-ai lepădat de viaţa cea deşartă, de diavolul şi de mândria lui, şi încetează a

gândi cele lumeşti. Oare nu ştii că dacă vei defăima pe aproapele tău lucrezi păcatul iubirii de sine şi al deşartei amăgiri? Şi gândeşte: Acum ai sporit şi eşti mai mare peste fratele tău, dar întru aceasta ai sporit prin ceartă, pentru că nu voieşti să te smereşti fratelui tău!

Vezi, frate, ca nu cumva vrând să fii înaintea fratelui tău, să te afli mai mic în veacul ce va să fie, şi atunci vei auzi ceea ce a auzit bogatul iubitor de slavă, care se ardea în focul cel nestins: *„Adu-ţi aminte că ţi-ai luat cele bune în viaţa ta"* (Luca 16, 25), căci scris este: *„Cele înalte la oameni, urâte sunt la Dumnezeu"* (Luca 16, 15). Oare, ai uitat pe Cel ce zice: *„Cel ce vrea să fie între voi mai mare, să vă fie vouă slujitor. Şi care va voi să fie întâiul, să vă fie vouă slugă"*? (Matei 20, 26-27). Socoteşte că ai murit lumii şi viaţa ta este ascunsă întru Hristos. *„Iar când Hristos, Care este viaţa voastră, Se va arăta, atunci şi voi împreună cu El vă veţi arăta întru slavă"* (Coloseni 3, 3-4).

Deci, nu iubi slava oamenilor, că nu rămâne cu tine în veac, după cel ce zice: *„Tot trupul este ca iarba, şi toată slava lui este ca floarea ierbii"* (I Petru 1, 24). Însă mai fericit este cel ce este numărat între oamenii desăvârşiţi, *„fiindcă cele văzute sunt vremelnice, iar cele nevăzute veşnice"* (II Corinteni 4, 18). Căci dacă încă te robeşti de înţelegerea cea pământească, deşartă este toată osteneala: *„Căci nimeni nu poate să slujească la doi domni"* (Matei 6, 24; Luca 16, 13).

Deci, leapădă, iubite, jugul vrăjmaşului şi toată mândria lui şi supune-ţi grumazul tău sub jugul dulcelui Stăpân, al Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căci El a zis: *„Cel ce se smereşte pe sine, se va înălţa"* (Matei 23, 12); şi iarăşi: *„Dumnezeu le stă împotrivă mândrilor, iar smeriţilor le dă har"* (Iacov 4,

6). Deci, să ne temem, iubiților, ca nu cumva să zică și către noi: *„Au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu"* (Ioan 12, 43). Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 18-a

Frate, când îți zice ție fratele noaptea ca să te scoli la slavoslovia lui Hristos, scoală-te cu osârdie, ca și cel mai leneș, văzând osârdia ta, să-și deștepte sufletul său spre trezvire, după cel ce zice: *„Deschis-am ochii mei dis-de-dimineață, ca să cuget la cuvintele Tale"* (Psalmul 118, 148); și iarăși: *„În miezul nopții m-am sculat ca să mă mărturisesc Ție, spre judecățile dreptății Tale"* (Psalmul 118, 62). Iar dacă se va întâmpla a te cufunda într-un somn adânc, după aceasta nu te îngreuia să te scoli la rugăciune, știind că, precum cei ce se duc la rele pentru un pas și un cuvânt deșert vor da răspuns în ziua judecății (Matei 12, 36), așa și pentru un cuvânt și un pas bun plată va lua cel ce aleargă la lucrul cel bun. Deci, să nu te lenevești, ci scoală-te! Și nu zice întru tine: „Acum s-a isprăvit slujba și eu unde să mă duc?", că acesta este cuvântul celor leneși. Ci mai bine scoală-te, aruncând de la tine așternutul și, dintr-o dată, întinzându-ți mâinile către Dumnezeu și închinându-te la Tronul darului, deschide-ți chilia și aleargă la slujbă, ca cel ce ai pătimit silă și ca o căprioară ce scapă de cursă. Măcar deși numai rugăciunea cea mai de pe urmă de o vei apuca, să nu te lenevești, ci scoală-te. Că poți după ieșirea din biserică să-ți împlinești psalmii în chilia ta, pe care i-a furișat nălucirea dracilor. Nici pricină de lenevire să nu pui: „că-i rugăciunea cea mai de pe

urmă", iubite, și că mâine vei fi mai pregătit la lucrul Domnului, că dacă o vei lăsa, afară de nevoie sau boală, vei auzi cuvântul cel zis în psalm: *„Adormit-a cu somnul său și nu a aflat nimic"* (Psalmul 75, 5).

Cunoaște și aceasta, iubite: că pe cât își încălzește cineva rău trupul său, pe atât înmulțește întru dânsul patimile, iar sufletul, fiind îngreuiat cu totul de obiceiul cel rău al trupului, se face neroditor. Pentru aceea zice Mântuitorul: *„Să nu se îngreuieze inimile voastre de mâncare și de băutură și de grijile vieții"* (Luca 21, 34). Pentru care și Apostolul zice: *„Îmi muncesc trupul meu și îl robesc, ca nu cumva altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic"* (I Corinteni 9, 27). Iar dacă se va sili cineva la lucrul Domnului, atunci și trupul se face mai sănătos, iar sufletul strălucește. Că precum un luptător se îndeletnicește cu dinadinsul la iscusința trupului, ca să-și potrivească trupul spre iscusința luptei, așa și nevoitorul cel binecredincios este dator a se iscusi la tot lucrul bun, de vreme ce Apostolul zice: *„Și te iscusește pe tine întru buna credință. Căci iscusința trupească puțină vreme este folositoare, dar dreapta credință întru toate este folositoare, fiindcă are făgăduința vieții de acum și a celei ce va să vină"* (I Timotei 4, 7-8). Iar Domnul să ridice sufletele noastre spre frica Sa. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 19-a

Să luăm în minte, iubiților, pe cei ce stau înaintea împăratului pământesc și slujesc scaunului stricăcios, cum stau cu toată știința și frica înaintea împăratului lor. Au nu cu mult mai vârtos noi, ca niște credincioși,

suntem noi datori să stăm înaintea cerescului Împărat, cu frică și cu cutremur și cu toată cinstea? Pentru aceea socotesc, iubiților, că nu este bine a privi cu ochi obraznici la Tainele ce stau înainte, ale Trupului și Sângelui Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ci să ne plece pe noi Dumnezeiasca Scriptură, care zice: *„Cutremurat făcându-se Moise, nu îndrăznea să privească"* (Fapte 7, 32; Ieșirea 3, 6), căci scris este: *„Pe cei ce Mă slăvesc pe Mine îi voi slăvi, iar cel ce Mă defaimă pe Mine se va necinsti"*. Că tu privești ca un om, iar El, ca un Dumnezeu, știe adâncurile inimii tale și gândurile tale mai înainte le vede: *„Nu este nici o făptură nearătată înaintea Lui"* (Evrei 4, 13). Și cum mai îndrăznești să lași slujba și să ieși mai înainte de sfârșit, afară de mare nevoie? Oare, de te-ar fi chemat la cina unui bărbat bogat, ai fi îndrăznit să te ridici din mijlocul mesenilor și să te duci acasă? Oare, nu ai fi rămas până ce s-ar fi sculat toți?

Deci, să ne temem, iubiților, că scris este: *„Blestemat este cel ce face lucrul Domnului cu lenevire* (Ieremia 48, 10). Drept aceea, să ne sârguim în acest veac mic și viclean a bineplăcea Domnului, ca să moștenim împărăția cea veșnică. Că El este Sfântul ce întru sfinți Se odihnește și celor mici la suflet le dă îndelungă-răbdare. Căruia I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 20-a
Despre deosebirea dormitărilor

Precum socotesc, fraților, trei sunt dormitările care supără pe om noaptea. Prima se întâmplă a fi adusă din lucrarea vicleanului, când începe cântarea; dar nu poate

nimic fără de trândăvia fratelui. Însă mai cumplit îl va supăra dacă este îngreuiat stomacul cu mâncări și cu băuturi. Cea de-a doua se aduce pe la mijlocul slujbei dintru a sa lenevire, când nu voiește să stea până la sfârșitul pravilei, ci la mijlocul pravilei va dori să lase pe cei ce cântă și să se ducă la așternutul său. Iar a treia se întâmplă a se aduce după fire, adică după împlinirea pravilei adunării obișnuite. Pentru aceasta se cuvine a fi îndelung-răbdător spre cei mai neputincioși, ca să nu se facă sfatul vrăjmașului.

Tu dar, frate, nu te lenevi de a te trezi întru toate. Au nu ai auzit că de multe ori fiind chemat Samuil proorocul, niciodată nu s-a lenevit a se scula, deși era copilaș? (I Regi 3, 4-7). Deci, când stai în mijlocul fraților, ori deosebi, la slavoslovia Mântuitorului nostru Iisus Hristos și te va supăra pe tine prima dormitare, cunoscând, împotrivește-te ei, ca nu cumva, lenevindu-te, să te întoarcă pe tine deșert la așternutul tău, ci rabdă vitejește, măcar de te-ar și trânti o dată și de două ori, să nu te miști din locul tău și vei afla mare folos. Căci se aseamănă patima somnului celui fără de sațiu îndrăcirii pântecelui. Și dacă se va obișnui cineva a mânca mult, mult îi cere și firea, iar dacă se va obișnui la înfrânare, nu cere a mânca mult.

Pune în gândul tău pe pescari, căci toată noaptea o petrec priveghind, răbdând pentru lucrul lor. Iar dacă cineva dintre dânșii, cu somnul îngreuindu-se și lenevindu-se, ar dormi, după ce se scoală din somn se vede pe sine că nu a prins nimic, însă îndestulați pe cei ce au privegheat și s-au trezvit. Atunci începe a se căi întru sine și a zice: „Vai mie, păcătosului, negrijuliului și leneșului! Că, lenevindu-mă, am adormit. Fiindcă și eu aș fi putut să prind, ca și prietenii mei, și să am din

destul. Ci, de vreme ce acum m-am lenevit, iată mă duc lipsit la casa mea, neavând nimic în mâinile mele!", căci zice: *„Adormit-au cu somnul lor și nu au aflat nimic"* (Psalmul 75, 5).

Pune în gândul tău, iubite, și pe olari și pe cei ce folosesc meșteșugul fierarilor și vei afla acolo osteneală fără măsură și foarte multă priveghere și răbdare. Iar noi, nici de fum și nici de praf nu suntem necăjiți, nici altceva din cele asemenea nu răbdăm, ci stăm în loc curat, sfințit, înaintea Domnului, întru cinste și în multă pace, în bucurie duhovnicească și bună nădejde, și pentru ce ne trândăvim, iubiților? Că ce este vremea noastră pe pământ? Iată, proorocul strigă: *„Omul deșertăciunii s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec"* (Psalmul 143, 4).

Deci, nu urma mie, leneșului, cel ce am pierdut răbdarea, știind cu dinadinsul că cel ce se trezvește, acela câștigă, iar cel ce se lenevește, se păgubește. Că fiecare din noi va da răspuns înaintea lui Dumnezeu. Eu știu că fără de răspuns sunt din lucruri, că am rămas întru aceeași lenevie, pe alții sfătuindu-i.

Pentru aceea, vă rog pe voi, credincioșilor robi ai Mântuitorului, ca să rugați pentru mine, păcătosul, pe Mântuitorul nostru Hristos, Împăratul puterilor celor de sus, ca să șteargă mulțimea păcatelor mele, după mulțimea îndurărilor Sale, și să mă mântuiască întru împărăția Sa cea cerească.

Nu socotiți ca pe un câștig somnul și odihna trupului, căci câștig și odihnă este a se sili pe sine cineva la lucrul Domnului totdeauna. Deci, să ne silim pe noi înșine, iubiților, ca, venind Domnul, să ne afle priveghind și să ne învrednicească fericirii Sale, căci El a zis: *„Fericiți sunt robii aceia pe care, venind Domnul lor, îi va afla priveghind"*. Unii pe alții să ne îndemnăm, iubiților, unii pe alții să ne sfătuim întru frica Domnului, unii altora să deșteptăm osârdia spre slavoslovia Domnului nostru Iisus Hristos, ca și El să ne învieze pe noi împreună cu toți cei ce au iubit arătarea Lui (II Timotei 4, 8), și să ne pună pe noi de-a dreapta Sa, întru împărăția Sa. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 21-a

Dacă ar veni vreun frate la viață monahală din orice fel de pricină, de nu se va trezvi, îndată și numaidecât îl înghite pe el diavolul. Că începe vicleanul a-l sfătui pe el și a zice: „Ce voiești acum? Să te ostenești la fapte bune, să te trudești și să te ticăloșești, când nu este răsplătire? Au doară din bunăvoia ta ai venit la viața monahală? Mi se pare că ți s-a întâmplat lucrul acesta și de nevoie te-ai făcut monah, fiindcă niciodată tu nu aveai de gând să te faci monah. Deci, nu voi acum să te ticăloșești în zadar, că nu îți va răsplăti ție Dumnezeu pentru aceasta". Acestea sfătuiește vrăjmașul pe frate, vrând să-l arunce în adâncul deznădăjduirii.

Deci, atunci, fratele, nesocotind întru sine facerile de bine ale Domnului, se dă pe sine deznădăjduirii, fiind orbit la minte. Atunci începe fratele a petrece în lenevire și în nefrică, a se împotrivi și celor mici și celor mari și a dormi fără de sațiu. De a făcut vreun bine cândva, se căiește, ca pe o pagubă socotindu-l, întrucât adeseori cârtește și se tânguiește pe sine. Și, în scurt, se dă pe sine pieirii. Și în loc de a-și împlini datoria, ostenindu-se mai mult la faptele bune, el lucrează cele împotrivă, nesocotind întru sine facerile de bine ale Domnului, și a

zice: „Suflete, câţi s-au învrednicit, prin multe postiri şi milostenii, să vină la o petrecere ca aceasta, iar eu în lenevire am petrecut toată vremea vieţii mele, dar Domnul m-a învrednicit să vin în acest fel de sporire, a cinstitei şi nerăspânditei vieţi, nemaipomenind păcatele mele cele multe".

Deci şi noi, o, suflete, să ne sârguim a face lucruri vrednice de pocăinţă, ca să nu aflăm îndoită muncă pentru aceasta, căci, lepădând darul lui Dumnezeu, nu am mai pomenit şi facerile Lui de bine. Auzi, încă, şi pilda aceasta: „Un bogat era într-o ţară oarecare şi şi-a cumpărat o moşie de cealaltă parte de râu şi, chemând la sine pe robii săi, s-a dus îndată după ce le-a împărţit lor moşia, dând fiecăruia după cum el a voit, şi le-a zis: «Duceţi-vă fiecare din voi la partea sa şi lucraţi într-însa, până ce, venind eu, voi vedea lucrarea voastră». Şi unii dintre dânşii, aflându-se cu bună cunoştinţă şi iubitori de stăpân, au ascultat porunca stăpânului lor. Iar alţii dintre dânşii, fiind neascultători şi vârtoşi la cerbice, au grăit împotriva domnului lor, zicând: «Noi, cuvântul tău nu îl vom asculta şi râul nu îl vom trece şi în moşia ta nu ne vom osteni». Şi cu toate acestea nu s-a mâniat domnul lor.

Atunci a pregătit ospăţ îmbelşugat slugilor sale şi, îmbătând pe robii cei neascultători, a poruncit altor slugi şi, trecându-i pe dânşii râul, a pus pe fiecare dintre dânşii în partea sa, pe care le-o dăduse lor. Şi după aceasta, deşteptându-se oarecare dintre dânşii, s-a aflat de cealaltă parte de râu, stând în partea pe care i-o dăduse lui domnul său. Şi s-a înspăimântat robul acela pentru aceasta şi a zis întru sine: «Dacă atât m-a iubit pe mine domnul meu încât, deşi nu m-am supus, el nu s-a mâniat, ci a suferit cu îndelungă-răbdare, şi peste râul acesta mare şi repede ca printr-un vis m-a trecut pe mine, punându-mă în partea mea, drept aceea şi eu mă voi osteni în moşia lui, aducându-mi aminte de facerile lui de bine». Şi a început robul acela a lucra cu osârdie, încât a ajuns pe cei ce începuseră mai înainte.

Apoi, deşteptându-se şi al doilea rob, s-a aflat şi el de cealaltă parte a râului pe moşia domnului său, şi, fiind viclean şi aspru, a zis întru sine: «Iată, râul acesta mare şi repede m-a trecut pe mine ca prin vis, însă eu voi lăsa înţelenită ţarina lui şi voi vedea ce îmi va face». Şi iarăşi, culcându-se, robul cel leneş a adormit. Când dormea, au crescut mărăcinii şi buruienele cele sălbatice şi l-au acoperit.

După multă vreme a venit domnul robilor acelora ca să vadă lucrul fiecăruia. Şi, văzând lucrarea celor ce au început mai înainte, i-a binecuvântat pe dânşii. Apoi iarăşi a venit la robul pe care l-a trecut râul ca prin vis. Şi, văzând lucrarea lui cea bună, s-a veselit de dânsul şi l-a binecuvântat pe el. După aceasta, a venit să vadă pe robul cel leneş şi lucrarea lui. Şi, venind, l-a aflat pe el dormind şi pământul acoperit de mărăcini şi de buruieni. Şi, strigându-l pe dânsul, domnul i-a zis cu groază: «Rob viclean şi leneş, pentru ce ai lăsat ţarina înţelenită? Au nu ai ştiut cum te-am trecut pe tine, ca prin vis, râul şi în partea care ţi-am împărţit-o te-am pus pe tine şi nu ţi-am pomenit răul pentru neplecarea ta de mai dinainte? Au nu se cădea ca şi tu să urmezi pe cel împreună rob cu tine, pe care în acelaşi chip l-am trecut râul?». Dar nici un răspuns nu a aflat robul acela în ziua aceea înfricoşată. Atunci domnul a făcut cu dânşii după lucrarea fiecăruia".

Şi zic că bogatul este Stăpânul Hristos, iar moşia, credinţa; beţia, grija, învăluirea lumii şi râul cel repede sunt amăgirea şi bogăţia veacului acestuia; robii cei

sârguitori, drepţii; iar cel ce din beţie s-a trezit şi a lucrat este omul cel păcătos care, întâmplându-i-se primejdie, şi printr-însa cunoscând facerile de bine ale Domnului, s-a deşteptat din multele păcate spre dreptate şi a lucrat voia lui Dumnezeu. Iar omul cel leneş este omul ce s-a lepădat de darul lui Dumnezeu şi s-a lenevit la mântuirea sa.

Întru toate acestea adu-ţi aminte de Saul. Că acesta, luând cărţi de la Arhierei, a mers în Damasc să lege pe cei ce credeau în Domnul (Fapte 9, 2-20) şi, ieşind să răstoarne credinţa, s-a aflat propovăduitor al credinţei (Galateni 1, 13-16). Căci multe sunt îndurările Domnului spre cel ce-L cheamă pe El întru adevăr. Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 22-a
Despre lucrul mâinilor

Pe monahii cei mai tineri din chinovie în multe feluri îi luptă vrăjmaşul, şi în unii dintr-înşii pune ură la lucrul mâinilor. Şi în ce chip? Eu voi zice, ajutându-mi mie darul. Făcându-se dimineaţă, se scoală fratele să-şi facă rugăciune în chilia sa, apoi se apucă de lucru. Atunci îi aduce lui dracul, urâtorul de bine, gândul trândăviei. Şi dacă, după ce i-a venit trândăvirea, fratele ar răbda, lucrând şi cugetând, atunci alungă trândăvirea, ajutându-i darul. Ci întru aceasta se biruieşte fratele, căci, când îi vine trândăvirea, nu se nevoieşte împotriva ei prin răbdare; pentru aceea şi cu uşurinţă se biruieşte.

Slăbănogindu-şi gândul, începe a zice întru sine: „Astăzi mă simt ca un slăbănog şi sunt neputincios. De ce, oare? Şi ce voi face? Mai bine să nu lucrez astăzi, ca

să mă odihnesc puţin, iar mâine mă voi sili la rucodelie şi voi face lucrul pentru amândouă zilele". Deci, nu lucrează fratele în ziua dintâi şi astfel se duce lucrul unei zile. La fel şi a doua zi, dracul, urâtorul de bine, mai cumplită trândăvie varsă împrejurul fratelui, decât cea dintâi, aducându-i lui pomenirea zilei celei de faţă şi a celei trecute. Atunci, fiind ţinut de gânduri, se scoală şi lasă lucrul lui şi de multe ori începe a face cele ce nu sunt lucruri ca pe nişte lucruri. Sau, din chilie scoţând pe monah, îl face pe el a umbla degeaba. Şi întru aceasta ispiteşte vicleanul pe monah din pricina moleşirii sale.

Cu alt frate, în alt fel se luptă vrăjmaşul. Auzi încă şi pricina acestuia şi fă-te înţelept şi dă slavă Unuia, Înţeleptului Dumnezeu. Şi, învăţându-te, păzeşte-te ca cel ce ştii pânditurile diavolului, ca să nu cazi în cursa lui. „*Că potrivnicul vostru, diavolul, umblă ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită, căruia îi staţi împotrivă, fiind întăriţi cu credinţa*" (I Petru 5, 8-9). Altui frate îi dă vicleanul osârdie la lucru, mai mult decât ceea ce se cuvine; de unde se naşte patima iubirii de argint. Atunci, pătrunzându-se sufletul cu iubirea de argint, rădăcina tuturor relelor, face pe monah de dimineaţa şi până seara a face rucodelie mai mult decât ceea ce se cuvine, încât, de ar fi cu putinţă, şi de rugăciune şi de pravila lui să se lenevească şi numai la lucru să se îndeletnicească, pentru iubirea de argint. Şi când ar toca la pravilă, merge fratele mai târziu decât toţi, şi mai înainte decât toţi îl face să plece.

Deci, acestea ştiindu-le, păzeşte-te pe tine, iubite, ca nu cu înşelăciunea celor nelegiuite robindu-te, să cazi din întărirea ta. Şi, ca să nu lungim cuvântul, după ce i-a slăbănogit vinele lui prin iubirea de argint şi virtutea i-a slăbit-o, începe vicleanul a sfătui pe frate. Atunci şi

fratele, nepunând în minte patima ce îl supără pe el, începe a zice, prihănind lucrul: „Atâția ani lucrez întru acest lucru cucernic și nici o plătișoară nu am precum se cuvine, fără numai osteneală fără măsură". Și zice: „Mai bine îmi este a nu lucra decât a lucra rele. Mă duc să învăț alt meșteșug, de unde să pot câștiga plată destulă și mai cu lesnire a-mi agonisi cele de trebuință". Asemenea și acesta se ispitește de satana, prin necunoștința sa.

Însă bărbatul cunoscător pe toate le lucrează cu măsură și după cum se cuvine, ca să se îndeletnicească la rugăciune și la pravilă. Și rugăciunea credinței îi va da lui tărie și dar în tot lucrul cel bun. Că dacă nu va intra înlăuntru, în suflet, gând străin cu pricina lucrului și nu se va robi omul cu gândul, ori al iubirii de argint și al slavei deșarte, ori al iubirii de sine și al iubirii de materii și al zavistiei, ori al necredinței și al lenevirii, ori al lăcomiei gâtlejului, și al beției, al iubirii de dulceți și al nesupunerii și cele asemenea acestora, nu-i este grea rucodelia celui ce lucrează numai pentru cele de trebuință și spre îndestulare. Iar dacă va pofti sufletul vreuna din patimi, atunci se împlinește în omul acela ceea ce este scris: *„Fiindcă ceea ce te biruiește, aceea te și stăpânește"* (II Petru 2, 19; Ioan 8, 34). Că dacă lucrezi peste putere, mai mult decât ceea ce se cuvine, și nu dai, te-ai biruit. Și când ai de prisos dă celui lipsit, cu veselie, că pe dătătorul vesel îl iubește Dumnezeu. Și iarăși, prisosința acelora să împlinească lipsa voastră, ca să fie potrivire, precum este scris: *„Celui cu mult nu i-a prisosit, și celui cu puțin nu i-a lipsit"* (II Corinteni 8, 15).

Iar Domnul să îndrepteze inimile voastre spre frica Sa. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 23-a

În multe feluri sunt luptați cei ce șed întru supunerea duhovnicescului părinte. Dacă vede vrăjmașul pe cineva cugetând lucruri trupești, îi pune în minte, zicând: „Ieși din chinovie și fă negustorie și îți vei aduna cele de trebuință". Iar asupra celui duhovnicesc năvălește prin îndreptățiri, sfătuindu-l unele ca acestea: „În lume lucrai și mâncai ca dobitoacele cele necuvântătoare. Și ce fel de dreptate este aceasta, a lucra și a mânca? Că iată, prin mâncare se ridică asupra ta războiul curviei". Și iarăși: „Dacă nu vei mânca, nu suferi osteneala, ci mai bine vino, intră în pustia cea mai dinlăuntru și te mântuiești, că *„al Domnului este pământul și plinirea lui"* (Psalmul 23, 1). Însă ia cu tine și un fierișor, cu care vei săpa buruienele și le vei mânca, precum și monahii cei de demult făceau, și care așa au bineplăcut lui Dumnezeu. Și ce trebuință ai să șezi aici, unde sunt smintelile și grăirile de rău și alte lucruri care nu se cade a le zice. Dar după ce vei ieși și nimic dintre acestea nu vei avea, alt meșteșug vei învăța, din care vei câștiga și multă plată, ca și celui sărac să-i dai din ostenelile tale".

Aceste feluri de gânduri îi pune în minte fratelui vicleanul. Atunci fratele răspunde celui ce îl sfătuiește, zicând: „Iată, voi ieși de aici. Dar nu știu în care loc să stau. Nu cumva după ce voi ieși și nu voi afla loc, iarăși mă voi întoarce aici?". Potrivnicul zice: „Ieși numai de aici și loc nu lipsește. Că pe cine a părăsit Domnul, ca să te părăsească și pe tine? Ci și jură-te ca să nu te mai întorci aici". Răspunde fratele, zicând: „Să mai răbdăm

până în cutare vreme, că nu este acum vreme îndemânatecă a fugi de aici". Potrivnicul zice: „Şi cum vei suferi tu ispitele ce se întâmplă în locul acesta?". Şi părându-i-se fratelui că în mai mare sporire va veni, se învoieşte cu gândurile, care lucru este mai rău decât toate. Că precum corabia în noian, când se face într-însa o mică gaură, dacă nu va fi degrab astupată, din gaura cea mică, corabia cea atât de mare se va cufunda, în acelaşi fel va fi şi cu sufletul, care de nu se va deştepta către Cel ce l-a făcut pe el, va primi năpădirile vrăjmaşilor. Deci, de trezvire este trebuinţă, iubiţilor, şi de multă smerită cugetare. Însă tot lucrul rău se surpă dacă vom avea dragoste desăvârşită către Dumnezeu.

Deci, fratele, învoindu-se cu gândurile, şi mai cumplit supărându-se de dânsele, vine la egumen şi îi zice: „Avva, fă dragoste, de acum slobozeşte-mă pe mine, că nu mai pot să stau în chinovie". Acestea auzindu-le stareţul, începe a se mâhni şi a se întrista pentru frate că a fost batjocorit. Şi începe stareţul să-l roage pe frate, zicând: „Eu, frate, nu te slobod pe tine. Pentru ce, frate, asculţi pe dracii care voiesc să te despartă de frăţime şi de dragostea cea dulce a lor? Oare nu ştii, frate, că oaia de nu va ieşi din staul, nu se mănâncă de fiară? Şi spune-mi, fiule, oare careva dintre fraţi te-a necăjit pe tine? Spune-mi, şi eu te voi odihni pe tine întru Domnul. Iar de te-a scârbit vreunul dintre fraţi, suferă, pentru Cel ce zice: *„Purtaţi sarcinile unii altora şi aşa veţi împlini legea lui Hristos"*. Pentru ce iei aminte la greşelile străine? Păzeşte-te curat pe tine însuţi! Iar dacă şi eu te-am scârbit, martor îmi este Dumnezeu, Cunoscătorul de inimi, că nu m-am pornit spre tine urându-te, ci pentru mântuirea sufletului tău m-am îngrijit".

Auzind fratele acestea, dinlăuntru se munceşte de gânduri. Asemenea încă şi fraţii îl roagă pe el, zicând: „Să nu ne laşi pe noi, frate", cerându-şi iertare de la el. Şi dacă, plecându-se fratele, se va linişti întru Domnul, s-a izbăvit de multe ispite şi necazuri. Iar dacă nu se va pleca, zice egumenului: „Nu vreau aceasta, ci voiesc să mă linişteșc deosebi". Şi pentru ca să nu lungesc cuvântul, neplecându-se fratele, se desparte de frăţime şi, ieşind din mănăstirea unde locuia, începe a căuta în dreapta şi în stânga. Şi dacă va căuta la lume şi, abătându-se din pustie, se va duce în lume, fiind orbit la minte, zice întru sine: „M-am izbăvit de viaţa cea ostenitoare a monahilor". Şi socoteşte ca înţelepciune pieirea sa.

Unul ca acesta se aseamănă unui om care, luându-şi vadra să scoată apă, vadra nu a umplut-o de apă şi, întorcându-se, a sfărâmat şi vasul. În acest fel este şi cel ce se leapădă de darul Domnului şi se întoarce iarăşi în lume. Iar dacă va fi stăpânit fratele de gând cucernic, în pustia cea mai dinlăuntru se duce şi se întâmplă să meargă la oarecare bătrâni. Deci, bătrânii, fiindcă se nevoiesc la fapta bună a iubirii de străini, primesc pe fratele cu bucurie. Apoi îl întreabă: „De unde eşti, frate?". Iar el zice: „Sunt din chinovia cutare, părinţilor, şi de vreme ce m-am cuprins de trândăvie în chinovie, am ieşit dintr-însa şi acum caut unde voi şedea să îmi plâng păcatele mele". Atunci şi bătrânii încep a sfătui pe frate, zicând: „Du-te mai bine în chinovia ta, fiule, şi mai bine odihneşte-te. Că, iată, ne vezi pe noi în ce fel de strâmtorare suntem în locurile acestea, şi-am auzit de la părinţi că bune sunt chinoviile şi mai ales celor tineri".

Şi dacă, plecându-se, fratele se va întoarce la locul său şi se va linişti, a scăpat de multe şi rele necazuri. Iar

dacă nu se va pleca fratele bătrânilor, aleargă în pustia cea mai dinlăuntru. Şi, cuprinzându-l foamea, începe a-l necăji pe dânsul. Atunci începe fratele a se căi. Încă şi dracii mai mult îl tulbură pe el cu îngrozirea şi zic: „Mai bine şedeai împreună cu fraţii tăi. Cine te-a răzvrătit pe tine şi te-a scos în pustia aceasta? Şi ce fel de dreptate este dacă vei muri în pustia aceasta cu moarte rea?". Atunci îi arată multă îngrozire şi înfricoşare şi munci multe în mintea lui.

Deci şi fratele începe a zice întru sine, căindu-se: „Mai bine şedeam împreună cu fraţii mei. Dar cine m-a înşelat pe mine? Sau care drac m-a amăgit de am ieşit întru această înfricoşată pustie, unde locuiesc fiare multe şi cumplite? Şi ce voi face, ticălosul, dacă voi cădea în mâinile barbarilor? Nu cumva şi vreo fiară rea mă va întâmpina pe mine? Încă şi draci mulţi se află în locurile acestea, că locul este pustiu. Şi cum voi putea locui singur în pustia aceasta, unde locuiesc duhuri necurate? Mai ales că şi eu sunt obişnuit să locuiesc împreună cu mai mulţi fraţi". Cu adevărat, dacă nu se va trezi cel ce locuieşte singur în pustie, poate să-şi piardă şi mintea, precum mulţi au pătimit aceasta.

Apoi, după gândurile acestea, începe fratele a zice întru sine: „Să mergem să ne sălăşluim aproape de fraţii care singuri se liniştesc", şi vine la cei ce locuiesc singuri. Şi îl primesc pe dânsul fraţii cu pace, şi îi dau chilie între dânşii şi îl ajută întru Domnul, aducându-i după cât le dă lor mâna. Şi şade fratele în chilia sa. Apoi zice întru sine: „Datori suntem a lucra puţin, ca să ne putem hrăni". Şi iarăşi: „Ce să fac, că rucodelia locului acestuia încă nu am învăţat-o". Şi după câteva zile, învăţând rucodelia, începe a se îngriji, ca unul ce locuieşte singur. Că precum celui ce locuieşte singur i

se pare grea viaţa de obşte, aşa şi celui ce s-a obişnuit în viaţa de obşte i se pare grea singurătatea. Şi precum tot pomul din roada sa se cunoaşte, aşa şi cel ostenitor din tinereţile lui.

După aceea începe fratele, fiind ţinut de multe ori de grijă, a se căi şi a zice: „Iată mă învăluiesc dinspre toate părţile şi nici pravila mea cea puţină nu o pot împlini, luptându-mă cu gândurile în toate zilele. Când eram în chinovie, de acestea toate eram slobod, şi grija îmi era la pravilă şi la puţina mea rucodelie. Iar acum, ce voi face eu, ticălosul? Că pentru păcatele mele mi s-a întâmplat mie aceasta. Fiindcă nu am ascultat sfatul părintelui, iată că m-au cuprins multe necazuri. Că neascultarea este foarte rea: pe Adam l-a scos din rai şi pe mine din mănăstirea mea".

După cuvintele acestea se întâmplă de i se aduc fratelui două gânduri: unul bun şi altul rău. Şi cel rău îl sfătuieşte unele ca acestea, zicând: „Iată şi chinovia ai cercat-o şi pustia ai ispitit-o. Şi dacă te vei întoarce în chinovie ruşine îţi este şi ocară. Şi nu numai aceasta, ci şi în chinovie sunt necazuri, încă şi multe sminteli. Şi iarăşi, în pustia aceasta este frică şi osteneală nemăsurată. Ci, mai bine du-te în lume. Că şi acolo, de vei vrea să te temi de Dumnezeu, te mântuieşti. Au ţi se pare că numai cei din pustie se mântuiesc?".

Dacă fratele este înţelept, răspunde gândului, zicând: „Dacă în pustie, unde era multă linişte şi alinare, nu m-ai lăsat să mă liniştesc, dacă mă voi duce în lume, oare nu vei ridica rele asupra mea?". Cu aceasta îl sfătuieşte vrăjmaşul, vrând să-l întoarcă pe frate ca şi câinele la borătura sa (II Petru 2, 22). Că dacă se uneşte fratele cu gândul, îndată vrăjmaşul îl alungă pe el în lume.

Iar dacă doreşte sufletul fratelui spre mântuirea Domnului Dumnezeu, îi dă lui gândul către calea dreptăţii. Şi înaintea punerii gândului bun sunt acestea, şi zice: „Iată, şi vieţile de obşte le-ai încercat şi la pustie te-ai ispitit. Deci, încearcă-ţi gândul tău şi unde vezi că se zideşte sufletul tău întru cel bun, rămâi acolo. Iar dacă şi în locurile acestea vei voi să te linişteşti, la fel ca şi ceilalţi fraţi care stau pentru Domnul, El nu te va trece cu vederea, ci se va îngriji de tine, numai să petreci întru frica lui Dumnezeu. Iar dacă şi în chinovie voieşti să te întorci, aceasta este şi mai bine". Şi să nu zici în mintea ta: „Mi-i ruşine să mă întorc la fraţii mei. Că dacă mă voi întoarce la dânşii, mă vor socoti ca pe un neiscusit şi care nu am răbdat în pustiei, ci am fugit ca un ostaş fricos din locul războiului".

Nu aşa, fratele meu, nu aşa! Ci tu, mai vârtos, împlineşte ca un nevoitor cea zisă de Apostolul: *„Toate să le încercaţi; ţineţi ce este bine"* (I Tesaloniceni 5, 21). Şi, iată, amândouă s-au încercat de tine. Ai aflat *„că bun şi veselitor lucru este a locui fraţii împreună"* (Psalmul 132, 1), după cum este scris: *„Frate de frate ajutorându-se, sunt ca o cetate tare şi înaltă şi poate ca o împărăţie nebiruită"* (Pilde 18, 19).

Umilindu-se fratele de acestea, se întoarce în chinovie. Şi îl primeşte pe el egumenul chinoviei şi fraţii cu dragoste, pentru cel ce a zis: *„Sprijiniţi pe cei neputincioşi"* (I Tesaloniceni 5, 14), şi îi dă lui chilie. Şi după câteva zile, după ce se linişteşte fratele în chilia lui, începe vicleanul cu unele ca acestea a-l necăji şi a-l sfătui pe el şi zice: „Iarăşi la cele vechi ai venit. Nu îţi era din destul singură libertatea pustiei, când nici nu vedeai ceva vătămător, nici nu te sminteai, nici nu grăiai cu cineva?". Şi iarăşi, atât încep dracii a necăji pe frate, încât, de ar fi cu putinţă, ar sparge zidul mănăstirii şi ar fugi, atât de mult se tulbură de vicleanul diavol.

Din gânduri îi aduce trândăvie la rucodelia cea mică, vrând să-l scoată iarăşi din chilie. Şi dacă fratele este înţelept, precum este scris: *„Fiţi înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbeii"* (Matei 10, 16), se împotriveşte lor, zicând: „Nu mă veţi mai batjocori, lucrători ai fărădelegii, căci eu nu mai sufăr sfatul vostru, căci este plin de venin purtător de moarte. Că, mai întâi, ascultându-vă pe voi, am ieşit din mănăstire, socotind că mă duc la sporire, şi am ieşit din chilie şi cu nici un folos nu m-am ales, doar am cunoscut că toate căile voastre sunt întuneric. De acum, Dumnezeu ajutându-mă, rob sunt al unui frate, şi venind Domnul meu m-a dat în casa egumenului mănăstirii, unde locuiesc. Au doară eu sunt mai bun decât mirenii, care nu numai ziua lucrează, ci şi noaptea se îngrijesc de femei, de copii, de casă şi de cele din casă? Iar pe mine de toate acestea m-a slobozit Hristos! *«Că jugul Lui este bun şi sarcina Lui este uşoară»* (Matei 11, 30). Pentru aceasta: *«Depărtaţi-vă de la mine cei ce vicleniţi şi voi cerceta poruncile Dumnezeului meu»*" (Psalmul 118, 115). Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 24-a
Despre trândăvie şi răbdarea bătrânilor

Vrăjmaşul sfătuieşte pe frate, zicând: „Atâţia ani ai în acest loc sfânt, slujind Stăpânului Hristos. Acum ai îmbătrânit şi nu mai poţi purta rânduielile locului acestuia, că trupul tău s-a făcut neputincios şi nu mai este în tine tăria de a mai face ceva şi de acum înainte

vei fi defăimat și de mici și de mari. Încă pentru bătrânețile tale ai trebuință de odihnă. Deci, vino, ieși de aici și șezi într-un loc și te liniștește. Și ori din dragoste, ori din orice fel de pricină, Dumnezeu îți va trimite hrana ta. Căci ce nevoie stă asupra ta, ca și ticăloșindu-te să fii defăimat pentru hrana ta? Și ce este și mâncarea ta, că atât te ticăloșești în fiecare zi, ca un rob rău, și suferi a te supune celor mai mici decât tine?".

Acestea și de acest fel îl sfătuiește vicleanul pe bătrân, vrând să-l despartă pe el de frățime, după atâția ani, și de locul unde a îmbătrânit și să-l arate nerăbdător la bătrânețile lui. Și de este bătrânul mai ușor la gând, îndată și numaidecât se schimbă și este alungat de vicleanul ca un vreasc ce se clătește de vânt.

Iar de este bătrânul cu gândul desăvârșit, nu îl mută din locul liniștii lui, nici nu îl biciuiesc pe el, ca pe un legat în lanț, căci nu sunt ei mai tari decât gândul cel cucernic. Că și bătrânul grăiește împotrivă către dânșii, zicând: „Nu veți râde de bătrânețile mele, draci vicleni, că știm noi socotelile voastre cele viclene. Că dacă în tinerețile mele am răbdat ostenelile bărbătește, cu mult mai vârtos acum voi răbda, când vremea dezlegării mele a sosit, ca să fiu eu împreună cu Hristos (II Timotei 4, 6). Precum și voi mi-ați mărturisit că am îmbătrânit și trupul meu s-a făcut neputincios, unde dar mă voi duce? Căci cel care a îmbătrânit nu așteaptă nimic altceva decât numai a se dezlega de viață. Și încă mă plecați ca să mă fac chip de trândăvie și nu de răbdare! Că dacă cucernicul bătrân Eleazar, cu arzătoare chinuri fiind muncit, nu și-a schimbat gândul (II Macabei 6, 19), de unde și cei șapte cuvioși tineri, la răbdarea acestuia privind, au defăimat muncile acestea văzute și au biruit pe tiranul (II Macabei 7, 1), ce voi face eu?".

Cu aceasta răstoarnă gândurile cele drăcești, dacă va rămâne în aceeași cugetare, ajutându-i darul. Și se săvârșește în locul unde a îmbătrânit, luându-și cununa vieții și auzind de la Domnul: *„Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău"* (Matei 25, 21). Căruia I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 25-a
Despre mutarea din loc în loc

Credința este maică a tot lucrul bun și printr-însa câștigă cineva făgăduințele Stăpânului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, precum este scris: *„Iar fără de credință cu neputință este a-I bine-plăcea"* (Evrei 11, 6). Iar necredința este moșie bine-roditoare diavolului, care este maică a tot lucrul rău. Dintr-însa se naște îndoirea sufletului, care este neorânduiala. *„Bărbatul îndoit la suflet este nestatornic în toate căile lui"* (Iacov 1, 8). De vom ieși în pustie, în pustie nu se liniștesc picioarele noastre, iar de vom veni în cele locuite, îi fericim pe cei ce iubesc pustia.

Fraților, de nu vom semăna, cum vom secera? (Galateni 6, 7-8). Neaducând rodurile Dătătorului de roduri, cum putem rodi? Nesuferind necazul, cum vom afla odihnă? Dacă nu răbdăm în pustie, cum vom lua plata străinătății noastre? Dacă nu răbdăm întru sărăcie și întru strâmtorare, cum vom afla adevărata bogăție? Dacă nu binevoim întru ocări, în scârbe și în defăimări, nerăbdând supunerea față de cei mai bătrâni întru Domnul, ci ne mutăm dintr-un loc într-altul, cum vom urma Stăpânului Hristos?

Mai întâi, oricine este dator a se învăţa din gândurile sale pentru ce şi pentru care pricină voieşte să-şi părăsească locul său. Nu cumva, vrând a fugi de osteneală, pustia o doreşte, socotind că este mai uşor locul cel din pustie? Nu cumva, iarăşi, de dracul cel urâtor de bine cu râvnă sau cu zavistie se răneşte, fiindcă alt frate a sporit întru cele văzute şi el nu a dobândit mărire şi pentru aceasta voieşte să-şi părăsească locul său? Nu cumva, fugind şi de războiul faptelor bune, sau nesuferind a fi întru supunerea lui Hristos, aleargă spre singurătate? Nu cumva şi moştenire pământească râvnind, voieşte să-şi lase locul său, fiindcă gândurile arată acestea?

Deci, dacă mai înainte vom cerceta şi dacă vom cunoaşte patima care ne supără pe noi, acesteia să nu-i urmăm şi nu vom cădea în mâinile viclenilor draci şi în locuri pustii şi fără de apă. Deci, cearcă-te mai înainte pe tine cu tărie dacă, întru-adevăr, după Dumnezeu este ceea ce se face şi nu cu scop rău. Cel ce nu face lucrul cu sfat, se aseamănă unui bărbat ce alungă păsări zburătoare cu picioarele sale, făcând fără de sfat cele pentru sine. Căci sfatul cel bun păzeşte poruncile lui Hristos.

Şi ce trebuie să zicem pentru acestea? De trezvie este trebuinţă, iubiţilor. Uneori şi prin îndreptăţiri năvăleşte vrăjmaşul împotriva fraţilor. Şi dacă s-ar învoi fratele să se despartă de locul său, se luptă vrăjmaşul să-l vâneze pe el într-un loc oarecare. Iar dacă ne vor alunga pe noi oamenii întru amara pizmă sau ne silesc a ne împărtăşi cu ei la lucruri străine, cu care nu se împacă Dumnezeu, şi vom fugi în alt loc, avem îndrăzneală către Dumnezeu. De vreme ce Domnul şi Dumnezeul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis către ucenicii Săi: *„De vă vor alunga pe voi din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă"* (Matei 10, 23). Şi pentru a nu ne răspândi, a zis iarăşi Mântuitorul: *„Nu vă mutaţi din casă în casă"* (Luca 10, 7). Şi iarăşi: *„În care cetate veţi intra, acolo rămâneţi"*. Şi dacă voile noastre dorim să le facem, ce fel de faptă bună este aceasta? Iar dacă întâi-stătătorii ne vor despărţi, noi să dăm loc. Însă atunci mai vârtos să stăm împotriva diavolului. Că aşa făcea David, când bătea război cu cei de altă seminţie: se dădea în laturi din faţa lui Saul.

Deci, dacă te linişteşti bine în pustie şi te va supăra pe tine gândul să te duci în lume, pune-i înainte războiul lumii şi cele ce se întâmplă unora în lume. Dacă şi în chinovie te linişteşti bine şi te va supăra pe tine gândul a intra în pustie, pune-i înainte războiul şi ostenelile ei. Iar dacă şi singur te linişteşti bine şi te va supăra pe tine gândul a intra întru însoţirea fraţilor celor mulţi, pune-i înainte nevoinţa chinoviilor, împreună încă şi răsplătirea. Şi să nu ne supunem fără de socoteală gândurilor noastre, căci nu ştim ce ne este de folos, precum şi înţelepciunea zice: *„Să nu te înalţi pe tine întru sfatul sufletului tău, ca să nu se răpească sufletul tău ca un taur furios. Tu frunzele tale vei mânca şi roadele tale vei pierde şi vei rămâne ca un lemn uscat"* (Sirah 6, 2-3). Iar mântuirea se face întru mult sfat.

Dar de multe ori vrei să zici că pentru smintelile şi grăirea de rău voieşti să fugi de aici. Aşteaptă puţin şi te voi sfătui pe tine un cuvânt. Vrei să fugi de sminteli şi de clevetire? Pune uşă gurii tale, întru Domnul, şi ochii tăi să nu vadă deşertăciuni (Psalmul 118, 37), şi de amândouă vei scăpa. De clevetire, prin tăcere; de sminteli, prin păzirea ochilor. Că dacă pe acestea nu le vom birui, oriunde ne vom duce purtăm în noi înşine pe

cei ce ne luptă pe noi. Pe aceştia biruieşte-i şi vei avea odihnă oriunde vei şedea. Dar de multe ori voieşti să zici: „S-a cunoscut de toţi fraţii învârtoşarea şi lenevirea mea, pentru aceea nu mai pot sta în locul acesta. Că măcar deşi eu voi dori fapta bună, însă oamenii cu care eu locuiesc sunt aceiaşi".

Deci, ascultă, iubite! Fă tu lucrul cel bun şi vei vedea că Domnul va vindeca şi ştiinţa ta şi a fraţilor tăi întru lucrurile tale. Nu cumva să primeşti a lăsa locul fraţilor ce s-au smintit de tine şi să scapi de defăimarea oamenilor şi să te duci într-alt loc, unde, câştigând slavă, nu îţi vei mai aduce aminte de neputinţa ta cea dintâi, de vreme ce zice proorocul: *„Ocară a aşteptat sufletul meu şi ticăloşie"*. Că mult foloseşte ocara şi defăimarea de la oameni, cea pentru Domnul, la curăţirea păcatelor. Şi să te plece pe tine proorocul ce zice: *„Că în smerenia noastră şi-a adus aminte de noi Domnul şi ne-a izbăvit pe noi de vrăjmaşii noştri"* (Psalmul 135, 23-24). Ci unde te-a trântit potrivnicul, sculându-te, luptă-te împotriva vrăjmaşului, ca cei care au cunoscut neputinţele tale să vadă şi isprava ta. Şi întru aceasta vei lua slavă mare de la Domnul, fiindcă Domnul şi Mântuitorul nostru a zis: *„Şi mulţi dintâi vor fi pe urmă, şi cei de pe urmă vor fi întâi"* (Matei 19, 30; Luca 13, 30).

Căci după ce haina cea murdară s-a spălat, nu se va mai pune împreună cu cele murdare. Şi dacă cineva din zavistie sau din râvnă rea ar numi întinat pe cel curat, nu va fi crezut, căci vederea hainei îl va mustra pe el, deoarece: *„spăla-mă-vei şi mai mult decât zăpada mă voi albi"* (Psalmul 50, 8). Iar către potrivnicii tăi care voiesc să întoarcă gândul tău la relele cele dintâi, zice Scriptura: *„Vai de cel care adapă pe aproapele său cu amestecare tulburată"* (Avacum 2, 15). *„Vai de cei ce părăsesc căile cele drepte ca să umble în căile întunericului, care se veselesc de cele rele şi se bucură de răsturnare rea. Ale căror căi le sunt răzvrătite şi cărările lor strâmbe, ca departe să te facă pe tine de la calea cea dreaptă şi străin de dreapta socoteală. Pentru aceea zice că nu vor ajunge ei anii vieţii. Că de ar fi umblat pe cărări bune, ar fi aflat cărările dreptăţii netede. Cei buni vor fi locuitori ai pământului, şi cei fără de răutate se vor lăsa pe dânsul. Căile celor necredincioşi vor pieri de pe pământ, iar cei fără de lege se vor izgoni de pe dânsul"* (Pilde 2, 13-15, 20-22). *„Fiule, legile mele nu le uita, şi graiurile mele să le păzească inima ta"* (Pilde 2, 1). Că lui Dumnezeu I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 26-a

Dacă se va întâmpla a se despărţi vreun frate de chinovie, pentru orice fel de pricină, şi i se va întâmpla să cadă în boală sau să se întoarcă, căindu-se, nu se cuvine a trece cu vederea pe fratele, ci a-l primi întru Domnul, ca pe al Său mădular, deşi a greşit. Că nu faci omului, ci Domnului, Celui ce a zis: *„Ceea ce unuia dintre aceştia prea mici aţi făcut, Mie Mi-aţi făcut"*. Că a se îngriji cineva numai pentru sine este oprit, de vreme ce zice Mântuitorul nostru: *„Nu vă îngrijiţi pentru sufletul vostru ce veţi mânca..."* (Matei 6, 25-31). Iar la sfârşit zice: *„Că după toate acestea se străduiesc neamurile* (Matei 6, 32). Pentru care şi prin Apostolul porunceşte, zicând: *„Nu pe ale sale fiecare să le caute, ci şi pe ale aproapelui"*. Şi iarăşi, acelaşi, zice: *„Şi încă mai înaltă cale vă arăt vouă: De aş grăi în limbi*

omeneşti şi îngereşti, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea proorocie şi de aş şti toate tainele şi toată cunoştinţa, şi de aş avea toată credinţa încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toate averile mele şi de aş da trupul meu ca să mă ardă, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Dragostea îndelung-rabdă, se milostiveşte, dragostea nu pizmuieşte, nu se trufeşte, nu caută ale sale, nu se întărâtă, nu socoteşte răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată" (I Corinteni 12, 31; 13, 1-7).

Bună este rugăciunea cu postire, iar pe acestea le întăreşte milostenia, că zice: *„Milă voiesc, iar nu jertfă"* (Osea 6, 6; Matei 9, 13). Şi vezi pe proorocul cum a mustrat pe cei nemilostivi, pentru că *„nu şi-au adus aminte să facă milă şi au prigonit pe cel sărman şi pe cel smerit cu inima, ca să-l omoare, şi se va pierde de pe pământ moştenirea lui"* (Psalmul 108, 14-15). Şi că *„pe care Tu l-ai bătut ei l-au prigonit şi au înmulţit durerea rănilor lui"* (Psalmul 68, 30). Pentru aceasta fericeşte Mântuitorul pe cei milostivi ai Săi, zicând: *„Fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui"* (Matei 5, 7). Că ce a zis îngerul către Cornelie? *„Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu"* (Fapte 10, 4).

Primeşte pe cel ce s-a rătăcit şi se pocăieşte, pe cel ce din moarte a înviat, adică din adâncul nefricii lui Dumnezeu şi al lenevirii. Auzi pe Apostolul ce zice: *„Întăriţi către dânsul dragostea, ca nu cu scârba cea de prisosit să se înghită unul ca acesta"* (II Corinteni 2, 7-8). Şi iarăşi zice: *„Şi vă rugăm pe voi, fraţilor, sfătuiţi pe cei fără de rânduială, mângâiaţi pe cei mici la suflet, sprijiniţi pe cei neputincioşi, fiţi îndelung-răbdători spre toţi. Vedeţi să nu răsplătească cineva rău pentru rău cuiva. Ci totdeauna urmaţi cele bune unul faţă de altul şi faţă de toţi"* (I Tesaloniceni 5, 14-15). Căci şi Domnul slavei nu a lepădat pe fiul cel curvar, ci l-a primit pe el ca pe cel ce din morţi a înviat şi l-a îmbrăcat în haina cea dintâi, şi l-a încălţat, şi inel i-a dăruit, şi viţelul cel gras l-a înjunghiat, ca să se veselească pentru aflarea fiului celui pierdut. Şi celălalt scârbindu-se, şi pe dânsul l-a tămăduit cu mângâiere, zicând: *„Fiule, tu totdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt. Însă a ne veseli şi a ne bucura se cădea, că fratele tău acesta era mort şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat"* (Luca 15, 11).

Deci, se cuvine ca întâi-stătătorii frăţimii să fie milostivi. Iar tu, frate, dobândind milă, să nu fii fără luare aminte, ci urmează pe fiul cel ce s-a pocăit şi s-a întors. Că acesta, aflând pe tatăl său, nu a dat uitării păcatul, ci a căzut şi s-a mărturisit întru adevăr şi nu întru făţărnicie, zicând: *„Părinte, greşit-am la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argaţii tăi"* (Luca 15, 18-19). Vezi ce fel de umilinţă a câştigat, ce fel de durere, ce fel de smerenie? Deci şi noi, iubite, să ne trezim de acum înainte, ca şi pe turnul cel surpat din pricina lenevirii, iarăşi să îl înnoim. Că cel ce este fără luare aminte de a sa mântuire, negreşit nu îi va fi milă nici de căderea aproapelui său; către care proorocul zice: *„Vai de cel ce adapă pe aproapele său cu amestecare tulbure!"* (Avacum 2, 15).

Să slujim Domnului cu frică şi cu smerită cugetare, însă înţelege gânditor cele zise ţie. Nu puţină

vreme smerenie şi tăcere, iar după puţin cârtire; nici, cu pricină de rucodelie, să treci cu vederea pravila ta, că precum ploaia creşte sămânţa, aşa şi pravila îl creşte pe suflet întru fapta bună. Nu astăzi mulţumire pentru cele ce se pun înainte pe masă, iar mâine să cârtim asupra bucătarului şi pitarului: „pâinea este proastă”, ci să ne aducem aminte de proorocul care zice: *„Că cenuşă ca pâinea am mâncat!”* (Psalmul 101, 10). Nici să zicem că „vinul este prost”, ci să ne aducem aminte că Stăpânul nostru al tuturor şi Domnul şi Mântuitorul, a gustat oţet cu fiere pentru noi (Matei 27, 34).

Deci, nu astăzi înfrânare, iar mâine pe proestoşi să-i supărăm pentru îndulcirea pântecelui, ca să nu auzim: *„Al cărora dumnezeu este pântecele şi slava”* (Filipeni 3, 19). Nu astăzi linişte şi cugetare, iar mâine din chilie în chilie, ca să nu zic din sat în sat şi din cetate în cetate. Nici cu motiv de a merge la bătrâni să împlinim trândăvia. Că pe cât se linişteşte cineva, pe atât se curăţesc gândurile lui, şi pe cât cineva se depărtează de linişte, pe atât i se îngroaşă şi mintea.

Dacă lucrezi ceva şi este de folos chinoviei, nu te înălţa pentru aceasta, că dacă omului ai fi lucrat, bine ai fi zis, iar dacă lui Dumnezeu, nu te înălţa asupra celui împreună cu tine rob, ci lasă lui Dumnezeu, că El va da fiecăruia după lucrurile lui. Pentru aceea, să ne smerim sufletele noastre înaintea Domnului, ca să ne înalţe pe noi (Iacov 4, 10). Că de vom pune în fiecare zi început bun gândurilor noastre, mai puternici vom fi.

Deci, să nu ne mai supunem dulceţilor trupului, nici viaţa noastră întru nefrica lui Dumnezeu să o petrecem, ci să fugim de toată pofta tinereţii, ca nu cumva această poftă să ne aducă pe noi la răzvrătirea cea dintâi şi în aceleaşi răutăţi să cădem, pregătindu-ne

nouă mai rea judecata urgiei, şi apoi să fim tăiaţi, asemănându-ne mădularului putred şi care, pentru facerea de bine a celorlalte mădulare, se taie, fiindcă Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„Iată că te-ai făcut sănătos, să nu mai greşeşti, ca nu ceva mai rău să ţi se întâmple ţie”* (Ioan 5, 14).

Însă, Însuşi Domnul să ne dea nouă a arăta întoarcere, de a face lucruri vrednice de pocăinţă, ca, împodobindu-ne cu îmbrăcăminte de nuntă, să-L întâmpinăm pe El întru slavă. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 27-a
Despre nefrica de Dumnezeu şi lenevire

Un frate oarecare mi-a povestit mie, zicând: „Am avut un unchi care era argintar şi, lepădându-se de lume, s-a făcut monah. Iar la bătrâneţile lui a venit la dânsul un mirean oarecare, alexandrin de neam, pietrar cu meşteşugul, vrând să se facă monah. Deci, l-a primit pe el bătrânul în mănăstirea sa, iar după câtăva vreme a făcut bătrânul pe frate să ia sfântul chip, după care nu a mai fost ascultător bătrânului. Îi dăduse lui bătrânul două chilii, şi se împătimise fratele faţă de lucrul său, ziua şi noaptea lucrând pietrăria, pentru că se căuta în locul acela. Şi de nimic altceva nu se îngrijea, nici de rugăciune, nici de pravilă, fără numai de lucru, fiind stăpânit de iubirea de argint.

Deci, cucernicul bătrân îndemna pe frate, zicând: «Frate Paladie, vino să facem grădină». Iar el răspundea: «Du-te şi voi veni», şi nu se ducea, ci se lenevea. Iarăşi îi zicea lui bătrânul: «Frate Paladie, vino să facem

pravila». El iarăşi răspundea: „Du-te şi voi veni", şi nu se ducea, ci trecea cu vederea. Bătrânul avea cu sine trei fraţi: doi orbi, iar al treilea era prost; şi când făcea bătrânul puţină fiertură, Paladie, aducând cu sine pâine, mânca împreună cu dânşii şi aşa iarăşi mergea la lucrul său. Deci, sfântul bătrân, ruga pe frate, sfătuindu-l să nu fie fără luare aminte de mântuirea sa, iar el se lenevea sfătuirii celei bune a bătrânului şi, lăsându-l pe el, a ieşit să locuiască singur, fiind întru nefrica de Dumnezeu.

Şi aşa, neluând aminte la viaţa sa, nesuferind a fi întru supunere, nici singur locuind a se îngriji de mântuirea sa, ci desăvârşit depărtându-şi mintea de ajutorul lui Dumnezeu şi de la aşteptarea sfinţilor, mai pe urmă, fiind stăpânit de dracul, şi-a pierdut mintea. Şi nu mai putea nici mâna să o mai ducă la gură, ci de alţii era hrănit, ca pruncii. Încă nici pe om nu-l mai cunoştea, iar mucii şi balele îi curgeau pe barbă.

Dacă s-au înştiinţat surorile acestuia de întâmplarea lui, l-au luat la dânsele, că erau fecioare (adică monahii). Şi, luându-l, l-au încuiat în casa de pravilă a mănăstirii. El se târa pe şezut prin toată casa cea de pravilă, iar când venea preotul pentru slujbă, îl rugau pe el să facă rugăciune pentru dânsul, ca să facă Domnul milă cu el. Şi petrecând în această pedeapsă un an, întru acestea s-a săvârşit".

Iată ce face nefrica de Dumnezeu! Iată ce pricinuieşte nesupunerea şi lenevirea! Iată la ce sfârşit a dus neascultarea!

Deci, să nu defăimăm frica Domnului, ci să ne smerim sub mâna Lui cea tare, slujind unii altora întru frica lui Dumnezeu. Şi El ne va fi nouă zid şi acoperitor în faţa vrăjmaşului, precum este scris: *„Tăbărî-va îngerul Domnului în jurul celor ce se tem de Dânsul şi îi va izbăvi pe ei"* (Psalmul 33, 7). Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 28-a
«Celui ce are i se va da şi-i va prisosi»

Scris este: *„Celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are şi ceea ce i se pare că are se va lua de la dânsul"* (Matei 13, 12; 25, 29). Deci, ce vom zice? *„Au doară nedreptate este la Dumnezeu? Să nu fie!"* (Romani 9, 14).

Ascultă asemănare pentru aceasta: „Într-o ţară oarecare era un gospodar şi avea doi robi şi trei perechi de boi. Unuia i-a dat două perechi de boi, iar celuilalt o pereche. Şi a zis către dânşii: «Duceţi-vă de lucraţi până ce voi veni la voi». Şi, ducându-se, cel ce a luat două perechi de boi a lucrat cu boii şi s-a îmbogăţit omul foarte şi boii i-a hrănit minunat. Iar cel ce luase o pereche, mergând, a legat boii la iesle, nepunând nimic înaintea lor, şi, culcându-se, a adormit. După un timp, a venit domnul robilor acelora să vadă lucrurile lor. Şi auzind de lucrarea şi câştigurile celui ce luase două perechi, l-a binecuvântat pe el. După aceasta a venit şi către celălalt rob şi l-a aflat pe el dormind, iar boii legaţi la iesle, mai morţi de foame şi de sete. Şi văzând pe rob că nu a lucrat nimic, încă şi boii murind, a zis întru sine: «De voi lăsa boii mei la robul acesta leneş, îi va pierde pe dânşii. Deci, să iau boii mei de la dânsul şi să-i dau celui ce a lucrat bine şi s-a îngrijit de lucrul său, că: *celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar celui ce nu are şi ceea ce i se pare că are se va lua de la dânsul*»" (Matei 13, 12).

Încă zice şi Domnul: „Eu, fiind bun, l-am chemat pe el şi i-am dat lui, ca, lucrând bine, să câştige viaţa cea veşnică, iar el M-a defăimat pe Mine; singur se va necinsti. Şi *«omul în cinste fiind, nu a priceput, alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte şi s-a asemănat lor»* (Psalmul 48, 21). *«Şi nu a voit binecuvântarea, şi se va lua de la dânsul»*. Şi pentru ce, oare, nu a vrut să priceapă şi să facă bine? Fiindcă *«fărădelege a gândit în aşternutul său; în toată calea cea bună n-a stat şi răutatea n-a urât!»* (Psalmul 35, 3-4). *«Oare este nedreptate la Dumnezeu? Să nu fie!»*" (Romani 9, 14).

Pentru aceea, fraţilor, să ne sârguim a bine plăcea înaintea Lui, împreună cu toţi sfinţii Lui. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 29-a

Fraţilor, dacă vreunuia dintre fraţii cei mai cucernici, stând la pravilă sau umblând, i se întâmplă lui întunecare, şi fără de veste ar cădea, nu trebuie să ne minunăm de aceasta, nici să ne înspăimântăm, ci se cuvine, mai vârtos, să-L rugăm pe Dumnezeu cu toată inima ca să ne acopere pe noi întru toate. Că dacă Îi vom sluji Lui cu inimă adevărată, nu ne va lăsa pe noi să ne ispitim mai presus de putere, ci pe cei ispitiţi îi va izbăvi (I Corinteni 10, 13), că aşa este scris în psalm: *„Pe Cel Preaînalt L-a pus scăparea ta. Că vor veni către tine rele şi bătaie nu se va apropia de trupul tău. Că îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale. Şi pe mâini te vor ridica ca nu cândva să împiedici de piatră piciorul tău. Peste aspidă şi peste vasilisc vei păşi şi vei călca peste leu şi*

peste balaur. Că spre Mine a nădăjduit şi îl voi izbăvi pe el. Acoperi-l-voi pe el, că a cunoscut numele Meu. Striga-va către Mine şi îl voi auzi pe el. Cu dânsul sunt în necaz, scoate-l-voi pe dânsul şi îl voi slăvi pe el. Cu lungime de zile îl voi umple pe el şi îi voi arăta lui mântuirea Mea" (Psalmul 90, 9-16). Şi iarăşi: *„Cei ce nădăjduiesc spre Domnul sunt ca Muntele Sionului. Nu se va clătina în veac cel ce locuieşte în Ierusalim"* (Psalmul 124, 1). Şi iarăşi: *„Tânăr am fost şi am îmbătrânit şi nu am văzut pe cel drept părăsit, nici seminţia lui cerând pâine"* (Psalmul 36, 25).

Deci, întunecarea se face din fierberea cea prea iute a fierii şi din flegmă, când s-a înmulţit. Iar la unii şi din slăbiciunea şi obosirea trupului. Încă uneori şi diavolul face ceva din cele asemenea, când nu va putea, sau prin faptă sau prin cuvânt să biruiască pe frate, ca măcar printr-această măiestrie, ruşinându-l pe el, să-l alunge din locul de nevoinţă. Dar Domnul nu îl va lăsa pe el să fie ispitit mai presus de putere, ci degrabă va întări inima lui. Însă şi aceasta nu fără de rost şi la întâmplare se aduce asupra fratelui, ci când gândurile lui primesc răspândiri de mânie şi de vrajbă. Iar altul se dă în mâinile vrăjmaşului după îngăduinţa lui Dumnezeu, din pricina mândriei, când s-ar încredinţa pe sine amăgitoarelor gânduri ale vrăjmaşului, ce zice: „Iată te-ai făcut iscusit mai presus decât toţi oamenii şi nu este asemenea ţie din cei de pe pământ", şi altele decât acestea mai înalte, iar mai bine să zic mai cumplite. Şi încă şi asupra sa luându-şi faptele bune, şi nu lui Dumnezeu aducându-I cinstea, ca cel ce de Dânsul a fost ajutat! Deci, în acest fel se dă în mâinile celui ce ispiteşte, ca, certându-se, să-şi cunoască neputinţa sa şi să nu uite ajutorul Celui ce a zis: *„Când toate le veţi*

face să ziceți: Suntem robi netrebnici" (Luca 17, 10); *„Că cel ce se înalță pe sine, se va smeri"* (Matei 23,12; Luca 14, 11). Căci este cu neputință ca cei ce se tem de Domnul întru adevăr să fie stăpâniți de diavolul. Că diavolul se apucă să-i miște, dar nu poate să-i dezrădăcineze.

Așa s-a făcut și la Iov. A fost dat în mâinile ispititorului, dar nu a îndrăznit să se atingă de dânsul, pentru apărarea lui Dumnezeu (Iov 1, 12), măcar că luase stăpânire de la Dumnezeu să-l ispitească pe el precum ar vrea, afară de sufletul dreptului. S-a dat încă și Apostolului bold, pe îngerul satanii (II Corinteni 12, 7), dar l-a biruit prin Cel ce l-a iubit pe el, Domnul Iisus Hristos, pe Care Îl avea în suflet întru dragoste desăvârșită. Nu a fi neputincios cu trupul este biruire, ci a te afla neiscusit în ispite. Căci vedem că nici asupra porcilor nu are stăpânire vrăjmașul, fără de slobozenia lui Dumnezeu (Marcu 5, 12). Eu am văzut pe unul stând pe stâlp, pentru fapta bună. Oare, dacă ar fi avut vrăjmașul stăpânire să ucidă pe cine ar fi voit, au nu îndată l-ar fi surpat pe el împreună cu stâlpul? De aici cunoaștem că s-a sfărâmat tăria lui cu puterea cinstitei Cruci a Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Deci, să nu-ți fie frică, robule al lui Hristos, nici să nu te tulbure pe tine gândurile tale, nici să te depărtezi din locul unde sporești întru Domnul. Căci credem Celui a zis: *„Iar ai voștri și perii capului toți sunt numărați"* (Matei 10, 30; Luca 12, 7), și *„Iată, am dat vouă stăpânire a călca peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului, și nimic nu vă va vătăma pe voi"* (Luca 10, 19); căci săgeți de ale pruncilor s-au făcut rănile lor. Și când vei cădea în multe feluri de necazuri, nu te trândăvi, fiindcă zice proorocul: *„Doamne, întru*

necaz ne-am adus aminte de Tine. Și multe sunt necazurile drepților și din toate acelea îi va izbăvi pe ei Domnul" (Psalmul 33, 18). Pentru aceea și într-alt loc zice: *„Căutați la neamurile cele de demult și vedeți cine a crezut Domnului și s-a rușinat, sau cine a rămas întru frica Lui și a fost părăsit? Sau cine L-a chemat pe El și a fost trecut cu vederea? Că îndurat și milostiv este Domnul și lasă păcatele și mântuiește în vreme de necaz"* (Sirah 2, 10-12).

Vezi că frica de Dumnezeu este rod tare în fața vrăjmașului? Deci, să nu îți surpi rodul și nu vei fi prins. Ci, împreună cu proorocul, ia aminte la Iubitorul de oameni, strigând către bunătatea Lui: *„Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă rușinezi în veac. Întru dreptatea Ta izbăvește-mă și mă scoate. Pleacă spre mine urechea Ta, grăbește de mă scoate. Fii mie Dumnezeu apărător și casă de scăpare, ca să mă mântuiești. Că întărirea mea și scăparea mea ești Tu și pentru numele Tău mă vei povățui și mă vei hrăni. Scoate-mă-vei din cursa aceasta pe care mi-au ascuns-o mie, că Tu ești Apărătorul meu, Doamne. În mâinile Tale voi pune duhul meu, izbăvitu-m-ai Doamne, Dumnezeul adevărului"* (Psalmul 30, 1-5). Ca și El să ne zică ceea ce este scris: *„Eu voi fi cu tine și nu te voi lăsa pe tine, nici nu te voi trece pe tine cu vederea. Întărește-te și îmbărbătează-te!"*. Și iarăși zice: *„Nu îți fie frică de fața lor, nici să te temi înaintea lor, că Eu sunt cu tine, zice Domnul, ca să te scot pe tine"* (Ieremia 1, 17).

Deci, mulțumind iubirii Lui de oameni, să cazi înaintea Lui, zicând: *„Împins fiind, m-am povârnit să cad și Domnul m-a sprijinit. Tăria mea și lauda mea este Domnul și s-a făcut mie spre mântuire"* (Psalmul 117, 13). Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 30-a
Despre smerita cugetare

Iubite frate, dacă vei dobândi sporire, cât să stai tu în treapta cea de sus, nu uita smerita cugetare. Că dacă cândva ți se va întâmpla a te pogorî din treaptă, să afli calea și să nu cazi cădere de spaimă. Că aceasta se întâmplă unora dintru a lor nemulțumire, când nu înțeleg pe Cel ce le-a dăruit darul. Căci dacă ar fi cunoscut pe Făcătorul de bine, ar fi ascultat poruncile Lui; și dacă ar fi ascultat, nu ar fi căzut, precum este scris: *„Cel ce se înalță pe sine, se va smeri, și cel ce se smerește pe sine, se va înălța"* (Matei 23, 12). Pentru aceea și în psalm zice: *„Văzut-am pe cel necredincios înălțându-se și ridicându-se ca cedrii Libanului. Și am trecut, și iată nu era. Și l-am căutat pe el, și nu am aflat locul lui. Păzește nerăutatea și caută dreptatea, că urmași are omul făcător de pace"* (Psalmul 36, 35-37). Și iarăși zice: *„Domnul, mândrilor le stă împotrivă, iar smeriților le dă har"* (I Petru 5, 5). Pentru aceea și prin Apostolul poruncește, zicând: *„Nu pe cele înalte cugetându-le, ci împreună cu cei smeriți purtându-vă"*. Și într-alt loc zice: *„Nu te înălța pe tine, ca să nu cazi și necinste să-i aduci sufletului tău. Și va descoperi Domnul cele ascunse ale tale, în mijlocul adunării te va surpa pe tine, că nu te-ai apropiat de frica Domnului și inima ta este plină de vicleșug"* (Sirah 1, 29-31).

Pentru aceea, fraților, să ne sârguim a ne smeri sufletele noastre înaintea Domnului, ca să ne înalțe pe noi în vremea cercetării. Că El este *„Cel ce ridică de la pământ pe sărac și din gunoi înalță pe cel lipsit"* (Psalmul 112, 7). Căci cine nu vrea a se smeri pe sine de

bună voie, pentru evlavie, se va smeri fără de voie. Pentru că și la dreptul Iov este scris: *„La Dânsul este ținerea și tăria, la Dânsul știința și priceperea. El alungă pe sfetnici în picioarele goale și pe judecători îi aruncă pradă nebuniei. El destramă puterea împăraților și pune cingătoare de frânghie în jurul coapselor lor. El alungă pe preoți în picioarele goale și dă peste cap pe cei puternici. El taie vorba celor meșteri la cuvânt și ia mintea celor bătrâni. El face de ocară pe cei mari și slăbește încingătoarea celor voinici"* (Iov 12, 16-21).

Deci, să iubim smerita cugetare, iubiților. Că El a zis: *„Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară"* (Matei 11, 29-30). Așa, Binecuvântate! Așa Preaproslăvite! Așa, Milostive! Așa, Iubitorule de oameni, Bunule. Jugul Tău este foarte bun și sarcina Ta este ușoară pentru toți cei ce se apropie să-Ți slujească Ție cu inimă adevărată. Că Ție se cuvine slava și stăpânirea, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 31-a
Creștinul, se cuvine a fi îndelung-răbdător și nepomenitor de rău

Dacă s-ar întâmpla amărăciune, nu este prea rău pentru că s-a întâmplat, ci este cumplit și greu a petrece întru amărăciune.

Frate, dacă s-ar întâmpla să fii ocărât de cineva când tu nu ești de față, și venind altul ți-ar spune că fratele cutare te-a ocărât, tu, ca un înțelept, cunoaște a cui este îndemnarea și să nu te amărăști asupra fratelui

tău. Spune încă și celui ce ți-a vestit, așa: „Dacă m-a și ocărât, dar este fratele meu și eu sunt vrednic de ocară. Însă nu de la sine m-a ocărât pe mine, ci aceasta vrăjmașul a făcut-o, ca să arunce vrajbă între noi. Dar Domnul va surpa pe vicleanul, iar pe frate îl va milui și pe noi nu ne va lăsa".

Dacă, iarăși, și în față vei fi ocărât, nu te tulbura pentru aceasta, nici nu te porni degrabă spre mânie. Iar dacă pentru vreun lucru rău s-ar întâmpla să fii ocărât, să nu ne facem învârtoșați la inimă, ci mai vârtos să îndreptăm greșeala. Și dacă după îndemnarea vrăjmașului s-ar întâmpla aceasta, tu, ca cel ce știi lucrul, nu te mânia pe fratele tău. Căci dacă fiind ocărât, împotrivă vei ocărî, îndoit te-ai ocărât pe tine. Întâi, pentru că fiind ocărât nu ai suferit cu îndelungă-răbdare, iar al doilea, că, făcându-te obraznic, împotrivă ai ocărât.

Deci, când se va întâmpla a fi ocărât de cineva, nu te înfierbânta spre mânie, ci îndată, zâmbind cu buzele, printr-un râs cinstit, prefă întru tine mânia în pace. Însă este și râs care aprinde mânia aproapelui: *„Că nebunul, în râs lucrează cele rele"*. Și nu pentru acela zic eu, fraților, ci ca un doctor bun și iscusit să amesteci doctoria dragostei întru legătura păcii. Că foc pe foc nu îl stinge. Nu se cuvine a râde, ci prin dragoste și cinste și îndelungă-răbdare să biruiești pornirea dracului mâniei, căci scris este: *„Mânia bărbatului, dreptatea lui Dumnezeu nu lucrează* (Iacov 1, 20). Și în alt loc zice: *„Că pornirea mâniei lui este căderea lui"* (Sirah 1, 21). Iar dacă fratele tău nu se zidește, când tu zâmbești, ca să nu se stăpânească de mânie, în tot chipul să ne sârguim a tămădui pe frate. De vreme ce Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„De-ți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are*

ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului și du-te, întâi, și împacă-te cu fratele tău și atunci, venind, adu-ți darul tău" (Matei 5, 23-24). Și prin Apostolul poruncește, zicând: *„Pacea urmați-o cu toții și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul"* (Evrei 12, 14; Romani 12, 18).

Să nu te învețe pe tine vicleanul a zice: „Nu mă scârbesc a fi ocărât, ci fiindcă m-a ocărât înaintea fraților". Aceasta te tulbură pe tine, robule al lui Dumnezeu? Dar unde ți-ai lăsat arma ta, ostașule al lui Hristos? Și zic pentru cruce. Iar cruce este smerenia, precum este scris: *„Smeritu-S-a pe Sine, făcându-Se ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce"* (Filipeni 2, 8).

Voiești să-ți arăt ție, frate, că suntem datori a răbda cu mulțumire orice scârbă ce s-ar aduce asupra noastră, pentru Hristos? Hristos este viața noastră și mântuirea sufletelor noastre. Deci, cel ce pătimește pentru Hristos, pentru a sa mântuire și viață pătimește. Și să-ți arăt ție din oameni, asemenea nouă pătimași, că prin smerita cugetare au bineplăcut lui Dumnezeu. Și să-ți aduc ție pildă, mai întâi, din cei ce umblă după trup, apoi vom trece la cei duhovnicești. Te-a ocărât? Adu-ți aminte de luptători. Însă să lăsăm pe cei ce umblă după trup, și să trecem la cei duhovnicești.

Când David fugea de la fața lui Abesalom, fiul său, au nu, ieșind Șimei, a ocărât pe împăratul David înaintea tuturor celor ce mergeau împreună cu el? Au doară deosebi a ocărât pe împăratul? Dar nu numai l-a ocărât, ci l-a și blestemat și a aruncat cu pietre împotriva împăratului, încât și zicea oarecare din prietenii cei adevărați ai împăratului: *„Pentru ce blestemă câinele acesta mort pe domnul meu, împăratul? Voi merge și*

voi lua capul lui". Iar împăratul a zis către dânsul: *„Ce este mie și vouă, fiii Țeruiei? Lăsați-l pe el așa să mă blesteme pe mine, că Domnul i-a zis lui să blesteme pe David. Și oarecare a zis lui: Pentru ce ai făcut așa? Și el iarăși a zis: Că doar va vedea Domnul smerenia mea și îmi va răsplăti mie bune în locul blestemului în ziua aceasta"* (II Regi 16, 7-11). Vezi, iubite, că întru smerită cugetare drepții au slujit Domnului? Și dacă fiind împărat și prooroc, atâta sârguință și smerită cugetare a arătat, apoi în ce fel se cade a fi cei săraci și păcătoși? Mai adu-ți aminte și de nepomenirea de rău a lui David către Saul.

Deci și noi, iubiților, îndelung să răbdăm, purtându-ne unii altora sarcinile (Galateni 6, 2). Că cine este ostașul acela care, văzând pe ostașul cel împreună cu sine prins de potrivnici, nu se nevoiește și nu bate război cu potrivnicii, ca să-și scoată pe tovarășul său din mâinile celor ce l-au robit? Iar de nu va putea să-l scoată, atunci nu va plânge și nu va boci aducându-și aminte de prietenul său? Oare nu cu mult mai vârtos suntem datori noi a ne pune sufletele pentru alții? Fiindcă Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„Mai mare dragoste decât aceasta nu are cineva, ca sufletul său să-și pună pentru prietenii săi"*. Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 32-a
Despre patimi

Bărbatul ce își petrece zilele sale întru lenevire, pe sine se înșeală, fiindcă nu își aduce aminte nicidecum de bunătățile pe care le-a pregătit Domnul drepților, nici de

munca pregătită păcătoșilor, ci fără de frică pe sine se trimite la pieire. Într-unul ca acesta lucrează vicleanul toată pofta trupească. Și unul ca acesta nu poate înțelege, în ce fel nu înțelege poarta unei cetăți pe cei ce intră și ies printr-însa. Că, intrând pofta în mintea lui, i-a acoperit ochii. Iar cu cel nevoitor în multe feluri se luptă vrăjmașul.

Mai înainte de a se săvârși fărădelegea, vrăjmașul o micșorează pe dânsa în ochii lui. Iar mai ales pofta dulceții atât o micșorează pe ea, precum ar fi vărsat cineva un pahar de apă rece pe pământ. În acest fel micșorează vicleanul păcatul în ochii fratelui mai înainte de a-l săvârși. Iar după ce l-a săvârșit, atât de cumplit înalță vicleanul fărădelegea în mâinile celui ce a căzut, încât ridică asupra lui valurile deznădăjduirii. De multe ori încă și prin pilde năvălește asupra lui, unele ca acestea sfătuindu-l pe dânsul: „Ce ai făcut, ostenitorule în deșert? Acum îți voi arăta cui s-a asemănat lucrarea ta. În ce fel cineva sădindu-și vie, și îngrădind-o pe dânsa și păzind-o până ce a făcut rod, și după aceasta, sculându-se deodată și luând securea, a sfărâmat vița și, zdrobindu-se strugurii, vinul a pierit, acestuia s-a asemănat lucrarea ta". Acestea îi pune vicleanul în minte fratelui, vrând să-l cufunde întru adâncul deznădăjduirii.

Deci, iubite, mai înainte cunoscând aceste măiestrii ale vrăjmașului, fugi de păcat. Iar de te-ai și prins mai înainte în vreo cădere, nu petrece întru dânsa, ci scoală-te și întoarce-te către Domnul Dumnezeul tău și zi gândului viclean: „Deși butoaiele le-am sfărâmat și vinul l-am pierdut, dar via încă este și Stăpânul este îndelung-răbdător, mult-milostiv, îndurat și drept. Și nădăjduiesc că, ajutându-mi bunătatea Lui, iarăși voi îngriji și voi păzi via Lui și voi umple butoaiele Lui ca

şi mai înainte". Că zice prin Proorocul Isaia: *„De vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi. Şi de vor fi ca roşeala, ca lâna albă le voi face. Şi de veţi voi şi mă veţi asculta pe Mine, bunătăţile pământului veţi mânca. Iar de nu veţi vrea, nici nu Mă veţi asculta pe Mine, sabia pe voi cu totul vă va mânca, că gura Domnului a grăit aceasta"* (Isaia 1, 18-20). Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 33-a
Cum se cuvine a mângâia pe cei împuţinaţi la suflet

Un frate îşi căuta pe al său frate şi, aflându-l, i-a zis: „Unde ai fost, frate?". Iar el a răspuns, zicând: „Cutare frate era necăjit şi m-am dus să-l mângâi pe el". Zis-a lui fratele: „Dacă pentru Domnul te-ai dus, ai plată, că sunt unii care par că mângâie şi împreună pătimesc şi nu cunosc că mai vârtos necăjesc şi spre vătămare se duc". Iar fratele a zis: „În ce fel este cel care mângâie aşa pe fratele spre vătămare?". Zis-a lui fratele său: „De va fi duhovnicesc cel ce mângâie, nu spre vătămare se duce, ci spre mare folos, iar cel ce are înţelegere trupească, acesta nu va folosi". Fratele a zis: „Aş fi dorit a cunoaşte ale amândurora graiurile, ca nu cumva, vrând eu a folosi pe fratele, să îl vatăm pe el". Şi a zis lui fratele său: „De la Domnul să cerem îndurări amândoi, ca să trimită darul Său în inimile noastre, că fără de darul Lui, omul este neputincios spre împlinirea faptelor bune".

Deci, ascultă: Cel ce are înţelegere trupească, mergând spre mângâierea fraţilor, unele ca acestea pune

înainte: „Ce ai, fratele meu?". Iar el zice către dânsul: „Am cerut de la econom cele pentru trebuinţa mea şi nu mi-a dat". Sau pe alt frate îl aduce înainte, ca pe unul ce cu nedreptate l-a scârbit pe el. Şi acestea auzind, cel ce a venit spre mângâiere strigă, zicând: „Şi pentru ce acesta necinsteşte pe cineva? Că şi mie, în altă zi, acestea mi-a făcut şi m-a necinstit. Se cinsteşte de noi şi nu pricepe, nici nu voieşte să se îndrepteze pe sine. Şi socotesc egumenii că numai aici este cu putinţă a se mântui? Sau: Aici nu poate să se mântuiască omul! Mă duc şi eu de aici şi mă voi izbăvi de oamenii aceştia". În acest fel mai mult îl vatămă pe fratele cu aceste cuvinte. Iar dacă se vor afla şi alţii robiţi de acelaşi gând, mai rău strică gândul fratelui. De multe ori însă se întâmplă să aibă şi vin, şi nu încetează să bea până ce nu se vor îmbăta, luptându-se între ei prin cuvinte. Se întâmplă uneori de se iau şi la bătaie. Unii şi în acel loc adorm, din multa băutură de vin.

Fratele zice: „Aş vrea să ştiu şi graiurile celor duhovniceşti, ca să îmi aleg pentru mine cele mai bune". Iar el a răspuns: „Cel duhovnicesc, când vrea să se ducă spre sfătuirea fratelui, mai înainte de toate şi mai înainte de a ieşi din chilia lui, stă la rugăciune, ca să-i sporească Domnul calea lui. Şi venind la uşa fratelui, bătând, îi pune metanie. Şi, fiind poftit, intră şi stă la rugăciune, iar după aceasta şed, tăcând. Apoi zice stăpânul chiliei către fratele: „Bine ai venit; să ne binecuvintezi pe noi!". Răspunde fratele: „Eu mă binecuvintez de la cucernicia ta. Deci, te rog pe tine, binecuvântatule de Domnul, ce este ceea ce ai?". Iar el îşi spune gândurile, sau că oarecare frate l-a scârbit pe el.

Auzind fratele acestea, zice: „Doamne ajută, căci vrăjmaşul nu voieşte să se liniştească cineva". Şi iarăşi

zice: „Iubite, unde nu sunt necazuri? Unde nu este osteneală? Mirenii, nu se ostenesc? Corăbierii, pe mare călătorind, nu se primejduiesc? Ostaşii, în războaie nu se rănesc? Şi cum noi ne împuţinăm crezând că numai noi ne necăjim? Mirenii, în cele lumeşti se ostenesc, cei duhovniceşti în lucruri duhovniceşti se necăjesc. Dar scârba lumii moarte lucrează, iar scârba cea după Dumnezeu, pocăinţă spre viaţă veşnică. Deci şi noi, fiind necăjiţi, să nu ne împuţinăm, căci scris este: *«Necazul vostru întru bucurie se va schimba»* (Ioan 16, 20). Şi tu aceleaşi ai răbdat mai înainte şi acum în trup le săvârşeşti.

Adu-ţi aminte că te-ai lepădat de lume şi de voile tale, iar acum un cuvânt nu suferi? Şi pentru aceasta voieşti şi de mănăstire a te depărta? Aşa, vrăjmaşul, gândul smeritei cugetări l-a jefuit şi pentru aceasta patimile cumplit se ridică asupra noastră. Că pătimind pentru tine, grăiesc acestea. Şi de unde s-a întâmplat pricina? Cu adevărat: sau pentru mâncare, sau pentru băutură, sau pentru că nu suferim un cuvânt. De atâtea te-ai lipsit şi gunoaie le-ai socotit, ca pe Hristos să-L dobândeşti, şi iarăşi vrei să ţi se cufunde mintea în patimile cele vechi? (Filipeni 3, 8). Că dacă înfrânarea nu o vom iubi şi voia noastră nu o vom tăia, nu este la noi îndrăzneală a zice: *«Iată, noi am lăsat toate şi am urmat Ţie»* (Matei 19, 27).

Adu-ţi aminte în ce fel erai când ai venit la poarta mănăstirii, fierbând cu duhul întru frica Domnului. Dar poate voieşti să zici: «Oamenii aceştia au răzvrătit gândul meu». Vrei să-ţi arăt, iubite, că din lenevirea noastră s-a întâmplat pricina? Lot locuia în Sodoma şi nu a pierit împreună cu dânşii (Facerea 19, 66). Iar Ghezi slujea Proorocului Elisei şi a greşit (IV Regi 5, 27).

Asemenea şi Samuil, stătea lângă Eli şi împreună cu fiii lui petrecea (I Regi 2, 24). Aceia au căzut, iar el s-a mântuit, că iubea pe Domnul întru adevăr. Şi Iuda Iscarioteanul, împreună cu ucenicii urma Domnului, dar a vândut pe Dascălul şi Domnul Slavei în mâinile celor fără de lege (Matei 26, 47).

Deci, să nu urmăm sfatul vrăjmaşului ce ne sfătuieşte cu părute pricini binecuvântate spre răsturnarea sufletelor noastre. Că avem pilde din Dumnezeieştile Scripturi, a lua aminte la sine fiecare, ori împreună cu drepţii petrecând, ori cu păcătoşii. Şi cu drepţii împreună locuind, cu dreptate şi cu cuvioşie să vieţuim; iar dacă şi cu păcătoşii, să ne sârguim. Nu ca lucrurile acelora să le râvnim, ci aceştia să fie atraşi de noi la calea mântuirii, ajutând darul. Să auzim Dumnezeieştile Scripturi şi să râvnim petrecerea Sfinţilor Părinţi, ca să se vindece sufletul nostru. Şi nu numai când le auzim să luăm umilinţă şi după puţină vreme cele mai rele să le facem, că cel ce aşa primeşte cuvântul, niciodată nu va aduce roadă, neavând rădăcină întru dânsul. *«Şi tot pomul care nu face roadă bună, se taie şi în foc se aruncă»* (Matei 3, 10). Ca nişte neputincioşi să auzim sfatul bărbaţilor ce se tem de Domnul, care spre sănătate povăţuiesc pe suflet. Şi să nu ne asemănăm celor care doresc să audă numai ceea ce voiesc, ca să nu ne ticăloşim, alipindu-ne de gândul relei cugetări.

Zis-a oarecare din sfinţi: «De vei vedea pe cel tânăr cu voia sa suindu-se la cer, ţine-l pe el, că îi este lui de folos». Şi aceasta înţelege-o şi pentru cel bătrân cu anii, dar tânăr cu priceperea, că zice în Paremii: *«Căile nebunilor sunt drepte înaintea lor, iar cel înţelept va primi sfătuire»* (Pilde 12, 15). Să auzim încă şi pe cel ce zice: *«Tineri, supuneţi-vă bătrânilor. Toţi*

între voi cu smerita cugetare să vă împodobiți, că Dumnezeu mândrilor le stă împotrivă, iar smeriților le dă dar» (I Petru 5, 5; Iacov 4, 6). Căci sunt unii care se par înțelepți și nu primesc să se supună celor cu adevărat înțelepți și care au cunoștința lui Dumnezeu. Pe aceștia Apostolul îi numește cuvântători deșerți și amăgiți cu mintea, zicând: *«Că sunt mulți cuvântători deșerți, nesupuși și amăgiți la minte»*. Iar pe altul de multe ori îl sfătuiește gândul și-i zice: «Cum? Tânăr ești! La bătrânețile tale te vei pocăi». Și de va ajunge să îmbătrânească, îi aduce lui gândul iarăși: «Acum ai îmbătrânit și ai trebuință de odihnă».

Drept aceea este nevoie, iubite, ca să slujim Domnului cu frică și cu cutremur în fiecare zi. Cine ne va zice nouă că vom ajunge la bătrânețe? Și dacă vom îmbătrâni, cine ne va încredința că vom afla gândul bun, dacă de aici ne lenevim de mântuirea noastră? Să auzim pe Domnul, zicând: *«Privegheați și vă rugați că nu știți nici ziua, nici ceasul»* (Matei 25, 13).

Noi, pentru trândăvirea noastră, socotim greu jugul cel bun al Domnului. Câți ți se pare, iubite, că sunt în lume în multe feluri strâmtorați? Fiii unora întru amanet fiind puși, iar ai altora fiind căzuți în stăpânirea celor răi și vânduți în robie, slujesc celor mai ticăloși decât dânșii în pământ străin. Iar alții, aruncați în târguri și în ulițele cetății, dezbrăcați, de frig și de arșiță sunt necăjiți. Iar nouă nu ne este destul că avem acoperământul acesta, pe care Domnul ni l-a dăruit, și negrija de lucrurile cele lumești? Aceasta să ne aducem aminte și să nu lepădăm darul lui Dumnezeu și facerile Lui de bine, că ne-a învrednicit pe noi acestui jug bun. Am cerut și nu ne-a dat nouă? Și cine știe că nu s-ar fi făcut nouă aceasta spre folos? Să zicem și aceasta: «Oare, nu

știe oricare dintre noi că nu a ascultat pe Domnul și Domnul, văzând, îndelung a îngăduit?». Iar pentru egumeni, la Domnul să lăsăm, *«că toți vom sta înaintea divanului lui Hristos»* (Romani 14, 10); *«Că Dumnezeu nu este părtinitor»* (Fapte 10, 34).

Deci, scoală-te și încinge-te pe tine și să nu mai cazi împreună cu gândurile. Ascultă de cel ce zice: *«Nu te birui de cel rău, ci biruiește pe cel rău cu cel bun»* (Romani 12, 21). Vai mie, păcătosului, iubite! Domnul Slavei atâtea a răbdat pentru noi! Ce putem, după vrednicie, a-I aduce Lui pentru pătimirile care a răbdat pentru noi? Să cădem la Dânsul din tot cugetul, cerând răbdare de la bunătatea Lui. *«Că prin multe necazuri se cade nouă a intra în împărăția cerurilor»* (Fapte 14, 22). Că a zis Mântuitorul ucenicilor Lui: *«Iar voi vă veți scârbi și scârba voastră întru bucurie se va întoarce. Femeia, când naște, scârbă are, că i-a venit ceasul ei. Iar după ce se va naște pruncul, nu își mai aduce aminte de ceasul acela, pentru bucurie, căci s-a născut om în lume. Și voi scârbă veți avea. Însă iarăși vă voi vedea pe voi și se va bucura inima voastră și bucuria voastră nimenea nu o va lua de la voi»*" (Ioan 16, 20-22).

Și așa, întărind pe frate cu cuvântul adevărului, după dăruirea darului, amândoi mulțumesc Domnului. Iar de s-ar întâmpla și ar gusta împreună, cu toată cucernicia mănâncă și beau, pentru osteneala trupului și nu pentru ca să se îmbete de vin, *„întru care este curvia"* (Efeseni 5, 18). Și, făcând lucrul Domnului, se întoarce la chilia sa, slăvind pe Dumnezeu pentru schimbarea fratelui. Că lui Dumnezeu se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 34-a
Se cuvine ca fratele care citeşte să priceapă şi cu iubire de osteneală să facă aceasta, căci Dumnezeu este de faţă

Iubite, dacă îţi va porunci să citeşti ca să audă frăţimea, însemnează cu dinadinsul unde a sfârşit cel ce a început. Şi, luând cuvântul, începe citirea, ca să fie şi citirea ca un lanţ împletit cu aur. Că cel ce nu bagă de seamă la vreun cuvânt şi pierde stihurile, acesta nu vrea nici a se învăţa precum trebuie, nici a învăţa pe cei ce iau aminte, fiindcă numai sfârşitul cuvântului îl caută şi când să se sfârşească citirea.

Tu, dar, iubite, fii treaz, ca şi pe tine să te foloseşti prin citire şi pe cei ce te ascultă. Dacă, fără de veste ţi se va porunci să citeşti, din partea stângă începe citirea, iar de este începutul cuvântului, zi titlul, că aşa va fi cunoscută cea citită. Iar dacă ţi-ai câştigat vreo carte bună şi dreaptă la stihuri, cercetează-o pe dânsa, ca nu cumva să se afle întru dânsa împiedicare celui ce o citeşte sau o şi prescrie.

Sfătuirea a 35-a
Despre feciorie şi întreaga înţelepciune

Aşa sfătuieşte vicleanul pe frate sau pe soră: „Iată, în tot ceasul te superi de curvie. Până când suferi osteneală şi îndelung-rabzi?". Fratele zice: „Până când va căuta Dumnezeu spre smerenia şi osteneala mea şi-mi va lăsa toate păcatele mele". Vicleanul zice: „Dar, ca să nu mai ai război, împlineşte-ţi pofta o dată şi iarăşi te

vei pocăi, că acest lucru nu este nimic". Fratele zice: „Nu am trebuinţă de la tine a mă învăţa pentru pocăinţă, căci eu ştiu că pocăinţa este pusă omului până la suflarea cea mai de pe urmă, pentru multa iubire de oameni a lui Dumnezeu. Iar pentru acestea care ai zis, că nu este nimic lucru, dacă mă voi arăta înaintea Dumnezeului meu neiscusit întru acest lucru mic, cu cât mai vârtos mă voi arăta neiscusit dacă va veni asupra mea ispită mai mare decât aceasta".

Vicleanul zice: „Dar este lucru de nimic şi nu mai ai trebuinţă a te pocăi". Fratele zice: „Şi cine îmi zice că dacă voi strica trupul meu, voi afla vreme de pocăinţă? Au nu voi fi tras împreună cu cei ce lucrează fărădelegea? Că umbră este viaţa noastră pe pământ (Iov 8,9). Că ce este dacă eu voi lua o sabie şi mă voi ciunti?". Vicleanul zice: „Dar lucrul poftei nu este nimic, ci aşa ca un ceas şi îndată a trecut". Fratele zice: „Ascultă, vrăjmaşule al vieţii şi luptătorule al sufletelor, ce fel de cinste este pregătită la Dumnezeu celor ce pe acest lucru mic, despre care ai zis, l-au biruit prin cucernicie, şi ce fel de muncă şi necinste este pregătită la Dumnezeu celor ce de acest lucru mic s-au biruit? În ce fel era înţeleptul Iosif? Oare nu biruind patima aceasta se laudă din neam în neam, în ceruri şi pe pământ, iar defăimarea egiptencei de-a pururea se batjocoreşte? (Facerea 39, 7-8). La fel şi fericita Susana se laudă din neam în neam, până în veac, pentru că şi-a biruit pofta. Că nu s-a abătut la căderea sa, nici de îngrozirea morţii temându-se nu şi-a vândut întreaga înţelepciune. Iar bătrânii şi judecătorii poporului, care se păreau că ocârmuiesc poporul, biruindu-se de patima aceasta şi fiind împroşcaţi cu pietre au murit, lăsându-şi nume rău în neamurile cele de pe urmă.

Au nu ştii, diavole, că dacă se va obişnui fiara a mânca carne, se face mai cumplită spre patimă? Şi tu mă sfătuieşti pe mine zicându-mi că «dacă îţi vei împlini o dată pofta ta nu te vei mai supăra»? Domnul Dumnezeu, Cel ce a dat oamenilor Duhul Său cel Sfânt, să te certe pe tine, că pândeşti ca un leu, vrând să înghiţi sufletul prin păcat. Dar Mântuitorul nostru Iisus Hristos nu îţi va da ţie loc, că este iubitor de oameni, puternic şi milostiv".

Vicleanul pune înainte: „Lucrul acesta nu este nimic, şi pentru ce te mai necăjeşti?". Fratele zice: „Mă necăjesc că amăgeşti pe oameni, că dulcele tău este amar, porunca ta este groapă de rele, iar darurile tale sunt pline de moarte şi de pieire. Pentru acestea mă sfătuieşti pe mine să lepăd Darul Domnului şi să scârbesc pe Duhul Sfânt, întru Care m-am pecetluit în ziua izbăvirii! (Efeseni 4, 30).

Îmi zici că «nimic nu este lucrul», şi mă sfătuieşti ca mădularele lui Hristos să le fac mădulare ale curviei, şi mă sfătuieşti pe mine ca într-o clipă să pierd bogăţie fără de moarte?! Îmi zici să mă lepăd de sfinţenie, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul?" (Evrei 12, 14).

„Nu este nimic lucrul". „Mă sfătuieşti să întărât pe Domnul, ca să aud în ziua cea înfricoşată, înaintea înfricoşatului divan al lui Dumnezeu, de la Dreptul Judecător: «Rob viclean şi iubitor de dulceţi, mai mult decât iubitor de Dumnezeu, ai pângărit pământul Meu cu fărădelegile şi cu păcatele tale». Şi îmi zici mie «că lucrul nu este nimic»?! Dar este scris: *«Dumnezeu n-a cruţat pe îngerii cei ce au greşit, ci, legându-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziţi spre judecată, şi n-a cruţat lumea veche, ci a păstrat numai pe Noe, ca al optulea propovăduitor al dreptăţii, când a adus potopul peste cei fără de credinţă, şi cetăţile Sodomei şi Gomorei, osândindu-le la nimicire, le-a prefăcut în cenuşă, dându-le ca o pildă nelegiuiţilor din viitor»* (II Petru 2, 4-6). Şi îmi zici «că nu este nimic lucru»?! Cine, fiindu-ţi ascultător şi fiind robit de păcat, a petrecut în lucruri bune zilele sale şi a moştenit împărăţia cea fără de sfârşit? Iar cel ce a urmat căii lui Hristos, se bucură totdeauna şi se veseleşte întru Duhul Sfânt, aşteptând fericita nădejde a Marelui şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Şi ştiu că de mă vei birui, nu voi scăpa de scârbă, şi tu te vei duce să veseşti pe tatăl tău, satana, bucurându-te împreună cu el de căderea mea, iar eu mă voi ruşina în ceruri, dacă voi face aceasta. Şi mă minunez de tine, diavole, că amăgeşti pe oameni să aleagă mai bine această puţină dulceaţă, decât viaţa cea veşnică. Domnul este tăria noastră şi ajutorul nostru. Domnul este scăparea noastră şi sprijinitorul. Domnul este scutitorul nostru şi nu ne vom teme de tine".

Deci, nevoieşte-te, iubite. Adu împotriva lui frica gheenei şi amărăciunea muncilor, ca să nu te înşele pe tine cu măiestria lui. Dar poate va zice cineva: „Şi de unde voi cunoaşte frica gheenei?". Omeneşte zic: Oare nu ai intrat cândva în baie? Oare nu ai văzut acolo bărbaţi slăbănogiţi de boală şi aruncaţi în apă? Iar în văpaia aceea care va primi pe păcătoşi, nu va sta aproape nici aducătorul de apă, nu va fi nici uşă de ieşire, nici lumină, nici vânt de răcorire; chiar dacă va striga cineva cu mare glas, fiind cuprins de văpaie, nu va fi cine să ajute sau să mângâie, pentru că se va osândi pentru faptele sale. Că scris este: *„Judecata este fără de milă pentru cel care n-a făcut milă"* (Iacov 2, 13). Oare nu ai văzut cuptorul ce arde dedesubtul băii? Iar în focul acela veşnic, în loc de lemn şi de papură şi de trestie,

păgânii și păcătoșii se vor arde cu dumnezeiescul foc. Că păcatele lor se scriu asupra lor și mai cumplit aprind văpaia asupra lor. Că scris este: *„Urgie și mânie, necaz și strâmtoare va fi peste tot sufletul omului ce a lucrat răul, al iudeului mai întâi și al elinului. Iar slava și cinstea și pacea la tot cel ce lucrează binele, iudeului mai întâi și elinului. Că nu este părtinire la Dumnezeu"* (Romani 2, 9-11).

Pentru aceasta, iubiților, să ne trezvim întru rugăciuni către Domnul și întru milostenii, cu toată smerita cugetare, până mai avem vreme, ca să ne izbăvim de răutățile cele mai sus zise. Că Domnul voiește, pentru multa Lui bunătate, ca noi toți să ne mântuim (I Timotei 2, 4). Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 36-a
Despre curăție

Aseamănă pe curăție, iubite frate, cu finicul; că finicul are inima sa albă, iar împrejurul lui sunt numai viermi care înconjură albiciunile lui. Deci se cuvine să avem dragoste curată către toți oamenii, îndeosebi către cei de credința noastră (Galateni 6, 10). Iar către oamenii cei potrivnici și iubitori de dulcețe, asprime, însă întru cunoștință, în întreaga înțelepciune și pace, precum zice Apostolul: *„Iar robul Domnului nu se cuvine a se lupta, ci blând a fi către toți, învățător, nepomenitor de rău, întru blândețe pedepsind pe cei ce se pun împotrivă, ca doar le va da lor Dumnezeu pocăință spre cunoștința adevărului și să se izbăvească din cursa diavolului, de care sunt vânați spre voia lui"* (II Timotei 2, 24-26).

O, curăție, care urăști desfătarea, răsfățarea, împodobirea trupului și înfrumusețarea hainelor! O, curăție, urâtoarea bucatelor celor scumpe și alungarea beției! O, curăție, înfrânarea ochilor, și care povățuiești tot trupul de la întuneric la lumină! O, curăție, care stăpânești pe trup și îl robești și către cele cerești privești cu ochi ascuțiți! O, curăție, născătoarea dragostei și a petrecerii îngerilor! O, curăție, care ai inima curată, grumazul dulce și fața luminată! O, curăție, care pe iubitorul de Dumnezeu l-ai înălțat în pământ străin, încât, pe cei ce l-au cumpărat pe el, i-ai răscumpărat! O, curăție, dar al lui Dumnezeu, pildă de bunătate, de învățătură și de cunoștință! O, curăție, care bucuri inima celui ce te are pe tine și sufletul îl întraripezi spre cele cerești! O, curăție, care izvorăști bucurie duhovnicească și risipești scârba! O, curăție, care urăști cele rele și cele bune le iubești! O, curăție, care micșorezi patimile și lucrezi nepătimirea! O, curăție, care pe drepți îi luminezi și pe diavolul îl întuneci și către plata chemării celei de sus întru Hristos iute alergi (Filipeni 3, 14).

O, curăție, care alungi trândăvia și agonisești răbdarea! O, curăție, sarcină ușoară, care de ape nu te cufunzi, și bogăție veșnică, ascunsă în sufletul omului iubitor de Hristos, pe care o va afla în vreme de nevoie cel ce o are pe aceasta! O, curăție, avuție bună, care nu te vatămi de fiare și nu te arzi de foc! O, curăție, care ții în mâini bogăție nemincinoasă și alungi împuținarea! O, curăție, căruță duhovnicească, ce înalți pe cel ce te are! O, curăție, care găzduiești în sufletele celor blânzi și smeriți, și îi faci oameni ai lui Dumnezeu! O, curăție, care înflorești ca trandafirul în mijlocul sufletului și toată casa lui o umpli de bună mireasmă! O, curăție, înainte-mergătoare și împreună-lucrătoare cu Sfântul

Duh! O, curăţie, care pe Dumnezeu Îl înduplеci şi făgăduinţele Lui le primeşti şi înaintea tuturor oamenilor ai aflat dar! Pe aceasta au iubit-o sfinţii; pe aceasta iubind-o Sfântul Ioan Evanghelistul, s-a învrednicit a se culca pe pieptul Domnului Slavei (Ioan 13, 25). O, curăţie, care nu numai întru cei de-a pururea feciorelnici te odihneşti, ci şi întru cei căsătoriţi!

Deci, pe aceasta şi noi, robi binecuvântaţi ai Mântuitorului, să o iubim cu toată inima, ca să bucurăm pe Duhul lui Dumnezeu, Cel ce locuieşte întru noi. Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 37-a

Despre a nu răspândi ochii, ci mai mult să avem privirea jos, iar sufletul sus, către Domnul. Cum se biruieşte dracul curviei

Nu numai prin depărtarea de bucate, ci şi prin oprirea ochilor, ca să nu vadă deşertăciuni, se surpă dracul curviei, că în ochiul cel neînfrânat este preacurvia, după cum şi Domnul a mărturisit: *„Amin zic vouă, că tot cel ce caută la femeie spre a o pofti pe ea, iată, a preacurvit cu dânsa în inima lui”* (Matei 5, 28). Pe această preacurvie o dezrădăcinează cel ce îşi are ochiul jos, iar sufletul către Domnul; şi cel ce şi-a stăpânit pântecele, şi-a stăpânit şi privirea. Căci cumplit vânzător este ochiul cel împrăştiat, iar celelalte patimi dintru aceasta se aprind. Însă războiul privirii chinuieşte pe suflet şi când este de faţă şi când nu este, arzând mintea cu pofta.

Adică, ce zic, iubiţilor? A auzit cineva dulce glăsuire de muzică şi a trecut. Apoi a auzit glas de jale; şi plânsul a alungat dulcea glăsuire a muzicii. Încă, la fel: a gustat cineva miere şi apoi a gustat ceva amar, iar amărăciunea a luat dulceaţa mierii din gâtlej. La fel şi mirosirea. A mirosit cineva vreo dulceaţă oarecare, apoi a mirosit şi împuţiciune. Şi împuţiciunea a luat dulceaţa mirosirii. Apoi, iarăşi: s-a atins cineva de apă rece, după aceea s-a atins de apă fierbinte, iar căldura fierbinţelii a înlăturat răceala apei. Dar războiul ochiului răspândit arde mintea cu pofta, şi fiind şi nefiind materia de faţă. Încă şi visuri nălucеşte în inimă, fiindcă dracii zugrăvesc ispita în cuget şi războiesc mintea, închipuind în imaginaţie ispita. Pentru aceasta proorocul se roagă, zicând: *„Întoarce ochii mei ca să nu vadă deşertăciune”* (Psalmul 118, 37), că înşelăciunea poftei schimbă mintea cea fără de răutate, şi a birui ochii este toată osteneala dracilor.

Deci, când vine dracul să închipuiască ispita şi să zugrăvească în cugetul tău frumuseţea vreunei femei pe care ai văzut-o vreodată sau ceva din cele asemenea, adu în mijloc frica de Dumnezeu şi gândul la cei ce dorm în morminte. Gândeşte-te la ziua ieşirii tale, când sufletul tău se va despărţi de trup. Ia în minte înfricoşatul şi groaznicul glas pe care îl vor auzi cei ce s-au lenevit la lucrurile dreptăţii şi poruncile lui Hristos nu le-au păzit: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui, unde este plângerea şi scrâşnirea dinţilor, întru întunericul cel mai dinafară”* (Matei 25, 41; 22, 13). Adu-ţi aminte de viermele cel neadormit şi de munca cea fără de sfârşit (Marcu 9, 44). Acestea gândindu-le şi pomenindu-le, pofta dulceţii se va risipi din cugetul tău, precum se risipeşte ceara de faţa focului, că diavolii nu pot sta împotriva fricii de Dumnezeu. Căci cel ce nu se

împotriveşte poftei, ci se răspândeşte cu neînfrânare, slobozindu-şi ochii, negreşit şi-a plecat şi cugetul spre patimi. Şi de n-ar fi fost ruşinea omenească, de multe ori şi trupul şi l-ar fi stricat.

Deci, de nu se va trezvi unul ca acesta şi de nu va pune înaintea ochilor săi frica de Dumnezeu, nu va întârzia să-şi strice şi trupul. Că acestui drac ce sfătuieşte a răspândi ochii, alt drac îi urmează care, fireşte, cu trupul lucrează păcatul. Că dacă va vedea cel de al doilea pe cel dintâi că a putut pleca sufletul spre răspândire, îndată începe a-l sfătui să lucreze păcatul şi cu trupul. Şi începe întru acest fel a sfătui şi a zice către cel biruit de ochi: „Iată, cu voia ai păcătuit şi cu inima ai preacurvit. Acum şi din poruncă ai căzut şi păcatul încălcării de poruncă ţi s-a scris. Deci, acum, împlineşte-ţi pofta, că aceeaşi este şi a lucra şi a gândi. Deci, îndulceşte-te de pofta ta". Dar tu să nu te pleci socotelilor lui, fiindcă zice Apostolul: *„Că gândurile lui nu ne sunt necunoscute"* (II Corinteni 2, 11), căci întru aceasta voieşte să vâneze sufletul tău.

Ascultă o pildă pentru aceasta: „Un tânăr oarecare, având trei fecioare iubite, s-a dus într-o ţară îndepărtată. Şi zăbovind el, una din fecioare şi-a luat bărbat. A doua, biruindu-se, a curvit şi a rămas îngreuiată. Iar cealaltă fecioară a zis întru sine: «De nu m-aş ruşina de oameni, şi eu mi-aş lua bărbat». Şi a început fecioara a se năluci în nişte gânduri ca acestea. Dar şi-a adus aminte de tânărul din călătorie, de la care luase arvuna împreună cu celelalte fecioare. Şi, căindu-se, a plâns pentru gândurile rele ce s-au suit în inima ei". Deci, când va veni tânărul, care dintre cele trei fecioare îi va fi lui bine-primită? Oare nu cea de pe urmă, care numai a gândit şi nimic rău nu a lucrat, ci încă s-a şi pocăit pentru gândirea cea rea?

Pentru aceasta este nevoie a zice dracului ce sfătuieşte spre fapta păcatului celui fără de lege: „Deşi cu ochiul am căzut şi cu inima am preacurvit, însă pe această inimă care a preacurvit cu suspinuri negrăite o voi zdrobi, şi voi spăla cu lacrimi ochiul ce a căzut, căci *«inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi»*" (Psalmul 50, 18). Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 38-a
Despre plăcuta pătimire

Monahule, oare aşa ai făgăduit să placi lui Hristos, adică a nu suferi cu vitejie ispitele şi necazurile ce vin asupra ta de la cei potrivnici, nici a primi certările şi sfătuirile de la întâistătătorul tău? Ia aminte la ce zice Apostolul: *„Iar dacă sunteţi fără de certare, de care toţi au parte, atunci sunteţi fii din curvie"* (Evrei 12, 8). Ai fost bătut? Bucură-te! Multă este plata. Că şi Apostolii, când vesteau lumii mântuirea, erau bătuţi ca nişte făcători de rele (Fapte 5, 40), şi nu se mâniau, nici nu slăbeau în credinţă, ci se bucurau că s-au învrednicit a fi necinstiţi pentru numele Lui. Deci şi tu bucură-te că te-ai învrednicit a fi necinstit pentru numele Lui.

Dar poate va zice cineva din cei mai leneşi: „Mă scârbesc că mi s-a întâmplat aceasta, după ce m-am ostenit atât de mult!". Aceasta te scârbeşte pe tine, robule al Domnului? Din aceasta poţi să te cunoşti pe tine dacă, după atâţia ani, ai biruit patimile. Te-ai bucurat când a venit asupra ta necinste? Nu te-ai înălţat când ai fost slăvit? Că dacă la oarecare i se pare că este ceva, nimic fiind, pe sine se înşeală, că iscusinţa

cârmaciului se arată în vremea furtunii. Căci cel ce se făleşte şi zice că „am atâţia ani în viaţa monahicească", iar lucrarea cinului nu o arată, nici chipurile vieţii celei cinstite nu şi le-a împlinit, acesta este ca cel ce poartă uneltele al căror meşteşug încă nu le-a învăţat.

Ai îmbătrânit în chipul monahicesc? Atunci, ca cel ce eşti iscusit în viaţa aceasta, fă-te pildă bună celor tineri şi neiscusiţi; iar dacă eşti nou începător, supune-te celor mai bătrâni. Că dacă ostaşii se supun împăratului celui pământesc, povăţuitorilor şi voievozilor lor, oare cu cât mai mult ni se cuvine a ne supune? Nu numai de frică, ci şi pentru conştiinţă (Romani 13, 5). Că dacă cei care trupeşte ostăşesc arată toată sârguinţa ca să slujească celor mai mari ai lor, cum tu, care şi de viaţă te-ai lepădat, suferi a te târî de nişte patimi ca acestea, învârtoşându-te şi nesupunându-te şi lepădând certarea cea întru Hristos? Şi încă pofteşti laudele şi slavele sihaştrilor celor desăvârşiţi, dar fugi de ostenelile prin care aceştia s-au făcut cinstiţi.

Pentru ce suferi a pierde atâta linişte şi osteneală? Pentru o zi sau un ceas de plăcere? Dacă singur te vei ucide pe tine, oare cine va fi cel ce te va milui pe tine? Aceasta este lauda ta? Aceasta este iscusinţa ta, că dacă s-ar întâmpla un mic necaz te lepezi de chipul monahicesc, întrarmând pe vrăjmaşul asupra ta, prin însăşi lenevirea ta? Nu, frate! Să nu dai spatele vrăjmaşilor, ci stai împotrivă şi bate război şi vor fugi de tine. Căci eu socotesc că cel ce a primit asupra sa purtarea ta de grijă, nu se bucură de necinstea ta, ca cel ce va da seamă Domnului pentru tine, ci bucurie îi va fi lui dacă te va pune pe tine desăvârşit înaintea Domnului.

Deci, vino-ţi întru tine, iubite, şi întoarce-te la odihna ta. Îmbracă-te cu platoşa credinţei şi pune-ţi

coiful mântuirii, ia-ţi sabia Duhului Sfânt, Care este cuvântul lui Dumnezeu (Efeseni 6, 14-17). Fă-te chip de blândeţe fraţilor celor de un suflet. Să se minuneze şi cei mai mari decât tine de răbdarea ta. Să se bucure şi Duhul Sfânt, Care locuieşte în tine, de vitejia ta. Iar dacă o mică ispită nu suferi, cum o vei suferi pe cea mare? Şi dacă un prunc nu biruieşti, cum vei birui pe bărbatul cel desăvârşit? Şi dacă nu suferi o palmă peste obraz, cum îţi vei purta crucea ta? Şi dacă crucea nu o vei purta, cum vei moşteni slava în ceruri, împreună cu cel ce zice: *„Acestea toate au venit peste noi şi nu Te-am uitat şi n-am făcut strâmbătate întru aşezământul de lege al Tău"*, şi *„Pentru Tine suntem omorâţi toată ziua, socotitu-ne-am ca nişte oii de junghiere"*? (Psalmul 43, 19; Romani 8, 36).

Voiam să tac, iubite, pentru ruşinea feţii mele, dar durerea inimii mă sileşte a grăi. Aşa, frate iubite, am uitat cele pe care le-a pătimit pentru noi Stăpânul nostru al tuturor. A fost defăimat, a auzit *„ai drac!"* (Ioan 7, 20; 10, 20), şi nu S-a mâniat. A fost numit înşelător, a fost pălmuit, a fost bătut cu pumnul (Matei 26, 67), a fost pironit pe cruce, oţet cu fiere a gustat (Matei 27, 34), cu suliţa în coastă a fost împuns (Ioan 19, 34), şi toate acestea le-a răbdat pentru mântuirea noastră.

Vai mie! Vai mie, ticălosului! Vai mie, ticălosului şi păcătosului, că fără de răspuns sunt! Ce voi zice sau ce voi grăi înaintea Ta, a Celui ce cunoşti cele ascunse ale inimii mele? Dumnezeule, milostiv fii mie, nevrednicului, celui ce nicidecum ocară sau cuvânt nu doresc să rabd pentru Tine, Cel ce atâtea ai răbdat pentru noi. Cine nu va plânge pentru mine, care am luat evlavia drept acoperământ al răutăţii? Cu cuvintele mă

numesc monah, iar cu lucrurile întărât! Cu adevărat, s-a răcit dragostea din multe suflete (Matei 24, 12).

Dar, vă rog, să ne deșteptăm spre Domnul, că El nu leapădă pe cei ce voiesc să se mântuiască, ci le și ajută. Să zicem și noi cu proorocul: *„Întoarce-te, suflete al meu, la odihna ta, că Domnul ți-a făcut ție bine, că a izbăvit sufletul meu din moarte, ochii mei din lacrimi și picioarele mele din alunecare. Bine voi plăcea înaintea Domnului, în pământul celor vii"* (Psalmul 114, 7-9), ca și noi să ne învrednicim a auzi acestea: *„Fiul meu acesta mort era și a înviat, pierdut a fost și s-a aflat"* (Luca 15, 24). Că Dumnezeului nostru I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 39-a
Despre cei nesupuși, despre Înviere, despre frica lui Dumnezeu și despre Judecata ce va să fie

Iubite, dacă ar veni vreun frate la tine și te-ar ruga, zicând: „Vino împreună cu noi să vărsăm sânge, să ne însoțim într-o unire, iar pe cei ce se împotrivesc să-i alungăm; să stăm împotriva celor mai bătrâni și să nu ne rușinăm de căruntețe; să batem pe economi, să luăm în râs pe cei liniștitori, să batjocorim pe cei cucernici; să-i supunem pe toți, ca să fim cunoscuți. Fiind mustrați, să nu tăcem; să strigăm toți împreună, ca să nu se arate minciuna noastră; fiind sfătuiți, să ne îngâmfăm; fiind mângâiați, să ne înălțăm; să fie tăria noastră lege a dreptății, că neputința se arată netrebnică". Tu să nu mergi în cale împreună cu dânșii! Abate-te de la dânșii și schimbă-ți drumul, că nu vor adormi până nu vor face

rău. Și către cel ce îți zice acestea, răspunde-i: „Eu nu am treabă".

De acestea au fugit, și iarăși întru acestea vor să slujească? Ce folos de părul cel tuns? Sau ce folos vor dobândi din aceste lucruri? Să luăm în minte că am ieșit din lume, ca să ne facem monahi, iar acum să tulburăm sufletele fraților? Însă, auzind adevărul, nu te mânia, că de obște este folosul.

Oare, nu știi cele ce cântăm? Oare, nu aceasta cântăm: *„Fericit bărbatul care nu a umblat în sfatul necredincioșilor, și în calea păcătoșilor nu a stat și pe scaunul pierzătorilor nu a șezut. Ci în legea Domnului e voia lui și la legea Lui va cugeta ziua și noaptea"*? (Psalmul 1, 1-2). Și iarăși zice: *„Că știe Domnul calea drepților și calea necredincioșilor va pieri"* (Psalmul 1, 6). Și în alt psalm zice: *„Că iată cei ce se depărtează de la Tine vor pieri. Pierdut-ai pe toți cei ce se leapădă de Tine. Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este"* (Psalmul 72, 26-27). Și iarăși zice: *„Iar vrăjmașii Domnului îndată ce s-au mărit și s-au înălțat, s-au stins, ca fumul au pierit"* (Psalmul 36, 20). *„Iar cei blânzi vor moșteni pământul și se vor desfăta de mulțimea păcii* (Psalmul 36, 11). Zice încă și în alt psalm: *„Ce te fălești întru răutate, puternice, fără de lege toată ziua?"* (Psalmul 51, 1). Și în alt loc, zice: *„Nu a locuit în mijlocul casei Mele cel mândru. Cel ce grăiește nedreptăți nu va sta înaintea ochilor Mei"* (Psalmul 100, 9), că pe mulți a înșelat gândul înaltei cugetări, îngâmfându-se în deșert. Că scris este: *„Nu cugetați la cele înalte, ci lăsați-vă duși spre cele smerite"* (Romani 12, 16).

Deci, liniștește-te, te rog, ca nu cumva puțină vreme să te îndulcești de sfatul tău, iar cele de pe urmă ale tale să le săvârșești întru durere, și apoi să începi a

grăi împotriva acestui loc sfânt, după cum este scris: *„Cel ce mănâncă pâinea mea, a ridicat asupra mea vicleşug"* (Psalmul 40, 9). Să mergem la chiliile noastre, să ne plângem păcatele, ca pe Dumnezeu, pentru Care am şi ieşit din lumea cea deşartă, să-L înduplecăm, ca nu cumva să ne răpească moartea *„şi nu va fi Cel ce izbăveşte"* (Psalmul 49, 23). Să gândim aceasta: „Acum, deşi suntem câte o mie, dar în vremea morţii unul câte unul ne vom duce de aici". Numai lucrurile fiecăruia vor călători împreună cu el, după cum a lucrat, ori bine, ori rău. Acestea cugetă-le, de acestea îngrijeşte-te, ca să poţi scăpa de urgie. Că nu este cu putinţă să scăpăm din mâinile Celui ce ne-a zidit pe noi, după cel ce zice: *„Unde mă voi duce de la Duhul Tău? Şi de la faţa Ta unde voi fugi?"* (Psalmul 138, 7).

Deci, nimeni să nu se amăgească pe sine, că înaintea divanului lui Hristos ni se cade nouă să stăm, unde vor fi toate goale şi descoperite ochilor Lui (Evrei 4, 13), acolo unde vor sta înainte mii de mii şi milioane de milioane de sfinţi îngeri şi toate puterile cerurilor se vor clăti (Matei 24, 29; Marcu 13, 25; Luca 21, 26). Unde va fi atunci înalta cugetare şi îngâmfarea? Unde beţia şi mânia? Unde neînfrânarea, îngrozirea şi mândria cea deşartă? Cine va suferi înfricoşata groază a îngerilor lui Dumnezeu? Să gândim că cei ce au răbdat pentru Hristos şi bine I-au plăcut în veacul de acum, aceştia ne vor judeca pe noi, precum este scris: *„Au nu ştiţi că sfinţii vor judeca lumea?"* (I Corinteni 6, 2). Că ei, oameni asemenea nouă, pătimaşi fiind în lume, lui Dumnezeu bine au plăcut. Iar noi, pe cele rele făcându-le, întărâtăm pe Dumnezeu.

Dar poate va zice cineva din cei cu două feţe: „Ştie Domnul neputinţa mea, şi Se va milostivi spre mine". Vai mie, vai mie! Cine nu va plânge pentru acestea? Că la lucrul Domnului pricinuim neputinţă, iar în lupte şi însoţiri necuviincioase şi în a face cele rele suntem puternici. Ce te înşeli pe tine socotind că vei batjocori pe Dumnezeu? Nu semăna rele şi nu vei secera rele (Galateni 6, 7). Auzi pe cel ce zice: *„Cine ar putea să-I stea împotrivă şi să rămână teafăr? El mişcă munţii din loc, fără ca ei să prindă de veste că El i-a răsturnat în mânia Lui"* (Iov 9, 4-5). Sau, mai ales, inimile noastre s-au îngroşat cu mahmuria, cu beţia şi cu grijile lumeşti, iar din această cauză nu putem să cunoaştem rânduiala noastră? Mai bine fiecare dintre noi să gândească şi să zică sufletului său: „Dacă eu nu pot petrece şi a vieţui bine, ci mă port de tot vântul, pentru ce să tulbur sufletele altora spre a mea osândă? Oare, n-ar fi mai bine dacă prin sfătuire şi prin îndemnare aş opri pe cei ce fac tulburare, ca să nu cad din aşezarea de fiu? Că scris este: *«Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema»* (Matei 5, 9). Iar acum, ce să fac eu, leneşul? Ce voi răspunde în ziua Judecăţii înaintea înfricoşatului Divan, pentru sufletul meu? Dar pentru cei pe care i-am smintit din calea adevărului? Că unul, adică, a lăsat pe tatăl său şi pe mama sa, iar altul muiere şi fii, şi prieteni şi avuţie, pentru nădejdea lui în Iisus Hristos, şi liniştea a ales-o, iar eu nu încetez a-i tulbura pe aceştia şi a-i necăji".

Iar tu cele împotriva acestora lucrezi şi nu te linişteşti în chilia ta, ci înconjuri chiliile monahilor, răzvrătind sufletele fraţilor, clevetind pe frate către frate, punând socoteli rele în cugetele lor şi, spulberând praful gândurilor, pricinuieşti tulburări frăţimii. Pentru că te-ai lăsat robit de patima cea rea, aceste lucruri nebuneşti le-ai învăţat.

Pentru ce nu ți-e milă de viața ta? Pentru ce paguba sufletului tău o socotești câștig? Pentru ce tragi asupră-ți rele străine? Măcar de acum înainte se cuvinte să te înțelepțești și să te liniștești, chiar dacă mărturisești că ești mustrat de dânșii. Când vei cădea desăvârșit întru adâncul răutăților, atunci și tu vei prihăni pe vrăjmașii adevărului, după cel ce zice: *„Domnul risipește sfaturile neamurilor..., iar sfatul Domnului rămâne în veac"* (Psalmul 32, 10-11). Sau, încă mai mult, din învârtoșarea inimii noastre și cu puterea trupului ne înălțăm, neștiind că: *„Uriașul nu se va mântui cu mulțimea tăriei lui* (Psalmul 32, 16). Și după puține: *„Iar ochii Domnului spre cei ce se tem de El, ca să izbăvească din moarte sufletele lor și să-i hrănească pe dânșii în foamete"* (Psalmul 32, 18).

Pentru ce nu primești când ești sfătuit? Că văzură ochii tăi iubirea de stăpânire? Nu te bucura de slavă, ci caută la primejdia ce urmează, că cei ce au stăpânire, tare vor fi încercați. Că dacă de un suflet, pe care ni l-a încredințat nouă Domnul, nu am purtat grijă și l-am lăsat pe el de s-a ințelenit, ca o vie neîngrijită și neîngrădită cu gard, apoi cum ne va încredința nouă purtarea de grijă a raiului? Căci cel ce întru puțin este credincios și întru mult este credincios. Și cel ce întru lucrul cel prea mic este necredincios și întru cel mare este necredincios (Luca 16, 10).

Deci, să ne rugăm pentru sufletul care ne-a fost încredințat și pentru care vom da răspuns, când va cerceta Domnul toată lumea. Că nu mică primejdie urmează celui ce îi este încredințată grija turmei, de nu va ocârmui turma după voia Păstorului Celui Mare, după cum s-a zis mai sus. Să ne trezim mai înainte de a ne duce noi acolo, unde nu este cel ce mângâie. Acolo

vom vedea pe cei blânzi și smeriți cu inima întru multă slavă, iar noi, cei ce suntem neplecați, întru strâmtori. Că nu facem nimic pentru Dumnezeu, nimic pentru dragostea Lui, nimic cu smerită cugetare, ci toate cu mândrie, toate pentru plăcerea oamenilor și pentru pierzătoarea slavă deșartă. Toți suntem mândri, toți iuți, toți mânioși, că unii pe alții ne zavistuim, unii pe alții ne mușcăm. *„Degrab să ne întâmpine pe noi îndurările Tale, Doamne, că am sărăcit foarte. Ajută-ne nouă, Dumnezeule, Mântuitorul nostru"* (Psalmul 98, 8-9). Auzi pe Cel ce zice: *„Cine nu este cu Mine, este împotriva Mea și cine nu adună cu Mine, risipește"* (Matei 12, 30).

Oare, ai uitat de piatra de moară, cea hotărâtă spre munca celor ce fac smintelile? (Matei 18, 6; Luca 17, 1-2). Nu te înșela, omule, că nu este cu putință să sporești fără frica de Dumnezeu și fără smerita cugetare, că sporirile cele ce se fac fără de acestea sunt pricinuitoare de pagubă, că scris este: *„Nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu"* (Evrei 5, 4). Deci, *„abate-te de la rău și fă bine; caută pacea și o urmează pe ea. Ochii Domnului spre cei drepți și urechile Lui spre rugăciunea lor. Iar fața Domnului spre cei ce fac rele, ca să piardă de pe pământ pomenirea lor"* (Psalmul 33, 13-15).

Să nu ne dăm după nălucirile și slava veacului acestuia, căci nu se deosebesc de umbră. Căci mulți bogați, culcându-se, s-au sculat săraci. Și cel ce astăzi este boier, mâine fără averi se face. Și cel ce astăzi este împărat, mâine se va sfârși, iar cei ce așteaptă pe Domnul și cei ce au urât înșelăciunile veacului acestuia sunt fericiți, că slava cea veșnică vor moșteni. Că bogatul acela, care se îmbrăca în vizon și în purpură și

se veselea în toate zilele luminat, era fericit de fiii veacului acestuia, dar nu şi de îngerii lui Dumnezeu. Iar Lazăr, cel sărac şi rănit, era lepădat la poarta bogatului şi poftea să se sature din fărâmiturile ce cădeau de la masa lui, şi câinii, venind, îi lingeau rănile. Dar Lazăr nu poftea din bucatele mesei bogatului, nici din cele ce mânca el, ci poftea pe cele proaste, din care mâncau şi câinii. Şi pe cât era bogatul lăudat şi mărit de cei ai veacului acestuia, pentru slava cea din jurul lui, pe atât era săracul defăimat şi urât de dânşii. Însă îngerii lui Dumnezeu se minunau de răbdarea lui Lazăr.

Sosind sfârşitul amândurora, săracul a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam, iar bogatul a fost aruncat în muncă. Şi în iad, ridicându-şi ochii săi, fiind în chinuri, a văzut de departe pe Avraam şi pe Lazăr în sânul lui. Şi el, strigând, a zis: *„Părinte Avraame, miluieşte-mă şi trimite pe Lazăr, să-şi ude vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie. Şi a zis lui, Avraam: Fiule, adu-ţi aminte că ţi-ai luat cele bune ale tale în viaţa ta, şi Lazăr, asemenea, cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuieşti. Şi peste toate acestea între noi şi între voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată; nici cei de acolo să treacă la noi. Şi a zis bogatul: Rogu-te, dar, părinte Avraame, ca să-l trimiţi în casa tatălui meu, căci am cinci fraţi, să le spună lor aceasta, ca să nu vină şi ei în văpaia aceasta. Şi i-a zis Avraam: Au pe Moise şi pe prooroci, să-i asculte pe dânşii. Iar el a zis: Nu, părinte Avraame, ci, dacă cineva dintre morţi, înviind, s-ar duce la dânşii, se vor pocăi. Şi i-a zis Avraam: Dacă pe Moisi şi pe prooroci nu vor crede, nici dacă ar învia cineva dintre morţi, nu vor crede"* (Luca 16, 23-31). Deci, ce a folosit bogatului în ceasul acela bogăţia pe care o avusese, şi veselia cu care se veselise în toate zilele?

Să ne sârguim, iubiţi fraţi, a scăpa de muncile cele pregătite defăimătorilor, mai înainte de a fi daţi noi în locul acela al muncii. Căci atunci vom plânge cu amar, nefiind cine să îmbuneze sau să mângâie. Încă vom auzi şi de la cei ce muncesc (de la diavoli), că de o muncă mai rea decât aceste munci suntem vrednici. „Voi înşivă v-aţi făcut acestea! Având putinţa, în scurta vreme a vieţii ce a trecut, să scăpaţi de osânda aceasta prin pocăinţă, v-aţi lenevit. V-aţi ospătat, v-aţi hrănit inimile voastre, ca în ziua de junghiere (Iacov 5, 5). Unde sunt îndulcirile vremii celei trecute? Unde este înşelăciunea ei şi râsul? Oare, nu au trecut ca umbra şi ca negura ce se împrăştie de vânt subţire şi ca un fum de vânt s-a risipit? Deci, acum, precum aţi poftit, îndulciţi-vă, că nu v-aţi îndestulat de acestea. Căci nu numai pe voi înşivă v-aţi aruncat în groapa relelor, ci şi pe alţii i-aţi tras împreună cu voi. Şi nu v-aţi îndestulat numai cu aceasta şi v-aţi lenevit de mântuirea voastră, ci aţi răzvrătit şi alte suflete. Deci, care faptă bună, care împlinire de poruncă va îndupleca pe Dumnezeu pentru voi? Căci sufletele voastre erau pline de pizmă amară, de ceartă, de zavistie şi de toată răutatea; şi aţi iubit mânia fiarelor sălbatice. Iar acum v-au înconjurat pe voi toate relele, pe care le-aţi lucrat în vremea ce a trecut.

Când Dumnezeu vă grăia vouă prin Sfintele Scripturi, voi aţi defăimat, aţi râs, v-aţi răspândit. Şi pe cât Bunul Dumnezeu arăta către voi îndelungă-răbdare, pe atât se înmulţeau şi păcatele voastre. Când Dumnezeu vă zicea: *«Nu iubiţi lumea şi cele din lume»*, voi vă luptaţi pentru slavă şi iubire de argint. Când Dumnezeu vă zicea: *«Fericiţi cei ce plâng acum, că*

aceia se vor mângâia. Fericiţi cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăţia cerurilor», voi v-aţi făcut mândri, încă şi îngâmfaţi, şi v-aţi dat pe voi la râs şi la înşelăciune. Când Domnul vă zicea: *«Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul»*, voi v-aţi făcut sălbatici şi neîmblânziţi. Când Domnul vă zicea: *«Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura»*, voi aţi urât dreptatea şi pe cei ce o lucrau i-aţi prigonit. Când Domnul vă zicea: *„Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui"*, voi aţi petrecut fără milă şi fără durere în inimă faţă de oamenii cei asemenea vouă pătimaşi. Când Domnul vă zicea: *«Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu»*, inimile voastre cugetau lăcomie şi pofte rele. Când Domnul vă zicea: *«Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a acelora este împărăţia cerurilor»*, voi aţi necăjit pe cei drepţi şi nu aţi păzit adevărul.

Deci, acum ce strigaţi? Vremea pocăinţei a trecut. Aici este a răsplătirii. Acum drepţii se încununează, iar voi, păcătoşilor, v-aţi dat în gheena focului. Acum drepţii strălucesc ca lumina în împărăţia cerurilor, iar voi, păcătoşilor, v-aţi dat întru întunericul cel mai din afară. Acum drepţii Îl laudă pe Dumnezeu împreună cu îngerii, iar voi, păcătoşilor, plângeţi din munci şi scrâşniţi cu dinţii, căindu-vă, că vremea pocăinţei voastre aţi pierdut-o în lenevire. Oare, nu sunteţi voi cei care v-aţi despărţit de cei drepţi şi aţi râvnit lucrurile celor păcătoşi? Iar acum, şi ei şi voi, v-aţi dat muncii, şi se cuvine a suspina pentru muncile şi pedepsele cele aduse amândurora".

Atunci şi noi, tare suspinând, vom striga cu amară plângere zicând: „*«Drept eşti, Doamne, şi drepte sunt judecăţile Tale»*, căci când eram în veacul ce a trecut

ne-ai arătat acestea prin Sfintele Scripturi şi nu credeam, ci inima noastră se îndoia. Iar acum le vedem luminat cu ochii pe toate (Tobit 3, 2). Vai nouă, că am pierdut zilele noastre întru multă lenevire!".

Deci, iubiţii mei fraţi, acestea mai înainte cunoscându-le, să ne sârguim a scăpa de acea ruşine şi muncă veşnică, pentru a ne învrednici bucuriei drepţilor. Până când vom purta în noi poftele omului celui vechi? Până când mintea noastră o vom lăsa întru deşertele dulceţi ale veacului acestuia? Să ne deşteptăm de acum, să ne trezim ca din somn, din pomenirea vieţii acesteia deşarte. Să avem sus mintea şi inima noastră, unde sunt cele prea bune şi prea frumoase, unde este viaţa cea adevărată şi lumina cea adevărată. Să urâm lumea şi cele din lume! Să defăimăm pe cele care se strică, pentru cele nestricăcioase; pe cele pământeşti, pentru cele cereşti! Să iubim pe Domnul, Cel ce ne-a făcut pe noi, cu toată puterea, pe Stăpânul Cel bun şi iubitor de oameni! Să ne iubim unii pe alţii, pentru Domnul. Uite la iubirea de oameni a Stăpânului, că a zis către ucenicii Săi: *„Întru acestea vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenici ai Mei, dacă veţi avea dragoste unii faţă de alţii"*. Nu a zis: „dacă Îmi veţi aduce Mie viţei şi ţapi", ci a zis: *„dacă veţi avea dragoste unii cu alţii"*.

Deci, să păzim dragostea, fraţilor, curăţia, liniştea, smerita cugetare şi câte se cuvin sfinţilor. Să urâm neruşinarea şi multa vorbire, că scris este: *„Bărbatul limbut nu se va îndrepta pe pământ. Pe bărbatul nedrept relele îl vor vâna spre stricăciune. Cunoscut-am că va face Domnul judecată săracilor şi izbândă lipsiţilor. Iar drepţii se vor mărturisi numelui Tău şi vor locui cei drepţi în faţa Ta"* (Psalmul 139, 11-13). Şi iarăşi zice: *„Spre cine voi căuta? Fără numai spre cel blând şi*

liniştit şi care se cutremură de cuvintele Mele" (Isaia 66, 2).

Iar Însuşi Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce are stăpânire peste viaţă şi peste moarte, să lumineze ochii minţii voastre ca să-I slujiţi Lui cu bună plăcere în toate zilele vieţii voastre şi să aflaţi milă înaintea Lui în ziua aceea.

Mă rog vouă, pomeniţi-mă şi pe mine, păcătosul, întru rugăciunile voastre, ca să Se milostivească Stăpânul tuturor şi spre mine, nevrednicul. Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 40-a
Despre cucernicie

Iubite, ia bine aminte să nu pierzi calea cea dreaptă şi să umbli în căile întunericului, ca nu cumva la sfârşitul tău să te afli strâmb şi răzvrătit, şi înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Că zice: *„Vai de cei ce părăsesc căile cele drepte, ca să umble în căile întunericului! Vai de cei ce se veselesc de cele rele şi se bucură de răsturnarea cea rea! Vai de cei ale căror căi sunt răzvrătite şi strâmbe cărările lor, ca să te facă pe tine departe de la calea cea dreaptă, şi străin de dreapta socoteala"*. Pentru aceştia zice: *„Că nu vor ajunge anii vieţii lor. Că de ar fi umblat pe căi bune, ar fi aflat binele dreptăţii netede. Cei buni vor fi locuitori ai pământului şi cei fără de răutate se vor lăsa pe dânsul. Iar căile necredincioşilor vor pieri de pe pământ şi cei fără de lege se vor alunga de pe dânsul"* (Pilde 2, 13-22).

Deci, de nevoie este a umbla în calea cea dreaptă, după cel ce zice: *„Să nu te abaţi nici la dreapta, nici la stânga. Întoarce-ţi dar piciorul tău de la calea cea rea. Căci căile cele de-a dreapta le ştie Domnul. Pentru aceea, sunt răzvrătite cele de-a stânga"* (Pilde 4, 27-28). Să-ţi fie frică de Dumnezeu şi frica Lui te va păzi pe tine; păzeşte poruncile Lui, şi ele te vor povăţui pe tine întru dânsa. Iar obrăznicia, rănirea aproapelui, clevetirea, mândria şi celelalte asemenea acestora, să nu se sălăşluiască în inima ta, nici îndrăznirea gâtlejului, sau grozăvia, sau nebuneasca vorbire, sau gluma şi toate cele ce nu se cuvin (Efeseni 5, 4). Că tot cel ce umblă întru acestea, a rătăcit din calea adevărului şi întru necazuri se zdrobeşte pe sine. Iar cel ce umblă în calea cea dreaptă, aceasta îl va duce pe el la sălaş.

Deci, să nu pierzi cucernicia cea nefăţarnică, iubite frate. Iar cucernicia este a te depărta de la tot felul de răutate (I Tesaloniceni 5, 22). Şi de ni se va întâmpla să fim ocărâţi pentru lucrul cel bun, să nu ne ruşinăm de ocara cea cu nedreptate adusă asupra noastră, lucrând cele ce nu se cuvin. Că scris este: *„Poporul Meu, care eşti cu legea Mea în inimă! Nu vă fie frică de ocara oamenilor şi de răutatea lor să nu vă biruiţi. Precum haina se învecheşte de vreme şi lâna se mănâncă de molii, aşa viermii îi vor mistui. Iar dreptatea Mea în veac rămâne şi mântuirea Mea în neamurile neamurilor"* (Isaia 51, 7-8). Şi iarăşi zice: *„Spatele Meu l-am dat spre bătăi şi obrajii Mei spre pălmuire. Iar faţa Mea nu am întors-o dinspre ruşinea scuipărilor. Şi Domnul S-a făcut Mie ajutător. Pentru aceasta nu M-am ruşinat, ci am pus faţa Mea ca o piatră vârtoasă şi am cunoscut că nu Mă voi ruşina"* (Isaia 50, 6-7).

Pentru aceea, măcar că ei par că împărăţesc şi stăpânesc, noi însă să nu ne lenevim, nici să lăsăm calea cea dreaptă, după cel ce zice: *„De s-ar rândui asupra*

mea oştire, nu se va înfricoşa inima mea" (Psalmul 26, 5). Şi iarăşi zice: *„Îmbărbătaţi-vă şi să se întărească inima voastră, toţi cei ce nădăjduiţi în Domnul"* (Psalmul 30, 24) şi: *„Nu râvni slava păcătosului, că nu ştii cum va fi sfârşitul lui"* (Sirah 9, 11). Mai bine este a le lucra pe toate după Dumnezeu şi a fi lăudat întru Domnul, decât a petrece rău şi a avea veste urâtă. Fiindcă Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„Aşa să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri"* (Matei 5, 16).

Deci, să nu te abaţi de la calea cea dreaptă, ca nu cumva să te înconjoare pe tine mulţime de fiare sălbatice şi strâmtorare de ape multe şi atunci te vei căi, chinuindu-te. Că cine se chinuieşte? Au nu cel pe care l-au cuprins relele? Că Dumnezeu, fiind iubitor de oameni şi bun, nu voieşte rău zidirii Sale, după cel ce zice: *„Că nu se veseleşte de pieirea celor vii. Că dreptatea fără de moarte este"* (Înţelepciunea 1, 13, 15). Şi în alt loc zice: *„Nimeni, ispitindu-se, să nu zică: De la Dumnezeu mă ispitesc, pentru că Dumnezeu nu este ispitit de rele şi El Însuşi nu ispiteşte, ci fiecare este ispitit când este tras şi momit de însăşi pofta sa. Apoi pofta, zămislind, naşte păcatul, iar păcatul, săvârşindu-se, naşte moarte"* (Iacov 1, 13-15).

Pofta este maică a păcatului. Aceasta a scos-o pe Eva din rai (Facerea 3, 23). Aceasta l-a făcut pe Cain ucigător de frate (Facerea 4, 8). Aceasta a făcut pe egipteancă a se îndrăci asupra lui Iosif cel înţelept. Iar tânărul, temându-se de Dumnezeu, a biruit-o pe aceasta (Facerea 39, 7-8). Aceasta a aşternut pe popor în pustie. Aceasta a surpat pe cele şapte neamuri din pământul Canaan, prin care au şi întărâtat pe Cel ce le-a făcut pe

ele, pentru care s-au şi pierdut (Fapte 13, 18-19; Psalmul 94, 10). Aceasta a abătut inimile fiilor lui Israil de la Cel Preaînalt, precum este scris: *„Cai îndrăciţi la femei s-au făcut, fiecare spre femeia aproapelui nechează"* (Ieremia 5, 8). Aceasta a înşelat pe judecătorii poporului în Babilon.

Pofta cea rea este maică a păcatului. Aceasta a ridicat războaie şi tulburări pe pământ (Iacov 4, 1). Aceasta a făcut pe Irodiada să ceară capul Botezătorului (Matei 14, 8; Marcu 6, 24). Pe aceasta iubind-o, Iuda a vândut pe Domnul slavei în mâinile celor fără de lege (Matei 26, 47). Aurul iubindu-l, a pierdut Viaţa.

Pentru aceea, iubiţii mei fraţi, să fugim de toată pofta cea rea. Pe aceasta să o lepădăm de la inima noastră. Să nu o cruţăm pe dânsa, că nu este roditoare, ci este odrasla diavolului. Nu este rană, nici zgârietură, nici lovitură care arde cu mare înfocare; nu se poate pune plasture pe dânsa, nici untdelemn, nici legătură. Este rană a sufletului şi legătură a inimii. Aceasta ne desparte pe noi de însoţirea sfinţilor. Aceasta ne trage jos din ceruri şi de cele pământeşti ne leagă. Este pom ce are frunze, iar rod nicidecum. Frunze are din destul şi întru desimile lui sunt naşterile viperelor.

Taie, frate, pomul răutăţii din sufletul tău şi sădeşte în locul lui pomul vieţii, cinstita Cruce, nădejdile Mântuitorului, patimile morţii Lui. Dragostea Lui fie întru inima ta, ca un ostrov ce stă în mare, care cheamă la limanul vieţii corăbiile ce se viscolesc în noianul mării. Nevoieşte-te ca un bun ostaş, ca să dobândeşti cununi. Auzi pe cel ce zice: *„Feriţi pe fiii lui Israel"* (Leviticul 15, 31). Când te vei nevoi după lege, atunci vei cunoaşte cu adevărat şi darurile Împăratului. Atunci vei cunoaşte că frumos şi de folos şi lucru bun este

cunoştinţa, a aştepta pe Domnul şi a păzi poruncile Lui. Atunci vei simţi cum durerile au trecut ca prin vis, prin răsplătirea cea de aici. Ca o coroană pe capul Împăratului ce şade întru împărăţia Lui, aşa îţi va fi ţie bucuria şi veselia. Şi bucuria ta nimeni nu o va lua de la tine. Şi ne va da Domnul să aflăm milă înaintea bunătăţii Lui, şi în veacul acesta de acum, şi în cel ce va să fie. Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 41-a
Despre cei ce cad din lenevirea lor şi pricinuiesc căderi în păcate

Frate, viaţă monahală doreşti? Bun lucru pofteşti, dacă îl vei păzi până în sfârşit. Deci, trezveşte-te şi ia aminte la tine, ca un înţelept şi nu ca un neînţelept; ca un monah şi nu ca un nemonah. *„Că nu este lupta noastră împotriva sângelui şi a trupului, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri"* (Efeseni 6, 12). Deci, trezveşte-te până la sfârşit, ca nu cândva biruindu-te, dintru a ta lenevire şi neluare aminte, să zici cu nebunie: „Şi la viaţa monahicească am venit şi nici calea mântuirii nu am aflat". Apoi, frate, să ne lepădăm de darul Domnului? Şi pentru ce batjocoreşti viaţa monahicească, dacă tu nu ai voit a te folosi, nici a te osteni pentru sufletul tău, ci te-ai dat mai vârtos după poftele şi dulceţile gândurilor tale şi, încă, prihăneşti viaţa monahicească? Dacă ai fi păzit poruncile Domnului, nu ai fi căzut. Şi de ai fi iubit frica lui Dumnezeu, ai fi păzit sufletul tău.

Întâi, regula vieţii monahiceşti nu ai păzit-o. Apoi, de pravila ta te-ai lenevit, de ici-colo a umbla ţi-a plăcut, înalta cugetare mai vârtos ai iubit-o. Pe cei mai mari decât tine i-ai defăimat, înfrânarea n-ai iubit-o, ci somnul cel fără de saţiu. Privegherea nu ai iubit-o, ci întinăciunea. Blândeţea şi smerita cugetare nu le-ai iubit, ci mândria. Supunerea nu ai iubit-o, ci nesupunerea. Mânia şi iuţimea nu ai urât, ci mai vârtos ai iubit prigonirea şi pomenirea de rău. Liniştea şi rugăciunea nu ai iubit, ci strigarea şi jurământul. Cinstea şi cucernicia nu ai păzit, ci gluma şi făcătorii de glume. Tăcerea şi îndreptarea nu ai iubit, ci multa cuvântare şi grăirea de rău. A sta la rugăciune cu umilinţă nu ai iubit, ci a te răspândi. Necâştigarea nu ai iubit, ci iubirea de arginţi. Nevoinţa şi iubirea de osteneală nu ai iubit, ci desfătarea şi răsfăţarea. A lucra cu mâinile tale nu ai iubit, ci a înşela. Iubirea de fraţi nu ai iubit, ci a te bucura de căderea lor. A pătimi împreună cu cei necăjiţi nu ai iubit, ci a fi aspru şi nemilostiv. Necaz şi defăimări a răbda pentru Domnul nu ai voit, ci locurile de cinste şi laudele deşarte. Frica lui Dumnezeu şi dragostea Lui nu ai păzit, ci nefrica şi ura de fraţi. Şi ce să mai zic? Cele cereşti le-ai urât şi cele pământeşti le-ai iubit, şi acum învinuieşti viaţa monahicească? Oare nu ştii că scris este: *„Pierde-vei pe toţi cei ce grăiesc minciuna* (Psalmul 5, 6). Şi iarăşi: *„Să nu grăiţi nedreptate împotriva lui Dumnezeu, că Dumnezeu Judecător este"* (Psalmul 74, 5, 7).

Vezi, frate, că pricina este din noi şi nu din alţii? Deci, vino-ţi întru tine şi întoarce-te către Domnul cu toată inima, *„că nu voieşte moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu"*. El voieşte ca toţi să se mântuiască, pentru că este bun. Te-ai rănit, dar poţi să te

vindeci; ai căzut, dar scoală-te; nu te da pe tine desăvârşit la pierzare, că Însuşi Mântuitorul a zis: *„Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doctor, ci cei bolnavi"* (Marcu 2, 17; Luca 5, 31), şi: *„Nu am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă"* (Matei 9, 13).

Pentru aceea, iubite frate, suferă şi te voi sfătui pe tine un cuvânt: Şezi în linişte şi adu înaintea ochilor tăi frica Domnului. Şi, adunând gândurile tale, fă-te lor ca un judecător şi cugetă la petrecerea vremii trecute, de când ai început viaţa monahicească, pentru a cunoaşte necazul ce ţi s-a întâmplat şi însemnează în inima ta vătămarea şi pricina pentru care s-a întâmplat o pagubă ca aceasta. Dacă un negustor ar fi căzut între tâlhari sau corabia lui s-ar fi scufundat, acesta nu uită locul unde a pierdut încărcătura, ci şi după multă vreme de s-ar întâmpla să treacă prin locul acela, cu multă grijă şi frică trece. Deci, să urmăm şi noi aceluia, iar mai vârtos să fim şi mai înţelepţi. Acela, bogăţie stricăcioasă pierzând, nu uită locul; iar noi, bogăţie nestricăcioasă.

Drept aceea, şezi în linişte, precum am zis mai sus, şi adună-ţi gândurile şi iscodeşte-ţi duhul tău ziua şi noaptea, ca să cunoşti pricina acestui fel de pagubă şi de surpare. Nu cumva dintru început ai câştigat îndrăzneală şi îndrăzneala a răsturnat gândul tău cel smerit şi obiceiurile tale le-a stricat şi obraznic şi fără de ruşine te-a făcut? Nu cumva din multa cuvântare ţi s-a întâmplat vătămarea? Nu cumva din lăcomia pântecelui ţi s-a întâmplat căderea? Nu cumva din nesupunere ţi s-a întâmplat vătămarea? Nu cumva din pofta multor feluri de locuri? Nu cumva din pricina slujbei şi a răspândirilor ţi s-a făcut răul cel prea mare? Şi, cunoscând, taie îndrăzneala şi obrăznicia prin cucernicie. Să nu te ruşinezi a fi numit făţarnic de cei ce se leapădă de

poruncile Domnului, căci este arătat că nu pentru îndreptarea fratelui aduc pomenirea făţărniciei, ci ca, ruşinându-se fratele, să se facă obraznic şi fără de ruşine şi străin de dreapta socoteală. Fiindcă pe cei cucernici îi numesc făţarnici. Către ei zice Stăpânul: *„Făţarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi şi paiul din ochiul fratelui tău"* (Matei 7, 5).

Deci, să nu te ruşinezi de defăimări, iubite frate, şi de pedeapsă să nu fugi. Că pe cei nepedepsiţi moartea îi întâmpină, după cum zice Sfânta Scriptură: *„Dacă inima noastră nu ne va mustra pe noi, îndrăzneală avem către Dumnezeu"* (I Ioan 3, 21). Şi în alt loc zice: *„Dacă sunteţi defăimaţi pentru numele lui Hristos, fericiţi sunteţi; căci Duhul slavei şi al lui Dumnezeu se odihneşte peste voi"* (I Petru 4, 14). Să nu pătimească cineva din voi ca un ucigaş sau ca un fur ori ca un iscoditor străin, iar ca şi creştin să nu se ruşineze, ci să slăvească pe Dumnezeu cu numele acesta. Şi dacă dreptul de abia se mântuieşte, cel necredincios şi păcătos unde se va arăta? Drept aceea, fugi de îndrăzneală şi de râs, că nu sunt de folos sufletului tău. *„Că ce parte are un credincios cu un necredincios?"* (II Corinteni 6, 15). Încă şi lăcomia pântecelui supune-o prin înfrânare. Pe iubirea de arginţi, prin nevoinţă şi necâştigare; pe multa cuvântare, prin tăcere; pe nestatornicie, prin răbdarea chiliei; pe împuţinare, prin pomenirea bunătăţilor ce vor să fie; pe nesupunere, prin smerita cugetare. Iar dacă şi cu pricină de a urî răul, pe rău ţi l-a pregătit ţie vrăjmaşul, de acum înainte păzeşte-te pe tine curat. Nu te împărtăşi cu păcate străine, că, după socoteala mea, mi se pare că începutul relelor ţi-a fost îndrăzneala, şi aceasta te-a făcut fără de ruşine. Pentru aceea zic: Fericit bărbatul care se fereşte de rele, ca să-şi păstreze cucernicia.

Dar ce câştig are lumea, sau ce bine va da ea celor ce o iubesc pe dânsa? Şi-a luat cineva femeie? Început de grijă. A născut fiu? Altă grijă. S-a născut altul? Mai multă grijă. A murit un fiu? Plâns a lăsat celor ce l-au născut pe el. Iar dacă şi cel ce trăieşte ar fi rău la minte, se chinuiesc pentru dânsul mai mult decât pentru cel ce a murit. Şi când ar veni bărbatului ceasul morţii lui, mai rău decât moartea socoteşte necazul, că pe femeia lui o lasă văduvă, iar pe fiii lui sărmani. Şi de acestea toate, te-a slobozit pe tine jugul lui Hristos, o, monahule, şi cum vrei iarăşi la cele vechi să te întorci? Nu te deznădăjdui, nici să zici că nu mai pot de acum să mă mântuiesc. Ci poţi şi mai mult să te mântuieşti. Iubeşte cu tot sufletul tău frica de Dumnezeu şi El îţi va tămădui toate rănile şi de aici înainte te va păzi pe tine nerănit. Că atâta vreme cât sufletul tău iubeşte frica Domnului, nu vei cădea în cursele diavolului, ci vei fi ca un vultur ce zboară la înălţime. Dar dacă apoi sufletul tău se va lenevi şi va defăima frica de Dumnezeu, surpându-se din înălţimea sa, se batjocoreşte de cei prea dedesubt, care îi acoperă ochii şi-l aruncă în patimi de necinste, ca pe un bou cu măiestrie înjugat.

Pentru aceea, iubite frate, să ne îngrijim de adevăr. Să ne îngrijim de mântuirea noastră. Să purtăm grijă de ceasul morţii. Să urâm lucrurile lumeşti, căci acestea toate aici rămân; acestea nu ne vor izbăvi pe noi în ceasul nevoii, căci în zadar ne vom căi. Când ne vom ruga să ne lase pe noi, nimeni nu va fi să ne slobozească. Vai mie, vai mie, cât de înfricoşat este ceasul morţii, când se desparte sufletul de trup! Atunci nici tatăl nu călătoreşte împreună cu fiul, nici mama cu fiica, nici femeia cu bărbatul, nici fratele cu fratele, fără numai faptele fiecăruia, după cum a lucrat: ori bune, ori rele.

Deci, să trimitem înainte, pentru noi înşine, fapte bune, ca, după ce ne vom duce din cele de aici, să ne primească pe noi în cetatea sfinţilor. Dacă voieşti să te mântuieşti, câştigă-ţi încă de aici prieten pe Însuşi Împăratul. Ce fel de slavă crezi că vei afla, iubite frate, dacă de aici vei câştiga prieten pe Împăratul slavei? Că după cum Îl cinsteşti aici, aşa îţi va da ţie treaptă. Şi în ce fel Îi slujeşti Lui aici, aşa şi El te va cinsti pe tine acolo, că scris este: *„Fără numai pe cei ce Mă slăvesc pe Mine îi voi slăvi şi cei ce Mă defaimă pe Mine se vor necinsti”* (I Regi 2, 30). Deci, cinsteşte-L pe El cu tot sufletul tău, ca să te învrednicească pe tine de cinstea sfinţilor.

Dar cum se cuvine a-L câştiga pe El? Adu-I Lui aur, argint. Dacă Îl vei vedea gol, îmbracă-L. Iar dacă nu ai nimic dintru acestea, adu-I din alte feluri de daruri, mai cinstite decât aurul şi argintul: credinţă, dragoste, înfrânare, răbdare, îndelungă îngăduinţă, smerită cugetare. Depărtează-te de grăirea de rău; păzeşte-ţi ochii tăi ca să nu vadă deşertăciuni (Psalmul 118, 37), şi mâinile tale să nu facă strâmbătate; picioarele tale întoarce-le de la calea cea rea (Psalmul 118, 101); mângâie pe cei ce se împuţinează; milostiveşte-te spre cei neputincioşi; dă un pahar de apă celui însetat şi o bucată de pâine celui flămând (Matei 10, 42; Marcu 9, 41). Dintru acelea pe care le ai, dintru acelea pe care Dumnezeu ţi le-a dăruit ţie, adu-I Lui. Pentru că şi pe cei doi bani ai văduvei, Hristos nu i-a lepădat (Luca 21, 3). Ce a cerut şi Ilie de la văduvă? Au nu puţină apă într-un ulcior şi o bucată de pâine? S-a sculat Ilie şi a mers la Sarepta Sidonului, şi când s-a apropiat de porţile cetăţii, iată o femeie văduvă aduna lemne şi a strigat-o Ilie şi i-a zis: *„Adu-mi puţină apă într-un ulcior şi voi bea. Şi a mers să ia, dar*

Ilie a strigat-o și i-a zis: Adu-mi și o bucată de pâine să mănânc" (III Regi 17, 9-11). Vezi, iubite, cu ce se hrăneau Sfinții Prooroci? Cu puțină apă și cu o bucată de pâine, și aceea cu înfrânare, căci toată sârguința lor o aveau la bunătățile cele învistierite lor în ceruri.

Deci, să iubim și noi, iubiții mei frați, calea sfinților până încă mai avem vreme, și să-I aducem Domnului rod bun de pocăință. Să nu pierdem vremea cea prielnică spre pocăință, nici să ne încurcăm cu amăgirile lumii acesteia, nici cu bărbații care fără frică de Dumnezeu își săvârșesc lucrurile lor, nici să râvnim lucrurile celor ce își defaimă mântuirea lor, după cuvântul Apostolului ce zice: *„Tovărășiile rele strică obiceiurile bune"* (I Corinteni 15, 33). Și în alt loc: *„Ține cu tărie învățătura și nu o părăsi, ci păzește-o, căci ea este viața ta. Pe căile celor necredincioși să nu mergi, nici să râvnești căile celor fără de lege. În care loc vor tăbărî să nu mergi, ci abate-te de la dânșii și îți schimbă drumul. Căci nu vor dormi până când nu vor face rău. Se ia somnul de la dânșii și nu dorm, pentru că ei se satură cu bucatele păgânătății și se îmbată cu vinul fărădelegii, iar căile drepților cu lumină strălucesc. Sporesc înainte și luminează până ce se va isprăvi ziua"* (Pilde 4, 13-18).

Și iarăși zice: *„Nu te face prieten cu bărbatul mânios și cu cel iute să nu te sălășluiești, ca nu cumva să înveți căile lui și să iei curse sufletului tău"* (Pilde 22, 24-25). Și iarăși în alt loc zice: *„Aceștia sunt izvoare fără de apă și nori purtați de vânt, cărora li se păstrează în veac întunericul cel nepătruns. Vorbe deșarte grăind, amăgesc în pofta neînfrânării trupului pe cei ce fug de cuvintele cele drepte și care petrec în înșelăciune. Ei făgăduiesc libertate, fiind ei înșiși robi ai stricăciunii. Că de ceea ce se biruiește cineva, aceleia îi*

este și rob. Că cei ce au scăpat de întinăciunile lumii acesteia, întru cunoștința Domnului nostru Iisus Hristos și cu acestea iarăși se îndeletnicesc, se biruiesc; li s-au făcut lor cele de pe urmă mai rele decât cele dintâi" (II Petru 2, 17-20). Și iarăși zice în alt loc: *„Și vă rugăm pe voi, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați învățat-o. Și să vă feriți de dânșii, că unii ca aceștia Domnului nostru Iisus Hristos nu slujesc, ci pântecelui lor. Și prin buna cuvântare și frumoasa limbuție amețesc inimile celor fără de răutate"* (Romani 16, 17-18).

Deci, să fugim de calea cea lată, care duce la pieire, și să dorim pe cea strâmtă, care duce la împărăția cea veșnică. Să ne ostenim aici de bună voie, mai înainte de a ne osteni noi fără de voie. Să urâm lumea cea pătimașă și viața cea deșartă. Să ne facem nouă înșine roade drepte. Să iubim sârguința, arzând după Domnul cu duhul. Să plângem aici de bunăvoie, rugându-L pe Dumnezeu să ne scoată din focul cel veșnic și din scrâșnirea dinților. Să iubim plânsul, că este poruncă a lui Hristos: *„Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia"* (Matei 5, 4).

Să luăm în minte, iubiții mei frați, pe cei ce merg pe mare, ce fel de primejdii rabdă, cu marea luptându-se și trecând prea mari noianuri. Iar după ce va sfârși cineva vremea ostenelii sale, nu își mai aduce aminte de primejdiile prin care a trecut, luptându-se cu marea, pentru bucuria că a luat deplin plata sa, ci și cu mai multă osârdie se face pentru a călători pe mare. Aceștia, când vor sfârși, atunci încep. Iar noi, iubiții mei frați, după ce vom săvârși bine nevoința ce ne este pusă înainte, nu vom mai avea nevoie ca iarăși să facem același drum, fiindcă aceasta este cu neputință.

Mică este nevoința, fraților, și nepovestită răsplata. Să venim la lucrul Domnului, iubiților, cu toată inima și puterea, până avem vreme. Că precum sunt negrăite darurile Lui și slava sfinților, tot așa și cele împotrivă sunt pregătite dintru început celor potrivnici. Pentru aceea: *„Fericit este bărbatul care se teme de Domnul, că de la Dânsul va lua cununa, pe care a făgăduit-o celor ce Îl iubesc pe El"* (Iacov 1, 12). Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 42-a
Către un frate ce a căzut și despre pocăință

Pe cei ce șed în supunerea vreunui părinte duhovnicesc îi sfătuiește vrăjmașul, zicând: „Du-te de aici și locuiește singur și mai bine te vei odihni". Și dacă fratele ascultă de unele gânduri ca acestea, se desparte de frățime. Și, de va vedea vrăjmașul că se trezește gândul fratelui puțin, îl sfătuiește pe el, zicând: „Intră în pustia cea mai dinlăuntru". Apoi, după ce șade fratele puțină vreme în pustie, îi aduce urâtorul de bine drac gândul trândăvirii și lungimea vremii, lipsa celor de trebuință, slăbiciunea bătrâneții și osteneala pustiei. Și, de poate vrăjmașul să-l înduplece pe frate, îl smulge și de acolo și îl duce aproape de sat sau de cetate. Atunci aduce asupra lui curvia.

Dacă fratele se înfrânează să nu intre în cetate, nici de sat să se apropie, văzând vrăjmașul osteneala fratelui, iscodește tot felul de porniri și meșteșugiri, cu care voiește să surpe pe fratele, dintre care una este aceasta: Într-una din zile, liniștindu-se fratele în chilie,

face pe o femeie să bată la ușa lui, cu pricină că a rătăcit și a obosit, sau ca și cum pentru milostenie a venit, ori pune pricină că îl caută pe un monah cunoscut. Deci, fratele, deschizând ușa, vede pe femeie stând înaintea chiliei lui. Și zice femeia: „Domnule avva, unde locuiește cutare monah? Și, pentru că s-a plecat ziua, fă dragoste de mă primește înlăuntru chiliei tale în noaptea aceasta, ca nu cumva, rătăcind, să mă mănânce fiarele". De multe ori încă și pe altă batjocoritoare aduce cu sine. Poate încă și cele de trebuință au cu ele, cu care voiesc să amăgească pe fratele.

Atunci fratele este luptat de două gânduri: se teme ca să nu cadă din poruncă, fiind ca un nemilostiv, și ca nu cumva pentru lucrul cel bun să fie vânat sufletul lui. Dar ca să nu mai lungim cuvântul, se biruiește monahul de poftă. Și după ce s-a săvârșit fărădelegea, de va voi să o trimită de la sine, îi răspunde, zicând: „După ce m-ai smerit, mă trimiți de la tine? Unde să mă duc? Și cum mă voi arăta părinților mei? Nu se poate să se ascundă lucrul. Deci să știi, monahule, că nu mă mai îndepărtez de tine, ci împreună cu tine voi ședea în chilia ta și, de unde știi, hrănește-mă pe mine". Atunci începe monahul a se tângui pe sine: „Ce am făcut de am deschis ușa chiliei mele?". Drept aceea, acestea știindu-le, monahule, păzește-te pe tine. Că dacă vei cădea în cursele ei, cu osteneală te vei putea izbăvi, căci zice: *„Prin lanțurile cele din buze l-a surpat pe el"* (Pilde 7, 21).

Deci, cunoscând mai dinainte ce va fi cele de pe urmă ale păcatului și ce fel de necinste pricinuiește celor ce îl fac pe el, fugi de patima dulceții, că roadele ei sunt ale rușinii. Și mai înainte de dulceață, este pofta, iar după dulceață, scârba. Drept aceea, pune în gând că dulceața este aducătoare de scârbă și fugi de păcat,

socotind ruşinea oamenilor, iar mai ales frica Domnului. Alungă pe dracul ce voieşte să te înşele şi ostenelile să ţi le jefuiască, pentru a petrece fără de scârbă. Că ştie Domnul, Cunoscătorul de inimi, că nu pentru răutate sau pentru ură de oameni alungi femeia, ci ca nu, prin lucrul cel bun, pe cel rău să-l lucrezi. Iar de zice cineva că este bună iubirea de străini, zic şi eu: Bărbatul iubitor de străini este dator a urma omului ce lămureşte argintul în topitoare şi care argintul cel curat îl va lua pentru el, iar pe cel nelămurit îl va trece cu vederea. Adică, păzeşte porunca, iar de păcat fugi ca de gura şarpelui, că Cel ce a zis: *„Străin am fost şi M-aţi primit"*, a zis şi: *„să nu curveşti"* (Matei 25, 35; 19, 18).

Trezveşte-te întru tinereţile tale! Trezveşte-te, ca nu cumva, lenevindu-te, să te afli robind patimilor din tinereţe până la bătrâneţe. Căci cel ce în noian s-a înecat cu corabia, poate s-a şi trezit şi s-a şi nevoit, dar valurile l-au biruit. Iar cel ce în liman s-a înecat, înseamnă că dintru a sa lenevire a pierdut corabia stăpânului său. Deci, tu monahule, eşti în liman, dacă vei lua aminte la tine. Pentru aceasta, nu ne este de folos a petrece în sate. Iar dacă se va întâmpla nevoie să mergi până în sat, să nu te batjocoreşti ca să vorbeşti cu femei, căci precum peştele ce înghite undiţa este tras afară, aşa va fi tras şi sufletul tău.

Deci, trezveşte-te, căci căderea nu stă departe de tine. Şi, prin cucernicia ta şi prin frica lui Dumnezeu, nevoieşte-te împotriva ispitei, că maică neruşinată este curvia. Dacă te vor vedea pe tine că îndrăzneşti şi te fuduleşti înaintea lor, mai rău te zădărăsc ca să te surpe pe tine. Dar şi cucernic de vei fi, nu te bizui în tine, ci trezveşte-te, ca nu cumva, cu pricină de umilinţă şi de evlavie, prin graiuri să slăbănogească mintea ta. Căci a

zis unul dintre sfinţi: „Cuvinte pun înainte, ispitindu-se ele să înmoaie patima", ci precum a zis Mântuitorul: *„Iată Eu vă trimit pe voi ca pe nişte oi în mijlocul lupilor. Deci, fiţi înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii"* (Matei 10, 16; Luca 10, 3). Porunceşte încă şi prin Apostol, zicând: *„Nu fiţi fără de minte, ci pricepeţi care este voia Domnului. Şi nu vă îmbătaţi de vin, întru care este curvia"* (Efeseni 5, 17-18).

Iubite, cunoaşte cu dinadinsul că dacă în lume ai fost ca aurul cel curat şi după ce te-ai făcut monah te-ai lenevit, nu vei întârzia să te faci ca plumbul. Şi iarăşi, după ce te-ai făcut monah, de vei iubi pe Domnul întru adevăr, nu vei întârzia a te face ca şi un mărgăritar sau ceva din cele de acest fel, neavând întinăciune sau zbârcitură, şi vei fi fără de prihană întru toate (Efeseni 5, 27).

Încă vreau să cunoşti şi acestea: Cel ce lucrează păcatul are mai mult război decât cel ce se înfrânează. Că precum cel ce varsă vreo împuţiciune în vreun loc, înmulţeşte reaua putoare, tot aşa şi cel ce nu se înfrânează înmulţeşte patima. Cunoaşte că dacă te vei lenevi, pe urmă te vei căi, fiindcă a zis Apostolul: *„Cel neînsurat se îngrijeşte de cele ale Domnului, cum să placă Domnului, iar cel ce s-a însurat, se îngrijeşte de cele ale lumii, cum să placă femeii"* (I Corinteni 7, 32-33), şi este împărţit. Iar tu, monahule, nu ţi-ai ales grija lumii, ci cum să placi Domnului, pentru Care pe tine te-ai scopit pentru împărăţia cerurilor.

Iarăşi zic: Dacă nu te vei înfrâna, mai pe urmă te vei scârbi în multe chipuri, după cum zice Apostolul: *„Unii ca aceştia vor avea suferinţă în trupul lor"* (I Corinteni 7, 28). Că cel ce s-a însurat sărăceşte dinspre fapta bună, fiindcă se îngrijeşte de casă şi de femeie şi

de hrana copiilor. Iar cel neînsurat se îngrijeşte de lucrurile Domnului, cum să placă Domnului, fiindcă s-a scopit pe sine pentru împărăţia cerurilor, netăindu-şi mădularele, căci este lucru străin de fapta bună, ci stăpânind cu gând cucernic dulceţile. Rămâi în hotarele acestea, că scris este: *„Mai bine este a nu făgădui decât a făgădui şi a nu împlini"* (Ecclesiastul 5, 4). Sileşte-te a te înfrâna şi vei afla curate gândurile şi mintea ta, ca un liman plin de linişte. Şi nădejdea bunătăţilor veşnice vor îngrăşa puterile sufletului tău, ca fiind pline de seu şi de grăsime, cărora să ne învrednicească pe noi Domnul, Judecătorul cel drept. Amin.

Nici într-un chip să nu strici Biserica lui Dumnezeu şi să nu scârbeşti pe Duhul lui Dumnezeu, Cel ce locuieşte întru noi, nici pe sfinţii îngeri, cei rânduiţi a ne păzi ziua şi noaptea, care îi alungă de la noi pe dracii care nevăzut scrâşnesc asupra noastră cu dinţii, ca nu cumva ei să se facă pârâşi ai noştri în ziua Judecăţii şi să cădem sub osânda sodomitenilor. Că deşi pereţii ne vor înconjura şi acoperământul ne va acoperi şi uşa va fi încuiată şi va fi întuneric, să socotim că Cel ce a despărţit întunericul de lumină nu tăinuieşte nici un lucru din ale noastre. Să te plece pe tine proorocul, ce zice: *„Înţelegi dar cei fără de minte din popor şi cei nebuni înţelepţiţi-vă odată. Cel ce a sădit urechea, oare, nu aude? Cel ce a zidit ochiul, oare, nu priveşte? Cel ce pedepseşte neamurile, oare, nu va mustra? Cel ce învaţă pe om cunoştinţa, Domnul, cunoaşte gândurile oamenilor că sunt deşarte"* (Psalmul 93, 8-11).

Iubite frate, Domnul priveşte nu numai faptele oamenilor, ci şi gândurile lor. Şi dacă te-ar sfătui pe tine vrăjmaşul, zicând: „Este pocăinţă, pentru aceea îndulceşte-te de voia ta", zi către dânsul: „Ce trebuinţă este,

o, diavole, a dărâma casa cea zidită şi iarăşi de a doua oară a o zidi pe ea?", de vreme ce Apostolul zice: *„Cu frică şi cu cutremur lucraţi mântuirea voastră"* (Filipeni 2, 12). Iar unde este frică şi cutremur, este dovedit că nu se află nici dulceaţă.

Drept aceea, iubite frate, îndeletniceşte-te la mântuirea ta şi, şezând la linişte, adună-ţi gândurile şi zi întru tine: „Omule, atâta vreme ai făcut poftele trupului şi ale gândurilor tale, ce te-ai folosit şi ce ai câştigat? Oare, ai adăugat peste înălţimea ta un cot? (Matei 6, 27; Luca 12, 25). Doar că te-ai făcut gros, şi nimic altceva nu ai putut să-ţi aduni decât numai hrană viermilor. Dar ce ai câştigat? Cămara cea din cer ai umplut-o de bunătăţi, petrecând aşa fără frică? Deci, ce folos este că ai ieşit din lume? Vai mie, suflete, la acest fel de aşezare ai venit, la acest fel de răzvrătire!

Iată, fraţii mei care întru adevăr se tem de Dumnezeu sunt împodobiţi cu faptele cele bune, iar eu umblu întru întuneric. Din dimineaţă în dimineaţă mă căiesc de cele ce fac, dar săvârşesc lucrurile cele mai rele. Şi de vreme ce Domnul mi-a dăruit tărie şi sănătate, bizuindu-mă de acestea, întărât pe Cel ce m-a făcut pe mine. Pentru ce te leneveşti, o, suflete al meu? Pentru ce eşti fără luare aminte? Oare, te va lăsa aici Cel ce te-a făcut pe tine din ce nu ai fost şi te-a adus în ceea ce eşti? El va trimite îngerul Său şi te va lua de aici. Cunoaşte-ţi neputinţa ta, suflete al meu. Până când grăieşti împotriva Celui ce te-a făcut pe tine şi a poruncilor Lui?

O, diavole, defăimare m-ai făcut pe mine şi îngerilor şi oamenilor, făcându-mă ascultător păgâneştii tale sfătuiri! M-ai sfătuit pe mine, zicând: «Fă-ţi o dată pofta ta şi apoi nu o vei mai face şi nu se va cunoaşte

păcatul tău». Iată, lucrul cel mic s-a făcut mai mare prăpastie şi nu pot sta împotriva poftelor tale cele rele şi de multe feluri. Că apa a aflat groapă mică şi a făcut-o mare prăpastie şi tuturor arătată. Căci, cu adevărat, obiceiul păcatelor întru mai rău duce pe cel ce a căzut. Că mi-ai întunecat mintea cu gânduri întinate şi m-ai împins în groapa păcatului. Cui să spun ca să plângă pentru mine? Că m-a făcut gol, vrăjmaşul, dintru a mea lenevire. Ci la nădejdea cea întru Dumnezeu căutând să nu deznădăjduiesc desăvârşit de a mea mântuire.

Dar ce să zic către vicleanul? Înfrânarea mea a stricat-o prin neputinţa stomacului şi m-a făcut străin de privegherea cea întru rugăciuni. Iubirea de arginţi, cu pricina îndelungatei bătrâneţi întru mine a sădit. Lacrimile mele le-a uscat, inima mea a îngroşat-o. Din supunerea cea întru Hristos m-a scos şi a înfipt întru mine grija. Nesupus m-a făcut. A nu lucra, ci a iscodi m-a făcut. Zavistnic şi grăitor de rău m-a învăţat. Bârna cea din ochiul meu nu m-a lăsat să o privesc, iar paiul cel din ochiul fratelui meu înaintea ochilor mei îl aduce (Matei 7, 34; Luca 6, 41-42). Greşelile inimii mele mă sfătuieşte să le ascund, iar dacă va cădea fratele meu în vreo greşeală, întru dânsa a mă îndeletnici mă sfătuieşte. Mândru, iute şi mânios m-a învăţat; lacom cu pântecele, beţiv şi iubitor de dulceţi m-a deprins. Pagubele sufletului meu ca nişte câştiguri mi le-a pricinuit. Leneş, cârtitor şi mult grăitor m-a învăţat. În timpul citirii şi al cântării de psalmi m-a deprins să mă răspândesc. Mă rog şi nu cunosc. Mă robesc şi nu înţeleg. De multe ori fiind sfătuit de către bărbaţi care se tem de Domnul, nu m-am plecat sfătuirii lor celei bune, că primeam cuvintele lor ca pe nişte săgeţi, şi fiind mângâiat, mă mâniam. Destul îţi este ţie, diavole.

Vino-ţi întru tine, suflete al meu! Cui te bizuieşti de întărâţi pe Cel ce te-a făcut pe tine? Până când întru aceleaşi răutăţi petreci? Nu te lepăda de darul Celui ce te acoperă pe tine, ca nu cumva să se depărteze de tine şi vei fi dat în mâinile vrăjmaşilor tăi. Fugi de diavolul, o, suflete al meu, şi de lucrurile lui! Că urâtor de oameni este: *«El de la început a fost ucigător de oameni»* (Ioan 8, 44). De te vei apropia de dânsul, nu va cruţa pieirea ta. Părăseşte pe cel viclean şi te uneşte cu Iubitorul de oameni, Dumnezeu. Ruşinează-te, o, suflete, şi vino la calea mântuirii. Te-ai rănit, să nu deznădăjduieşti, că de multe ori căzând pătimitorul, mai pe urmă s-a arătat purtător de cunună".

Ai căzut? Scoală-te! Îmbărbătează-te şi zi: „Acum am început". Nu rămâne în cădere, ca nu cumva să fii pus înainte ca un stârv, spre mâncare păsărilor şi fiarelor, fiindcă strigă proorocul: *„Să nu dai fiarelor sufletul ce Te laudă pe Tine; sufletele săracilor Tăi să nu le uiţi până în sfârşit"* (Psalmul 73, 20). Cazi şi tu la Împăratul slavei, mărturisindu-I păcatele tale, că are mulţime de îndurări. Căci cei ce voiesc a se apropia de împăratul cel pământesc sunt opriţi de portari, se împing de ostaşi şi de slujitori. Daruri aduc boierilor ca să dobândească voia lor. Iar tu, apropiindu-te de Împăratul tuturor, nu ai nevoie de nici una dintru acestea. Daruri nu cere; nimeni nu este cine să ia, nici cine să te oprească, pentru că este uşor a-L afla pe Împărat şi te primeşte pe tine, că este nepomenitor de rău şi iubitor de oameni, şi îi pare rău de răutăţile oamenilor. Iar când te apropii, să nu fii cu făţărnicie, nici cu inimă îndoită, ci cu ştiinţă curată. Că mai înainte de a grăi cuvânt mic sau mare, mai înainte ştie cele ce vrei să grăieşti. Şi mai înainte de a vrea tu să deschizi gura ta, cunoaşte cele din inima ta.

Deci, nu te îndoi, nici nu îți ascunde patima ta, căci nu este aspru Doctorul, ci milostiv, și tămăduiește prin cuvânt. Numai a zis și s-a făcut. Și te încredințează din faptele tale. Zis-a slăbănogului: *„Ție îți zic: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta. Și îndată s-a făcut omul sănătos și, luându-și patul, umbla sănătos"* (Marcu 2, 11-12). Și leprosului i-a zis: *„Voiesc, curățește-te. Și îndată s-a curățit de lepra lui"* (Matei 8, 3). Și pe Lazăr cel mort de patru zile l-a ridicat Domnul din morți (Ioan 11, 44).

Nu spre a lungi cuvântul spunem acestea, ci pentru că lucrurile Lui sunt nenumărate. Pe cea care I-a udat picioarele cu lacrimi și cu perii capului ei le-a șters, a dezlegat-o cu cuvântul, zicând: *„Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit"* (Matei 9, 22), căci este izvor neîmpuținat care izvorăște tămăduire oamenilor. Deci, nu te îndoi, că nu te leapădă pe tine Cel ce voiește să te mântuiești, căci El a zis: *„Dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da daruri bune celor care cer de la El"* (Matei 7, 11).

Apropie-te de Tatăl îndurărilor, mărturisește-ți păcatele tale cu lacrimi, zicând: „Greșit-am la cer și înaintea Ta, Doamne, Dumnezeule Atotțiitorule, și nu mai sunt vrednic a mă chema fiu al Tău, nici a căuta și a vedea înălțimile cerului, de mulțimea nedreptăților mele, nici a numi numele Tău cel preaslăvit prin buzele mele, ale păcătosului. Că nevrednic pe mine m-am făcut cerului și pământului, întărâtându-Te pe Tine, Stăpânul cel bun. Rogu-mă, Doamne, rogu-mă, să nu mă lepezi pe mine de la fața Ta, nici să Te depărtezi de la mine, ca să pier. Că de nu m-ar fi acoperit mâna Ta, demult aș fi pierit și aș fi fost ca niște țărână înaintea feții vântului și

m-aș fi făcut ca și cum nu m-aș fi arătat niciodată în viața aceasta (Psalmul 17, 46). Că de când am părăsit eu calea Ta, nu m-a întâmpinat pe mine nici o zi bună. Pentru că ceea ce întru păcate se pare a fi o zi bună, este mai amară decât cele prea amare. Și de acum nădăjduiesc, darul Tău împuternicindu-mă, că voi îngriji de mântuirea mea. Și acum cad, rugându-mă: Ajută-mi mie celui rătăcit din calea dreptății. Varsă peste mine mulțimea îndurărilor Tale, ca peste fiul cel curvar, că am rușinat viața mea, risipind bogăția darului Tău. Miluiește-mă pe mine și nu ține pomenire de rău pentru viața mea cea rea. Miluiește-mă, precum ai miluit pe păcătoasă și pe vameșul (Matei 9, 9; Marcu 2, 14; Luca 5, 27). Îndură-te de mine ca de un tâlhar. Că, fiind acesta pe pământ, a fost deznădăjduit de toți, iar Tu l-ai primit pe el și l-ai făcut locuitor al desfătării raiului. Primește și pocăința mea, a netrebnicului robului Tău. Că și eu m-am deznădăjduit de toți. Că ai venit, Doamne, nu pe drepți să mântuiești, ci pe păcătoși să îi chemi la pocăință" (Matei 9, 13; Marcu 2, 17).

Roagă-te! Mărturisește-te! Ajută rugăciunea și mărturisirea cu fapta, ca să se îndrepteze rugăciunea ta ca tămâia înaintea lui Dumnezeu, și vei auzi: „O, omule, mare este credința ta, facă-se ție după cum voiești".

Iar Dumnezeu, Povățuitorul celor rătăciți și Îndreptătorul celor căzuți, să ne dea nouă a săvârși viața nedeznădăjduită și neprihănită și a ne pune pe noi Dreptul Judecător de-a dreapta Sa în ziua cea înfricoșată. Că Lui I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, întru toate neamurile veacului. Amin.

Sfătuirea a 43-a
Nu se cuvine a ne jura, nici a vorbi de rău

După ce Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zis: *„Aţi auzit că s-a zis celor de demult: să nu juri strâmb, ci să ţii înaintea Domnului jurămintele tale. Eu însă, vă spun vouă: Să nu vă juraţi nicidecum; nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu, nici pe pământ, fiindcă este aşternut al picioarelor Lui, nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poţi să faci un fir de păr alb sau negru. Ci cuvântul vostru să fie: ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea de la diavolul este"* (Matei 5, 33-37), noi îndrăznim a încălca poruncile Celui ce ne-a făcut pe noi, după cel ce zice: *„Până la cer au ridicat gura lor şi cu limba lor străbat pământul"* (Psalmul 72, 9).

Îndrăzneşti a-ţi deschide gura fără frică şi a slobozi cuvinte de jurământ şi de hulă la cer? Nu îţi este teamă că se va sălăşlui în casa ta secera cea de văpaie, pe care a văzut-o proorocul, până când te va pierde din cele de sub cer, când îndrăzneşti să deschizi gura asupra Atotţiitorului Dumnezeu, către Care îngerii, arhanghelii, heruvimii şi serafimii nu îndrăznesc a privi, ci stau înainte cu frică şi cu cutremur, lăudând numele Lui cel înfricoşat şi preaslăvit şi cu totul cinstit, după cum este scris: *„Îndrăzneţii şi obraznicii nu se cutremură hulind măririle unde îngerii, cu tăria şi cu puterea mai mari fiind, nu suferă hulitoarea judecată împotriva lor. Iar aceştia, ca nişte dobitoace necuvântătoare, din fire fiind născute spre pierzare şi stricăciune, hulind cele ce nu cunosc, vor pieri în stricăciunea lor, luându-şi plata nedreptăţii"*? (II Petru 2, 10-13).

Iar tu, fiind om, nu te cunoşti pe tine? Sau ţi se pare că vitejie dă lucrul acesta, că şi sufletele altora le întini, făcându-te ajutătorul satanei? Că zice Apostolul: *„Învăţându-vă şi sfătuindu-vă pe voi înşivă în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti, cântând Domnului în inimile voastre"* (Coloseni 3, 16), iar tu înveţi împotrivă acestora: hule şi jurăminte. Şi te faci pe tine şi pe cei ce urmează nebuniei tale, fii ai gheenei, căci tu ai umplut de amărăciune gura pe care a zidit-o Dumnezeu spre slavoslovia Sa.

Deci, încetează, omule, ca nu cumva însuşi cuvântul pe care îl defaimi să se facă văpaie în gura ta şi să îţi ardă limba. Că dacă om cu om certându-se, şi după ce se face pace se ruşinează a privi în faţa lui, cum tu, care azi stai în lume, iar mâine înaintea divanului Lui, îndrăzneşti a zice unele ca acestea? Nu te temi că se va pogorî foc din cer şi te va mistui pe tine, când deschizi gura împotriva Atotţiitorului? Nici nu pui în mintea ta că s-ar putea să se desfacă pe neaşteptate pământul de sub tine şi te va înghiţi?

Nu te înşela, o, omule, că este cu neputinţă a scăpa din mâinile Celui ce ne-a zidit pe noi. Auzi pe cel ce zice: *„Care hulesc vor da seamă înaintea lui Dumnezeu, Cel ce va judeca vii şi morţii"* (I Petru 4, 5). Până când întărâtăm pe Cel ce atâtea bunătăţi ne-a dat nouă, Care, *„luând ţărână din pământ, a zidit pe om şi a suflat întru dânsul duh de viaţă"* (Facerea 2, 7), *„Care toate le-a supus sub picioarele Lui"*? (I Corinteni 15, 27). Când dormim, El ne păzeşte, şi când ne sculăm, ne acoperă; când flămânzim, ne hrăneşte; când suntem goi, ne îmbracă, iar când ne împuţinăm, ne mângâie; Care ne ceartă şi ne miluieşte; Cel ce şi pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat pentru viaţa tuturor. Iar noi, în locul facerilor

Lui de bine, Îi aducem spini şi mărăcini, al căror sfârşit este întru ardere (Evrei 6, 8).

Apropie-te acum de Dumnezeu, Iubitorul de oameni şi Nepomenitorul de rău, cerându-ţi pază gurii tale şi uşă de îngrădire împrejurul buzelor tale (Psalmul 140, 5). Auzi pe proorocul cum strigă înfricoşat şi cutremurat, vorbind cu Dumnezeu, prin curata rugăciune: *„Doamne, auzit-am de faima Ta şi m-am înfricoşat. Înţeles-am lucrurile Tale şi m-am spăimântat"* (Avacum 3, 2). Şi iarăşi: *„Lăuntrul meu s-a zbuciumat la glasul Tău; tremurat-au buzele mele; putreziciunea a cuprins oasele mele şi picioarele mele au şovăit"* (Avacum 3, 16). Iar dacă rămânem defăimând pe dreptul Judecător, să auzim pe Apostolul ce zice: *„Sau bogăţia bunătăţii Lui, şi suferirea şi îndelunga-răbdare o defaimi, neştiind că bunătatea lui Dumnezeu spre pocăinţă te aduce şi după nesilnicia ta şi nepocăita inimă îţi învistiereşte ţie însuţi mânie în ziua mâniei, şi a descoperirii şi a dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, Care va răsplăti fiecăruia după lucrurile lui"*. Pentru aceea şi în alt loc zice: *„Dacă va greşi omul faţă de om, atunci se vor ruga pentru dânsul lui Dumnezeu; iar dacă va păcătui cineva faţă de Domnul, cine se va ruga pentru dânsul?"* (I Regi 2, 25).

Deci, să ne pocăim, fraţilor! Până când amărâm pe Cel ce ne-a făcut pe noi? Dacă limanul vom pierde, unde ne vom mântui în vremea viscolului şi a furtunii? Dacă pe Domnul vom întărâta, unde vom scăpa în ceasul necazului şi al nevoii? Eu, iubiţilor, ca un frate vă sfătuiesc, nu ca unul ce cu lucrul pe adevăr l-am arătat întru aceasta, *„că de nu mi-ar fi ajutat mie Domnul, puţin de nu s-ar fi sălăşluit în iad sufletul meu"* (Psalmul 93, 17). Pentru aceea şi pe voi vă rog, eu, cel ticălos între oameni, ca să vă rugaţi pentru mine către Domnul, ca să se şteargă mulţimea păcatelor mele mai înainte de sfârşit, ca să nu mă ruşinez de la aşteptarea mea şi în ceasul morţii să caute spre mine după mulţimea îndurărilor Sale. Şi prin credincioşii şi purtătorii de lumină îngeri să povăţuiască păcătosul meu suflet, împreună cu ale voastre, întru odihna drepţilor.

Ce fel de frică şi de cutremur vi se pare că are sufletul în ceasul acela? Că dacă cel ce se duce într-o ţară îndepărtată stă şi se minunează, văzând popor străin şi de altă limbă şi pământ pe care niciodată nu l-a văzut, apoi în ce fel de frică vi se pare că este sufletul când se mută din lumea aceasta în ceea ce va să fie, văzând atunci cele ce niciodată nu le-a văzut? Deci, să ne îngrijim de cele de acolo, iubiţilor, cu tot sufletul şi inima. Să slujim lui Dumnezeu cu toată tăria noastră. Să păzim poruncile Lui cu toată puterea. Să iubim înfricoşatul şi preacinstitul Său nume şi pe aproapele ca pe noi înşine, ca să ne învrednicim a auzi binecuvântatul glas: *„Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii"*. Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce ne umple pe noi de binecuvântarea Sa, că întru toţi vecii este mila Lui. Amin.

Sfătuirea a 44-a
Cuvânt către un frate: «Mai bine este a te însura, decât a arde»

Ascultă pe Apostolul ce zice: *„Eu voiesc ca toţi oamenii să fie ca mine. Dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul aşa, altul într-alt fel"* (I Corinteni 7, 7). Arătat este că între mireni şi între cei ce s-au lepădat de

lume face deosebire, zicând: *„Fiecare are de la Dumnezeu darul său: unul aşa, altul într-alt fel"*. Şi nici pe mireni nu i-a oprit a se însura după lege, nici pe cei ce s-au lepădat de lume nu i-a oprit de la înfrânare, zicând: *„Fiecare are de la Dumnezeu darul său: unul aşa, altul în alt fel"*. Că mirenilor le dă voie, zicând: *„Din cauza desfrânării, fiecare să aibă femeia sa"* (I Corinteni 7, 2). Şi iarăşi: *„Cinstită este nunta întru toate. Iar pe curvari şi pe preacurvari îi va judeca Domnul"* (Evrei 13, 4). Iar celor ce s-au lepădat de lume le-a pus înainte înfrânarea, zicând: *„Şi tot cel ce se nevoieşte se înfrânează de toate"* (I Corinteni 9, 25).

Deci, două nevoinţe a pus înainte cuvântul, precum mai sus s-a zis. Iar tu, monahule, cunoaşte şi vezi în care rânduială te-ai rânduit, şi ce este semnul cu care te-ai îmbrăcat şi ale cui sunt rugăciunile şi făgăduinţele pe care le-ai făgăduit lui Dumnezeu. După acelea ţi se va cere seamă, precum a zis Mântuitorul: *„Din cuvintele tale te voi judeca"* (Luca 19, 22).

Precum am zis mai sus, mirenilor le-a dat voie a se însura după lege, iar celor lepădaţi de lume a se înfrâna. Că dacă poate tuturor le-ar fi dat voie cuvântul: *„Mai bine este a te însura, decât a arde"*, nu s-ar fi nevoit nimeni la această faptă bună. Nici Ilie Tezviteanul, nici Elisei, nici Ioan şi câţi s-au făcut fameni pe sine pentru împărăţia cerurilor şi curate şi-au păzit trupurile lor lui Dumnezeu. Chiar însuşi Apostolul nu s-ar fi înfrânat, de nu ar fi privit la darea de plată (Evrei 11, 26). Nici să nu ni se pară, precum unii pun pricini că: „Drepţi erau, iar eu sunt păcătos". S-au făcut drepţi pentru că şi-au petrecut viaţa lor, aceasta de acum, cu dreptate şi cu cuvioşie.

Deci, ce vom zice? Că drepţii fără de trupuri au fost şi aceia nu au fost cu trup îmbrăcaţi? Ascultă pe

Apostolul ce zice: *„Căci, cu trupul umblând, nu după trup ne ostenim. Că armele ostăşiei noastre nu sunt trupeşti, ci puternice întru Dumnezeu, spre surparea întăriturilor"*. Arătat este că şi ei erau luptaţi, ca cei ce purtau trupuri, dar se luptau împotrivă. Pentru care, iarăşi Apostolul zice: *„Îmi necăjesc trupul meu şi îl robesc, ca nu altora propovăduind, să mă fac neiscusit"* (I Corinteni 9, 27). Şi, povăţuindu-ne pe noi la fapta bună, zice: *„Fiţi următori mie, precum şi eu lui Hristos!"* (I Corinteni 4, 16).

Să luăm aminte, iubiţii mei fraţi, ca nu cumva împlinind pofta noastră, deasupra poruncii apostoleşti să scriem pricina, necunoscând puterea cuvântului, căci scris este: *„Sufletele cele viclene se rătăcesc întru păcate"*. Şi iarăşi: *„Bărbatului ce păcătuieşte mare îi este cursa, iar dreptul întru bucurie şi veselie va fi"*. Ai auzit că mai bine este a se însura omul decât a se arde şi nu ai auzit-o pe ceea ce o aduce pe urmă, zicând: *„Vremea scurtă este; de aceea, cei ce au femei să fie ca cei ce nu au. Şi cei ce plâng, ca cei ce nu plâng; şi cei ce se bucură, ca cei ce nu se bucură; şi cei ce cumpără, ca cei ce nu ar stăpâni; şi cei ce se folosesc de lumea aceasta, ca şi cum nu s-ar folosi de ea. Căci chipul acestei lumi trece"* (I Corinteni 7, 29-31).

Pentru aceasta, o, monahule, nu te lepăda de Cel ce ţi-a dăruit ţie acest dar. Să nu fii neascultător faţă de El, căci zice prin Apostolul: *„Nu fi nebăgător de seamă de darul ce este întru tine, care ţi s-a dat ţie prin proorocie, cu punerea mâinilor preotului"* (I Timotei 4, 14), ca nu cumva să te faci încălcător de lege, zidind iarăşi ceea ce ai risipit, ci să-ţi dai rugăciunile tale Domnului, că scris este: *„Mai bine este să nu făgăduieşti, decât să nu împlineşti ce ai făgăduit"* (Ecclesiastul 5, 4).

Deci, nevoieşte-te a-ţi săvârşi călătoria ta după lege, ca să ai îndrăzneală împreună cu Apostolul ce zice: *„Cu nevoinţa cea bună m-am nevoit, drumul l-am săvârşit, credinţa am păzit. Drept aceea mi s-a gătit mie cununa dreptăţii, pe care îmi va da-o mie Domnul, Dreptul Judecător, în ziua aceea. Şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui"* (II Timotei 4, 7-8). Amin.

Sfătuirea a 45-a
Despre frica lui Dumnezeu

Ia aminte de tine, iubite, ca nu cândva întru lenevire şi întru răspândire să îţi pierzi vremea ta. Să luăm aminte la cele zise pentru Domnul: „Vie ţi-ai sădit ţie? Pune gard împrejurul ei. Grădină ţi-ai câştigat? Păzeşte roadele ei, ca să te veseleşti la cele de pe urmă ale tale. Şi nu slobozi porcii tăi întru ostenelile tale, ca să nu le vatămi pe ele". Că ce folos, fraţilor, dacă astăzi ne vom linişti în chilie şi mâine petrecem în cetate şi în sate, făcând cele ce nu plac lui Dumnezeu? Ce folos este, fraţilor, dacă într-o zi zidim, iar în a doua surpăm?

Deci, lucrând întru acest chip, cum se va săvârşi lucrul? Ce este nouă şi lumii? Pentru hrană este pricina? Din destul sunt mâinile tale pentru slujba trupului. Ce ne folosesc neguţătoriile acestei lumi, nouă, celor ce am murit lumii, Domnul ajutându-ne? *„Că nimeni, ostăşindu-se, nu se încurcă în neguţătoriile vieţii, ca voievodului să placă"* (II Timotei 2, 4). Şi iarăşi: *„Noaptea şi ziua lucrând, ca să nu îngreuiem pe cineva"* (I Tesaloniceni 2, 9).

Ce ne foloseşte pe noi, o, monahule, calea satelor? Căci dacă stăm în chilie şi ne liniştim şi nu putem sta

împotriva gândurilor patimilor şi a umbrii lucrurilor, cum nu vom fi robiţi uşor dacă ne vom lepăda în gunoaiele celor străini de neam? Dar de multe ori voieşti a zice: „Cu porunca egumenilor, de nevoie, ne apropiem de sat". Dacă din poruncă şi de ascultare aceasta o faci, eşti neprihănit, dacă lucrul cel poruncit ţie îl faci cu frica lui Dumnezeu. Însă sunt unii care cu pricină de ascultare şi după a lor poftă voiesc a o săvârşi, după omul cel vechi.

Vezi, ca un înţelept, nu în loc de aur şi de argint să aduci fiere şi tină. Şi în loc de ascultare, să lucrezi neascultare. Că ce s-au folosit cei ce au mers cu Isus, fiul lui Navi, şi cu Halef să iscodească pământul? Căci, cu pricină de ascultare, au lucrat neascultare, nepăzind adevărul şi depărtându-se de la Domnul şi răzvrătind inimile fiilor lui Israel de la Domnul (Numerii 13, 31-32). Deci tu, fiind trimis la slujbă, lucrează-o cu frica lui Dumnezeu, ca şi cum Dumnezeu priveşte totdeauna lucrurile tale. Dacă te duci să sluješti sfinţilor şi defaimi, lucrând cele împotrivă, pe Dumnezeu Îl defaimi şi îţi hrăneşti poftele tale. Lucrând, nu ai lucrat ascultare, ci neascultare. Însă voiesc să cunoşti, că precum slăvesc pe Dumnezeu întru tine cei ce te văd în mănăstire liniştindu-te şi slujind Stăpânului Hristos, tot aşa se vor sminti de tine cei ce te vor vedea făcând în cetate sau în sat cele ce nu plac lui Dumnezeu. Şi ce fel de plată vei avea rănind ştiinţa omului? Iar dacă vei suferi sfătuirea mea, ca să te temi de Domnul şi să te linişteşti, Se va slăvi întru tine Domnul şi va fi ţie tărie spre toată fapta bună.

Dar de multe ori vrăjmaşul te sfătuieşte, zicând: „Încă eşti tânăr; îndulceşte-te de poftele tale. Şi câţi s-au desfătat în lume şi de cele cereşti nu s-au lipsit? Şi tu eşti tânăr; mănâncă, bea, îndulceşte-te de dezmierdările lumii

şi la bătrâneţe te vei pocăi. Şi de ce voieşti ca dintr-o vârstă ca aceasta să-ţi chinuieşti trupul şi să cazi cumva în neputinţă?". Deci, zi celui ce te sfătuieşte pe tine: „Dar dacă voi fi luat în tinereţile mele şi nu voi ajunge să îmbătrânesc, ce voi răspunde înaintea divanului lui Hristos? Că vedem cum mulţi tineri mor şi bătrânii că trăiesc mult, fiindcă lucrurile Domnului sunt neurmate (Romani 11, 33). Şi cum tu mă amăgeşti, zicând „că la bătrâneţile tale te vei pocăi"? Voi putea zice atunci Judecătorului: „Am fost luat fiind tânăr, deci slobozeşte-mă acum ca să mă pocăiesc"? Negreşit îmi va zice şi El: „Atâţia ani te-am lăsat pe tine şi, păcătuind tu de multe ori, am fost îndelung-răbdător cu tine şi nu te-am ucis pe tine, dându-ţi ani, şi vremi, şi locuri în care să semeni sământa pocăinţei. Iar tu, vremea ce ţi-am dat-o spre pocăinţă, ai cheltuit-o întru păcate şi întru dulceţi".

Deci, cu adevărat să ştii, frate, că dacă vei defăima frica lui Dumnezeu şi la păcat te vei da pe tine, te vei osândi. Că cel ce îşi dă mădularele sale patimii dulceţilor, nu se va scârbi numai în veacul ce va să fie, ci şi în veacul de acum, dacă nu se va pocăi degrabă. Că se va asemăna unei zdrenţe lepădate, pe care, după ce au folosit-o pe dânsa toţi, mai pe urmă, spre îngreţoşare şi spre călcare o folosesc. Iar dacă te vei curăţi pe tine de toate acestea şi vei dori a-I plăcea lui Hristos, păzindu-ţi curăţia trupului tău întru dragostea lui Dumnezeu, care este stâlpul tuturor faptelor bune, te vei asemăna porfirii împărăteşti şi vei străluci ca un luceafăr în mijlocul frăţimii şi Domnul îi va întoarce pe cei ce se ridică asupra ta. Că îţi va fi ţie zid frica lui Dumnezeu, pe care ai iubit-o, şi vei afla dar înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Deci, trezveşte-te şi ia aminte la tine, ştiind aceasta, că ştie vrăjmaşul şi dinlăuntru, dintre încuietori

şi zăvoare, să vâneze sufletele ce petrec întru lenevire.

Dar poate va zice cineva, din cei fără de minte, că nu poate sta împotriva patimii, ci îndată se biruieşte de ea. Nu te făli întru aceasta. Că nu este aceasta evlavie, ci moleşire şi nebunie, că zice înţelepciunea: *„Să nu iei faţa împotriva sufletului tău şi nu te vei ruşina întru căderea ta"* (Sirah 4, 22). Oare, dacă ai fi auzit pe un tâlhar, găurindu-ţi peretele casei tale, ai fi suferit să stai culcat şi să fii jefuit? Au nu te-ai fi sculat şi ai fi alungat tâlharul? Şi cum pentru curăţia trupului tău nu porţi grijă, ci dai biserica lui Dumnezeu spre stricăciune? Că vedem cum slăveşte Domnul pe cei ce din tinereţe Îi slujesc Lui până la bătrâneţe. Că a zis către Ieremia proorocul: *„Mi-am adus aminte de prietenia cea din tinereţea ta, de iubirea de pe când erai mireasă şi mi-ai urmat în pustiu, în pământul cel nesemănat* (Ieremia 2, 2). Iar pe cel ce a urmat din tinereţe până la bătrâneţe gândului înşelăciunii l-a mustrat proorocul, zicând: *„Învechitule de zile rele, acum au sosit păcatele tale, pe care le-ai făcut mai înainte"* (Susana 1, 52). Pentru aceasta, Duhul Sfânt fericeşte pe cei ce iau asupra lor jugul lui Hristos, zicând: *„Bine este bărbatului când îşi ridică jugul din tinereţile lui"* (Plângerile lui Ieremia 3, 27).

Deci, să ne deşteptăm, iubiţilor, ca nu cumva multa îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu să ne fie spre osândă, căci noi nu voim să ne pocăim, ci în fiecare zi adăugăm peste greşelile noastre. Cine, oare, se gândeşte la ziua Judecăţii şi nu se înfricoşează? Să luăm aminte la cele zise, iubiţilor! Când a venit secerişul şi arşiţele, va zice cineva: „Alte două luni sunt şi au trecut fierbinţelile"? Ce vom face, iubiţilor, dacă vom fi osândiţi în focul cel veşnic? Şi după ce a venit iarăşi iarna, zice cineva: „Alte două sau trei luni sunt şi a trecut îngrozirea

răcelii"? Ce vom face, fraţilor, dacă după moarte vom fi osândiţi întru cele mai de jos ale pământului?

Dacă va cădea cineva în boală şi noaptea somnul se va depărta de la dânsul, adesea caută spre ferestrele casei, dorind să vadă lumina. Ce vom face, fraţilor, dacă vom fi osândiţi întru întunericul cel mai dinafară, unde este plângerea şi scrâşnirea dinţilor, unde nu este nădejde a mai vedea lumină în vecii cei nesfârşiţi? (Matei 22, 13; Luca 13, 28). La fel şi cel surghiunit, zilele şi nopţile şi anii îi numără, aşteptând sfârşitul sorocului, iar cel osândit în veacul ce va să fie, nu va putea număra nici zile, nici nopţi, nici luni, nici vremi. Că sunt nenumărate şi nesfârşite veacurile întru care cei ce aici nu plâng şi se ospătează sunt morţi de vii, precum zice Apostolul (I Timotei 5, 6), şi Mântuitorul: *„Vai de cei ce acum râd, că vor plânge!"* (Luca 6, 25).

Deci, să ne deşteptăm, iubiţilor, din viaţa aceasta. Să plângem acum, ca să ne mângâiem atunci; să ne liniştim cu smerită cugetare în chiliile noastre, ca să vadă Domnul smerenia noastră şi osteneala şi să ne lase nouă toate păcatele, că scris este: *„Că în smerenia noastră şi-a adus aminte de noi Domnul"* (Psalmul 135, 23). Şi iarăşi: *„Precum miluieşte tatăl pe fii, aşa a miluit Domnul pe cei ce se tem de El"* (Psalmul 102, 30). Şi, o, să ne dea nouă Domnul a săvârşi viaţă neprihănită! Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 46-a
Despre dragoste

Iubite, dacă te vei învrednici cunoştinţei ori darului tămăduirilor, vezi ca nu cumva, bizuindu-te pe dar, să

petreci fără de roadă, ca să nu zici atunci „Miluieşte-mă" şi să auzi împreună cu cei de-a stânga, când va despărţi Împăratul pe drepţi de păcătoşi: *„Nu vă ştiu pe voi!"*, că scris este: *„Nu toţi cei ce-Mi zic Mie, Doamne, Doamne, vor intra întru împărăţia cerurilor, ci cei ce fac voia Tatălui Meu Celui din ceruri"* (Matei 25, 32). *„Că mulţi Îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, au nu cu numele Tău minuni am făcut?"* (Matei 7, 21).

Pentru ce, oare, aceasta? Fiindcă nu au păzit dragostea, după cum este scris: *„Cel ce nu iubeşte pe fratele său pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească"* (I Ioan 4, 20), că scris este: *„Robul acela care a ştiut voia domnului său şi nu a făcut-o, mult se va bate; iar cel ce nu a ştiut şi a făcut cele vrednice de răni, puţin se va bate.* Şi Apostolul zice: *Şi încă mai înaltă cale vă arăt vouă. Dacă în limbi omeneşti şi îngereşti aş grăi, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea proorocie şi de aş şti toate tainele şi toată ştiinţa şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toate averile mele şi de aş da trupul meu să-l ardă, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte. Dragostea îndelung-rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se înalţă, nu se trufeşte, nu caută ale sale, nu se mânie, nu gândeşte răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. Dragostea nu piere niciodată"* (I Corinteni 12, 31; 13, 1-8). Iată, ai auzit, iubite, puterea dragostei. Pe aceasta câştig-o în toate lucrurile tale, după cât eşti povăţuit de dar, ca să iei laudă de la Dumnezeu.

Însă vă rog pe voi, iubiţii mei fraţi, pomeniţi-mă pe mine, netrebnicul rob, întru rugăciunile voastre, ca, la venirea Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cuvintele mele să nu mă osândească, pentru că nu văd nimic bun întru mine. Şi foarte înfricoşată este aşteptarea Judecăţii, şi râul cel de foc, care va mânca pe cei potrivnici, mă înfricoşează. Ci, o, să-mi dea Domnul şi mie, nevrednicului, împreună cu voi, aleşii Lui, pentru îndurările Sale, să intru întru împărăţia Lui. Şi să ne dea Domnul dragostea Lui întru inimile noastre ale tuturor. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 47-a
Către Evloghie

Frate, privind spre rodul ascultării, m-am sârguit să-ţi scriu pentru cele care mi-ai poruncit. Începutul cel bun este a se teme cineva de Dumnezeu, iar bătrâneţile sunt cinstite în sufletul cel iubitor de Hristos. Cel ce ia aminte la sine, în tot locul se mântuieşte. Cel ce iubeşte vorbirile cu mirenii, încă nu a urât lumea. Că precum cel ce mişcă lemnele în foc, ridică văpaie, tot aşa şi vorbirile lumeşti ridică patimi în inima monahului. Foloseşte pe cei ce se întâmplă de sunt lângă tine, frate, aşa ca pe tine să nu te vatămi. Cel ce iubeşte vorbirile cu femei, ridică asupra sa pe dracul curviei. Auzind laudă despre tine, cei ce te-au născut se vor veseli mai mult decât de vin şi de băutură. Cel ce iubeşte beţia, mult se va păgubi, fiindcă zice şi face cele ce nu se cuvin şi îşi fură a sa bogăţie şi o dă vrăjmaşilor ca pe una străină, pentru că beţia a întunecat mintea lui. Fii cucernic, frate, căci cucernicia naşte aşezare paşnică, iar aşezarea cea

paşnică naşte nepătimire. Să-ţi fie cucernicia ta unită cu smerita cugetare, ca să te faci adevărat monah şi vei moşteni dragostea şi întreaga înţelepciune. Multa vorbire, frate, întunecă mintea, iar mintea cea întunecată duce la neruşinare, iar neruşinarea este maică a curviei.

Cel ce iubeşte tăcerea, fără de tulburare petrece şi nici pe aproapele nu îl întărâtă. Iar râsul şi îndrăzneala, ca o otravă va vătăma pe noul începător şi sunt nefolositoare monahului. Că pe cei ce plâng acum şi se tânguiesc i-a fericit Domnul (Matei 5, 4). Biruirea monahului este auzul. La masă se cuvine a tăcea. Iubeşte tăcerea, iubite, ca să petreacă întru tine cucernicia. Şi pe cucernicie păzeşte-o, ca să te păzească de curvie.

Cel ce grăieşte împotriva egumenului şi nu se supune, nu va zăbovi de a cădea în rele, iar cel ce se va supune sfătuirii celui mai mare, se va veseli împreună cu drepţii. Cel ce se laudă cu puterea sa, alungă de la sine ajutorul lui Dumnezeu, *„iar cel ce se laudă, întru Domnul să se laude"* (II Corinteni 10, 17). Cel ce iubeşte răspândirile şi urăşte liniştea, mult se va necăji, iar cel ce se linişteşte cu smerită cugetare se va veseli întru Domnul. Cel ce nu voieşte a sta cu răbdare la pravila bisericii, mult se va păgubi, iar cel ce stă cu cucernicie şi cu răbdare, va fi auzit. Cel ce grăieşte deşertăciuni în vremea pravilei, va afla îndoită prihănire, că opreşte de la rugăciune şi de la cântare de psalmi pe cel cu care vorbeşte, dar îi păgubeşte şi pe cei ce stau aproape de dânsul. Cel ce iubeşte pustia va fi mai puternic, iar cel ce iubeşte beţia nu va răbda întru nimic. Cel ce urăşte a lucra, va fi iscoditor, fiindcă nelucrarea l-a învăţat multă răutate, iar cel ce iubeşte să lucreze petrece fără de scârbă. Cel ce se făleşte cu îmbrăcămintea părinţilor săi, va fi neiscusit, că nu îl folosesc pe el în tabăra războiului.

Frate, cinsteşte pe cei mici şi pe cei mari, ca să te înalţe pe tine Domnul, că *„cel ce se smereşte pe sine, se va înălţa"* (Matei 23, 12; Luca 14, 11). Smereşte-ţi capul tău egumenului şi înaintea stătătorilor frăţimii; întru Domnul supune-te, că smerenia este rod al fricii Domnului. Iar smerenia se arată nu întru a te smeri celor mai mari, ci întru a le da cinste şi celor mai mici, că scris este: *„Fără numai pe cei ce Mă slăvesc pe Mine îi voi slăvi, iar cel ce Mă defaimă pe Mine, se va necinsti"*. Deci, noi să slăvim pe Dumnezeu, ca şi El să ne slăvească pe noi împreună cu toţi sfinţii Săi. Dar, cu ce să Îl slăvim pe El? Cu păzirea poruncilor Lui, că scris este: *„Nu întru cuvânt este împărăţia lui Dumnezeu, ci în putere"* (I Corinteni 4, 20). Şi iarăşi: *„Nu tot cel ce-Mi zice Mie: «Doamne, Doamne», va intra întru împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri"* (Matei 7, 21).

Frate, mai înainte de toate să-ţi fie frică de Domnul întru adevăr, şi frica Lui va lumina ochii minţii tale. Iubeşte smerita cugetare, că smerenia cea după Dumnezeu, este zid nesurpat în faţa vrăjmaşului şi piatră care se împotriveşte şi sfărâmă măiestririle şi săgeţile vicleanului cele înfocate. De vei pune în gândul tău să rabzi pentru Domnul ocară şi pagubă şi defăimare, vei fi ca un viteaz războinic, de-a pururea întrarmat asupra potrivnicilor. Atunci, vrăjmaşii, văzând atâta sârguinţă, vor cădea de la faţa ta. Dacă voieşti să alergi fără să te osteneşti deloc, ce folos este?

Păzeşte curăţia trupului tău! Dragostea este maică a faptelor bune, iar curăţia, făclie şi întărire. Luminătoare acestora este liniştea, iar zidul lor frica Domnului. Să păzim, fraţilor, curăţia trupului nostru întru dragostea lui Dumnezeu, ca să ne numere pe noi Domnul împreună

cu sfinţii Lui îngeri. De cel ce iubeşte curăţia, se veseleşte Duhul cel Sfânt şi îi dăruieşte lui răbdare. Deci, curăţia se dobândeşte prin înfrânare şi blândeţe şi prin liniştea cea întru dragoste. Pentru aceea ni se cade nouă *„a ne feri de tot fratele care umblă fără de rânduială"* (II Tesaloniceni 3, 6), ca nu cumva să pricinuim bănuieli celor ce ne văd pe noi, căci zice Apostolul: *„Purtaţi grijă de cele bune înaintea tuturor oamenilor"* (Romani 12, 17). Iar dacă cineva este prigonitor, noi acest fel de oameni nu îi avem, nici Bisericile lui Dumnezeu. Şi tot Apostolul zice: *„Tu, bine mulţumeşti, dar celălalt nu se zideşte"* (I Corinteni 14, 17), şi: *„De ce libertatea mea să fie judecată de o altă conştiinţă?"* (I Corinteni 10, 29).

Drept aceea, trebuie să primim sfat de la bărbaţi temători de Domnul şi să nu fim plăcuţi nouă înşine, după cel ce zice: *„Fiecare din voi să placă aproapelui spre zidire"* (Romani 15, 2). Şi iarăşi: *„Ca să se ruşineze potrivnicul, neavând nici un lucru rău"*; căci a zis Domnul slavei: *„Aşa să strălucească lumina voastră înaintea oamenilor ca să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri"* (Matei 5, 16). Să nu o pierdem nici cu pricina dăruirii, nici cu a împărtăşirii sfinţeniei.

Obiceiul vrăjmaşului este ca prin cel bun să lucreze pe cel rău. Căci cel ce păcătuieşte şi i se pare că ascunde, se înşeală, că nimic nu este ascuns care nu se va descoperi. Dacă te ispiteşte vrăjmaşul cu pofta trupului, zi către dânsul: „Să nu îmi fie mie a mai scârbi pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu întru care m-am pecetluit în ziua izbăvirii, că destul îmi este mie vremea care a trecut", că scris este: *„Tot păcatul care îl va face omul este afară de trup, iar cel ce desfrânează, întru al său trup păcătuieşte"* (I Corinteni 6, 18).

Iar pentru războiul cel din minte din parte m-am învățat. Că un frate a fost întrebat de alt frate, zicând: „Gândurile cele întinate mă tulbură pe mine". Iar el a răspuns: „Sfinții bătrâni, unora le-au dat voie să lase gândurile să intre înlăuntru și atunci să bată război împotriva lor. Iar celor mai neputincioși le-au poruncit ca nicidecum să nu vorbească cu ele, ca nu cumva zăbovind cu pomenirea lor, să se facă patimă cu greu de vindecat". Atunci fratele a zis: „Și ce este a lăsa să intre gândurile înlăuntru și a bate război împotriva lor?". Ascultă: „Când aduce asupră-ți vrăjmașul pomenire urâtă și gânduri spurcate, îndată îți pune în minte femeie frumoasă sau ceva din cele asemenea care amăgesc către stricăciune. Și acestea văzându-le, cel ce cu mintea se luptă, nu se tulbură de acest fel de gânduri, ci stă cu vitejie împotriva lor, bătând război cu ele. Apoi, le deschide lor și le încuie pe dânsele înlăuntru, și fiind ele înlăuntru și materia prin care bat război, zice către dânsele: «Aceasta este care mi se împotrivește mie, prin care mă supărați pe mine în toate zilele. Pentru că îmi nălucește mintea și îmi tulbură sufletul meu. Deci, vreau să știu cu dinadinsul ce trebuință este de dânsa». Și poruncește a i se aduce cuțit în minte și, luându-l, o spintecă pe dânsa, la pântece, în minte, zicând: «Vreau să știu, oare ce voi afla întru dânsa: frumusețe sau putrejune?». Și după ce spintecă pântecele ei, află înlăuntru ceea ce toți o știm, că urâciunea poftei se arată cu de-amănuntul.

Deci, potrivnicii, văzând biruința cea făcută lor, temându-se, se luptă să întunece gândul fratelui, ca tulburându-i mintea de alte gânduri, să înceteze nevoința aceasta de față, temându-se ca nu cumva să se arate desăvârșit rușinea lor. Iar cel ce bate război împotrivă,

zice către dânșii: «Pentru ce voiți să aduceți altele în loc de acestea? Nu vă voi lăsa pe voi să ieșiți, până ce voi încerca cu dinadinsul toate ale lucrului acestuia, pe care voi l-ați lăudat, dacă este cu adevărat vrednic de iubire». Atunci, fratele încuie greșeala în cămara cea mai dinlăuntru până la trei sau patru zile. Și după aceasta fratele deschide, vrând să vadă greșeala. Și mai înainte de a intra el înlăuntru, îl întâmpină pe el acea rea putoare nesuferită și, astupându-și cu mâna gura și nasul, amenință gândurile cele potrivnice și ajutătoare păcatului, arătând sfârșitul lucrului. Apoi, zice către dânsele: «Ce răspuns dați pentru acestea?». Iar ele, rușinându-se, se vor risipi ca fumul în văzduh și așa se face fratele mai înalt decât patimile, ajutându-i darul. Și, mărturisindu-se Domnului, zice: «Mulțumesc Ție, Doamne, Dumnezeul meu, că *nu m-ai dat pe mine în mâinile vrăjmașilor mei, ci m-ai mântuit din cursa vânătorilor* (Psalmul 90, 3). Și darul Tău, Doamne, m-a luminat a pricepe acestea, că nu prin înțelepciunea mea am fost mântuit din cursele lor»".

Deci, să avem, fraților, frica lui Dumnezeu înaintea ochilor noștri totdeauna, ca El să ne acopere; că fără de acoperământul lui Dumnezeu, omul nu este nimic. Multă este reaua meșteșugire a vrăjmașilor noștri, dar mai mult este ajutorul lui Dumnezeu, Care ocrotește pe om, numai că nu putem să-L vedem cu ochii noștri. Deci, să iubim pe Dumnezeu, Cel ce ne ajută și ne mântuiește pe noi, cu toată puterea, iar pe aproapele, ca pe noi înșine (Matei 22, 39).

Iubite frate, să ai în minte ziua sfârșitului tău, când vei zăcea pe rogojina ta, dându-ți sufletul. Vai mie, vai mie! Ce fel de frică și cutremur cuprinde pe suflet în ceasul acela, iubite frate! Dacă vreun bine a făcut în

viața aceasta, în care a nemernicit, întru dânsa sărăcind, dacă vreun necaz sau defăimare a suferit pentru Domnul și cele plăcute înaintea Lui a făcut, cu bucurie multă se va sui la ceruri, fiind povățuit de sfinții îngeri.

Precum lucrătorul, ostenindu-se și lucrând toată ziua, așteaptă ceasul al doisprezecelea, ca, după osteneală, primindu-și plata sa, să se răcorească, așa și sufletele drepților așteaptă ziua aceea; iar ale păcătoșilor, cu frică și cu cutremur sunt ținute de dânșii, ducându-se la judecată, și tremură în ceasul acela, privind la munca cea fără de sfârșit și la întunericul cel veșnic. Și chiar de ar zice cineva: „Lăsați-mă să mă duc în lumea cealaltă, ca de acum înainte să mă pocăiesc!", nu va fi cel ce slobozește. Unul ca acesta va auzi: „Când ai avut vreme, nu te-ai pocăit, și acum ai venit să te pocăiești? Când era deschisă stadia nevoinței la toți, nu te-ai nevoit, și acum dorești să te nevoiești, când toate ușile s-au încuiat și după ce vremea nevoinței a trecut? Oare nu ai auzit pe Cel ce zice: *«Privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul»*?" (Matei 24, 42; 25, 13).

Deci, iubite frate, mai înainte cunoscând acestea, să ne pocăim până avem vreme, ca să ne scoată pe noi Dumnezeu din mânia ce va veni peste fiii nesupunerii și să ne învrednicească a sta înaintea sfinților. Roagă-te și pentru mine, păcătosul, cel ce zic și nu fac, căci scris este: *„Mărturisiți-vă unii altora păcatele și vă rugați unii pentru alții, ca să vă vindecați întru numele Domnului nostru Iisus Hristos"* (Iacob 5, 16). Căruia I se cuvine slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 48-a
Către monahul trândav ce zice: «Las totul și mă duc în lume»

Zis-a Dumnezeul slavei: *„Intrați prin ușa cea strâmtă, că lată și desfătată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei ce o află"* (Matei 7, 13; Luca 13, 24). Pentru ce este strâmtă ușa și necăjită calea care duce în viața cea veșnică și puțini sunt cei ce o află pe dânsa? Și cine este cel ce o află pe dânsa și ne vestește nouă calea ei? Toți sfinții. Este calea pe care a alergat vasul alegerii, Pavel, care, sfârșind alergarea, a luat cununa. Pentru aceea ne și vestește calea ei, zicând: *„Întru toate înfățișându-ne pe noi înșine ca niște slujitori ai lui Dumnezeu. Întru răbdare multă, în necazuri, în nevoi și în strâmtorări, în răni, în închisori, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăție, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragoste nefățarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății, cele de-a dreapta și cele de-a stânga, prin slavă și necinste, prin hule și laudă; ca niște înșelători și adevărați, ca niște necunoscuți și cunoscuți, ca niște omorâți și iată trăim, ca niște pedepsiți și nu omorâți; ca niște scârbiți dar de-a pururea bucurându-ne; ca niște săraci și pe mulți îmbogățind; ca unii care n-au nimic, dar toate având-u-le"* (II Corinteni 6, 4-10). *„Și nădejdea noastră adevărată este pentru voi, știind că precum părtași sunteți patimilor, așa și mângâierii"* (II Corinteni 1, 7). Deci și noi, fraților, suntem datori să urmăm aceeași cale până la sfârșit, întru care ne-am și ostășit.

Eşti liniştitor? Adu-ţi aminte de cei ce sunt închişi în temniţă, că nu sunt numai încuiaţi, ci şi fier este pus împrejurul grumazului lor, iar alţii sunt puşi şi în fier gros.

Eşti pustnic? Adu-ţi aminte de păstorii oilor care multe primejdii rabdă în pustie şi în munţi, şi iarna îngheaţă de ger, iar vara se ard de razele soarelui.

Eşti în viaţa de obşte? Ia aminte la cea scrisă: *„Iar inima şi sufletul mulţimii celor ce au crezut erau una şi nimeni nu zicea că ceva din averi este al său, ci toate le erau lor de obşte"* (Fapte 4, 32). De lucrezi mreajă, pune în gândul tău pe cei ce călătoresc pe mare. Că aceştia, luptându-se cu marea, acelaşi meşteşug îl au în mâini. De lucrezi coşniţe mici, adu-ţi aminte de fauri! Frumoasă scriere lucrezi? Adu-ţi aminte de zidari şi de pietrari. Însă nu răzvrătiţi dumnezeieştile cuvinte cele scrise întru credinţă şi întru adevăr. Căci decât aceasta, ce păcat este mai mare? *„A face pe cel dulce, amar şi pe cel amar, dulce; lumina, întuneric şi întunericul, lumină, spre răsturnarea celor ce citesc"* (Isaia 5, 20). Vai celui ce face acestea, că pricinuieşte sminteală sufletelor! Cizmăria lucrezi? Adu-ţi aminte de cei ce taie marmura cu ferăstrăul. Saftianuri roşii lucrezi? Adu-ţi aminte de curelari. Tăbăcărie lucrezi? Adu-ţi aminte de boiangii. Frizăria lucrezi? Adu-ţi aminte de mirenii cei ce acelaşi meşteşug îl folosesc. Lână lucrezi? Adu-ţi aminte de acel fel de meşteri ce se numesc faschiari. In lucrezi? Adu-ţi aminte de ţesători. Pânzătoria lucrezi? Adu-ţi aminte de cei ce fac mătase. La pitărie te-au pus? Adu-ţi aminte de pitarii târgului. La grădină te-au pus? Adu-ţi aminte de nălbitori, care iarna şi vara petrec în ape, făcându-şi lucrarea lor. La bucătărie te-au pus? Adu-ţi aminte de vopsitorii de lână sau de cei ce lucrează arama, care noaptea, ca şi ziua, o sfârşesc luptându-se cu focul şi stăpânirii supunându-se şi supărându-se, rabdă, şi de multe ori fiind siliţi de către boieri, de lucrarea lor nu se lenevesc. Portar te-au pus? Adu-ţi aminte de slujitorii boierilor. Slujitor te-au pus, ori econom, ori egumen? Ia în minte pe cel ce zice: *„Deci, pe preoţii cei ce sunt între voi îi rog, ca un împreună-preot şi martor al patimilor lui Hristos şi părtaş al slavei care se va descoperi: păstoriţi turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câştig urât, ci din dragoste; nu ca şi cum aţi fi stăpâni peste biserici, ci făcându-vă pildă turmei. Şi când Se va arăta Hristos, mai-Marele păstorilor, veţi lua cununa slavei cea neveştejită"* (I Petru 5, 1-4).

Şi, ca să nu lungim cuvântul, zicem: Tot lucrul pe care îl lucrezi, iar vrăjmaşul îţi aduce trândăvire întru el, pe cel ce lucrează acelaşi meşteşug adu-l spre surparea potrivnicului. Şi orice ai face, ori în lucru, ori în cuvânt, să ai martor conştiinţa ta: că după Dumnezeu este lucrul ce se face şi te mântuieşte. Însă, spune-mi, te rog, ce vrei să faci? Să lepezi darul Celui ce te-a chemat pe tine la veşnica Lui împărăţie şi slavă, şi să te duci în lume, precum socoteşte gândul tău? Sau mai bine să zic: Ce a pus în tine vrăjmaşul sufletelor noastre? Şi dacă te vei lepăda de darul cel dat ţie, vei împărăţi? Iar de vei împărăţi, au nu te va apuca pe tine moartea? Deşi multe avuţii vei moşteni, chiar bogăţie nenumărată, au nu te vei duce gol de aici, altora lăsând-o pe dânsa? Precum Apostolul zice: *„Că nimic nu am adus în lume, nici nu vom putea scoate ceva"* (I Timotei 6, 7). *„Iar cel ce seamănă întru Duhul, din Duhul va secera viaţa veşnică"* (Galateni 6, 8).

Ca un om grăiesc: Dacă te vei lepăda de darul Domnului, nu vei mai lua cinstea cea dintâi, pe care o aveai mai înainte de a începe tu viață monahicească, ci și vecinilor, și prietenilor, chiar casnicilor și rudeniilor, te vei socoti încălcător de lege. Că cine te-a silit pe tine să începi lucrul pe care n-ai putut să-l împlinești? Că nici legea nu îngăduie aceasta, pentru că scris este: *„De este cineva bărbat fricos și temător cu inima, să nu iasă la război, ci să se întoarcă în casa sa, ca să nu înfricoșeze inima fratelui său"* (Deuteronomul 20, 8). Deci, ceea ce ai început, săvârșește-o! Iar de te-ai și prins mai înainte în vreo cădere, nu rămâne întru aceasta, ci întoarce-te către Domnul cu adevărat. În cer este Cel ce șterge păcatele celor ce se întorc către Dânsul, numai nu te învoi cu gândul relei cugetări, că nici lei, nici balauri, nici barbari nu vor putea să te vatăme, pe cât reaua cugetare, dacă te supui ei. Că mulți, pe aceasta îndepărtând-o de la ei de la început și neîmpărtășindu-se cu năravurile ei, de barbari s-au cinstit, și leii și balaurii s-au sfiit de dânșii. Văpaia de foc nu a putut să ardă perii capului lor, nici nu s-a aflat întru dânșii materie de răutate, ci de bunătate. Iar reaua cugetare îi taie fără milă pe îndrăgitorii ei, că nu este răutate căreia reaua cugetare să nu-i fie mamă. Că iubirea de argint este rădăcină a tuturor relelor, după cuvântul Apostolului ce zice: *„Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint"* (I Timotei 6, 10). Iar rădăcina aceasta (adică reaua cugetare) este sădită, pentru că hrănește și crește mlădițele răutății.

Ce este mai cumplit în lume decât reaua cugetare, care îi vinde robi și îi face să fie fugari pe îndrăgitorii ei? Că cel necredincios fuge, neprigonit de nimeni; iar dreptul, întru multă îndrăzneala lui, nădăjduiește ca leul.

Cel stăpânit de dânsa, nu se va munci de mâinile barbarilor, nici în pământ străin, ci unde s-a născut, unde a crescut și de neamurile sale. Și nimeni nu se roagă pentru dânsul, deși muncile nu se aduc asupra lui pe ascuns, ci la arătare; nu pentru buna lucrare, ci pentru reaua cugetare. Că pe cei ce au căzut printr-însa, toți îi osândesc, toți îi învinuiesc. Nu este nimeni cine să-i ajute, nici cine să-i izbăvească! Dacă vei urma relei cugetări, te va pogorî pe tine în cămările iadului. Ea pe puternici i-a răsturnat, case a pustiit, împărați a clătinat și întru cădere i-a dat.

Depărtează-te de dânsa, iubite frate, și să nu te legi cu legăturile ei, că legăturile ei sunt legături de foc și butucii ei de aramă. Aceasta, i-a pierdut pe cei ce au iubit-o pe ea cu dinadinsul. În viața aceasta căderea ei s-a făcut de spaimă, iar după moarte pierzătoare. Și care mai poate fi numele ei, fără numai reaua cugetare? Căci ea urăște adevărul, iubește minciuna, nu primește certare, se bucură de necertare, nu primește mustrări, iar sfătuirea o leapădă, dulcețile le hrănește, pe Dumnezeu Îl defaimă, de oameni nu se rușinează. Începutul ei este nefrica de Dumnezeu, iar sfârșitul ei, moștenirea pieirii și a pierzării. Doamne, Doamne, Cel ce ai deschis ochii celui orb din naștere, deschide ochii minții noastre, ca să nu cădem în lațurile ei!

Deci, să nu ne lepădăm de darul lui Dumnezeu, iubite. Au nu știi că în cer se face bucurie pentru un păcătos ce se pocăiește, mai mult decât pentru nouăzeci și nouă ce nu au rătăcit, care nu au trebuință de pocăință? (Matei 18, 13). Căci ce este necazul veacului acestuia? Dar bucuria lui, iubite? Drept aceea, mai bine este să rabzi necazurile ce ți se întâmplă, decât înșelăciunea. Că se aseamănă slava lumii acesteia cu înșelăciunea

văpăii focului, care a mâncat cu totul lemnele cele puse într-însa și îndată s-a stins, iar văpaia cea atâta de mare s-a prefăcut în cenușă și în praf. Iar cel ce rabdă necaz pentru Domnul, asemenea este celui ce își zidește casa pe piatră (Luca 6, 48).

Pentru aceea, frate, te rog, deșteaptă-te către Domnul! Să ne aducem aminte de divanul lui Dumnezeu și de judecata cea veșnică și de firea noastră cea neputincioasă. Ce este mai mic decât țânțarul? Și dacă înfricoșarea acestuia nu putem să o suferim, ce vom face viermelui celui înveninat și neadormit? (Marcu 9, 44). Făcându-se seară, zice cineva: „Aprinde lumânarea, că este întuneric!". Dar ce vom face acelui întuneric împâclit și neluminat? Și dacă cineva se arde de razele soarelui, au nu aleargă sub umbră? Dar de gheena focului celui nestins cum vom scăpa? Să luăm pildă, iubiților, din lucrurile cele văzute în veacul acesta, pentru judecata ce va să fie.

Dacă cineva va lucra vreun rău și se va cunoaște, va fi trimis în temniță de voievodul veacului acestuia; dar în ce rușine și necaz va fi sufletul întru dânsul? Deși de multe ori de ai săi este slujit și de rudenii căutat și de prieteni mângâiat și de cunoscuți adeseori cercetat, fiind întru acest chin, scârba nu se depărtează de la dânsul. Iar, mai pe urmă, ori prin mângâierea prietenilor și prin alergarea într-o parte și în alta, și prin rugăciune, ori și prin darea banilor, are nădejde că poate se va izbăvi de temniță. Dar acolo, în văpaia gheenei, cel ce este osândit de lucrurile sale, nu are pe cei care să-l mângâie. Tatăl, nu aleargă împrejur; mama, nu stă aproape și nu îl mângâie; nici milostivirea femeii, nici a prietenilor, nici vestea bună, nici auzirea de pace, nici lumină, nici glas dulce de păsări, nici schimbare a obiceiurilor, nici glas

de muzică și de veselie, că toate acestea s-au luat de la necredincioși și partea lor sunt cele potrivnice. Precum este scris: *„Ploua-va peste cei păcătoși lațuri, foc și iarbă pucioasă și duh de vifor este partea paharului lor. Că drept este Domnul și dreptatea a iubit și fața Lui spre cel drept privește"* (Psalmul 10, 6-7).

Deci, să ne rugăm Domnului din tot sufletul ca să ne acopere pe noi, și să ne bucurăm cu cei ce se mântuiesc. Pentru aceea, le-a și pregătit lor *„cele ce ochii nu le-au văzut și urechea nu le-a auzit și pe inimă de om nu s-a suit"* (I Corinteni 2, 9). Acestea pomenește-le și te întoarce către Domnul! *„Nu te face ca o secure în mâna diavolului, ci taie saduri aducătoare de roade; nici ca un vânt ce arde, ci strică roadele cele rele!"* (Isaia 64, 4). Au nu știi, iubite, că în focul războiului, dacă, rănindu-se vreun bărbat, ar ieși din luptă, umple de frică pe cei ce se luptă împreună cu el? Însă tu înțelege ceea ce se zice: „Iar de se va întrarma cineva pe sine vitejește asupra potrivnicilor și pe cei mai trândavi și fricoși cu inima îi deșteaptă la osârdie".

Nu-ți aduci aminte, iubite, ce fel de umilință aveai când ai început viața monahicească? Deci, unde este umilința cea plină de lacrimi? Unde smerenia ce înalță la cer? Unde tăcerea cea plină de rugăciune? Unde păzirea ochilor ce naște gânduri curate? Unde dragostea ce înduplecă pe Dumnezeu? Acestea, neglijându-le, le-ai lepădat! Și ce ai câștigat? Iuțime, mânie, strigare și hulă, neînfrânare, nerușinare și gură neînfrânată. Vai mie, cum s-a prefăcut pământul cel roditor întru sărătură, de răutatea celor ce locuiesc pe dânsul! Acestea sunt cuvintele cu care te-ai făgăduit să slujești lui Dumnezeu și să rabzi întru mântuirea Lui? Acestea sunt rugăciunile cu care te-ai rugat în scârbele tale lui Dumnezeu?

Vezi, iubite, nu cumva cel care te supără pe tine şi se sârguieşte să te despartă de frăţime, să se facă pricinuitor de moarte amară şi grozavă. Că adevărat îţi spun: eu ştiu câţiva fraţi care au fugit din mănăstire şi s-au făcut iarăşi mireni, dar nu au trăit mulţi ani, ci s-au săvârşit cu amară şi grozavă moarte. Pentru aceasta te rog pe tine, frate, stai împotriva poftei tale, înfricoşând-o pe ea, şi să nu te învoieşti cu cei ce voiesc lesne să te prindă pe tine, ci sus să avem mintea, iubite frate, sus şi mâinile, ca Moise, şi Domnul va bate război nevăzut cu dânşii pentru noi, numai nu te teme de faţa lor. Că, de multe ori, pun în gândul tău neputinţa trupului şi închiderea stomacului, bănuială asupra celui mai mare, frică faţă de egumen, lungimea vremii, petrecerea cea dintâi şi pomenirea părinţilor trupeşti, şi cu acestea te războiesc pe tine, ca să-ţi robească sufletul.

Oare, nu socoteşti că dacă are cineva vreun fiu cu nărav rău, şi pe acesta legile îl condamnă şi fiind părinţii lui de faţă, totuşi, nu pot să-l scoată din mâinile celor ce îl muncesc pe el? Apoi gândeşte cu cât mai multă frică va fi la înfricoşatul Divan, unde împăraţii şi supuşii, bogaţii şi săracii vor sta înainte, fiind cuprinşi de un cutremur cumplit. Deci, vino-ţi întru tine, iubite frate, şi nu defăima pe Dreptul şi Neamăgitul Judecător, nici văpaia care niciodată nu se stinge. Iar dacă nu bagi de seamă, încearcă-te pe tine de aici, dacă poţi răbda usturimea şi munca focului. Aprinde lumânarea şi pune vârful degetului tău în făclia ei, şi de poţi răbda durerea aceea, poate vei putea şi acolo să-ţi ajuţi. Iar dacă tot trupul este afară de foc şi durerea unui mic mădular nu o poţi răbda, apoi ce vei face atunci când tot trupul împreună cu sufletul va fi aruncat în gheena focului?

Dar poate va zice cineva din cei fără de minte: „Şi eu aş fi răbdat. Dar ce să fac? Că sunt neputincios şi mic la suflet. Că de ar fi voit Dumnezeu să mă mântuiască, mi-ar fi dat răbdare". Veniţi de vedeţi, fiilor, suflet robit, nu de barbari, nici de sabie, ci de reaua cugetare. Că pe Dumnezeu Îl învinovăţeşte, Cel ce este bun şi iubitor de oameni, Care voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină şi Care pentru noi a răbdat cruce. Că El Însuşi ne cheamă pe noi, zicând: *„Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi Eu vă voi odihni pe voi. Luaţi jugul Meu asupra voastră şi vă învăţaţi de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre. Că jugul Meu este bun şi sarcina Mea uşoară"* (Matei 11, 28-30). Şi iarăşi zice: *„Cereţi şi vi se va da vouă; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide vouă. Că oricine cere va lua şi cel ce caută va afla şi celui ce bate i se va deschide"* (Luca 11, 9-10).

Cum tu zici: „De ar fi voit Dumnezeu să mă mântuiesc, mi-ar fi dat răbdare"? Pentru ce te amăgeşte pe tine vrăjmaşul? Că, de nu ai fi primit sfatul lui, nu ţi-ar fi pricinuit atâta pagubă, ca să te dezbraci de haina slavei, să te desparţi de viaţa sfinţilor îngeri şi să te tăvăleşti în patimi de necinste. Pentru ce această defăimare? Ca să auzi că acesta a fost monah şi l-a chemat aşa şi iată că s-a lepădat de darul Domnului şi Dumnezeului său? Pentru ce îţi pricinuieşti acest fel de moarte? Ca să fii aruncat în întunericul cel mai dinafară care are rodul ruşinii, iar pe fraţii care rabdă întru mântuirea Domnului să-i vezi încununându-se şi intrând întru bucuria Domnului lor? Dar unde vei putea fugi, sau care loc te va primi pe tine, cel ce fugi de la faţa Domnului, de Care voieşti să te lepezi? Pentru aceea

rabdă, te rog, ca nu cumva să vină peste tine cea scrisă: *„Că mai bine era pentru ei să nu fi cunoscut calea dreptăţii decât, după ce au cunoscut-o, să se întoarcă înapoi de la sfintele porunci date lor”* (II Petru 2, 21). Că se potriveşte la dânşii cea din Paremie: *„Câinele se întoarce la vărsătura lui şi porcul scăldat la noroiul mocirlei lui”*. Şi în alt loc zice: *„Însă socotesc ei pe sufletul nostru de batjocură şi viaţa aceasta, prăznuind-o, cu câştiguri”*.

Să înţelegem, iubiţi fraţi, că suntem străini şi nemernici în această viaţă. Că mulţi, sculându-se dimineaţa, nu au ajuns seara; iar alţii, culcându-se seara, nu au ajuns până dimineaţa. Auzi pe cel ce zice: *„Omul deşertăciunii s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec”* (Psalmul 143, 4). Rabdă încă puţin, rogu-te, iubite frate, că *„cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui”*. Şi nimeni nu ştie când va sosi vremea plecării sale de aici şi pentru aceasta se înmulţesc ispitele lui. Deci, să nu ne împuţinăm la suflet, nici să ne întoarcem înapoi, ci, mai vârtos, uitând cele dinapoi să alergăm spre cele dinainte, ca să intrăm împreună cu Mirele, mai înainte de a se închide uşa. Că zice Mântuitorul: *„Privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul”*. Şi iarăşi zice: *„Precum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi şi întru venirea Fiului Omului. Că precum au fost în zilele potopului: mâncau şi beau, se însurau şi se măritau, până în ziua întru care a intrat Noe în corabie şi a venit potopul şi a pierdut pe toţi. Tot aşa precum a fost în zilele lui Lot: mâncau şi beau, cumpărau şi vindeau, sădea şi zideau, iar în ziua întru care a ieşit Lot din Sodoma, a plouat foc din cer şi i-a pierdut pe toţi. Aşa va fi în ziua în care Fiul Omului va veni”* (Matei 24, 37-38; Luca 17, 26-30; Facerea 7, 7; 18, 24).

Deci, să nu ne lenevim de a noastră mântuire, iubiţilor, că iată Dumnezeieştile Scripturi ne vestesc nouă ziua aceasta, ca prin pocăinţă să ne mântuim de mânia aceea şi să moştenim viaţa cea veşnică, făcând cele bine plăcute Domnului. Iar dacă vei petrece tot în nesupunerea ta cea mai dinainte şi frica de Dumnezeu nu o vei avea, să ştii că nu vei zăbovi de a fi tăiat. Că nemincinos este Cel ce a zis: *„Iată securea stă lângă rădăcina pomilor, şi tot pomul ce nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc”* (Matei 3, 10; Luca 3, 9).

Ascultă încă şi pilda smochinului: *„Cineva avea un smochin sădit în via sa şi, ieşind, căuta rod întru dânsul, dar n-a aflat. Şi a zis către vier: Taie-l pe el! Pentru ce să cuprindă atâta pământ? Iar el, răspunzând, a zis: Doamne, mai lasă-l pe el şi în anul acesta, ca să sap împrejurul lui şi să-i pun gunoi. Şi de nu va face rod, apoi în anul cel viitor îl vei tăia pe el”* (Luca 13, 6-9). Caută, dar, iubite, nu cumva să se împlinească vremea sorocului, căci altă vreme nu vom mai afla.

Deci, veniţi să ne închinăm Lui, să plângem înaintea Domnului, Cel ce ne-a făcut pe noi. Ridică-ţi mâinile tale către Dânsul, împreună cu inima, şi cu lacrimi apropie-te de Dânsul, strigând către El împreună cu proorocul: *„Mântuieşte-mă de tina noroiului, ca să nu mă afund! Izbăveşte-mă de cei ce mă urăsc pe mine şi de adâncurile apelor, ca să nu mă cufunde viforul apei, nici să mă înghită adâncul, nici să-şi închidă peste mine adâncul gura lui!”* (Psalmul 68, 17-18). *„Auzi, Doamne, glasul meu cu care am strigat; miluieşte-mă şi mă ascultă. Să nu-Ţi întorci faţa Ta de la mine!”* (Psalmul 26, 12, 14). *„Când mă necăjesc, degrab auzi-mă! Ia aminte spre sufletul meu şi îl mântuieşte pe el; de vrăjmaşii mei, izbăveşte-mă!”*. Ca şi El să-ţi spună ce

este scris: *„Îmbărbătează-te și întărească-se inima ta și așteaptă pe Domnul”.*

Iar tu, mulțumind bunătății Lui, să zici: *„Așteptând, am așteptat pe Domnul și a luat aminte la mine. A auzit rugăciunea mea. M-a scos din groapa ticăloșiei și din tina noroiului și a pus pe piatră picioarele mele și a îndreptat pașii mei. A pus în gura mea cântare nouă, cântare Dumnezeului nostru. Vedea-vor mulți și se vor teme și vor nădăjdui spre Domnul. Fericit bărbatul a cărui nădejde este numele Domnului și n-a privit la deșertăciuni și la nebunii mincinoase”* (Psalmul 39, 1-6).

Bine este cuvântat Domnul, Cel ce dă putere și întărire poporului Său, și bine este cuvântat Dumnezeul nostru, în vecii vecilor. Amin.

Dumnezeule, curățește păcatele noastre! Că a Ta este slava, în vecii vecilor. Amin.

Sfătuirea a 49-a
Despre obiceiul cel rău

În ce chip sabia taie vinele calului și pe călăreț îl dă jos, așa și socoteala cea cu nărav rău taie puterile sufletului și îl dă scârbei, iar scârba strică pe cei ce cad întru dânsa. Și cine este oare cel care, vrând să se ducă la o cetate ce este departe de treizeci de stadii, și făcând douăzeci și nouă, a intrat în cetate? Acesta dintru ale sale a ieșit și în cetate nu a intrat. Că precum cel ce a venit întru al unsprezecelea ceas, și-a luat plata deplin, la fel ca și ceilalți care au purtat greutatea și osteneala zilei, așa și cel care a lucrat până în al unsprezecelea ceas, iar întru al doisprezecelea ceas ar începe a surpa și a smulge sadurile, plată nu va lua. Pentru că Domnul și

Mântuitorul nostru Iisus Hristos zice: *„Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”* (Matei 10, 22). Și iarăși: *„Nimeni, punând mâna sa pe plug și întorcându-se înapoi, nu este îndreptățit în împărăția cerurilor”.* Că femeia lui Lot, întorcându-se înapoi, s-a prefăcut în stâlp de sare (Facerea 19, 26). Pentru care și Apostolul, cele dinapoi uitându-le, la cele dinainte privește. Deci și tu, iubite, rabdă! *„Că lumea aceasta trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac”* (I Ioan 2, 17). Că suntem străini și nemernici în viața aceasta. Iar dacă până avem vreme vom lucra cele plăcute Domnului, plată vom lua. Deci, câștigă-ți răbdarea, frate, că scris este: *„Întru răbdarea voastră, veți câștiga sufletele voastre”.*

Enoh, după ce a născut pe Matusalem, a mai trăit două sute de ani, bine-plăcând lui Dumnezeu (Facerea 5, 21-22), iar noi întru această scurtă vreme ne împuținăm. Iubite, stai împotriva gândurilor vătămătoare și zi împreună cu cel ce zice: *„Cu Hristos împreună m-am răstignit și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine”* (Galateni 2, 20), și: *„Ce-i va folosi omului, dacă va dobândi toată lumea, iar sufletul său îl va pierde?”* (Matei 16, 26; Luca 9, 25). *„Depărtați-vă de la mine cei ce vicleniți și voi cerceta poruncile Dumnezeului meu”* (Psalmul 118, 115). Iar Ecclesiastul strigă: *„Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune”.*

După atâta bogăție și slavă, nu voi duce ostenelile mele deșertăciunii, ca să nu le moștenească alții după ducerea mea din viață și eu să mă muncesc, ci voi aduce roadele mele Bunului și Milostivului Dumnezeu, Celui ce dă viață după moarte și pregătește celor ce Îl iubesc pe El *„cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-a suit”* (I Corinteni 2, 9).

Aşa, iubite, îmbărbătează-te, întăreşte inima ta şi aşteaptă pe Domnul, şi va fi în pace ieşirea ta. Acolo vei vedea pe cei drepţi bucurându-se de mântuirea ta. Acolo te vei sălăşlui în sânul lui Avraam, împreună cu Lazăr, că sărăcia ai ales, necazul ai răbdat, ocări ai suferit şi defăimarea n-ai urât-o. Pentru aceasta te vor primi pe tine cu bucurie în lăcaşurile cele veşnice, de unde a fugit toată durerea, scârba şi suspinarea. Acolo vei vedea viaţa şi lumina cea adevărată, nădejdea a toată zidirea, pe Izbăvitorul sufletelor noastre, pe Iisus Hristos, Împăratul slavei, şi se va bucura inima ta şi bucuria ta nimeni nu o va lua de la tine (Ioan 16, 22). Şi Însuşi Domnul Dumnezeul nostru, să ne păzească pe noi fără de prihană, că a Lui este slava, în veci. Amin.

Sfătuirea a 50-a
Deosebirea vieţii monahiceşti de viaţa mirenească

Iubite frate, dacă, lepădându-te de lume, te vei face monah, trezeşte-te, că multe sunt meşteşugirile vrăjmaşului! Ia aminte ca nu cumva, aflând loc, să pună în mintea ta unele ca acestea: „Iată, te-ai lepădat de lume şi de ai tăi. Au nu şi fiarele se liniştesc în vizuinile lor?”. Deci, tu ceartă-l pe el, zicând: „Domnul să te surpe pe tine, diavole, că pe omul pe care l-a făcut după chipul şi asemănarea Sa, cu fiară necuvântătoare l-ai asemănat! Că nu încetezi să răzvrăteşti căile cele drepte”. Şi ca să înţelegi, ascultă:

Mai întâi, cel ce voieşte să se facă monah, se leapădă de lume, se leapădă de voile sale, îşi ia crucea sa şi urmează Stăpânului nostru Hristos. Nu se ceartă,

nu blestemă, nu se jură, nu huleşte, nu cugetă cuvinte mincinoase prin filosofia cea bine grăitoare şi bârfitoare. Se înfrânează, nu se desfătează. Pe toţi îngerii lui Dumnezeu îi are prieteni, iar vrăjmaş, pe diavolul. Nu necăjeşte pe lucrătorul de pământ, pe văduvă nu o sileşte, nu răpeşte ale săracului, nu bate pe sărman, nu pofteşte bogăţie, ci se îndestulează cu ce are. Nu se îngrijeşte ca să facă ostaşi pe fiii săi sau cum să-şi mărite fetele. Nu se îndeletniceşte de tulburări, ci de mântuirea sa; nu se înalţă cu mintea, ci cugetă smerit; are bunătate, este blând, cântă cântări dumnezeieşti, iar nu lumeşti. Se roagă şi nu se răspândeşte; nu se luptă cu marea în neguţătoriile vieţii, nu se îngrijeşte să-şi câştige slava pământească.

În loc de fluiere, de timpane şi muzici, cântă Domnului şi se roagă. Plânge şi lăcrimează în cămările cele mai dinlăuntru ale Casei Domnului şi ale sufletului său, cerşindu-şi lăsarea păcatelor. Când se roagă, se roagă şi pentru toată lumea. Nu se duce la priviri deşarte, ci la bărbaţi sfinţi. În loc de curte, are pustia. Se abate de la jurământ şi de la cei ce se veselesc. Mâinile îşi întinde spre cele de folos, la lucru şi la citirea Dumnezeieştilor Scripturi. Grija părinţilor şi a lucrurilor pământeşti o socoteşte ca pe un nimic. Îşi aduce aminte de făgăduinţele Mântuitorului şi se întăreşte duhul lui, iar scârba o alungă.

I-a venit boală trupească? Se bucură, că aproape este cununa. I-a venit trândăvie? Primeşte răbdare de la Domnul. I-a venit pagubă pământească? Îşi aduce aminte de ziua sfârşitului, că toate rămân aici. S-a supărat de patima dulceţii? Îşi aduce aminte de amărăciunea muncilor. I-a venit clevetire? Rabdă îndelung, că aproape este Cel ce îl îndreptează pe el. I-a venit ocară şi munci?

Îşi aduce aminte de Patimile Mântuitorului. I-a venit înaltă cugetare? Îşi aduce aminte că prin foc va merge.

Acestea şi altele sunt darurile Darului, la cei ce drept slujesc Domnului şi se cuvin sfinţilor. Şi cu acestea, Domnul îl va întoarce pe diavol nelucrător de la tine. Aşa, iubite, ascultă pe cel ce zice: *„Staţi împotriva diavolului şi el va fugi de la voi. Apropiaţi-vă de Dumnezeu şi Se va apropia de voi"* (Iacob 4, 7-8).

Roagă-te şi pentru mine, ticălosul, că fărădelegile mele au covârşit capul meu. Roagă-te ca Domnul, Cel bun şi milostiv, nădejdea celor deznădăjduiţi, să ne păzească şi să ne mântuiască pe noi întru împărăţia Lui cea fără de sfârşit. Că Lui I se cuvine slava, stăpânirea, puterea şi împărăţia, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, în vecii vecilor. Amin.

DESPRE RĂBDARE ŞI ÎNTREAGA ÎNŢELEPCIUNE

Trimitere către Ioan monahul

Mult sfătuind pe Teodor ca să nu se îndepărteze de la locul său, nu am putut să îl înduplecăm, ci a zis către noi: „Dacă vrei să-mi ajuţi şi după Dumnezeu a mântui sufletul meu, trimite-mă în mănăstirea ta!". Iar eu i-am răspuns că, de când purtarea de grijă a mănăstirii am dat-o în seama fratelui Ioan, fără de sfatul lui nu pot să făgăduiesc ceva. Iar acum, bine ai făcut că ai primit pe mai sus pomenitul frate, că după ce s-a întors ne-a povestit ce fel de milostivire ai arătat către dânsul, de vreme ce se cuvine a avea în cinste pe unii ca aceştia, care au iubit pe Domnul mai mult decât pe tatăl său şi pe mama sa, şi pe fraţi şi pe surori, şi soţie şi fii, şi rudenii şi prieteni.

Bine faci, dându-te pe tine pildă de fapte bune, mai ales fraţilor care locuiesc împreună cu tine, după cel ce a zis: *„Să vă uitaţi la mine şi să faceţi ce voi face eu"* (Judecători 7, 17). Şi fericitul Apostol Pavel sfătuieşte, zicând: *„Următori mie, faceţi-vă, precum şi eu lui Hristos"* (I Corinteni 4, 16), ca pe care nu îi încredinţează deplin cuvântul, să-i plece lucrul. Însă slujba cea duhovnicească să nu o defăimaţi; nici cu pricină de trebuinţe trupeşti să vă leneviţi de pravila voastră. Căci cuvintele lui Dumnezeu, cugetându-se şi cântându-se, hrănesc şi păzesc sufletul, iar trupul îl străjuiesc şi îl

ocârmuiesc; pe draci îi izgonesc şi pricinuiesc prea mare linişte sufletească.

Doresc să vă amintesc că cei ce se apucă de cele peste putere şi cad în primejdii neasemănate, *„să nu cugete despre sine mai mult decât trebuie să cugete, ci să cugete fiecare spre a fi înţelept"* (Romani 12, 3), că zice: *„Nu te face prea drept, nici te înţelepţi peste măsură, ca nu cumva să te înspăimânţi"* (Ecclesiastul 7, 16). Căci s-a întâmplat în aceste zile ca nişte fraţi, lăsându-şi chiliile lor, să se ducă în pământ neumblat şi neroditor şi fără de apă. Şi fiind mult sfătuiţi de părinţi şi de fraţi, nu s-au plecat, ci au zis: „Noi ne ducem păstori". Iar după ce s-au dus ei în pustia cea preauscată, văzându-se închişi (dinspre toate părţile) de pământul cel neumblat, au început a tânji foarte greu. Voind să se întoarcă la locurile cele locuite, nu puteau să iasă din preacumplita pustie, că nu le era lesne, după ce se duseseră înlăuntru.

Deci, necăjindu-se foarte de nemâncare, de sete şi de arşiţă, zăceau leşinaţi cu trupul şi deznădăjduiţi cu sufletul. Însă din dumnezeiasca Pronie s-a făcut oarecare iconomie, şi, când mai să-şi dea sufletele, s-au aflat de un om care, punându-i pe dobitoacele lui, i-a adus în lume. Unii dintre ei au şi murit, iar trupurile lor au fost mâncate de păsări şi de fiare. Iar cei ce au scăpat de moarte, au petrecut în boală multă vreme, şi de aici au cunoscut să nu mai facă ceva fără de sfat. Căci mulţi, purtându-se de obrăznicia gândului, s-au retras în pământ neroditor şi fără de apă, aducând asupra lor moarte silnică. Iar alţii, nevrând să se supună, nici să slujească pe bolnavii cei de un suflet cu ei, aceleaşi primejdii au suferit. Alţii, batjocorindu-se de gândul plăcerii de sine şi înălţându-se cu slava deşartă, vânează laude de la cei ce aud, făcându-se

păstori, şi, punând preţ pe ostenelile cele multe şi îndelungate, s-au îmbrăcat cu aceleaşi primejdii.

Deci, nu se cade, iubite, să urmezi fără de socoteală gândurilor tale, ci mai vârtos se cuvine ca fiecare să-şi cunoască măsurile lui şi să se smerească aproapelui întru dragostea lui Dumnezeu. Iar dacă cineva împărăteşte peste pofte, nici aşa să nu se bizuiască pe sine, ca să nu i se întâmple şi lui cea scrisă: *„Orice om înţelept lucrează cu chibzuinţă, numai cel nebun îşi desfăşoară nebunia"* (Pilde 13, 16). Dar poate va zice cineva: „Cum aflăm pe unii dintre părinţi că s-au nevoit la această faptă bună?". Pentru aceasta, se cuvine să aducem mărturie şi din vieţile Sfinţilor Părinţi, ca să arătăm luminat că ei nu au lucrat nimic în zadar şi fără de orânduială.

Se povesteşte despre Avva Macarie că zicea aşa: „Stând în chilia din schit, m-au supărat pe mine gândurile, zicându-mi: «Du-te înlăuntru, în pustie, şi vezi ce vei vedea acolo». Şi am rămas luptându-mă cu gândurile cinci ani, zicând: «Nu cumva să fie de la draci»". Vezi pricepere de bărbat sfânt? Oare s-a plecat şi s-a dus? Au doară a primit gândul? Nu! Ci a petrecut judecându-l, postind, priveghind şi rugându-se, ca „nu cumva să fie de la draci". Dar noi, când ne vine vreun gând, suntem neţinuţi, sălbăticindu-ne şi nu numai că nu îl judecăm, rugându-ne cu osteneală, ci nu ascultăm, chiar fiind sfătuiţi. Pentru aceea ne şi robim cu lesnire de potrivnicul.

„Apoi – zice povestirea –, dacă a rămas gândul, a ieşit în pustie şi a aflat acolo un iezer de apă şi ostrov în mijlocul lui şi au venit dobitoacele pustiei să bea apă dintr-însul şi a văzut în mijlocul lor doi oameni goi. Iar după ce au grăit ei, unii către alţii, a zis Avva Macarie către dânşii: «Cum pot să mă fac monah?». Şi au zis lui: «Până când nu se va lepăda cineva de toate cele ale

lumii, nu poate să se facă monah». Şi a zis lor: «Eu sunt neputincios, şi nu pot ca voi». Şi au zis ei: «Dacă nu poţi ca noi, şezi în chilia ta şi plânge-ţi păcatele tale»".

O, smerenie, a dumnezeiescului bărbat! O, pricepere de suflet îmbunătăţit! Cel ce strălucea cu atâtea şi atâtea feluri de vitejii, nu s-a judecat pe sine a fi vrednic de lucrul acela, ci a zis către dânşii: „Eu sunt neputincios şi nu pot ca voi". Iar noi, neprimejduindu-ne de vreo prigoană, nefiind izgoniţi, ne biruim de obrăznicie şi de plăcerea de sine şi ne apucăm de cele peste măsura noastră, ispitindu-L pe Dumnezeu, care este lucru înfricoşat. Şi vai de omul care nădăjduieşte spre a sa putere sau nevoinţă sau isteţime şi nu are spre Dumnezeu toată nădejdea sa; că de la Dânsul singur este stăpânia şi tăria.

De ce nu privim şi la viaţa lui Avva Antonie, şi îl vom afla şi pe el că toate le-a făcut din dumnezeiasca descoperire. La fel şi el, oare, nu stătea în mănăstire? Oare, nu folosea îmbrăcăminte? Oare, nu mânca pâine? Oare, nu lucra cu mâinile sale? Oare, nu avea ucenici care, atunci când a murit, l-au îngrijit şi l-au îngropat? Şi nu numai fericitul Antonie a avut această petrecere, ci şi ceilalţi părinţi, care au petrecut viaţă îmbunătăţită şi s-au făcut mângâietori celor ce veneau la dânşii, prin care Dumnezeu săvârşea semne şi tămăduiri. Căci erau străluciţi ca nişte luminători, cu faptele bune strălucindu-se. Această viaţă şi aceste obiceiuri să le râvnim şi noi, călătorind pe calea cea împărătească, neabătându-ne nici în dreapta, nici în stânga.

Deci, să ne îndeletnicim în linişte, în postire, în priveghere, în rugăciune, în lacrimi, în umilinţă, în lucrarea mâinilor, în vorbirea Sfinţilor Părinţi, în ascultarea adevărului şi în auzirea Dumnezeieştilor Scripturi, ca să nu se înţelenească mintea noastră. Şi, mai ales, să

ne facem vrednici de împărtăşirea Preacuratelor şi Sfintelor Taine, ca să se spele sufletul nostru de gândurile necredincioase şi întinate şi, locuind întru noi Domnul, să ne izbăvească de cel viclean. Şi în toate, dragostea cea adevărată să o avem, în noi înşine, unii către alţii şi către toţi. Căci de la aproapele îşi câştigă cineva şi răul şi binele. Că nemincinos este Cel ce a zis: *„Întrucât aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut"* (Matei 25, 40). Iar către cei nemilostivi, zice: *„Întrucât nu aţi făcut unuia dintre aceşti prea mici, Mie nu Mi-aţi făcut. Şi vor merge aceştia în munca cea veşnică, iar drepţii în viaţa cea veşnică"* (Matei 25, 45-46).

Cei de demult, viţei, berbeci şi miei, toate fără de prihană, le aduceau Domnului spre jertfă. Iar noi să aducem trupul nostru Domnului, întru Duhul Sfânt, neîntinându-l în cele oprite sau spurcându-l cu vreun gând, ca să nu se facă neprimită jertfa noastră. Iar a primi în vreun chip sfinţenia, este destul celor ce au mintea trează şi pomenirea lui Dumnezeu, ale Cărui raze luminează toată inima. Iar cei ce sunt încă neputincioşi spre acest fel de înţelegere, au trebuinţă de oarecare pildă a noastră, ca aceasta: Cei ce se arată viteji în războaie, primesc decoraţii; şi istoria războiului se pictează în tablouri. Şi vedem cum unii îşi întind arcele, iar alţii sunt răniţi; unii, fugind, alţii izgonind, iar alţii cu săbiile, ca pe nişte spice, secerându-i pe potrivnici. Şi acestea le pictează spre râvna celor de pe urmă şi spre aducerea aminte a celor ce se fac ostaşi. Mulţi încă şi pătimirile sfinţilor le pictează în biserici, spre râvna celor leneşi cu inima şi spre bucuria privitorilor.

Deci, sârguiţi-vă, dacă voiţi, ca şi viaţa voastră să fie scrisă şi la loc înalt pusă, spre arătare tuturor! Iar mai vârtos să ne sârguim a isprăvi fapta bună, ca să nu

se pună în icoană nimic prihănit sau necuvios. Că este lucru urât, cu adevărat, a se vedea vreun bărbat în icoană vorbind cu necuvioșie cu vreo femeie, și, mai ales, din cei ce se cred că sunt îmbrăcați în chipul evlaviei. Iar dacă și cu parte bărbătească, după cel ce zice: *„Bărbat cu bărbat făcând rușinea"* (Romani 1, 27), cine, oare, va îndrăzni să se uite la icoană? Se cuvine a fugi și de vederea ei. Dacă ne-am fi adus aminte de unele ca acestea și nevrând a fi văzuți într-o necinste ca aceasta, încremenind de rușine, cu adevărat am fi fugit de urâta patimă, ajutându-ne darul.

Deci, să ne îngrijim bine de fapta bună, ca să se facă zugrăvirea icoanei noastre și bună și lăudată, aprinzând frumusețea prin râvna cea bună, fără a închipui ceva urât sau nepotrivit faptei bune. Pentru că istoria sodomiților este neștearsă, în care povestește cum cei înverșunați au înconjurat casa dreptului, până când s-au înspăimântat de orbire și de ploaia focului s-au făcut cenușă și ei și pământul lor, pe care lucrau amestecările cele nelegiuite (Facerea 18, 20; 19, 1). Istoria acestora, ca pe o icoană plină de frică, a pus-o înaintea științei fiecăruia din noi Dumnezeu, Cel ce ne-a făcut pe noi, ca, luând aminte la pildă, să ne abatem de la cele rele (II Petru 2, 6-8). Iar cei ce mânjesc cu vederea istoria ce ne este pusă înainte, cu lesnire cad în prăpastia dulceților. Însă tu să ai întărit ochiul minții spre acest fel de înțelepciune, ca prin frică să izgonești patimile cele urâte, iar așteptarea mâniei viitoare să veștejească dulcețile cele înfierbântătoare. Și cine, cugetând la acea mânie trimisă de Dumnezeu, nu se va înfricoșa și nu se va strânge cu mintea, fără numai dacă s-ar întâmpla să fie orb.

Iar eu, leneșul, din parte, punându-mi mintea la privirea aceea, am suspinat și, aplecându-mi fața între

genunchi, am plâns. Căci cum nu va fi înfricoșat lucru, cu adevărat, celor ce cu ochiul cel curat al sufletului privesc la prea cumplita curgere a focului și la pământul ce ardea, și la locuitorii care se topeau ca ceara și la fumul ce se urca la înălțime?

Oare, nu pot aceste pilde, ale celor ce au pătimit mai înainte, să înmoaie și sufletul cel împietrit? Pentru aceasta să căutăm mai adesea la istoria aceasta, iar mai bine să zic neîncetat, ca, prin sârguința celor mai bune, să scăpăm de cercarea celor mai sus zise. Fiindcă lenevirea crește nefrica, iar din amândouă se alcătuiește obișnuința. Și cei ce s-au obișnuit cu deprinderea răului, cu greu scapă dintru acesta, fiindcă totdeauna îi atrage spre pierzarea roadei duhovnicești. Și iarăși, ca într-o icoană să aducem înainte pomenirea aceasta: cum egipteanca trăgea pe Iosif la sine, iar iubitorul de Dumnezeu, lăsându-și haina sa, a fugit de necurăție (Facerea 39, 1). Și iarăși, pe bătrânii cei din Babilon, ca într-o icoană să-i vedem cu mintea, cum sileau spre urâta lucrare pe fericita Susana, iar aceasta, având gând cucernic și bărbătesc, pe aceștia i-a surpat.

Deci, așa și noi să ne nevoim degrab, mai ales că suntem încredințați *„că nimic nu este ascuns care nu se va arăta, și nimic tainic care să nu se cunoască și să nu vină la arătare"* (Luca 8, 17). Iar pentru cele cerute și cum se cuvine a petrece frații împreună și a plăcea lui Dumnezeu Celui viu și adevărat, voi, rugați-vă pentru noi, iar noi, ajutându-ne darul, vă vom împlini cererea.

Însă fie în mijlocul nostru și al vostru Domnul, Izvorul vieții, Care plouă bucurie, pace, sfințire și nădejde bună celor ce Îl caută pe El întru adevăr. Închină-te fraților celor împreună cu tine. Închină-se ție frații cei de aici.

CUVÂNT
LA A DOUA VENIRE A DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Fraţii mei iubitori de Hristos, ascultaţi cuvântul pentru a doua şi înfricoşata venire a Stăpânului nostru Iisus Hristos. Căci mi-am adus aminte de ceasul acela şi m-am cutremurat cu multă frică, amintindu-mi de cele ce se vor descoperi atunci. Că cine le va povesti pe dânsele, ce fel de limbă le va grăi şi care auz va încăpea să audă pe acestea, când Împăratul împăraţilor, ridicându-Se din scaunul slavei Sale, Se va pogorî să cerceteze pe toţi cei ce locuiesc în lume şi să ia seama de dânşii şi să dea plată bună celor vrednici, iar celor vrednici de muncă, să le dea munci, ca un drept Judecător? De acestea aducându-mi aminte, cuprinse de frică sunt ţinute mădularele mele şi din toate părţile sunt slăbănogite. Ochii mei lăcrimează, glasul meu amuţeşte, buzele mele s-au lipit, limba mea se înfiorează şi gândurile cugetă tăcere.

O, cât sunt de silit a zice pentru folosul nostru! Iar frica mă sileşte să tac. Că aceste minuni, aşa de mari şi de înfricoşate, nici nu s-au mai întâmplat de la începutul zidirii, nici nu se vor mai întâmpla întru toate neamurile. Dacă acum, când se face de mai multe ori fulger mai luminat, orice om se sperie şi toţi se pleacă la pământ,

dar atunci, cum vom suferi, când vom auzi glasul trâmbiţei din cer, mai puternic decât orice tunet, strigând şi deşteptând pe cei din veac adormiţi, drepţi şi nedrepţi? Atunci, în iad, oasele firii omeneşti, auzind glasul trâmbiţei, vor alerga cu sârguinţă, căutându-şi încheieturile lor (I Corinteni 15, 22; Iezechiel 37, 7-8). Atunci vom vedea toată suflarea omenească într-o clipă, sculându-se, fiecare din locul său, şi adunându-se din cele patru margini ale pământului la Judecată (Daniel 7, 8). Că va porunci Marele Împărat, Cel ce are stăpânire peste tot trupul, şi îndată pământul va da, cu cutremur şi cu sârguinţă, pe morţii săi, şi marea pe morţii ei, ori fiară de i-au rupt, ori peşti de i-au zdrumicat, sau şi păsări de i-au răpit, toate, într-o clipă vor sta de faţă. Şi nici un fir de păr nu va fi lăsat.

Cum vom suferi, fraţilor, când vom vedea râul cel de foc, ieşind cu mânie, ca o mare sălbatică, şi mâncând munţii şi văile şi arzând tot pământul şi lucrurile cele dintru dânsul? Atunci, iubiţilor, de focul acela râurile vor dispărea, izvoarele vor seca, stelele vor cădea, soarele se va întuneca, luna nu-şi va mai da lumina ei, cerul se va strânge ca o carte, după cum este scris (Marcu 13, 24-25). Atunci îngerii, trimiţându-se, vor alerga împrejur, adunând pe cei aleşi din cele patru vânturi, precum a zis Domnul, de la marginile cerurilor până la marginile lor (Matei 24, 31). Atunci vom vedea cer nou şi pământ nou, după făgăduinţa Lui (Apocalipsa 21,1).

Cum vom suferi atunci, iubitorilor de Hristos, când vom vedea înfricoşatul Scaun gătindu-se şi arătându-se semnul Sfintei Cruci, pe care S-a pironit de bunăvoie Hristos pentru noi? Atunci, văzând toţi întru înălţime arătându-se înfricoşatul şi Sfântul Sceptru al

Marelui Împărat, va cunoaşte fiecare şi îşi va aduce aminte de cuvântul Domnului, Care a zis: *„Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate neamurile şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă"* (Matei 24, 30).

În ceasul acela, fraţii mei, va gândi fiecare cum să întâmpine pe înfricoşatul Împărat şi îşi va aduce aminte de toate faptele sale. Apoi va vedea lucrurile sale stând înaintea sa: ori bune, ori rele. Atunci toţi cei milostivi şi care s-au pocăit curat se vor bucura, văzându-şi rugăciunile pe care le-au trimis mai înainte. Cei milostivi vor vedea pe scăpătaţii şi săracii pe care i-au miluit aici, rugându-se pentru dânşii şi vestind lucrurile lor cele bune înaintea îngerilor şi a oamenilor. Alţii vor vedea lacrimile şi ostenelile cele dobândite prin pocăinţă şi vor sta veseli, luminaţi şi slăviţi, aşteptându-şi fericita nădejde şi arătarea slavei Marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Şi pentru ce nu zic în scurt pe cele mai mari? Atunci vom auzi glasul cel mare şi înfricoşata strigare dintru înălţimile cerului, zicând: „Iată, Mirele vine; iată, Judecătorul Se apropie; iată, Împăratul Se arată; iată, Judecătorul judecătorilor Se descoperă; iată, Judecătorul tuturor vine să judece viii şi morţii!". Atunci, iubitorilor de Hristos, din strigarea aceea se vor cutremura temeliile şi rărunchii pământului, de la margini până la margini, marea şi toate adâncurile. Atunci, fraţilor, strâmtoare, frică şi spaimă va cuprinde pe toţi oamenii în aşteptarea celor ce vor mai veni asupra lumii. Că şi puterile cerurilor se vor clătina, precum este scris (Matei 24, 29).

Atunci vor alerga înainte îngerii; cetele Arhanghelilor, Heruvimii şi Serafimii cei cu ochi mulţi vor striga cu tărie şi cu putere: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul*

Dumnezeu, Atotţiitorul, Cel ce era şi Cel ce este şi Cel ce vine" (Apocalipsa 4, 8). Atunci toată zidirea, în cer şi pe pământ, va striga cu cutremur şi cu tărie: *„Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului!"* (Matei 21, 9). Atunci se vor desface cerurile şi se va descoperi Împăratul împăraţilor, Cel Preacurat şi slăvit, Dumnezeul nostru, ca un fulger înfricoşat, cu putere multă şi cu slavă neasemănată, precum a propovăduit şi Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu, zicând: *„Iată, vine pe norii cerului şi Îl va vedea pe El orice ochi şi cei care L-au împuns pe El şi vor plânge, din pricina Lui, toate seminţiile pământului"* (Apocalipsa 1, 7).

Oare, care suflet va putea răbda, când va vedea cerul şi pământul fugind, după cum este scris: *„Şi am văzut iar un tron mare şi alb şi pe Cel ce şedea pe el, iar dinaintea Lui pământul şi cerul au fugit şi loc nu s-a mai aflat pentru ele"*? (Apocalipsa 20, 11). Văzut-ai acest fel de frică vreodată? Văzut-ai astfel de lucruri înspăimântătoare şi înfricoşate, când cerul şi pământul vor fugi? Şi cine va putea să stea? Noi, păcătoşii, unde vom fugi când vom vedea scaunele punându-se şi pe Stăpânul tuturor veacurilor şezând, când vom vedea oştile cele fără de număr cu frică stând împrejurul scaunului? Atunci se va împlini proorocia lui Daniel: *„Priveam, până ce s-au pus scaunele şi Cel vechi de zile a şezut, îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada, părul capului Lui ca lâna cea curată, scaunul Lui, pară de foc, roatele lui, foc ce arde; râu de foc se trăgea pe dinaintea Lui; mii de mii stau înaintea Lui şi milioane de milioane Îi slujeau Lui. Judecătorul a şezut şi cărţile s-au deschis"* (Daniel 7, 8-9).

Mare frică, groază şi spaimă va fi, fraţilor, în ceasul acela, când va sta Judecătorul Cel nefăţarnic şi se

vor deschide înfricoşatele cărţi unde sunt scrise lucrurile noastre, cuvintele şi faptele noastre, cele pe care le-am grăit, pe care le-am lucrat în viaţa aceasta şi am socotit că se vor tăinui de Dumnezeu, Cel ce cearcă inimile şi rărunchii, după cum este scris: *„Că perii capului vostru, toţi sunt număraţi"* (Luca 12, 7), adică gândurile şi aducerile aminte, pentru care vom da seama în faţa Judecătorului.

O, de câte lacrimi avem trebuinţă pentru ceasul acela, iar noi ne lenevim! O, cât vom plânge şi vom suspina, când vom vedea acele mari daruri pe care le vor lua de la Împăratul slavei cei ce bine s-au nevoit, când vom vedea cu ochii noştri negrăita împărăţie a cerurilor! Şi iarăşi, de altă parte vom vedea înfricoşatele munci, iar în mijlocul acelora pe toată seminţia şi toată suflarea, de la Adam, cel întâi zidit, până la cel din urmă născut, plecându-şi cu cutremur genunchii şi închinându-şi feţele lor, după cum este scris: *„Viu sunt Eu, zice Domnul, că Mie se va pleca tot genunchiul"* (Isaia 45, 23; Romani 14, 11; Filipeni 2, 10).

Atunci, iubitorilor de Hristos, toată omenirea va sta între împărăţie şi judecată, între viaţă şi moarte, între libertate şi nevoie, aşteptând cu toţii înfricoşatul ceas al Judecăţii, şi nimeni nu va putea ajuta nimănui. Atunci se va cere de la fiecare mărturisirea credinţei, făgăduinţa Botezului, credinţa neîntinată de tot eresul, pecetea nesfărâmată şi haina nespurcată, după cum este scris: *„Că toţi cei dimprejurul Lui vor aduce daruri înfricoşatului Împărat"* (Psalmul 75, 11); că se va cere, după puterea fiecăruia, de la toţi cei ce s-au scris în Sfânta Biserică între numărul credincioşilor. Însă cei puternici se vor cerca tare, după cea scrisă: *„Căci căruia i s-a dat mult, mult i se va cere"*, şi: *„Cu ce măsură măsuraţi, vi se va măsura vouă"* (Înţelepciunea 6, 6; Luca 12, 48; Matei 7, 2; Marcu 4, 24). Chiar mare de ar fi cineva, chiar mic, deopotrivă toţi am mărturisit credinţa şi am luat Sfânta Pecete. Toţi asemenea ne-am depărtat de diavolul, scuipându-l şi suflându-l pe dânsul, toţi ne-am împreunat cu Hristos, asemănându-ne Lui.

Dacă aţi înţeles cu adevărat puterea Tainei Botezului şi a lepădării de cel străin, fiindcă lepădarea, pe care în vremea Sfântului Botez ni se cere să o facem, ni se pare mică, dar, înţelegându-se, este prea mare, iar cel ce a putut să o păzească va fi de trei ori fericit. Căci prin puţine graiuri, ne lepădăm de tot ce este numit rău. Nu de unul, de doi sau de zece ne lepădăm, ci de tot ce se numeşte rău, şi pe care îl urăşte Dumnezeu. Adică, ce zic? „Mă lepăd de satana şi de toate lucrurile lui". De care lucruri? Ascultă: de curvie, de preacurvie, de necurăţie, de minciună, de furtişag, de zavistie, de otrăvire, de vrăjitorie, de descântare, de mânie, de iuţime, de hulă, de vrajbă, de prigonire, de pizmă. Mă lepăd de beţie, de cuvântare deşartă, de mândrie, de lenevire. Mă lepăd de râsuri şi de cântări cu alăuta, de cântece drăceşti, de stricările de copii, de vrăjirea cu păsări, de întrebarea duhurilor, de scrierea pe frunze, lepăd de jertfirea la idoli, de sânge, de sugrumat şi de mortăciuni (Fapte 15, 29; 21, 25).

Şi, pentru ce zic multe, că nu este vreme a le pomeni pe toate, ci pe cele multe să le trecem şi prost să zicem: Mă lepăd de toate cele din soare şi din lună, de cele ce se fac în stele, de cele din izvoare şi din copaci, de cele din răspântii, de amestecări şi pahare, de alte multe lucruri necuviioase, despre care este urât a grăi. De toate acestea şi de cele asemenea acestora, ne lepădăm întru lepădarea Sfântului Botez, pe care toţi le ştim că sunt lucruri şi învăţături ale diavolului.

Pe acestea toate, întru întuneric fiind mai înainte, sub stăpânirea diavolului, le-am învățat, mai înainte de a sosi la noi Lumina, când eram vânduți de păcat (Romani 7, 9). Iar când a voit Iubitorul de oameni și Milostivul Dumnezeu să ne izbăvească pe noi dintr-o înșelăciune ca aceasta, ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel dintru înălțime și s-a arătat darul lui Dumnezeu cel mântuitor și S-a dat pe Sine în schimb pentru noi, răscumpărându-ne din înșelăciunea idolească, și bine a voit a ne înnoi pe noi, prin apă și prin duh. Deci, de toate acestea ne-am lepădat și ne-am dezbrăcat de omul cel vechi, împreună cu toate faptele lui, și ne-am îmbrăcat întru Adam cel nou.

Deci, cel ce face aceste lucruri rele de mai sus, după ce a venit Darul, a căzut din Dar, și Hristos cu nimic nu-l va folosi pe dânsul, dacă petrece în păcat. Auzit-ați, iubitorilor de Hristos, de câte mulțimi de rele ne-am lepădat prin puține graiuri? Deci, această lepădare și bună mărturisire o cere în ceasul și în ziua aceea de la fiecare dintre noi, căci scris este: *„Din cuvintele tale te vei îndrepta"* (Matei 12, 37). Și iarăși, Domnul zice: *„Din cuvintele tale te voi judeca, slugă vicleană"* (Luca 19, 22). Deci, cuvintele noastre sau ne osândesc sau ne îndreptățesc în ceasul acela.

Dar în ce chip se vor întreba? Se vor întreba păstorii, adică Episcopii, și pentru ale lor petreceri, și pentru ale turmei lor; și se va cere de la fiecare oile cele cuvântătoare pe care le-au luat în purtarea de grijă de la Hristos, mai-Marele păstorilor. Și dacă, din nepurtarea de grijă a Episcopilor, va lipsi vreo oaie, sângele ei se va cere din mâinile lui. Asemenea și preoții vor da seamă pentru bisericile lor, împreună și diaconii. Și tot credinciosul pentru casa sa: pentru femeia sa, pentru fiul său, pentru slugi și pentru slujnice: dacă i-a hrănit și i-a crescut pe ei întru învățătura și sfătuirea Domnului, după cum poruncește Apostolul (Efeseni 6, 4). Atunci vor fi întrebați împărații și boierii, bogații și săracii, cei mici și cei mari, pentru lucrurile ce au lucrat, că este scris: *„Toți vom sta înaintea Divanului lui Hristos"* (Romani 14, 10), *„ca să ia fiecare după cele pe care le-a lucrat cu trupul: ori bine, ori rău"*. Și iarăși este scris: *„Nu este cine să scoată din mâinile Mele"*.

– Ne rugăm ție să ne spui cele ce vor urma acestora.

– Voi grăi întru durerea inimii mele, că nu puteți să auziți cele ce se vor face după acestea, ci să încetăm, o, iubitorilor de Hristos.

Și iarăși au zis iubitorii de Hristos:

– Au doară mai înfricoșate sunt decât cele mai sus zise, pe care le-am auzit de la tine?

Lăcrimând, dascălul iarăși a zis:

– Să zic cu lacrimi, că nici nu este cu putință fără de lacrimi a povesti acestea, fiindcă sunt cele mai de pe urmă. Dar, de vreme ce avem poruncă de la Apostolul, pe acestea să le punem înaintea oamenilor credincioși, și pentru voi, că sunteți credincioși, acestea le pun înaintea voastră, iar voi să-i învățați pe alții (II Timotei 2, 2). Deși mă doare inima pentru această povestire, însă, iertați-mă pe mine, fraților binecuvântați, că atunci, iubitorilor de Hristos, lucrurile tuturor se vor cerceta și se vor arăta înaintea îngerilor și a oamenilor, și toți vrăjmașii se vor pune sub picioarele Lui, și se va surpa toată stăpânirea și puterea și se va pleca lui Dumnezeu tot genunchiul, după cum este scris (I Corinteni 15, 24-25; Romani 14, 11; Filipeni 2, 10).

„Atunci îi va despărți pe dânșii, unii de alții, precum păstorul desparte oile de capre" (Matei 25, 32),

că cei ce vor avea roadele cele bune, se vor despărți de cei fără de roade, păcătoși, și vor străluci ca soarele. Aceștia sunt cei care au păzit poruncile Domnului: milostivii, iubitorii de săraci și iubitorii de sărmani, primitorii de străini, cei ce îmbracă pe cei goi, cei ce cercetează pe cei din temniță, sprijinitorii celor obosiți, cercetătorii celor bolnavi, cei ce au plâns acum, precum a zis Domnul, cei ce au iertat greșelile fraților, cei ce au păzit pecetea credinței nesfărâmată și neîntinată de tot eresul; pe aceștia îi va pune de-a dreapta, iar pe capre le va pune de-a stânga. Aceștia sunt cei fără de roadă, care pe Păstorul cel Bun L-au întărâtat, cei ce nu au luat aminte la glasul mai-Marelui păstorilor, cei îngâmfați, cei nepedepsiți, cei ce în vremea aceasta de acum, a pocăinței, ca niște iezi au jucat și s-au desfătat, care au petrecut în mahmurie și beție și nemilostivire toată vremea vieții lor, ca bogatul acela care niciodată nu a miluit pe săracul Lazăr (Luca 16, 19-20). Pentru aceasta și în starea cea de-a stânga s-au osândit, ca niște nemilostivi și neîndurați, care nu au roade de pocăință, nici untdelemn în candelele lor (Matei 3, 8; 25, 3).

Cei ce și-au cumpărat untdelemn de la săraci și vasele lor și le-au umplut, stau de-a dreapta, slăviți și cuvioși, ținându-și candelele aprinse, și aud acel fericit și milostiv glas: „*Veniți binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*" (Matei 25, 34-36).

Iar cei de-a stânga, vor auzi dureroasa și întristătoarea hotărâre: „*«Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui»* (Matei 25, 41). Pentru că nu ați făcut milă, nici acum nu veți fi miluiți; pentru că nu ați ascultat glasul Meu, nici Eu acum nu voi asculta tânguirile voastre, că

Mie nu Mi-ați slujit: flămând am fost și nu M-ați hrănit, însetat și nu M-ați adăpat, străin și nu M-ați primit, gol și nu M-ați îmbrăcat, bolnav și nu M-ați cercetat, în temniță și nu ați venit la Mine. V-ați făcut lucrători și slujitori ai altui domn, adică ai diavolului, pentru aceasta zic vouă: Duceți-vă de la Mine, lucrători ai nedreptății! *«Atunci se vor duce aceștia la muncă veșnică, iar drepții la viață veșnică»*" (Matei 25, 46).

– Dar, oare, toți într-o singură muncă se vor duce, sau sunt multe feluri de munci?

– Multe sunt felurile locurilor de muncă, precum am auzit în Evanghelie. Că este întuneric mai dinafară și altul mai înlăuntru. Gheena focului este alt loc; scrâșnirea dinților, loc deosebit; viermele cel neadormit este întru alt loc; iezerul cel de foc este alt loc; tartarul, loc deosebit; focul cel nestins, are al său loc; cele de dedesubt și pieirea sunt întru ale sale locuri; cele mai de jos ale pământului este alt loc; iadul unde se întorc păcătoșii și puțul iadului este loc mai cumplit (Matei 8, 12; Marcu 9, 43; Apocalipsa 19, 20; II Petru 2, 4; Efeseni 4, 9). Întru aceste munci se împart ticăloșii, fiecare după păcatele sale, ori mai iute, ori mai moale, după cum este scris: „*Căci cu lanțurile păcatelor sale fiecare se strânge*" (Pilde 5, 22). În acest fel este, încă se va bate mult sau puțin (Luca 12, 47-48). Și precum aici sunt multe feluri de munci, așa și în veacul ce va să fie. Iar cei ce au în ei vrajbă, de se va întâmpla acestora să se ducă din trup, netrecută muncă vor afla în ceasul Judecății și, ca niște urâți, se vor trimite în focul cel mai dinafară și întru întunericul cel fără de sfârșit, ca cei ce au defăimat porunca cea ușoară a Domnului, ce zice: „*Iubiți-vă unii pe alții și iertați până de șaptezeci de ori câte șapte*" (Matei 5, 44).

Însă tot credinciosul este dator a petrece cu grijă, fără a deznădăjdui, că avem Mijlocitor către Tatăl pe Iisus Hristos, Dumnezeul Cel drept, şi El este curăţire pentru păcatele noastre, nu ale celor ce nu se îngrijesc, nici pentru ale celor ce dorm şi răpesc, nici pentru ale celor ce se desfătează şi râd, ci pentru ale celor ce plâng şi se pocăiesc şi strigă către Dânsul ziua şi noaptea, care vor fi mângâiaţi de Mântuitorul (I Ioan 2, 1-2). Iar cel ce a păcătuit şi şi-a uitat păcatele sale, ieşind aşa din trup, peste acela va cădea mânia lui Dumnezeu, pe care Manase a vestit-o, zicând: *„Nesuferită este mânia urgiei Tale asupra celor păcătoşi"* (Rugăciunea lui Manase 5).

Vai, iubitorului de desfrânare! Vai, beţivului! Vai, celor ce cu timpane şi cu fluiere beau vinul, iar de lucrurile Domnului nu caută, nici de cuvintele Lui nu îşi aduc aminte! Vai, celor ce ocărăsc Dumnezeieştile Scripturi! Vai, celor ce îşi pierd vremea aceasta a pocăinţei şi a întoarcerii întru răspândiri şi râsuri, că vor căuta vremea pe care au cheltuit-o rău şi nu o vor afla! Vai, celor ce întru duhurile înşelăciunii întreabă şi iau aminte la învăţăturile dracilor, că împreună cu dânşii se vor osândi în veacul ce va să fie! Vai, celor ce scriu neîndreptat! Vai, celor ce cu dinadinsul fac farmece şi vrăjitorii, stricări de copii şi cele asemenea acestora! Vai, celor ce opresc plata muncitorului, că cei ce opresc plata sunt ca cei ce varsă sânge! Vai, celor ce fac judecată cu nedreptate, celor ce dau dreptate celui necurat şi dreptatea dreptului o întunecă! Vai, celor ce îşi pângăresc sfânta credinţă cu eresuri sau fac pogorământ ereticilor! Vai, celor ce bolesc cu nevindecata patimă, adică a zavistiei şi a pizmei.

Şi pentru ce zic multe şi nu tai degrab cuvântul? Vai, tuturor celor ce se vor întâmpla a sta de-a stânga în

ziua cea înfricoşată, că se vor întuneca şi vor lăcrima cu amar, când vor auzi acea hotărâre dureroasă şi jalnică: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor!"* (Matei 25, 41). Iar alţii vor auzi hotărârea cea plină de mâhnire: *„Întoarce-se-vor păcătoşii la iad"* (Psalmul 9, 17). Alţii vor auzi acestea: *„Amin. Amin. Zic vouă: Nu vă ştiu pe voi; duceţi-vă de la Mine, lucrătorii nedreptăţii"* (Luca 13, 27). Alţii vor auzi, adică pizmătăreţii, aceasta: *„Ia ce este al tău şi pleacă!"* (Matei 20, 14). Şi unde, oare? Acolo unde vor auzi: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în foc!"* Alţii vor auzi acestea, legându-li-se mâinile şi picioarele: *„Scoateţi-i întru întunericul cel mai dinafară"*. Alţii se vor lega ca neghinele spre ardere de tot în cuptorul focului. Şi precum sunt multe chipuri de mântuire, tot aşa sunt multe locuri întru împărăţia cerurilor. Şi precum multe sunt chipurile păcatelor şi ale greşelilor, aşa şi multe sunt chipurile muncilor.

Câţi aveţi lacrimi şi umilinţă, plângeţi împreună cu mine, că eu, fraţii mei binecuvântaţi, mi-am adus aminte de despărţirea cea jalnică şi nu o pot suferi. Că în ceasul cel înfricoşat se vor despărţi unii de alţii cu jalnică despărţire şi se va duce fiecare, fără întoarcere. Cine este atâta de împietrit la inimă şi nu va plânge de aici, gândind la ceasul acela, când se vor despărţi episcopi de episcopi, preoţi de preoţi, diaconi de diaconi, ipodiaconi şi citeţi de prietenii lor? Atunci se vor despărţi cei ce erau oarecând împăraţi, şi vor plânge, dar ca nişte robi se vor alunga. Atunci vor suspina boierii cei nemilostivi şi se vor vedea strâmtoraţi din toate părţile, şi nimeni nu le va ajuta: nici bogăţia nu se va arăta, nici amăgitorii nu vor sta de faţă; nici nu vor afla milă, că nici ei nu au miluit, nici n-au trimis mai înainte, ca să afle atunci, precum şi proorocul zice pentru unii ca aceştia:

„Dormit-au somnul lor și n-au aflat nimic" (Psalmul 75, 5). Atunci se vor despărți părinții de fii și prietenii de prieteni. Atunci se vor despărți cu jale soțiile, care nu și-au păzit patul nespurcat (Evrei 13, 4). Atunci se vor despărți cei ce cu trupul au fost feciorelnici, iar cu năravul nemilostivi și fără de omenie, *„căci judecata este fără de milă, celui ce nu a făcut milă"* (Iacov 2, 13).

Și las de a mai zice pe cele multe, că frică și cutremur mă oprește pe mine pentru povestirea acestora, ci mai în scurt să zic. Atunci se vor alunga de la Scaunul de Judecată și se vor duce de îngeri aspri, împingându-se și bătându-se, scrâșnind cu dinții, întorcându-se adeseori ca să vadă pe drepți și bucuria de care s-au despărțit. Și vor vedea lumina cea negrăită, vor vedea frumusețea raiului, vor vedea pe cei cunoscuți în partea aceasta, vor vedea acele mari daruri care le vor lua de la Împăratul slavei cei ce bine s-au nevoit (II Timotei 4, 7).

Apoi, câte puțin, se vor îndepărta de toți drepții, de prieteni și de cunoscuți. De aceea, și de Însuși Dumnezeu se vor ascunde, nemaiputând să vadă bucuria și lumina cea adevărată, și se vor apropia de muncile cele mai înainte zise, ca să se împrăștie și să se risipească în ele. Atunci, văzând ei părăsirea cea desăvârșită a lor și că toată nădejdea lor a pierit și nimeni nu este care poate să le ajute sau să se roage pentru dânșii, că dreaptă este judecata lui Dumnezeu, cu prea amare lacrimi, tânguindu-se, vor zice: „O, câtă vreme am petrecut în lenevire! O, cum ne-am batjocorit! O, cum batjocoream Scripturile! Atunci Dumnezeu grăia prin Scripturi și nu luam aminte, acum noi strigăm și El Își întoarce fața Sa de la noi. Ce ne-au folosit nouă jucăriile lumii? Unde este tatăl ce ne-a născut? Unde este maica ce ne-a născut? Unde sunt frații? Unde sunt fiii? Unde sunt prietenii? Unde este bogăția? Unde sunt averile? Unde sunt gâlcevile? Unde sunt prânzurile? Unde este drumul cel mult și neroditor? Unde sunt împărații și silnicii? Cum, din toți aceștia, nimeni nu poate să ne mântuiască pe noi? Dar nici nouă înșine nu ne putem ajuta, ci ne-am depărtat desăvârșit și de la Dumnezeu și de la Sfinți. Ce vom face? Că nu mai este vreme de pocăință, nu mai poate rugăciunea, nu mai este folos de lacrimi, nu se mai arată scăpătații și săracii, cei ce vând untdelemn, pentru că s-a spart târgul.

Când aveam vreme și putere, și cei ce vindeau cu lacrimi strigau «cumpărați!», astupându-ne urechile, nu auzeam, nici nu cumpăram. Deci, acum noi căutăm și nu aflăm. Nu mai este izbăvire pentru noi, ticăloșii! Nu vom mai dobândi milă, că nici nu suntem vrednici! Dreaptă este Judecata lui Dumnezeu! Nu vom mai vedea cetele sfinților, nu vom mai vedea Lumina cea adevărată! Ne-am făcut sărmani dinspre toți. Și, deci, ce vom zice? «Rămâneți sănătoși, toți drepții! Rămâneți sănătoși, Apostoli, Prooroci și Mucenici! Rămâi sănătoasă, ceata Patriarhilor! Rămâi sănătoasă, ceata monahilor! Rămâi sănătoasă, cinstită și de viață făcătoare Cruce! Rămâi sănătoasă, împărăția cerurilor! Rămâi sănătos, Ierusalimul cel de sus, maica celor întâi-născuți (Evrei 12, 23). Rămâi sănătos, raiule al desfătării! Rămâi sănătoasă și tu, Stăpână Născătoare de Dumnezeu, Maica Iubitorului de oameni, Dumnezeu! Rămâneți sănătoși părinți și maici, fii și fiice, de acum nu vă vom mai vedea pe voi!»". Și se va duce fiecare în locul de muncă pe care și l-a pregătit, prin lucrurile lui cele rele, unde viermele lor nu se sfârșește și focul nu se stinge (Isaia 66, 24).

Iată, am făcut mângâierea voastră și am împlinit dorința voastră. Iată, ați cunoscut ce ne pregătim nouă

înşine. Iată, aţi văzut ce câştigă cei ce se lenevesc, se trândăvesc şi nu se pocăiesc. Aţi auzit cum au fost batjocoriţi cei ce iau în râs poruncile Domnului. Aţi auzit cum înşeală şi rătăceşte pe mulţi, stricătoarea de suflete viaţa aceasta. Aţi cunoscut cum se batjocoresc ocărâtorii Dumnezeieştilor Scripturi. Nimeni să nu se înşele, iubiţii mei binecuvântaţi. Nu cumva cineva să creadă că acestea sunt numai cuvinte goale, ci cu dinadinsul şi cu întemeiere toţi să credem Domnului, că este învierea morţilor, judecată şi răsplătire pentru faptele cele bune şi cele rele, după Dumnezeieştile Scripturi. Şi trecând cu vederea şi defăimând toate cele vremelnice, să ne îngrijim de răspunsul, de starea înaintea înfricoşatului Divan şi de ceasul cel înfiorat şi înfricoşat. Că acesta este ceasul cel mult suspinător, mult dureros şi mult necăjicios care cercetează toată viaţa. Pentru această înfricoşată zi şi ceas, Sfinţii Prooroci şi Apostoli mai înainte au vestit. Pentru această zi şi ceas, Dumnezeiasca Scriptură, de la margini până la marginile lumii, prin biserici şi prin tot locul, strigă şi mărturiseşte tuturor şi îndeamnă, zicând: Vedeţi, privegheaţi, luaţi aminte, trezviţi-vă, rugaţi-vă, miluiţi, fiţi gata, că nu ştiţi ziua sau ceasul în care Domnul va veni (Matei 25, 13).

Deci, toţi purtătorii de Dumnezeu strigă cu durere şi cu lacrimi, mai înainte vestind nevoia acelei zile. Pentru această zi, zicea Proorocul Isaia: *„Iată Domnul vine să pustiească tot pământul şi pe păcătoşi să-i piardă de pe dânsul!"* (Isaia 13, 9). Şi iarăşi, acelaşi prooroc zice: *„Că Domnul Dumnezeu vine cu putere şi braţul Lui supune tot. Iată că preţul biruinţei Lui este cu El şi rodul izbânzii merge înaintea Lui"* (Isaia 40, 10). Alt prooroc strigă, zicând: *„Iată Domnul vine şi cine va răbda ziua întrebării Lui sau cine va sta întru vederea Lui"* (Maleahi 3, 1-2). Şi alt prooroc strigă, zicând: *„Doamne, auzit-am auzul Tău şi m-am înfricoşat şi a intrat cutremur în oasele mele"* (Avacum 3, 16). Alt prooroc strigă despre faţa Domnului, zicând: *„În ziua izbânzii voi răsplăti şi nu este cine să scoată din mâinile Mele"*. Pentru această zi de Dumnezeu arătată, David zice: *„Dumnezeu arătat va veni, Dumnezeul nostru şi nu va tăcea. Foc înaintea Lui va arde şi împrejurul Lui vifor mare"* (Psalmul 49, 3-4). Pentru această zi strigă şi Apostolul Pavel: *„În ziua în care va judeca Dumnezeu cele ascunse ale oamenilor, după bună vestirea mea"* (Romani 2, 16). Şi iarăşi zice: *„Vedeţi cum umblaţi..., că înfricoşat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui viu"* (Efeseni 5, 15; Evrei 10, 31). Strigă încă şi Fericitul Petru, verhovnicul Apostolilor: *„Ziua Domnului va veni ca un fur noaptea. Atunci cerurile vor pieri cu vuiet mare; stihiile, arzând, se vor desface, şi pământul şi lucrurile de pe el se vor topi"* (II Petru 3, 10).

Şi ce zic pentru Prooroci şi Apostoli? Însuşi Stăpânul nostru şi Domnul mai înainte a mărturisit, zicând: *„Căutaţi ca nu cumva să se îngreuieze inimile voastre de mâncare, şi de băutură, şi de grijile lumeşti şi de năprasnă să vină peste voi ziua aceea, ca o cursă; căci va veni peste toţi cei ce locuiesc pe faţa întregului pământ"* (Luca 21, 34-35). Deci: *„Privegheaţi, căci în ceasul în care nu nădăjduiţi, Fiul Omului va veni"* (Matei 24, 44), şi: *„Nevoiţi-vă să intraţi prin poarta cea strâmtă care duce la viaţă"* (Luca 13, 24).

Fraţii mei, să călătorim pe această cale, ca să moştenim viaţa veşnică. Cel ce călătoreşte pe această cale, viaţa cea veşnică va moşteni, că această cale este viaţa. Deşi sunt puţini cei ce o află pe dânsa, dar noi,

iubiților, să o nimerim pe ea. Nimeni din voi să nu călătorească afară de dânsa, ca să nu se ducă întru pierzare, precum și proorocul zice: *„Ca nu cumva să se mânie Domnul și să pieriți din calea cea dreaptă"* (Psalmul 2, 12). Să auzim pe Stăpânul, zicând: *„Eu sunt Lumina lumii. Eu sunt Viața. Eu sunt Ușa. Prin Mine de va intra cineva, se va mântui. Eu sunt Calea, cel ce Îmi urmează Mie nu se va poticni, ci va avea lumina vieții"* (Ioan 8, 12; 10, 9).

Deci, să călătorim pe această fericită cale, pe care au călătorit toți cei ce au iubit pe Hristos. Călătoriile acestea sunt necăjicioase, dar odihna este fericită. Plimbările acestea sunt mâhnicioase, dar răsplătirea este bucurie. Cărările sunt strâmte, dar gazda este desfătată. Pașii acesteia sunt: pocăința, postul, rugăciunea, privegherea, smerita cugetare, sărăcia cea duhovnicească, defăimarea trupului, grija sufletului, culcarea pe jos, nespălarea, mâncarea uscată, foamea, setea, goliciunea, milostenia, lacrimile, plângerea, suspinul, plecarea genunchilor, necinstirile, prigonirile, răpirile, pălmuirile, ostenelile cu mâinile, primejdiile, bântuielile, a fi ocărât și a răbda, a fi urât și a nu urî, a pătimi rele și a răsplăti cu bine, a lăsa datornicilor datoriile, a pune sufletul pentru prieteni și, în scurt, a vărsa sângele pentru Hristos, când va cere vremea. Dacă are cineva plimbările acestei uși strâmte și căi necăjite, va lua fericita răsplătire, împărăția cerurilor, care nu are sfârșit.

Iar largă este ușa și desfătată este calea care duce întru pieire. Cărările acesteia, în viața aceasta de acum, sunt bucuroase, dar acolo scârboase; aici dulci, iar acolo mai amare decât fierea; aici ușoare, iar acolo grele și dureroase; aici se văd ca niște nimic și care nimic nu sunt, iar acolo ca niște fiare sălbatice înconjură pe cei ce

le-au săvârșit și nu s-au pocăit, după proorocul ce zice: *„Că în ziua cea rea, fărădelegea vrăjmașilor mei mă va înconjura pe mine"* (Psalmul 48, 5). Adică, răutatea vieții acesteia, a plimbărilor pe calea cea lată, pe care și Apostolul din parte le-a numărat: *„Curvia, preacurvia, neînfrânarea, slujirea la idoli, grija, pizma, mânia, împerecherea, zavistia, uciderea și cele asemenea acestora"* (Galateni 5, 19-21). La fel și râsurile, strigările, desfătările, alăutele, fluierele, jucăriile, spălările, îmbrăcămintea cea moale, prânzurile cele de mult preț, lovirile în mâini și gâlcevile, cântările fără de grijă, așternuturi moi și paturi de multe feluri, nesațiul mâncării, ura de frați și, cea mai rea decât toate, nepocăința și neaducerea-aminte niciodată de ieșirea din viața aceasta.

Acestea sunt urmările căii celei cumplite, pe care mulți călătoresc (Matei 7, 13). Pentru aceasta și gazda potrivită o află: în loc de desfătare, foame; în loc de beție, sete; în loc de odihnă, chin; în loc de râs, tânguire; în loc de laudă, plângere; în loc de multa încărnoșare, vierme; în loc de jocuri, a fi împreună cu dracii; în loc de iscodiri și de vrăjitorii și de celelalte aflări și izvodiri rele, întunericul cel mai dinafară, gheena focului și cele asemenea acestora, care sunt pășuni ale morții, unde paște pe oile sale și pe ucenicii și prieteni săi, care umblă în calea cea lată și desfătată, după proorocul ce zice: *„Ca niște oi în iad sunt puși, moartea îi va paște pe ei"* (Psalmul 48, 14).

Iar noi, iubiților frați, abătându-ne de la cale cea cumplită, să auzim pe Domnul, zicând: *„Nevoiți-vă a intra prin ușa cea strâmtă, că mulți, zic vouă, vor căuta să intre și nu vor putea"* (Luca 13, 24). Și multe altele asemenea acestora, Domnul și toți purtătorii de Dumnezeu, strigau. Luând în minte această zi, Sfinții Mucenici

nu şi-au miluit trupurile lor, ci au răbdat tot felul de munci, bucurându-se cu nădejdea cununilor. Alţii în pustietăţi, în munţi, în postire, în feciorie s-au nevoit, şi încă se nevoiesc (Evrei 11, 37). Nu numai bărbaţi, ci şi femei, partea cea mai slabă, şi prin uşa cea strâmtă şi prin calea cea necăjită călătorind, au răpit împărăţia cerurilor (Matei 11, 12).

Deci, cine va răbda ruşinea aceea, când femei se vor încununa şi mulţi bărbaţi se vor ruşina? Că acolo nu este parte bărbătească şi parte femeiască, ci fiecare va lua plată după osteneala sa. Şi nu numai în pustietăţi şi în munţi acestea s-au aflat, ci, mult mai vârtos, mulţimile celor ce se mântuiesc au strălucit în cetăţi, în ostroave şi în biserici, fiindcă a păzit fiecare cu sârguinţă, întru a sa rânduială, poruncile Stăpânului: Episcopii, preoţii şi celelalte rânduieli ale Bisericii, împăraţii şi boierii, începătoriile şi stăpâniile. Că Stăpânul Dumnezeu nu a făcut deosebiri sau a cinstit mai mult un loc decât altul, ci aşa a zis: Oriunde vor fi adunaţi întru numele Meu, adică şi în pustietăţi, şi în munţi sau în peşteri, sau în tot locul stăpânirii Mele, acolo sunt în mijlocul lor şi cu dânşii voi fi până la sfârşitul veacului, şi în veacul ce va să fie, Eu îi voi paşte pe ei întru nesfârşiţii veci (Matei 18, 20).

Cugetând fericitul David la acel înfricoşat Divan şi neamăgit Judecător, în toate nopţile cu lacrimi îşi uda patul şi ruga pe Dumnezeu, zicând: „*«Doamne, să nu intri la judecată cu robul Tău»* (Psalmul 142, 2), căci, fiind lipsit de orice răspuns, mă rog bunătăţii Tale, să nu intri la judecată cu robul Tău. Că de vei vrea să faci aceasta, nu se va îndrepta înaintea Ta nimeni din cei vii".

Vedeţi, fraţilor, pe fericitul David, temându-se de ziua şi ceasul acela şi rugându-se, şi pregătindu-se pentru darea răspunsului? Deci, veniţi şi voi, fraţi iubitori de Hristos, mai înainte de a veni ziua aceea, mai înainte de a se sparge târgul, mai înainte de a veni Dumnezeu arătat şi să ne afle nepregătiţi, să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire, cu pocăinţă, cu rugăciune, cu postire, cu lacrimi şi cu primire de străini. Să-L întâmpinăm mai înainte de a veni El arătat şi să ne afle nepregătiţi. Să nu încetăm a ne pocăi şi a-L ruga cu durere şi a ne pregăti pentru întâmpinarea Domnului, toţi împreună: bărbaţi şi femei, bogaţi şi săraci, robi şi slobozi, bătrâni şi tineri. Vedeţi să nu zică cineva că „am păcătuit mult şi nu am iertare". Cel ce zice aceasta nu ştie că Dumnezeu este al celor ce se pocăiesc, Care a venit pentru cei ce se află rău, căci El a zis: „*Tot aşa şi în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăieşte*" (Luca 15, 7) şi: „*Nu am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă*" (Luca 5, 32).

Şi aceasta este pocăinţa cea adevărată: a ne îndepărta de la păcat şi a-l urî, după cel ce zice: „*Nedreptatea am urât şi de dânsa m-am îngreţoşat*" (Psalmul 118, 163), şi: „*Juratu-m-am şi m-am hotărât să păzesc judecăţile dreptăţii Tale*" (Psalmul 118, 106). Şi atunci Dumnezeu cu bucurie primeşte pe cel ce se apropie de Dânsul. Vedeţi însă să nu îndrăznească cineva să zică „nu am păcătuit". Cel ce zice aceasta se amăgeşte pe sine însuşi şi nu ştie cum îl fură pe el satana: în cuvinte, în lucruri, prin auz şi prin ochi, prin pipăire şi prin gânduri.

Cine se va lăuda că îşi are inima neîntinată şi toate simţurile curate? Căci nimeni nu este fără de păcat, nimeni nu este curat de spurcăciune, nimeni nu este nevinovat între oameni, numai singur Cel ce pentru noi a sărăcit, bogat fiind (II Corinteni 8, 9). El singur este

fără de păcat, Cel ce ridică păcatul lumii, Cel ce voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască, Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor, Iubitorul de oameni, Cel mult-îndurat, Cel milostiv, Cel bun, Cel iubitor de suflete, Cel atotputernic, Mântuitorul tuturor oamenilor, Tatăl sărmanilor şi Judecătorul văduvelor, Dumnezeul celor ce se pocăiesc, Doctorul sufletelor şi al trupurilor, Nădejdea celor deznădăjduiţi, Limanul celor ce se înviforează, Ajutorul celor neajutoraţi, Calea vieţii, Cel ce cheamă pe toţi la pocăinţă şi de nici unul din cei ce se pocăiesc nu se întoarce. Către Acesta să alergăm şi noi, că toţi păcătoşii, câţi au alergat la Dânsul, au dobândit mântuire.

Deci şi noi, fraţii mei, să nu deznădăjduim de mântuirea noastră. Am păcătuit? Să ne pocăim. De milioane de ori am păcătuit? De milioane de ori să ne pocăim. De tot lucrul bun se bucură Dumnezeu, iar mai ales de sufletul ce se pocăieşte. Că pentru acesta cu totul Se pleacă şi cu ale Sale mâini îl primeşte şi îl cheamă, zicând: *„Veniţi la Mine toţi cei osteniţi, căci pe cel ce vine la Mine nu îl voi scoate afară. Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi Eu vă voi odihni pe voi"* (Matei 11, 28) în Cetatea cea de sus, unde toţi sfinţii Mei se odihnesc întru mare bucurie.

Veniţi la bucuria cea negrăită, neasemănată, nepovestită, la bunătăţile la care îngerii doresc a privi, unde sunt cetele şi rânduielile Drepţilor. Acolo, sânul lui Avraam primeşte pe cei ce rabdă necazuri, precum şi pe Lazăr, cel odinioară sărac. Acolo se vor deschide comorile cele veşnice ale bunătăţilor Mele. Acolo este Ierusalimul cel de sus, maica celor întâi-născuţi. Acolo este fericitul pământ al celor bătrâni.

„Veniţi la Mine toţi şi Eu vă voi odihni pe voi". Acolo unde sunt toate liniştite şi neîmperecheate, unde sunt cele luminate şi lui Dumnezeu plăcute, unde nimeni nu este care să asuprească, nici să prigonească, unde nu mai este păcat, nici pocăinţă, unde este lumină neapropiată şi bucurie negrăită.

„Fericiţi cei ce plâng" (Matei 5, 4). Plângeţi, pocăiţi-vă, întoarceţi-vă la Mine şi *„Eu vă voi odihni pe voi"*, unde nu mai este durere, nici lacrimă, nici grijă, nici învăluire, nici tânguire.

Întoarceţi-vă, fiii oamenilor, şi *„Eu vă voi odihni pe voi"*, unde nu mai este moarte, nici post, nici scârbă, nici grijă, nici pizmă, ci bucurie, pace, odihnă şi veselie.

Întoarceţi-vă la Mine şi *„Eu vă voi odihni pe voi"*, unde este apa odihnei, loc cu verdeaţă şi via cea de Dumnezeu lucrată tuturor. Întru pământul fericit al celor blânzi, pe care Eu, Via cea adevărată, îl odrăslesc, al Cărui lucrător Îl aveţi pe Tatăl (Ioan 15, 1).

„Veniţi toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi Eu vă voi odihni pe voi", unde este dragostea, bucuria cea de-a pururea, veselia cea veşnică, Lumina cea neînserată, Soarele cel neapus.

„Luaţi jugul Meu asupra voastră şi vă învăţaţi de la Mine că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi afla odihnă sufletelor voastre" (Matei 11, 29). Unde este glasul celor ce prăznuiesc, unde comorile înţelepciunii şi tainele cunoştinţei se descoperă (Coloseni 2, 3).

Veniţi la Mine toţi şi *„Eu vă voi odihni pe voi"*, unde este dăruire mare, bucurie neasemănată, veselie neprefăcută, laudă nesfârşită, slavoslovie netăcută, mulţumire neîncetată, cuvântare de Dumnezeu necurmată, împărăţie fără de sfârşit, bogăţie nemărginită, veci nesfârşiţi, adânc de îndurări, noian de milă şi de iubire de oameni, care nu se pot grăi de guri omeneşti, arătându-se numai în ghicitură. Acolo sunt milioane de

îngeri, praznicele celor întâi-născuți, scaunele apostolilor, cuvintele proorocilor, scrierile patriarhilor, cununile mucenicilor, laudele drepților. Acolo și-au așezat și și-au pregătit locul și plata toate începătoriile, stăpâniile și rânduielile.

„Veniți la Mine toți cei ce flămânziți și însetoșați de dreptate și Eu vă voi sătura pe voi" de bunătățile pe care le-ați dorit, cele ce ochii nu le-a văzut și urechile nu le-a auzit și pe inimă de om nu s-a suit. Că acestea le-am pregătit celor ce se pocăiesc din calea lor cea rea (I Corinteni 2, 9). Acestea le-am pregătit celor ce miluiesc și celor săraci cu duhul. Acestea le-am pregătit celor ce plâng întru pocăință. Acestea le-am pregătit făcătorilor de pace. Acestea le-am pregătit celor prigoniți pentru Mine, clevetiți și ocărâți.

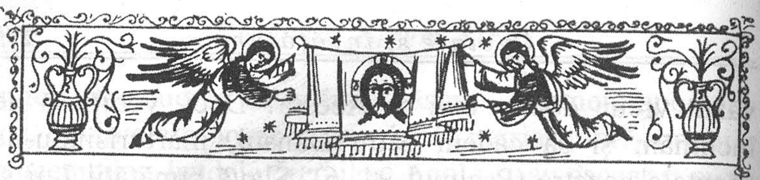
„Veniți la Mine toți cei însărcinați". Scuturați și lepădați de la voi sarcina păcatelor, că nimeni care a venit la Mine nu a rămas însărcinat, ci a lepădat reaua obișnuință și a dezvățat meșteșugul rău, pe care l-a învățat de la diavolul, și s-a învățat de la Mine meșteșug bun. Vrăjitorii, apropiindu-se de Mine, au lepădat vrăjitoria și au învățat cunoștința de Dumnezeu. Vameșii au părăsit vămile și au făcut biserici (Luca 5, 27). Prigonitorii au încetat de a prigoni și au primit a fi prigoniți (Fapte 8, 3). Desfrânatele au urât curvia și au iubit întreaga înțelepciune. Tâlharii au lepădat uciderile, dezvățându-se de meșteșugul cel tâlhăresc, au luat credința cea curată și s-au făcut locuitori ai raiului (Luca 23, 43). Deci, veniți și voi la Mine, că *„pe cel ce vine la Mine nu îl voi scoate afară"* (Ioan 6, 37).

Ați auzit, iubiților, bunele făgăduințe și dulcile cuvinte ale Mântuitorului sufletelor noastre? Cine a văzut vreun tată ca Acesta, iubitor de fii? Cine a mai

văzut vreun doctor bun ca Acesta? Deci, veniți să ne închinăm și să cădem către Dânsul, mărturisindu-ne păcatele noastre (Psalmul 94, 6). Slavă bunătății Lui și pogorământului Lui! Slavă îndurărilor Lui! Slavă împărăției Lui! Slavă, cinste și închinăciune Numelui Lui în veci! Amin.

Iarăși zic, și zicând nu voi înceta: să nu ne trândăvim, noi, păcătoșii, să nu ne temem. Să nu încetăm strigând cu lacrimi, ziua și noaptea, că este milostiv și nemincinos și va face negreșit izbândire celor ce strigă către Dânsul. Că El este Dumnezeul celor ce se pocăiesc, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, și Lui I se cuvine slava și cinstea, în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT LA VENIREA DOMNULUI

Despre sfârşitul lumii şi venirea lui Antihrist

Cum voi putea eu, Efrem cel prea mic şi păcătos şi plin de greşeli, să spun cele mai presus de puterea mea? Dar, de vreme ce Mântuitorul, prin a Sa milostivire, pe cei necărturari i-a învăţat înţelepciunea şi pe credincioşii cei de pretutindeni i-a luminat, şi a noastră limbă o va lumina cu îndestulare spre folosul şi zidirea, şi a mea, a celui ce zic, şi a tuturor ascultătorilor. Şi voi grăi întru dureri, şi voi spune întru suspine, pentru sfârşitul lumii acesteia de acum şi pentru cel prea fără de ruşine şi cumplit balaur, cel ce va tulbura toate cele de sub cer, şi va aduce frică, împuţinare şi cumplită necredinţă în inimile oamenilor, şi va face arătări, şi semne, şi înfricoşări încât, de ar putea, să amăgească şi pe cei aleşi şi pe toţi să-i înşele cu mincinoase semne şi cu nălucirile care se vor face de către dânsul (Matei 24, 25).

După îngăduinţa Sfântului Dumnezeu, va lua stăpânire ca să înşele lumea, fiindcă s-a înmulţit păgânătatea lumii şi pretutindeni se fac tot felul de lucruri rele. Şi pentru aceasta, Preacuratul Stăpân va slobozi duhul înşelăciunii, ca să ispitească lumea pentru păgânătatea

ei, de vreme ce oamenii au voit a se îndepărta de Dumnezeu şi a iubi pe vicleanul (II Tesaloniceni 2, 11).

Fraţilor, mare strâmtorare va fi în vremurile acelea, mai ales celor credincioşi, când se vor săvârşi cu multă stăpânire semne şi minuni de însuşi balaurul. Când se va arăta pe sine ca un dumnezeu, cu năluciri înfricoşate, zburând în văzduh, şi toţi dracii, ca îngerii, în văzduh înălţându-se înaintea tiranului (II Tesaloniceni 2, 4). Că vor striga cu tărie, schimbându-şi chipurile, înfricoşând fără de măsură pe toţi oamenii. Atunci, fraţilor, oare cine se va afla îngrădit şi petrecând neclintit, având în sufletul său semnul Unuia-Născut, Fiului Dumnezeului nostru, adică Sfânta Lui Cruce? Când va vedea necazul acela nemângâiat, făcut pretutindeni, peste tot sufletul, care nu va avea de nicăieri mângâiere, nici slăbire, pe pământ şi pe mare; când va vedea toată lumea tulburată şi va fugi fiecare să se ascundă în munţi, unii murind de foame, iar alţii topindu-se ca ceara de sete cumplită, şi nu va fi cine să-i miluiască pe ei; când va vedea toate feţele lăcrimând şi cu dorire întrebând, dacă nu cumva se află vreun cuvânt al lui Dumnezeu pe pământ? Şi nu va auzi nicăieri.

Cine, oare, va suferi zilele acelea? Şi cine va răbda necazul cel nesuferit, când va veni amestecarea popoarelor, ce vor veni de la marginile pământului pentru vederea tiranului, şi mulţi, închinându-se înaintea tiranului, strigând cu cutremur: „Tu eşti mântuitorul nostru”? Marea se va tulbura şi pământul se va usca, cerurile nu vor ploua, sadurile se vor veşteji şi toţi cei ce vor fi pe pământul răsăritului, de multă frică, vor fugi spre apus. Şi iarăşi, cei ce vor fi la apusul soarelui, cu cutremur vor fugi către răsărit. Atunci, luând obraznicul stăpânire, va trimite draci în toate marginile pământului

ca să propovăduiască, având mare îndrăznire: „Împărat mare s-a arătat cu slavă. Veniți de îl vedeți".

Cine, oare, va avea suflet de diamant, încât să sufere vitejește toate smintelile acelea? Cine, oare, va fi acel om, precum am mai zis, ca toți îngerii să-l fericească pe el? Că eu, fraților iubitori de Hristos și desăvârșiți, m-am înfricoșat numai din pomenirea numelui balaurului, cugetând în mine necazul ce va fi oamenilor în acele vremuri și în ce fel se va arăta neamului omenesc acest balaur pângărit și aspru. Iar mult mai amar se va arăta sfinților, celor ce vor putea birui nălucirile lui. Că atunci vor fi mulți cei ce se vor afla bine plăcuți lui Dumnezeu și se vor putea mântui, în munți, și în dealuri, și în locuri pustii, cu multe rugăciuni și plângeri nesuferite.

Că Sfântul Dumnezeu, văzându-i pe dânșii așa, întru plângere nemângâiată, și întru credință curată, se va milostivi spre ei, ca un Părinte iubitor de fii, și îi va păzi pe ei acolo unde se vor ascunde. Că prea pângăritul nu va înceta căutând pe sfinți pe pământ și pe mare, socotind că a împărățit de acum înainte pe pământ și pe toți îi va supune. Și va socoti, ticălosul, să stea împotrivă în ceasul acela înfricoșat, când va veni Domnul din ceruri, neștiind, ticălosul, a sa neputință și mândrie, pentru care a și căzut. Cu toate acestea va tulbura pământul, va înfricoșa pe toate cu mincinoasele semne vrăjitorești. Și nu va fi în vremea aceea, când va veni balaurul, slăbire pe pământ, ci necaz mare, tulburare și amestecare, morți și înfometați în toate marginile pământului. Că Însuși Domnul nostru cu dumnezeiasca Sa gură a zis: *„Că unele ca acestea nu s-au arătat din începutul zidirii"* (Matei 24, 21).

Iar noi păcătoșii, cum vom asemăna nevoia cea peste măsură a ei, încă și netâlcuită, dacă Dumnezeu așa

a numit-o pe dânsa? Însă să-și pună fiecare mintea sa cu dinadinsul întru sfintele cuvinte ale Domnului și Mântuitorului nostru, că pentru nevoia și necazul cel prea mare, va scurta zilele necazului aceluia, prin a Sa milostivire, sfătuindu-ne pe noi și zicând: *„Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sâmbăta"* (Matei 24, 20). Și iarăși: *„Privegheați totdeauna, adeseori rugându-vă, ca să vă faceți vrednici a scăpa de necaz și a sta înaintea lui Dumnezeu, că vremea este aproape"* (Luca 20, 36). Și întru această răutate stăm toți, și nu credem, dar să ne rugăm necontenit cu lacrimi, ziua și noaptea, căzând la Dumnezeu, ca să ne mântuim noi, păcătoșii.

De are cineva lacrimi și umilință, să se roage Domnului ca să ne izbăvim de necazul ce va fi pe pământ, ca să nu vedem nicidecum, nici pe fiară, nici să auzim înfricoșările ei. Că va fi pe alocuri foamete, cutremure și morți, de multe feluri. Suflet viteaz va avea cel care va putea să-și țină viața sa în mijlocul smintelilor. Că, dacă puțin se va împuțina omul, lesne se va înconjura și se va robi de semnele balaurului celui rău și viclean. Și unul ca acesta se va afla neiertat la Judecată. Că însuși vânzătorului se va asemăna, că a crezut tiranului de bună voie. De multe rugăciuni și lacrimi avem trebuință, o, iubiților, ca să se afle cineva dintre noi întărit întru ispite, fiindcă multe vor fi nălucirile fiarei. Că fiind împotriva lui Dumnezeu, pe toți va voi să-i piardă.

Auziți, frații mei iubitori de Hristos, ce a făcut israelitenilor în pustie, când ieșeau din Egipt, cum i-a amăgit pe ei, ticălosul și preaspurcatul, ca să facă toți acel păcat prea cumplit, că a învățat pe Valaam ca să dea lui Valac, împăratului madianiților, sfat rău și pe popor să-l amăgească spre desfrânare, cu totul deodată

să-i piardă pe ei, după ce toți se vor desfrâna cu femeile, ca niște dobitoace. Și au pus înaintea porților femei cu ochi nerușinați și mese pline de stropiri și de jertfe, pe toți trăgându-i spre moarte, ca cel ce va vrea să se desfrâneze cu spurcatele acelea, mai înainte să facă jertfă și apoi să intre la dânsele. Că femeile nu luau plată de la popor, ci îi sileau pe toți cei ce veneau la dânsele să jertfească. Și au pus boierilor pe fiicele boierilor, bogaților pe fiicele bogaților, iar pe cele mai multe din femei, de obște, la tot poporul cel de jos, vrând pe toți deodată să-i vâneze spre moarte, ca nici bogatul să nu se îngrețoșeze de cei săraci, nici boierii de fiica săracă a celui de jos.

Văzut-ai lucrare a nedreptății și vicleană meșteșugire, cum tuturor le-a săpat gropi spre moarte? Văzut-a cineva dintre voi cândva vreun lucru ca acesta fără de rușine? Pe desfrânare ținând, ca sabia cea cu două ascuțișuri, căci, cu două morți cumplite secerau femeile pe cei ce intrau la dânsele: și să jertfească, și să se desfrâneze. În acest fel va face tiranul, ca toți să poarte pecetea fiarei, când va veni în vremea sa, la plinirea vremurilor, să amăgească prin semne pe toți și apoi să cumpere bucate și orice ar fi trebuință, și povățuitori ai poporului, ca să săvârșească porunca lui.

Luați aminte, frații mei, la stăpânirea fiarei și meșteșugirile vicleniei, cum de la pântece își începe lucrarea, că, după ce se va strâmtora cineva, lipsindu-se de mâncare, să fie silit a primi pecetea aceluia, păgânescul chip, dar nu peste toate mădularele trupului, ci pe mâna dreaptă, la fel și pe frunte, ca omul să nu aibă stăpânire a se însemna cu mâna dreaptă, cu semnul Sfintei Cruci, nici pe frunte a se însemna cu Sfântul Nume al Domnului, nici cu Preaslăvita și Cinstita Cruce

a lui Hristos și a Mântuitorului nostru. Că știe, ticălosul, că Crucea Domnului, dacă se va pecetlui, risipește toată puterea lui și pentru aceasta pecetluiește dreapta omului, că aceasta este cea care pecetluiește toate mădularele noastre. Asemenea și fruntea, ca un sfeșnic, poartă pe fața făclia luminii, adică semnul Mântuitorului nostru.

Deci, frații mei, înfricoșată nevoință va fi tuturor oamenilor iubitori de Hristos, ca până la ceasul morții să nu se teamă, nici să stea cu moleșire, când va închipui balaurul pecetea sa în locul Crucii Mântuitorului. Că în acest fel va face, ca Numele Domnului și Mântuitorului nostru nicidecum să nu fie pomenit în vremea lui. Și aceasta o va face, neputinciosul, fiindcă se teme și se cutremură de Sfânta putere a Mântuitorului nostru,. Că de nu se va pecetlui cineva cu pecetea aceluia, nu va fi robit de nălucirile lui, nici, iarăși, Domnul nu Se va îndepărta de la unii ca aceștia, ci îi va lumina și îi va trage la Sine.

Se cuvine să înțelegem cu tot dinadinsul, fraților, nălucirile vrăjmașului, că sunt nemilostive și fără de omenie. Iar Domnul nostru cu liniște va veni la noi, la toți, ca să alunge de la noi meșteșugirile fiarei. Deci, noi, ținând neabătută credința lui Hristos, cu ușurință vom birui puterea tiranului. Gând neschimbat să ne câștigăm și bună statornicie și se va îndepărta de la noi, neputinciosul, neavând ce să ne facă.

Eu, prea micul, fraților, vă rog pe voi, iubitorilor de Hristos, să nu ne moleșim, ci, mai vârtos, să ne facem puternici cu puterea Crucii. Netrecuta nevoință este lângă uși. Să luăm toți platoșa credinței. Să scoatem cu dragoste din Izvorul cel dumnezeiesc nădejdile mântuirii sufletelor noastre, pe nezidita Treime cea de o ființă, Care este izvor ce izvorăște viață. Dacă sufletul

nostru se va îngrădi cu acest fel de arme, nu va fi călcat de balaur. Cu toate acestea, ni se cuvine a ne ruga ca să nu cădem în ispită, nici să fugim iarna.

Deci, fiţi gata, ca nişte robi credincioşi, neprimind pe altul. Furul şi pierzătorul şi cel fără de omenie, mai întâi, va veni întru ale sale vremuri ca să fure şi să junghie şi să piardă turma cea aleasă a lui Hristos, Adevăratul Păstor. Că va lua asupra sa chipul Adevăratului Păstor, ca să înşele oile turmei, însă cei ce vor cunoaşte glasul cel sfânt al Adevăratului Păstor, îndată îl vor cunoaşte pe înşelător, căci glasul pierzătorului nu se aseamănă cu al Adevăratului Păstor, fiindcă este rănitor. Glasul fiind ca al furului, îndată se cunoaşte în ce fel este acesta.

Deci, să ne învăţăm, o, prieteni, cu ce fel de chip va veni pe pământ şarpele cel fără de ruşine. Fiindcă Mântuitorul, vrând să mântuiască neamul omenesc, S-a născut din Fecioară şi prin chipul omului a amăgit pe vrăjmaşul cu Sfânta Putere a Dumnezeirii Lui. Şi blând, şi smerit a fost pe pământ, ca pe noi să ne înalţe de la pământ la cer. Căci, cu încredinţare şi cu adevărat, Dumnezeu Cel ce S-a zămislit, Acelaşi, întrupându-Se, Acelaşi, născându-Se din Sfânta Fecioară cu trupul nostru, prin patima Crucii a mântuit tot neamul omenesc. Şi iarăşi va să vină în ziua cea mai de pe urmă, să judece viii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui, drepţilor şi necredincioşilor, ca un drept Judecător. Aceasta cunoscând-o vrăjmaşul, că iarăşi va să vină din cer Domnul cu slava Dumnezeirii, a socotit să ia asupra sa şi chipul venirii Lui, ca să ne înşele pe noi.

Iar Domnul nostru va veni pe pământ pe nori luminoşi, ca un fulger înfricoşat (Matei 24, 27-28), dar vrăjmaşul nu va veni aşa, că este viclean. Se va naşte cu adevărat dintr-o fecioară spurcată, care va fi unealta lui. Şi nu el însuşi se va întrupa, ci în acest chip va veni, prea pângăritul, ca un fur, ca să înşele pe toţi: smerit, liniştit, urând cele nedrepte, dinspre idoli întorcându-se, evlavia mai mult cinstind-o, bun, iubitor de săraci, peste măsură de frumos, cu bună aşteptare, blând către toţi, cinstind cu cuviinţă neamul iudeilor, fiindcă ei aşteaptă venirea aceluia. Şi pe lângă toate aceste semne va face arătări şi înfricoşări cu multă stăpânire. Se va făţărnici cu vicleşug, să placă tuturor, ca degrab să fie iubit de către mulţi. Daruri nu va lua, cu mânie nu va grăi, mâhnit nu se va arăta şi cu chipul bunei rânduieli va amăgi lumea, până ce se va face împărat.

Că, după ce popoare multe vor vedea nişte fapte bune ca acestea şi minuni, toţi cu o înţelegere se vor face şi cu bucurie mare îl vor propovădui pe el ca împărat, zicând unii către alţii: „Au doară se mai află vreun om bun şi drept ca acesta?". Şi mai mult poporul cel ucigaş al iudeilor îl va cinsti şi se va bucura de împărăţia lui. Pentru aceea, ca unul ce va cinsti mai mult locul şi biserica iudaică, le va arăta că are purtare de grijă pentru dânşii.

Când va împărăţi balaurul pe pământ, cu mare sârguinţă popoarele i se vor face ajutătoare. Edom şi Moab, încă şi fiii lui Amon, i se vor închina cu bucurie, ca unui adevărat împărat, şi i se vor face cei dintâi apărători. Se va întări îndată împărăţia aceasta şi va bate cu mânie pe trei împăraţi mari. Apoi se va înălţa inima lui şi va vărsa balaurul amărăciunea sa, punând înaintea celor din Sion veninul morţii. Tulburând lumea, va clinti marginile, va necăji toate, va pângări suflete. Căci nu se va mai arăta ca un cucernic, ci cu totul întru toate aspru, fără de omenie, iute, mânios, cumplit, nestatornic,

înfricoşat, slut, urât, greţos, sălbatic, pierzător, obraznic şi sârguindu-se a arunca în groapa păgânătăţii, întru a sa nebunie, tot neamul omenesc. Va înmulţi, cu minciuni, semne în popor.

Şi stând înainte multe alte popoare şi lăudându-l pe el, pentru năluciri, va striga cu glas mare, încât se va clinti şi locul în care vor sta popoarele, şi va grăi cu îndrăznire: „Toate popoarele cunoaşteţi puterea şi stăpânirea mea. Iată, înaintea voastră a tuturor poruncesc acestui munte ce este de cealaltă parte, ca acum să se mute aici, de această parte de mare, prin cuvântul meu". Şi va zice, spurcatul: „Ţie îţi poruncesc: Mută-te dincoace de mare!". Şi va alerga muntele în ochii privitorilor, dar nemişcându-se din temeliile sale. Că cele ce Dumnezeu Cel Preaînalt dintru începutul zidirii le-a întărit şi le-a înălţat, asupra acestora prea spurcatul nu are stăpânire, ci va amăgi lumea cu năluciri vrăjitoreşti. Şi iarăşi, altui munte, ce va sta în adâncul oceanului, fiind ostrov foarte mare, îi va porunci să se ducă şi să stea pe uscat în ţărmuri veselitoare, spre veselia privitorilor; ostrovul nemişcându-se nicidecum din ocean. Iar balaurul îşi va întinde mâinile sale şi va aduna mulţime de târâtoare şi de păsări. Încă va merge pe deasupra apei şi ca pe uscat va umbla pe dânsa, şi va năluci pe toate. Şi mulţi vor crede şi îl vor slăvi pe el, ca pe un dumnezeu tare. Iar la cei ce vor avea pe Dumnezeu întru ei, li se vor lumina ochii inimii şi cu de-amănuntul vor privi, prin credinţă curată, şi îl vor cunoaşte pe el.

După aceasta se va sui pe apa mării şi ca pe uscat aşa va umbla pe apă. Şi aşa va înşela lumea, încât mulţi vor crede în el şi îl vor slăvi ca pe un dumnezeu tare. Iar câţi vor avea frica lui Dumnezeu întru dânşii şi ochii inimii luminaţi, vor cunoaşte cu adevărat că nici

muntele nu s-a mişcat din locul său, nici ostrovul nu s-a mutat din mare pe pământ. Şi toate acestea le va săvârşi Antihrist întru numele său, că nu va primi să numească pe Sfântul Nume al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, căci este luptător de Dumnezeu şi fiul pierzării.

Acestea aşa făcându-se şi popoarele închinându-se lui şi ca pe un dumnezeu lăudându-l, din zi în zi se va mânia Cel Preaînalt din ceruri, Îşi va întoarce faţa Sa dinspre el şi se vor face ciume cumplite, cutremure neîncetate, foame şi strâmtorare pretutindeni, necaz mare, morţi necontenite, frică înfricoşată şi tremur nepovestit. Atunci cerurile nu vor ploua, pământul nu va mai rodi, izvoarele vor lipsi, râurile vor seca, iarba nu va mai odrăsli, verdeaţa nu va mai răsări, copacii din rădăcină se vor usca şi nu vor mai rodi, peştii mării şi chiţii în mare vor muri. Şi aşa, marea va trimite putoare pierzătoare şi sunet înfricoşat, încât vor slăbi şi vor muri oamenii de frică.

Atunci va plânge cumplit tot sufletul şi va suspina; atunci, toţi vor vedea necaz nemângâiat, cuprinzându-i pe dânşii noaptea şi ziua şi nicăieri nu vor afla să se sature de bucate. Că se vor pune în toate locurile conducători de popoare aspri, şi dacă cineva va aduce cu sine pecetea tiranului, pe frunte sau pe mâna dreaptă, va cumpăra puţine bucate din cele ce se vor afla. Atunci vor muri prunci la sânul maicii lor, va muri şi maica deasupra pruncului ei şi vor muri tatăl împreună cu femeia şi cu fiii în uliţe şi nu va fi cine să-i îngroape şi să-i strângă în morminte. Din mortăciunile cele multe ce vor fi aruncate în uliţe se va face pretutindeni o rea putoare, care va necăji foarte pe toţi cei vii. Dimineaţa, toţi vor zice cu durere şi cu suspinuri: „Când se va face seară ca să dobândim odihnă?". Venind seara, iarăşi, cu

lacrimi prea amare vor grăi întru dânşii: „Oare când se va lumina, ca să scăpăm de necazul ce ne stă deasupra?”. Şi nu va fi unde să fugă sau să se ascundă, căci se vor tulbura toate, marea şi uscatul. Pentru aceasta ne-a zis nouă Domnul: *„Privegheaţi, că nu ştiţi în care zi vine Domnul vostru”* (Matei 24, 42).

În mare şi pe pământ va fi rea putoare, foamete, cutremure; în mare, tulburare; pe pământ, tulburare; înfricoşări în mare, înfricoşări pe pământ. Aurul mult şi argintul şi hainele cele de mătase, nimic nu vor folosi pe cineva în acel necaz, ci toţi oamenii îi vor ferici pe morţii cei îngropaţi, mai înainte de a veni necazul acela pe pământ. Că atunci va fi aruncat şi aurul şi argintul în uliţe şi nu va fi nimeni cine să-l ia, fiindcă vor fi urâte toate. Şi toţi se vor sârgui să fugă şi să se ascundă, şi nicăieri nu va fi cu putinţă să se ascundă de necaz. Iar împreună cu foamea şi cu necazul şi cu frica, vor fi fiare şi târâtoare mâncătoare de trupuri, muşcându-i.

Dinlăuntru frică, iar dinafară cutremur. Şi noaptea şi ziua pe uliţe vor fi mortăciuni. În uliţe putoare, în case putoare; în uliţe foame şi sete, în case foame şi sete; în uliţe glas de plângere, în case glas de plângere; în uliţe gâlcevi, în case gâlcevi; în uliţe amar, în case amar. Unul pe altul cu plângere îl va întâmpina: tatăl pe fiu şi fiul pe tată; mama pe fiică şi fiica pe mamă. Prieteni pe prieteni în uliţe, îmbrăţişându-se, vor leşina; fraţi cu fraţi îmbrăţişându-se, vor muri. Se va veşteji şi frumuseţea feţii la toţi oamenii şi se vor face feţele lor ca de mort; va fi greţoasă şi urâtă chiar frumuseţea femeilor; se va veşteji tot trupul şi pofta oamenilor.

Şi toţi cei ce s-au plecat cumplitei fiare şi au luat pecetea, adică păgânescul chip al spurcăciunii, alergând către dânsul, îi vor zice cu durere: „Dă-ne să mâncăm şi să bem, că toţi murim de foame, sugrumându-ne, şi alungă de la noi fiarele cele înveninate”. Iar ticălosul, neavând, va răspunde cu multă asprime, zicând: „De unde să vă dau eu, o, oamenilor, să mâncaţi şi să beţi? Cerul nu voieşte să dea pământului ploaie şi pământul nicidecum nu a dat seminţe sau roade!”.

Auzind acestea, popoarele vor plânge şi se vor tângui, neavând mângâiere, ci necaz peste necaz, căci de bunăvoie au crezut tiranului. Că acela, ticălosul, nu va putea nici sieşi să-şi ajute, şi cum îi va milui pe dânşii? În acele zile va fi nevoie mare din necazul cel mult al balaurului, şi din frică, şi din cutremur, şi din vuietul mării, şi din foame, şi din sete şi din muşcăturile fiarelor. Şi toţi cei ce vor lua pecetea lui Antihrist şi se vor închina lui, ca lui Dumnezeu Celui Bun, nu vor avea nici o parte întru împărăţia lui Hristos, ci împreună cu balaurul se vor arunca în gheena.

Fericit va fi cel ce se va afla sfânt şi credincios şi va avea inima lui fără de îndoială către Dumnezeu, că fără de frică va lepăda toate întrebările lui, defăimându-i şi muncile şi nălucirile (Apocalipsa 11, 3-4).

Iar mai înainte de a fi acestea, va trimite Domnul, ca un Milostiv, pe Ilie Tezviteanul şi pe Enoh, pentru a propovădui cu îndrăzneală dreapta credinţă neamului omenesc şi să cunoască toţi pe Dumnezeu şi să nu creadă, de frică, tiranului. Aceştia vor striga şi vor zice: „Înşelător este, o, oamenilor! Nimeni să nu creadă lui, nicidecum, sau să îl asculte pe luptătorul de Dumnezeu. Nimeni din voi să nu se înfricoşeze, că se va surpa degrab. Iată, Domnul Cel Sfânt, vine din cer să judece pe toţi cei ce s-au plecat semnelor lui”. Însă puţini vor fi atunci cei ce vor vrea să asculte şi să creadă propovăduirii proorocilor. Iar aceasta o va face Mântuitorul ca

să Își arate negrăita Sa iubire de oameni, că El niciodată nu vrea moartea păcătosului, ci ca toți să se mântuiască. Și nici în vremea aceea nu va lăsa neamul omenesc fără de propovăduire, ca toți oamenii să fie fără de răspuns la judecată.

Deci, mulți din sfinți, câți se vor afla atunci la venirea spurcatului, cu suspinuri, vor vărsa râuri de lacrimi către Dumnezeu Cel Sfânt, ca să se izbăvească de balaurul, și cu mare sârguință vor fugi în pustietăți, și în munți, și în peșteri cu frică se vor ascunde. Și vor presăra pământ și țărână pe capetele lor, rugându-se ziua și noaptea cu multă smerenie. Și li se va dărui lor aceasta de la Dumnezeu Cel Sfânt, și îi va povățui pe dânșii în locuri hotărâte și se vor mântui, fiind ascunși în crăpăturile pământului și în peșteri, nevăzând semnele și înfricoșările lui Antihrist. Că celor ce au cunoștință, cu lesnire le va fi cunoscută venirea acestuia, iar celor ce-și au mintea de-a pururea la lucruri lumești și iubesc cele pământești, nu le va fi lesne arătată aceasta. Că cel ce de-a pururea este legat de lucruri lumești, măcar de ar și auzi, nu crede și urăște cele ce i se spun. Pentru aceasta, sfinții se împuternicesc a scăpa, că toată învăluirea și grija vieții acesteia au lepădat-o.

Atunci va plânge tot pământeanul, împreună și animalele sălbatice cu păsările cerului. Vor plânge munții, și dealurile și lemnele câmpului. Vor plânge încă și luminătorii cerului cu stelele pentru neamul omenesc, că toți s-au abătut de la Dumnezeu Cel Sfânt, Ziditorul tuturor, și au crezut înșelătorului, primind chipul spurcatului și luptătorului de Dumnezeu în locul făcătoarei de viață Cruci a Mântuitorului. Va plânge pământul și marea, că de năprasnă, cu totul, va înceta glasul psalmului și al rugăciunii din gura omului. Vor

plânge toate Bisericile lui Hristos, cu plângere mare, că nu se va sluji Sfințirea și Prinosul.

Iar după ce se vor împlini trei vremi și jumătate ale stăpânirii spurcatului și ale faptelor lui, și după ce se vor împlini toate smintelile pământului, după cum zice gura Domnului, atunci va veni Domnul, Mântuitorul nostru, ca un fulger, strălucind din cer, Cel Sfânt și Preacurat, și înfricoșat și Preaslăvit, Dumnezeul nostru și Împăratul și Mirele Cel fără de moarte, pe nori, cu slavă neasemănată, alergând înaintea slavei Lui rânduielile Îngerilor și ale Arhanghelilor, toți fiind văpăi de foc și râu plin de foc, cu înfricoșat urlet; Heruvimii, având ochii în jos, și Serafimii zburând, și fețele și picioarele ascunzându-le întru aripile lor cele de foc, strigând cu groază și zicând unul către altul: „Întreit Sfânt, întreit Sfânt, întreit Sfânt, Domnul", și glas de trâmbiță, grăind cu frică: „Sculați-vă cei ce dormiți! Iată a venit Mirele!".

Atunci se vor deschide mormintele și va auzi țărâna cea putredă acea mare și înfricoșată venire a Mântuitorului și, ca într-o clipeală de ochi, se vor scula toate semințiile și vor căuta la frumusețea cea sfântă a Mirelui. Și milioane de milioane și mii de mii de Îngeri și de Arhangheli și nenumărate oști, se vor bucura cu bucurie mare. Atunci, sfinții și drepții și toți care nu vor fi luat pecetea balaurului celui păgân, se vor bucura. Și se va aduce tiranul, legat de îngeri, împreună cu toți dracii înaintea Divanului. Și cei ce au luat pecetea lui, și toți păgânii și păcătoșii, legați. Și Împăratul va da asupra lor hotărârea cea aspră a osândirii celei veșnice în focul cel nestins. Și toți cei ce nu au luat pecetea lui Antihrist, și toți cei din peșteri, se vor bucura împreună cu Mirele, cu bucurie negrăită, în cămara cea veșnică și cerească, împreună cu toți sfinții în netrecuții veci ai vecilor. Amin.

DIATĂ

„Eu, Efrem, o să mor. Deci, să vă fie cunoscut vouă tuturor, o, bărbaţi edeseni, că diată vă las vouă, semn de pomenire a învăţăturilor din darul şi dăruirea care au fost întru mine, ca întru pomenirea cuvintelor, pomenire de mine să faceţi, voi, cei ce mă ştiţi şi mă cunoaşteţi.

Vai mie, că m-au întâmpinat laţurile morţii! Vai mie, că au lipsit ceasurile vieţii mele, şi s-a scurtat haina trupului meu şi pânza s-a împlinit, şi cu totul s-a rupt! A lipsit untdelemnul candelei pământeşti şi s-au apropiat cufundătorii corăbiei. Că, fiind năimit, anul meu mi-am împlinit; şi, fiind nemernic, după ce am sfârşit vremea, mă duc.

Înconjuratu-m-au pe mine dinspre amândouă părţile muncitorii, cercătorii cei ascuţiţi şi grabnici, ca să îmi supună grumazul în grele legături de fier, ca al unui bărbat făcător de rău. Apoi ce să plâng? Că nu este cine să ia aminte? Să strig în sus? Şi cine este care să mă audă? Vai mie, din certarea judecăţii este aşteptarea! Căci, atunci când voi sta înaintea înfricoşatului Divan al Stăpânului şi voi cunoaşte ceva din cele ce mă înconjură pe mine din amândouă părţile, voi începe a mă ruşina. Că ruşine, cu adevărat, înfricoşată şi vai este acolo, celui ce va fi ruşinat! Doamne, Iisuse Hristoase, să nu intri la judecată cu robul Tău, nici să dai altuia judecata

mea, ci înaintea Preaslăvitului Tău Divan mă învredniceşte a sta. Că pe cine îl va judeca Dumnezeu, acela se învredniceşte de milă. Fiindcă am auzit – acestea zic de la înţelepţii şi priceputii Sfinţi Apostoli – că cel ce vede pe Împăratul, măcar de ar şi fi greşit, unul ca acesta nu va muri. Şi, vai mie, fraţilor, ce este ceea ce m-a cuprins pe mine! Plângeţi, tânguindu-vă, pentru sfărâmarea mea. Că s-au apropiat de temniţă cei ce mă scot pe mine din peşteră şi cei ce mă mută pe mine în ţara aceea care pe muritorii cei din veac îi aşteaptă.

Marele glăsuitor Osea mă înspăimântă foarte, că, ocărându-mă, îmi strigă şi îmi zice: *«Au înflorit cărunteţile lui Efraim şi nu s-a ruşinat»* (7, 9). Şi iarăşi: *«Efraim, juninca ce a strechiat şi este învăţat a iubi biruinţa»* (10, 11). Şi spune cineva că lui Efraim al lui Iosif îi zice acestea proorocul, însă aşa sunt, căci atunci când a spus plânsul acesta, proorocul nu a despărţit pe un Efraim de celălalt. David, iarăşi, din parte sfătuieşte, zicând: *«Efraim, întărirea capului meu»* (Psalmul 59, 7). Şi nu din mândrie, biruindu-mă, zic acestea: *«Ca să nu se apropie de mine»*; căci martor al cuvintelor mele este Domnul.

Şi acum voiesc, fraţii mei, poruncind, a vă sfătui şi tare a vă îndemna, ca după ieşirea mea, să-mi faceţi pomenire după obicei întru cererile voastre. Acum dar, apropiindu-vă, închideţi-mi ochii, mâinile voastre punându-le peste ochii mei. Că răsuflarea cea de pe urmă este în mine, fiindcă acum mă sfârşesc, şi cele pentru mine au luat sfârşit şi este adevărată mărginirea, că viaţa voastră întru mine să o învăţaţi şi pe a mea întru voi. De pe patul pe care sunt ţinut, nu mă voi mai coborî, că am slăbit din toate părţile şi nu pot suferi, iar durerile mă cuprind pe mine. Însă vreau să vă las tuturor pomenire

și oglindă neîntinată, ca fără de lenevire, la toate, întru aceasta privind, și toată sârguința înlăuntru aducându-o, de-a pururea uneia ca acesteia asemănându-vă, cu iubire de osteneală să vă sârguiți!

În toată viața mea nu am blestemat, și nici cu vreunul din cei credincioși nu m-am gâlcevit. Și fiind împreună cu cei îndepărtați de la credință, învățându-i, certându-i și sfătuindu-i în toate zilele mele, întru Sfintele Scripturi nu m-am lenevit. Că știți și voi înșivă, fraților, că dacă un stăpân ar avea vreun câine care să nu păzească turmă, sau văzând lupul omorând oile în staul și nelătrând și pe lup nealungându-l, negreșit, tăindu-i capul ca unui netrebnic, îl va arunca departe de casa lui. Drept aceea, fraților, știți că omul înțelept pe nimeni nu urăște și cel nebun pe nimeni nu iubește; iar de va și iubi, îl va iubi pe cel asemenea lui.

Fraților, voi să nu vă mirați de unii dintre cei ce s-au îndepărtat de mine cu învățătura ascultării, pentru că între cei doisprezece Apostoli unul a fost Iuda. Și să știți că în vie, dintru început, s-a obișnuit a odrăsli rug; încă și mărăcinii împreună cu trandafirii se seceră. Iar credința cea sănătoasă a mea o mărturisesc vouă, ca unor frați adevărați și de un suflet, și prin jurământ adeverind credința cu totul neschimbată. Căci voiesc a se întări știința voastră pentru credința credincioșilor cea nestricată și singură stăpânitoare.

Și vă jur pe voi pe Cel ce S-a pogorât în chip de foc pe Muntele Sinaiului, pe Cel ce a grăit la curgerea apei din piatră, pe gura ce a zis pe Cruce, spre pilda noastră, *«Eli, Eli»*, și s-a cuprins de frică toți rărunchii marginilor pământului, pe Cel ce de vânzător în Iudeea S-a vândut, pe Cel ce a fost bătut cu vine de bou în mijlocul Ierusalimului, pe Slava care a suferit a fi

batjocorită de cei fărădelege, pe negrăita Putere care a fost pălmuită de mână păgână. Mă jur pe Focul Sfintei Slave celei întreit numite și pe Puterea lui Dumnezeu cea nemărginită și singură. Mă jur pe cele trei Ipostasuri ale Focului celui de un gând, care sunt o aceeași înălțare și o aceeași voie. Nu m-am împărțit de la sobornicească credință, nici de la Biserică, nici nu m-am îndoit de puterea lui Dumnezeu. Iar dacă am mărit în mintea mea pe Dumnezeu și Tatăl mai mult decât pe Fiul Lui, să nu se păzească peste mine îndurarea cucerniciei. Și de am micșorat de la Dumnezeu pe Duhul cel Sfânt, să mă întunec de vederea Lui. Și de nu, precum dintru început mărturiseam, zic și acum, la cel mai dinafară și împâclit întuneric să fiu trimis. Și dacă acum grăiesc acestea cu fățărnicie, în focul gheenei să fie partea mea. Iar dacă și momind seamăn eu acestea, să nu mă miluiască pe mine întru cunoștință Domnul. Mă jur pe viața voastră că, întru-adevăr, ucenicii ce au răbdat cu mine, vor avea viața lor împreună cu a Fiului lui Dumnezeu.

Nu a fost la Efrem pungă, nici toiag, nici traistă, nici argint sau aur, sau vreo altă avere să fi câștigat pe pământ, fiindcă L-am auzit pe Dascălul cel Bun zicând în Dumnezeieștile Evanghelii ucenicilor Săi: Nimic pe pământ să nu vă câștigați, și nici să nu aveți, cu patimă, vreun lucru dintre acestea (Matei 10, 9-10).

Deci, după ce ați venit, o, frații mei, dați-mi pace desăvârșit, și mă sloboziți pe mine, căci mă duc. Și pomeniți-mă pe mine, prostul, întru bine-primitele și sfintele voastre rugăciuni și întru toate cererile voastre. Că întru deșertăciune și în păcate petrecând, mi-am săvârșit viața și traiul meu. Însă cu frică vă jur pe voi, o, bărbați cuvioși și locuitori ai cetății Edesa, pe credința cea neschimbată ce este întru voi, a lui Dumnezeu Celui

fără de moarte, ca să nu faceți uitare de poruncile micimii mele, nici să scuipați, defăimând cuvintele mele, căci din dumnezeiescul Dar au fost acestea întru mine. Și să nu mă lăsați pe mine a fi pus în casa lui Dumnezeu sau sub jertfelnic. Iar dacă cineva ar îndrăzni să mă pună sub jertfelnic, să nu vadă jertfelnicul cel ceresc, că nu se cade viermelui, celui ce putrejunea a lepădat-o, să fie pus în biserică și întru sfințirea Domnului. Și nici în alt loc al bisericii lui Dumnezeu să nu lăsați a fi pus, că nu se va învrednici de Biserica împărăției cerurilor cine va îndrăzni a face aceasta, că nu va folosi slava deșartă pe bărbatul neîmpodobit și căruia nu i se cuvine. Pentru că goi ne-am născut toți muritorii; la fel și sculându-ne, când vom sta toți înaintea Divanului lui Hristos, tot goi vom fi și seamă vom da pentru cele ce am lucrat aici.

Deci, pentru ce unii îmi aduceți cinste, mie, celui ce pe mine nu m-am cinstit cu amintirea faptelor bune? Că cine în viața sa nu se va cinsti pe sine prin lucruri și fapte bune, unul ca acesta, aducându-se spre slava pe care nu a câștigat-o, nimic nu poate să-l folosească. Și tot cel zidit este și stricăcios, precum am auzit de la Dumnezeu. Pentru aceea, plângând, zic: Că precum ați citit, se risipește și se strică biserica aceasta făcută de mână, și se ridică cea duhovnicească, nu cea trupească și trecătoare, care după poftele trupului se strică, ci cea trupească, duhovnicească și nestricăcioasă, ridicându-se spre a nu se mai întoarce întru stricăciune, când, sunând trâmbița lui Hristos, va deștepta pe toți cei ce dorm din veac. Că nu pentru bisericile cele de piatră va fi judecata, nici pe pietre le va judeca Dumnezeu, ci pe bisericile cele în trup, cele ce se numesc biserici, care cuprind firea omenească. Zic, adică, pe om, pe care îl va

judeca Dumnezeu pentru ale sale fapte, și după a fiecăruia nevoință și osteneală și plată îi va da.

Luați aminte, frații mei, să nu ia cineva vreun petec pentru pomenirea moaștelor mele. Că aveți aducere aminte de porunca Mântuitorului nostru Dumnezeu, pe care luând-o de la Dânsul v-ați învățat să așteptați întoarcerea Lui. De ce grămădiți peste mine osteneală grea de purtat și povară, ca nici întru cunoștința încercării să nu vin, că eu nu sunt mai bun decât cuvioșii bărbați cei din veac, și în munci pentru voi să cad? Și, batjocorind nebunia mea, Domnul îmi va zice: «O, Efreme, întru tine mai mult decât întru Mine au crezut oamenii! Că dacă dintru ale tale învățături vor dori să ia, poate nu au crezut în păzirea poruncilor ce le-am dat lor, deoarece cu ale tale, mai mult decât cu poruncile Mele, se vor îndulci».

Pe lângă acestea, încă vă rog pe voi, o, dorite nașteri ale mele, să vă țineți de învățătura lui Hristos, ca să nu mă puneți pe mine împreună cu sfinții, că sunt păcătos și prea mic, și mă cutremur apropiindu-mi lipsa și nebunia mea de dânșii. Că de se va apropia, sau și se va uni materia cea din vreascuri cu focul, toată se va arde. Și nu punerea împreună cu dânșii, sau unirea lepădând-o zic acestea, că văzând mulțimea cea nemăsurată a păcatelor mele mă înfiorez și mă cutremur. Că aud pe proorocul, zicând: *«Că de vor fi Noe și Iov și Daniil nu vor izbăvi pe fiii și fiicele lor. Frate pe frate nu izbăvește; au va izbăvi om pe om? Nici Gheezi de lepră nu se va izbăvi»* (IV Regi 5, 27; Psalmul 48, 7).

Nimeni din voi, petrecându-mă cu lumânări și făcându-mi pompă, să nu mă ducă spre arătare, ci pe umeri ridicându-mă și degrab mergând împreună cu mine, să mă îngropați ca pe o ocară defăimată, fiindcă

întru dureri au trecut zilele vieţii mele. Nici cineva din voi să îmi facă vreun cuvânt de laudă, fraţilor, că sunt netrebnic înaintea Domnului şi de lucrurile mele ruşinat şi foarte mult mă cutremur, că înaintea lui Dumnezeu sunt dintre cei fără de îndrăzneală. Că cine din voi va arăta datoriile mele? Şi nu toţi veţi scuipa pentru nepedepsirea mea? Şi ce împărtăşire este răutăţii cu fapta bună, sau ce apropiere este păcătosului de cel drept? Şi ce împărtăşire este luminii cu întunericul? Că de aţi fi mirosit putoarea faptelor mele, toţi aţi fi fugit, lăsându-mă neîngropat, nesuferind împuţiciunea păcatelor mele.

De va pune peste mine cineva podoabă lumească, să fie aruncat în întunericul cel mai dinafară. Iar dacă şi m-ar tămâia cineva, partea acestuia va fi în cuptorul cel aprins şi în focul gheenei. Ci în haina mea şi în mantie puneţi-mă pe mine şi întru cele din fiecare zi. Că nu se cuvine împodobire păcătosului şi viermelui celui ce e plin de putrejune, căci nici nu veseleşte, nici nu îndulceşte, nici nu împodobeşte slava celor vii pe păcătoşii cei din pământ. Şi eu sunt păcătos, precum am zis. Deci, nimeni să nu mă fericească, deoarece lui Dumnezeu sunt cunoscute toate faptele mele şi toate răutăţile pe care le-am lucrat. Spurcat sunt cu fărădelegile mele şi lepădat cu păcatele mele. Căci care nedreptate nu zace întru mine? Că toate fărădelegile şi nedreptăţile cu sârguinţă zac în trupul meu cel muritor.

Însă voi toţi câţi aveţi starea părinţilor şi a fiilor şi a fraţilor şi a ucenicilor, bărbaţi, cei ce locuiţi în Edesa, aduceţi-vă roadele dreptăţii voastre pe care mai înainte le-aţi gândit şi împreună cu mine să le puneţi întru neştearsă pomenirea voastră, că eu însumi, punând preţ acestora, cumpărând un vas de mult preţ pentru dânsele,

vrednici lucrători să plătesc, ai prea roditoarei voastre voiri; iar vrednici lucrători îi numesc pe săraci, pe sărmani, pe văduve, pe lipsiţi, pe cei fără de acoperământ, pe cei goi, pe cei flămânzi şi pe toţi cei necăjiţi, ca, desăvârşit, pomenirea mântuirii voastre să se facă în latura celor vii. Că şi vouă vă va fi spre mântuire lucrul acesta, şi mie mi se va socoti plata de bunăvoire pentru sfătuire. Că una este plata mea prin lucruri, şi alta ce se face prin cuvinte. Însă este mai mare, fraţilor, cel ce dă, decât cel ce ia, precum şi de la Domnul aţi auzit. Şi după cum fiecare din voi cu voia sa a voit, aşa să şi împlinească. Primesc darul vostru şi îmi este de prisos. Şi vă jur pe voi, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să se împartă toate săracilor, că eu mă îndestulez de dragostea voastră, căci, cu toată puterea m-aţi cinstit pe mine. Şi deşi sunt nevrednic, dar eu, cel cinstit, voiesc să vă dau plata cea de prisos. Şi după cum aţi auzit din gura Înţeleptului Dascăl: *«Cel ce primeşte prooroc, plată de prooroc va lua»* (Matei 10, 41), Însuşi Hristos va primi roada voastră cea desăvârşită, că pentru nădejdea cea pentru numele Lui, mi-aţi făcut mie această cinste. Şi se va primi jertfa voastră ca a dreptului Noe şi ca a strămoşului nostru Adam (Facerea 8, 21-22; 16, 17).

Binecuvântată să fie cetatea voastră, Edesa, care şi arătat s-a binecuvântat de gura Domnului prin ucenicii Săi şi Apostolii noştri. Când Avgar, împăratul ce a ridicat-o, a trimis să-L primească pe Mântuitorul, Cel ce prin venire S-a arătat, pe Stăpânul tuturor, Hristos, zicând: «Am auzit toate cele lucrate de Tine şi câte ai pătimit de la iudeii ce se leapădă de Tine. Deci, vino aici şi locuieşte împreună cu mine, că am această mică cetate care ne va ajunge şi mie şi Ţie». Şi minunându-Se Domnul de credinţa lui şi trimiţând prin vestitori, a

binecuvântat cetatea veşnic, întărindu-i temeliile ei. Deci, acea binecuvântare ce s-a sălăşluit întru dânsa, va locui până când se va descoperi Sfântul Cel din cer, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeul Cel din Dumnezeu. Deci, nimeni dintre voi să nu lipsească şi să nu înceteze «buna voie», pentru a nu pleca fără de roadă. Că cel ce a gândit să aducă vreun lucru şi pe acesta nu îl va aduce, moartea nedreptului Anania o va lua, care a vrut să ispitească pe Duhul lui Dumnezeu cel Preasfânt, iar de Apostoli să se tăinuiască, şi, fiind mustrat, a căzut la picioarele lor".

Şi acestea zicând el, un bărbat din cei ce erau acolo, foarte slăvit, fiind pălmuit de un duh necurat, îndată a căzut lângă patul lui, strigând ca un nebun. Iar Efrem zicea către dânsul: „Omule, ce ai făcut?". Şi prin porunca sfântului, îndată sculându-se, a zis: „Am gândit întru mine să aduc o haină de mult preţ şi să o pun pe tine. Iar dacă ne-ai osândit pe noi, ca nimic mai mult să nu îngropăm cu tine, am pus aceasta în mintea mea, zicând: Dacă nicidecum unele ca acestea nu se vor pune, apoi ce trebuinţă mai este a face şi arătarea lui? Iar de va porunci să dăm ceva la săraci, având şi alţi bani, vom da celor ce au trebuinţă cât vor cere".

Şi, răspunzând, fericitul a zis către dânsul: „Du-te şi împlineşte-ţi făgăduinţa ta". Şi rugându-se pentru dânsul, şi punându-şi mâinile peste el, l-a făcut sănătos de duhul cel necurat.

Şi iarăşi a zis: „Poruncesc ca nimeni să nu-mi aprindă lumânare la ieşirea mea, ca acesta să nu se mistuiască de focul cel veşnic. Ce va folosi slavă de foc stricăcios, pe bărbatul care de al său foc cu totul se va arde? Căci atunci când se va arăta focul cel preaînfricoşat întru dânsul, cel vinovat se va mistui. Deci, destul

îmi este mie durerea mea. Şi altceva de la voi să nu se aducă pentru mine. Şi plângeţi-mă pe mine, fraţilor, că au lipsit întru durere zilele mele. Şi laţul de care mai înainte nu am gândit, întru dânsul sunt prins. Şi a venit ispititorul meu, şi în curse cumplite punându-mă, cu grabă mă duc armaşii şi mă trag în pământul morţilor, în ţara pe care nu am cunoscut-o.

Rogu-te pe Tine, Mântuitorule, Cel ce m-ai zidit pe mine, să nu mă ticăloşeşti şi, necăjindu-mă şi zdrobindu-mă, să mă munceşti pe mine. Că dacă după vrednicia celor lucrate de mine mă vei cerceta, mă va înconjura pe mine căderea. Căci atunci când îmi aduc aminte de aceste lucruri ale mele, nesuferită frică venind peste mine, mă zdrobeşte şi oarecare înfricoşare cumplită ridică întru mine, cel ce aşteptarea răsplătirilor în veacul acela mai înainte o văd, şi de cutremur sunt cuprins şi nu pot suferi şi dinţii îmi clănţănesc de groaza cea dureroasă de acolo.

Nici cu aromate să nu mă îngropaţi pe mine, vă rog, că nu este de folos nebunului desfătarea, dar nici slava, celui fără de slavă. Încă nici altă tămâiere de bună mireasmă să nu aduceţi putrejunii şi celui ce este praf de pământ, ci mirosul cădirii celei de bună mireasmă în Casa lui Dumnezeu să-l daţi, iar pe mine mai bine mă petreceţi cu rugăciunile. Nu-mi daţi mie aromate, ci lui Dumnezeu. Iar pe mine, cel frământat întru chinuri, cu tânguiri îngropaţi-mă. Şi în loc de mireasmă prea dulce şi de aromate, cu rugăciunile voastre împreună nevoiţi-vă şi vă rog aduceţi-vă aminte de mine totdeauna. Că ce va folosi pe mortul cel nesimţit mirosul? Ci aprindeţi tămâierile voastre în Casa lui Dumnezeu, spre slava şi lauda Lui, fiindcă şi El locuieşte întru dânsa.

Şi pentru ce înfăşori trup stricăcios cu haină strălucită şi străină, care nu îi va ajuta lui la nimic? Ci lasă trupul cel de pământ maicii sale, fiindcă fără de suflare s-a luat dintru dânsul, şi nu îi urmează lui slava stricăcioasă. Bărbatului celui slăvit i se cuvine bogăţie, iar celui sărac i se potriveşte smerenie; celor de bun neam li se cuvine case împărăteşti, iar celor prea mici, mângâierea ostăşiei care i se dăruieşte pentru alinare.

Nici în mormintele voastre undeva să mă puneţi pe mine, că nu mă vor răscumpăra pe mine, din robiile mele, sicriele mormânturilor. Căci tocmeală am cu Dumnezeul meu să mă sălăşluiesc împreună cu străinii, fiindcă sunt nemernic ca şi aceia. Deci, împreună cu dânşii odihniţi-mă pe mine, căci tot trupul, fraţii mei, de părtaşul lui se lipeşte şi tot omul se bucură cu cel asemenea. În gropniţă, unde zac cei zdrobiţi cu inima, acolo să mă puneţi pe mine, ca, atunci când va veni Fiul lui Dumnezeu să-i scoale şi să-i odihnească, împreună cu dânşii să mă vindece şi pe mine.

Vezi, Doamne, smerenia rugăciunii mele şi milostiveşte-Te spre mine, rogu-mă Ţie. Învredniceşte-mă, Unule-Născut, Fiule al lui Dumnezeu, şi nu după vrednicia celor lucrate să-mi răsplăteşti mie, *«Că de vei căuta la fărădelegi, cine va putea suferi?»* (Psalmul 129, 3). Şi dacă după mărimea Ta vei răsplăti nouă, cine se va învrednici de milă la judecata Ta? *«Că toată gura se va astupa»* (Romani 3, 19), şi vinovată va fi lui Dumnezeu toată lumea. Însă nu aduc acestea, lepădându-mă de dar, căci cele scrise grăiesc, îndelung-Răbdătorule, Hristoase. Ce folos este de sângele meu, dacă în focul cel aprins voi fi trimis? Deci, fie spre mine, după obicei, îndurările Tale, şi va fi cunoscut întru mine darul îndelungii Tale răbdări. Iar dacă vei face judecata a tot

pământul, după cum şi darul Tău arată, nu se va mântui unul dintr-o mie şi dintr-un milion nu se vor izbăvi doi.

Ce dar? Mâhnindu-mă, voi grăi eu, smeritul Efrem, adeverind că nu se face în acest chip judecata oamenilor, ca la fel să fie nedrepţii şi păcătoşii cu cei drepţi şi adevăraţi, iar cei smeriţi şi buni, cu cei răi şi necredincioşi. Căci nu este cu putinţă a fi deopotrivă aceştia, fiindcă lumina mistuieşte întunericul. Căci, cum este cu dreptate ca dreptul Abel să fie deopotrivă cu ucigaşul de frate şi nedreptul Cain? Sau cum va fi cu lesnire să locuiască drepţii împreună cu cei fărădelege? Că, strigând, glasuri vor înălţa. Mă rog Ţie, Stăpâne, să nu faci deopotrivă pe cei păcătoşi cu cei drepţi; ci Te rog pe Tine, o, Fiule al Bunătăţii, ca să învredniceşti îndurările Tale şi să le întinzi spre noi, spre mine şi spre părtaşii mei.

Deci, primul cuvânt să se zică de mine. Că voi grăi şi nu mă voi îndepărta de la una ca aceasta, că de nu vei întinde îndurările Tale spre noi, nimenea nu va vedea viaţă. Că Unul singur Dumnezeu se mărturiseşte de către toţi oamenii că este Bun, însă nu pentru că sunt păcătos grăiesc acestea, căci obiceiul este al Scripturii.

«Încetează, Efreme! – îmi zice mie, filozofând, îngerul cel luător –, că nu te vor folosi pe tine necurmatele tale suspinuri, fiindcă nu se vor îmbuna cu daruri armaşii mei cei iuţi care s-au trimis la tine». Şi greu răspunzându-mi, mi-au zis: «Astupă-ţi gura ta, că părtaşii tăi nu sunt din oamenii cei pierduţi cu neamul. Iar păcătosul socoteşte că toţi sunt asemenea lui şi, fiind ca un orb, pe toţi îi aseamănă cu el».

Deci, apropiaţi-vă fraţii mei, şi, întinzându-mă, aşezaţi-mă pe mine. Duhul meu foarte tare a lipsit, şi cu rugăciunile voastre binevoiţi a face prinosuri după

obicei, pentru smerenia mea. Şi după ce voi împlini treizeci de zile, faceţi pomenirea mea, că se folosesc morţii când sunt pomeniţi de sfinţii cei vii. Vedeţi încă şi pildă din zidirile lui Dumnezeu: rodul viei, agurida în ţarină şi vinul stors în vase. Deci, când înfloreşte strugurul în vie, de se va mişca vinul cel din casă, se va tulbura. Asemenea să se socotească şi la ceapă. Că cea sădită în ţarină în aceeaşi vreme dă odrasla verde cu cea uscată din casă, care încolţeşte. Deci, dacă roadele zidirilor, unele pe altele aşa se simt, cu cât mai vârtos morţii când sunt pomeniţi simt prinosurile. Şi de îmi vei da cuvânt priceput că aceasta urmează firii zidirilor, te vei cunoaşte pe tine că eşti oarecare pârgă a zidirilor lui Dumnezeu. Şi dacă nu te încredinţează pe tine pildele de mai sus, cu nepomenire de rău să auzi pe cele scrise, că îţi voi aduce mărturie din Scriptură. Şi de vrei, primeşte cu pricepere cele zise.

Sluga lui Dumnezeu, Moisi, pe Ruvim l-a binecuvântat până la al treilea neam. Deci, dacă cei morţi nu se izbăvesc, cu ce cuvânt a binecuvântat Moisi pe Ruvim până la al treilea neam? Şi încă nu era pomenire de înviere. Ascultă ce strigă Apostolul: *«Dacă nicidecum morţii nu se vor scula, pentru ce şi se botează pentru cei morţi»* (I Corinteni 15, 29). Căci cei încuiaţi în taina legii se ţineau întru credinţa ce avea să se descopere pentru aşteptarea învierii. Că pentru aducerea slujbelor, preoţii cei din lege curăţeau mai înainte pe cei cu fărădelegi, care erau răniţi în război. Dar cu cât mai vârtos preoţii aşezământului celui nou al lui Hristos vor putea să şteargă, după cuviinţă, datoriile celor ce vin cu sfinte prinoase şi cu rugăciunile lor?

Şi venind la pomenirea mea, căutaţi, fraţilor, ca să nu greşească cineva întru cele sfinte. Ci cu luare-aminte

şi cu blândeţe şi cu smerita cugetare şi cu cuvioşie şi curat să privegheaţi. Nu că de mai grea osândă s-a învrednicit păcatul cel din alunecarea trupului, decât cele fireşti ale lui. Că sunt alte păcate mult mai cufundate şi mai mari decât fărădelegile. Jalnic lucru mi se vede mie acesta, ca nu cumva în loc de pomenire, pentru neorânduielile voastre, să dau eu seamă lui Dumnezeu. Că poate la judecată îmi vor zice mie acestea: «Tu eşti pricinuitorul tuturor acestora, Efreme, căci ai adunat pe nişte neînfrânaţi ca aceştia, că scris este: *Iar pe curvari şi pe preacurvari îi va judeca Dumnezeu*» (Evrei 13, 4).

Şi ce să zicem la aceasta, iubiţii mei? Ceea ce mai întâi am zis, cu frică fiind cuprins, şi acum o voi zice: Că pe care îl va judeca Dumnezeu, de iertare se învredniceşte. Precum puţin aluat dospeşte toată frământătura, aşa şi îndeletnicirea cugetării răutăţilor vărsându-se, împreună tot trupul îl arde. Şi precum rugina, care se face din fier, îl mănâncă pe dânsul, aşa şi păcatul, care din oameni se naşte, se oşteşte împotriva mădularelor lor, cele cinstite şi al obiceiurilor. Şi născându-se îi mănâncă, rozând pe cei ce săvârşesc calea lui. Iar care nu va face voia lui, precum călătorul cel de o zi, găzduind la oarecare gazdă, se duce. Căci puţină vreme găzduind la dânsul, cu fuga se va duce. Că trece trupul acesta stricăcios şi se va îmbrăca cu cel fără de moarte şi ceresc. Şi după ce va gusta încercarea stricăciunii, atunci se va scula fără de stricăciune, de toată stricăciunea fiind curat. Iată dar, şi prealuminatul dascăl al Bisericii, Pavel, mai înainte glăsuieşte, zicând: *«Seamănă-se întru stricăciune, scula-se-va întru nestricăciune»* (I Corinteni 15, 42).

Veniţi, de aceea, ucenici ai mei binecuvântaţi, întru tăria Păstorului celui Bun şi a Dascălului celui

Dumnezeiesc, al lui Iisus Hristos Domnul nostru, Care este Dumnezeu din Dumnezeu. Şi deşi nu sunt eu ca Noe, apropiindu-vă, să vă binecuvântaţi ca Sem şi Iafet. Şi deşi nu sunt ca Melchisedec, să vă binecuvântaţi şi să vă faceţi ca Avraaam. Şi deşi nu sunt ca Isaac, să vă binecuvântaţi ca Iacov. Şi deşi nu sunt eu ca Moise, fiţi voi ca Iisus al lui Navi. Şi deşi nu sunt eu ca Ilie, primiţi voi îndoit pe Duhul, cerând ca Elisei. Şi voi începe către voi, pentru voi, a binecuvânta pe ucenicii mei.

Avva, bărbatul cel minunat: Hristos să mărească pomenirea ta pe pământ şi facă-se faţa ta asemenea ca a îngerului Slavei lui Dumnezeu şi să te asemeni marelui Moise, ca toţi cei care te vor privi pe tine, să priceapă că eşti rob ales al lui Dumnezeu.

Şi tu, Avraam, căci de bunăvoie venind, te-ai lipit de mine; să te audă pe tine Dumnezeul lui Avraam întru rugăciunile şi cererile tale; şi mai înainte de a-ţi deschide gura ta, să o umpli pe ea de înţelepciune şi de pricepere, după cum zice proorocul: *«Deschide-ţi gura ta şi o voi umple pe ea»* Psalmul 80, 9).

Simeoane, să te audă pe tine Dumnezeu, când Îl vei ruga pe El în rugăciunile tale, şi în cetatea cea de sus să intri. Să se umple de dânsa, ca un pahar, Biserica; de amestecătura popoarelor ce cer să se mărturisească. Să vină miresele la privirea ta, şi cele încuiate la învăţătura ta. Dintre acestea, miresele sunt maici; iar cele încuiate, ca unele ce sub jugul vieţii celei potrivnice sunt ţinute. Şi în locul acelora, de care Hristos pe acestea le-a slobozit, vor auzi de la tine pilde de pricepere, şi vor lua prin tine învăţătura vieţii celei din Duhul cel Sfânt, şi vor rodi mântuirea sufletelor cea de la tine. Şi ca de un înţelept doctor în tabăra celor ce au trebuinţă, aşa în lume vestea ta va străbate.

Maras, bărbat galileean, blând şi nevinovat, smerit şi drept. Blând, nu cu firea, ci cu obiceiul cel de bunăvoie, ca unul ce întru nădejdea lui Dumnezeu ai pătimit. Te-ai nevoit împreună cu mine întru pătimirile mele. Deci, Însuşi Dumnezeu, împreună cu cuvioşii, plata ta să îţi dea, pe care împreună cu toţi sfinţii o vei lua.

Zenovie, bărbat ghizareu, care se tâlcuieşte vânător, bărbat meşter, mare războinic. Facă-se cuvântul tău ca focul şi să mistuiască mulţimile fărădelegilor. Şi ca o văpaie ce străbate pădurea, aşa îi va aprinde pe ei învăţătura ta şi te vei înţelepţi de toată cunoştinţa lui Dumnezeu. Şi ca David te vei arăta strălucit, biruind pe mândrul Goliat, aşa, spăimântând, vei birui sufletele celor rătăciţi, şi te vei întoarce cu toată întrarmarea sfinţilor şi cu coiful mântuirii, cu întărirea Sfinţilor Apostoli. Care întrarmare este Duhul cel Sfânt şi coiful întăririi Lui. Iar stâlpul lui Dumnezeu să fie călător împreună cu tine, stăpânul şi ajutorul lui, care întru nimic, niciodată, nu a fost neputincios.

Pavlona, blestemată să fie între femei maica ta. Vai de pântecele celeia ce te-a născut pe tine, că al tuturor eresurilor te-ai făcut părtaş şi prin uşa ispititorilor călătoreşti, că sunt lucruri ale ostenelii tale. Golit fiind, te vei lepăda ca Iuda Iscarioteanul, vânzător făcându-te, şi din toate scrierile tale ruşinat, că stâlp de întărire este acesta pe care l-ai lăsat. Minune înfricoşată va arăta întru trupul tău Însuşi Cel ce poartă cerul şi Acela întru Care s-a întărit firea a toată zidirea. Că toată zidirea întru Dânsul s-a întărit, marea şi plinirea ei. Şi te-ai nădăjduit spre trestie sfărâmată, părăsind toiagul crucii, care împuterniceşte pe cei slabi şi patima tuturor sufletelor şi a trupurilor o tămăduieşte.

Aruad, bărbat pierzător, care ai dorit să pierzi

adunările Soboarelor Bisericilor lui Dumnezeu, care de Duhul cel Preasfânt s-au adunat. Dintru cele de sub cer să se şteargă pomenirea ta şi să nu se afle în cartea celor vii, că Vinul vieţii, adică Sângele lui Hristos, şi Pâinea cea cerească, adică Trupul lui Hristos ai părăsit. Şi ai mâncat mâncare de jertfe pângărite şi ai băut drojdiile păcatelor, fiere tulbure. Cuvântul lui Dumnezeu, Fiul Tatălui, asupra Căruia a hulit gura ta cea păgână, cu cercare iscoditoare, să biruiască de la tine lepădarea cea de la Dânsul, şi împreună de la toate eresurile: zic al arienilor şi al maniheilor şi al curaţilor şi al ofitienilor şi al marchioniţilor şi al evnomianilor şi al evtihianilor şi al pavlianilor şi al valentinilor şi al vitalianiţilor şi al tuturor celorlalţi necuraţi şi întinaţi şi nelegiuiţi care slujesc lemnelor şi pietrelor, soarelui şi lunii. Vrăjitori cu păsări şi astronomi care s-au despărţit în două minţi şi înţelegeri asupra Sfintei slave a Preacuratei Treimi, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh.

Bine este cuvântat Cel Ales, Care a ales Soborniceasca Sa Biserică pe Mieluşeaua cea Sfântă, pe care lupul cel pierzător nu a sfărâmat-o, şi pe Neîntinata Porumbiţă, pe care alungând-o, ca să o necăjească, vicleanul vânător leu nu a prins-o. Că paharul este în mâna Domnului, plin de drojdii şi îl vor bea toţi depărtaţii de Hristos şi despărţiţii de Sfânta şi singură Stăpânitoarea Treime. Şi vrăjmaşii adevărului, neamul iudeilor, bându-l l-au vărsat şi cumplit s-au pornit asupra Mântuitorului nostru Iisus Hristos, şi nu este de mirare! Căci câinele cel turbat, pe stăpânul său îl muşcă. În acelaşi fel au făcut şi iudeii, şi încă pătimesc. Că, turbând, pe al lor Stăpân Îl hulesc.

Iar noi să slăvim pe Dumnezeul tuturor, Cel Preaînălţat, de Care nu pot să se apropie strănepoţii

depărtaţilor. Că, dacă ar fi fost la dânşii meşteşug al gândirii de a se sui păcătoşii în cer, apoi negreşit, dezbinându-se, şi acolo ar fi făcut despărţire în casa evlaviei, în corturile cele cereşti. Precum în vremea de demult s-au apucat strămoşii acestora la facerea de pârg, cu osârdie a face suirea la cer şi, împinşi fiind, au căzut din dar, nedumerindu-se, şi în deşert nelegiuind. Căci cu despărţire neunită s-au despărţit limbile lor. Dacă, precum acum, pe cei ce s-au apucat de aceasta, o asemenea primejdie nesuferită i-a apucat, căci au voit a se înălţa în latura cea cerească şi în sălaşurile celor neadormiţi, iar răsplătirea aşa de arătat în capete au luat-o, cu cât mai vârtos de prea grea muncă se vor învrednici cei ce îndrăznesc să semene în inimile oamenilor despărţire şi plan de dezbinare împotriva lui Dumnezeu: a Tatălui, a Fiului şi a Sfântului Duh.

Deci, îndeletniciţi-vă întru învăţăturile mele ca nişte ucenici, şi din soborniceasca credinţă să nu ieşiţi, pe care şi eu însumi, primind-o din copilărie, am păzit-o neclintită. Nici să nu vă abateţi de la dânsa înspre îndoială. Iar dacă cineva este îndoielnic, sau se abate, sau se desparte de la Dumnezeu şi de la Sfânta Lui Biserică, să se pogoare de viu în iad şi să fie părtaş şi moştenitor blestemului lui Cain: suspinând şi tremurând pe pământ. Şi cel ce va micşora pe Fiul mai mult decât pe Tatăl, să se pogoare de viu în pământ. Şi oricine, cu îndoită minte se va împotrivi Sfântului Duh, unul ca acesta să nu dobândească milă la judecată. Şi oricine se va ridica împotriva Sobornicestii Biserici, să se leproşeze asemenea ca nebunul Gheezi. Oricine va părăsi înţelegerea dreptei credinţe, să fie strâns cu funia fărădelegii, ca vânzătorul Iuda. Că eu, credinţa pe care am luat-o de la Sfinţii Apostoli, pe aceasta am învăţat-o

Şi ei, pe aceasta luând-o de la Dumnezeu, la toată zidirea au propovăduit-o. Căci nesuferită şi nesocotită fărădelege este hula asupra lui Dumnezeu, de a căreia înşelăciune fugiţi cu adevărat, o, ucenicii mei! Cel ce cu hulă se ridică împotriva Dumnezeului tuturor, propovăduieşte dezbinare şi temelia cuvântului credinţei o clinteşte, iar noi nu putem căuta în sus, fiind biruiţi de greutate şi robiţi de mult durerosul trup.

Deci, să nu ne adăugăm nouă înşine păcate peste păcatele noastre. Şi aştept cu nădejde întru aceasta, şi mângâiere de dragoste înaintea Domnului, că nicidecum în toată viaţa mea pe Domnul nu L-am defăimat, iar cuvânt nebun nu a ieşit din buzele mele. *«Că pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, cu ură desăvârşită i-am urât, şi de vrăjmaşii Tăi cu totul m-am îngreţoşat»* (Psalmul 138, 21-22).

Puneţi, fraţilor, în inimile voastre pomenirea cuvintelor mele, fiindcă de la Dumnezeu au fost acestea către mine. Şi faptele voastre întru Dumnezeu acestea să vă fie: a priveghea neîncetat, a cânta şi a posti; şi, iubind, a crede, a nădăjdui şi a aştepta pe Stăpânul tuturor şi Mântuitorul nostru Hristos. Şi a avea lângă acestea şi primirea cu osârdie a străinilor, că cel ce primeşte străini, Îl primeşte cu adevărat pe Dumnezeu. Şi să nu zică cineva că unul ca acesta este străin, ci, mai vârtos, fiecare să-l socotească mădular al său şi, mai ales, întru credinţă să fiţi întemeiaţi, păzindu-vă de cei potrivnici, adică de lucrătorii de păcate, de grăitorii în deşert şi de amăgitori, de care lucru şi Apostolul s-a îngrijit să înveţe. Că pentru aceasta nu a pregetat a zice aşa: *«Eu ştiu aceasta, că după plecarea mea vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu vor cruţa turma»* (Fapte 20, 29). Şi în alt loc zice: *«Feriţi-vă de proorocii mincinoşi, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori»* (Matei 7, 15), adică având graiurile dulci, iar inima plină de fiere şi amărăciune. Cu haine smerite fiind îmbrăcaţi, dar ucenicii diavolului, cel ce dintru început ne-a clevetit pe noi. Pentru aceea ei sunt sămânţa de neghină a vrăjmaşului.

Deci, cu toată sârguinţa păzindu-vă, fugiţi de legătura cu aceştia. Şi vă dau vouă, iubiţilor, această pildă luminată. Cel ce este mojic de-a pururea, dacă s-ar afla stând în vreun loc împărătesc, măcar deşi nimic din cele necuviose n-ar lucra, dar cu toate acestea va fi ocărât ca un îndrăzneţ şi mustrarea cea după lege de toţi i se pune la cale, ca cel ce este străin de un loc ca acesta. Să nu şedeţi împreună cu adunarea deşertăciunii lor şi să nu umblaţi pe cărarea minţii lor. Că cel ce locuieşte cu un bărbat fărădelege şi dezbinat nu se deosebeşte de locuirea împreună cu un drac. Că dracul, jurându-se, temându-se, va fugi, neputând a rămâne unde Hristos se numeşte asupra lui.

Iar tu, o, omule, dinafară fiind cu trupul lui Hristos, de eşti şi înlăuntru întru Duhul Lui, eşti om desăvârşit al lui Hristos, fiindcă bărbatul ce nu a fost botezat se aseamănă unei case pregătite împăratului întru care nicidecum nu a locuit împăratul. Şi de juri încă pe cel fărădelege şi necredincios, îndoit va lucra unul ca acesta răutatea sa şi nu se va depărta de nebunia lui. Însă mai bine ar fi fost a jura pe spurcaţii draci şi a nu sfătui pe fiii fărădelegii. Că dracii au zis, mărturisind pe Fiul lui Dumnezeu: *«Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu»* (Marcu 3, 11), iar propovăduitorii depărtării şi ai dezbinării, iudeii, cu prigonire se află, zicând că nu este El Fiul lui Dumnezeu. Şi vezi obiceiul lor cel nesupus şi amar: Începătorul depărtării lor strigă şi zice:

«Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu?» (Matei 8, 29), iar ei se leapădă totdeauna.

Dacă este cu putinţă a răsări şi a creşte salcie în loc uscat, va fi cu putinţă ca şi depărtatul să se facă vreodată ucenic. Că minţii celei mândre i se vor smeri înţelegerile, după cum i se pare şi Proorocului Isaia, ce propovăduieşte: *«Toată valea să se umple şi tot muntele şi dealul să se plece; şi să fie cele strâmbe, drepte şi cele colţuroase, căi netede»* (Isaia 40, 4). Deci, dacă sălciile vor odrăsli cândva în loc aspru şi proorocescul cuvânt se va adeveri şi nouă mai multe decât acestea ni se vor întâmpla. Şi vor veni ispititorii şi cei fărădelege să ne înveţe adevărul. Şi, precum corbul nu se poate face alb, tot aşa nici aceştia nu se vor face albi, şi răul nu se va face bun. Şi în vreme de iarnă, căzând zăpadă, se pare căci corbul este alb, care cu puţin mai înainte era întunecat, dar zburând, şi toată zăpada scuturând-o, culoarea cea dintâi o arată celor ce îl privesc. Asemenea sunt şi păcătoşii. Căci, când vor arăta o vreme roade de pocăinţă, puţin umilindu-se, de cuvintele Judecăţii ce va să fie temându-se, rămân neîntăriţi în vremea umilinţei lor, şi după ce trece puţin timp, în locul cel dintâi al răutăţii cu totul se trag, dând cu totul uitării umilinţa cea mai dinainte.

Ascultaţi, ucenicii mei, învăţăturile mele şi mă veţi pomeni de-a pururea. Să nu vă îndepărtaţi de la calea adevărului, şi să nu vă abateţi de la predaniile mele. Şi când veţi auzi de războaie şi tulburări întru făpturi, cunoaşteţi că lângă uşă este sfârşitul şi nădejdea voastră să o ţineţi tare. Că scris este să se împlinească toate cele ce sunt zise în Scriptură: *«Adevărat vă zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă şi o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate»* (Matei 5, 18), după cum Dascălul nostru S-a jurat asupra Sa şi a zis. Şi ştiţi că El este adevărat şi nu minte niciodată. Deci, ca unii ce vom sta înaintea neschimbatului Judecător al dreptei judecăţi, să ne sârguim pe noi înşine să fim desăvârşiţi, prin lucruri bune, şi a sta în răbdare".

Şi acestea, cu lacrimi, sfătuind şi poruncind sfântul, iar mulţimea cetăţii stând şi plângând împrejurul lui, o femeie oarecare, anume Lambrotati, fiică a marelui Aristid, trecând prin mulţimea bărbaţilor şi a femeilor, a căzut la dânsul şi a zis: „Pe Dumnezeul tău, pe Care din tinereţile tale şi până la bătrâneţe L-ai iubit, dă-mi voie să-ţi fac eu un sicriu prost, precum ne-ai jurat pe noi poruncindu-ne să-ţi facem, şi întru dânsul să-ţi pun cinstitele tale moaşte". Iar el, primind fierbinţeala voii ei, a zis către dânsa: „Femeie, du-te, fă după cum ai gândit". „Şi altele ce va vrea să facă aceasta să nu o opriţi. Însă de marmură să nu îmi faceţi mie sicriul, că nu mă va folosi pe mine slava deşartă. Şi această poruncă prea mică îţi poruncesc, pe care să vrei să o păzeşti: Să nu şezi tu în caretă nicidecum, că nu este lucru cuvios sau slobod bărbatului a-şi pleca grumazul în jug şi a te purta cu pompă pe tine, cea aducătoare de pieirea noastră şi de moarte pricinuitoare, fiindcă pe Hristos, spre a Cărui închinare vii, pe Dânsul Îl înjugi în jug. Au nu ai citit şi nu ai auzit că Hristos este capul bărbatului? Şi soroacele când le dai, are pomenirea învierii şi răsplătire a faptelor pe care ni le face nouă Dumnezeu. *«Căci cu ce măsură veţi măsura, cu aceeaşi vi se va măsura»* (Luca 6, 38). Poate încă şi pe Însuşi Dumnezeu L-ai auzit, zicând: *«Că pe fiecare după lucrurile voastre vă voi judeca, casa lui Israel. Viu sunt Eu, zice Domnul»*" (Iezechiel 18, 30).

Atunci femeia s-a jurat înaintea poporului ce era de față, zicând: „Pe Dumnezeu, Căruia neabătut I-ai slujit din tinerețile tale până la bătrânețe, de acum înainte nu mă voi mai sui în caretă, și nici om nu se va mai înjuga la careta mea. Iar dacă voi minți, partea mea va fi în focul cel veșnic împreună cu cei fărădelege, și sabia slăbănogirii să vină întru acest ceas peste tinerețile mele. Și dacă poruncile tale voi încălca, să nu fiu primită, ci vădită și mustrată înaintea Bisericii lui Dumnezeu".

Iar fericitul, răspunzând, a zis către dânsa: „O, fiică, mai înainte de a lipsi, eu te voi binecuvânta pe tine, după voia ta. Să nu lipsească din seminția ta învățătura cuvioșilor până în veci. Când va veni Hristos să schimbe cerul și pământul, El va face scrisă pomenirea ta în cartea celor vii, întru împărăția cerurilor. Și pacea lui Dumnezeu, care pe sfinți îi încununează cu coroane prea curate, întru chemare dăruiască-se ție. Că lui Dumnezeu și Tatălui I se cuvine slava, și Fiului închinăciunea și Sfântului Duh marea cuviință, mai înainte de toți vecii, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin".

Acestea și mai multe decât acestea zicând, și-a dat sufletul și s-a sfârșit, Fericitul întru Domnul, cu bună petrecere. Și s-a făcut cu trupul lui după cum a poruncit ucenicilor săi, întru slava lui Dumnezeu Atotțiitorului. Amin.

CUVÂNT LA CINSTITA ȘI DE VIAȚĂ FĂCĂTOARE CRUCE

La a doua venire

Toată sărbătoarea și fapta Domnului nostru Iisus Hristos este mântuirea și lauda noastră, a credincioșilor, iar lauda laudelor este crucea. Și sărbătoare a sărbătorilor, bună și lui Dumnezeu plăcută, este Pasca, când pentru noi S-a jertfit Hristos, iar mai vârtos este Cel ce a înviat din morți, *„Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii"* (Ioan 1, 29). Aceasta este doamnă și împărăteasă a Praznicelor. Și celelalte toate sunt sfinte și cinstite, și unele de altele se deosebesc întru slavă, strălucindu-se cu fulgerul Dumnezeirii, însă pe acestea după vrednicie le cinstește și le prăznuiește cu credință cel sârguitor la poruncile lui Dumnezeu. Iar cei întinați și pângăriți întru păcate, și la praznic sunt fără de praznic.

Însă sărbătoare bună și lui Dumnezeu plăcută este pocăința cu lacrimi, depărtarea de păcate, cunoașterea lui Dumnezeu și dorirea bunătăților veșnice. Și când se fac acestea, atunci se face și în ceruri bucurie și Biserica se bucură și saltă și cheamă împreună pe toți drepții, zicând: „Bucurați-vă împreună cu mine, că fiul meu acesta mort era cu păcatele și a înviat prin pocăință".

Sărbătoare bună şi lui Dumnezeu plăcută este unde împreună serbează Hristos, unde se săvârşesc sărbătorile Lui şi se cinstesc Dumnezeieştile Scripturi. Şi împreună serbează Hristos acolo unde sunt adunaţi întru Numele Său, întru dragoste, fără de vrajbă şi făţărnicie. Împreună serbează Hristos, acolo unde săracii se caută, unde sărmanii se mângâie, unde străinii se odihnesc. Împreună serbează Hristos acolo unde este cinstirea lui Dumnezeu, în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti. Deci, aceştia sunt cei adunaţi întru Numele Său, iar în mijlocul acestora Domnul S-a făgăduit să fie. Fericiţi sunt cei ce întru acest chip sunt adunaţi, că, având pe Stăpân în mijlocul lor, nimeni nu îi va vătăma pe dânşii.

Deci, aşa să cinstim sărbătorile Domnului: nu sărbătoreşte, ci dumnezeieşte; nu lumeşte, ci mai presus de lume; nu cu pridvoare împodobite, nu cu dansuri, nu cu feţele împodobite, nu cu auzul întinat de fluiere şi de alăute, nu cu haine moi îmbrăcaţi, nici cu străluciri de aur; nu cu ospeţe şi cu beţii. Să nu strici pentru mâncare lucrul lui Dumnezeu; să nu te păgubeşti de Dumnezeiasca Liturghie, îndeletnicindu-te în bucătărie pentru nesăţiosul tău pântece, ci acestea să le lăsăm acelora, cărora pântecele şi slava le este dumnezeu. Iar noi cu toţii, mici şi mari, bărbaţi şi femei, monahi şi monahii, creştineşte şi cu evlavie să cinstim sărbătorile Domnului, precum ne-am învăţat: în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti. Să împodobim pridvoarele ca nişte creştini, iar nu ca elinii şi iudeii, cu dafni sau cu flori sau cu alte materii, că umbra Legii a trecut, iar adevărul a înflorit, precum auzim pe Apostolul zicând: *„Acum cele vechi au trecut, iată s-au făcut toate noi"* (II Corinteni 5, 17). Înşelăciunea idolilor s-a surpat, moartea s-a prădat, robia cea din iad s-a chemat înapoi, împărăţiile înşelăciunii celei de mulţi dumnezei s-a sfărâmat, omul s-a slobozit, Dumnezeu a împărăţit, zidirea se veseleşte, Crucea se cinsteşte, căci i se închină toate neamurile şi popoarele, seminţiile şi limbile, întru care ne şi lăudăm, zicând împreună cu fericitul Pavel: *„Iar mie să nu îmi fie a mă lăuda fără numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos"* (Galateni 6, 14).

Pentru aceasta, pe făcătoarea de viaţă Cruce să o avem şi pe uşile noastre, şi pe frunte, şi pe ochii noştri, şi pe gură, şi pe piept şi pe toate mădularele noastre. Să ne înarmăm cu nebiruita armă a creştinilor, cu biruitoarea morţii, cu nădejdea credincioşilor, cu lumina marginilor, cu deschizătoarea raiului, cu surpătoarea eresurilor, cu întărirea drept măritoarei credinţe, cu păzitoarea cea mare a credincioşilor, cu lauda cea de mântuire a Bisericii.

Pe aceasta, o, creştinilor, în fiecare ceas şi minut să nu o lăsăm, purtând-o în tot locul! Şi fără de dânsa nimic să nu isprăvim, ci şi dormind, şi sculându-ne, şi lucrând, şi mâncând, şi bând, şi călătorind, şi pe mare fiind şi râuri trecând, pe toate mădularele noastre să le împodobim cu făcătoarea de viaţă Cruce. Şi niciodată nu ne vom teme de frica de noapte, de întâmplarea şi de dracul de amiază (Psalmul 90, 5-6). Dacă totdeauna pe aceasta, frate, spre ajutorul tău o vei lua, nu vor veni către tine rele şi bătaie nu se va apropia de locaşul tău, că pe aceasta văzând-o, puterile cele împotriva noastră se înfiorează şi se depărtează. Aceasta a surpat înşelăciunea idolilor; aceasta a luminat toată lumea; aceasta a pierdut întunericul şi a întors lumina; aceasta a adunat neamurile de la apus şi de la miazănoapte, de la miazăzi şi de la răsărit unindu-le într-o Biserică, într-o credinţă, într-un botez şi într-o dragoste.

O, ce laudă de gură, sau ce laudă de limbă va cinsti după vrednicie pe zidul cel nebiruit al drept măritorilor, purtătoarea de biruință armă a Marelui Împărat Hristos! Crucea este învierea morților. Crucea, nădejdea creștinilor. Crucea, toiagul șchiopilor. Crucea, ocrotirea săracilor. Crucea, frâul bogaților, surparea mândrilor. Crucea, semn de biruință asupra dracilor, povățuitoarea tinerilor. Crucea, negutătoria negutătorilor, nădejdea celor deznădăjduiți, ocârmuitoarea celor ce călătoresc pe ape. Crucea, limanul celor ce se înviforează, zidul celor ce li se dau război. Crucea, tatăl sărmanilor, sfetnicul drepților. Crucea, mângâierea scârbiților, păzitoarea pruncilor, capul bărbaților, cununa bătrânilor. Crucea, lumina celor ce șed întru întuneric. Crucea, marea cuviință a împăraților, filosofia barbarilor. Crucea, slobozenia robilor, înțelepciunea neînvățaților. Crucea, propovăduirea Proorocilor, împreună alergarea Apostolilor, lauda Mucenicilor. Crucea, întreaga înțelepciune a feciorelnicilor, bucuria preoților. Crucea, temelia Bisericii, întemeierea lumii. Crucea, pierderea capiștilor idolești, sminteala iudeilor. Crucea, puterea celor neputincioși, doctorul bolnavilor. Crucea, curățirea leproșilor, îndreptarea slăbănogilor. Crucea, pâinea celor flămânzi, izvorul celor însetați. Crucea, îndrăzneala monahilor, acoperământul celor goi.

Aceasta este aceea care s-a înfipt în mijlocul lumii și s-a sădit în locul Căpățânii și îndată a odrăslit strugurele vieții. Cu această sfântă armă Hristos a rupt pântecele iadului, și gura cea mult măiastră a diavolului s-a astupat. Pe aceasta, văzând-o moartea, cutremurându-se și înfiorându-se, i-a slobozit pe toți care îi avea, de la cel întâi zidit. Cu aceasta înarmându-se fericiții Apostoli, au călcat toată puterea vrăjmașului și vânând

toate neamurile le-au adus la închinarea ei. Cu aceasta, ca și cu o platoșă îmbrăcându-se Mucenicii și ostașii lui Hristos, au călcat toate încercările tiranilor, și L-au propovăduit cu îndrăzneală. Pe aceasta, ridicând-o și purtând-o cei ce pentru Hristos s-au lepădat de cele din lume, cu multă bucurie locuiesc în pustietăți, în munți, în peșteri și în crăpăturile pământului. O, ce bunătate nemăsurată și neasemănată a îndurărilor lui Dumnezeu! Câte bunătăți a dăruit prin Cruce neamului omenesc! Slavă iubirii Lui de oameni și închinăciune și stăpânire în veci! Amin.

Ați auzit, iubiților și iubitorilor de Hristos, cât de mare este puterea Crucii, câte sunt isprăvile, câte sunt bunătățile. Că aceasta, ca un bun cârmaci, ocârmuind viața noastră de acum și împăcând-o, ni s-a făcut pricinuitoare și de viața cea veșnică ce va să fie. Această cinstită Cruce, la a doua venire a lui Hristos, prima se va arăta, ca un cinstit, de viață făcător și vrednic de cucernicie și sceptru sfânt al Marelui Împărat Hristos, după cuvântul Stăpânului: *„Că se va arăta semnul Fiului Omului pe cer”* (Matei 24, 30). Aceasta se va arăta pe cer împreună cu toate puterile îngerilor, luminând tot pământul de la margini până la marginile lui, mai mult decât strălucirea soarelui, și vestind venirea Stăpânului Hristos.

Pentru Cruce atât să zicem, iar pentru cele ce vor fi, care covârșesc tot cuvântul, și mintea, și înțelegerea, și covârșesc toată povestirea și înspăimântă tot auzul, cum voi povesti, frații mei, iubitori de Hristos? Mi-am adus aminte de ceasul acela și m-am cutremurat și am voit a înceta cuvântul din multa frică, aducându-mi aminte de cele ce vor să fie; care se vor descoperi după arătarea făcătoarei de viață Cruci. Că cine le va povesti

pe dânsele? Sau cine va îndrăzni să le spună? Ce fel de gură le va vesti, sau ce fel de limbă le va grăi? Sau care glas le va arăta și care urechi le va putea auzi? Căci, când puterile cerurilor se vor clăti, cine nu se va înfricoșa, și nu se va cutremura, și nu se va ascunde în ceasul acela, când Împăratul împăraților, din slava Sa, Se va scula și, pogorându-Se, va cerceta toată lumea și va lua seama la robii Săi și celor vrednici le va da plată, iar celor nevrednici munci, ca un Drept Judecător? Deci, aducându-mi aminte de acestea și cuprinzându-mă de frică, toate mădularele mele slăbesc. Ochii mei cu frică lăcrimează, glasul meu amuțește, buzele mele au înghețat, limba mi s-a lipit, gândurile mele au tăcut, iar dorirea mă silește a grăi pentru folosul vostru, dar frica mă ține și mă ceartă să tac; căci frica este multă și peste măsură. Că acest fel de lucruri mari și înfricoșate și minunate nu s-au mai făcut de la începutul zidirii, nici nu se vor mai face întru toate neamurile. Că acum, de multe ori, dacă fără de veste se face fulger sau tunet mai tare, pe toți îi sperie și toți ne plecăm la pământ. Și dacă acesta ne sperie, cum vom suferi glasul trâmbiței care va trâmbița din ceruri mai tare decât tunetul și va deștepta pe toți cei din veac adormiți, drepți și nedrepți? Atunci, în iad, oasele firii omenești, auzind glasul trâmbiței, vor alerga cu sârguință ca să-și caute fiecare încheieturile sale.

Deci, când vom vedea toată firea omenească într-o clipeală de ochi înviată, fiecare din locul său, și adunată de la marginile pământului la judecată, cine va suferi atâta frică și cutremur? Căci va porunci Marele Împărat, Cel ce are stăpânire peste tot trupul, și îndată va da pământul pe morții săi și iadul pe ai săi. Și chiar dacă l-a sfâșiat fiara, ori l-a mâncat peștele, ori pasăre l-a răpit,

toate se vor pune de față într-o clipă și nici un fir de păr nu va pieri. O, cum vom suferi, fraților, când vom vedea râul cel de foc ca o mare sălbatică mâncând munții și văile și toată lumea și lucrurile cele din ea arzându-le? Atunci, iubiților, râurile vor seca de focul acela, izvoarele vor pieri, marea se va usca, stelele vor cădea din cer, soarele va lipsi și luna se va preface în sânge, cerul se va înfășura ca o carte. Cum vom suferi, fraților, când vom vedea trimițându-se îngeri și alergând cu sârguință și pe robii cei aleși ai lui Dumnezeu de la o margine la alta a cerului, când vom vedea cer nou și pământ nou după făgăduința Lui? Cum vom suferi, iubitorilor de Hristos, când vom vedea pregătindu-se scaunul cel înfricoșat, când vom vedea pe Fiul Omului în cer arătându-Se și pe făcătoarea de viață Cruce luminând tot pământul?

Atunci toți vor vedea sceptrul Lui cel împărătesc arătându-se întru înălțime; atunci va cunoaște fiecare că în urma lui se va arăta Împăratul împăraților. În acel ceas își va aduce aminte fiecare: „Oare, cum voi întâmpina pe Judecătorul?”. Și de își va pricepe greșelile sale, va sta gol și rușinat, așteptând hotărârea ce se va da asupra lui. Că atunci își va vedea fiecare lucrurile stând înaintea feții sale: ori bune, ori rele. Atunci, cei ce au călătorit pe calea cea strâmtă și necăjită și toți cei ce s-au pocăit curat și toți cei milostivi și primitorii de străini, vor sta veseli cu multă bucurie, așteptând fericita nădejde și arătarea Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Căci vine să veselească pe cei ce s-au nevoit în priveghere, în rugăciuni, în postiri și în milostenii. Vine să veselească pe cei ce plâng. Vine să veselească și să înalțe pe cei ce au sărăcit pentru numele Lui, pe cei ce

nu au iubit lumea, nici cele veselitoare din lume, ci le-au părăsit pe toate şi Lui Unuia I-au slujit şi I-au urmat. Vine, nu de pe pământ, ci din cer, ca un fulger înfricoşat. Atunci se va face mare strigare, zicând: „Iată, Mirele vine; iată, Judecătorul soseşte; iată, Izbânditorul izbânditorilor Se descoperă; iată, Dumnezeul tuturor vine să judece toată lumea şi să răsplătească fiecăruia după lucrurile lui". Atunci, fraţii mei iubiţi, de strigarea aceasta se vor cutremura adâncurile pământului, de la margini până la margini, şi marea şi toate adâncurile.

Atunci va fi frică şi strâmtorare mare şi multă spaimă va cuprinde pe toţi oamenii de strigarea aceasta şi de glasul trâmbiţelor şi de frica şi de aşteptarea celor ce vor veni asupra lumii. Atunci puterile cereşti se vor clăti. Atunci vor alerga înainte oştile Îngerilor, împreună cu cetele Arhanghelilor, iar Heruvimii şi Serafimii cei cu ochi mulţi vor striga întru tărie: *„Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Dumnezeu, Atotţiitorul, Cel ce era şi Cel ce este şi Cel ce vine"* (Apocalipsa 4, 8). Atunci toată zidirea, în cer, pe pământ şi în cele dedesubt, întru putere va striga: *„Bine este cuvântat Cel ce vine întru Numele Domnului"* (Matei 21, 9). Atunci se vor desface cerurile şi se va arăta Împăratul împăraţilor, ca un fulger înfricoşat, cu putere multă şi cu slavă neasemănată; şi vor plânge din pricina Lui toate seminţiile pământului (Apocalipsa 1, 7).

Atunci cerul şi pământul se vor porni spre fugă, precum Ioan mai înainte a arătat zicând: *„Am văzut un tron mare alb şi pe Cel ce şedea pe dânsul, de a Cărui faţă cerul şi pământul au fugit"* (Apocalipsa 20, 11). Atunci va şedea pe scaunul slavei Sale, precum Însuşi a zis, şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile. Oare ce fel de suflet va putea să rabde atunci când se vor pune scaunele şi Judecătorul va şedea şi cărţile se vor deschide? Atunci vom vedea puterile cele fără de număr ale îngerilor stând împrejur cu frică. Atunci lucrurile fiecăruia înaintea îngerilor şi a oamenilor se vor citi. Atunci se va împlini proorocia lui Daniil ce zice: *„Eu, Daniil, priveam până ce scaunele s-au pus şi Cel vechi de zile a şezut; îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Lui ca lâna cea curată; scaunul Lui, pară de foc; roţile lui, foc arzător. Un râu de foc se vărsa şi ieşea din el; mii de mii stăteau înaintea Lui, şi milioane de milioane Îi slujeau Lui! Judecătorul a şezut şi cărţile s-au deschis"* (7, 9-10).

Mare frică va fi, fraţilor, în ceasul acela! Că lucrurile şi cuvintele noastre şi cele ce am lucrat şi am gândit în viaţa aceasta, socotind că poate ne vom tăinui de Dumnezeu, Care cearcă inimile şi rărunchii, toate sunt scrise: ori bune ori rele. O, de câte lacrimi avem trebuinţă pentru acel ceas şi cât ne lenevim! Că prin lacrimi poate cineva să şteargă greşelile cele scrise în cărţile acelea; altul şi prin milostenie. Cât vom suspina atunci şi ce jalnic vom lăcrima, când vom vedea cu ochii noştri împărăţia cerurilor cea negrăită; când vom vedea arătându-se înfricoşatele munci, iar în mijlocul tuturor acelora se închină toată firea omenească, de la Adam, cel întâi zidit, până la cel mai pe urmă născut. Atunci se va împlini cuvântul cel scris: *„Viu sunt Eu, zice Domnul, că Mie se va pleca tot genunchiul, al celor cereşti şi al celor pământeşti şi al celor dedesubt şi toată limba se va mărturisi"* (Isaia 45, 23; Filipeni 2, 10).

Atunci, iubiţii mei fraţi, toată omenirea va sta între împărăţie şi judecată, între viaţă şi moarte, între bucurie şi nevoie, şi toţi, neridicându-şi capul, stând înaintea Divanului, vor fi întrebaţi şi cercetaţi, mai ales cei ce au

vieţuit în lenevire. Şi, acestea întâmplându-se, îşi vor aduce aminte de toate faptele lor, şi îşi va vedea fiecare lucrurile sale: ori bune, ori rele. Şi cei ce vor avea lucrurile cele bune, cu bucurie se vor apropia de Divanul acela, ca unii ce vor lua cununi, iar dacă cineva va avea păcate cumplite, ieşind din viaţă nepocăit, văzându-le pe ele stând în faţa lui, osândindu-l şi mustrându-l, chinuindu-se va zice: „O, cum nu m-am nevoit, ticălosul, ci am pierdut vremea în zadar? Cum nu m-am pocăit? Pentru ce nu am miluit pe săraci? Pentru ce am zavistuit pe fratele meu, şi l-am ocărât, şi l-am urât şi nu m-am împăcat cu el? Pentru ce am lucrat ca un nebun? Am auzit şi de munci şi de această înfricoşată zi; pentru ce nu m-am pocăit Celui ce ridică păcatul lumii, ci mi-am săvârşit anii în zadar? Pe cei ce îi vedeam că postesc şi se roagă, îi batjocoream; pe aceştia care vor sta străluciţi înaintea Judecătorului luând răsplată. Oare ce voi face, că a trecut vremea pocăinţei!". Acestea gândind ei, vor auzi glasul Judecătorului cel înfricoşat, strigând şi zicând: „Arătaţi-vă lucrurile şi luaţi-vă plata!".

În ceasul acela se vor clătina toate rânduielile oamenilor: arhiereii, preoţii, diaconii şi toate rânduielile Bisericii, precum a zis Apostolul: *„Se va scula fiecare întru a sa rânduială"* (I Corinteni 15, 23). Atunci se vor clăti de frică asupritorii, înţelepţii şi bogaţii, că a sosit ceasul să fie cunoscut lucrul fiecăruia, înaintea îngerilor şi a oamenilor, şi fiecare să secere după cum a semănat.

Vai mie, fraţii mei iubitori de Hristos, voiesc să zic cele de după acestea şi sunt împiedicat de frică şi lacrimile îmi curg şi mă întunec, căci povestirea este înfricoşată! Atunci, iubitorilor de Hristos, se va cerceta pecetea creştinătăţii fiecăruia, pe care a luat-o întru

Sfânta, Soborniceasca şi Apostoleasca Biserică prin Botez, şi se va cere de la fiecare să arate cum a păzit credinţa nespurcată, şi pecetea nestricată, şi haina neîntinată şi mărturisirea cea bună pe care a dovedit-o înaintea a multor martori, zicând: „Mă lepăd de satana şi de toate lucrurile lui". Nu de unul sau de două sau de cinci, ci de toate lucrurile diavolului.

Deci, această bună lepădare ni se va cere în ceasul acela. Şi fericit va fi cel ce a păzit precum s-a şi făgăduit. Căci printr-un grai s-a lepădat de tot lucrul cel rău al diavolului: de preacurvie, de curvie, de ucidere, de necurăţie, de grăirea de minciuni, de zavistie, de furtişag, de mânie, de pomenire de rău, de vrajbă, de ceartă, de deşarta cuvântare, de mândrie, de trândăvie, de râsuri, de cântări cu alăuta, de cântare în fluier, de jocuri, de iuţime, de lăcomie, de ura de fraţi şi de prima şi cea mai de pe urmă decât toate răutăţile: de slujirea de idoli, şi de fermecătorii. De acestea şi de cele asemenea acestora se leapădă tot creştinul în Sfânta Cristelniţă (la botez). Această lepădare ni se va cere în ceasul acela, fraţilor.

Încă şi altele voiesc a grăi, dar mă opreşte o frică şi o durere; şi cum să le zic pe acestea nu ştiu. Cu toate acestea le voi zice întru suspinuri, cu lacrimi, că sunt cele de pe urmă. Că nu este cu putinţă a le povesti pe acestea fără de lacrimi. Atunci, după ce se va cerceta fiecare înaintea îngerilor şi a oamenilor şi se va surpa toată începătoria şi stăpânia, toţi vrăjmaşii lui Dumnezeu se vor pune sub picioarele Lui. Atunci, precum a zis Domnul: *„Îi va despărţi pe dânşii, pe unii de alţii, precum păstorul desparte oile de capre. Şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga"* (Matei 25, 32-33). Şi oile, adică cei ce au roade bune şi cunosc pe Păstorul cel Bun, cei ce şi-au păzit pecetea lor nestricată,

cei ce au urmat Păstorului lor, Celui ce a zis *„Veniți după Mine”*; cei ce nu și-au întinat credința cu ereticii, pe aceștia îi va pune de-a dreapta Sa. Iar caprele, adică cei fără de roade, care au întărâtat pe Păstor, cei ce au păscut împreună cu ereticii și au pângărit sfânta credință, care au săltat fără de rânduială, s-au desfătat, au jucat și, grămădindu-și «vai-ul», au ieșit din viață goi de tot lucrul bun și plini de tot păcatul, pe aceștia văzându-i Domnul, în acel ceas Își va întoarce ochii Săi de la ei.

Atunci va zice celor de-a dreapta Sa: „*«Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția cea pregătită vouă»* (Matei 23, 34). Veniți, fiii luminii! Veniți, moștenitorii împărăției Mele! Veniți, cei ce pentru Mine ați flămânzit și ați însetoșat, cei ce nu ați iubit lumea, rudenii și prieteni, părinți și fii! Veniți, cei ce în pustietăți și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului ați locuit să locuiți împreună cu îngerii în ceruri!”.

Atunci va zice și celor de-a stânga: „*«Duceți-vă de la Mine, blestemaților»* (Matei 23, 41), urâților, nemilostivilor și urâtorilor de frați și de Hristos. Nu ați miluit, nu veți fi miluiți! Nu ați ascultat Preacuratele Mele Evanghelii și pe fericiții Mei ucenici, nici Eu nu vă ascult pe voi! V-ați desfătat pe pământ, v-ați luat cele bune în viața voastră! Eu în toate zilele strigam prin Sfintele Mele Scripturi, iar voi batjocoreați, auzind pe cei ce le citeau. Și acum vă zic: De aceea nu vă cunosc pe voi. *«Duceți-vă, blestemaților, în focul cel veșnic, cel gătit diavolului și îngerilor lui»*” (Matei 25, 41). *„Și se vor duce aceștia în munca cea veșnică”* (Matei 25, 46).

Însă să vă arăt vouă, frații mei, și pentru deosebirea muncilor, după cum am auzit în Evanghelie. Dacă este întuneric mai dinafară, este arătat că se află și mai

dinlăuntru. Gheena focului, este un alt loc. Scrâșnirea dinților, loc deosebit. Viermele cel neadormit, este alt loc decât iezerul cel de foc. Focul cel nestins, deosebită latură. Râul cel de foc, are alt loc. Întru aceste munci se vor împărți ticăloșii, fiecare după asemănarea greșelilor sale. Și precum sunt deosebiri ale păcatelor, așa sunt deosebiri și ale muncilor. Adică, într-un fel se muncește preacurvarul, în alt fel curvarul, în alt fel ucigașul și în alt fel furul și bețivul. Iar câți în eresuri s-au pângărit, vor auzi: „Să se ridice cel necredincios, ca să nu vadă Slava Domnului”. Iar cei ce au vrajbă unii cu alții și nu s-au împăcat în viață, osândă veșnică vor afla. Și urâtorii de frați, întru întunericul cel mai dinafară se vor trimite, ca cei ce au urât pe Hristos, Cel ce a zis: *„Iubiți-vă unii pe alții; iertați unii altora greșelile”* (Ioan 13, 34).

Vai, iubitorilor de curvie, preacurvarilor, bețivilor! Vai, fermecătorilor și vrăjitorilor și celor ce beau vinul cu cântece și cu hore! Vai, celor ce mărturisesc împreună cu hulitorii eretici! Vai, celor ce ocărăsc Dumnezeieștile și Sfintele Scripturi! Vai, celor ce își pierd vremea pocăinței întru răspândiri și râsuri, că vor căuta și nu vor afla vremea pe care rău au cheltuit-o, căci vor striga cu lacrimi și cu tânguiri multe și nu vor afla milă! Vai, celor ce dau dreptate celui necurat pentru daruri! Vai, celor ce răpesc cele străine! Și mai pe scurt să zic: Vai, tuturor celor ce se vor întâmpla de-a stânga, că se vor întuneca și se vor cutremura și cu dinții vor scrâșni când vor auzi: *„Nu vă știu pe voi!”* (Matei 25, 12). Atunci vor fi alungați cu mare frică de la Scaunul cel înfricoșat și se vor da în mâinile morții, ca să îi pască pe dânșii, după cum este scris.

Dureroasă este povestirea, frații mei iubitori de Hristos, a ceasului celui înfiorat și înfricoșat. Vai mie,

fraţilor! Cine va îndrăzni să povestească sau să rabde a auzi această înfricoşată povestire? Câţi voiţi să vărsaţi lacrimi, veniţi de ascultaţi ce vă aşteaptă pe voi, şi să nu ne lenevim de mântuirea noastră. Atunci se vor despărţi unii de alţii, episcopi de episcopi, prezbiteri de prezbiteri. Atunci se vor despărţi, cu acea jalnică despărţire, preoţi de preoţi, diaconi de diaconi, ipodiaconi şi citeţi de cei asemenea lor. Atunci se vor despărţi cei ce erau oarecând împăraţi şi vor plânge ca pruncii şi vor sta ca cele cu patru picioare. Atunci vor suspina eparhii şi vor căuta încoace şi încolo pe cel ce le-ar putea ajutat, dar nu îl vor afla. Că nici bogăţie nu se va arăta acolo, nici momitori nu vor sta de faţă. Atunci se vor despărţi monahii de cei ce au vieţuit întru lenevire, cei ce lumea s-au prefăcut că o urăsc, dar cele lumeşti le-au cugetat. Atunci se vor despărţi părinţii de fii, tată de fecior, mamă de fiică, prieteni de prieteni şi rudenii de rudenii. Atunci se vor despărţi, cu jale, bărbatul de femeie, cei ce nu şi-au păzit patul nespurcat. Dar să trec de a povesti despre cele multe, fiindcă sunt cuprins de frică povestind acestea. Atunci, fiind alungaţi şi bătuţi şi împinşi de îngeri sălbatici, cu dinţii vor scrâşni şi, oriunde se vor duce, se vor apropia de acel loc cumplit, unde iarăşi se vor despărţi întru toate muncile.

Atunci, văzând hotărârea cea de pe urmă, nemaifiind nimeni care să se roage pentru dânşii, strâmtoraţi şi fără nici o nădejde de a se mai întoarce, tânguindu-se, vor zice: „O, câtă vreme am pierdut, vieţuind întru lenevire! Cum ne-a batjocorit pe noi viaţa cea deşartă! Cum de nu ne-am nevoit, văzându-i pe alţii nevoindu-se! Cum Sfintele Scripturi le auzeam, dar râdeam şi batjocoream pe cei ce le citeau pe ele! Acolo Dumnezeu grăia prin Sfintele Sale Scripturi şi nu luam aminte;

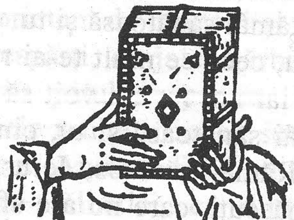
acum noi strigăm şi El Îşi întoarce faţa de la noi! Ce ne-au folosit pe noi cele veselitoare ale lumii? Unde este tatăl care ne-a născut pe noi? Unde este mama care s-a chinuit la naştere? Unde sunt fiii, unde sunt prietenii? Unde este bogăţia? Unde sunt certurile şi ospeţele? Unde este drumul cel larg şi deşert? Unde sunt rudeniile şi cunoscuţii? Unde sunt împăraţii şi asupritorii? Unde sunt înţelepţii şi ritorii? Cum, din acestea nici un folos nu avem noi, ticăloşii?

Atunci, văzându-şi ei părăsirea cea de pe urmă de către Dumnezeu şi de către sfinţi, cu suspin şi cu amare lacrimi vor zice: „Rămâneţi sănătoşi, sfinţi şi drepţi, de care noi ne-am despărţit! Rămâneţi sănătoşi, prieteni şi rudenii! Rămâneţi sănătoşi, părinţi şi maici! Rămâneţi sănătoşi, fii şi fiice! Rămâneţi sănătoşi, Apostoli şi Mucenici şi Prooroci ai Domnului! Rămâi sănătoasă, ceata monahilor! Rămâi sănătoasă şi tu, Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, ceea ce mult te-ai rugat pentru noi, ca să ne mântuim, iar noi nu am voit să ne pocăim şi să ne mântuim! Rămâi sănătoasă şi tu, cinstită şi de viaţă făcătoare Cruce! Rămâi sănătos, Ierusalimule de sus, maica celor întâi născuţi, care nu are sfârşit! (Evrei 12, 22-23). Rămâi sănătoasă, împărăţia cerurilor! Rămâneţi sănătoşi, toţi împreună, că de acum nu vă vom mai vedea pe nici unul dintre voi, căci în osânda muncilor care nu au sfârşit, nici încetare, ne ducem!". Şi de aceea se va duce fiecare în locul cel pregătit lui, pe care fiecare şi l-a pregătit, nevrând să se pocăiască şi să scape de urgia şi de nevoia aceea.

Aţi auzit, fraţii mei, ce vor afla cei ce s-au sârguit şi s-au nevoit în viaţa lor, iar cei ce s-au lenevit şi nu s-au pocăit cum vor fi trimişi în acele cumplite şi nesuferite munci? Aţi auzit despre acel înfricoşat ceas? Şi pentru

acel ceas, Sfânta Scriptură, de la răsărituri până la apusuri, prin Sfintele Biserici strigă și zice: *„Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi”* (Matei 11, 28). Și iarăși zice: *„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”*.

Deci, această Cale și Adevăr să iubim, fraților, ca viața veșnică să moștenim întru Iisus Hristos, Domnul nostru. Că Lui I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Cel fără de început al Lui Părinte și cu Preasfântul și Bunul și de viață făcătorul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT ÎMPOTRIVA ERETICILOR

Îți iubesc Evanghelia Ta, Stăpâne, căci atunci când flămânzesc, ea mă hrănește. Doresc cuvântul Tău, că acesta mi se face izvor în setea mea. Pe câți voiesc îi chem împreună cu mine la ale Tale ospețe și poftesc mai multe decât cele ce am aflat. Mănânc împreună cu mulți și sunt singur. Beau împreună cu mulți și numai mie mi-e sete de darul Tău. Deci, ce Îți voi dărui? Fără numai pe mine însumi întru unire. Voiesc și nu pot, căci tatăl meu, Adam, își cere datoria firii. Mă sârguiesc și mă împiedic; căci nu am dezlegare cererii mele. Altora le dezleg cele după fire, iar mie îmi împiedic cu patimile voirea. Știu ce greșesc și cunosc; întru cele ale altora pe mine mă mustru. Și ce să fac? Să tac, ca să nu mă osândesc? Cum voi arăta dorirea mea către Tine? Grăiesc și nu încetez. Căci voiesc pe mine să mă osândesc numai ca să mă fac slugă slavei Tale. Voiesc să mor, ca Tu să Te slăvești. Știu că prea puțin mă voi osândi de nu voi pune la cale mustrări spre cei ce păcătuiesc. Dar nu voi înceta să fac aceasta, ca să Te arăt pe Tine fără de păcat.

Să cunoască elinii puterea doririi; să cunoască iudeii așezământul dragostei. Căci fără de foc și fără de sabie și fără de alte arme și unelte, eu voiesc moartea

cea pentru Tine. Poate vor crede dintru această pricină că sufăr pentru Tine şi moartea cea silnică. Poate zic şi nu fac. Că mă tem ca nu cumva, nefiind Tu de faţă, să mă biruiesc de fire. Încredinţează-mă că îmi ajuţi mie, celui ce mă ostenesc, şi voi încredinţa pe elini că voi suferi munca. Încredinţează-mă că mă miluieşti pe mine, cel ce pătimesc, şi mă voi scrie la pătimire. Mă dezbrac împotriva muncitorilor elini, că acum trâmbiţa dintre elini cheamă pe cei ce voiesc. Strigă pe năvălirea cea din Elada asupra perşilor. Munca de la apusuri o îngrozeşte asupra noastră. Mă tem că urăşti pe păcătoşi, însă mă bucur că pentru dânşii ai murit. Mă tem că Te îngreţoşezi de cei pătimaşi şi trupeşti, dar am mângâiere că ai cunoscut, ca un Ziditor, neputinţa firii pe care ai făcut-o. Ştii, ca un Judecător, pe cea care ai osândit-o. Ştii, ca Cel ce Te-ai înomenit, pe cea care ai gândit-o. Tu mi-ai dat-o pe dânsa neîntinată, iar tatăl meu, Adam, cu multă întinăciune a făcut-o pe dânsa neputincioasă. Ai împletit cu întinăciunea pe veselia deşertăciunii şi acum eu mă muncesc nevrând. Ai turnat în fire stricăciune, şi iată, eu mă lupt cu marea şi sunt cuprins de primejdie.

Miluieşte-mă, ca un Ziditor! Fie-Ţi milă de neputinţa mea! Ca Cel ce Te-ai făcut om pentru mine, să nu mă lepezi pentru patimi, ci risipeşte-le pentru pornirea voii. Nu Te îngreţoşa pentru întinăciune, ci vezi purtarea de grijă a lucrurilor. Deşi dintr-o parte Te întorci dinspre mine, pentru urâciunea gândurilor, dar caută spre plângerea mea şi spre defăimarea dulceţii. Am voinţă; nu ştiu de am şi putere. Dau ceea ce am. De voieşti a da lipsa, vezi mintea mea. Sunt sărac, jefuit de balaurul; sunt neputincios, împiedicat de stricăciune; sunt slăbănog, biruit de păcat. Am pierdut darul Tău;

pentru aceasta nu am înţelegere desăvârşită. Am pierdut vorbirea cea împreună cu Tine; pentru aceea nu cunosc unde merg. Nimic nu am. De am, Tu mi-ai dat. Fiind născut, sunt tare sărac. Şi de mă voi îmbogăţi, darul este al Tău. Şi acum şi de demult, este al Tău. Cer numai darul. Deşi voi birui, mărturisesc că pentru Tine voi birui.

Ştiu din Scriptură pe un oarecare bogat, însă fiind înţelept, după ce Te-a văzut pe Tine s-a numit pe sine sărac. Dacă cel bogat s-a numit pe sine sărac, privind la sărăcia Ta, eu ce să zic sau ce să gândesc? Îl ştiţi voi pe acest om? Că ne-a povestit nouă Evanghelia pilda care a zis-o pentru dânsul. Toată osteneala sfinţilor s-a făcut pentru om. Că zice: *„Era un bogat oarecare şi găsind într-o ţarină o comoară, a vândut toate, şi a cumpărat ţarina"*. Şi altul la fel face pentru un mărgăritar de mult preţ. Suntem datori amândoi a cunoaşte deosebirea şi a dezlega puterea fiecăruia. Amândoi sunt una. Însă are puţin cuvânt de dezlegare înţelegerea mărgăritarului. Pentru aceea, să-l povestim de la început pe dânsul.

Mărgăritarul cel scump, care se află în mare este vrednic de mult preţ, pentru că se află cu greu. Nu dă mâncare, ci laudă. Nu dă îndulcire de băutură, ci multă slavă. Bani mulţi fac greutate, iar acesta uşurează greutatea. Fiind mic, poate multe. Este îndemânatec în a fi purtat şi lesne schimbat pentru a fi pus la păstrare. Cu uşurinţă se ascunde şi cu greu se află. Acesta este împărăţia cerurilor; acesta este Dumnezeu-Cuvântul. Şi, în scurt, multă putere de taine cuprinde arătarea. Nu se pune înainte spre mâncare, că nu este vremelnic. Săracilor nu le este trebuinţă, ci a celor bogaţi cu cunoştinţa este înţelegerea. Nimeni din cei săraci cu fapta bună nu poate să-l aibă pe el, ci celor desăvârşiţi se face avere.

La casa cea înaltă sunt trepte, pe care cineva se suie la vârf. Şi în Evanghelie sunt deosebiri ale celor ce se apropie de Dumnezeu. Eşti sărac? Ţi se face pâine spre mângâierea sărăciei. Eşti neputincios? Te hrăneşte cu verdeţuri. Celui gras îi dă muştar, celui scârbos şi uscăcios îi aduce vin. Altora se pune înainte ca un peşte; altora grâu. Unora secere; iar altora şi secure se face. Şi celor mai proşti li se pune înainte pâine de orz. Cuţit spre jertfire le aduce; bate cu biciul făcut din ştreanguri, pedepseşte cu toiege şi munceşte cu vergi. Pe acestea toate le are Evanghelia. Acestea toate s-au zis în pilde.

Cunoaşte bogaţi şi săraci în fapta bună; cunoaşte bolnavi şi sănătoşi în buna credinţă; cunoaşte puternici şi slăbănogi în cucernicie. Ucide cu sabia pe mulţi, îndepărtând de la idoli şi alungând păgânătatea de la mulţime. Vede în ascuns; pentru aceasta aduce pe urmă foc, ca să descopere pe cea ascunsă şi să mistuiască pe mintea care se înalţă împotriva cunoştinţei lui Dumnezeu. Fiară arsă aduce peste rănile cele ce mănâncă mădularele cele întregi. Patimile cele vătămătoare le aruncă departe de obştea Bisericii. Pentru cei bolnavi se face doctor; pentru pătimitori dăruitor; pentru cei potrivnici judecător; pentru nedreptăţi izbânditor. Celor săraci se face purtător de grijă şi văduvelor ocrotitor; împotriva tiranilor este împărat şi celor smeriţi li se face ca un frate. Pe străini îi întâmpină ca pe ai săi, şi sărmanilor se arată ca un tată. Celor ce ocărăsc întru necunoştinţă se arată ca un neştiutor. Şi unul fiind, toate acestea se face. Fiindcă poate ceea ce voieşte; şi cele ce sunt de folos pe toţi îi sfătuieşte.

Pentru aceasta sunt multe pilde. Pentru aceasta puterile sunt de multe feluri. Că întru toate este neschimbător şi ca o alăută cu multe strune, în multe feluri

alcătuieşte folosul tuturor. Ştiu pe un om care este doctor şi teslar, fierar şi zidar, iconom şi plugar, paznic şi dascăl, argintar şi olar, bucătar şi negustor şi face multe alte meşteşuguri, şi deşi ştie multe meşteşuguri, în nici unul dintre ele nu şi-a pierdut firea.

Deci, acum, Dumnezeu cu mult mai vârtos va fi neschimbat, făcând multe şi voind multe feluri de lucruri. Şi acestea le zic, ca să nu spună cineva: Ca unul dintre aceştia, aşa S-a arătat om şi cu chipul. Alt lucru este firea şi altul ştiinţa; altul chipul şi altul ipostasul. Teslarul şi plugarul, cărămidarul şi cârmaciul, purtătorul de grijă şi dătătorul celor de nevoie, făcându-se unul întru toate. Nu în fiecare ştiinţă se naşte, ci, odată născându-se, prin cugetare lucrează meşteşuguri în fiecare. Iar omul născându-se, ca iarăşi să facă om, nu prin cugetare îl face, ci după fire desăvârşit îl dă. Fiul lui Dumnezeu nu S-a învăţat din cugetare a Se arăta oamenilor, ci prin fire a luat asupra Sa pe om, ca să Se facă ceea ce nu a fost şi între oameni să fie ca un om. Zic acestea către Marcion, cel ce batjocoreşte unele ca acestea ucenicilor săi; către Manis vorbesc, care cugetă mai rău decât Marcion.

Mărgăritarul stă de faţă în mijlocul nostru. Să spună ereticii de unde este şi cum se face. Că am în Dânsul comoară de dovedire şi zapis scris datornicilor şi potrivnicilor lor mă pun înainte. Să ne spună nouă care este naşterea Mărgăritarului? Să ne arate nouă că nu mai are chip, iar nu şi ipostas. Ştiu ce zic. Dar şi eu ştiu ce să-i întreb. „Fără de împreunare trupească – zic ei – născându-Se, nu poate fi om. Dacă S-a făcut ca Adam, avea – zic ei – ipostas de om. Iar dacă S-a născut din Fecioară, fără de împreunare de bărbat, chip (numai) a luat". Tac eu, o, ereticilor, că am pe cel ce răspunde

pentru mine. 'Eu mă liniştesc, că vă grăieşte vouă Mărgăritarul. Grăieşte cum Te-ai născut. Spune-Ţi firea Ta şi ruşinează pe eretici. Arată-Ţi fiinţa Ta şi risipeşte nălucirile cele deşarte.

Scoicile să vestească naşterea Mărgăritarului. Să-I spună zămislirea muachii cei din ape (un fel de scoici ce se zic pieptene), să se facă dascăli oamenilor celor ce au părere cum că petrec în cer. De la cele necuvântătoare şi neînsufleţite să se înveţe cei ce se adâncesc în firile celor cereşti. De la cele ce nici lege, nici aşezământ nu pun la cale, să se înveţe cei ce dau legi. Nu sufăr ruşinea ereticilor, că cer cuvântul puterii lui Dumnezeu şi iscodesc chipul dumnezeieştii Lui lucrări. Iau cinstea lui Dumnezeu datornicii păcatului, că se ceartă cum că ei cunosc lucrarea firii celei negrăite. Judecă cei osândiţi pe Judecătorul, neştiind a da răspuns pentru ei. Dacă puteţi cuprinde pe Cel necuprins, nu mai este necuprins. Şi dacă înţelegeţi pe Dumnezeu, nu va mai fi Dumnezeu, ci la fel ca toţi oamenii. Dacă Îl cunoaşteţi pe Dumnezeu, Cel necunoscut, după cum zice Apostolul, cunoştinţa voastră s-a făcut dezlegare a puterii lui Dumnezeu (Fapte 17, 23).

Zic pildă a cărei fire să o poţi dezlega. Înţeleg chipul printr-o asemănare oarecare, dar nu descopăr puterea lucrării. Mărgăritarul este piatră care se face din trupuri, căci iese din scoici. Deci, cine nu ar fi crezut că şi Dumnezeu din trup S-a făcut om? Pe acela nu împreunarea scoicilor îl alcătuieşte, ci amestecarea cea din fulger şi din apă. Aşa şi Hristos S-a zămislit în Fecioara, fără de dulceaţă: Sfântul Duh, din frământătura ei, alcătuind lui Dumnezeu luarea (trupul). Mărgăritarul nu se naşte nici scoică, nici nu iese cu chip ca un duh. Şi Hristos, nefiind amestecat cu Dumnezeirea, nu

este nici om gol, nici având Dumnezeirea neamestecată, fiindcă S-a făcut în chip duhovnicesc. Mărgăritarul cu ipostas se naşte, şi altă piatră ca dânsul nu naşte. Că nu este alt Hristos, fără numai Cel născut din Tatăl şi odrăslit din Maria. Nu are numai chip piatra cea zisă, ci şi fiinţă. Aşa şi Fiul lui Dumnezeu, cu ipostas S-a născut şi nu cu chip.

Din amândouă firile mărgăritarul cel de mult preţ se împărtăşeşte, ca să arate pe Hristos că, fiind Cuvântul lui Dumnezeu, din Maria S-a făcut om. Nu a avut o parte din fire, fiindcă ar fi fost altă făptură. Îndoita fire o are desăvârşită, ca să nu piardă pe cele două. Nici firea Dumnezeiască nu S-a arătat singură pe pământ; nici cealaltă, adică cea omenească, nu s-a suit singură în cer. Din cel desăvârşit, desăvârşit, şi din om, om; din Dumnezeu, Dumnezeu, şi din Fecioară Hristos. Nu s-a împărţit trupul în Dumnezeire, nici firea omenească n-a îngreuiat firea Dumnezeiască. Nu s-a biruit cu amestecarea luării, ca să piardă pe ceea ce o avea, şi ceea ce nu o are să se facă. Desăvârşit are pe ceea ce era şi desăvârşit are pe ceea ce a luat-o. Unirea nu s-a făcut tulburată. Că nu s-a unit trup cu trup, ci omul s-a unit cu Dumnezeirea. Vinul cu apa, amestecându-se, îşi pierde firea; iar vinul cu aurul amestecându-se, alcătuiesc ipostasul.

Acoperă Dumnezeu luarea, ca năstrapa cea de aur mana. Se ascunde Dumnezeu Cuvântul întru luare, ca năstrapa în chivot. Cel dinafară se face înlăuntru, şi cel dinlăuntru afară, ca să se facă arătată şi unirea şi ipostasul. Nu din mană este luarea, ci s-a unit cu năstrapa; nu ca şi cum este îmbrăcată cu Dumnezeirea, ci ca ceea ce pe mărgăritarul cel din fulger şi din apă îl are înlăuntru.

Înțelege rânduiala fulgerului și a apei și minunează-te de pildele lui Hristos. Înțelege slujba trupului celui nedesăvârșit întru mărgăritar și vei crede căci cu adevărat Hristos S-a născut din femeie. Scoica, care nu este vrednică de nici un ban, a născut piatra cea mai cinstită decât mulți talanți de aur; așa și Maria a născut Dumnezeirea cea neasemănată cu toată zidirea. Nu s-a chinuit scoica când a zămislit mărgăritarul, ci numai simțire de adăugire a simțit. Și Maria cu bună plăcere a zămislit pe Hristos, numai simțind Firea ce s-a apropiat. Nu s-a stricat scoica, nici zămislind, nici născând, că, după ce s-a făcut desăvârșită piatra a născut-o, nesuferind dureri. Și Fecioara, fără de stricăciune a zămislit, și a născut fără de durere. Nu numai S-a zămislit Mărgăritarul, ci și a zăbovit, crescând. Fiindcă putea și afară de scoică să-Și arate ipostasul Său, dar a avut trebuință de trup spre întregirea ipostasului; și fire hrănitoare spre săvârșirea ipostasului a pregătit. S-a ascuns ca într-un pântece în cochilia scoicii, și ca într-o fire s-a altoit spre săvârșirea înființării. S-a crescut prin firea cea înviitoare și S-a împărtășit de felurimea ce L-a zămislit. S-a făcut Fiu, Cel ce nu a fost semănat din trup, și firea a rodit Copil fără de bărbat, care ajută la nașterea de copii.

O, ce mari taine! O, ce dogme cerești! Că a născut firea pe Cel ce nu a fost al său, și S-a făcut Copil, Cel ce nu S-a semănat din bărbat. Fecioara este Maică și firea izvor, pântecele hrănitor și Doamna ajutătoare. Luarea este din felurimea firii și nașterea din împlinirea cea așezată în fire. Singură femeie fără de bărbat a născut, fiindcă Cel ce S-a născut era străin de stricăciune. Fecioară a născut, pentru Cel ce este Izvor al curăției; neispitită de dulceață a slujit nașterii de fii, că L-a născut pe Cel ce biruiește patimile.

Deci, cum a luat numai închipuire, Cel ce S-a împărtășit firii, ființei și vremii nașterii? Cum a ieșit om, Cel ce toată cercarea a dat-o firii, afară de stricăciune și de dureri? Maria n-a pătimit ca o femeie, nici nu s-a chinuit născând, ca o fecioară. Nu era străină de Cel ce S-a născut, că avea împărtășire pentru Cel ce a hrănit firea. Maică era a Fiului Celui străin, pentru dăruirea luării. Creștea în pântece Hristos, nelipsit fiind ca un Dumnezeu. Fiu S-a făcut al femeii, fiind Fiu al lui Dumnezeu. Maică a cunoscut pe Maria și Dumnezeirea a cuprins dintru dânsa pe omenire. A fost Fiu al celei ce a slujit, că nu numai cu credința a împreunat voirea, ci și cu firea s-a împărtășit întru luare.

Dacă numai închipuire a luat Cuvântul, ce trebuință avea de fire? Dacă a venit ca întru părere, ce trebuință era de femeie? Dacă S-a pogorât ca printr-un solunar, pentru ce avea trebuință și de zămislire? Pentru ce în Fecioară Se sălășluiește, Cel ce vrea să iasă afară de fire? Cel ce așa S-a născut, precum și din cer în Fecioara S-a sălășluit, pentru ce nu S-a arătat îndată din cer pe pământ? Cel ce nu a luat firea omenească, pentru ce nu S-a făcut cunoscut oamenilor îndată din aer? Dacă a avut săvârșirea iconomiei, pentru ce a mai luat din firea cea fecioreascã? Nici de prisosit este Dumnezeu, nici batjocoritor. Iar de prisosit este Maria, dacă Hristos a venit cu închipuire. Ar fi batjocorit și Dumnezeu, arătând oamenilor nașterea în iesle. Fie nevoia cuvintelor, a pricinilor prihănitoare. Că eu Adevăr știu pe Hristos, și întru mărgăritar Îl laud pe El, ca pe un Dumnezeu, ce a luat din Fecioară pe om.

Am și altă dovadă pentru adevărata Lui înființare: creșterea Lui până la vârsta cea desăvârșită. Că dacă a avut chip Cuvântul, S-a îmbrăcat cu haină, arătați haina

că creştea. Şi dacă Hristos a venit cu chip, arătaţi că îmbrăcămintea sporea, se făcea strălucită şi nu se învechea. Şi dacă Hristos a venit cu chip, fiind prunc, ar fi avut aşezarea bărbatului desăvârşit? Creşterea mărturiseşte zămislirea şi zămislirea creşterea. Nici aceea nu s-a făcut deodată, nici aceasta nu a trecut vremea firii. Nu sunt de obşte chipurile Ipostasului, ci ca nişte haine ale aflării meşteşugului. Deci, ce trebuinţă era de fire, dacă meşteşugul slujea lui Hristos? Ce trebuinţă era de zămislire din femeie, dacă materiile nu din oameni vii ieşeau, ci din cele ce în pământ se află? Fecioara a slujit firii Dumnezeieşti, pentru aceasta i-a dăruit ei şi fire nestricată. Dacă ar fi fost lucrare slujirea, ar fi putut să o dea pe aceasta omul. Dacă ar fi fost chip slujba, meşteşugul oamenilor s-ar fi zămislit împreună cu Dumnezeirea. Pântecele a slujit Dumnezeirii, şi pentru ascultarea cea desăvârşită a luat ca plată nedurerea. A adus fire care era datoare să pătimească durere, şi a luat-o pe dânsa fără de durere. A adus dar neputincios, şi l-a luat pe el tare. A dat pântece dureros, şi l-a luat pe dânsul nerupt. Doctor este Cel ce a folosit firea lui, pentru aceasta sănătos l-a lăsat pe dânsul. Nu era om Cel ce a cerut de la Fecioară trebuinţa de naştere de fiu, ci Dumnezeu, pentru aceasta a dat firii ceea ce nu avea, ca să se arate că nu a venit să rupă firea, ci să o păzească neruptă. Mărgăritar era Cel ce S-a născut, pentru aceasta S-a culcat când S-a născut fără de chinuri şi de dureri.

Nu a fost nici aspru, ca un pământesc; nici revărsat, ca un umezicios; nici în multe părţi împărţit, ca un materialnic, ci având prunc pe Dumnezeu desăvârşit, sub firea omului ascunzându-Se. Pentru aceea, din puterea Celui ce S-a unit, Fecioara, ca o scoică, a născut

fireşte, iar ca femeie, nu a pătimit nicidecum. Iarăşi, împreunându-se firea ca şi cochiliile scoicilor, întru fecioarească aşezare, nu s-a despecetluit firea fecioarei, când S-a zămislit Hristos; pentru aceasta, nici când S-a născut nu s-a deschis, ca să nască, nici nu s-a rupt născând.

Silit sunt a zăbovi în cuvânt, ca pe toate zicându-le, să arăt ereticilor că Hristos S-a născut Om şi nu doar cu părere a venit. Noi, precum ne zămislim, aşa ne şi naştem. Se strică maica când zămisleşte, pătimeşte durere când naşte, pierde pecetea firii când zămisleşte. Pentru aceasta şi născând, nu numai că nu sporeşte, ci se şi strică spre împuţinarea firii şi chinuieşte, aducere aminte luând de stricăciunea ce s-a făcut dintâi. Că sămânţa sporind, stricăciunea pregăteşte a avea seceriş pe chinurile trupului cel semănat; iar cu Hristos nu a fost aşa. S-a născut fără de chinuire, fiindcă fără de stricăciune S-a zămislit. În fecioresc trup S-a semănat, nu din trup (adică nu din împreunare bărbătească), ci din Sfântul Duh. Pentru aceasta a ieşit din Fecioară, că Duhul a deschis pântecele, ca să vină ca un om, Cel ce a zidit firea, şi putere a dăruit Fecioarei spre creşterea Sa. Duhul a moşit Naşterea cea fără de naştere; pentru aceasta, nici Cel Născut nu a stricat pecetea fecioriei; nici nu a pătimit durere Fecioara, desfăcându-se pentru mărimea Pruncului ce S-a născut, şi întorcându-se iarăşi întru pecetea ei, ca cochiliile scoicilor ce scot mărgăritarul, şi iarăşi întru aceeaşi nedespărţită unire şi pecete unindu-se.

Ştiu pe mulţi care au luat lucru mai bun decât cele ce au lucrat, când cei ce au lucrat, meşteri fiind, lucrul cel dat lor cu greşeală, îndreptându-l, l-au dat înapoi. Cu cât mai mult Dumnezeu, după ce l-a făcut sănătos, nu l-a

dat înapoi mai rău, ci mai bun! Pentru aceasta, nestricăcioasă fire lucrând, nepătimaşă a făcut-o, printr-însa născându-Se.

Mihanicii pot să ţină cu suflarea apele în vase, şi prin aripi deschid şi închid norurile cele de sine, care sunt în vase. Oare, Dumnezeu nu este mai priceput decât oamenii a afla şi a strâmta pe fire, care să nu fie supărată cu nimic de mărimile cele ce prin mijlocul ei au ieşit? Împăraţii dăruiesc daruri cetăţilor în care se fac împăraţi sau se nasc. Oare, Fiul lui Dumnezeu nu i-a dăruit Fecioarei, Maică fiindu-I, fecioria? Alţii dintre stăpânitori, îngrijesc locuri şi izvoare şi ape şi amestecări de aere îmbunătăţesc cu iscusinţa priceperii. Oare, Hristos nu cu mult mai mult şi pe cele ce par că supără firea nu le îndreaptă, ci ca unul dintre oameni pe Mama ce L-a născut a lăsat-o a fi una dintre cele multe? Precum Hristos singur din Fecioară S-a născut, aşa se cuvenea şi Maria, ceea ce L-a născut, să rămână fecioară şi să se facă Maică fără de durere.

Să nu te orbească pe tine firea ta a nu crede Dumnezeirii; să nu te întoarcă pe tine trupul tău cel pătimaş şi să defaimi firea omenească, deoarece Hristos nu a venit să slujească patimilor, ci ca să piardă păcatul. Nu S-a îmbrăcat cu trup, ca să batjocorească firea; nu a fugit de luare, ca să cinstească chipul. Dacă cineva prin chip ar fi socotit a lucra vreun lucru vrednic de minune, apoi, negreşit, mai bine chiar prin fire l-ar fi lucrat. Dacă chipul firii l-a cinstit, bună este firea, făcându-se vrednică de cinste de la Dumnezeire; iar dacă pentru plinire a venit cu chip, mai minunată este firea decât chipul, care dă mai lucrătoare pe îndreptare. Dacă nimic împreună nu a adus chipul, se cuvenea ca fără de dânsul să se lucreze ceea ce stătea înainte; dacă nimic nu a

lucrat în chip, apoi de prisos este cea ce de prisos se poartă.

Luaţi aminte la mărgăritar şi nu vă rătăciţi, că nu voi înceta să mustru până când nu voi îndrepta pe defăimători. Vedeţi că nu este chip, ci înfiinţare, şi minunaţi-vă de împreunarea firii. Nedespărţită este această Piatră de mult preţ. Că nimeni nu va despărţi de Dumnezeire pe luare. Fulger şi apă s-au împreunat; două lucruri potrivnice s-au unit. Cum ceea ce o ţii nu o ştii, şi ceea ce nu o ştii o iscodeşti? Din foc este fulgerul şi este foc; drept aceea luminează şi arde. Scoicile sunt din apă şi în apă cresc. Deci, cum fulgerul nu a ars trupuşorul scoicii? Cum s-au împreunat după fiinţă focul şi apa, şi una pe alta nu a stricat? Nu poţi să spui, ci silit eşti a crede cele ce le vezi şi pe care le pipăieşti. Să-ţi fie ţie martor firea pe care nu ştii să o spui; căci Fiul lui Dumnezeu fără de sămânţă S-a născut. Fiindcă şi două firi potrivnice după fiinţă s-au împreunat şi ipostasurile se arată la fiecare fire. Întâmpin prihănirea voastră.

Ştiu pe unii dintre voi că zic: „Dumnezeu este nenăscut, iar cu trupul este văzut. Dumnezeu este nepătimaş, dar firea este pătimaşă. Cum întru atâtea lucruri potrivnice unirea s-a făcut într-un ipostas?". Pe mărgăritarul tuturor îl ai luminător şi arătător. Că focul însemnează Dumnezeirea, iar apa luarea. Nu apa a luat pe fulger, că este grea şi nu ajunge la focul cel preaînalt. Fulgerul, zburând s-a împleticit cu apa, şi scoica, speriindu-se, a închis pe amândouă cele unite. Fierbinţeala trupului s-a unit cu ceea ce pe deasupra a intrat înlăuntru, iar întemeierea cochiliilor ce s-au unit, a păzit apa cea moale nescursă. Firea, pentru unire, a crescut pe cea încuiată. Şi vremea trecând, au ieşit (adică s-au prefăcut) apa şi focul întru mărgăritar. Aşa zice şi Evanghelia:

„Că Duhul Domnului va veni peste Fecioara”. Pentru ce? Ca să ia putere de a primi pe Dumnezeire. *„Şi puterea Celui Preaînalt te va umbri pe tine”*. Fulgerul va veni în firea ta, *„că Sfântul ce Se va naşte dintru tine, Fiu al lui Dumnezeu Se va chema”*. Nu a zis: „Cel ce S-a născut iarăşi Se va naşte”. Nici nu a zis: „Cel născut din Putere sau din Sfântul Duh”, ci *„dintru tine”*, ca să arate că firea Fecioarei slujea Dumnezeirii, şi pe luarea întru dânsa şi dintru dânsa, cu Cuvântul şi Dumnezeu unindu-se. De nu ar fi zis *„Cel ce Se naşte dintru tine”*, poate s-ar fi putut socoti că a luat chip Cuvântul.

Unele dintre scrieri nu cuprind *„dintru tine”*, hatâr făcând eresurilor, dar, deşi nu au pe *„dintru tine”*, o, eretice, adăugirea păzeşte mintea ta, pe care a zis-o *„întru”*, pentru aceea şi *„Cel ce Se va naşte”*, însemnând unirea luării. Zămislirea vădeşte pe fire şi leapădă chipul. Şi cuvântul Arhanghelului încredinţează că Dumnezeirea pentru nimic altceva nu a umbrit pe Fecioara, fără numai ca să se nască Om. Fiindcă putea deodată să Se arate la tot pământul, dacă nu ar fi voit să vină la oameni prin adevărata unire a omului. Priveşte la Mărgăritar şi-L vezi pe El cuprinzând amândouă firile. Este preastrălucit, pentru Dumnezeire; alb, pentru luare. Întru albiciune vezi pe strălucire; întru bunătate, priveşte puterea cea sălăşluită întru Dânsul. Vârtos, pentru firea omenească; neted, pentru aşezarea cea cerească; apos, pentru firea pământească; arzător, pentru Ipostasul Dumnezeirii; arătat, este firesc tuturor, căci fiecare, ca într-o oglindă, îşi vede pe ale sale. Oglinzile se fac cu meşteşug, pentru aceea au oarecare amăgire spre primirea celui ce stă înainte. Iar mărgăritarul are dar firesc, şi folosul întru sine sădit. Şi multe alte lucruri

din două se fac una, dar nu se nasc ca mărgăritarul, nici nu se iau din foc şi din apă.

Vezi, nu căuta pildele şi asemănările întru toate mărgăritarele, că nu toate mărgăritarele sunt curate, având întru sine săvârşirile care le-am zis, căci multe dintre ele au multă parte pământească. Fiindcă scoicile ce sunt întru adânc se bucură de tina cea glodoasă şi mănâncă multe feluri de gunoaie, şi pentru aceasta rar au mărgăritare bune. Are şi altă pricină mărgăritarul, că, de nu se va săvârşi vremea naşterii sale şi va ieşi crud, va fi pietros; pentru aceea multe mărgăritare nu sunt bune. Dacă nu se va naşte, nu este de folos, că pe cei mulţi nu îi află, ci din scoici îi aleg. Pentru aceasta se zic apartismatia (adică săvârşiri), fiindcă după ce au săvârşit creşterea şi au trimis fiinţa la puterea firii, nu se iau, ci se nasc. Şi aceştia se fac vrednici de mult preţ. Şi ca să te înveţi că şi cele din mare sunt jivine, citeşte legea şi vei auzi pe Dumnezeu mărturisind că a poruncit apelor să scoată împreună cu celelalte toate şi pe scoici, că acestea sunt cele ce se târăsc în ape (Facerea 1, 21).

Din jivine necurate este mărgăritarul, fiindcă şi Hristos din fire întinată S-a născut, care avea trebuinţă de curăţiri prin cercetarea lui Dumnezeu. Precum fulgerul, aşa şi Dumnezeu. Şi precum acela luminează pe cele ascunse, aşa şi Hristos le curăţeşte pe cele ascunse ale firii. Pentru aceasta a curăţit pe Fecioara şi aşa S-a născut, ca să arate că unde este Hristos acolo lucrează toată curăţia. A curăţit-o pe ea cu Sfântul Duh, pregătind-o mai înainte, şi aşa L-a zămislit pe El pântecele ce s-a făcut curat. A curăţit-o pe ea întru curăţie, pentru aceea şi după ce S-a născut a lăsat-o fecioară. Scoicile arată că nu prin mădularul femeiesc a zămislit Fecioara, căci scoicile şi-au desfăcut tot trupul,

adică cele două cochilii, şi trupeasca aşezare nu şi-au dat-o. Scoicile, fără de grijă şi-au avut trupul liber, şi de năprasnă s-au umplut de fulger; aşa şi Fecioara, cu tot trupul a primit pe Cuvântul lui Dumnezeu, cu simplitatea firii şi nu s-a umplut cu iscodirea pornirii de Dumnezeire, şi a priceput că nu a primit luarea în pântece din aşezarea omenească. Înţelegea zămislirea, dar nu ştia de împreunare. Înţelegea mărimea cea ascunsă, dar era neispitită de iscoditoarea stricăciune a poftei. Toate mădularele împreună alergau spre curăţie, uitându-şi pornirile lor.

La fel şi răsăritul soarelui se face în chip luminat. Dacă dinafară soarele luminează, toate devin pline de lumină. Ce va face când va fi în casă? Dacă Hristos, când din cer a luminat pe Pavel, l-a schimbat spre buna credinţă şi din lup l-a făcut oaie, din prigonitor, apostol, pe cel fără de omenie, milostiv şi pe cel neplecat bine plecat, cu cât mai vârtos înlăuntru, în Maria fiind Dumnezeu Cuvântul, a făcut-o pe dânsa străină de toată stricăciunea şi schimbarea! A luat arvună, credinţa tinereţii, şi darul nu a mai fost luat de la dânsa, ci cu drept cuvânt i-a dat ei puterea nestricăciunii; credinţa a supus firea. Şi, cuprinzând-o pe dânsa darul, nu a mai lăsat-o să se facă stricăcioasă, ci Sieşi a împrietenit-o, ca un împărat care un vas al unui ţăran l-a făcut al său. Şi s-a făcut Maria, nu încă femeie, ci fecioară cu darul, ca o hrană dobitocească ce s-a făcut împărătească, pentru împărtăşirea împăratului. Nu zic că a fost fără moarte, ci că nu s-a biruit de poftă, fiind strălucită de dar. Avea firea rugină, urmând aramei, iar darul a curăţit-o, a strălucit-o, pentru aceea a şi păzit-o. Iubesc piatra Evangheliei, că s-a făcut hrană sufletului meu. Laud mărgăritarul, că îmi vorbeşte de povestirile cele

pentru Hristos. L-am pus pildă, că mi-a dat îndoită cunoştinţă.

Am cunoscut întru dânsa [Maria] amestecarea firii şi puterea Dumnezeirii. Am priceput unirea celor potrivnice şi schimbarea aşezării celei fireşti. Văd cerul unit cu pământul; văd că cele două veacuri s-au adunat şi s-au împreunat într-o legătură. A pecetluit darul unirea şi nu poţi despărţi ipostasul fiecăruia. Gândesc la puterea cea în multe chipuri, şi rotunjimea mărgăritarului îmi depărtează mintea: nu înţeleg cum s-a înjugat şi s-a unit. Potrivit este din toate părţile: că Hristos a luat nepotrivirea. Şi întocmai ca un meşter, a împreunat cele două veacuri, şi nimeni nu poate să le despartă. Cochiliile scoicilor se despart, iar măsurile mărgăritarului sunt nedespărţite. Acelea primesc tăiere, iar Acesta este netăiat, ca să înţelegi cele două table ale Legii şi dreptatea Evangheliei cea de un chip de mult preţ. Pe cele pământeşti le cuprinde Legea; pe cele cereşti, Evanghelia. Iată scoica şi mărgăritarul, pe care le-a împreunat Hristos. Prin dar, alergând înapoi către naştere, şi cercetând firea Mărgăritarului celui gândit, I-am cunoscut puterea, I-am înţeles unirea, I-am priceput firea.

Doresc iarăşi să înţeleg meşteşugul Înţeleptului Ziditor. Pricep că Ziditorul este lucrător de pământ şi cunosc că nu lucrează pământ, ci unirea firilor. Nu începe a semăna şi a secera. Nu culege vie şi nu face jgheab mare. Mai întâi dă în datorie firii oamenilor pe Fiul, şi ia dobândă printr-Însul stăpânirea tuturor sufletelor. Prin datorie mai înainte Îşi întăreşte Lui toată moştenirea celor pământeşti, şi prin puţină înconjurare Se face Domn al tuturor, nu numai ca un Ziditor, ci şi ca un Izbăvitor; nu numai ca un Dumnezeu, ci şi ca unul

din ostenitori cumpărător. Dă Mărgăritarul, ca pe banul firii să nu-l nimicească; dă pe Fiul, ca să supună pe rob. O, ce mare iubire de oameni! O, ce apucări în primejdii aruncătoare! Că scoicii încredințează pe mărgăritar, și pentru un ban ocărăște piatră scumpă! Vezi negustor? Înțelegi pe cel ce a vândut toate, ca să cumpere mărgăritarul? Cunoști pe cel mult câștigător, cum pe toate le dă ca să cumpere țarina și comoara cea dintru dânsa? Acesta este Tatăl, Care prin Fiul răscumpără pe tot cel bun al omenirii. A vândut toate averile cele pământești ale Sale, ca să cumpere plugul pământului, pe care Însuși l-a zidit și lui Adam l-a dat, iar acesta l-a pierdut cu pofta celor deșarte. Cumpără țarina, nu pentru lucrarea pământului, ci pentru comoara cea ascunsă. Și care este țarina? Trupul oamenilor. Și comoara? Sufletul, pe care l-a făcut după chip și asemănare (Facerea 9, 3), și pentru care vinde cu adevărat toate și trimite pe Fiul, ca să cumpere moșia. Nu ar fi vândut tiranul moșia Dumnezeirii, de nu ar fi purtat omenirea. Știa puterea și se temea de vânzare. Îi vindea omului, căruia îi știa neputința. Și când voia, prin sila cea înșelătoare îi lua moșia și comoara.

Deci, trimite pe Fiul către tiranul și zice către Dânsul: „Dă-i lui celelalte averi, că sunt ale Mele. Singur omul, pentru voie, face stăpânirea Mea fără de îndoială. Prin mărturisire și prin lepădare, are comoară pe urmare. Că slava Mea este ca să nu piară cel pe care l-am zidit Mie spre slujbă. Dă-i lui dobitoacele și toate cele necuvântătoare, numai slobozește pe om". Îi dă lui porcii din țara Gherghesenilor și a cumpărat țarina și comoara, izbăvindu-l pe om din stăpânirea dracului. Porcii, asinii, taurii și leii, nu dau nici o laudă celui ce le are, însă omul dă mari laude, că jertfa lui nu este din

cele stricăcioase și din cele ce se mănâncă, ci din comorile cele cerești.

Aceasta este comoara, aceasta este țarina. Tatăl este negustorul, iar Hristos Mijlocitorul. A venit ca un străin; a cumpărat ca un negustor. Ca un Stăpân, a stăpânit, căci El și Tatăl Una sunt cu Dumnezeirea. Au domnit întru luare firea, au mijlocit întru lucrare, au cumpărat. Cu putere au biruit, au luat țarina și nu știa tiranul că a prăpădit împreună și comoara. Ca pe un rob a luat pe om, și nu știa vrăjmașul că împreună și avuția lui a prăpădit-o. A stăpânit Hristos pe om și a cuprins și pe cele ale robului la Sine. Toate cele necuvântătoare erau roabe ale lui Adam și vrăjmașului i se părea că, luându-le pe acestea, le avea supuse în locul trupului lui Adam. S-au dus împreună cu stăpânul cel vândut, fiindcă au cunoscut stăpânirea cea firească. A vândut tiranul pe om și pe toate necuvântătoarele, căci omul, prin voia sa, le-a pus pe ele înaintea lui Dumnezeu. Pentru aceasta, la sfârșit, a câștigat toate neamurile împreună cu Israel.

Hristos a cumpărat țarina pe cruce, dând preț Sângele cel Sfânt. Spre stăpânire a intrat prin Înviere, scoțând afară pe tirani, așezându-i pe ai Săi în locul lor. Țarina este tot pământul, iar comoara, sfinții cei ascunși într-însul. A luat moșia arătată, ca, atunci când va voi, să ia și avuția cea ascunsă. A intrat spre moștenirea celor vii și a luat împreună și pe morții ce nu se vedeau. A rămas deocamdată să nu ia comoara, ca să-i ia pe dânșii la Înviere. S-a depărtat puțin, așezând păzitori pentru comoară și iconomi pentru țarină ca, atunci când va porunci, să stea comoara înaintea Împăratului, prin Înviere. Comoara este pusă în vas de lut, căci țarina olarului este prăvălie. Zis-a Domnul Proorocului:

„Scoală şi intră în ţarina olarului" (Ieremia 18, 2). A cărui olar? Numai a lui Dumnezeu, că El este Cel ce face din ţarina aceasta Învierea. El lucrează până la sfârşitul lumii vase de tină în trupurile omeneşti, iar după sfârşit va arde vasele. Pe cele ale sfinţilor prin dar, iar pe cele ale păcătoşilor prin gheena focului.

Chip al mărgăritarului S-a făcut acum, că nu în ţarină Se îngropă, ci s-a luat de la negustor îndată. Acesta este pârga Crucii. Pentru aceasta S-a sculat singur, fiindcă S-a cumpărat singur. Nu după moarte a cumpărat Mărgăritarul, de vreme ce l-a biruit pe cel tare pe Cruce. L-a biruit pe el, apoi aşa a luat toată întrarmarea lui şi apoi pe dânsul l-a prădat. Pentru aceasta zice: *„Stăpânire am ca să Îmi pun sufletul Meu, şi să Îl iau pe el"* (Ioan 10, 18), de vreme ce stăpânire a avut asupra morţii. Şi mai înainte de a muri El se părea că Mărgăritarul este stăpânit; nu de vrăjmaşul, ci de fire. Şi fiind El pe pământ, schimbarea s-a făcut. Plată a mijlocitorului S-a făcut Mărgăritarul, că cel nebun nu-L ştia Stăpân pe Cel pe care Îl batjocorea. Hristos a luat plata, ţarina şi preţul ţarinii, că firea cea necuvântătoare împreună a urmat Povăţuitorului celui dintru început. Are stăpânirea celor vii în ţarină şi are stăpânirea celor morţi în comoară; are pe luare în Mărgăritar, care împreună cu dânsul vieţuieşte; are arvună darul Duhului Sfânt, care ungea trupul lui Hristos spre lupta împotriva tiranului. Că aceasta o dăruia Tatăl, şi dar îi da Biruitorului.

Să adăugăm peste cele zise mai sus şi dintru început, ca în scurt să unim pe fiecare precum se cuvine. Cuvântul L-a numit pe Tatăl: Dumnezeu, Lucrător de pământ, Ziditor, Negustor şi Olar, Mijlocitor şi Împrumutător, Dăruitor şi Iubitor de cinste. Mare cu adevărat

este cuvântul Domnului, care în două cuvinte a cuprins atâta putere de cunoştinţă.

Iarăşi, mărgăritarul este Evanghelia, căci în cuvinte simple cuprinde atâtea taine, şi în hârtie netrebnică se ţine atâta cunoştinţă cerească.

Ereticii zic: „Fiul lui Dumnezeu a socotit lucru nevrednic a lua firea omenească". Dumnezeu a încredinţat cerul hârtiei, şi Fiul să nu ia asupra Sa firea omului?! Nu zic pentru potrivire, ci arăt iubirea de bunătate a Tatălui către noi, smerenia şi împreună amestecarea.

„Hristos nu S-a arătat cu trup", zic ereticii. Să nu fie! „Că Dumnezeirea nu S-a sălăşluit în trup stricăcios, ca să petreacă pe pământ". Stăpânul firii a luat firea stăpânului pământului, ca să întărească în Adam ceea ce prin înşelăciune a pierdut.

„Dacă Hristos S-ar fi arătat cu trup, atunci cu trup ar fi fost şi Fiu al lui Dumnezeu". Vezi unde cad ereticii? Că se primejduiesc a se lepăda de toată fiinţa lui Hristos. Vezi ce nebunie? Că au numai limbă, dar nu şi minte. Grăiesc ceea ce voiesc şi nu înţeleg pe cele ce le arată urmarea.

Voiesc să pun pe Împrumutătorul Dumnezeu, şi voiesc să arăt, o, eretice, cum a lucrat în Fecioară pe Mărgăritarul. Încă îţi voi arăta cum Lucrătorul de pământ a dat pe Dumnezeire împrumut firii. Voiesc să arăt şi pe Negustor, cum, luând părtaş pe omul care avea un ban, l-a arătat bogat, încât datoria să o plătească, să împărăţească cu omul şi împărăţia lui Dumnezeu neclintită să o aibă spre stăpânire. Dumnezeirea a luat firea cea săracă şi s-a nevoit împotriva tiranului. Împreună cu Tatăl, Fiul S-a împărtăşit de sfat, S-a ostenit ca să scoată păcatul din vânzare, acoperindu-l cu darul. Acela cu patimile întina, şi El astupa păcatul.

A arătat tiranului firea, şi l-a încredinţat că S-a însoţit cu omenirea. A arătat omului darul. I-a vestit purtarea de grijă a Tatălui, scârba puterilor celor de gând, vrăjmăşia cea către cele pământeşti. A încredinţat curăţia. A mijlocit spre schimbare. A vestit curăţia. Chipul l-a propovăduit, că se va face prin Cruce, şi a făcut pe rob ca să alerge la Stăpânul, şi fiul iarăşi să cunoască pe Tatăl. Şi făcându-Se întâi biruitor împotriva tiranului, a întărit Tatălui pe stăpânire şi pe rob cu adevărat l-a slobozit din tirania cea amară.

Auzi de aici înainte şi meşteşugul Lucrătorului de pământ, căci în fiecare vrednicie Hristos a fost chip de iconomie către omenire şi război împotriva păcatului. Deci, nu te mira de tâlcuirea cea în multe feluri, că Dumnezeu este izvor de multe minuni, pe cât are cineva tărie şi se întinde, şi când şi de câte ori poate pricepe şi se lăţeşte. A altoit în firea Fecioarei Dumnezeirea şi ca întru oarecare mlădiţă a ascuns pe Fiul Său ca, împărtăşindu-Se de felurime, să facă firea de obşte, adică pe luarea omului. Deci, Maria a fost Tatălui copac, Fiului Maică, iar oamenilor izvor de duh veşnic şi răsărit de nestricăciune. Altoirea are ca legături mărturiile proorocilor. Are şi Apărătorul despărţire pe iertarea firii. Are şi Lucrătorul de pământ cosor (cuţit pentru vie) care curăţeşte şi răzuieşte, pe mai înainte săvârşirea şi puterea Sfântului Duh. Are şi felurimea copacului, spre primirea firii celei mai înalte, pe credinţa femeii, a Sfintei Fecioare.

Să nu te îndoieşti, o, omule, de cele zise, că pe cele nevăzute le vedem prin credinţă. Să nu te îndoieşti de povestire, ci de la tine învaţă-te care este aşezarea celor nevăzute. De nu va fi întru tine suflet, nu vede ochiul, nici nu aude urechea, nici gâtlejul nu gustă, nici

mâinile nu lucrează. Drept aceea, sufletul le face pe toate; ajută încă şi trupul. Aşa înţelege şi la întâmplările cele de spaimă, cum că Dumnezeiasca putere, cu negrăit cuvânt, pe toate le ocârmuieşte.

Eu, din meşteşugurile cele de pe pământ şi din vrednicii voiesc să fac încredinţată naşterea, şi pentru aceasta în multe chipuri alcătuiesc, nu ca din multe sau măcar de la una să nimeresc, ci ca pe cele multe scriindu-le deasupra înţelepciunii să arăt că pe multa iscusinţă a Dumnezeirii, după fiecare vârstă, cu chipul său, a pus-o împotriva păcatului. Aşa întru naştere, şi în alt fel după naştere. Întru creştere în alt chip, şi întru venirea la bărbat desăvârşit în alt fel. De aceea, se cuvine a şti dinainte că pe fiecare chip l-a potrivit vremii sale şi crede celor zise, că Însuşi Mântuitorul a zis: *„Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Tatăl Meu este lucrătorul"* (Ioan 15, 1-5).

Am şi din meşteşug a-ţi da însemnare pentru cele zise. În migdali altoiesc mlădiţă de pomi buni; alţii altoiesc şi cu frunze; şi în vii fac asemenea. Deci, este lucru de necredinţă ca Dumnezeu pe acest fel de meşteşug întru cele nevăzute a-l cuprinde, precum ori în cuvânt a altoit luarea, ori în luare Dumnezeirea? Însă Fecioara nu a născut din sământă adusă de afară – să nu fie! –, ci pe a sa fiinţă nemişcată (spre dulceaţă) mai înainte a lucrat-o. Înţelepciunea şi-a zidit casa sa din pietre necioplite. Nu s-a auzit glas de fire în zidire, că la Maria nu a slujit bărbat, ci a rămas singură fecioară. Pietrele de la sine au răsărit, fără a fi pregătite de oameni. Tot aşa şi în Maria. S-a născut luarea de sine din firea noastră, alegându-se prin fecioară curată şi cinstită. Precum din pământ fiind luate pietrele s-a crescut luarea prin fire, şi Dumnezeirea neîntinată a

rămas, pentru firea cea preacurată. Biserica s-a zidit fără de fier. Hristos S-a născut fără de stricăciune şi durere. Pământul singur a slujit, după cum şi Fecioara singură a zămislit. Nu s-a tăiat piatra, nici nu a simţit pământul când se tăiau pietrele. Şi Fecioara nu s-a mişcat, nici nu a zămislit din patimă cu dulceaţă.

Nu de aiurea a dat pământul pietrele, ci din sine, fără de durere şi fără de ispitire. Aşa şi în Fecioară, nu s-a băgat cineva de afară prin luare, ci dintru dânsa s-a luat, fiindcă ar fi fost maică, iar nu Maică; păzitoare a amanetului, şi nu izvor al Naşterii celei prea bune de Fiu. Evanghelia a numit-o pe dânsa Maică, iar nu a chemat-o maică; dar şi pe Iosif tată, care nu avea nimic de obşte la naştere. Şi aceasta nu pentru Hristos, ci pentru Fecioara, ca să nu se creadă că din curvie S-a născut, precum au îndrăznit a zice iudeii, fiindcă nu a dat numirea pe fire. Că şi noi numim pe bătrâni părinţi, deşi nu ne-au născut pe noi. Firea pe numire a dat-o şi vremea a dăruit cinstea, fiindcă arvuna logodirii Fecioarei cu Iosif aceasta a fost: ca să se numească el tată fără a naşte.

Finicii, cei ce sunt parte bărbătească, umbrind peste cele ce sunt parte femeiască, le fac roditoare, fără să se amestece cu ele şi fără să le dea lor vreo fiinţă. Şi din smochini, unii nu aduc roadă; şi din acride, cele ce nu sunt sădite parte bărbătească. Deci, precum acestea, cele ce nu nasc, se socotesc a fi părinţi, aşa şi Iosif s-a numit tată, fără să fie bărbat al Fecioarei. Mare este taina! Şi trebuie a chema toată zidirea spre cercetare. Mai mare şi decât înţelegerea este firea. Să se adune spre mărturie, că mai mare decât toată gândirea este lucrul ce s-a făcut.

Pentru ce nu se foloseşte cu dovezile toată firea cea cuvântătoare? Dumnezeu a fost Cel ce S-a născut, şi

toate să stea de faţă ca nişte roabe. Dumnezeu a fost Cel ce S-a născut Om, şi datoare este toată firea să stea înainte şi să se minuneze de Ziditor. Să se înspăimânte, cum pe toate le-a zidit; să se încredinţeze, că cele ce sunt cu neputinţă la fire, la El sunt cu putinţă; să înţeleagă, că face ceea ce voieşte şi nu are trebuinţă de fire. Să se înveţe elinii, că nu din materie a făcut toate, ci prin voie. Să se plece, că fără de materie s-a făcut lumea şi cele din dânsa, că iată, a alcătuit pe om fără de firea cea înjugătoare, care cuprinde veacul cel nevăzut şi cel văzut.

Eu singur nu sunt de ajuns pentru povestire. Să grăiască împreună cu mine cele ale firii, cele ale meşteşugului şi cele ale faptei celei gândite. Să spună cerul, care a dat ca martor steaua, care nu a luat-o împreună cu soarele şi cu luna. Mărturisească eterul împreună cu fulgerul, care a pus pilda Celui ce vrea să Se nască din Fecioară în scoici. Să strige pământul pe comoara cea ascunsă, marea pe mărgăritarul ce nu se vede, lucrarea de pământ, meşteşugul zidarilor, sârguinţa negustorilor, chibzuirea pescarilor, sfatul împăraţilor, suita voievozilor, lauda oamenilor, eresul înţelepţilor, cuprinderea astronomilor, tulburarea tiranilor, minte cea rea a preoţilor celor prea răi, mărturisirea pruncilor, proorocia păstorilor; toate să mărturisească Naşterea lui Dumnezeu. De aceea, aşa să creadă ereticii, că Hristos nu S-a arătat cu chip, ci S-a născut cu fire de om din Fecioară.

Zic şi iudeii: „Nu credem că Dumnezeu a petrecut împreună cu oamenii, ca un om", dar cred că este cu totul încuiat în chivotul cel Dumnezeiesc. Şi ce este mai mare: chivotul sau omul? Dacă crezi că Dumnezeu este încuiat în chivot, pentru ce nu crezi că Dumnezeu a

venit pe pământ în om? „Noi nu credem că Dumnezeu S-a răstignit". Şi pentru ce crezi că chivotul, care avea pe Dumnezeu, a fost robit de cei de altă seminţie? Că precum acela a fost luat, părându-se că a fost sub necinste, aşa şi Dumnezeu Cuvântul, fiind fără de patimă, prin luare, se ocăra, fiind răstignit (I Regi 5, 2). Şi precum la cei de altă seminţie, chivotul, pe Dagon l-a alungat şi l-a surpat, tot aşa şi Hristos, pe Cruce, l-a biruit pe diavolul, şi i-a pedepsit pe hulitori şi a dat necredincioşilor, fără să vrea ei, cunoştinţa Dumnezeieştii Sale puteri. Nu credeţi că Hristos a înviat a treia zi după ce a murit? Dar de ce credeţi că Iona, după trei zile, a ieşit din pântecele chitului întreg şi nevătămat? (Iona 2, 11). Nu credeţi că Fecioara a născut Om şi Dumnezeu? Dar de ce credeţi că biserica cea prea vestită s-a făcut numai din pietre necioplite şi fără fier, şi s-a făcut mai frumoasă decât toate zidirile şi bisericile?

Nu sufăr nebunia iudeilor, că ţin la dânşii dovezile şi nu cred; nu sufăr nebunia ereticilor, că de elini ascultă şi nu de Dumnezeieştile Scripturi. Dacă nu s-a făcut casa fără fier, zidindu-se biserică spre slujba lui Dumnezeu, apoi şi Hristos cu chip a venit; iar dacă temeliile stau până acum, nu vă mai certaţi, ci credeţi, că eu doresc şi a muri pentru această credinţă. Nu mă amestecaţi pe mine cu elinii, lucru care nu-l poftesc, ci faceţi ceea ce doresc, adică a muri pentru Hristos.

Eu, cât despre mine, mă tem de moarte, ci Hristos este îndrăzneala mea. În mine mă tem, în Acela mă bizuiesc; în mine fug, iar în Acela stau; în mine mă ruşinez, în Acela cutez. El este Mărgăritarul, eu tina; El Comoara, eu ţărâna; El Viaţa, eu moartea; El este Dreptatea, eu păcătosul; El Adevărul, eu minciuna, căci

pentru prietenia cu deşertăciunea, cu voia mea L-am pierdut pe Adevăr. El mi-a dat fire, iar eu cu patimile am pustiit-o pe dânsa; El mi-a dat voie îndeajuns, iar eu am făcut-o lipsită, împleticind-o pe dânsa cu păcatele. El este Cel ce S-a pogorât în mare şi cu multe ispite l-a ales şi l-a scos pe mărgăritar de acolo. În ispite, Dumnezeirea era împreună cu El şi a dus pe luare de la pământ la cer. El este Cel ce mult a săpat în ţarină şi S-a ostenit pe Cruce ca, după ce va descoperi din mormânt comoara sfinţilor, să o câştige Sieşi.

Să ne ostenim şi noi, ca părtaşi să ne facem negustoriei, Însuşi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Că Lui I se cuvine slavă, cinste şi închinăciune, împreună cu Cel fără de început al Lui Părinte şi cu Preasfântul şi Bunul şi de viaţă făcătorul Său Duh, acum şi de-a pururea şi întru nemărginiţii veci ai vecilor. Amin.

DESPRE LIMBUȚIE ȘI PATIMI

Nestatornice sunt toate odihnele lumii acesteia, căci fiecare om, adeseori este atras să pornească lupta în minte. Că este unul care se desfătează cu îmbuibarea pântecelui, dar se întoarce de la preacurvie. Este altul care vânează trufia, dar fuge de furtișag. Altul, iarăși, iubește lăcomia pântecelui și se biruiește de iubirea de argint, dar defaimă împodobirea. Altul iubește vinul, dar urăște mândria. Altul se depărtează de preacurvie, dar are în suflet ascunsă luarea în batjocură. Altul este vorbitor de rău, dar fuge de împodobire. Altul este mai înalt și nebiruit într-o greșeală, dar în alta cu totul s-a cufundat. Altul este afară de o prihană, iar în alta este cu totul întinat. Altul este izbăvit de o cursă, dar în alt noroi s-a îngropat, fiindcă este nemărginită mărimea și mulțimea păcatelor, și prea ușor se prinde omul. Căci lucrarea fiecărui păcat mare se cunoaște prin mică gustare.

Când vrăjmașul voiește să lege pe om în poftele întru care se îndulcește, îl leagă pe dânsul, ca, îndulcindu-se cu legăturile, niciodată să nu voiască să se dezlege. Căci fiind viclean, cel ce ne leagă pe noi, știe prea bine întru care patimă și în ce fel ne va lega, că dacă va lega pe cineva cu legăturile ce nu le voiește, îndată, mintea rupând legăturile, fuge degrab.

Deci, pe fiecare îl leagă cu cele întru care se îndulcește și cu cele întru care se odihnește, căci mintea

noastră are stăpânirea să ia și să lepede de la sine legăturile, iar acum, fiind legați, ne bucurăm, și fiind puși în obezi, ne îngâmfăm. Că cel ce este legat cu pizma, dar nu și cu preacurvia, se socotește pe sine că este nelegat, și cel ce este legat cu clevetirea, iar de furtișag este liber, se socotește pe sine că nu s-a legat niciodată. Tăinuiește fiecare legăturile sale și nu mai cunoaște cursele care zac într-însul, și aceștia pătimesc neștiința bețivilor. Căci bețivul, fiind legat, nu știe, nici nu cunoaște că este legat, căci cu vinul uită legăturile și din pricina beției nu vede cursele cele dimprejurul lui. Iar Stăpânul Cel iubitor de oameni voiește ca, prin felurite pricini, să pună asupra tuturor acest jug; că, împărțind, a împărțit sarcina fiecăruia după a sa putere.

Deci, în vremea în care s-a făcut cortul la evrei, a poruncit împărtășire de mântuire între bogați și între săraci, ca fiecare să aducă după putere jertfă de roade. Dacă cineva a adus aur, altul a adus mărgăritar, iar altul pietre scumpe. Săracul a adus păr, iar altul piei tăbăcite; femeia bogată a dat lucruri de mătase, iar văduva lână vopsită. Și prin bogați și prin săraci s-a făcut toată pregătirea cortului și, împodobindu-se de toți, și el pe toți i-a împodobit. Căci Domnul a primit de la fiecare rugăciunile – și de la bogați și de la săraci –, vrând să arate că, precum a primit toate cele date de fiecare după putere, pentru facerea cortului, așa primește de la fiecare rugăciunile, după potrivirea faptei sale, fără să caute la fața omului.

Stăpânul voiește prin diferite feluri să ne povățuiască pe noi către mântuire, dar și vrăjmașul face la fel, ca prin diferite uneltiri să ne surpe. Și precum tâlharul, cu un cuvânt al mărturisirii s-a făcut cetățean al raiului, tot așa, printr-un singur cuvânt de hulă, cineva,

se face vinovat gheenei. Mariam s-a făcut leproasă ca zăpada, pedepsindu-se pentru un cuvânt al grăirii de rău. Şi dacă Mariam, care era proorociţă, s-a pedepsit pentru limbuţie, apoi, oare, în ce fel se vor pedepsi cei ce cu nebăgare de seamă pun la cale hula? Şi Mariam a spus adevărul şi tot a fost pedepsită, căci l-a spus cu răutate, iar dreptatea i s-a făcut plină de nedreptate. Deci, ori mustră după dreptate, ori taina să nu o grăieşti de rău. Ori ceartă cu îndrăzneală, ori să nu grăieşti rele întru ascuns. Căci se defaimă dreptatea când se va amesteca împreună cu ea răutatea vicleşugului. Se netrebniceşte sfinţenia, dacă se va împleti cu dânsa necurăţia. Se defaimă curăţia, dacă se va împreuna cu dânsa desfrânarea. Se defaimă şi credinţa, dacă va lua aminte la vrăji. Se defaimă facerea de bine, dacă are mândrie. Se defaimă unirea la un gând, dacă se va arăta la dânsa luarea în batjocoră. Se defaimă şi postul, dacă are clevetire. Se defaimă şi dragostea, dacă s-a tulburat cu mânia.

Luând aminte la cele fireşti, învaţă-te de la dânsele cele scrise. Frumuseţea adevărului este grozavă, când a acoperit răutatea! Şi hrana este ucigătoare, dacă are otravă ascunsă. Spurcată este carnea cea curată, când s-a întinat cu jertfele.

Deci, este de trebuinţă ca prin cele arătate să pricepem pe cele nearătate. Prin pilda Mariamei, ne-a învăţat pe noi pricina adevărului, că trupul ei s-a făcut lepros, căci cu tot sufletul ei a păcătuit în ascuns. Prin vătămarea cea arătată s-a cunoscut vătămarea pe care o pătimise în ascuns. Prin lepra cea greţoasă s-a învăţat cât de rea şi de urâtă este grăirea de rău, şi s-a făcut trupul cel arătat oglindă a sufletului celui dinlăuntru şi nearătat. Prin stricăciunea trupului s-a deprins să cunoască în ce fel se strică inima care iubeşte vorbirea

de rău, şi prin omul cel dinafară, a priceput pe omul cel dinlăuntru. Că precum s-a răzvrătit ea asupra fratelui ei, aşa s-a răzvrătit şi faţă de dânsa însuşi trupul ei; ca ea, prin sine, să se înveţe dragostea.

Să învăţăm şi noi printr-însa unirea la un gând şi să cunoaştem că precum s-a ruşinat ea după ce i s-a schimbat trupul, aşa şi Dumnezeu Se mâhneşte când se află cineva tulburat asupra fratelui său. Pentru aceasta se schimbă trupul omului în multe feluri de patimi. Mădularele lui se fac împotrivă-luptătoare întru dânsul, căci şi el se face către prietenii lui potrivnic, ca prin împotrivirea trupului său să se înveţe a câştiga unire la un gând şi pace către prieteni.

În tabără s-a făcut veste foarte mare, după ce Mariam s-a arătat pe neaşteptate cu îmbrăcăminte de lepră, căci îşi ascuţise limba asupra celui blând, care se ruga pentru dânsa. Dreptul Izbânditor îndată a pedepsit pe proorociţă pentru vorbirea de rău. Că nu se bucură cel drept de grăirea de rău, întru care se desfătează cei fără de minte.

Moise, după ce făcuse multe semne şi minuni, pentru că puţin a alunecat cu limba lui, a căzut din pământul făgăduinţei. Marea cea mare şi înfricoşată nu a putut să oprească drumul înaintea lui, şi un cuvânt mic, nedrept, oprindu-l, i s-a făcut zid ca să nu treacă. Dacă pe Moise, care era făcut de oameni dumnezeu, un cuvânt l-a lipsit de pământul făgăduinţei, cu cât mai mult ne va lipsi pe noi de împărăţie limba noastră cea ascuţită şi vicleană! Focul cel sfânt a ars pe preoţii cei drepţi, pe cei ce erau înlăuntrul sfinţeniei, căci, deşi cu faptele se dovedeau sfinţi, dar cu graiurile s-au pângărit. Dacă unii ca aceştia şi cei la fel cu dânşii, unele ca acestea au pătimit, apoi cum îndrăzneşte limba noastră

să defaime? Pentru aceea să încetăm să ocărâm pe frații noștri.

Pământul, lăsându-i atunci pe cei spurcați și necurați, a înghițit pe cei limbuți. Pe egipteni marea i-a înghițit, iar pământul pe cei certăreți și potrivnici. În vremea foametei voievodul a grăit un cuvânt, și s-a pedepsit cu pedeapsa cuvenită cuvântului, căci a fost călcat de popor în poartă. Pentru aceasta, cu apropiată judecată ți se va adeveri ce îți va fi ție, după cuvântul Mântuitorului: *„Că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății"* (Matei 12, 36).

Deci, prin multe feluri de pricini este ținut ticălosul neam omenesc de vrăjmașul. Unul este ținut ca un datornic, iar altul este tras ca un chezaș. Că și firea prin aceasta ne învață pe noi, căci și cu pricina prietenului poate cineva să piară. Și el, nefiind dator cu nimic, la fel ca cel dator s-a cufundat. Aceasta este asemănare a datoriei celor drepți și a celor nedrepți; că dreptul întru ale sale este nevinovat, iar întru cele străine se află vinovat. Că cineva, când se zice înaintea lui o povestire adevărată, dacă el, râzând, o va prihăni pe ea și dulce s-ar părea dreptului să tacă, tăcerea lui l-a făcut pe dânsul vinovat vorbirii de rău. Că auzind și necertând, a mărturisit ca bun cuvântul cel zis rău. Și te va face pe tine să crezi acestea stăpânirea voievozilor. Că de s-ar întâmpla ca cineva, pe dreptate, să grăiască de rău pe împăratul ce a greșit, nici unul nu suferă din cei ce stau de față să audă cele grăite împotriva împăratului. Iar dacă ar fi suferit să stea și să audă, o pedeapsă se aduce asupra amândurora: acela se ucide pentru neînfrânarea limbii, iar celălalt pentru auzire. Îți povestește ceva furul, iar tu îți pleci urechea la dânsul; și moartea pe care o scoate el

prin gură, o primește sânul auzului tău, și aluatul cel amar al minciunii luându-l, l-ai dospit în tine.

Pe unde a avut intrare moartea când șarpele a grăit către Eva? Fără numai prin auz, prin care, ucigătoarea, are fire să intre. Că poate cel rău să ucidă pe cel ce tace prin cel ce grăiește, și pe cel ce nu poate să-l omoare prin gură, el îl înjunghie prin auzire, și pe cel nevinovat cu fapta îl ucide prin gânduri.

Când dracii grăiau adevărul, Mântuitorul nu i-a suferit să-l spună, căci nu a binevoit Cel Adevărat ca printr-înșii să creadă oamenii, ci să se propovăduiască lucrul cel adevărat prin adevărații propovăduitori. Apostolii, pentru ce nu au putut să-l asculte pe dracul ce i-a lăudat pe dânșii? Pentru ca să nu se arunce glasul cel amar în auzul cel curat. Dacă sfinții au fugit de laudele diavolului, ca de o vătămare foarte mare, apoi cine va iubi grăirea de rău? Că are obicei cel cu totul înrăutățit ca prin adevăr să amăgească pe cel ce îl ascultă. Pentru aceasta, Mântuitorul n-a primit glasul cel adevărat al dracilor.

Dintr-o ploaie se adapă buruienele, și cele bune și cele rele. Poate și ploaia cea bună, după fire, să lucreze întru răutatea ierburilor, iar șarpele, mâncând dulceață, îndată o preface întru amărăciune. Și dacă o va slobozi pe dânsa în cineva, vai va fi celui ce o va primi! Așa și din adevăr se trimite minciuna, otrava cea plină de moarte, că amărăciune cumplită se tăinuiește întru cuvintele lui cele prea dulci. Deci, fie această pildă șarpele, care și-a îndulcit limba sa către cei prea neînțelepți. Te va încredința deplin pentru aceasta și Iscarioteanu, care, în sărutare și în limba cea pașnică ascunzând vicleșug, a pregătit vânzare împotriva Stăpânului Celui cunoscător de inimi. Și dacă față de

Ziditorul, unul ca acesta s-a arătat mincinos, apoi către tine ce fel se va face, o, nebune? Ce este mai pângărit decât minciuna? Fără numai cel ce cu osârdie ascultă cuvintele ce se zic de dânsul.

Mântuitorul S-a dat pe Sine la moarte, dar nu a dat auzul Său glasului minciunii. Deschizându-Şi gura Sa, a primit oțet cu fiere, iar urechea Lui glasul celui pângărit nu l-a primit. A dat fața Sa să o sărute vânzătorul, dar răspuns nu i-a dat amăgitorului. Dă-ți fața ta mincinosului să o sărute, dar nu îți da și auzul tău. Că fața ta dacă o vei da lui, sărutarea îl osândește pe dânsul, iar dacă urechea ta o vei da lui, te va ucide pe tine gustarea graiului lui. Mai bine decât dânsul vei face dacă vei fugi de mirosire și de gustarea otrăvii. De fum fugi degrab, iar pe cel mincinos îl asculți cu dulceață? Te lepezi de reaua putoare și lângă cel prihănitor șezi? Pe fiecare din mădularele tale ești dator după cuviință să le păzești de cele vătămătoare.

Dacă trupul tău este nevinovat de desfrânare, cruță-ți și gura ta de clevetire; că, neputând gura ta să preacurvească, poate să mintă și să clevetească. Dacă un mădular al tău este nevinovat și celălalt vinovat, tot ești osândit, prin mădularul cel osândit. Ia pildă de la ostașul ce merge la război, care își acoperă tot trupul cu platoșă de fier, dar se întâmplă că este rănit când este pregătit prea puțin. Deci, dacă pătrunderea săgeții prin găurile cele mici ale platoșei aduce moarte asupra viteazului, apoi cu cât mai vârtos ușile cele deschise ale urechilor vor da intrare morții? Că atât de mare este ușa urechii, încât și moartea cea atât de mare a intrat în lume printr-însa; că înghițind toate neamurile, nesățioasă rămâne. Deci, se cuvine a încuia urechile cu uși și cu zăvoare, ca să nu intre grăirea de rău.

Să nu treci cu vederea răutatea clevetirii, ca pe o neînsemnată și care nu poate să te ucidă. Învață-te de la vânatul vânătorilor a nu trece cu vederea nici cea mai mică greșeală. Că se întâmplă ca pasărea să se prindă în laț cu o unghie mică, și se smerește, și se biruiește puterea aripilor ei de marginea unghiei celei prea neînsemnate, și, toată fiind afară de laț, cu totul întru dânsul s-a prins. Și dumnezeiescul Apostol, una și aceeași hotărâre și pedeapsă a hotărât asupra ucigașilor și a ocărâtorilor și a curvarilor, precum și asupra preacurvarilor. Că nimeni dintre unii ca aceștia nu va putea moșteni împărăția cerurilor (Efeseni 5, 5). Și în vremea dreptei judecăți aceeași parte a hotărât tuturor, adică lipsirea de moștenirea cea cerească.

Dar ca să cunoști că unii ca aceștia sunt vrednici de pedeapsă împreună cu ceilalți, ascultă: Canaan, pentru care pricină a dobândit blestem veșnic? Oare nu că a râs de cel drept? Nu pentru vreo faptă rea s-a osândit, ci doar pentru puțin râs a luat răspuns înfricoșat și, pentru obrăznicia limbii, a primit chinuire amară. Curate erau gândurile lui, dar gura lui l-a ucis pe dânsul. Dacă pentru puțin râs așa s-a osândit acela, cine, temându-se, nu va fugi de glume, prin care s-a făcut câștigarea blestemelor? Că scoțând dreptul (Noe) pe Canaan de la binecuvântări, l-a dat pe dânsul blestemelor, și a zugrăvit întru dânsul judecata ce se va face asupra celor ce le plac să râdă. Dacă diavolul pune sub fața dragostei pe veselie și pe râs, apoi și Canaan, veselindu-se, a râs, și pentru aceasta a ajuns să fie blestemat (Facerea 9, 21-27).

Auzi pe preaînțeleptul Solomon strigând și arătând vătămarea cea ascunsă în râs: *„Cel ce râde de om, întărâtă pe Cel ce l-a făcut pe el. Că râsul care s-a*

făcut asupra omului, aleargă în sus la Ziditorul. Tu iei aminte la prostime, la ceea ce se arată jucărie, și nu știi ce vicleșug se tăinuiește în dânsa".

Noe cel drept, cunoscând vicleșugul și nearătându-l celui ce nu îl știa pe el, tăindu-l, l-a lipsit pe dânsul de binecuvântare, iar tu, ca cel ce nu știi să deslușești, cunoscând cât este de pângărită lucrarea râsului, să încetezi a râde de frați.

Semei a scos blesteme. Și iarăși, Apostolul a scos glas înfricoșat asupra celor blestemați. Noi, căutând, să vedem ce dobândă au avut cei ce au uneltit blesteme? Semei, în ce fel de cădere a căzut? Preacurvar nu s-a arătat, nici fur nu s-a prins, ci a folosit blesteme, din care s-a ivit clevetirea. În clevetire se descoperă cele făcute, iar cele nefăcute se grăiesc printr-însa. Că chinurile, zămislind mânia, nasc tot cuvântul rău. Cu această mânie a ocărât Semei pe împăratul cel nepomenitor de rău (pe David); că a adus prihănire de moartea lui Saul asupra celui ce l-a izbăvit de multe ori pe Saul de la moarte. Și de vreme ce a scos împotriva lui hotărârea, drept l-a osândit pe dânsul dreptul judecător. Solomon i-a pus lui hotar să nu-l treacă, și s-a făgăduit să-l păzească; dar după ce l-a trecut cu viclenie, și-a întors făgăduința. Și așa, prin minciună, s-a arătat clevetirea lui asupra dreptului, ca și după vrednicia lucrurilor sale să dobândească dreapta muncă. Și după cum pe cel nevinovat l-a ucis cu limba sa ca și cu o sabie, așa să iasă sabie ascuțită întru întâmpinarea celui ce cu nedreptate și-a ascuțit limba; și i s-a făcut lui pierzare în veacul acesta, iar în cel ce va să fie i se păstrează munca. Deci, cine se îndulcește de blesteme, ca de îndoite pedepse să se învrednicească? Pe curvari și pe ocărâtori i-a osândit cu osânda ucigașilor și a preacurvarilor. Cunoaște că

neînfrânarea a dezgolit pe Isav de dreptul întâiei nașteri. Ai și tu dreptul întâiei de nașteri? Păzește-l ca să nu îl pierzi din pricina desfrânării. Că un om mare, printr-un cuvânt neînțelept se smerește și printr-un lucru de nimic se necinstește. Dacă vei pierde adevărul, vei fi tânăr și fără de minte ca Isav.

Ascultă minunea ce s-a făcut, cum au biruit cuvintele pe lucruri și a covârșit credința pe fire și pe naștere. Și ceea ce avea Isav firește, Iacov, sârguindu-se, a dobândit prin credință. Credința și jurământul au arătat lucrarea nașterii și întâile nașteri; cele trupești primite, le-a luat duhovnicește; cele ce jurământul le-a dezbrăcat, credința le-a primit. O, minune care a urmat între cel ce s-a dezbrăcat și cel ce le-a cumpărat! Că cel ce s-a dezbrăcat, suferea fără de simțire, iar cel ce s-a îmbrăcat, a rămas curat. Cum Isav s-a dezbrăcat de întâile nașteri, cele nedezbrăcate, și cum Iacov a primit îmbrăcămintea cea nepurtată? La fel și tinerii au făcut negustorie mai presus de fire. Și negustoria tinerilor fuge și nu poate după cuviință a se spune. Cine este cel ce îndrăznește să folosească întrebări pentru negrăita naștere a Unuia-Născut? Spune-mi mie iarăși: Cum Iacov, dezbrăcând întâile nașteri de la Manase, le-a pus pe ele împrejurul lui Efrem, ca să se facă lui întâia naștere stâlp de slavă? Este plină de amestecări de pilde minunate și de nenumărate lucruri alese. Întru dânsa s-a zugrăvit botezul, întru dânsa s-a pecetluit credința, întru dânsa s-a însemnat vistieria noastră, întru dânsa se închipuiește figura slăvitei feciorii. Cu preț a cumpărat-o Iacov, iar lui Efrem a dat-o în dar. Nici Manase nu este prihănit întru aceasta și nici Efrem minunat, ci a celui ce a dat-o este stăpânirea neprihănită. Deci, cine se ispitește să prihănească întâia naștere a neamurilor? Iar

dacă iudeii ar fi voit să o prihănească, să prihănească întâi pe Manase pentru surparea ei. Că Cel ce a luat-o pe ea de la aceia, nu a greşit, ca să arate stăpânirea Sa, însă a luat-o de la dânşii pentru că au păcătuit, ca să arate dreptatea Sa.

Dacă pentru luarea întâilor naşteri ale lui Manase, Cel negreşit, nimeni nu poate să-L prihănească pe Dânsul, apoi cum îndrăzneşte cineva să-L prihănească pe Dânsul că a luat întâia naştere de la ucigaşii Domnului, dacă jurământul atât s-a arătat de tare că a putut să biruiască întâia naştere a lui Isav? Că dacă numai s-a jurat şi nu strâmb s-a jurat, o bântuire ca aceasta a pătimit, apoi cel ce se jură, şi încă strâmb se jură, la ce fel de întuneric nu se va da? Dacă Isav, nedreptăţindu-se, nu a voit să mintă, căci s-a făgăduit cu jurământ, apoi cum tu lepezi tocmelile şi făgăduinţele tale făcute pentru mântuirea ta? Dacă Irod a păzit făgăduinţa ce s-a făcut pricină de pierzarea lui, apoi tu vei fugi din tocmelile pe care le-ai făcut pentru viaţa cea veşnică? Şi precum cuvântul, intrând, a ţinut loc ca la naşterea celor întâi născuţi, aşa şi ocărârea, intrând, poate să împlinească lucrarea ucigaşului.

Limba, iarăşi, destulă este ca să vatăme cel puţin cât sabia, şi poate gândul cel necurat să ţină loc de preacurvie; luarea în râs cea ascunsă poate să bântuiască întocmai ca şi cursa, şi sfătuirea cea rea poate să se facă mai rea decât otrava, celor ce o suferă şi o primesc. Că dacă Isav, prin cuvânt dezbrăcându-se, a pierdut întâia sa naştere, apoi cu mult mai vârtos cel netrebnic cu lesnire va lepăda întreaga înţelepciune.

Cine cu minciuna se îmbracă, leapădă adevărul făgăduinţei; cine se leapădă de credinţă prin cuvinte, se face întuneric, fiindcă s-a dezbrăcat de lucrurile credinţei;

şi cel credincios la fel, prin cuvinte primind-o, se îmbracă şi el cu credinţa. Cuvântul ce întru acestea se iscuseşte, poate să arate lucrarea lucrului, iar chibzuirea cea rea poate să se arate faptă cumplită, şi privirea cea greşită să lucreze lucru rău. Poate clevetirea cea dobitocească să nedreptăţească nu mai puţin decât săgeata; poate şi pâra să sape gropi de pierzare.

Deci, să fugim de cugetarea cea greşită, căci cugetarea întocmai cu fapta se judecă. Să ne apropiem de fapta cea bună, care primeşte plata pentru lucruri, de la Cel ce cearcă sfaturile inimilor. Sfatul este lucru, că se întăreşte cuvântarea de sine stăpânirii noastre în dânsul, care pe toate le lucrează, şi fiecărui lucru îi este ceva împotrivă. Împotriva întunericului stă lumina, amarului dulcele, somnului privegherea. Cel ce pe acestea le-a zidit, Acesta nu a lăsat ceva împotrivă, pe care nu l-a unit cu cel împotrivă luptător al lui.

Că dacă un om muritor lucrând pregăteşte sprijiniri spre cele potrivnice şi odihnă necazurilor şi poftiri folositoare tămăduirilor – fiecăruia punându-i cu pricepere hotărâre întru a sa vreme, şi patimilor potrivite doctorii –; cu cât mai vârtos Ziditorul, măsurând, a alăturat lucrurile unele lângă altele. Şi cu închipuire a pus zidirile şi, cumpănindu-le, le-a dat sprijiniri şi, adunându-le, împreună le-a unit, ca pe fiecare să le aibă cineva unele împotriva altora.

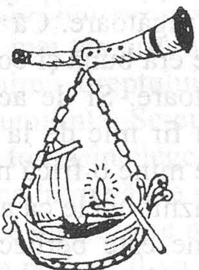
Deci, o, omule, ai arme asupra tuturor uneltirilor potrivnicului, şi dacă de toate acestea care ţi s-au dat spre ajutor te vei arăta biruit, lenevindu-te, apoi eşti lipsit de orice răspuns la judecată. Căci ai arme de multe feluri împotriva măiestririlor, împotriva luptătorului. Dacă va slobozi vrăjmaşul săgeţile lui cele înfocate asupra noastră, avem şi noi rugăciunea drept pavăză

nebiruită. Dacă va porni împotriva noastră războiul dulceţilor, să pregătim împotriva lui ajutătoare dragostea sufletului. Dacă se va ispiti să ne supună cu nedreptatea, noi să năzuim la dreptate şi să ne mântuim. Dacă va voi să te rănească pe tine cu ura de oameni, întâmpină-l pe dânsul cu silnicia iubirii de oameni. Dacă te va lupta pe tine cu mândria, tu pune împotriva lui smerita cugetare. Dacă va zădărî întru tine pofta trupului, tu îmbracă-te degrab cu platoşa întregii înţelepciuni. Dacă va arunca gloanţele înverşunării asupra noastră, noi să luăm asupra noastră coiful curăţiei. Dacă bogăţie ne va pune înainte, avem pe fericirea sărăciei. Cu desfrânarea dacă ne va supăra, noi să ne luăm ca aripi postirea.

Râvna este pricină a răsturnării, dar dacă vom voi aflăm dragostea, care poate să îndrepteze şi să zidească. Săgeţi ale vrăjmaşilor noştri stau înainte, dar tot săgeţi stau înainte, spre apărare, şi neputinţei noastre. Dacă ne alungă pe noi ca Faraon, este marea care poate să-l cufunde pe dânsul. Dacă va ascunde curse în pământ, este în cer Cel ce ne izbăveşte pe noi. Dacă năvăleşte asupra noastră ca Goliat, este David care poate să-l smerească pe dânsul. Ca Sisara dacă se va trufi, cu biserica se ucide. Ca Senahirim dacă va bate cu tine război, cu sac şi cu cenuşă se biruieşte. Dacă pe babiloneanul îl va urma, sunt sfinţi ca Daniil. Ca Neeman dacă se va înălţa, sunt postitori care pot să-l surpe pe dânsul. Văpaia poftei dacă o va aprinde, sunt următori cu totul înţelepţi ai lui Iosif.

Şi în orice fel este lucrarea lui, oare nu se va putea dezlega de noi? Ce patimă poate aduce asupra noastră şi a cărei doctorie nu este pregătită? Ce ban nelămurit pregăteşte şi nu este foc spre topire? Ce vătămare are şi nu avem luptă împotrivă? Ce curse ascunde şi a căror

cunoştinţă este tăinuită de noi? Ce măiestrie a pregătit şi pe care nu au surpat-o şi proştii? Ce întărire a avut şi pe care nu au biruit-o şi femeile? Ce cuptor a făcut şi pe care nu l-au stins credincioşii tineri? Ce groapă a săpat şi pe care nu au defăimat-o cei împreună cu Daniil? Ce bucate a pregătit şi pe care nu le-a trecut cu vederea cei împreună cu Anania? A semănat vrăjmaşul mândria şi a călcat-o pe dânsa smerita cugetare a lui Moise. Neeman cu aur a amăgit şi, defăimându-l, l-a alungat pe dânsul Elisei. Simon a adus bani, iar Petru a dat asupra lui hotărârea cea potrivită. Întru Iisus Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea, în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT DE LAUDĂ LA MARELE VASILE

Iubiţii mei fraţi, plecaţi spre mine urechile voastre şi vă voi povesti o prea frumoasă povestire. Este bine a ascunde sfaturile împăraţilor, dar a descoperi Tainele lui Dumnezeu, mai bun lucru este, care prin pilda credincioşilor Săi robi întăreşte pe cei neputincioşi, dintre care cel dintâi sunt eu.

Deci, dorire mi-a venit să mă apuc de lucrurile ce se potrivesc la tămăduirea ticălosului meu suflet. Pânză voiesc eu a urzi astăzi, din lâna cea bună a oii celei cuvântătoare. Haină pestriţă doresc să ţes, din lâna cea gândită a limbii celei rugătoare. Că un berbec am văzut oarecând, a cărui piele era bună şi coarnele cuvântătoare de la Dumnezeu grăitoare. Şi de acesta apropiindu-mă cu multă nevoinţă, un fir mic de la dânsul am furat pe ascuns şi a căzut peste mine o frică nesuferită, căci fiind fără de minte am îndrăznit unele ca acestea.

Voiţi să ştiţi cine este berbecul acesta care este împodobit cu atât de frumoase culori? Acesta este înţeleptul şi credinciosul Vasile, cel ce a fost episcop în latura Capadochiei, care în cetatea cezarenilor a arătat mântuitoarele dogme la toată lumea. Vasile, cu adevărat, temelia faptelor bune, cartea laudelor, viaţa minunilor; cel ce umbla cu trupul şi păşea cu Duhul; cel împreună vieţuitor cu cei de jos şi privirea la cei de sus; arcuşul lăutei celei de taină, care veseleşte ceata sfinţilor îngeri;

adevăratul miel al vieţii celei de maică ce a strălucit pajiştea Sfântului Duh; cel ce a sărit cu dorirea şi a răpit floarea din vârful rădăcinii cinstitei Cruci; ieslea dogmelor, limba graiurilor, odorul înţelegerilor drepte şi bune; cel ce s-a afundat pe sine întru adâncul Scripturilor şi a scos mărgăritarul cel strălucit; strugurele cel înfrumuseţat al viei celei dumnezeieşti; cel ce din cer picură dumnezeiasca dulceaţă; membrana cea bună a sfinţitei înţelepciuni, care de sus a tocmit dumnezeieştile rânduri; pământul cel preabun al împărăţiei celei de sus, cel ce lui Dumnezeu a odrăslit roadele dreptăţii; deal înflorit cu trandafiri de taină, al căror miros la cer a ajuns; cel ce a strigat întru Domnul cântări bine plăcute şi a luat în cer cununi prea frumoase; cel ce, după ce a simţit darul, a strigat ca Iov mărturisirea către Mântuitorul tuturor: *„Duhul lui Dumnezeu este Cel ce m-a făcut pe mine, şi suflarea Atotţiitorului, ceea ce mă învaţă pe mine"* (Iov 33, 4), adeverind că prin Duhul Sfânt L-a propovăduit tuturor pe Domnul Iisus Hristos.

Încă doresc să mai ţes prin cuvânt laudele, ca prin ospătarea şi pomenirea dreptului, întru rugăciuni, să aflăm cunoştinţă şi umilinţă. Se cuvine suveica Duhului a o lua şi a pregăti tortul înţelegerilor, apoi să vin spre acest fel de lucrare, ca întru vătale şi pânza să o încep. Că dacă cineva va toarce cu trezvire acest fir, îmbrăcăminte de nemurire celor ce poftesc îl va da pe dânsul. În acest fel sunt pârgurile oii celei de taină; aşa sunt veniturile sfintei moşii; aşa, neîncetat întru învăţătură înflorea, îmbrăcând pe cei ce erau de faţă. Berbec purtător de Duh al turmei lui Hristos este, cu mila înflorind în strălucita Biserică. Din lâna lui încălzindu-i pe săraci, iar cu coarnele împungându-i pe bogaţi. În cele neintrate, noaptea şi în toate zilele stăruind, de sus a primit Darul. Pentru

aceea totdeauna, înflorind cu cuvântul, înnoia sufletelor podoaba cea neschimbată, şi totdeauna tuturor pe sine smerindu-se, cu împodobirea lui nu se mândrea. Că de vreme ce întru nestricate flori creştea, de vreme ce din sfinte pahare se hrănea – fiindcă întru Scripturi de-a pururea şedea plecat – întru apostoleşti păşuni se îndeletnicea şi în sfinţite curţi strălucea. Pentru aceea, ca un râu curgea cuvântul lui şi dreptatea ca valurile mării. Acolo, cu dumnezeieşti înţelegeri se apleca, şi de aici gusta graiuri nemuritoare. De acolo gusta îmbunătăţite bucate şi aici vestea prea frumoase graiuri. Că nu cu mâhnire şi cu spini îi era mâncarea, fără numai trandafir şi crin, şofran şi scorţişoară. În urma acestei fel de pajişti căuta, din trandafiri de taină ca nişte balsam lucrând mâncarea. Pentru aceasta şi strălucită înflorea lâna lui, care sporea pentru ţeserea dumnezeieştilor învăţături.

Şi ce nevoie este a zice multe pentru berbecul acesta, unde cuvântul s-a făcut vas desăvârşit, nu unul oarecare, ci precum Petru a văzut, cu patru cornuri din cer pogorându-se? Acela spre pământ având pogorârea, a arătat că are păsări şi de cele cu câte patru picioare, iar Vasile, aflând suirea spre cer, ne-a arătat cuvinte lăudate şi preaslăvite. Vasul acela, puţină vreme s-a arătat, şi s-a luat chipul lui după ce s-a descoperit numai unuia, iar acesta, întru mulţi ani la înălţime ridicându-se, a dăruit multora darul Sfântului Duh. Prin acela, Petru a auzit din cer: *„Cele ce Eu le-am curăţit, şi tu împărtăşeşte-le”*, şi pentru aceasta s-a zis tuturor: *„Pe care Eu l-am sfinţit, şi voi cinstiţi-l”*. Deci, cine nu va lăuda pe cel pe care Tatăl l-a slăvit? Sau cine nu va cinsti pe cel pe care Fiul l-a sfinţit? Şi cine nu va ferici pe cel pe care l-a fericit Înţeleptul, Gânditul şi Cinstitul Duh?

O, minune! Cum a binevoit sfatul Celui Preaînalt a

locui întru dânsul şi a umbla! *„Că Mă voi odihni”*, a zis Dumnezeu, *„peste cel blând şi liniştit, şi care tremură de cuvintele Mele”*. Atâta dar a revărsat peste mintea lui acele cinstite şi de-a pururea curgătoare curgeri, încât şi pe cei pângăriţi întru greşelile lor i-a arătat cu bun chip, ca şi pe cei botezaţi.

Deci, să Se milostivească şi spre mine Domnul, pentru o pricină de milostenii ce s-a întâmplat, mergând într-o oarecare cetate, căci acolo am auzit un glas zicând către mine: „Scoală, Efreme, şi mănâncă înţelegeri”. Şi răspunzând am spus cu multă spaimă: „De unde, Doamne, voi mânca eu înţelegeri?”. Şi a zis către mine: „Iată în casa Mea vasul cel împărătesc îţi va da ţie mâncare”. Şi minunându-mă eu foarte de cele zise, sculându-mă, am venit la Biserica Celui Preaînalt şi, încetinel, intrând în pridvor şi plecându-mă cu dorire la cele dinaintea uşilor, am văzut în Sfânta Sfintelor vasul alegerii, luminat, fiind întins înaintea turmei, împodobit cu cuvinte de Dumnezeu încuviinţate, iar ochii tuturor priveau la dânsul. Am văzut Biserica hrănindu-se de dânsul cu Duhul, şi văduvă şi sărman mai vârtos miluindu-se. Am văzut acolo, la dânsul, lacrimile curgând ca râul şi lâna vieţii tuturor cu aur strălucind, şi însuşi păstorul cu aripile Duhului înălţând rugăciuni pentru noi şi graiuri pogorând. Am văzut înfrumuseţându-se de dânsul Biserica şi împodobindu-se cea iubită. Am văzut la dânsul învăţăturile lui Pavel, legea Evangheliilor şi frica Tainelor. Am văzut acolo cuvântul cel bun şi de mântuire înălţându-se cu credinţă la cer. Şi, în scurt, toată adunarea aceea strălucindu-se cu razele Darului. Acestea toate cu bună credinţă înflorind din vasul cel ales al împărăţiei, am lăudat pe Domnul Cel Înţelept şi Bun, Care aşa slăveşte pe cei ce Îl slăvesc pe El. Iar

după sfârşitul cuvântului din Duhul Sfânt, s-a făcut cunoscut bărbatului pentru mine şi, chemând a mea prostime, prin tălmaci mă întreba, zicându-mi: „Tu eşti Efrem, cel ce bine ţi-ai plecat grumazul şi ai ridicat jugul cuvântului celui de mântuire?". Şi, răspunzând, am zis lui: „Eu sunt Efrem, cel ce m-am lipsit pe mine de călătoria cea cerească".

Apucându-mă pe mine dumnezeiescul acesta, a întărit spre mine sfânta lui sărutare şi mi-a pus masă din mâncărurile înţeleptului şi sfântului şi credinciosului său suflet, nu îndulcită cu bucate stricăcioase, ci plină de nestricăcioase înţelesuri. Căci a zis: „Cu ce faceri de bine putem a milostivi spre noi pe Domnul? Cum vom opri pornirile şi năpădirile păcatelor? Şi cum vom închide intrările patimilor? Cum vom câştiga fapta bună apostolească? Şi cum vom putea îmblânzi pe nemitarnicul Judecător?". Şi, plângând, am strigat şi am zis: „Tu însuţi, părinte, păzeşte pe cel leneş şi trândav; tu însuţi îndreptează-mă pe calea cea dreaptă; tu însuţi umileşte inima mea cea împietrită, căci la tine m-a aruncat pe mine Dumnezeul duhurilor, ca să vindeci sufletul meu. Tu însuţi îndreptează-mi corabia sufletului la apa odihnei".

Priveşte, te rog, sârguinţa bunului dascăl, de unde s-a apucat de fapta bună a mea, de unde chipul l-a cuprins, ca şi cum am zice toiagul trupului, şi smulgând năravul necuvântătoarelor patimi, a luat solzii mei, urdorile ochilor, şi furişând veridiciunea şi crudiciunea cuvântului, m-a apucat cu râvna şi m-a cufundat întru afundările învăţăturilor lui. Atunci a zămislit pântecele meu înţelegere, ca să nască lauda celor patruzeci de mucenici, căci toată răbdarea lor, viteazul, a făcut-o cunoscută urechilor mele: cum au ales a muri pentru Hristos şi câte primejdii au trecut cu vederea, ca să-L

dobândească pe Dânsul; câţi au fost la număr sfinţii şi celelalte ale bunei lor credinţe.

Deci, de vreme ce spre o lucrare strălucită ca aceasta ne-a învrednicit pe noi credinciosul arhiereu, laudele acestor bărbaţi purtători de biruinţă întru altă povestire lăsându-le, pe Cuviosul acesta al lui Hristos să-l fericim; pe bărbatul cel de o râvnă cu dânşii şi de o cinste. Că precum sfinţii, bărbăteşte au stat împotrivă tiranului Licinie şi a ighemonului Dechie, tot aşa şi Cuviosul s-a împotrivit lui Valent, lui Arie şi dârzului eparh. Aceia, mărăcinii înşelăciunii i-au smuls, iar acesta spinii ereticeştii nebunii; aceia, darurile lui Licinie le-au risipit, iar acesta poruncile lui Valent le-a stricat; aceia, poruncile Duxului le-au stricat, iar acesta a ruşinat învăţăturile lui Arie; aceia, dârjenia ighemonului au risipit-o, iar acesta a zdrobit nebunia eparhului Modest, căci cu pătimirea acestora împungându-se, ca Finees, limbile ce au clevetit împotriva lui Dumnezeu le-a străpuns. Pentru aceea şi dorea foarte mult a bea paharul şi se sârguia a birui prin mucenicie.

Mucenicii, pentru credinţa în Hristos, purtând tot necazul în ei, au răbdat vitejeşte; iar Vasile, pentru nădejdea în Hristos, a suferit bărbăteşte năpădirile ispitelor. Aceia, de haine s-au dezbrăcat şi şi-au dat mădularele la cazne, iar acesta se sârguia mai întâi a se dezbrăca de treanţa cea dimprejurul grumazului şi de trup; aceia, fiind în iezer, au atras spre dânşii pe cel rătăcit în păgânătate şi l-a învrednicit slavei, iar acesta, în cristelniţă botezând pe cei necredincioşi, s-a făcut lor pricinuitor de împărăţia cerurilor; aceia, în ape arzându-se cu dorirea, lumină şi cununi s-au văzut pe capetele lor, iar acesta, aprinzându-se cu dogmele Sfintei Treimi, daruri de biruinţă a luat împotriva celor rău credincioşi.

Cât a meşteşugit vicleanul Veliar să despartă pe Vasile de împărăţia cea de sus! Zădărât-a împăraţi, dregători şi popoare, iar Vasile s-a făcut temelie credincioşilor. Sălbătăcit-a toate viscolirile sale, dar pe înţeleptul negustor nicidecum nu l-a tulburat. Adus-a asupra lui, prin slujitorii săi, furtuna eresurilor, dar mai mult s-a arătat meşteşugul cârmaciului. Ridicat-a valuri întreite asupra Bisericii, dar nu a putut să scufunde corabia credinţei lui Vasile. Luptatu-l-a pe el cu graiuri ereticeşti, dar îndată, venind cu dogmele dreptei credinţe, le-a biruit. Întrarmat-a asupra lui pe Arie, ca pe Goliat, dar a fost ruşinat de dânsul cu cele trei pietre ale credinţei. Lovit-a în pârgul lui cu vânturi rău credincioase, căci cuvintele celor necredincioşi erau vânturi, dar nu l-au plecat, căci era întărit cu trei ziduri nesurpate ale Preacuratei Treimi. Trimis-a asupra lui săgeţile mulţimii dumnezeilor, dar prin stăpânire îndată l-a biruit. Venit-au, lătrând, tabere de câini, dar cu toiagul Crucii i-a rănit pe ei. Îmbrăcatu-s-au lupii cu piei de oaie, însă el numaidecât a vădit făţărnicia lor. Sârguitu-s-a cu nedreptatea a tulbura dreptatea, dar îndată a fost biruit de dreptatea bărbatului. Se făţărniceau necredincioşii că îi urmează credinţa şi învăţătura, dar îndată se propovăduia reaua lor credinţă şi necuvioasa lor socoteală. Voiau să arate că au îndrăzneala lui, dar îndată se dovedea nebunia lor.

Ştiu şi cei potrivnici a se cucernici şi a cinsti fapta bună şi bărbăţia, de vremea ce, când fiul tiranului era într-o cumplită patimă, au început a ruga pe Cuviosul bărbat să se roage pentru dânsul, iar el a răspuns: „Dacă mi-l vei da mie, ca să-l aduc la credinţa cea fără de prihană şi să-l izbăvesc de toată reaua păgânătate a învăţăturilor lui Arie". Şi după ce acela s-a făgăduit, îndată şi Vasile s-a făcut mijlocitor către Împăratul Cel ceresc, pentru cel pământesc. I-a dus Aceluia făgăduinţele bărbatului şi a adus sănătatea copilului. Iar dacă au văzut şerpii pe copil mântuit, iarăşi au stricat sfatul împăratului celui uşor la minte şi, luând pe fiul lui, l-au botezat cu apă, dar nu cu Duhul, şi l-au învăţat ca să se lepede de Fiul lui Dumnezeu. Pe dinafară îl îmbrăcau cu Hristos, iar pe dinlăuntru, de jur împrejur, îl sfâşiau. Pentru aceea, nu după multă vreme, au luat duhul ticălosului, propovăduind socoteala lor cea nemulţumitoare.

Acestea nu sunt în urma minunilor lui Ilie, şi nici mai mici decât semnele lui Elisei. Că precum aceia i-a înviat pe cei morţi, aşa şi credinciosul Vasile, pe copilul ce era să moară, la răpit de la moarte cu rugăciunea. Şi precum Petru pe Anania şi pe Safira, cei ce au furat, i-a omorât, tot aşa şi Vasile, ţinând locul lui Petru, pe Valent, cel ce şi-a călcat făgăduinţa, l-a mustrat şi pe fiul lui l-a omorât. De aici a cuprins mâhnire şi nedumerire multă pe ticăloşi şi pe necredinciosul împărat. Şi cine, după vrednicie, va povesti ploile minunilor pe care fericitul şi credinciosul Vasile le-a arătat prin lucrurile sale?

Deci, de vreme ce este cu neputinţă a povesti atâtea isprăvi ale sfântului, pe toate lăsându-le, şi doar una povestind, vom arăta cum ajutau şi cele nesimţite bărbatului, de vreme ce puii viperelor porneau în tot chipul spre a ucide pe drept, adeseori împungându-se şi rănindu-se de graiurile lui Vasile, încă şi de minunile lui, ca de nişte săgeţi. S-au apropiat, ticăloşii, de împărat, cerând ca să fie el rănit şi surghiunit, „căci greu ne este nouă, ziceau ei, şi văzându-l pe el, fiindcă foarte se împotriveşte cuvintelor noastre. Pentru aceea, este cu neputinţă, o, împărate, a spori credinţa noastră, acesta fiind de faţă".

Plecându-se cuvintelor lor, împăratul a luat trestia ca să iscălească surghiunirea lui, dar trestia, îndată,

nesuferind a sluji sfatului celui fără de lege, s-a rupt, certând pe cel fără de minte pentru îndrăzneala de a lucra împotriva robului lui Hristos, cel ce propovăduia o Dumnezeire a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, şi pe cei ce cugetau sau ziceau că este despărţită, cu înţelepciune îi mustra, ca pe nişte câini ce lătrau. Iar dacă nu a simţit cel mai nesimţitor decât neînsufleţita trestie, fiind fiu al rătăcirii, a luat şi pe a doua trestie ca să iscălească şi să ducă la sfârşit sfatul cel viclean. Dar a văzut-o şi pe aceasta frângându-se şi nesuferind a se împărtăşi de răutatea pe care se sârguia să o facă.

De ce te sârguieşti, o, împărate, a trimite întru străinătate pe cel ce are sălăşluit întru sine pe Cel ce toate le umple? De ce voieşti a pierde pe cel cu totul nepierdut? De ce izgoneşti din cetate pe cerescul cetăţii? Că de vei lua şi pe a treia trestie, o vei vedea zdrobindu-se şi nesuferind a-ţi ajuta, lucru care s-a şi petrecut.

Atunci înfrângerea tuturor la arătare s-a propovăduit, iar strălucitul semn de biruinţă al celui cu totul nebiruit s-au făcut cele trei condeie, care s-au făcut ajutătoare celui ce propovăduia pe Treimea cea de o fiinţă. Mâna se sârguia a iscăli hotărârea, iar condeiele o arăta pe aceasta nedreaptă. Mâna se silea a iscăli, iar condeiele opreau sârguinţa cea deşartă. Şi precum toiagul lui Moise a ruşinat pe toţi descântătorii şi fermecătorii Egiptului (Ieşirea 7, 10), aşa şi condeiele au surpat sfatul celor necredincioşi şi fii ai întunericului.

Cum te vom ferici pe tine, o, Părinte Vasile? Cel ce cu boldul înşelăciunea o împungi şi o alungi; cel ce zbori cu pricepere împreună cu albinele şi te sălăşluieşti în livezile Scripturilor celor de Dumnezeu însuflate, şi de acolo ne aduni nouă flori prooroceşti, rouă apostolească, viaţă evanghelicească; cel ce de-a pururea şezi în

ţevişoarele faptelor bune şi dintru dânsele ne faci nouă dumnezeiasca întărire şi întemeiere; cel ce mierea credinţei celei dumnezeieşti şi fără prihană cu înţelepciune întru Duhul Sfânt ai lucrat-o; cel ce ne înveţi pe noi a defăima viespii cei vicleni şi credinţa până la cer a o înălţa; cel ce ai strigat ca David: *„Dulci sunt cuvintele Tale gâtlejului meu, mai mult decât mierea gurii mele"*. O, credinciosule Vasile! Ca Abel, te-ai primit; ca Noe, te-ai mântuit; ca Avraam, te-ai chemat prieten al lui Dumnezeu; ca Isaac, te-ai adus jertfă lui Dumnezeu; ca Iacov, ai răbdat ispitele vitejeşte şi ca Iosif, foarte te-ai slăvit; ca Moise, l-ai cufundat pe al doilea Faraon, după ce ai tăiat cu toiagul Crucii marea patimilor; ca Aaron, Arhiereu al Domnului te-ai arătat; ca Isus al lui Navi, pe vrăjmaşi i-ai biruit; ca Finees, râvnind, de dar te-ai învrednicit; ca Isaia, cu focul cel gândit te-ai curăţit; ca Iezechiel, pe Cel ce şade pe Heruvimi L-ai văzut; ca Daniil, guri de lei ai astupat şi ca cei trei tineri, văpaia celor potrivnici bine ai călcat-o; ca Petru, ai propovăduit; ca Pavel, ai învăţat; ca Toma, pe Cel ce a pătimit, Dumnezeu L-ai mărturisit; ca Matei, Marcu, Luca şi Ioan ai teologhisit şi ca Apostolii, pe cei fărădelege i-ai învăţat, pe păgâni i-ai întors, bine plăcând lui Dumnezeu.

Roagă-te pentru mine, cel foarte ticălos, şi mă cheamă înapoi cu rugăciunile tale, Părinte. Cel tare pe cel molatec, cel sârguitor pe cel leneş, cel râvnitor pe cel trândav, cel înţelept pe cel nebun, cel ce ai învistierit întru tine comoară de fapte bune, pe mine, cel lipsit de orice biruinţă. Că pe tine te-a mărit Tatăl îndurărilor, pe tine te-a fericit Fiul lui Dumnezeu, pe tine biserică sfântă din nou te-a înnoit Duhul cel Sfânt. Căruia I se cuvine slava, stăpânirea şi marea cuviinţă, în veci. Amin.

CUVÂNT LA FEMEIA CEA PĂCĂTOASĂ

care a uns pe Domnul cu mir

De vreme ce sunt mulţi cuvioşi şi vrednici lui Dumnezeu, care cu evlavie pe Prea Curatul Stăpân Îl laudă, m-am învrednicit, deşi sunt nevrednic, împreună cu dânşii a-L slavoslovi întru darul credinţei, că niciodată nu leapădă darul pe vreunul dintre oamenii care voiesc să se mântuiască. Că precum izvorul, ce izvorăşte neîncetat curgerile cele curate şi ape multe, nu opreşte niciodată pe cel ce doreşte cu îndestulare a se îndulci de apele curate ale darului, tot aşa Dumnezeiescul Dar s-a întins la toţi, ca să se îndulcească fiecare, după cum voieşte. Fiindcă Mântuitorul, în Evanghelii, cu dumnezeiescul Său glas, cheamă pe toţi: *„De însetează cineva, să vină la Mine şi să bea"* (Ioan 7, 37), nedespărţind pe sărac de cel bogat. Pentru aceasta şi eu, fiind nevrednic, m-am făcut părtaş darului Său. Am dorit cu îndrăzneală, cu lacrimi a-L lăuda, ca să iau şi eu lăsarea păcatelor, precum femeia cea păcătoasă, care a intrat cu îndrăzneală, prin fierbinţeala sufletului, în casa cea veselă şi a stat unde se afla Iertătorul datoriilor (Matei 26, 7). Gândesc şi primesc mulţime de osârdie, ca să mă fac fără de ruşine spre cerere. Că am

văzut covârşire de suflet prea fierbinte şi acea prea mare şi bună obrăznicie.

Veniţi, ascultătorilor, iubitorilor de Hristos cei desăvârşiţi, şi desfătaţi-vă întru buna povestire a acelei mari şi minunate femei, care în fiecare ceas ne cheamă la o privire minunată. Iar privire, zic eu, e priveliştea pe care femeia a pricinuit-o îngerilor şi oamenilor. Cum a intrat în casă, nefiind chemată; cum încă s-a apropiat de Dânsul când şedea, spunând toate ale inimii sale, fără de glas şi fără de strigare.

Văzut-ai poftă covârşitoare a sufletului, cum s-a îngrădit pe sine cu neruşinarea? Nu s-a temut, viteaza, de gâlceava caselor, nici de aspra certare a celor ce stăteau de faţă. Aceasta numai a gândit: „De nu voi face faţa mea, pentru puţină vreme, fără de ruşine, de fier şi de aramă, nu pot să scap din urâtul puhoi al patimii mele. Să trec cu vederea, pentru o clipă, ocările oamenilor, întru nimic socotindu-le. Această vreme a bunei obrăznicii este mai mică decât vremea neruşinării mele. Că atunci, stând fără de ruşine în uliţe, pe toţi îi chemam la lucrul necuviosiei, întâmpinându-i cu împodobiri urâte, împletindu-mi părul capului, sulemenindu-mi obrazul şi spre înşelăciune închipuindu-mă, ca să-l atrag spre mine pe orice tânăr cu chip bun şi frumos.

Cursă diavolească desăvârşit am fost, vânând sufletele spre osândă veşnică, iar acum sunt datoare să mă sârguiesc ca degrab să mă tămăduiesc, să lucrez lucruri bune în locul celor rele. Mergând, voi cădea la Marele Doctor, Cel ce primeşte pe toţi şi nu îi defaimă. Îi voi spune Lui toate, câte le-am lucrat în trupul meu, spre amăgirea tinerilor. Şi cosiţele mele cele frumoase, cele strălucite spre tragerea şi sminteala multora, le voi face lighean de spălat picioarele, şi genele mele, cele ce

urât amenințau, împreună cu lacrimile ochilor le voi pune râuri de lacrimi. Şi de-aici paşii Sfântului Doctor voi urma cu trezvire, ca să cad la Dânsul".

Având această osârdie, femeia cea minunată, vremea luând, având în suflet mare râvnă ca să îmbrăţişeze picioarele Domnului, şi cunoscând că Simon, care era unul dintre farisei, a chemat pe Mântuitorul, foarte s-a bucurat. Şi a alergat cu multă fierbinţeală la unul dintre făcătorii de mir, ca să cumpere un alabastru. Şi, mergând, zicea întru sine: „Oare unde voi putea cumpăra mir ales vrednic de Sfântul şi Marele Doctor, ca, primindu-l împreună cu lacrimile mele, să-mi dobândesc scopul? Chiar pe făcătorul de mir fără de cruţare îl voi supăra, iar mai vârtos îl voi jura pe el cu numele Dumnezeului Sfinţilor Părinţi, după cum ei cred, ca să-mi dea mir împărătesc şi ales, spre cinstea Doctorului; şi îi voi da lui preţ cu îndestulare".

Şi venind la unul dintre făcătorii de mir, i-a zis acestuia cu veselie: „Pace ţie, făcătorule de mir! Caut mir ales, împărătesc, scump, ca la fel cu dânsul să nu se afle niciodată, că pe Care Îl iubesc, Acela este mai mare decât toţi şi nu este cu putinţă ca El să se asemene cu altul".

Răspunzându-i, făcătorul de mir i-a zis: „O, femeie, mari graiuri ai grăit! Cine nu te ştie pe tine din uliţele cetăţii, că ai în cetate mulţime multă de ibovnici? Căruia dintre toţi aceştia voieşti tu, o, femeie, să-i duci mir împărătesc şi ales? Ce poate acela să-ţi dea ţie în locul mirului, încât voieşti să cumperi de un preţ atât de mare? Să vând, voiesc şi eu, însă aş fi dorit să ştiu cui, cu atâta sârguinţă şi gâlceavă, îl duci pe el? Oare, este vreunul din boierii împărăteşti? Dar între împăraţi, care covârşeşte şi este mai mare decât David în Israel, căci

alt împărat nu s-a sculat?! Oare, din neamul lui este tânărul tău ibovnic? O, femeie, spune-mi şi mie, căci voiesc să mă încredinţez, deoarece preţul cel mare şi această sârguinţă a ta mă aduce pe mine întru spaimă. Cine este acesta?".

Atunci, minunata femeie a răspuns întru tulburarea sufletului, zicând făcătorului de mir: „De Dumnezeul Părinţilor, teme-te, o, omule! De Dumnezeul Cel ce a dat atâta putere în mâna lui Moise, ca să despartă cu toiagul apele mării şi să le pună pe dânsele ca pe nişte pietre vârtoase şi să călătorească poporul prin pulbere uscată! Dă-mi alabastru, ca degrab să ajung. Juru-te pe tine, o, tânărule, cu sfintele oase pe care le-a purtat Moise prin valea mării, adică moaştele pătimitorului Iosif, cel ce a biruit aspida în peşteră; juru-te pe tine, o, tânărule, cu glasul cel sfânt ce a grăit lui Moise în văpaia ce ardea şi în rugul ce nu se ardea; juru-te pe tine, o, tânărule, pe sfântul chivot, cel ce a aşezat curgerile râului Iordan întru secare desăvârşită; juru-te pe tine, o, tânărule, cu sfânta putere ce a surpat cele şapte ziduri ale cetăţii Ierihonului într-o clipă; cu sfintele mâini ale lui Isus Navi, pe care le-a ridicat spre cer şi a oprit cu cuvântul drumul stihiilor, încât două zile s-au făcut împreună o zi. Vezi câte ţi-am zis ţie: Numele lui Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor care L-au ascultat pe El! Dă-mi de acum mirul şi ia-ţi preţul alabastrului cât voieşti. Numai dă-mi mir ales şi slobozeşte-mă pe mine, ca să văd degrab pe Cel Mare, dorit şi Preacurat Ibovnic al meu".

Iarăşi a răspuns femeii făcătorul de mir: „Văd preţul cel din destul al alabastrului, dar ce te vatămă, o, femeie, dacă îmi vei spune mie despre ibovnicul tău, pe care acum l-ai câştigat cu dorire? Spre dorire m-a atras

şi pe mine spre a-l vedea pe el, o, femeie, şi nu pot să-ţi dau dacă nu îmi vei spune cine este".

Iar ea a zis către dânsul: „Ce mă sileşti atâta, cu dinadinsul întrebând cele ce nu ţi se cuvine a le şti? Se topeşte sufletul meu şi inima mea arde. Când Îl voi vedea pe El, o să mă umple pe mine de bucurie! Teme-te, o, omule, de Preacuratul Stăpân, şi răcoreşte-mă pe mine cu bun răspuns; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel Sfânt, Care a chemat pe Avraam şi pe Isaac şi pe fiul lui l-a slăvit, şi l-a numit pe Iacov Israel, făcându-l patriarh celor douăsprezece seminţii; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel ce a dat Anei pe Samuil, ceea ce cu durere se ruga întru necazul sufletului; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel drept, Care a izbăvit pe mieluşeaua Suzana de la lupii cei prea cumpliţi. Pleacă-te, tânărule, şi îmi dă alabastru împărătesc şi ales, după cum ţi-am mai zis. De ai fi ştiut, o, omule, văpaia inimii mele, tu însuţi te-ai fi sârguit să mă trimiţi de aici".

Iarăşi a grăit către dânsa făcătorul de mir, vrând a se încredinţa pentru alabastru: „Auzi, o, femeie, mult m-ai jurat, la fel şi m-ai supărat ca să îţi dau mirul, dar eu încă de multe ori te-am rugat pe tine să îmi spui: Oare, mai înalt este decât toţi oamenii? Şi nu este pe pământ altul mai frumos decât dânsul? Atâta te-ai rănit de frumuseţea aceluia încât să-i duci mir ales? Oare, este din neamul dreptului împărat David sau al marelui Avraam, prietenul Celui Preaînalt? Cine este, spune-mi? Pentru ce te-ai învăpăiat cu atâta osârdie a vedea frumuseţea lui?".

Răspuns-a femeia şi a zis făcătorului de mir: „De ce mă sileşti atât să îţi spun cele ascunse ale mele? Am venit să cumpăr mir, iar nu să vorbesc. Teme-te, omule, de Dumnezeul Cel Preacurat şi mă miluieşte, şi mă

sloboade degrab, ca să ajung cu sârguinţă pe Ibovnicul meu Cel Mare, ca să-I dau alabastru cu toată cinstea şi evlavia. Nu întârzia, o, omule! Să nu te faci pentru mine pricinuitor de scârbă veşnică, dacă mă voi lipsi de această comoară".

Şi i-a zis ei făcătorul de mir: „De nu ţi se pare că este întru tine vreo zavistie, arată-mi mie pe făcătorul tău de bine, de care lucru bucurându-mă, cu osârdie îţi voi da mirul împărătesc pe care mi-l ceri. Încă, după cum socotesc, mă vei afla pe mine ajutător al aşteptării tale celei bune".

Şi văzând femeia multa cercetare a făcătorului de mir s-a minunat foarte de sârguinţa lui, cum de cu atâta dorire a dorit să afle. Deci, a răspuns făcătorului de mir, zicând: „Precum mi se pare, nici un lucru nu se tăinuieşte în cetate, câte eu am lucrat, pângărindu-mă în tot ceasul în curvii şi pe alţii vânându-i la această întinăciune. Însă am văzut odată pe Sfântul Acela Care S-a arătat pe pământ Doctor şi Mântuitor, şi îndată sufletul meu s-a robit de preacurata Lui frumuseţe. Că am văzut cu ochii mei tămăduiri înfricoşate, semne neasemănate şi multă milostivire întru Dânsul. Pe păcătoşi îi primeşte, de vameşi se apropie, pe leproşi nu îi leapădă, pe păgâni nu îi alungă, ci pe toţi îi primeşte cu îndurări şi nu se mânie asupra celor ce se apropie de El. Şi, văzând, m-am spăimântat şi am zis întru mine: «De ce mai trăiesc eu, ticăloasa, de nu mă apropii de Dânsul? Păcatele mele sunt multe, la fel şi înverşunările, şi putrejunea mea. Pentru ce mai zăbovesc? Altă vreme ca aceasta nu mai pot afla, nici alt doctor ca Acesta, iubitor de oameni».

Eu nădăjduiesc aşa de tare că Acesta ce Se arată mare Stăpânitor este Dumnezeu. Prin cuvânt toate le

şi pe mine spre a-l vedea pe el, o, femeie, şi nu pot să-ţi dau dacă nu îmi vei spune cine este".

Iar ea a zis către dânsul: „Ce mă sileşti atâta, cu dinadinsul întrebând cele ce nu ţi se cuvine a le şti? Se topeşte sufletul meu şi inima mea arde. Când Îl voi vedea pe El, o să mă umple pe mine de bucurie! Teme-te, o, omule, de Preacuratul Stăpân, şi răcoreşte-mă pe mine cu bun răspuns; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel Sfânt, Care a chemat pe Avraam şi pe Isaac şi pe fiul lui l-a slăvit, şi l-a numit pe Iacov Israel, făcându-l patriarh celor douăsprezece seminţii; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel ce a dat Anei pe Samuil, ceea ce cu durere se ruga întru necazul sufletului; teme-te, o, omule, de Dumnezeul Cel drept, Care a izbăvit pe mieluşeaua Suzana de la lupii cei prea cumpliţi. Pleacă-te, tânărule, şi îmi dă alabastru împărătesc şi ales, după cum ţi-am mai zis. De ai fi ştiut, o, omule, văpaia inimii mele, tu însuţi te-ai fi sârguit să mă trimiţi de aici".

Iarăşi a grăit către dânsa făcătorul de mir, vrând a se încredinţa pentru alabastru: „Auzi, o, femeie, mult m-ai jurat, la fel şi m-ai supărat ca să îţi dau mirul, dar eu încă de multe ori te-am rugat pe tine să îmi spui: Oare, mai înalt este decât toţi oamenii? Şi nu este pe pământ altul mai frumos decât dânsul? Atâta te-ai rănit de frumuseţea aceluia încât să-i duci mir ales? Oare, este din neamul dreptului împărat David sau al marelui Avraam, prietenul Celui Preaînalt? Cine este, spune-mi? Pentru ce te-ai învăpăiat cu atâta osârdie a vedea frumuseţea lui?".

Răspuns-a femeia şi a zis făcătorului de mir: „De ce mă sileşti atât să îţi spun cele ascunse ale mele? Am venit să cumpăr mir, iar nu să vorbesc. Teme-te, omule, de Dumnezeul Cel Preacurat şi mă miluieşte, şi mă

sloboade degrab, ca să ajung cu sârguinţă pe Ibovnicul meu Cel Mare, ca să-I dau alabastru cu toată cinstea şi evlavia. Nu întârzia, o, omule! Să nu te faci pentru mine pricinuitor de scârbă veşnică, dacă mă voi lipsi de această comoară".

Şi i-a zis ei făcătorul de mir: „De nu ţi se pare că este întru tine vreo zavistie, arată-mi mie pe făcătorul tău de bine, de care lucru bucurându-mă, cu osârdie îţi voi da mirul împărătesc pe care mi-l ceri. Încă, după cum socotesc, mă vei afla pe mine ajutător al aşteptării tale celei bune".

Şi văzând femeia multa cercetare a făcătorului de mir s-a minunat foarte de sârguinţa lui, cum de cu atâta dorire a dorit să afle. Deci, a răspuns făcătorului de mir, zicând: „Precum mi se pare, nici un lucru nu se tăinuieşte în cetate, câte eu am lucrat, pângărindu-mă în tot ceasul în curvii şi pe alţii vânându-i la această întinăciune. Însă am văzut odată pe Sfântul Acela Care S-a arătat pe pământ Doctor şi Mântuitor, şi îndată sufletul meu s-a robit de preacurata Lui frumuseţe. Că am văzut cu ochii mei tămăduiri înfricoşate, semne neasemănate şi multă milostivire întru Dânsul. Pe păcătoşi îi primeşte, de vameşi se apropie, pe leproşi nu îi leapădă, pe păgâni nu îi alungă, ci pe toţi îi primeşte cu îndurări şi nu se mânie asupra celor ce se apropie de El. Şi, văzând, m-am spăimântat şi am zis întru mine: «De ce mai trăiesc eu, ticăloasa, de nu mă apropii de Dânsul? Păcatele mele sunt multe, la fel şi înverşunările, şi putrejunea mea. Pentru ce mai zăbovesc? Altă vreme ca aceasta nu mai pot afla, nici alt doctor ca Acesta, iubitor de oameni».

Eu nădăjduiesc aşa de tare că Acesta ce Se arată mare Stăpânitor este Dumnezeu. Prin cuvânt toate le

porunceşte, prin cuvânt pe toţi îi tămăduieşte; păcatele le iartă cu toată stăpânirea. Aflând o vreme ca aceasta şi un astfel de Doctor, nu trebuie să mă lenevesc de a mea tămăduire. Pentru aceasta mă sârguiesc ca să dau Bunului Iertător zapisul datoriilor mele. Ştiu că am păcătuit mai presus de măsură şi de cuvânt şi nu este cu putinţă a asemăna înverşunarea mea, dar milostivirii Lui celei fără de patimă, ca o picătură îi sunt toate fărădelegile mele. Ştiu adevărat că îndată ce mă voi apropia, de toate păcatele şi fărădelegile cele rele mă voi curăţi, alungând de la mine tot lucrul cel necuvios, că este Ceresc şi Preacurat. Deci iată, o, tânărule, toate cele ascunse ale inimii mele ţi le-am spus; de acum dă-mi mie mirul. Destul timp este de când mă împiedici pe mine, vrând a şti cui îi duc mirul".

Acestea toate ascultându-le cu dulceaţă, făcătorul de mir a zis către femeie întru bucuria inimii: „Mulţumescu-ţi, o, femeie prea credincioasă, că mi-ai descoperit dorinţa ta cea bună. Degrab ai câştigat mare Ibovnic ceresc, Care prin cuvânt pe toate le sfinţeşte. Dumnezeiesc lucru, plin de laudă şi foarte folositor, voieşti a lucra, o, femeie, la toate neamurile. Cu adevărat, aceasta este prea mare mântuire, mai întâi ţie şi apoi tuturor păcătoşilor. Eşti fiică a părinţilor, rudenie a cuvioşilor celor ce bine au crezut întru Dumnezeul Cel Sfânt. Dar voiesc a-ţi da un mic sfat. Primeşte-mă pe mine cu osârdie, fără de orice prihănire: Ştii şi tu că fariseii, fiind vicleni, Îl zavistuiesc pe El, de vreme ce este Dumnezeu mare şi Iubitor de oameni, Care cu milostivirea Sa iartă păcatele. Deci, de te vor vedea intrând acolo, îndată şi uşile casei îţi vor încuia, ocărându-te fără de cruţare şi tare bătându-te, dar tu, auzind acestea, să nu te temi, ci să te faci cu sufletul mai

tare decât piatra. Dacă în lucrurile cele desfrânate ai fost fără de ruşine, cu cât mai vârtos aici pentru mântuire! Căci vor toţi cei liberi, robii, portarii, slujitorii să vină asupra ta şi cu necinste să te ocărască. Însă, nebăgându-i în seamă, intră cu îndrăzneală la Sfântul Acela, cu multă smerenie, precum ai zis mai înainte. Îmbrăţişează cu dorire picioarele Celui Preacurat şi vei fi fericită. Căci, iată, am auzit că în casa lui Simon, a unuia dintre farisei, este El astăzi. Mergi cu pace; intră cu bucurie; apropie-te cu osârdie. Va primi darul tău. Iată, ţi-am dat ţie, o, credincioasă, mir ales şi scump, vrednic de Mântuitorul şi roagă-te pentru mine".

Luând femeia alabastru plin de mir ales, se ducea bucurându-se şi, alergând, se ruga, zicând întru sine: „Cine îmi va da mie să aflu uşa deschisă şi îndată să intru, să cad la picioarele Sfântului Doctor, şi, îmbrăţişându-le, să nu le las până ce nu voi lua iertar...
datoriilor? Mă voi ruga cu osârdie Do...
ştie toate cele ascunse al...
apropia de D...
Bunul D...
Îndurat, M...
Şi f...
Sfânt aşa:...
împreună c...
cele ascuns...
ştii, Hristoa...
preţ? Ca, ve...
Dumnezeirii...
mele fapte pe...
Dumnezeu şi...
Bunule, şi nu v...
cu voia sa, cad...

...cu ...lui
Prea...rtare
mi se ...înainte
spunând ...sufletului
a mă învăţa, ...e care mai
întrupa?». Şi ...ntâi datoriile
de la părinţi str...
Sfânt din Fecioară ...biţilor şi credin-
Deci, ceea ce e...prea cumplită: Cum,
acum cu ochii mei, într... fără de frică, şi cum a
şi Sfânt L-am văzut ca un... naintea ochilor celor ce
ne mântuiască pe noi. Nu...m şi-a dezlegat cosiţele cu
fariseu, Simon, care Te-a c... obrăznicie, a udat picioarele

porunceşte, prin cuvânt pe toţi îi tămăduieşte; păcatele le iartă cu toată stăpânirea. Aflând o vreme ca aceasta şi un astfel de Doctor, nu trebuie să mă lenevesc de a mea tămăduire. Pentru aceasta mă sârguiesc ca să dau Bunului Iertător zapisul datoriilor mele. Ştiu că am păcătuit mai presus de măsură şi de cuvânt şi nu este cu putinţă a asemăna înverşunarea mea, dar milostivirii Lui celei fără de patimă, ca o picătură îi sunt toate fărădelegile mele. Ştiu adevărat că îndată ce mă voi apropia, de toate păcatele şi fărădelegile cele rele mă voi curăţi, alungând de la mine tot lucrul cel necuvios, că este Ceresc şi Preacurat. Deci iată, o, tânărule, toate cele ascunse ale inimii mele ţi le-am spus; de acum dă-mi mie mirul. Destul timp este de când mă împiedici pe mine, vrând a şti cui îi duc mirul".

Acestea toate ascultându-le cu dulceaţă, făcătorul de mir a zis către femeie întru bucuria inimii: „Mulţumescu-ţi, o, femeie prea credincioasă, că mi-ai descoperit dorinţa ta cea bună. Degrab ai câştigat mare Ibovnic ceresc, Care prin cuvânt pe toate le sfinţeşte. Dumnezeiesc lucru, plin de laudă şi foarte folositor, voieşti a lucra, o, femeie, la toate neamurile. Cu adevărat, aceasta este prea mare mântuire, mai întâi ţie şi apoi tuturor păcătoşilor. Eşti fiică a părinţilor, rudenie a cuvioşilor celor ce bine au crezut întru Dumnezeul Cel Sfânt. Dar voiesc a-ţi da un mic sfat. Primeşte-mă pe mine cu osârdie, fără de orice prihănire: Ştii şi tu că fariseii, fiind vicleni, Îl zavistuiesc pe El, de vreme ce este Dumnezeu mare şi Iubitor de oameni, Care cu milostivirea Sa iartă păcatele. Deci, de te vor vedea intrând acolo, îndată şi uşile casei îţi vor încuia, ocărându-te fără de cruţare şi tare bătându-te, dar tu, auzind acestea, să nu te temi, ci să te faci cu sufletul mai

tare decât piatra. Dacă în lucrurile cele desfrânate ai fost fără de ruşine, cu cât mai vârtos aici pentru mântuire! Căci vor toţi cei liberi, robii, portarii, slujitorii să vină asupra ta şi cu necinste să te ocărască. Însă, nebăgându-i în seamă, intră cu îndrăzneală la Sfântul Acela, cu multă smerenie, precum ai zis mai înainte. Îmbrăţişează cu dorire picioarele Celui Preacurat şi vei fi fericită. Căci, iată, am auzit că în casa lui Simon, a unuia dintre farisei, este El astăzi. Mergi cu pace; intră cu bucurie; apropie-te cu osârdie. Va primi darul tău. Iată, ţi-am dat ţie, o, credincioasă, mir ales şi scump, vrednic de Mântuitorul şi roagă-te pentru mine".

Luând femeia alabastru plin de mir ales, se ducea bucurându-se şi, alergând, se ruga, zicând întru sine: „Cine îmi va da mie să aflu uşa deschisă şi îndată să intru, să cad la picioarele Sfântului Doctor, şi, îmbrăţişându-le, să nu le las până ce nu voi lua iertarea datoriilor? Mă voi ruga cu osârdie Domnului, Celui ce ştie toate cele ascunse ale mele, mai înainte de a mă apropia de Dânsul. Toate le ştie El. Mă voi duce către Bunul Doctor, ca să văd pe Cel Iubitor de oameni şi Îndurat, Mântuitorul cel bun al lumii".

Şi femeia se ruga către Domnul Dumnezeul Cel Sfânt aşa: „Iată Tu, Doamne, în casa lui Simon şezi împreună cu dânsul, fiind socotit ca un om, şi cunoşti cele ascunse ale inimii mele şi gândul sufletului meu îl ştii, Hristoase. Pentru ce Ţi-am adus mirul cel de mult preţ? Ca, venind, să cad la Preacuratele picioare ale Dumnezeirii Tale şi să mă mântuieşti pe mine de urâtele mele fapte pe care le-am lucrat. Cunosc, Stăpâne, că eşti Dumnezeu şi cu milostivirea Ta mântuieşti pe toţi, Bunule, şi nu voieşti să piară vreunul din păcătoşi care, cu voia sa, cade la Tine, Mântuitorule. Căci îndată ce

Te-am văzut în uliţe am şi crezut că toate le poţi. Deci, dăruieşte-mi, Mântuitorule mult-Milostive, ca să intru fără de oprire acolo unde Tu şezi".

Acestea gândind şi mai multe decât acestea zicând întru sine, a ajuns la casa unde era Hristos şi a aflat toate uşile casei deschise şi a intrat cu bucurie. Şi îndată s-a apropiat în spatele Domnului şi s-a apucat de picioarele Lui cu multă credinţă. Şi, plecându-şi capul împreună cu inima, cu suspinuri şi cu izvoare de lacrimi i-a udat picioarele, cu bucurie şi cu dorire de multe ori sărutându-le şi cu perii capului ştergându-le şi cu osârdie ungându-le cu mir şi zicând: „Iată, Stăpâne, Însuţi singur cunoşti cum am îndrăznit a face aceasta. Nu fără a şti cu adevărat răutăţile mele, Doamne, fără de ruşine m-am apropiat de Tine, Preacuratul Dumnezeu, ci vrând să mă mântuiesc am căzut la Tine, Stăpâne, aşa fără de ruşine, precum vameşii. Primeşte, Hristoase, izvoarele lacrimilor ochilor mei; primeşte, Hristoase, dorirea ticălosului meu suflet. Îndrăzneala mea să fie luată în seamă, cererea să fie primită, obrăznicia să fie cu totul rugăciune, mirul să mi se facă spre curăţire, Preacurate, zdrobirea inimii mele spre luminarea mea să mi se arate. Din tânără vârstă am auzit de la mulţi spunând că Dumnezeu Se va naşte din Fecioară şi, vrând a mă învăţa, întrebam: «Cum Cel fără de trup poate a Se întrupa?». Şi mi-au spus părinţii mei: «Această predanie de la părinţi strigă pentru aceasta, că Dumnezeul Cel Sfânt din Fecioară Se va naşte cu trup pe pământ».

Deci, ceea ce eu atunci am auzit, fiind tânără, iată acum cu ochii mei, într-adevăr, pe Dumnezeul Cel Mare şi Sfânt L-am văzut ca un Om în trupul nostru, vrând să ne mântuiască pe noi. Nu Te văd pe Tine ca acest fariseu, Simon, care Te-a chemat pe Tine astăzi la prânz, ci Te văd Dumnezeu, mare Ziditor al tuturor, Care numai prin cuvânt pe toate le-ai alcătuit. Mieluşea rătăcită a turmei Tale sunt eu. Întoarce-mă, Mântuitorule, în staulul Tău, că Tu singur eşti Păstorul cel Bun, Care aduni în curtea Ta pe cei rătăciţi. Porumbiţă a Ta sunt, Stăpâne, răpită de uliul cel cumplit. Arde sufletul meu, fiind rănit de Sfinţenia Ta cea mare, Doamne. Îndepărtează de la mine, Preacurate, cu iubirea Ta de oameni, reaua împuţiciune a fărădelegilor mele. În locul mirului, cu darul Tău, Îndurate, curăţeşte bubele greşelilor mele, spălându-le prin lacrimi. Darul Tău a deschis gura mea. Acestea am îndrăznit să spun înaintea Ta, ca să fiu chip de bunătăţi păcătoşilor, pe care Tu Însuţi ai venit să-i mântuieşti, Bunule. Aşa mă rog Ţie, Mântuitorule, să nu treci cu vederea lacrimile inimii mele celei ticăloase, căci ştiu că nimic nu este cu neputinţă la Tine, ci toate le poţi".

Cu inima se ruga Celui ce a zidit inimile oamenilor şi a luat Mirul vieţii în locul mirului; în locul celui stricăcios, pe cel nestricăcios, care rămâne în veci. Nu era atât de bine mirositor mirul pe cât Mirul graiului Domnului. A adus mir bun şi dragoste şi a luat iertare greşelilor, căci Hristos Mântuitorul, fiind mai înainte cunoscător şi Dumnezeu, a îndreptat voia sufletului pierdut. Nu a ascuns, minunata, greşelile pe care mai înainte le-a lucrat, ci a propovăduit mai întâi datoriile sale, apoi a adeverit dragostea sa.

Deci, luând acestea în minte, iubiţilor şi credincioşilor, îndată m-a cuprins spaimă prea cumplită: Cum, intrând fără de veste, s-a apropiat fără de frică, şi cum a stat în faţa tuturor, plângând înaintea ochilor celor ce cinau şi stăteau împreună? Cum şi-a dezlegat cosiţele cu multă îndrăzneală? Cum, cu obrăznicie, a udat picioarele

lui Hristos? Cum nimeni nu a alungat-o, şi cum nimeni nu s-a supărat asupra ei, ci plângerea ei era dulce tuturor şi suspinul primit? Unii, fiind oameni, mâncau privire împreună cu bucatele, văzând străină minune, la prânz arătându-se şi străin lucru făcându-se. Femeie desfrânată, nechemată, intrând, a stat în spatele mesei, cosiţele pe piept purtându-le şi în mâini alabastru de mir ales ţinând, şi nu era cine s-o întrebe: „De ce ai intrat cu obrăznicie?”, sau cine să-i zică: „Ce cauţi aici, femeie?”, nici din cei ce mâncau, nici din cei ce stăteau înainte, ci la toţi privirea ei era preadulce, iar vederea preaslăvită şi bună. Toţi Arhanghelii cu cutremur s-au cuprins, Heruvimii şi Serafimii cu frică înainte stăteau, văzând preamarea îndrăzneală a femeii care ţinea cu fierbinţeală picioarele Domnului. Heruvimii a privi la Dânsul nu îndrăznesc nicidecum, iar o femeie păcătoasă Îi săruta picioarele. Serafimii îşi acoperă feţele cu aripile, iar o femeie păcătoasă cu îndrăzneală stătea înainte. Îngerii a se apropia de scaun nu pot, iar o femeie Îi ştergea picioarele cu părul capului.

O, femeie preacredincioasă! Cum îţi voi lăuda eu prea multa dragoste a voinţei tale celei fierbinţi? O, femeie! Cum îţi voi slăvi dorirea cea mare a sufletului tău care s-a îndreptat cu desăvârşire spre Dumnezeu? Sau cine iubeşte aşa precum ai iubit tu? Sau cine, oare, din oameni va fi primit precum tu ai fost primită? Acestea toate Mântuitorul le iconomiseşte cu darul Său, pentru mântuirea neamului omenesc, ca, celor ce sunt ţinuţi în greşeli cumplite, să le dea îndrăzneală de a veni la pocăinţă.

Iar fariseul, văzând rugăciunea şi plângerea femeii, foarte se tulbura. Deci, căindu-se că a chemat pe Hristos în casa sa în cinstea de proroc, cu amar gândea

în inima sa, zicând întru sine: „Eu socoteam că acesta este prooroc, care ştie cele ce vor să fie şi pe cele ce au trecut bine le cunoaşte, adică prooroc desăvârşit, iar acum văd bine că nici cele dinaintea ochilor nu le ştie, ci este la fel ca toţi oamenii”. Însă Domnul nostru, Cel ce de-a pururea cercetează cele ascunse ale inimilor, ca un Ziditor, nu mustră îndată şi cu asprime pe cel rău, ci aduce la lumină pe cele ascunse fără pomenire de rău. Şi ştiind ce a gândit, cu blândeţe şi cu multă bunătate, i-a zis lui: „Simone, Simone, am o pildă să-ţi zic şi voiesc să te fac pe tine judecător al graiurilor Mele: Un om avea doi datornici. Unul îi era dator cu cincizeci de galbeni, iar celălalt îi era dator de zece ori câte cincizeci. Şi erau săraci amândoi. Şi văzând omul acela necazul amândurora, iertându-le datoria, şi-a arătat tuturor milostivirea cea prea mare. Cum socoteşti tu pentru amândoi? Care este dator a iubi mai mult pe iertător: cel căruia i s-a lăsat puţin sau, mai ales, cel căruia i s-a lăsat mai mult? Că amândoi au avut de la dânsul iertare”.

Răspuns-a Simon: „Cel căruia i s-au lăsat multe, acela este dator a-l iubi mai mult”.

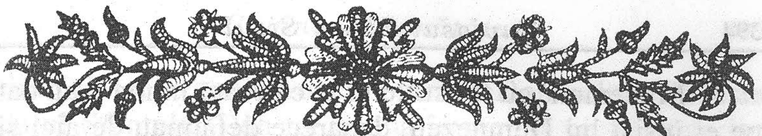
Iar Domnul a zis către dânsul: „Bine ai judecat! Deci, ascultă ce îţi spun, pentru neştiinţa ta. În casa ta, cinstindu-Mă, tu M-ai chemat, dar nu ai spălat picioarele Mele cu apă, ca ale unui prooroc, iar femeia aceasta pe care tu o vezi, cu lacrimile ei Mi-a spălat picioarele Mele şi cu părul le-a şters. La fel, sărutare, tu, o, Simone, nu Mi-ai dat, iar aceasta nu a încetat să-Mi sărute picioarele. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns, iar aceasta picioarele Mele cu mir bun le-a uns. Pentru aceasta ţie îţi zic: Păcatele ei cele multe, precum tu socoteşti că nu le cunosc, se vor lăsa ei, de vreme ce a

apucat mai înainte a arăta dragostea pentru iertare. Celui ce iubeşte puţin, puţin i se iartă, iar celui ce iubeşte mult, mult i se iartă (Luca 7, 40-50).

Deci, să nu te sminteşti pentru mântuirea păcătoasei acesteia, că Eu am venit să mântuiesc pe cei păcătoşi şi să luminez pe cei întunecaţi. Precum pe Raav, ceea ce a primit iscoadele, care a crezut cu dinadinsul în Dumnezeul Părinţilor, a mântuit-o Isus a lui Navi, cunoscând-o pe ea prea credincioasă, încât şi numele ei s-a scris la toate neamurile şi vestea ei este în cele douăsprezece seminţii ale lui Israel, tot astfel şi Eu acum am primit-o pe aceasta. Şi fiindcă M-a iubit pe Mine din toată inima şi din tot sufletul, cu credinţă neclintită şi cu dorire desăvârşită, o primesc pe ea şi va fi în numărul drepţilor ce M-au iubit pe Mine şi i se vor ierta ei greşelile, iar numele ei nu se va şterge în veacul veacurilor, ci se va grăi în neamul neamurilor ceea ce a făcut spre pomenirea ei. Şi învăţându-se toţi lucrarea ei, se vor face iubitori de lucruri bune şi părtaşi de bogate daruri şi veşnice bunătăţi".

Cărora să dea Dumnezeu să ne facem şi noi următori, mărturisindu-ne spurcăciunea sufletelor, curăţindu-ne cu lacrimi, ca să dobândim iubirea de oameni cea de la Sfântul Dumnezeu. Că a Lui este slava: a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT DE LAUDĂ LA SFINŢII SLĂVIŢI MUCENICI

Luminată şi preaiubită este totdeauna, îngerilor şi oamenilor, pomenirea sfinţilor, ca şi noi, urmând lor, să ne nevoim a iubi pe Dumnezeu cu aceeaşi râvnă, căci mai iute decât focul aprinde inimile noastre şi ne pleacă a defăima lumea cea deşartă şi toate cele veselitoare ale ei şi ne îndeamnă să lepădăm obişnuinţa cea lumească şi vătămătoare. Căci lăsând dragostea părinţilor şi iubirea fraţilor, lăsând grija femeii şi a copiilor, a avuţiei, mintea noastră mai luminată se face şi gândul îl întraripează din toate cele pământeşti spre cele cereşti, şi ne face pe noi împreună dănţuitori cu îngerii. Şi de aici a sta înaintea dumnezeiescului Scaun al Celui Preaînalt, şi în trup fiind, să urmăm pe cei fără de trupuri, şi umblând pe pământ, să cugetăm cele cereşti. Căci aşa şi Pavel, dascălul neamurilor, sfătuieşte, scriind, ca cele de sus să le cugetăm, unde este Hristos, de-a dreapta lui Dumnezeu.

Deci, oricine se apropie de Hristos cu tot sufletul şi leapădă toată grija, nu mai este dator voilor sale, nici a urma dulceţurilor trupului, nici a se amăgi cu patimi trupeşti, că cel ce a crezut în Dumnezeu nu se cade a se îndoi că va fi lipsit în slujirea lui; iar cel puţin credincios, ca un necredincios se judecă, neavând nădejdea întărită întru Dumnezeu.

Mucenicii, cu tot sufletul şi cu toată inima s-au dat pe ei înşişi lui Dumnezeu, deoarece defăimau de aici şi moartea şi toată îngrozirea cea potrivnică a tiranilor, fiind gata a răbda chinurile şi nevoile muncilor aduse asupra trupului. Spatele şi le-au dat spre bătăi şi răni, mădularele lor în multe chipuri au fost rupte în bucăţi, fiindcă slujitorii tiranilor păgâni, bucurându-se de vărsarea de sânge, luau pe sfinţi şi îi rupeau cu bătăile şi cu unghiile coastele lor le strujeau. Apoi, cu mânie neîmblânzită, le zdrobeau fără cruţare spatele cu plumb; împungând legătura pieptului cu săgeţi ascuţite, o desfăceau, ca nişte fiare sălbatice, şi punând la subţiorile lor măciuci înfocate, cu multă cruzime îi ardeau. Coapsele, împreună cu venele cele mari, le tăiau cu săbiile şi le spintecau cu cuţitele şi nu rămânea mădular nemuncit; încă şi oasele le zdrobeau nebuneşte.

Pentru aceasta, Mucenicii luau putere de la Dumnezeu, ca toate pătimirile să le rabde vitejeşte, şi fără de durere erau în toate muncile, ca şi cum ar fi pătimit în trupuri străine. Iar mai vârtos, cu multă îndrăzneală mergeau spre cei ce îi munceau, şi spre mai mare mânie îi zădărau pe dânşii, zicând: „De aveţi munci mai cumplite, aduceţi-le nouă, că acestea nu sunt nimic". Iar tiranii, aprinzându-se, scrâşneau asupra lor ca nişte fiare sălbatice, şi cu mânia fierbând, strigau muncitorilor ca să muncească mai cumplit sfintele trupuri ale sfinţilor pătimitori. Dar Mucenicii răspundeau iarăşi ighemonilor: „Unde sunt îngrozirile muncilor voastre? Că focul vostru este rece; muncile, neputincioase; bătăuşii, slăbănogi; săbiile, lemne putrede. Nimic nu aveţi deopotrivă cu sârguinţa noastră; noi stăm gata să pătimim mai multe".

Pentru aceasta, deşi au murit, ca nişte vii lucrează, tămăduind bolnavi, izgonind draci şi toată viclenia

tiraniei lor izgonind-o cu puterea Domnului. Că este darul Sfântului Duh totdeauna împreună cu Sfintele lor Moaşte, care cu minuni pe toate le lucrează, fiindcă au mărturisit bărbăteşte şi cu multă răbdare pe Hristos înaintea oamenilor. Pentru aceasta şi El i-a propovăduit pe dânşii înaintea Tatălui şi a îngerilor Lui şi le făgăduia lor bunătăţile pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit şi la inimă de om muritor nu au venit, la care doresc îngerii să privească. Şi ce vrem mai mult a arăta prin cuvânt? I-a făcut pe dânşii împreună moştenitori cu El. Dar moştenirea lui Hristos, ce este? Socotesc că fiecare o ştie: Cerurile cerurilor şi toate cele dintru dânsele, Lumina cea neapropiată şi scaunul slavei, izvorul celor blânzi şi tot raiul, pomii cei dintru dânsul şi rodul cel prea dulce. Acestea sunt avuţiile lui Hristos-Împăratul, şi lângă acestea şi altele de milioane de ori mai multe, ale căror numiri nici noi nu le ştim, pentru că sunt nevăzute oamenilor.

De trei ori fericiţi sunt toţi sfinţii, de ce fel de moştenire se vor îndulci, şi de împreună-petrecerea cea veşnică cu Hristos, Care străluceşte lumina cea prea strălucită, a Cărui slavă a Fiinţei este nepovestită, neurmată marea cuviinţă şi necercetată arătarea iconomiei înomenirii pe pământ, Chipul cel desăvârşit al Celui ce L-a născut pe El, Izvorul vieţii şi Ziditorul tuturor, negrăita temelie a mărturisitorilor, cununa pătimitorilor, Dătătorul de daruri al biruitorilor, Dumnezeul Cel tare şi Domnul păcii, Prădătorul iadului, Cel ce învie morţii. El a întărit pe Sfinţii Mucenici să biruiască muncile cele fără de omenie ale tiranilor; El a înarmat cu toate armele pe ostaşii Săi la acest război, îngrădindu-i din toate părţile cu pavăza credinţei, cu platoşa dragostei, cu tăria gândului, încingându-i pe dânşii cu sabia Duhului, cu

care au şi tăiat capul vrăjmaşului, sfărâmând din temelii capiştile idolilor, surpând din temelii chipurile idolilor şi chipurile cele cioplite ca nişte praf prea subţire le-au zdrobit; răsturnând altarele şi jertfelnicele necuratelor jertfe şi ale prinoaselor celor fără de lege. Iar pe spurcaţii lor popi, împreună şi cu slujitorii capiştilor, i-a ars Hristos, iar pe dracii înşelătorilor idoli i-a dat gheenii, alungându-i de la dânşii.

Şi Slăviţii Mucenici văzând făcându-se acestea cu puterea lui Hristos, mai mare osârdie luau ca să pătimească pentru numele Lui, şi cu mâinile lor răsturnau idolii, zdrobind pe pământ toate urâciunile lor. Şi oriunde aflau vreun chip de idol, cu pietre sfărâmându-l, îl aruncau în tină, spre ruşinea şi râsul celor ce îl cinsteau şi se închinau lui. Şi ziceau stăpânitorilor celor fără de lege şi tiranilor: „Iată cinstirile voastre cele nesimţite, mute şi neputincioase, oarbe şi nemişcate, cărora voi slujiţi: celor necuvântătoare, voi cei cuvântători, pe care Dumnezeu v-a cinstit după chipul Său, ca să cunoaşteţi puterea Lui şi Lui să-I slujiţi cu frică şi cutremur; cele plăcute Lui să faceţi totdeauna, că El este Dumnezeu fără de început şi tare, înfricoşător şi puternic, preaslăvit şi nevăzut. Dar neînchinându-vă Celui ce v-a făcut pe voi, slujiţi zidirii spre întărâtarea Lui.

Soarele l-a făcut spre luminarea zilei, ca îndulcindu-vă de lumina şi de căldura lui, pe Ziditorul acestuia totdeauna să-L slăviţi, pe Cel ce vă dăruieşte vouă îndulcirea acestora. Iar voi, ca nişte orbi, lăsând pe Cel ce v-a zidit, cinstiţi făptura mai vârtos decât pe El. La fel, luna pentru voi a făcut-o Înţeleptul Ziditor spre luminarea nopţii, iar voi, ca nişte nebuni şi acesteia îi slujiţi, socotind-o că este în locul lui Dumnezeu. Însă Înduratul Dumnezeu, cu îndelungă-răbdare suferă,

aşteptând de-a pururea întoarcerea tuturor, nevrând niciodată moartea păcătoşilor, ci aşteaptă întoarcerea lor şi strigă totdeauna, zicând: «Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi întru păcate, cei însărcinaţi cu sarcinile grele de purtat ale faptelor celor fără de lege şi ale dulceţilor trupeşti şi Eu vă voi odihni pe voi întru desfătarea cea veşnică; dându-vă iertare păcatelor voastre, vă voi face fii ai împărăţiei Mele şi vă veţi odihni împreună cu toţi aleşii Mei»".

Acestea sfătuiau mucenicii pe cei fără de lege, de ar fi voit să se mântuiască, dar cei fără de minte îi batjocoreau pe dânşii şi ocărau păgâneşte sfaturile lor, căci în sufletul cel viclean şi îndrăcit nu va intra înţelepciune şi pricepere. Iar sfinţii toate le ziceau şi le făceau spre întoarcerea lor, măcar că erau munciţi, dar împlineau cuvântul Stăpânului lor: *„Iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi pe cei ce vă urăsc pe voi, ca să vă asemănaţi Tatălui Meu Celui din cer, fiind nepomenitori de rău şi tuturor înduraţi"*.

Deci, fericiţi sunt pătimitorii lui Hristos, căci s-au învrednicit a fi părtaşii luminii şi a vieţii celei veşnice, stâlpii credinţei şi legăturile dragostei, temeliile cele vii, care pe toate le ţin, fiii cinstitei Biserici a lui Hristos, turnurile cele tari ale Sionului ceresc. Acum aceştia strălucesc pe Mireasa Mântuitorului, aceştia înfrumuseţează buna cuviinţă a acesteia. Aceştia împodobesc cu oarecare podoabă gândită, ca pe o împărăteasă, pe Biserica cea frumoasă, care i-a şi stat Lui de-a dreapta, strălucită şi împodobită, cu podoaba aurită a tot felul de fapte bune ale Stăpânului său, de-a pururea luminându-se cu strălucirea Duhului, strălucind mai mult decât strălucirea soarelui acestuia simţit. Şi încă de milioane de ori mai mult covârşeşte cu strălucirea pe toată mintea omenească.

Iar acest slujitor al Miresei este dumnezeiescul Apostol Pavel, marele meşter înţelept, care, mai întâi, o prigonea şi mult o prăda pe dânsa, având râvna Legii, dar fără cunoştinţă. Când se numea Saul, pe toate le-a umplut de frică şi de tulburare, târând şi bătând pe toţi cei ce cinsteau pe Hristos, legându-i şi închizându-i în temniţă, suflând cu îngrozire şi cu ucidere neasemănată împotriva celor ce voiau să propovăduiască pe Hristos; cerceta cetăţile cele din afară şi urmărea cu multă sârguinţă ca să afle pe cineva vorbind de Hristos; atât era de înverşunat împotriva Numelui celui dulce şi dorit la toţi oamenii, Care a mântuit din înşelăciune neamul omenesc! Şi foarte mâniindu-se asupra ucenicilor Cuvântului, se trimitea cu epistolii de la arhierei, ca de ar afla pe cineva numind pe Hristos, bărbaţi şi femei, legându-i, să-i dea ca să fie munciţi de ighemonul, şi sub pedeapsă de moarte să fie supuşi. Dar după ce a fost chemat din cer de Iubitorul de oameni Stăpân, s-a oprit din drumul pe care alerga rău. „Saule, Saule, pentru ce Mă prigoneşti, neştiind puterea stăpânirii Mele? Deci, opreşte-te de acum înainte de la râvna cea deşartă şi încetează a prigoni pe cei ce se închină Mie". Iar Saul fiind orbit de lumina cea neasemănată a Celui ce grăia către el din nor luminat, uimit făcându-se, a căzut la pământ şi zăcea ca mort.

Deci, după ce s-au deschis ochii lui, nu vedea pe nimeni din cei ce mergeau împreună cu el, căci, primind cuvântul ca un peşte undiţa, s-a tras dintru adânc. Spre folos s-a orbit. Şi de strălucirea vieţii şi de obiceiurile iudaiceşti izbăvindu-se, de atunci a urmat lui Hristos. Şi în scăldătoarea apelor celor dulci aruncându-se, prin chemarea lui Hristos iarăşi a văzut, şi Pavel numindu-se, a dat odihnă ucenicilor lui Hristos şi s-a făcut adevărat

propovăduitor şi stâlp tare al credinţei, de-a pururea propovăduia pe Hristos, iar puţin mai pe urmă şi sufletul său cu prea multă dragoste pentru Dânsul l-a dat. Că atât de mult L-a dorit pe El din tot sufletul, încât s-a dat pe sine la tot felul de primejdii şi, vrând să-şi arate dragostea doririi care o avea către Dânsul, tuturor aşa scria: *„Cine poate să ne despartă pe noi de dragostea lui Hristos? Necaz sau strâmtorare, sau prigoană, sau foamete, sau golătatea trupului, sau primejdie, sau sabie*? Şi le-a numărat, zicând: *„Nici îngeri, nici începătorii, nici puteri, nici înălţime, nici adâncime, nici altă zidire nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru"* (Romani 8, 35-39).

Cine poate acum să spună că iubeşte aşa pe Cel ce ne-a făcut pe noi şi ne-a mântuit? Cine a defăimat viaţa din tot sufletul şi de toate cele din ea să se despartă cu aşa uşurinţă? Cine, oare, se află mai înalt decât patimile şi decât slava deşartă, fugind de legături? Şi cine s-a lepădat cu totul şi de umbrele lucrurilor şi, părăsindu-le pe toate, a luat Crucea lui Hristos, a Celui ce a zis celor ce voiesc să asculte: *„Oricine vine la Mine şi nu se leapădă de toate averile lui, nu este ucenic al Meu"*? (Luca 14, 26). Chiar un lucru oricât de mic de ar ţine la sine, şi aşa greşeşte, căci nu s-a lepădat cu totul de ale sale, ci cu necredinţă şi cu îndoială s-a apropiat.

Deci, se cuvine, unul ca acesta să se lepede de sine şi, luându-şi crucea, să urmeze lui Hristos. Că precum cel ce şi-a pironit trupul pe cruce nu poate să poarte nimic, tot aşa şi cel ce s-a răstignit pe sine lumii, de niciunul din lucrurile lumii să nu se atragă, ca să nu se asemene întru aceasta Ananiei şi femeii lui, ca celor ce au furat cele ale lui Dumnezeu. Că aşa, întru toate, s-a

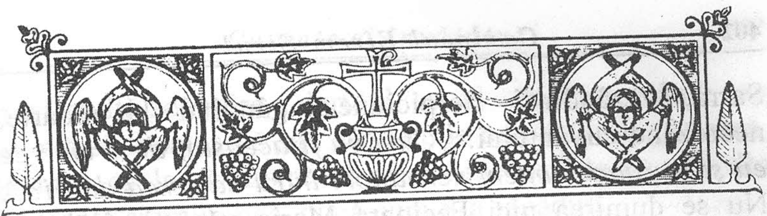
depărtat pe sine de lucrurile lumii Apostolul Pavel, încât grăia și scria: *„Mie lumea s-a răstignit, și eu însuși cu totul lumii m-am răstignit. Și le socotesc pe toate că sunt ca niște gunoaie, ca pe Hristos să-L dobândesc, pe Care L-am și iubit"* (Galateni 6, 14; Filipeni 3, 8).

Pe acesta urmându-l slăviții mucenici, s-au dat la toată munca, privind către înțeleptul dascăl, începătorul și biruitorul celor ce voiesc să afle îndulcirea vieții celei veșnice. Și cu răbdare multă pătimind, acum se fericesc în vecii vecilor.

Pentru că datori suntem toți a lăuda cu cuvinte de laudă pătimirile sfinților, căci ei s-au nevoit cu gând vitejesc a milostivi pe Dumnezeu, prin sângele lor, făcându-se nouă curățire și arderi de tot pe sine pentru noi, ca niște miei fără de răutate, neîntinați și fără prihană, pârgă făcându-se pentru tot poporul. Și sufletele lor și le-au adus jertfă bine plăcută cu multă bună mireasmă lui Dumnezeu, având pildă pe cei trei tineri viteji, păzitorii Legii lui Dumnezeu.

Împreună cu ei să lăudăm pe Mântuitorul lumii, că Lui I se cuvine slava și stăpânirea, în vecii vecilor. Amin.

IC XC
NI KA

CUVÂNT LA AVRAAM ȘI ISAAC

A luat Dumnezeu pe dreptul Avraam dintre rudeniile sale și dintre toți ai săi și l-a trimis în pământ străin, răbdând ispite grele, așteptând nădejdea făgăduinței. Muncă multă se aducea patriarhului, prin care s-a arătat credința cea către Dumnezeu. A trecut multă vreme. Tinerețea începuse să se veștejească ca o floare. Bătrânețile erau lângă uși. Firea, pătimind al ei, a murit, fiind plecată spre bătrânețe. S-a stins soției lui, odată cu bătrânețea, și tăria și puterea de a naște copii. Trupurile lor s-au supus firii, după ce a trecut tinerețea lor. Dar nădejdea cea către Dumnezeu, întinerind întru dânșii, nu mai era bătrână, ci și nebiruită. Pentru care și fără de nădejde a născut pe Isaac, care purta întru toate chipul Stăpânului. Nu era lucru al firii a zămisli pântece sterp și sâni uscați a da lapte lui Isaac. Nu este lucru al firii a zămisli fără de bărbat, însă Fecioara Maria a născut fără de stricăciune pe Mântuitorul tuturor.

Pe Sarra a făcut-o maică la bătrânețe, iar pe Maria după naștere a arătat-o Fecioară. Înger a spus Patriarhului, în cort: *„La anul, în vremea aceasta, Sarra va avea un fiu"* (Facerea 18, 10). Înger a zis către Maria în Templu: *„Iată vei naște Fiu, cea cu dar dăruită"*. A râs

Sarra, văzându-şi sterpiciunea, gândind la moarte, necrezând cuvântului: *„Cum va fi aceasta, de vreme ce eu şi Avraam suntem neroditori întru naşterea de fii?”*. Nu se dumirea nici Fecioara Maria văzând şi ţinând peceţile ei nestricate: *„Cum va fi aceasta, de vreme ce nu am cunoscut bărbat?”* (Luca 1, 34), că străină de fire este făgăduinţa.

Şi Cel ce a dat Sarrei, fără de nădejde, pe Isaac, El Însuşi S-a Născut din Fecioară, după trup. S-au bucurat Avraam şi Sarra când s-a născut Isaac, precum le-a zis Dumnezeu; s-au bucurat Maria şi Iosif când S-a născut Iisus Hristos, precum i-a zis Gavriil. Cu îndestulare curgeau izvoare de lapte din cea afară de vârstă, în gura lui Isaac. Cu îndestulare pieptul Fecioarei izvora lapte Celui ce pe toate marginile le hrăneşte. Cine va spune lui Avraam, că Sarra, râzând, bucuria a vestit? S-a făcut copilul bărbat, şi în vârsta celor neînsuraţi înflorind, era strălucit şi frumos, şi era dulce părinţilor, crescând în fiecare zi cu faptele bune ale sufletului prin frumuseţea trupului. Câţi aveţi copii, urmaţi-l pe acesta! Cât de mult se veseleşte tatăl văzându-şi copilul tânăr! Şi cât se bucură văzând pe copil sporind sau fiind cu sârguinţă spre învăţături! Iar când se bucura Avraam, văzându-le acestea, o ispită şi o muncă prea grea i s-au întâmplat lui, ca să se arate cui părtineşte mai mult: plecării firii sau dragostei către Dumnezeu?

Asprimea ispitei acesteia, iubiţilor, povestind-o, mă înfricoşez şi mă înspăimânt. Că Dumnezeu Însuşi grăieşte lui Avraam şi-l cheamă pe nume, zicând: *„Ia pe unul-născut fiul tău, pe Isaac, pe care tu l-ai iubit, şi-l adu pe el jertfă, într-unul din munţii care Eu îţi voi spune ţie”* (Facerea 22, 2). Şi când i-a zis lui aceasta: *„Avraame, Avraame”*, cu osârdie a ascultat, aşteptând

mai multă adăugire a darului, cu adevărat aşteptând: sau nuntă să tocmească sau cămară de nuntă să pregătească, pentru ca la săvârşire să vină binecuvântarea cea din sământă şi mulţimea, după cum S-a făgăduit.

Însă să ne învăţăm adăugirea cuvântului: *„Ia pe unul-născut, fiul cel iubit al tău!”*. Vezi bolduri ale cuvântului? Cum împunge pe tată şi cum aţâţă văpaia firii? Cum ridică dragostea tatălui către copil, „unul-născut”, zicând, împreună şi „iubit”, ca prin aceste nume, dragostea cea către dânsul să ispitească gândirea cea fierbinte? *„Şi adu-l pe el spre ardere de tot Mie într-unul din munţii pe care ţi-l voi arăta”*.

Oare, ce aţi fi pătimit auzind acestea? Cum nu v-aţi fi întunecat, auzind povestirea, câţi sunteţi părinţi şi dragostea cea din fire spre fii v-aţi învăţat? Că ştiţi cu adevărat, ştiţi, cum va fi primit urechilor tatălui junghierea fiului său, unul-născut. Cine nu s-ar fi înspăimântat de un glas ca acesta? Şi cine nu şi-ar fi întors îndată faţa? Cine nu ar fi voit ca îndată cu porunca mai bine să moară, decât să primească cuvântul? Sau cine nu s-ar fi îndreptat cu cuvântul înaintea Lui, câştigând firea ca ajutătoare? „De ce ai poruncit să fac acestea, o, Stăpâne? Şi pentru ce acest glas ucigaş ai slobozit? Pentru aceasta ai voit să mă faci tată, ca să mă faci ucigaş de fiu? Pentru aceasta ai gustat darul cel dulce, ca povestire la toată lumea pe mine să mă arăţi? Cu mâinile mele să junghii copilul? Şi întru rudenia sângelui spurcându-mi dreapta, ca să mă fac ucigaş de copil? Aşa porunceşti acestea? Şi aşa, cu acest fel de jertfe Te veseleşti? Porunceşti să ucid pe preaiubitul meu fiu, de care am nădăjduit să fiu îngropat, împreună cu Sarra? Acest fel de veselie să pregătesc nunţii, şi să aprind pentru dânsul, nu făclie pentru cămara de mire, nu lumini de veselie, ci

foc de îngropare? Oare, mă voi încununa? Oare, cămară voi pregăti? Oare, hore voi aşeza pentru acestea? Oare, voi fi tată al neamurilor, precum ai zis, cel ce nici de un copil nu m-am învrednicit?”.

Însă nici una dinte acestea nu a grăit împotrivă dreptul, ci, făcându-se ascultător, mai iute decât focul a aprins dragostea; mai ascuţită decât cuţitul a făcut dorirea, căci cu dânsa a tăiat legăturile firii. Ca pe un lucru pământesc, greutatea aşezământului celui milostiv lăsând-o şi dezbrăcând-o, cu totul s-a dat pe sine spre osârdie şi după poruncă era gata să junghie pe fiul său. Dar nici soţiei sale nu i-a spus nimic pentru aceasta, nu a împărtăşit-o, făcând foarte bine. Căci a socotit partea femeiască nevrednică de credinţă şi nefolositoare pentru sfat. Căci cu nimic nu l-a ajutat nici pe Adam sfatul Evei, ci mult l-a vătămat.

Deci, ca să nu pătimească ceva femeiesc Sarra, nici în ce fel trebuie să urmeze maicii, tânguindu-se, ca să frângă întru dânsul iuţimea şi curăţia dragostei celei către Dumnezeu, s-a sârguit a se tăinui de dânsa. Căci ce fel de plângere nu ar fi folosit Sarra, către copil sau către tatăl acestuia? Şi ce nu ar fi îndrăznit pentru fiul ei, văzându-l că se duce spre junghiere cu sila? Cum, alergând, nu l-ar fi tras spre sine, îmbrăţişându-l cu ale sale braţe foarte degrab? Şi ce fel de cuvinte nu ar fi grăit către Avraam şi ar fi strigat, tânguindu-se cu jale:

„Cruţă, cruţă firea; cruţă copilul, o, Avraame, cruţă. Să nu te faci lumii povestire rea. Unul-născut îmi este mie fiul, acesta îmi este întâi, însuşi Isaac, şi pe urmă întru chinuri? Să nu tai strugurul pe care noi l-am rodit, când de aici din munte, afară de vie ne-am făcut. Să nu seceri singurul spic cu securea nemilostivirii, pe care l-am rodit, pe cel ce dintru noi a odrăslit, adică din moartea noastră. Să nu zdrobeşti toiagul pe care ne rezemăm. Să nu rupi bastonul nostru, pe care ne odihnim. Să nu orbeşti ochiul pe care amândoi l-am câştigat. Să nu ştergi pomenirea noastră din cele de sub cer. Pe mielul, pe care-l avem, să nu-l junghii ca pe o oaie. Să nu iei bucuria noastră şi să ne umpli de plângere. După aceasta, pe cine vom mai vedea la masă? Cine mă va numi maică? Cine va sluji bătrâneţilor? Cine ne va îngriji după ce vom muri? Cine ne va îngropa în mormânt trupul? Cine ne va păzi pomenirea, nouă celor fără de fii, de aici înainte? Vezi frumuseţea tânărului, floarea tinereţii, pe care şi la un vrăjmaş de ai fi văzut-o negreşit ai fi miluit-o. Acesta mi s-a dat ca rod al rugăciunii mele celei lungi. Acesta mi-a rămas stâlparea moştenirii. Acesta este rămăşiţă a neamului. Acesta e toiag al bătrâneţilor. Acesta singur este nădejdea deznădăjduirii noastre. Dacă voieşti a înfige cuţitul în grumazul celui prea iubit, ucide-mă mai întâi pe mine! Prea mare dar îmi vei da. Facă-se ţărâna şi mormântul de obşte. Ţărână de obşte să acopere trupurile amândurora. Moartea de obşte să se facă şi celei sterpe şi a celui dintru dânsa. Stâlp de obşte să se povestească patimile amândurora. Să nu vadă ochiul Sarrei pe Avraam ucigaş de copil, nici pe Isaac copil ucis de mâinile tatălui”. Acestea şi unele ca acestea ar fi făcut Sarra, de ar fi cunoscut că va fi înjunghiat cel prea iubit.

Pentru aceasta Avraam nimic dintru aceasta nu i-a spus ei, ca să nu-l împiedice nimic la lucrul mâinilor. A pus pe umărul copilului despicăturile lemnelor, fiindcă şi Mântuitorul a purtat Crucea. Când mergea Isaac spre junghiere îi urmau asinul şi slugile acestuia, iar când mergea Hristos spre patimă a încălecat pe asin, arătând chemarea neamurilor. Şi Îi urmau Lui ucenicii, ţinând

semnele biruinței și strigând „osana”. Purtând Isaac lemnele, se suia pe munte să se junghie ca un miel fără de răutate. Purtând și Mântuitorul Crucea, ieșea la locul Căpățânii să Se junghie ca un miel pentru noi. Cuțitul văzându-l, să înțelegi sulița; altarul, socotește-l locul Căpățânii; despicăturile văzându-le, înțelege Crucea; focul privindu-l, socotește-ți dorirea. Vezi și oaia, de cele două coarne fiind ținută în copacul ce se zice Savec; vezi și pe Hristos, Mielul lui Dumnezeu, de amândouă mâinile fiind ținut pe Cruce. Copacul lui Savec se tâlcuiește iertare (fiindcă a iertat pe copil de junghierea bătrânului); Crucea mai înainte însemnând-o, a iertat lumii păcatele și viață i-a dat. Berbecul, în copacul lui Savec fiind spânzurat, cu taină, numai pe Isaac l-a izbăvit; iar Mielul lui Dumnezeu, fiind răstignit pe Cruce, a izbăvit lumea din moarte și din iad. S-a despărțit Isaac de slugile sale, vrând să meargă la munte spre moarte; S-a despărțit și Hristos de ucenicii Săi, vrând să vină spre răstignire pentru noi.

Dreptul Avraam a lăsat slugile, ca nu vreuna dintre ele să fie împiedicare pentru jertfă, și luând numai pe Isaac, pe el singur îl suie pe munte, foc, cuțit și lemne ducând împreună. Dar ce spune Isaac? Cu glasul cel prea dulce cheamă și zice: *„Spune, o, tată: iată focul și lemnele! Unde este oaia pentru ardere de tot?”*. Iarăși glasul copilului tulbură măruntaiele tatălui; iarăși altă ispită înfricoșată l-a apucat pe el; iarăși altă muncă a cuprins pe drept, nu mai mică decât cea dintâi, nici mai iubitoare de oameni. Și cum nu se va fi înspăimântat, cu lacrimi, Avraam, nemaiașteptând de aici înainte să mai audă *„tată”*? Nu a zis nimic de jale, nici a grăit ceva de plângere, ci s-a cutremurat cu sufletul, și glasul cel prea dulce al copilului a primit gând neclintit: *„Dumnezeu Își*

va căuta, fiule, oaie spre jertfă”. Ori pentru a face pe copil îndrăzneț, ori proorocind ceea ce va fi, a zis Avraam aceasta. Iar după ce a ajuns cu sârguință la locul cel poruncit, zidește altarul, pregătește jertfelnicul, ascute cuțitul și pune tatăl focul și lemnele lângă copil. Tatăl îl pune pe jertfelnic pe fiu și nimic nu face firea pentru oprire. S-a dat pe sine Isaac tatălui său, ca să facă ce voiește cu dânsul.

De ce faptă mă voi minuna mai întâi, sau de care mă voi înspăimânta? În ce chip voi împleti cununa laudelor? De cel ce și-a pus mâinile peste cel prea iubit, pentru dragostea și dorirea cea către Dumnezeu, sau de cel ce s-a supus până la moarte tatălui său și a primit junghiere cerească de la dânsul? Că tatăl mai presus de fire s-a ridicat pe sine, cinstind porunca lui Dumnezeu mai mult decât firea. Iar copilul s-a supus tatălui său până la moarte, știind că lucru mai rău decât moartea este a scârbi pe tatăl său.

De aceea, luând Avraam pe copil și legându-l, nu îi amorțiră mâinile, nici nu se înspăimântă cu mintea. De câte ori am văzut chipul acestui copil, niciodată nu am putut trece fără a lacrima, fiindcă privirea lui îmi luminează înțelegerea acestei istorii. Isaac era pus îngenunchiat înaintea tatălui său, aproape de jertfelnic, și mâinile le avea la spate, călcându-l Avraam pe pulpele picioarelor. Apoi, cu o mână trăgând spre sine părul copilului, s-a aplecat către dânsul și a văzut fața lui Isaac privind cu jale la el, așteptând rana. Având mâna dreaptă înarmată cu cuțitul, pregătește junghierea, și îl apucă pe copil de trup, iar la grumaz îi duce ascuțișul cuțitului. Când să înfigă cuțitul în inima lui, atunci s-a făcut un glas de la Dumnezeu, care oprea mâna și împiedica lucrul, zicând: *„Avraame, Avraame,*

să nu îți pui mâna ta pe Isaac, nici vreun rău să faci fiului tău. Că acum am cunoscut cu adevărat că te temi de Dumnezeu și nu ai cruțat pentru Mine pe fiul tău cel iubit. Iată un berbec este legat de copacul lui Savec. Ia-l și adu-l pe el în locul lui Isaac, ca deplin să te încredințezi că Eu am primit jertfa ta, voia cea fierbinte".

S-au minunat Îngerii, Începătoriile și Stăpâniile, Scaunele, Domniile și toate oștile cerești. S-au înspăimântat cerurile, soarele și luna și danțurile stelelor de preaslăvita vedere, iar Dumnezeu S-a îndestulat cu singură voia preacredinciosului cu adevărat și cuviosului Avraam, și a zis către dânsul: *„Binecuvântând te voi binecuvânta, și înmulțind voi înmulți sămânța ta pe pământ ca stelele cerului, fiindcă ai ascultat glasul Meu cu osârdie, și te-ai sârguit a împlini porunca Mea".* Și i-a dat Dumnezeu oaie din piatră în locul copilului, ca să săvârșească jertfa, că nu se bucură Dumnezeu de jertfa moartă, care cu toacă și cu fum se aduce Lui, ci cere de la noi jertfă vie, sfântă, bine plăcută, slujbă cuvântătoare, precum sfătuiește pe toți Apostolul, știind că aceasta este bineplăcută lui Dumnezeu. Că nu a vrut Dumnezeu să-l facă ucigaș de fiu pe Avraam, când i-a zis să-l aducă jertfă pe fiul său, ci ca să arate tuturor celor ce locuiesc în lume că Avraam iubea mult pe Dumnezeu și că nu a cruțat pentru Dânsul pe Isaac, măcar că era unul născut. Pentru aceea și ca unui prieten i-a arătat Dumnezeu lui Avraam taină mare și preaslăvită, căci prin jertfă l-a făcut preot, iar prin chipul acesta l-a făcut pe dânsul prooroc. Și Dumnezeu cel Preaînalt i-a făcut lui cunoscut, că El Însuși Îl va da pentru lume pe Unul-Născut, Fiul Său, ca, făcându-Se Om, să mântuiască din înșelăciune neamul omenesc. Aceasta a însemnat darea oii din copacul lui Savec în locul lui Isaac, ca să fie jertfă.

De vreme ce oamenii cei rău-credincioși nu aveau să creadă nașterii fără de bărbat a Sfintei Fecioare, pentru aceasta a adus din piatră berbecul, ca prin aceasta să se încredințeze de minunea cea prea slăvită a Nașterii; că orice poruncă se supune voii Lui.

Deci, precum oaia s-a legat de copac, tot așa Cel Unul-Născut a fost pironit pe Cruce. Pentru aceasta Isaia striga, zicând: *„Ca o oaie fără de glas s-a adus spre junghiere!"* (Isaia 53, 7). Și iarăși, Domnul zicea iudeilor: *„Avraam dorea să vadă ziua Mea, a văzut-o și s-a bucurat"* (Ioan 8, 56), adică, pătimind în chipul lui Isaac pe Muntele cel Sfânt.

Bine este cuvântat Dumnezeu, Cel ce pe toate ni le-a închipuit mai înainte, spre mântuire, în Sfintele Scripturi, iar după ce a venit a împlinit cuvintele proorocilor și S-a suit întru slavă la Tatăl Său, ca în tot locul să ne închinăm Tatălui, împreună și Fiului și Sfântului Duh, în veci. Amin.

CUVÂNT LA PROOROCUL DANIIL

Vino dar să cercetăm cele pentru Proorocul Daniil și pentru sfinții tineri.

Cuvioșii aceștia au fost în zilele în care a dat Domnul Ierusalimul, pentru păcatele poporului, în mâinile lui Nabucodonosor, împăratul Babilonului. Luând aminte cu întemeiere la ei înșiși din tânăra vârstă, pentru aceea s-au arătat iscusiți în atâtea ispite și necazuri. Și ce fel de osteneli au răbdat în tulburarea ce s-a făcut în robia aceea tinerii cei iubitori de Dumnezeu? Mai întâi i-a cuprins mâhnirea, văzând pe poporul cel ales pierzându-se fără de milă de asirieni, că zice Ieremia: *„Pe preoți nimeni nu-i mai lua în seamă, de bătrâni nu se îndura. Boierii de mâini s-au spânzurat și tinerii s-au poticnit cărând lemne"* și celelalte (Plângerile 4, 16; 5, 12-13).

Și văzând sfânta cetate pustiită de cei fărădelege, biserica lui Dumnezeu arsă cu foc și sfintele oase pipăite de mâinile celor fără de lege și puse în capiște, iar proorocii legați cu obezi de fier, inimile lor nu s-au întors înapoi, nu au grăit de rău pe Dumnezeu și nu s-au îndoit, precum cineva zice: *„Iată, această răutate este de la Domnul. Ce mai aștept de la Domnul?"* (IV Regi

6, 33). I-a primit pe dânșii osteneală nemăsurată în călătorie. Au răbdat rea pătimire, goliciune și foame, pentru ca să nu se spurce cu cei fărădelege. Apoi au fost duși în Babilon, iar acolo i-a primit pe dânșii altă nevoință. S-a făcut alegere a copiilor, după învățătură, între care au fost numărați și Daniil, Anania, Azaria și Misail (Daniil 1, 4-6).

Deci, văzând urătorul de bine că nici prin înconjurarea sfintei cetăți nu a putut să-i îndepărteze pe dânșii de la Domnul, nici pe cale nu i-a înduplecat să mănânce bucate spurcate, intră în inima împăratului celui fără de lege, și îl îndeamnă pe dânsul, ca să le rânduiască lor bucate în fiecare zi din masa sa și din vinul băuturii sale să-i hrănească pe dânșii trei ani, ca măcar prin tiranie să-i facă pe ei să guste din cele nelegiuite.

Vezi reaua meșteșugire a balaurului? Că n-a pus sorocul pentru o zi sau pentru o lună, ci pentru trei ani a întins nevoința, ca să surpe cu frica și cu vremea pe iubitorii binecuvântării. Dar ei nu s-au îngrozit, nici nu s-au rușinat de legea părintească, ci rugau pe ascuns pe mai marele famenilor ca să le dea semințe pentru a nu se spurca din masa împăratului, fără a se îngrozi de primejdia neascultării și a împotrivirii. Dar famenul nu s-a plecat rugăminții lor, însă nici așa nu s-au depărtat de iubirea de Dumnezeu.

Iar Domnul, Care pe cei ce Îl slăvesc pe El îi slăvește și îi mărește, voind a-i păzi pe dânșii spre mai strălucite nevoințe, înduplecă pe Amelsad, pe care îl pusese mai marele famenilor peste dânșii, ca să le împlinească cererea lor. Și ca să cunoști că ceea ce se lucra era lucrul lui Dumnezeu, ei s-au aflat mai străluciți la înțelepciunea gramatică și la chipul cel dinafară decât cei ce mâncau din masa împărătească.

Iar dacă ar fi fost fricoşi sau cu două feţe, aceste cuvinte ar fi folosit: „Ce să facem, fraţilor? Ne-a ajuns nevoia pe noi înşine, ameninţare împărătească de moarte; de ce să ne pricinuim munci prin nesupunere? Dumnezeu aşa a binevoit, El Însuşi vede sila pe care o pătimim. Pentru aceea ne va şi ierta pe noi, căci de nevoie facem nelegiuiri. Întru străinătate suntem, aflându-ne în robie ţinuţi, departe de ţara noastră. Chiar dacă boală ni se va întâmpla nouă, pentru aspra petrecere, cine va fi ca să ne îngrijească sau să ne cerceteze? Nu este nici tată, nici mamă, nici fraţi, nici altă rudă care să ne ajute în necaz, căci suntem toţi săraci, în pământ străin şi ţinuţi în robie. Pe nici unul dintre dânşii nu-l vedem petrecând bine, numai pe cei ce gustă din masa împăratului, iar noi nici după ce vom muri nu ne vom învrednici de îngropare, ci vor arunca trupurile noastre spre mâncare câinilor". Însă nimic din acestea n-au grăit robii lui Dumnezeu şi nici din masa împăratului n-au gustat, poftind mâncarea seminţelor în locul aceleia, cu osârdie nevoindu-se pentru adevăr.

Tu dar judecă ce slavă au avut cei ce se săturau din masa împărătească şi din vinul cel binemirositor, iar a se osteni pentru adevăr nu au voit, şi cei care cele dulci ale vieţii le-au îndepărtat de la dânşii şi pentru adevăr au răbdat ostenelile! Cu care să ne învrednicească Domnul şi pe noi a avea parte împreună cu toţi sfinţii Lui. Amin.

DESPRE CELE OPT GÂNDURI

Cunoaşte, fiule, că opt sunt gândurile care lucrează cele rele: lăcomia pântecelui, curvia, iubirea de argint, mânia, scârba deşartă, trândăvia, slava deşartă şi mândria. Iar tu, fiule, de voieşti să biruieşti lăcomia pântecelui, iubeşte înfrânarea şi cu frica lui Dumnezeu o vei birui.

Dacă voieşti să biruieşti curvia, iubeşte privegherea şi setea, aducându-ţi aminte de moarte şi niciodată să nu vorbeşti cu femeie.

Dacă voieşti să biruieşti mânia, câştigă-ţi blândeţe şi îndelungă-răbdare şi adu-ţi aminte câte rele au făcut iudeii Domnului nostru Iisus Hristos, şi Iubitorul de oameni nu S-a mâniat asupra lor, ci mai vârtos se ruga pentru dânşii, zicând: *„Părinte, lasă-le lor păcatul acesta, că nu ştiu ce fac"* (Luca 23, 34).

Dacă voieşti să biruieşti scârba deşartă, niciodată să nu te scârbeşti pentru vreun lucru vremelnic. Şi de vei fi bătut, necinstit sau prigonit, să nu te scârbeşti, ci mai vârtos te bucură. Atunci numai să te scârbeşti, când vei păcătui, ci şi atunci cu măsură, ca să nu cazi în deznădejde şi să pieri.

Dacă voieşti să biruieşti trândăvia, lucrează vreo mică rucodelie sau citeşte şi te roagă des.

Dacă voieşti să biruieşti slava deşartă, nu iubi laudele, nici şederea în faţă, ci mai vârtos iubeşte să fii defăimat, minţit şi batjocorit, şi numeşte-te pe tine însuţi mai păcătos decât orice păcătos.

Dacă voieşti să biruieşti mândria, ori ce vei face să nu zici că s-a săvârşit din osteneala ta, din puterea ta, din sârguinţa ta sau din bărbăţia ta, ci ori de posteşti, ori de priveghezi, ori de te culci pe jos, ori de cânţi, ori de slujeşti, ori de faci metanii multe, spune că din ajutorul lui Dumnezeu s-au săvârşit acestea.

Sârguieşte-te ca să fii totdeauna simplu şi fără răutate şi să nu ai unele în inima ta şi altele în gura ta, că aceasta este viclenie. Fii adevărat şi nu mincinos, că minciuna este de la cel viclean.

Nu răsplăti rău pentru rău, ci dacă îţi va face cineva rău, iartă-l pe el, ca şi pe tine să te ierte Dumnezeu. Dacă te va lupta pe tine pomenirea de rău, roagă-te din tot sufletul pentru fratele acela şi se va duce de la tine pomenirea de rău.

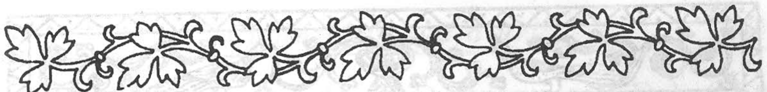
Caută să nu primeşti patima zavistiei, ca să nu te înghită pe tine diavolul de viu, ci mai bine mărturiseşte lucrul şi roagă-L pe Dumnezeu ca să te izbăvească dintr-o primejdie ca aceasta.

Dacă vei vedea pe cineva păcătuind, să nu îl vorbeşti de rău, nici să-l osândeşti, nici să-l urăşti pe el, ca să nu cazi şi tu în acelaşi păcat, ci mai vârtos zi: „Eu sunt mai rău", şi: „Astăzi el şi mâine eu".

Cunoaşte că dracii se tem de postul, privegherea, înfrânarea, smerenia, rugăciunile, lacrimile şi celelalte fapte bune ale monahului.

Dacă voieşti să-ţi dăruiască Dumnezeu lacrimi, umilinţă şi nepătimire, pomeneşte-ţi moartea şi mormântul tău totdeauna.

Dacă de diavol te vei amăgi şi vei cădea în vreun păcat mic sau mare, să nu vii întru deznădejde şi să pieri, ci aleargă la mărturisire şi la pocăinţă, şi Dumnezeu nu se va întoarce de la tine.

MONAHUL SĂ FIE DESĂVÂRŞIT

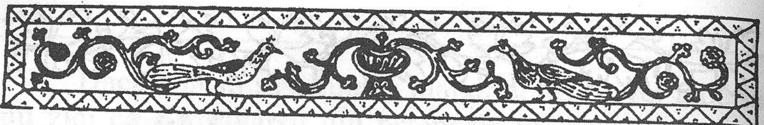
În lupta celor puternici să nu te împotriveşti lor, ca să nu fie spre sminteala celor mai tineri. În cuvinte deşarte nu da slobozenie. În povestire pătimaşă nu şedea. În râs nu te înălţa. Nu semăna în tine trândăvie. De şezi, nu te bucura, ca să nu te răstorni întru răspândire.

În căile cetăţii nu îndesi, ca să nu ieşi pătimaş. Urăşte întâlnirile celor mulţi, că pricinuiesc tulburare sufletului. Iubeşte tăcerea, ca să fie întru tine ştiinţa ca un dascăl.

Fugi de multa vorbire, ca să nu te faci uituc. Fugi de ospeţe, ca să nu te faci curvar fără de femei. Leapădă-te de vorbirile de prisos, ca să nu te faci judecător nedrept. Fiind neputincios, depărtează-te de vorbirile femeilor, ca să nu ai somnul pătimaş.

Nu mânca des ca să nu ţi se întunece mintea. Nu te împărtăşi de multe, ca să nu prefaci în tină trupul tău. Depărtează-te de pomenirea bucatelor neobişnuite, ca să nu te faci ospătar de viclenie. Depărtează-te de cele multe, ca să te înveţi folosul fiecăruia, când vei da peste dânsele. Nu te încredinţa tuturor, dar cu toţi cei ce voiesc, vorbeşte. Nu trage la tine vorbirile, ca să nu-ţi uiţi liniştea. Nu lungi vorbirile, ca să nu te păgubeşti de vorbirea împreună cu Dumnezeu.

Dacă nu te rogi lui Dumnezeu, citeşte în linişte. Când vei începe Scriptura lui Dumnezeu, îngrijeşte-te ca şi cum vei povesti cele ce ai auzit!

DESPRE INSUFLARE

Așa este sufletul în trup, ca o legătură firească ce se dezleagă cu anevoie. Și desăvârșirea lui arată pe legătură, că lasă zidirea întreagă, ca să arate că nu este ca o parte a trupului, ci îl are ca al său ipostas. Așa întru toate lucrează, ca și cum ar stăpâni trupul. Așa lucrează viața în trup, ca și cum ar fi stăpânit de firească legătură. Nu are trebuință de mâncare, dar fără de dânsul trupul nu poate să mănânce, căci nu este alt suflet care în cele simțite lucrează, și altul în cele gândite. Împreună cu trupul este făcut sufletul, dar nu împreună semănat. Împreună cu sufletul este zidit trupul, dar își are al său ipostas.

Firea este legătura care se seamănă împreună în trup și stăpânește pe sufletul cel împreună zidit. Sământa, din împreunare, iar zidirea omului este de la Dumnezeiescul Duh. Împreună se zidește sufletul, când și trupul omului primește chip, spre deosebirea seminței celei vărsate. Fără de chip este împreunarea, fiindcă lasă Ziditorului pe plăsmuire. Fără de mădulare este sământa aruncată, trup fără de chip, căci nu poate firea fără de Dumnezeu să alcătuiască om, căci El a zis Ieremiei: *„Mai înainte de a te plăsmui tu în pântece, te știu pe tine"*.

Deci, ce este firea? Închipuire a materiei, care mai înainte cheamă pe Ziditorul spre dăruirea ipostasului, iar

spre întemeierea neamului pe Dumnezeiescul Duh. Că a suflat Dumnezeu în fața lui Adam în partea cea aleasă a feții, arătând vrednicia sufletului, că de la Dânsul se povățuiește ipostasul, căci a zis: *„s-a făcut omul ființă vie"*, arătând că atunci s-a făcut omul ființă vie, și nu mai înainte.

A zis că l-a pus pe el să lucreze și să păzească raiul, vestind lucrarea cea prin trup a sufletului. A zis că și poruncă i-a dat lui pentru lemnul cel îndoit, însemnând că mai înainte de aceasta încă nu se învățase sufletul ce este cunoștința binelui și a răului, fiindcă nici nu era.

„Și era zidind cetate"

Două ucideri au îndrăznit. Că alt lucru este bărbatul și alt lucru tânărul. Și ale celor uciși, au luat femeile, spre care se mărturisește, la bărbați nemărturisindu-se. Că întru acea vreme stăpânise cu totul desfrânarea și înverșunarea și se făceau dese ucideri de oameni pentru femei, iar ele îi schimbau pe bărbați cu nerușinare, încât și fiii lui Dumnezeu, care se trăgeau din neamul lui Set, s-au prins întru amestecarea lor, după cum zice Evanghelia pentru Hristos: *„S-a făcut Fiu al lui Set, Fiu al lui Adam, Fiu al lui Dumnezeu"*.

„Și a trăit Iared o sută șaizeci..."

Am auzit un eres iudaic zicând: „Dacă Domnul a venit ca să surpe moartea, cum de nu a murit nici Enoh, nici Ilie? Și dacă moartea a fost biruită întru Enoh și Ilie, ei sunt mai mari decât Hristos? Și dacă Ilie și Enoh

au locuit raiul şi cerul mai înainte de Hristos, ce trebuinţă era de Învierea Lui? Şi ce a dat sau a avut mai mult Hristos?”.

În scurt zic: Hristos a venit pentru Adam cel omorât, nu pentru Ilie cel ce este ţinut viu pentru o oarecare slujbă. A venit Hristos ca să dezlege stăpânirea păcatului, dar nu pentru firea lui Enoh, care deocamdată nu a murit, spre dovada Ziditorului. Enoh a fost păzit de dar, şi nu firea lui a biruit moartea. Hristos a venit pentru fire, nu pentru dar, pentru aceasta şi firea este supusă morţii, ca împreună cu toţi şi Enoh să dobândească firea cea nemuritoare prin Iisus Hristos.

Şi după puţine

Dacă Enoh nu a murit nu înseamnă că moartea şi-a pierdut stăpânirea, căci el mai este încă sub stăpânirea ei. Nici viaţa lui Ilie nu o scârbeşte pe moarte, că nădejdea morţii lor pe păşunea ei nu o face deşartă. Moartea foarte s-a necăjit doar de Hristos, căci El a biruit-o prin învierea Sa. Ştiu pe Enoh că este rob al darului că şi pe dânsul l-a slobozit de datoria păcatului. Enoh a fost bărbat binecredincios şi l-a mustrat pe strămoşul Adam pentru călcarea de poruncă şi a mărturisit pe Dumnezeu, că ar fi dăruit ceea ce a făgădui lui Adam, dacă nu ar fi călcat porunca. Fiindcă prin credinţă a dobândit nemurirea şi fiind muritor, nu a murit.

De ce a murit Adam? Pentru că nu a păzit porunca. Dreptul stă împotriva eresurilor, a celor ce zic: „Că a scos pe Adam din rai cu nedreptate”. Căci văzând pe Enoh petrecând cu dreptate, l-a aşezat în rai din acest

pământ. Dacă l-a scos pe Adam dintr-o oarecare pricină din rai, pe Enoh, al şaptelea de la Adam, l-a aşezat în rai prin credinţă şi l-a păzit nemuritor, fiind bineplăcut Lui.

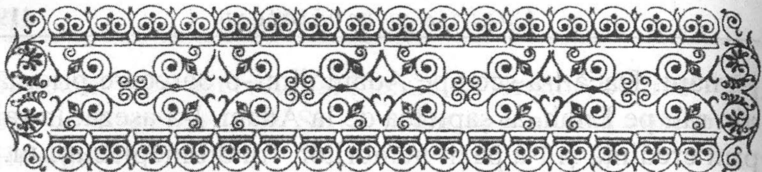
Şi după puţine

Întru Enoh a arătat Dumnezeu cum la Înviere, drepţii se despart de păcătoşi, iar întru Ilie, cum trupurile se uşurează şi se ridică în aer.

Două meşteşuguri, zice Scriptura, au aflat oamenii cei de atunci: psaltirea şi alăuta, şi prelucrarea aramei şi a fierului. Alăuta o întrebuinţau la împodobiri, iar arama în război. Căci precum animalele sălbatice se află spre oi, aşa erau unii către alţii. Numai cu femeile aveau pace. Şi pentru dânsele nu pătimeau orice război, fiindcă femeile îi ucideau pe bărbaţi. Căci stricăciunea deprindea virtutea trupului în preacurvie, şi femeile nu aveau lauda în dragoste, ci în mulţimea bărbaţilor. Atât înnebuniseră şi ele – nu mai puţin decât bărbaţii, cu sufletele bătând război –, căci se rugau ca bărbaţii lor să moară, ca mai cu îndrăcire să slujească stricăciunii. Atât sporise întru dânsele patima desfrânării, încât şi fiii lui Dumnezeu (fiii din seminţia lui Set) s-au deprins cu unirea cea necinstită.

Cine nu ar fi crezut celor zise: „Că nu va urma stricăciunea şi moartea”? Şi pentru ce am zis acestea? Ca să arăt sfârşitul ce s-a întâmplat în timpul lui Noe, adică potopul ce s-a făcut pentru acestea.

ଔ★ଓ

DESPRE RĂBDARE

Cel ce voieşte a bineplăcea lui Dumnezeu şi să se facă moştenitor al lui Dumnezeu prin credinţă, ca să se numească şi el fiu al lui Dumnezeu, născându-se din Duhul Sfânt, mai înainte de toate, apucându-se de îndelunga-răbdare şi de îngăduinţă, este dator a suferi vitejeşte necazurile, strâmtorările şi nevoile ce-l întâmpină: ori boli trupeşti şi patimi, ori defăimări şi ocări de la oameni, ori nevăzute necazuri de multe feluri, care se aduc asupra sufletului de duhurile viclene spre a-l împiedica de a intra în viaţă şi care voiesc a-l aduce în moleşire, împuţinare şi nerăbdare.

După purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Cel ce îngăduieşte ca fiecare suflet să fie încercat cu multe feluri de necazuri, ca să se arate cei ce din tot sufletul iubesc pe Dumnezeu, dacă toate cele aduse asupra lor de vicleanul le vor răbda vitejeşte şi nu se vor depărta de nădejdea lui Dumnezeu, ci vor aştepta totdeauna cu multă răbdare şi credinţă izbăvirea prin dar. Pentru aceea vor putea scăpa de toată ispita şi aşa, dobândind făgăduinţa, se vor face vrednici de împărăţia cerurilor. Deci, sufletul este dator să urmeze cuvântul Domnului, luând crucea sa în fiecare zi (Marcu 10, 21), fiind gata a răbda pentru Hristos tot necazul şi ispita, arătată ori

ascunsă, şi să se prindă de Domnul totdeauna cu nădejdea că este în stăpânirea Lui şi să se silească a-l slobozi pe suflet, izbăvindu-l de toată ispita şi necazul. Iar dacă nu se va îmbărbăta şi nu va suferi cu vitejie, răbdând toată ispita şi necazul, ci, ca şi cum nu se va izbăvi, se va scârbi, se va necăji, se va îngreuia, se va strâmtora şi se va împuţina în nevoinţă sau va deznădăjdui, lucrul acesta este meşteşug al însăşi răutăţii. Căci răutatea aruncă şi leagă pe suflet în lenevire, împuţinare şi deznădejde, neaşteptând mila Domnului întru credinţă neîndoielnică, fiindcă nu s-a făcut următor tuturor sfinţilor, nici n-a umblat pe căile Domnului.

Ia aminte şi vezi cum dintru început Părinţii, Patriarhii, Proorocii, Apostolii şi Mucenicii, trecând prin această cale a necazurilor şi a ispitelor, au putut să placă lui Dumnezeu, răbdând vitejeşte toată ispita şi necazurile. Şi se bucurau în strâmtorări pentru aşteptata nădejde a răsplătirii, precum zice Scriptura: *„Fiule, dacă te apropii a sluji Domnului, găteşte-ţi sufletul tău la ispită. Îndreptează-ţi inima ta şi rabdă"* (Sirah 2, 1). Şi iarăşi, Apostolul zice: *„Iar dacă fără de certare sunteţi, căruia părtaşi s-au făcut toţi, apoi sunteţi fii din curvie şi nu adevăraţi"* (Evrei 12, 8). Şi în alt loc: *„Cele aduse asupra ta primeşte-le pe toate ca pe nişte bune, fiindcă fără de Dumnezeu nimic nu se face"*. Şi Domnul zice: *„Fericiţi veţi fi când vă vor ocărî pe voi, şi vă vor prigoni, şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri"*. Şi aceasta: *„Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate că acelora este împărăţia cerurilor"*, iar prigoniţi, ori la vedere de oameni, ori pe ascuns de duhurile viclene. Căci se nevoiesc împotriva sufletului care iubeşte pe Dumnezeu şi-l aruncă în

necazuri de multe feluri, ca să-l împiedice pe el să intre în viață, ca să-i încerce de iubesc cu adevărat pe Dumnezeu, când rabdă tot necazul și se țin de nădejde până la sfârșit, așteptând izbăvirea.

Iar sufletul ce se trândăvește sau se împuținează și își pierde din nădejde, se va arăta că nu iubește întru adevăr pe Dumnezeu. Iar necazurile de multe feluri și ispitele arată care suflete sunt vrednice și care sunt nevrednice, care au credință, nădejde și răbdare și care nu au; ca în toate să se arate suflete iscusite, credincioase și vrednice; răbdând până la sfârșit și ținând nădejdea credinței și primind izbăvirea, în acest chip, făcându-se prin dar, după dreptate, moștenitori ai împărăției.

Deci, ține vitejește răbdarea și nădejdea cu care fiecare suflet voiește a bineplăcea lui Dumnezeu, și așa vei putea scăpa de toată ridicarea împotrivă și necazul vicleanului. Că nu îngăduie Dumnezeu ca sufletul care nădăjduiește spre Dânsul și pe El Îl așteaptă să fie ispitit, încât să nu se dumirească și să fie dat în ispite și necazuri pe care nu poate să le sufere, după cum și Apostolul zice: *„Credincios este Dumnezeu, Care nu ne va lăsa pe noi a fi ispitiți, ci va face împreună cu ispita și ieșirea, ca să putem noi să suferim"* (I Corinteni 10, 13).

Căci vicleanul nu ispitește, nici nu necăjește pe suflet cât voiește, ci cât îi dă voie Dumnezeu. Numai sufletul să rabde cu vitejie și să țină nădejdea întru credință, așteptând ajutorul și sprijinul de la Dânsul și nu este cu putință să fie părăsit, ci pe cât se nevoiește, și prin credință și nădejde aleargă către Dumnezeu și așteaptă fără de îndoială ajutorul și izbăvirea de la Dânsul, pe atât mai degrabă îl izbăvește pe el Domnul de tot necazul ce-l înconjoară. Că știe El cât trebuie să intre sufletul în încercare și ispită și tot atâta îl și lasă,

numai sufletul să fie viteaz până la sfârșit și nu se va rușina, după cum s-a zis: *„Necazul lucrează răbdare, iar răbdarea cercare, iar cercarea nădejde, iar nădejdea nu rușinează"* (Romani 5, 3-5). Și iarăși: *„Ca niște slujitori ai lui Dumnezeu întru răbdare multă, întru necazuri, întru nevoi, întru strâmtorări"* (II Corinteni 6, 4) și celelalte. Și Domnul zice: *„Iar cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui"* (Matei 10, 22). Și iarăși: *„Întru răbdarea voastră veți câștiga sufletele voastre"*. Și apoi zice: *„Cine a crezut și s-a rușinat, sau cine a răbdat întru cuvântul Lui și a fost părăsit? Și cine L-a chemat pe El și l-a trecut cu vederea?"*.

Dacă acei oameni care s-au făcut părtași de puțină pricepere și înțelegere știu câtă greutate și povară poate să ducă un animal, precum asinul sau cămila, și atât și pune pe el; dacă olarul ce a făcut vasele nu le va băga în cuptor, ca să se întărească, arzându-se, acestea nu vor fi de folos oamenilor – și olarul știe cât timp trebuie să le lase în foc: nici nu le lasă mai mult decât trebuie în cuptor, ca să nu se strice, arzându-se prea mult, dar nici prea puțin, ca să nu rămână crude și fără de folos –; și dacă în cele stricăcioase și văzute atâta știință și cunoștință au oamenii, cu cât mai vârtos Dumnezeu, Care este necuprins cu știința și cu priceperea și, fiind cu totul Înțelepciune, știe de câte încercări și ispite au trebuință sufletele care voiesc a-I bineplăcea Lui și poftesc a dobândi viața cea veșnică. Și așa, răbdând cu vitejie și cu osârdie întru nădejde tot necazul până la sfârșit, se fac iscusite și vrednice de împărăția cerurilor.

Precum chipul cânepei este netrebnic spre a se face dintr-însul torturi prea subțiri, dacă nu se va melița mult, și pe cât se melițā, pe atât se face mai curat și mai bun, tot așa și sufletul cel iubitor de Dumnezeu, intrând

întru multe lămuriri și ispite și răbdând vitejește necazuri, se face mai curat și mai bun de treabă întru lucrarea duhovnicească a iscusinței, și pe urmă se învrednicește a moșteni latura cea cerească a împărăției.

Precum vasul cel nou nefiind pus în foc este nefolositor spre trebuința oamenilor, sau precum pruncul este neîndemânatec la lucrul lumii, că nu poate zidi cetăți, nici să sădească, nici să semene, nici să săvârșească altceva din ale lumii, tot așa și sufletele ce s-au făcut părtașe dumnezeiescului Dar se hrănesc din dulceața și odihna Duhului, pentru pruncia lor, nefiind încă încercate în diferite ispite și necazuri de la viclenele duhuri, prin care se arată răbdarea, datorită bunătății Domnului. Ei încă sunt prunci și, ca să zic așa, încă nu sunt de folos împărăției, precum s-a zis: *„Iar de sunteți fără de cercare, căreia părtași s-au făcut toți, apoi sunteți fii din curvie și nu adevărați"* (Evrei 12, 8).

Drept aceea necazurile și ispitele sunt de folos omului, iar pe suflet îl face iscusit și tare, dacă rabdă cu vitejie și cu osârdie cele aduse asupra sa, întru credința și nădejdea lui Dumnezeu. Și așteptând cu credință neîndoită mila și izbăvirea de la Domnul, este cu neputință să nu dobândească făgăduința Duhului și izbăvirea de patimile răutății și să se învrednicească a deveni iscusit și credincios, ținând întru răbdare nădejdea întru Domnul până la sfârșit. Căci Sfinții Mucenici la arătare au răbdat multe munci și până la moarte au ținut nădejdea întru Domnul și au rămas întru buna mărturisire, învrednicindu-se a lua cununile dreptății și așa s-au arătat neîndoielnici în credință. Și cei ce au răbdat mai multe și mai cumplite munci, au câștigat mai multă slavă și îndrăzneală către Dumnezeu. Iar câți nu au crezut, temându-se de necazuri și de munci, și nu au

rămas întru buna mărturisire până la sfârșit, aici s-au arătat fără de îndrăzneală și rușinați, la fel fiind și în ziua judecății.

În același chip și sufletele, dându-se la necazuri, ca să se lămurească de duhurile vicleniei, muncindu-se nevăzut și în multe chipuri, ori în ascuns, înlăuntru, cu dureri de necazuri, ori prin gânduri viclene, ori încă și la arătare, prin patimi trupești, răbdând cu vitejie și nădejdea ținând-o și așteptând răsplata Domnului, se învrednicesc cununilor dreptății, aceeași izbăvire înlăuntru având și aceeași îndrăzneală, ca a Mucenicilor, o află înaintea lui Dumnezeu în ziua Judecății. Că aceeași mucenicie a necazurilor au răbdat de la duhurile vicleniei, precum Mucenicii pe cruce. Și pe cât vicleanul ridică asupra lor mai multe necazuri și le rabdă și țin până la sfârșit nădejdea, pe atât mai multă slavă câștigă înaintea lui Dumnezeu. Și aici se vor izbăvi, după nădejdea așteptării lor, și se învrednicesc de mângâierea Duhului Sfânt, iar acolo se vor face moștenitori ai veșnicilor bunătăți și ai împărăției.

Iar câte suflete se dau înapoi, de spaimă și de frică nerăbdând necazurile și vin întru împuținare, întru nerăbdare și deznădejde și se întorc de la calea dreptății, iar mila Domnului nu o așteaptă până la sfârșit, acestea, aflându-se nedrepte, cum vor putea dobândi viața cea fericită? Căci tot sufletul este dator, până la moarte, a îngădui îndelung și a răbda până la sfârșit pentru Domnul, Cel ce pentru noi a murit, ținând nădejdea către Dânsul și așa să se învrednicească veșnicei mântuiri.

Deci, cei ce voiesc a scăpa cu desăvârșire de gheena cea veșnică ce muncește pe cei păcătoși și să dobândească veșnica împărăție, să rabde aici ispitele pe care vicleanul le aduce de-a pururea asupra lor. Și dacă vor

răbda până la sfârşit, aşteptând mila Domnului întru credinţă, se izbăvesc de ispite şi de necazuri, cu Darul, şi se învrednicesc împărtăşirii Duhului Sfânt, scapă din veşnica gheenă şi moştenesc împărăţia cea veşnică a Domnului. Că acest fel de cale strâmtă şi necăjită ce duce la viaţă a aşezat Domnul, precum este scris, *„şi puţini sunt cei ce călătoresc pe dânsa"* (Matei 7, 14).

Fiind pusă înaintea noastră acest fel de nădejde şi atâtea făgăduinţe, de către nemincinosul Dumnezeu, să răbdăm vitejeşte toată ridicarea şi necazul vicleanului, pentru nădejdea ce ne este făgăduită nouă în ceruri. Că oricâte necazuri vom răbda pentru Domnul, nu pot fi deopotrivă cu făgăduinţa vieţii veşnice, cu mângâierea Sfântului Duh sau cu izbăvirea de întunericul răutăţii şi iertarea mulţimii datoriilor păcatelor noastre, precum s-a zis: *„Iar judecându-ne, de Domnul ne certăm, ca să nu ne osândim împreună cu lumea"* (I Corinteni 11, 32). Şi iarăşi: *„Că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum de slava care ni se va descoperi"* (Romani 8, 18).

Să ne facem ca nişte ostaşi viteji, murind cu osârdie pentru Împăratul nostru. Căci când eram în lume, când petreceam în locurile lumeşti, nu pătimeam unele ca acestea, nici nu eram supuşi sub aceste feluri de necazuri. Ci acum, când ne-am apropiat a bine-plăcea Domnului, se ridică asupra noastră de vicleanul diavol acest fel de ispite şi necazuri. Vezi că acestea le pătimim pentru Domnul, fiindcă ne zavistuieşte vicleanul şi se ispiteşte a ne abate de la calea vieţii şi a ne duce întru moleşire şi împuţinare, ca să nu ne mântuim.

Cu cât vicleanul se scoală împotriva noastră, noi, de vom afla întru răbdare bărbăţie şi vitejii, fiind credincioşi şi gata până la moarte, rugându-ne a răbda pentru nădejdea cea întru Hristos, se risipesc toate

măiestririle lui. Că avem sprijinitor al nostru şi apărător pe Hristos, Care şi nouă, celor ce ne necăjim şi nădăjduim spre Dânsul, ne dă răbdare şi pe aceia îi ruşinează, iar noi luăm, prin Domnul, răsplată pentru osteneală, adică împărăţia cerurilor.

Deci, să ne facem ca nişte nicovale, lovindu-ne, prin bătăi şi ispite, dar nearătând chipuri de moleşire, de împuţinare şi de trândăvie. Primindu-le întru noi şi făcându-ne iscusiţi, să biruim prin răbdare pe împotrivă-luptătorul.

Tot aşa Domnul nostru a trecut nevoinţa aceasta, fiind bătut, ocărât, prigonit, batjocorit, scuipat, iar la urmă a fost muncit cu necinstită moarte pe cruce de cei fără de lege. Şi toate le-a suferit pentru mântuirea noastră, lăsându-ne pildă de viaţă, ca pe ce cale El a trecut, de necaz, de ispită şi de moarte, pe aceeaşi cale să călătorească şi cei care cu adevărat cred întru Dânsul şi voiesc să se facă împreună moştenitori cu El. Că precum Dânsul, după multe pătimiri, mai pe urmă, fiind chinuit, a murit răstignit pe Cruce, şi după ce a murit, a omorât şi a osândit păcatul, supunând prin trup puterile cele potrivnice, după cum s-a zis: *„Dezbrăcând începătoriile şi stăpâniile pe cruce le-a dat la iveală, vădindu-le pe ele întru dânsa"*, tot aşa şi noi, dacă vom suferi toată ridicarea şi necazul vicleanului cu vitejie şi cu osârdie, până la moarte, vom birui pe potrivnicul prin credinţă şi prin răbdare şi prin nădejdea cea întru Domnul. Şi aşa aflându-ne iscusiţi, de aici ne vom învrednici izbăvirii Lui, şi ne vom umple de sfinţenia Duhului Sfânt şi ne vom face moştenitori ai vieţii celei veşnice. Că la nevoinţa cea duhovnicească biruinţa asupra potrivnicului se face prin pătimire şi prin moarte. Pătimind şi murind cu osârdie pentru Domnul, vom birui pe potrivnic.

Pentru aceasta, orice necaz şi ispită nu le socotiţi dureroase şi aspre, ci potrivite. Şi suferiţi toată ridicarea vrăjmaşului, având totdeauna înaintea ochilor moartea Domnului, precum El a zis: *„În fiecare zi ridică-ţi crucea"*, care înseamnă moarte, şi să urmăm după Dânsul şi aşa cu bucurie să suferim tot necazul, ori ascuns, ori arătat. Că dacă vom aştepta a suferi moartea pentru Domnul şi, dorind-o, o vom avea totdeauna înaintea ochilor, cu atât mai vârtos vom suferi cu uşurinţă şi cu bucurie orice fel de necaz. Dar pentru că nu avem înaintea ochilor moartea Domnului şi mintea nu o doreşte totdeauna, pentru aceasta socotim necazurile grele şi pline de povară. Că cel ce doreşte să moştenească pe Hristos şi cele ale Lui, doreşte a pătimi la fel. Cei ce iubesc pe Hristos se arată întru aceasta: când tot necazul ce vine asupra lor îl suferă cu vitejie şi cu osârdie, pentru nădejdea cea întru Hristos.

Deci, să rugăm pe Domnul ca să ne dea pricepere spre a cunoaşte voia Lui şi a o săvârşi cu osârdie întru toate cu îndelungă-răbdare, cu bucurie; pe care ne-o va dărui, dându-ne puteri spre cele folositoare, ca, aflându-ne iscusiţi şi vrednici, să dobândim veşnica mântuire întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

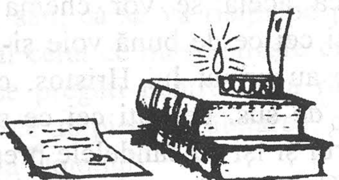
Oare, cei trândavi, leneşi şi nebăgători de seamă în ce se vor lăuda? În moleşire, trândăvire şi pieire? Vai lor, că s-au trândăvit! Veniţi, prietenii mei, să ne sârguim; veniţi să cădem către Domnul. Să plângem şi să ne tânguim înaintea Lui fără de sfială, ca să ni se dăruiască luminarea sufletului.

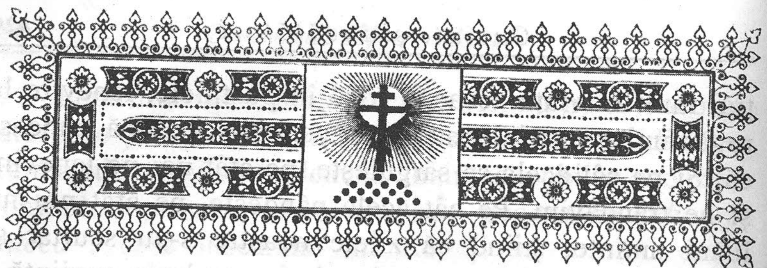
Pricepeţi măiestririle vrăjmaşului nostru, potrivnicului şi urâtorului de bine, că aruncă înaintea noastră alunecări, sminteli şi vătămare de mult câştig, răspândirea veacului acestuia şi dulceaţă trupească, încă de a

trăi mult în viaţa aceasta, frică în pustnicie, lenevire la rugăciuni, somn la cântarea de psalmi şi odihnă trupească. Şi pe cât acela se sârguieşte, pe atât noi ne lenevim şi ne trândăvim. Pe cât acela pândeşte, pe atât noi nu luăm aminte, ştiind că zilele noastre s-au scurtat şi vremea a sosit şi Domnul slavei vine cu buna cuviinţă a frumuseţii Sale şi cu înfricoşatele puteri ale împărăţiei Sale.

Frică îmi este, fraţii mei, ca nu cumva la noi să se împlinească acel cuvânt al Domnului ce zice că vor veni de la răsărituri şi de la apusuri şi de la miazănoapte şi de la mare şi se vor aşeza cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacov întru împărăţia cerurilor, iar noi să fim scoşi afară! (Matei 8, 11).

Rogu-Te pe Tine, Lumina adevărului, Iisuse, Naşterea Binecuvântatului Părinte, Raza ipostasului Lui, Cel ce şezi de-a dreapta măririi Lui, necuprinse Fiule, neurmate Iisuse şi necercate Dumnezeule, lauda şi bucuria celor ce Te iubesc pe Tine, viaţa mea, Iisuse, mântuieşte-mă pe mine pentru îndurarea Ta. Că Tu eşti binecuvântat şi preaslăvit în vecii vecilor. Amin.

DESPRE
FERICIRI ŞI TICĂLOŞII

Fericiţi cei ce au iubit pe Dumnezeu şi pentru dragostea Lui au defăimat toate lucrurile cele pământeşti. Fericiţi cei ce ziua şi noaptea lăcrimează, că aceia se vor izbăvi de mânia ce va să fie. Fericiţi cei ce pe sine de bună voie se smeresc, că acolo se vor înălţa. Fericiţi cei înfrânaţi, că desfătarea cerului îi aşteaptă pe dânşii. Fericiţi cei ce trupurile lor întru pricepere şi întru pustnicie şi le ostenesc, că s-a gătit lor bucuria raiului. Fericiţi cei ce s-au curăţit pe ei de gânduri viclene, că Duhul Sfânt locuieşte întru dânşii. Fericiţi cei ce pe Dumnezeu din tot sufletul Îl iubesc, mai mult decât pe toată lumea, că aceia se vor chema prieteni ai lui Hristos. Fericiţi cei ce de bună voie şi-au purtat crucea şi întru adevăr au urmat lui Hristos, că aceia vor lua Ierusalimul cel de sus. Fericiţi cei ce şi-au încins mijlocul cu adevărul şi îşi au candelele pregătite, aşteptând pe Mirele cel Ceresc, că vor împărăţi împreună cu El întru împărăţia cerurilor.

Fericit cel ce şi-a câştigat ochi duhovniceşti şi la privirea bunătăţilor ce vor să fie a privit neabătut, că le

va lua pe dânsele. Fericit cel ce are neîncetat înaintea ochilor ziua Judecăţii şi s-a sârguit a se afla bineplăcut. Fericit cel ce s-a făcut biruitor dulceţilor trupului, că va afla îndrăzneală în ziua cea de pe urmă. Fericit cel ce a plâns pe pământ pentru Dumnezeu, că rodurile lui vor odrăsli în ceruri. Fericit cel ce nu mănâncă pâine în zadar, ci cu osteneala mâinilor sale, după cum zice Apostolul, şi altora le dă dintru ale sale osteneli, căci în sânurile lui Avraam se va odihni.

Însă vai celui ce se află întru păcate şi vremea pocăinţei nu o cunoaşte, că acolo se va căi, tânguindu-se în veci fără de folos. Vai celui ce zice că: „În vremea aceasta de acum să-mi hrănesc trupul şi la bătrâneţe mă voi pocăi", că va veni asupra lui moartea cea de năprasnă şi nădejdea lui va pieri. Vai celui ce de bună voie păcătuieşte şi zice că mâine se va pocăi, că nu ştie ce va naşte seara ce vine şi miezul nopţii. Vai celui ce cunoaşte binele şi dă mâna celui viclean, că îngerii cei răi îl vor lua în ziua ieşirii lui. Vai celui ce sminteşte pe aproapele cu faptele lui cele rele, că va da seamă în ziua Judecăţii pentru faptele sale cele rele prin care a smintit pe alţii. Vai celui ce s-a lepădat de lume şi iarăşi de cele ale lumii se îngrijeşte, că pilda plugarului va avea (Luca 9, 62). Vai celui ce urmează voilor trupului şi nu poartă grijă de sufletul său, că se va risipi pe pământ viaţa şi nădejdea lui. Vai celui ce nu se sileşte cu toată tăria lui încă de aici a se pregăti pentru a da răspunsul cel de acolo. Vai celor ce au pierdut răbdarea, căci ce vor face când îi va cerceta Domnul?

Sârguiţi-vă, iubiţilor, în această vreme scurtă a vă ajuta vouă înşivă şi prin pocăinţă şi lacrimi a face Milostiv pe îndelung-Răbdătorul şi Milostivul Dumnezeu, Cel ce aşteaptă întoarcerea noastră şi ne dă viaţă.

Să nu fim nebăgători de seamă de mântuirea noastră. Să nu ne desfătăm cu dulceţile lumii acesteia, că sunt trecătoare şi aduc înlăuntru căinţă, iar pe urmă se duc la alţii. Şi toată slava lumii acesteia este din pământ şi se duce în pământ, Şi nimic altceva nu călătoreşte împreună cu noi, fără numai singur păcatul şi munca cea pentru el. Nimeni nu ne va ajuta nouă în ziua aceea: nici prieteni, nici rudenii, fără numai pocăinţa cea de aici şi faptele bune, ajutătoarele acesteia, adică: dragostea cea adevărată, smerita cugetare, ascultarea, înfrânarea. Acestea se împotrivesc puterilor potrivnice, care voiesc să ne apuce pe noi la ieşirea din această viaţă. Acestea ne pun pe noi înaintea Mântuitorului Hristos, Căruia ne închinăm şi-L slăvim, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

DESPRE CREDINŢĂ

Domnul, în Evanghelie, vrând a-i aduce pe ucenicii Săi întru credinţa desăvârşită, zice: *„Cel ce este credincios în foarte puţin şi în mult e credincios; şi cel ce e nedrept în foarte puţin şi în mult este nedrept"* (Luca 16, 10).

Ce înseamnă *«puţin»*? Dar *«mult»*?

«Puţin» înseamnă făgăduinţele veacului de acum, pe care le-a făgăduit a le da celor ce cred în El, adică hrană, îmbrăcăminte, sănătate şi celelalte de nevoie ale trupului, poruncind a nu se îngriji nicidecum pentru acestea, ci să nădăjduiască spre Dânsul, Care este scăparea noastră (Matei 6, 28).

Iar *«mult»* înseamnă darurile veacului veşnic şi nestricăcios pe care le-a făgăduit a le da celor ce cred în El şi pentru acelea se îngrijesc şi se roagă neîncetat. Că a poruncit: *„Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte se vor adăuga vouă"* (Matei 6, 33), ca din cele puţine şi vremelnice să se lămurească fiecare dacă crede în Dumnezeu. Că S-a făgăduit a le da, fiind noi fără de grijă pentru unele ca acestea, ci să avem grijă numai pentru cele ce vor să fie. Că fiecare, de crede pentru cele vremelnice, se încearcă şi se vădeşte. Cum? Ascultă. Zici că ai credinţă şi te vei învrednici împărăţiei cerurilor şi te vei face fiu al lui Dumnezeu, născându-te de sus, şi te vei face împreună-

moştenitor al lui Dumnezeu, şi vei împărăţi cu Hristos în toţi vecii şi te vei desfăta în lumina negrăită, în vecii cei nesfârşiţi şi veşnici, ca un Dumnezeu. Vei zice negreşit: „Aşa, cu adevărat, că pentru această pricină am fugit de lume şi m-am dat lui Hristos". Deci, încearcă-te pe tine, ca nu cumva să te ţină grijile lumeşti şi pământeşti şi să ai multă grijă pentru hrana trupului, pentru îmbrăcăminte şi pentru celelalte ale vieţii, căci ţi s-a poruncit să nu te îngrijeşti nicidecum pentru dânsele.

Dacă crezi că vei lua pe cele veşnice, fără de moarte, statornice şi nestricăcioase, cu cât mai vârtos trebuie să crezi că ţi le va da Domnul pe acestea trecătoare şi pământeşti, pe care Dumnezeu le-a dat fiarelor, păsărilor şi oamenilor necredincioşi. Că precum ne-a poruncit, zicând: *„Nu vă îngrijiţi ce veţi mânca sau cu ce vă veţi îmbrăca, căci acestea toate le caută neamurile lumii. Că ştie Tatăl vostru Cel ceresc că aveţi trebuinţă de toate acestea"*, a şi adăugat, defăimând pe cei puţini credincioşi: *„Priviţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră şi Tatăl vostru Cel ceresc le hrăneşte pe ele. Cu cât mai vârtos vă deosebiţi voi de păsări?"*. Şi iarăşi, întărind, mai zice: *„Deci, nu vă îngrijiţi pentru ziua de mâine..."* (Matei 6, 25-26, 31-32). Dacă te îngrijeşti încă pentru acestea şi nu te-ai încredinţat pe tine însuţi cuvântului Său, cunoaşte că bunătăţile cele veşnice, care sunt împărăţia cerurilor, încă nu ai crezut că le vei lua. Şi socoteşti că eşti credincios, fiind necredincios în cele mici şi stricăcioase.

Şi iarăşi: *„Precum trupul este mai cinstit decât îmbrăcămintea, tot aşa şi sufletul este mai cinstit decât trupul"*. Deci, crezi că sufletul tău primeşte tămăduire de la Hristos de rănile cele veşnice şi netămăduite de oameni, adică de patimile răutăţii, pentru care pricină a

şi venit aici Domnul, ca să vindece sufletele celor ce cred de patimile cele nevindecate la oameni şi Cel singur Vindecător şi adevărat Doctor să le curăţească de întinăciunea leprei răutăţii? Vei zice: „Cred cu adevărat, că întru aceasta am stat şi am această nădejde". Deci, cunoaşte, cercetându-te pe tine însuţi: Nu cumva patimile trupeşti te duc pe tine la doctorii cei pământeşti, ca şi cum Hristos, în Care ai crezut, nu te poate tămădui? Vezi cum te amăgeşti pe tine?! Vezi că ceea ce socoteşti că crezi, încă nu o crezi precum se cuvine întru adevăr? Că dacă ai crezut că rănile cele veşnice şi netămăduite ale sufletului celui fără de moarte şi patimile răutăţii se tămăduiesc de Hristos, oare nu poate să tămăduiască patimile şi bolile cele vremelnice ale trupului, dacă vei alerga numai către Dânsul, trecând cu vederea descoperirile cele doctoriceşti? Că Cel ce l-a zidit pe suflet, l-a făcut şi pe trup. Şi Cel ce vindecă pe suflet, care este fără de moarte, poate să tămăduiască şi trupul de patimile cele vremelnice şi de boli.

Dar, cu adevărat, îmi vei zice: „Şi buruienele şi leacurile pământului şi descoperirile doctorilor, pentru a le pregăti trupului ce este din pământ, Dumnezeu le-a dat trupului spre tămăduire". Şi eu zic că aşa este, dar cunoaşte cui s-au dat acestea şi cărora s-au rânduit. După ce omul a căzut din porunca pe care o primise, căzând în pedeapsă, şi după ce a fost izgonit, ca într-o robie şi pustie oarecare, şi prin înşelăciunea patimilor şi a necredinţei a căzut sub stăpânirea întunericului şi a patimilor şi bolilor trupeşti, cel ce mai înainte era fără de patimă şi fără de boală – tot aşa şi toţi cei ce s-au născut din el în aceleaşi patimi au căzut –, Dumnezeu, pentru multa şi nemărginita Lui iubire de oameni şi pentru bunătatea Sa, a rânduit acestea celor neputincioşi

şi necredincioşi, nevrând, pentru multa Sa bunătate, ca neamul omenesc cel păcătos să se distrugă cu totul, ci a dat oamenilor lumii acesteia toate cele dinafară spre mângâiere, îngrijire şi vindecare a trupului. Că celor ce nu mai pot nicidecum să se încreadă în Dumnezeu, le-a dat voie să le folosească pe acestea.

Iar tu, cel ce te-ai făcut monah şi ai venit la Hristos şi voieşti să fii fiu al lui Dumnezeu şi a te naşte de sus, de la Duhul Sfânt, şi eşti mai înalt şi nepătimaş decât cel dintâi om, şi aştepţi mai mari făgăduinţe, adică venirea bunei voinţe a Domnului, şi făcându-te străin de lumea aceasta, eşti dator să ai credinţă, înţelegere şi petrecere mai presus decât toţi oamenii lumii. Fiindcă dacă petreci ca toţi, apoi cu nimic nu te deosebeşti de mireni.

Iată, lumea se însoară, mănâncă şi bea, foloseşte aur şi argint, neguţătorii, meşteşuguri, bogăţie, pe care toate le-a rânduit Dumnezeu omului ce a căzut sub păcat, căci nu este nimic fără de Dumnezeu, din cele ce s-au rânduit oamenilor spre trebuinţă. Iar tu de toate acestea te-ai lepădat pentru buna plăcere cea desăvârşită întru Hristos. Deci, aşa şi de tămăduirea patimilor lumii şi de sârguinţele cele doctoriceşti eşti dator să fii afară de ele, ca cel ce ai scăpat la Hristos, Cel ce S-a făgăduit a le da robilor Săi pe toate. Iar dacă pe cele lumeşti le cugeţi şi le pătimeşti, încă eşti necredincios, asemenea lor, deşi socoteşti că eşti credincios şi prieten al lui Hristos. Căci de noua şi străina voie, credinţă, petrecere şi vieţuire mai presus decât toată lumea eşti dator a te îngriji şi a o dobândi, dacă voieşti desăvârşit a bine-plăcea lui Hristos şi a călca pe urmele Lui şi cele potrivnice oamenilor veacului acestuia a le cugeta. Fiindcă nouă şi preaslăvită auzire ai crezut, adică făgăduinţa bunătăţilor veşnice şi moştenirea cetăţii cereşti, a împărăţiei celei

nestricăcioase, a desăvârşirii celei de-a pururea, a îndulcirii celei veşnice, şi sfinţire a inimii şi desăvârşită curăţie, ceea ce se face ţie prin Domnul.

Cel ce voieşte într-adevăr să fie om a lui Hristos şi nădăjduieşte a dobândi veşnicele bunătăţi, este dator a socoti ostenelile şi necazurile ca bogăţie şi bucurie, iar reaua pătimire şi ocările a le avea ca cinste şi slavă, că aceasta este slava robilor lui Dumnezeu, care au urmat Domnului şi s-au plecat cuvintelor Lui. Nevoitorul şi ostaşul lui Hristos este dator a suferi nu numai ocara, ci şi a urî ca pe nişte gunoi bogăţia. Dacă îl va întâmpina slava şi cinstea, să nu se înalţe şi să nu se mândrească; dacă laudele şi cinstirile oamenilor, ca pe unele ce nu se cuvin lui aşa să le socotească. Iar mai vârtos se cade să se scârbească întru acestea care se socotesc slăvite, şi să se bucure şi să se veselească pentru cele care în lume sunt necinstite. Că se poate a suferi uneori ocară, iar nu slavă şi cinste; şi chiar a se înălţa şi din sine a ieşi şi a lăsa calea cea smerită a dreptăţii, precum Pavel zice: *„Prin armele dreptăţii, cele de-a dreapta şi cele de-a stânga, prin slavă şi necinste”* (II Corinteni 6, 7-8), ca toate lucrurile ambelor părţi învăţându-l, el să fie deopotrivă şi neclătit, neieşind din sine nicidecum. Că cel ce cu adevărat voieşte a bine-plăcea Domnului, tot bine voieşte a săvârşi şi nevoinţa voirii lui.

Deci, precum nicovala, bătându-se de-a pururea, nu se toceşte, nici semne de adâncituri întru sine nu primeşte, ci este aceeaşi, aşa şi cel ce voieşte a fi al creştinătăţii trebuie să petreacă în multe necazuri şi ispite, ori în cele din afară, care i se aduc de la oameni (ocări, prigoniri, pagube sau altele de acest fel), ori în cele dinlăuntru, care i se aduc în multe chipuri de duhurile răutăţii, şi pe toate acestea să le sufere

vitejeşte. Întărire şi ajutor şi turn de tărie în faţa vrăjmaşului având de-a pururea pe Domnul şi la Dânsul să scape în vremea războiului, nefiind nici într-un loc rob al vrăjmaşilor, şi să zică: *„Fii mie, Dumnezeule, apărător şi spre casă de scăpare, ca să mă mântuieşti”* (Psalmul 30, 2).

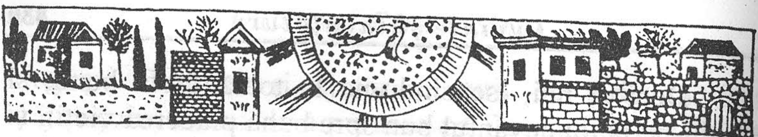
Aşa poţi să biruieşti toate ispitele şi necazurile ce vin asupra ta, totdeauna având pe Domnul, credinţa cea întru Dânsul şi nădejdea ca pe o întemeiată bizuire înaintea ochilor. Dacă te va întâmpina slava oamenilor şi laudele şi cinstirile şi începătoriile, precum am zis, acestea să nu îţi facă adâncituri şi semne în suflet, ca să te veseleşti de dânsele şi să te odihneşti şi pentru acestea să te ridici şi să te înalţi. Că prin cele de-a dreapta şi de-a stânga ispitindu-te, adică prin slavă şi necinste, prin hule şi laudă, se cuvine a fi de-a pururea neînduplecat şi neclătit (I Corinteni 6, 7-10).

Aşa şi cel ce şi-a zidit pe piatră casa sa, şi fiind izbită şi lovită de puhoaiele şi râurile necazurilor şi de furtunile ispitelor şi ale vânturilor celor cumplite ale duhurilor vicleniei, nu a căzut, pentru că era întemeiată pe piatră (Matei 7, 24).

În acest fel de deprindere şi de bun meşteşug al bărbăţiei şi al vitejiei, al îndelungii îngăduiri şi al răbdării, al credinţei şi al nădejdii, iscusindu-ne pe noi înşine, prin cuvântul lui Dumnezeu, şi cu obicei bun şi cu petrecere cuvioasă obişnuindu-ne şi întru celelalte sârguinţe ale faptei bune petrecând şi cuvântului lui Dumnezeu urmând, apoi primind puterea cea dintru înălţime, în nădejdea credinţei, unul ca acesta, cu adevărat va fi temelie, casă, stâlp şi întărire, cu darul lui Dumnezeu, făcându-se pricinuitorul de viaţă a multor suflete, putând a purta neputinţele multora.

Deci şi noi, iscusindu-ne la toată fapta bună, şi dându-ne la tot cuvântul bun spre bună plăcerea vieţii, şi făcându-ne mintea neînduplecată spre toată ispita minţii, şi împuternicindu-ne de darul lui Dumnezeu, să ne facem moştenitori ai veşnicelor bunătăţi, întru Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

CUVÂNT DE LAUDĂ LA SFINȚII 40 DE MUCENICI

Voiesc să zugrăvesc icoană mucenicească, dar neavând vopsele strălucite, caut să spun răbdarea ei. Și mă tem de David, ca să nu-mi zică: „Ție îți zice Domnul, prin mine: «Păcătosule, pentru ce tu povestești dreptățile Mele?»".

Voiesc să povestesc despre bărbații aceia și mă cutremur, fiind lipsit de toată isprava. Doresc să trec noianul cel mare și slăvit al laudelor răbdării lor, și mă înfricoșez ca un oarecare cârmaci neiscusit, ca să nu mă cufund în laudele acelora. Oastea sfinților dorind să o propovăduiesc, mă întunec la minte, neavând armele dreptății. În livada lor mă silesc să intru, ca să mă înmiresmez de florile faptelor bune, dar ajungând la grădina Sfinților Mucenici, nu sunt vrednic să culeg roadele laudelor lor. Atunci alerg la tâlcuirea plăților de biruință. Și cum? Că sunt slab și păcătos.

Deci, de vreme ce sunt nevrednic și neputincios, bine ar fi să tac și să vă lipsesc pe voi de folos; însă, bizuindu-mă îndurărilor și milostivirii lui Hristos, mă apuc să grăiesc laudă mucenicilor. Socotesc că mai de folos este să laud pe sfinți decât să îngrop talantul și să mă osândesc, fiind dator să plătesc, mai ales cu dobândă, datoria dragostei voastre, căci nu am uitat făgăduința pe care am făcut-o vouă pentru bunii biruitori, când am

povestit cele pentru cuviosul și credinciosul Vasile, bărbatul cel ales de Dumnezeu.

Deci, ajutați-mi, sfinților, cu solirile voastre, și voi, iubiților, cu sfintele voastre rugăciuni, ca să-mi miște Hristos, cu darul Său, limba spre grăire, gura spre povestire, inima spre pricepere, sufletul spre umilință, iar mintea spre strălucire și spre urmarea lor; iar pe voi spre trezvire, spre râvnă și ascultare, spre dorire și deșteptare, spre sârguință și răbdare, fiindcă întru această strălucită lucrare ne-a învrednicit pe noi credinciosul Arhiereu.

Iubiții mei frați, este vremea a slobozi cuvântul despre luptele mucenicești, că este vremea a păși spre călătoria cea mai înaltă; este vremea a îndoi câștigurile talantului. Căci am zis că era într-o oaste patruzeci de Mucenici, trăind cu cucernicie, care de la început au arătat că ceata lor era slăvită și cinstită.

Deci, o istorie a unei icoane proorocești am adunat să vă spun despre Mucenici. Că Moise, postind patruzeci de zile în Muntele Sinai a primit Legea, iar aceștia, rânduindu-se după număr trupurile lor spre junghiere, au dobândit viața veșnică. Acela, văzând pe popor înnebunit, a sfărâmat lespezile în munte; iar aceștia, văzându-i pe draci tulburându-se de credința lor, și-au păzit-o nerăsturnată. Moise cel blând, luând tablele, așa a pus lege tuturor evreilor; iar aceștia, într-o pecete purtătoare de Cruce, pe Hristos, prin ei înșiși propovăduind, tuturor L-au dogmatisit.

Și ce minune este dacă și fapta cea bună a lui Ilie o vom afla că este întocmai și la aceștia? Că întru tăria unei mâncări, Ilie Tezviteanul a ajuns în patruzeci de zile la Muntele Horeb, iar aceștia, după ce au gustat Trupul lui Hristos, împreună au ajuns la cer. Dumnezeu

S-a arătat lui Ilie când alerga în drumul său, zicând: *„Multă îţi este calea ta, o, Ilie!"*; dar şi acestora S-a făcut cunoscut, întărindu-le minţile şi zicându-le: „Sârguinţa voastră este bună spre cucernicie". Râvnitorul şi-a lăsat cojocul său asupra lui Elisei şi s-a suit în car; a dat şi Mântuitorul pacea Sa peste cei patruzeci şi s-au suit în slavă.

Deci, precum numărul celor patruzeci de zile a ridicat toată înverşunarea cea din vremea lui Noe, tot aşa şi numărul celor patruzeci de Mucenici a risipit toată nebunia cea fără de lege a tiranilor. A venit porumbiţa, purtând stâlparea, şi a dat dreptului semn de încetare a potopului; s-au dus şi sfinţii, ridicându-şi ostenelile şi semnele de biruinţă, aducându-le lui Dumnezeu. A luat corabia jertfele cele necuvântătoare şi pe multe dintre dânsele le-a dat spre slujbă; a primit şi cuptorul sfintele lor trupuri care au fost aduse Stăpânului spre jertfă, după Scriptura cea de Dumnezeu insuflată, care mărturiseşte: *„Că toată jertfa cu foc se va mistui"*.

Însă să ne spună nouă acum cuptorul cel atotmâncător cum s-a făcut sălaş al drepţilor, şi cum de la răsărit spre partea dinspre miază-noapte a venit, căutând acest fel de lucrare de pământ. Oare, nu în pământul caldeilor era cuptorul cel sătul de toate felurile: de câlţi, de pucioasă, de catran şi de viţă? Şi cum de la Babilon la Sevastia s-a mutat şi a aprins făclia? „Aşa – zice cuptorul –, în pământul asirienilor eram locuind departe şi mai încolo de hotarele romanilor, dar am auzit că pe pământul de la miazănoapte s-au aflat patruzeci de bulgări de aur şi am venit să-i lămuresc şi să-i strălucesc, ca să-i fac frumoşi pe dânşii Meşterului. Că unde se află lucrarea Stăpânului, acolo îmi mut puterea aerului meu. M-a făcut prăvălie pe mine Dumnezeu, ca

să aleg pe cei buni din mijlocul celor răi. Stau pentru necăjirea celor ce urăsc pe Dumnezeu. Sunt spre îngreunarea celor ce-L iubesc pe Dânsul. Cunosc pe cei sfinţi, şi nu ştiu pe cei răi. Mă îngreţoşez de cei necredincioşi şi iubesc pe cei binecredincioşi. Nu ard pe cei cuvioşi, precum socotesc cei fără de minte; nu mistuiesc pe cei credincioşi, precum zic elinii. Am două înfocări şi lucrez întru amândouă: una spre moarte şi alta spre viaţă.

S-au ruşinat Nabucodonosor şi Liciniu împreună cu slujitorii lor, pentru că acela pe Sedrah, Misah şi Avdenago împreună cu işlicele (căciulile) i-a aruncat de vii spre ardere. Iar acesta pe sfinţi, fără de îmbrăcăminte, zdrobiţi, i-a trimis pe toţi la mine, socotind tiranii cei fără de lege că am foc pierzător asupra credincioşilor, dar nu au socotit cum amândurora, cu taină, ca un rob ascultător, voiam să le slujesc. Că pe care i-am luat vii, vii i-am trimis. Şi pe care i-am ridicat morţi, spre viaţă i-am aprins. Nici sfintele trupuri ale acelora nu le-am întinat, nici cinstitele Moaşte ale acestora nu le-am micşorat. Nici aceia nu au jertfit chipului de aur, nici aceştia nu s-au închinat chipurilor necinstiţilor idoli. Acelora am prefăcut văpaia în rouă, şi pe aceştia i-a strălucit curgerea râului. Trei am primit acolo, şi patru am săvârşit, ca pe zeciuirile celor patruzeci să le ţese. Patru, înainte povăţuitori a celor patruzeci, nu cu puţină vreme, mai înainte cu taină i-am însemnat. Şi acestea se închipuiau prin puterea Celui ce stătea aproape împreună cu cei dimprejurul Azariei, care este Dumnezeu adevărat, Cel ce a zis prin prooroci: *«Că de vei sta în foc, văpaia nu te va arde pe tine»*".

Văzut-ai câtă întrecere a arătat pomenirea bărbăţiei celei bune a vitejilor pătimitori ai lui Hristos? Deci,

voiam iarăşi să cumpănesc cuvântul şi să-l drămuiesc, ca să mă învăţ cu dinadinsul chipul cucerniciei. Că precum cei ce erau în număr de patruzeci şi aveau semnele, vitejii şi nebiruiţii, aşa arătat cele dinlăuntru ale inimii lor cu închipuirea cea de Cruce purtătoare s-au însemnat. Că ce? Deşi stăteau cu trupul înaintea împăratului celui stricăcios, dar cu duhul slujeau Împăratului celui Nestricăcios. Şi toţi, ţinând la supunerea tiranului, purtau în sufletele lor închipuirea cea de semn purtătoare a Crucii. Întunericul păgânătăţii celei rele şi cumplite nu a putut să întunece dragostea bunei credinţe. Vicleşugul nu a risipit obiceiul păcii, nici urâciunea nu a curmat drumul dragostei. Nu a stins negura slujirii de idoli făclia cunoştinţei de Dumnezeu. Nu a curmat frica râvna căpeteniilor de oşti, nici sârguinţa lor ce se înălţa spre cer. Nu a jefuit rătăcirea de la credinţă lupta pentru fapta cea bună, nici războiul pe rugăciunea cea adevărată.

Pe pământ, în chip nevăzut, aceştia se îmbărbătau pentru vrednicia lor. Pe dinafară se încingeau cu pavăza şi cu platoşa; pe dinlăuntru se înarmau cu credinţa Treimii. Pe dinafară tolbele le apropiau de trup, iar pe dinlăuntru sufletul arăta înţelepciunea cea doritoare. Pe dinafară purtau arcuri şi săgeţi în mâini, pe dinlăuntru aduceau slavă şi cinste lui Dumnezeu. Că zice: *„Cele arătate fiilor oamenilor, iar cele ascunse, toate, Domnului Dumnezeu"*. Peste omul cel dinafară puneau sabie, iar peste cel dinlăuntru paloşul Sfântului Duh. Unul prigonea pe barbarul cel simţit, iar celălalt pierdea pe tiranul cel gândit. Unul tăbăra asupra celui potrivnic, iar altul asupra începătoriilor şi stăpâniilor. Acela bătea spatele neprietenului celui simţit, iar acesta tăia capetele celui rău. Acela tăia străjile duşmanilor, iar acesta mai înainte vedea vicleşugul lui Veliar. Acela surpa trufia

celor ce se înălţau, iar acesta biruia taberele dracilor.

Deci, era vedere nouă şi prea slăvită: într-o luptă făcându-se două biruinţe. Şi aceasta arătat o descopere şi zice: „Că şi în războaie erau tari şi nebiruiţi". Nu a zis «în război», ca într-o împleticire; că îndoită le era lupta şi îndoit războiul. Pentru aceea biruinţa ambelor lupte rânduind-o, s-au încununat cu coroana dreptăţii.

Deci, mare lucru era a vedea, iubiţilor fraţi, împodobirile povestirii acesteia. Că patruzeci de feţe erau la număr şi de toţi se vedeau prin iconomia lui Dumnezeu. În multe feluri erau chipurile şi numirile, dar întru ei întocmai era frumuseţea numirii lor. Nu a fost ofilită frumuseţea lor cea neveştejită de arşiţa necredinţei şi nici de boala rătăcirii de la credinţă. Nu i-au tăiat pe dânşii arma păgânătăţii, nici nu i-au întinat pe dânşii săgeata ascuţită, ci şiragul pătimitorilor pentru Mântuitorul Hristos stătea nedespărţit şi tare.

O, adunare a sfinţilor şi sobor al credincioşilor! O, ceată îngerească şi parte cerească! O, împletitură potrivită şi legătură nezdruncinată! O, ospăţ strălucit şi înfricoşată unire adevărată! O, cale nedespărţită şi sobor negrăit! O, oaste neprinsă şi singlit neprihănit! O, neam sfinţit şi popor adunat! Moştenitori ai vieţii şi ai învierii! Stele prea strălucite şi luminători nestinşi, locuitori slăviţi ai raiului celui veselitor! Vrednicii cămării de Mire şi chemării celei de sus! Vrednicii cămării Luminii celei de-a pururea vecuitoare! Cei ce s-au sfătuit unii cu alţii cele mai bune ca să urmeze sceptrul Împărăţiei! Cei ce şi-au pus mâinile pe plug şi nu şi-au întors privirea la cele dinapoi! Cei ce au lepădat cinstea lucrurilor de faţă şi au ales slava celor ce vor să fie! Cei ce s-au însoţit cu un gând spre junghiere şi împreună s-au sălăşluit cu o numire întru viaţă! Praznic sfinţit, care a sporit în rodu-

rile dragostei lui Hristos! Ceată prea tare cu patruzeci de roduri, pe care a zidit-o Preaînțeleptul Meşter! Tabără sfântă de Dumnezeu izbăvită din gura celui de-al doilea Faraon! Că precum Iamnis, Iamvris şi Faraon au stat împotriva lui Moise, punându-se pildă, aşa şi ighemonul şi satana, stând împotriva Sfinților, s-au făcut degrab netrebnici. Căci, cum putea să biruiască pe cei patruzeci cel care s-a ruşinat de cel blând în Egipt? Că dacă Moise şi Aaron, pe care i-a născut Avraam, atât au muncit seminţele minciunii, oare nu mai vârtos cei ce s-au născut din Duhul Sfânt puteau să dovedească dogmele rătăcirii? Socoteau stăpânitorii, prin cuvintele cele otrăvitoare, să strice socoteala cea tare a Sfinților Mucenici, precum vrăjitorii cu toiegele cele de balaur socoteau să amăgească pe robul cel înțelept, dar precum s-au înghițit toiegele vrăjitorilor de toiagul cel adevărat al lui Moise, aşa s-au biruit şi s-au surpat vorbele judecătorilor de credința cea neclătită a Sfinților.

Prin cine se împuternicea Israel? S-a arătat că prin Moise, prin Aaron şi Mariam. Şi Sfinții aceştia, de unde se întăreau? Negreşit prin cei trei care erau povățuitori peste toți, pentru că s-a vestit că trei dintre dânşii îi împodobeau pe toți prin cuvântul învățăturii, arătând astfel pe Hristos Cap al mucenicilor. Căci sfătuirile le primeau cu dragoste; că se supuneau unii altora întru dragoste, şi ascultători erau la tot lucrul bun.

Îi sfătuia pe dânşii Kirion: „Cunoaşteți cum pe cei potrivnici i-am biruit şi pe cei ce se sculau asupra noastră i-am ucis cu sabia, iar pe cei ce erau la un cuget cu ei i-am alungat. Nu este lucru minunat numai dacă am surpat ridicările asupra noastră ale războiului celui simțit, ci mai minunat va fi dacă vom birui şi măiestririle acestei ispitei. Aceasta este cu adevărat lupta cea adevărată, vitejie şi bărbăţie tare; aceasta nevoinţă slăvită şi semn de biruinţă înfricoşat; aceasta biruinţă, tărie şi laudă veşnică; aceasta este lauda noastră şi cununa; aceasta este slava, cinstea şi lauda întru Domnul.

Deci să zicem, precum de-a pururea şi totdeauna, Înduratului Dumnezeu: «Dumnezeule, pentru numele Tău, mântuieşte-ne pe noi!» şi îndată ne va trimite nouă ajutorul Său şi va adăuga virtute sufletelor noastre. Că pe Acesta şi Daniil L-a chemat când era în groapă şi a scăpat de gurile fiarelor. Pe Acesta L-a pomenit şi Iona în chit şi s-a izbăvit din toată stricăciunea. Acest Preasfânt Nume a scos şi pe cei trei tineri din mijlocul focului ce ardea, Care poate şi pe noi să ne scoată din rătăcire şi din mândria cea pentru biruinţă, după sârguinţa noastră. Deci, precum ne-am adunat întru această vremelnică ostăşire, aşa să ne unim şi întru vrednicia cea neîncetată; precum ne-am sârguit să punem peste creştetele noastre cele trupeşti coifuri spre toată întemeierea, aşa şi peste sufletele noastre să punem drept coif nădejdea mântuirii. Să nu despartă vrăjmaşul dănțuirea noastră şi ameţitorul să nu pună împotriva noastră îngâmfare. Să nu jefuiască numărul sfinţilor pătimitori şi să nu înspăimânte inimile celor ce au nădăjduit spre Dumnezeu". Nişte bucate ca acestea dădea Sfântul Kirion celor ce erau împreună cu dânsul mucenici întru toate. Şi el păzea acestea şi îndemna la unele ca acestea noaptea şi ziua, învăţând prin cuvânt.

Iar ceilalţi, de judecătorul cel de atunci fiind aduşi înainte, pentru toată ceata ziceau către el: „Noi iubim pe Dumnezeu, iar pe tine te urâm, şi fiind urât de noi, nu voim să ne iubeşti pe noi! Deci, ia brâiele noastre; ia-ne şi trupurile, căci nimic nu ne este nouă mai dorit decât Hristos. Deci, primeşte de aici dorul cel curat. Vezi

dorul şi râvna dragostei celei desăvârşite. Ia-ne trupurile noastre, că nimic nu ne este nouă mai dorit decât Dumnezeu. Pentru ce momeşti minţile noastre? Ce te apuci să surpi temeliile noastre? Că iată s-au întărit pe piatra credinţei. Ce ispiteşti pe nevoitorii Aşezământului celui nou? Că s-au iscusit cu mintea lor întru Cel Preaînalt. Şi pentru ce, asupra pregătirii şi îndreptării noastre, împreună cu obiceiul cel viclean şi cu nume mincinos al fărădelegii, ne vorbeşte despre făgăduinţe de daruri? Dar noi nici untdelemn nu luăm de la păgâni! Sălbatec momitor te arăţi întru graiuri; dar nu vei tulbura blândeţea cuvântului nostru. Cu vicleşug ascuns voieşti să ne pierzi pe noi; dar pe robii lui Hristos nu-i vei putea niciodată. Drept aceea se vor ruşina gurile cele fără de ruşine care au grăit nedreptate asupra lui Dumnezeu. Că a Domnului este biruinţa, stăpânirea, slava şi cinstea, în vecii vecilor".

Cu acestea şi cu alte cuvinte de acest fel răspunzând împotrivă vitejii, se sârguiau către Stăpânul Cel ceresc. Deci, mari cu adevărat erau luptele împotrivă, mari erau şi plăţile de biruinţă ale credincioşilor şi bunilor biruitori, căci întru atâta tulburare a prigoanei au rămas neînduplecaţi şi neclintiţi. Deşi au murit în ochii oamenilor, dar sfârşitul lor s-a arătat semn de biruinţă. Pe tiran l-au rupt şi înşelăciunea s-a stins şi au câştigat biruinţă. Picioarele şi-au pregătit ca să umble cu cuvioşie întru vestirea Evangheliei. S-au încins cu putere împrejurul mijlocului lor ca să se suie la Cetatea cea de sus a Ierusalimului. Căci ei, şi făcliile din focul cel gândit le-au purtat aprinse şi untdelemnul pentru ardere, pentru aceea focul acesta a strălucit peste dânşii în iezer. Căci precum lui Israel s-a făcut stâlp în mare, aşa focul acesta a mântuit pe Sfinţii Mucenici din

mijlocul înşelăciunii celei întunecate a dracilor. Aceasta s-a arătat lor noaptea din cer, când de ger se strângeau trupurile lor. Nu a lipsit focul Dumnezeirii luminându-le lor din faţă şi din spate. Nu s-a ridicat norul darului ceresc, care era întins peste dânşii noaptea şi ziua. Nu le-a lipsit ajutorul darului Celui prea de sus, mângâind mintea lor în ape. În vremea ieşirii fiilor lui Iacov zidirea cea văzută s-a bucurat, iar pentru izbăvirea Sfinţilor Mucenici toate puterile cele nevăzute s-au bucurat. În vremea acelora munţii au săltat ca berbecii, iar în vremea acestora îngerii şi Dumnezeul duhurilor s-au bucurat.

Deci, precum mi se pare, mai multe minuni s-au făcut la bunii biruitori decât la povestirea cea veche, că acolo marea s-a schimbat întru uscat, ca să nu se înece Israel când a călătorit; iar aici, mucenicii aflându-se în ape ca într-o cămară nu s-au cufundat. Acolo, oasele lui Iosif s-au luat împreună cu evreii; aici, Trupul lui Hristos ţinea pe sfinţi. Acolo, toiagul lui Aaron era adus împreună cu poporul; aici, braţul Domnului întărea pe cei credincioşi. Acolo, glas de chimvale era în mijlocul apelor; aici, glasul Domnului peste ape. Acolo, stâlp de foc era luminând întru mii; aici, Crucea lui Hristos strălucind între Mucenici. Acolo, Moise, Aaron şi Mariam povăţuiau; aici, Tatăl şi Fiul şi Duhul Sfânt. Văzut-ai câte minuni s-au făcut în iezer prin purtătorii de chinuri, mai mari decât în Marea Roşie? Slavă şi închinăciune şi mare cuviinţă Celui ce i-a întărit pe dânşii în nişte lupte ca acestea.

Atunci, cu amar plângea şarpele cel ce îşi făcea cuib lângă rogoz, papură şi trestie; atunci, crăpa cu inima, neputând să vină şi să ardă dedesubt cu totul slăvita oaste; atunci s-a întunecat la minte, fiind biruit şi

se chinuia, cel ce asupra sfinţilor a tulburat marginile pământului. Că cel ce pe Iordan îl ridica în ochii lui, acum se îneacă de o picătură a Sfintei Treimi; cel ce se ascundea prin ramuri şi prin stâlpări, acum s-a dus gol şi zdrenţuros; cel ce îşi subţia coada ca un chiparos, acum s-a batjocorit ca o pasăre de robii lui Dumnezeu. Vistierie de odoare era sânul iezerului şi nu îl primea înlăuntru pe furul de cele sfinte. Şuiera balaurul celor ce erau înainte, ispitindu-se să-i înfricoşeze, dar a fost trântit cu faţa în jos de năprasnă. Se târa pe piept şi pe pântece, dar nu se apropia de ţărmurile iezerului.

Deci, ca să nu tulbure vrăjmaşul pe Mucenici, îngerii păzeau lăţimea iezerului. De o parte era Gavriil, şi de cealaltă Mihail, iar de sus Hristos era Privitorul tuturor, Care îndată a arătat peste dânşii şi cununile, ca lipsa numărului să o plinească, şi cel vrednic în locul celui nevrednic să împodobească vrednicia sfinţilor întru lumină; ca să vină cununa celui ce s-a lepădat peste creştetul celui ce a iubit pe Hristos. Căci se cuvine şi aceasta să o zicem, pentru cel ce cu vicleşug s-a lipit de ceata sfinţilor. Că cel ce cu dânşii părea a fi, s-a alungat de la dânşii, şi cel ce era împotriva lor, a venit la dânşii. Cel ce la căldură a alergat, cu dragostea s-a răcit, iar cel ce de frig tremura, cu dorirea s-a aprins.

Deci, bună vreme este şi aici să zicem o, iubiţilor, că Iuda a ieşit şi Matia a intrat. Că Pavel, cel ce oarecând cu mânie şi cu îngrozire sufla asupra ucenicilor, s-a făcut ucenic. Cel ce prigonea pe propovăduitorii lui Hristos, Însuşi pe Hristos-Dumnezeu Îl chema în iezer. Că a strălucit împrejurul lui lumină la miezul nopţii, precum împrejurul lui Pavel în miezul zilei. Pe solii lui Pavel i-a ridicat Anania şi pe răutatea acestuia oastea sfinţilor. Acela, când prigonea, s-a rănit şi s-a vindecat,

iar acesta, când vâna s-a prins şi s-a mântuit, ca dumnezeiasca împlinire a zecimii celei a patra să se facă sfântă împreună cu toţi sfinţii.

Deci, cu care dintre icoane să aseamăn din destul biruinţa cea nebiruită a purtătorilor de biruinţă? Şi cu care caractere să alătur în destul cele asemenea acestei istorii? Mai multe erau minunile în vremea bunilor biruitori decât în vremea lui Isus Navi. Acolo, patruzeci de mii de războinici în Ierihon au pierdut rătăcirea din Israel; aici, numărul celor patruzeci de Mucenici a prăpădit pe idolii cei scobiţi. Au trecut aceia apele Iordanului şi au ucis pe Sion şi puterea lui; au intrat şi aceştia în apele iezerului şi au ruşinat pe satana şi pe slujitorii lui. Cu cuţite de piatră a tăiat împrejur atunci Isus pe evrei, după ce i-a odihnit în corturi; dar şi Hristos cu daruri sfinte a încununat pe purtătorii de chinuri cei credincioşi, după ce i-a răpit întru lumină. Minunat era chivotul în apele Iordanului, dar mai minunaţi erau sfinţii în mijlocul apelor. Veselitoare era şi legea şi toiagul şi lespezile, dar mai veselitoare sunt oasele Mucenicilor întru toate. Cinstită era şi mana şi năstrapa cea de aur, dar cu mult mai mult decât acestea este sângele cel sfânt.

Precum leviţii au luat pietrele din Iordan, ca să arate minunea neamurilor de pe urmă, aşa stau spre pomenire, înaintea lui Hristos, patimile vitejilor pătimitori. Aşa s-a împodobit noul aşezământ cu cinstitele sângiuiri ale bărbaţilor aleşi de Dumnezeu; aşa, cu armele Duhului, s-a întărit şi s-a înălţat de la pământ la cer Biserica; aşa, roadele mădularelor muceniceşti au hrănit sufletele credincioşilor şi grâu ales s-a făcut lui Dumnezeu, semănaţi fiind pe câmpul iezerului. Toate, după rânduiala cea cuviincioasă spre odrăslire, le-au

primit cu cuvioşie în trupurile lor: îngheţul şi frigul, răceala şi tremurarea, apoi şi încălzirea din ajutorul cel de sus, până ce spicul sufletului lor s-a adus întru lumina cea mai înaltă a vieţii veşnice.

O, plăsmuiri iubite ale însoţirii lui Pavel! Cum a orbit pe luna cea vopsită în multe chipuri! O, roade adevărate ale lucrării de pământ a lui Petru! Cum a astupat gura lăcustei, care se îndrăcea ca o turbată! O, stâlpări sfinte ale răsădirii lui Hristos! Cum pe toate năvălirile stricăciunii le-au biruit şi şi-au întins rădăcinile dragostei întru adânc şi aşa au înfrânt silnicia vânturilor! Au pus şi cărbunii cei iuţi ai râvnii şi au astupat gurile laţului. Au ascuns grăunţele în hambarele Duhului şi au rănit pe şarpe cu toiagul cel de trestie. Şi de aceia toţi împreună întregi şi neîntinaţi s-au mutat către vrednicia celor zece mieluşiţe. Ei, frumuseţea cea înflorită, s-au adus seceriş ceresc lui Dumnezeu, adăpându-se din cuvintele Evangheliei, rodul cel însutit l-au odrăslit. Pentru aceea cu secere tirănească secerându-se, mănunchi de mântuire în pământ s-au pus, în care ca nişte grâu s-au adus în staulul cel desfătat al Bisericii, ca prin cântările de psalmi, cu credinţă îngrăşându-se, să dea milă în fiecare zi celor ce cer.

Deci, cine a văzut cândva un mănunchi prea slăvit ca acesta, care picură sângiuiri şi coroane? Cine a văzut vlăstare având daruri sau trupuri dând oamenilor vindecări? Şi cine ar fi istorisit scocul morii în vremea secerişului, care s-a secerat şi s-a întărit de secerători?

Văzându-l pe unul că încă trăieşte, ticăloşii, nu l-au luat pe dânsul împreună cu cei de o cinste. Deci, uneltind cuget dobitocesc, au voit să fure pe unul din număr. Ci maica acestuia, care l-a născut pe dânsul, ridicându-l pe umerii săi şi aducându-l, l-a unit cu snopii, ca împreună să ajungă la aria cea gândită şi la stogul cămării celei înalte, ca întru vânturătura Duhului celui gândit îndată de la pământ la cer să se aducă, astfel ca, de pe pământ, după ce l-a cunoscut că este fiu al luminii, să-l bage în cetatea cea vie, Ierusalimul, şi să se facă pâine sfântă împreună cu ceilalţi, la masa cea neschimbată a cerurilor.

Aşa socotea credincioasa şi cuvioasa, aducând pe fiul său pe drumul cel împărătesc; aşa îşi întărea grumazii săi şi îl ducea pe dânsul către palatele împărăteşti; aşa, cu credinţă, vedea sarcina sângerată şi pe fiul său strujit. „Că deşi – zicea ea – viclenii lucrători au lăsat rodul meu şi nu l-au unit cu ceata Sfinţilor Pătimitori, dar eu nu voi trece cu vederea odrasla chinurilor mele, ci ca pe un spic îl voi culege pe dânsul, şi îl voi aduce lui Hristos, ca să-l primesc pe el întru nestricăciune, când va veni Cel ce S-a răstignit pentru dânşii. Deci, nu voi slăbi, ducând aşa povară, fiindcă am lepădat milostivirea femeiască, am desfăcut munţii a toată greutatea şi păzirea hotarelor casei femeieşti, m-am făcut bărbată şi, fiind tare, mă ţin de buna călătorie a iubitului meu fiu. Nouă luni l-am purtat pe dânsul în pântece, ca, pogorându-se, să vadă lăţimile pământului. Să-l port pe dânsul încă puţin pe umeri ca, suindu-se, să vadă frumuseţile cerurilor. Sângerat l-am purtat pe dânsul în pântece, până ce l-am născut om. Iarăşi sângerat îl pun pe grumaz, până când va dănţui împreună cu mulţimea îngerilor. O dată l-am adus în lume din pântece, şi a venit având trup stricăcios şi muritor; a doua oară pe umeri îl aduc Celui Preaînalt şi Nemuritor.

Deci, îl am pe dânsul întru toate; căci iată, minune mare cuprinde mintea mea: în ce fel văd eu mai înainte pe fiul meu? Şi iată, aleargă înaintea mea şi întinereşte.

Cu fața în sus zace copilul meu; zdrobit și drept privește către cer. Cu sfărmări și cu răni este împistrit și văd împrejurul lui podoabă preastrălucită. Tace cu gura și laudă cu duhul. Zdrobite are gleznele și de înălțime se apucă. Glas îl cheamă pe dânsul, împreună cu cei de o cinste, zicând: «Veniți de intrați în cămara Luminii».

Pentru aceea, de toate acestea mă voi bucura și voi zice către fiul meu: «Fericit ești, fiule iubite! Ce fel de vrednicie degrab ai adăugat la frumusețea ta? Ce fel de moștenire a aflat tinerețea ta și ce fel de dumnezeiesc ospăț a aflat viața ta? Fericite sunt mâinile tale, fiule iubite, că bogăția cea nevăzută ai plinit-o! Fericite sunt picioarele tale, prea iubite, că s-au scos din tina noroiului! Câte am gândit întru mine, zicând: De unde voi chema nunta fiului meu? Eu sunt săracă și el este nevestit. Cum ne va primi pe noi cineva întru cuscrie? Cum voi căuta bogăție sau strălucire de neam care să se plece la sărăcia noastră? Acestea gândeam și nu știam că în chip negrăit împreună cu Stăpânul ai fost tocmit. Nu știam că te-ai suit cu ochii cei gândiți și cu duhul te-ai unit cu Puterile cele de sus. Nu am cunoscut că ai stins patimile trupului și ai câștigat nepătimirea celor fără de trupuri.

Drept aceea, strălucita logodire din vremea Rebecăi s-a făcut și la tine, fiule iubite! Că pentru aceea Avraam l-a trimis pe robul său, iar pentru tine Dumnezeu pe Fiul Său Cel Unul-Născut. Aceea la fântână a primit darurile, iar tu în iezer curatele cununi; aceea prin apă cerceii a purtat, iar tu ai luat darul Duhului prin sânge. Nu se cuvenea atunci copilei atâta împodobire, pe cât ție astăzi zdrobirea pentru Hristos. Nu a înverșunat aurul pe tânăra atât de mult, cât pe tine bătăile mărturisirii. Nu a întâmpinat-o cu atâta dragoste Isaac în câmp, cât te-a

întâmpinat pe tine Fiul lui Dumnezeu. Nu în pământul cananeilor te duci tu să locuiești, ci în sfânta cetate a celor întâi născuți. Nu te duci să-l vezi numai pe Avraam, ci pe Dumnezeu, Tatăl lui Avraam. Că n-ai urât numai rudeniile și casa, ci pe toată lumea, ca pe Hristos să-L dobândești. El îți va scrie ție zestre în cer. El va străluci pruncia ta și va pune cunună pe creștetul tău, așezându-te cu încuviințare în strălucirea Luminii.

Ai cunoscut, fiule, că în văduvia și în sărăcia cea mai de pe urmă eu trăiesc de mult, și pentru aceasta așa te-ai sârguit să năzuiești la Tatăl sărmanilor și la Judecătorul văduvelor. Pentru aceasta ai ales să-ți dai sufletul tău curat și neîntinat Domnului Slavei. Pentru aceasta te duci să te așezi pe tine lăcaș al credincioșilor în viața cea veșnică. Mă înspăimânt de tine și slăvesc pe Domnul. Cum ai sărit așa de repede la atâta înălțime? Iată, ți-ai aflat bogăție neîntinată, pe care nu ți-au învistierit-o mai înainte părinții tăi.

Iată, ai aflat vrednicie tare și necurmată, pe care nu ți-a dat-o împăratul pământesc. Iată, ai aflat acolo frați, toți de un Tată născuți, pe care nu ți i-a născut maică-ta cea săracă. Întru veselă însoțire te-ai rânduit pe tine. Împreună cu credincioșii călători, călătorești către Hristos. De aici ai iubit frumoasă dănțuire; frumoasă și slăvită și foarte vestită. De aceștia lipește-te acum și în veci și împreună cu aceștia stai de-a dreapta Tatălui. Odihnește-te puțin în car, ca să stăpânești peste zece cetăți în cer. Amestecă-ți sângele tău împreună cu cinstitele sângiuiri, ca numele tău să se așeze în cartea vieții. Să se învârtească roata cu moaștele tale, ca să vezi roatele Scaunului Celui Preaînalt. Culcă-te încă puțină vreme împreună cu dânșii, ca să ajungi împreună cu dânșii la lăcașul cel ceresc. Mergi cu dânșii la focul

cel simțit, ca să te îmbraci împreună cu dânșii în lumina cea adevărată. Intră împreună cu dânșii în topitoare, ca să iei dintr-însa, împreună cu dânșii, aur curățit și lămurit.

Știu de ce fel de furtună v-ați izbăvit și către ce fel de liman vreți să ajungeți. Știu că părtași v-ați făcut chemării celei de sus și către Tatăl Cel ceresc vă duceți. Știu că alergați să apucați țara aceea de unde a fugit scârba, durerea și suspinul; unde nu este necaz, nici stricăciune a trupului; unde nu este răutate, nici întuneric, ci Lumina adevărului și strălucirea bunei cuviințe; unde este mântuirea și nestricăciunea. Pentru ce nu m-a muncit tiranul, luptătorul de Dumnezeu, și pe mine împreună cu voi? Pentru ce nu am murit și eu cu moartea aceasta fericită, fiule, ca să fiu fericită? Și pentru ce nu m-am rânduit și eu la acest strălucit ospăț, ca să ajung la desfătare? Au doară că sunt goală sau păcătoasă, sau că sunt ticăloasă și foarte vrednică de jale? Dar nu pentru acestea nu vin împreună cu voi, căci Cel ce v-a chemat pe voi este iubitor de săraci, ci pentru că nu primiți înmulțire între voi; că v-ați făcut lui Dumnezeu o patruzecime; că ați șezut câte zece la ospățul cel evanghelic. Căci în numărul vitelor celor împătrit așezate v-ați rânduit să purtați carul cel de Dumnezeu purtător și să ziceți totdeauna: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Împăratul Slavei.

De vreme ce te-ai învrednicit de niște daruri ca acestea, fiule, roagă-te către Mântuitorul Hristos pentru mine, când va zice către voi: *Veniți de moșteniți împărăția Mea, care am gătit-o vouă.* Pomenește-mă pe mine, fiule, împreună cu cei de o cinste cu tine și cere-mi plată de la Tatăl luminilor, ca precum a suflat trupul și sufletul tău întru mine, să-mi sufle din cer îndurările

Lui. Și precum sângele tău a vopsit zdrențele mele, așa să mă adape pe mine de sus milele Domnului; și precum am venit împreună cu tine această cale, așa să ajung și eu împreună cu tine la lăcașurile sfinților, ca și eu împreună cu aceștia să laud și să zic: *Că nu este sfânt ca Domnul nostru, că a căutat spre smerenia roabei Sale și a înălțat fruntea tuturor robilor Lui.* Pe vrăjmași i-a rușinat și pe cei săraci i-a mântuit și Lui I se cuvine de-a pururea slava, în veci»".

Iată câtă tainică povestire ne-a descoperit această bine grăitoare rândunea. Iată cum a zidit, după cum se zice, țevișoarele de fagur ca să păzească mierea, prea înțeleapta albină. Iată câtă întărire a Scripturilor, ca pe niște flori a adunat și din toate părțile a înconjurat-o cu mierea. Pentru aceasta, viespii răutății cu acul lor nu au necăjit dulceața credinței ei, și nu i-au aflat fagurul ca să-l descopere și să mănânce frumusețea mierii celei gândite. Pentru aceasta, mama, ca o înțeleaptă împărăteasă, poftind a sui pe fiul ei la ramura vieții, păzind întreagă lucrarea de ceară împreună cu lucrătoarea de miere, cu hrana rugăciunilor pecetluind-o, a arătat celor de sus lucrul adevărat și a trimis darul la Cina cea de Taină, care veselește pe îngeri cu dulceața gustării.

Cum vom răsplăti pentru aceasta femeii celei prea bune? Ce vom zice despre acestea, iubiților? Că aceasta atâta râvnă a arătat către Hristos și atâta dorire și cântare de laudă! Dintre aceste multe laude puține să-i zicem ei, care este om al lui Dumnezeu. Că din cele zise ne vom învăța cu dinadinsul că era credincioasă și foarte iubitoare de Dumnezeu, că cele de sus cugeta și cămările împărăției le privea și darurile nestricăciunii le ținea; pe izvoarele sângiurilor și rănile trupurilor, dovedind că moartea copilului ei este bogăție neîntinată. Nemurirea

o vedea cu ochii minții, mai înainte privind-o, că zicea: „Acum mai ales ai înviat, prea iubite fiule! Și acum mai bine pot să te hrănesc pe tine, decât atunci când din pântece te-am născut”.

Cum pot să fie acestea, o, cuvioasă și credincioasă și fericită femeie? Îi vezi creștetul zdrobit, vezi că luminile ochilor i-au sărit, îi vezi buzele în două tăiate, scânteile cuvintelor stinse și, scurt să zic, vezi tot trupul, prin mulțimea rănilor, ciuntit și zici că „acum mai vârtos ai înviat, prea iubite fiule”? „Așa – zice dânsa –, și prea bine pot și tare sunt. Cum și întru ce și care este doctoria? Eu voi zice cum și întru ce și întru care dar. Îl aduc pe Iezechiel proorocul și el îi va binevesti lui: «A zis Domnul către tine, o, tânărule: Iată, Eu trimit duh în oasele tale și vei sta pe picioare și vei trăi în veci». Apoi pe Pavel, care îmi dovedește și zice: «Și eu îți zic ție prin cuvântul Domnului: Că Însuși Domnul Se va pogorî din cer și te va învia pe tine spre viața veșnică». Apoi pe Însuși Domnul, Care cu dumnezeiescul Său glas zice: *«Cel ce își pierde sufletul său pentru Mine, întru viața cea veșnică îl va găsi pe el»*.

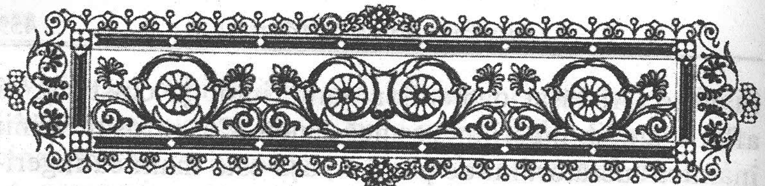
Întru aceste trei semne adevărate îmi stă mie înainte prea iubitul meu fiu, și pentru aceasta nu îl văd pe dânsul ca pe un mort, ci ca pe un viu și ca pe unul ce este și petrece în veci. Pentru aceea mi se cuvenea și mie să mă arăt tiranului, că sunt maica lui. Că a poftit sufletul meu să-l văd pe dânsul bând paharul acesta, și iată că l-a băut pe el cu multă bunătate și s-a dus întru slavă, luând plata lui”.

O, femeie, mare este credința ta! Cu adevărat mare și prea slăvită! Mari sunt darurile de biruință ale vitejiei tale și tari sunt plățile iubirii tale de Dumnezeu. Sfântă este rădăcina ta, sfântă ramura ta și sfințenia îți rămâne

în veac. Ai lăsat oamenilor nume iubit și cinstit și ai aflat înaintea îngerilor veșnică laudă. Ca mirosul țarinii înaintea lucrătorului de pământ, așa este înaintea îngerilor buna mireasmă a ta. Precum pomii cei roditori întru buna amestecare a aerului, așa este rugăciunea ta înaintea Mântuitorului. Ca Sarra te-ai binecuvântat, ca Lia te-ai sfințit, ca Rebeca și Rahila întru frumusețe te-ai slăvit, ca Ruth, care s-a întors către Domnul, te-ai îndreptat, ca Marta și Maria cu Hristos te-ai împrietenit, ca Anna și Solomon întru rugăciuni te-ai auzit. În cartea vieții este numirea ta și între fiii Luminii pomenirea lucrului tău. Că S-a jurat Domnul pe bunătatea Sa: „Pentru că ai făcut lucrul acesta pentru Mine, împreună cu ceata sfinților te voi număra pe tine întru odihna Mea”.

Pentru aceea cer de la tine, o, cuvioasă, credincioasă și fericită maică, solește pentru mine înaintea sfinților, zicând: „Rugați-vă, purtătorilor de cununi ai lui Hristos, pentru preamicul și ticălosul Efrem”, ca să aflu milă și să mă mântuiesc, cu Darul lui Hristos. Că Lui I se cuvine slava și stăpânirea, în vecii vecilor. Amin.

SFĂTUIRE PUSTNICEASCĂ DUPĂ ALFAVITA

Începutul lepădării de lume a monahului este a se teme de Dumnezeu, iar monahul cel fără de frică se va sălăşlui afară de porţile împărăţiei lui Dumnezeu.

Începutul vieţii celei bune a monahului este cunoştinţa de Dumnezeu, iar necunoştinţa de Dumnezeu întunecă sufletul său.

Moştenirea cea bună a monahului, este întreaga înţelepciune şi sfinţenia, iar cel ce este lipsit de acestea rămâne afară de moştenirea părinţilor.

Nevoinţa monahului este cugetarea şi citirea Scripturilor şi împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, iar cel care întru acestea nu se îndeletniceşte este lipsit de nevoinţă şi linişte.

Mâncarea monahului este ca să facă voia lui Dumnezeu, iar nu mâncarea cea simţită. Căci cea după poftă este mâncarea simţită care nu pune pe monah înaintea lui Hristos, ci se duce în pântece şi iese pe şezut.

Paşii monahului sunt ca să frece treptele bisericii, mişcându-se cu cinste, iar paşii cei necinstiţi sunt cei care umblă din casă în casă.

Viaţa monahului să fie neîntinată, fără a fi batjocorit de muieruşele cele îngreuiate de păcate. Că

săgeată a ispititorului este în inima monahului femeia care cu neastâmpărare petrece în casă.

Monahul să se sfătuiască împreună cu cel priceput, iar sfatul celui nepriceput şi neînţelept să nu locuiască în inima monahului.

Monahul priveghind întru psalmi, întru laude şi întru cântări duhovniceşti, alungă nălucirile de noapte, iar monahul ce se făleşte pentru isprăvile sale şi doarme, ţese pânze de păianjen.

Monahul viteaz scapă de cursele diavoleşti prin crucea lui Hristos, iar monahul pământesc şi care este plecat la cele pământeşti, tuturor este satanicesc.

Gândirea monahului totdeauna să fie lucrătoare de lucruri bune.

Iscusinţă a monahului sunt gândurile cele unele peste altele.

Privegherea monahului credincios potoleşte gândurile cele întinate.

Lucrarea de pământ a monahului este sufletul cel bun care aduce rod după Evanghelie. Lucrându-l pe acesta, monahul va mânca rodul lui. Plata lucrurilor sale este rod dulce în gura lui.

Puterea nemuritoare a monahului, este sărăcia care poartă Crucea lui Hristos. Lucru cumplit la monahi este iubirea de argint, că le încuie împărăţia cerurilor.

Supune inima ta, monahule, umerilor tăi, ca prin mintea ta şi prin partea cea lucrătoare să alungi de la tine pe potrivnic.

Darul bun al monahului este fecioria, care îl suie pe dânsul la cer împreună cu Ilie. Pentru aceea, o, monahule, făcându-te iubitor al acesteia, suie-te în căruţă de foc cu două sulinare, adăpându-te şi răcorindu-te.

Lacrimile care se varsă din ochii tăi sunt pom al vieții, care se ridică la înălțimea smeritei cugetări. Monahul care cu putere îl câștigă pe pomul acesta, va culege roadele cele bune.

Puterea fecioriei este depărtarea de bucate, iar monahul ce se îmbată își va întina trupul său.

Monahul care își face arătată tuturor milostenia lui, se va face vrednic de îngrețoșare și va auzi de la Hristos: *„Ți-ai luat plata ta"*, iar dacă este rugat să o spună, va lua plata de la Hristos, Cel ce cunoaște cele ascunse. Monahul, dând lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu, să nu se înalțe, ci, rugându-se, să zică: „Stăpâne, dintru ale Tale aduc Ție și pe ale Tale. De la Tine caut numai izbăvirea sufletului meu".

Pe monahul care se roagă curat în rugăciunile de noapte, îl va auzi Domnul. Și ziua îl va străluci pe acesta Dumnezeu și îl va arăta ca o zi în fiecare zi.

Monahul milostiv va fi iubitor de frați și va moșteni pământul cel bun.

În mândria monahului nu Se va odihni Domnul, iar în smerita cugetare a lui se va odihni Duhul Sfânt.

Gândul monahului să fie totdeauna întru împărăția cerurilor și degrab o va moșteni pe dânsa.

În toată vremea haina monahului să fie neîntinată, nu cea țesută, ci cea duhovnicească, deoarece unul ca acesta, la miezul nopții, va intra în cămară împreună cu Mirele. Monahul să aducă untdelemn spre întâmpinarea Mirelui, că rămâne afară, împreună cu cele cinci fecioare nebune, dacă nu își luminează candela sa cu untdelemn.

Viața monahului să se facă după urmarea îngerilor, arzând de tot păcatele, că viața celor ce se pocăiesc este o jertfă întreagă. Viața monahului închipuie

omorârea mădularelor față de pofte, că viața și traiul lui Ioan s-a făcut pildă a monahilor.

Furtuna dracilor să fugă de la monah; alinarea îngerilor să dănțuiască la dânsul. Când vine asupra lui furtună drăcească, să-și stăpânească mânia, că viața monahului se cunoaște întru blândețe și întru răbdare.

Fierbând monahul cu duhul, alungă pe diavolul, iar pizmuind pe fratele său, afară de lege, monahul trage asupra sa pe diavolul.

Aluat al răutății să nu se numească la monahi, ci să domnească între dânșii dragostea curată. Soarele să nu apună întru mânia monahului. Monahul liniștitor nu va tulbura pe frați, iar strigarea lui răstoarnă mănăstirea.

De glasul cântării de psalmi nu te lepăda, o, monahule, că aceasta este cuvântarea de laudă a îngerilor. De glasul priveliștilor diavolești fugi, monahule, că aceasta este amăgirea dracilor.

Fie pe fruntea ta totdeauna Crucea lui Hristos, monahule; fie și întru inima ta, pustnice, totdeauna frica lui Dumnezeu.

Liniștea monahului cu inimă curată înduplecă pe Duhul cel Sfânt. Obiceiul bun al monahului lucrează iubire de frați, iar lupta și sfada o alungă.

Monahul logodit cu Dumnezeu să nu se înduplece pe sine diavolului, ca să nu se rușineze înaintea cămării de Mire.

Pavăză cu totul nebiruită a monahului este lauda îngerilor în gura lui, iar moartea monahului este somnul cel iubit mai mult decât lauda.

Comoară a monahului este sărăcia de bună voie. Prea dumnezeiesc este monahul care pe aceasta a ridicat-o asupra sa. Învistierește-te în cer, monahule, că nemărginite sunt veacurile desfătării celei de acolo.

Privirea monahului să se facă în Sfintele Scripturi.

Uşa monahului să nu se încuie cu zăvoare de fier, ci să fie întărită cu Piatra cea din marginea unghiului.

Cinstirea de Dumnezeu a monahului să se cunoască în iubirea de străini şi întru bucurie să se îndrepteze.

Faţa monahului se face minunată prin rugăciune şi se cunoaşte prin milostenie.

Monahul vesel cu faţa va fi odihnă a pustnicilor, iar al gândurilor rele surpător.

Ioan să-ţi fie pildă, monahule, care a fost îmbrăcat cu păr de cămilă. Ca Ilie, cu cojocul acoperindu-te, la cer să te suie. Iacov te îndeamnă să te bucuri pentru primejdiile ce ţi se întâmplă, răbdare învăţându-te. Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu, spre *„la început era Cuvântul"* te-a povăţuit pe tine.

Sudoarea alinării duhovniceşti, ce se face pe fruntea monahului, veseleşte mulţimea monahilor.

Monahul semeţ risipeşte adunarea fraţilor. Înţelegerea între monahi izgoneşte mândria şi sălăşluieşte înlăuntru smerita cugetare.

Întocmai cu îngerii se face monahul care defaimă pântecele şi nu iubeşte beţia.

Frumuseţe nebiruită a sufletului monahului este fecioria, care străluceşte, iar prea rea şi prea grozavă este faţa monahului când fecioria se întină.

Prea rău lucru este monahului răutatea adusă în suflet, ea este ca focul în trestie.

Monahul care a călcat lumea se face împreună vorbitor cu Hristos, iar cel ce se împleticeşte cu lucrurile lumii nu va plăcea lui Hristos, Căruia I s-a făcut ostaş.

Propovăduitor prea credincios al împărăţiei cerurilor este monahul neiubitor de argint, iar rău şi pierdut este cel ce boleşte cu iubirea de argint.

Podoabă a monahului tânăr este întreaga înţelepciune care are neîntunecată pe feciorie. Odor al monahului este ascultarea; cel ce a câştigat-o pe dânsa va fi auzit de Domnul.

Răutatea să nu se sălăşluiască în inima monahului, iar bunătatea să se înmulţească întru lucrurile lui.

Cuvânt bun să aibă monahul şi să grăiască în gura lui cuvintele Celui Preaînalt.

Să flămânzească de voie monahul, ca să smerească trupul cel pământesc şi să înalţe sufletul la cetatea cerească.

Monahul să spună cuvântul adevărului şi minciuna s-o alunge din gura lui.

Cuvânt aspru de va auzi monahul să nu se asprească, nici să se îndârjească, ci să spună că va lua plata credincioasă a păcii şi fiu al Celui Preaînalt se va chema, dacă se va face mijlocitor al păcii.

Cu umilinţă grăind monahul, întru smerită cugetare, şi din inimă împietrită poate scoate lacrimi.

Precum leul este înfricoşat ogarilor, aşa se cuvine să fie monahul gândurilor poftei. Monahul care dezleagă fără de vreme postul este ca cel ce surpă turnul din temelie.

Precum viforul ridică praful de pe pământ, aşa monahul trufaş zădărăşte mânie în mănăstire. Precum este limanul cel neînviforat corăbiilor, aşa să fie monahul în mănăstire.

Următor al îngerilor pe pământ este monahul, dacă nu s-a rănit de arcul dulceţii.

Să nu te sârguieşti, monahule, întru mândrie, ca să nu cazi cădere de spaimă. Fii următor smeritei cugetări a lui Pavel, ca să te faci împreună moştenitor cu sfinţii. Urmează pe vameş, ca să nu te osândeşti împreună cu

fariseul. Blândețea lui Moise alege-o, ca inima ta, care este piatră vârtoasă, să o refacă Dumnezeu întru iezere de apă. Şi după acestea vei zice ca unul ce ai dobândit pricepere: „Ce este mai bun, decât blândețea care la apa odihnei m-a hrănit pe mine?". Să nu te arăți aspru. Adu-ți aminte că nimeni fiind aspru nu a răbdat.

Păzeşte-te, monahule, ca nu lăsând pe Abel, lângă Cain cel trufaş să te adaugi şi să te faci împreună părtaş al pedepselor aceluia.

Învață-te cât de bună este smerita cugetare şi pe aceasta alege-o, că te suie la cer. Plată bună pentru smerita cugetare îți stă ție înainte împărăția cerurilor, de aceasta să nu te leneveşti.

Monahul tânăr să se întărească pe întreaga înțelepciune şi slava deşartă cu vederea să o treacă. Sad nou sfințit de Dumnezeu este monahul care cu întreaga înțelepciune se adapă.

Postul este frâu al monahului, iar cel ce îl leapădă se face cal îndrăcit asupra părții femeieşti. Monahul tânăr şi neînfrânat fără de frică păcătuieşte.

Monahul care spală picioarele cuvioşilor îşi străluceşte inima sa şi va avea comoară în cer. Monahul care spală picioarele păcătoşilor, fără deosebire, binecuvântarea celor ce pier spre sine o trage.

Monahul priveghetor lucrează ziua şi noaptea, stăruind întru rugăciuni. Monahul care îşi înfrânge inima sa, varsă lacrimi şi din cer cheamă şi cere milă. Curgere dumnezeiască în gura monahului este psalmul mărturisirii. Cel ce o are pe aceasta este desăvârşit.

Pom al vieții pe pământ este monahul nepătimaş. Pom al vieții celei veşnice în cer este monahul cel nerătăcit. Străină vedere în cer este monahul care pe pământ a luat asupra lui viață îngerească.

Paloş prea ascuțit asupra diavolului este psalmul în gura monahului.

Lemn uscat, în vremea lui Elisei, a tras fier din adânc, şi la monah, făcându-se trupul uscat de postire, scoate sufletul din adâncul păcatelor. Postul monahului, curgerile dulceților le usucă.

Paloş asupra patimilor este privegherea monahului care se întinde întru rugăciuni.

Primirea de străini a monahului cu mâncare de verdețuri, ce se face cu dragoste, este mai bună decât grăsimea arderilor de tot.

Darurile de la străini amăgesc pe cei înțelepți; cel ce le primeşte pe dânsele, pentru nedreptatea altora, nu este pustnic.

Hotar al postului monahului este moartea; mai înainte de sfârşit să nu se depărteze de dânsul.

Hotarul rugăciunii monahului este nehotărât, că este lucru bun ca în toată vremea să binecuvinteze pe Domnul.

Pustnicul care ocărăşte pe monahi este neiscusit şi la oameni urâcios. Monahul care nu îşi stăpâneşte limba în ziua mâniei, nici patimile nu le va stăpâni cu lesnire. Monahul care se mânie, îşi ucide sufletul şi răneşte cu săgeți prea ascuțite pe aproapele său.

Vai monahului care se îndreptățeşte pe sine înaintea oamenilor, că urât este unul ca acesta înaintea lui Dumnezeu.

Monahul leneş va cugeta cuvinte deşarte şi vorbirea lui va fi amăgitoare.

Monahul pripit va cădea în ispite, iar cel blând potoleşte mânia.

Monahul care nădăjduieşte în puterea sa, va cădea; iar cel ce nădăjduieşte spre evlavie, va sta.

Cel ce defaimă pe aproapele, ca pe un păcătos, este ticălos; iar cel ce socoteşte pe vecinul său mai cinstit, se va înălţa.

Monahul care se luptă cu alţii va fi urât şi înaintea celor vrednici nu va fi cinstit.

Mai înainte de ispită întrarmează-te pe tine, monahule, ca să te arăţi iscusit în ispită.

Bogăţie şi îngrăşare a trupului să nu-ţi câştigi, monahule; căci calea cea strâmtă şi necăjită leapădă cele ce nu folosesc. Făcându-te ucenic al lui Pavel, zi împreună cu dânsul: *„Pe toate gunoaie le-am socotit, ca pe Hristos să-L dobândesc”*.

Foc care arde înlăuntru monahului este dezmierdarea care se aprinde din beţie. Izvor de-a pururea curgător este Hristos. Din Acesta scoţând, monahule, înfocarea cea puturoasă stinge-o cu totul.

Bogăţia care se ţine în mâini şi multa îmbuibare, care din beţie vine, nu vor fi primite în porţile cerurilor. Deci nu te nădăjdui, monahule, spre bogăţie şi spre multa îmbuibare, ci întru sărăcie şi întru înfrânare, ca să nu stai afară de porţile cerului. Monahul care nădăjduieşte spre strălucirea neamului şi spre bunăstarea trupului, se va smeri, iar cel ce pentru Hristos este smerit, se va înălţa.

Cuvânt rău să nu grăiască monahul, că apoi se face vie roditoare de spini. Cu graiuri prea dulci să grăiască monahul aproapelui, că mierea amărăciune nu are.

Trândavul să nu se facă ocârmuitor al lucrurilor dreptăţii, că albina totdeauna lucrează.

Curgerea Iordanului este curăţitoare de păcate, că Hristos pe acesta l-a sfinţit. Curgerea lacrimilor monahului pricinuieşte lăsarea păcatelor, căci Hristos a zis: *„Fericiţi cei ce plâng acum, că aceia vor râde”*.

Monahul cel nestatornic se vântură de viforul gândurilor, iar cel ce se stăpâneşte cu graiuri evangheliceşti, pe sine se întăreşte.

Monahule, izbăveşte pe aproapele de păcat, fără defăimare, cu toată puterea ta, că Dumnezeu pe cei ce se întorc către Dânsul nu îi leapădă.

Grai de răutate şi de viclenie să nu încui întru inima ta asupra fratelui tău, monahule, ca să poţi zice: „Lasă-ne nouă datoriile noastre, precum şi noi lăsăm datornicilor noştri”.

Monahul trândav se va îneca de gânduri, ca grâul de spini.

Cununa de laudă a monahului este pacea şi sfinţenia. Cel ce le câştigă pe acestea va vedea pe Domnul.

Întreaga înţelepciune a monahului va înălţa capul lui şi în mijlocul multora îl va slăvi pe dânsul. Înţelepciunea monahului să nu fie întru osteneala cuvântării, ci întru buna statornicie şi întru blândeţe să se slăvească. Unul ca acesta este înţelept, iar în mijlocul fraţilor se va arăta iconom credincios. Căci este înţelept cu adevărat nu cel ce învaţă prin cuvânt, ci cel ce învaţă cu lucrul.

Monahul priceput, luptându-se cu tabăra dracilor, rămâne nerănit de săgeţile acestora. Monahul care se întăreşte cu Crucea lui Hristos, va zdrobi capul balaurului.

Gura monahului să se deschidă cu cuvântul lui Dumnezeu, iar inima lui să cugete cuvintele Domnului fără de răspândire.

Averea cinstită a monahului este fecioria, care străluceşte cu lumina milosteniei. Pe aceasta păzind-o monahul, cu întemeiere va intra în cămara cea de Mire.

Monahule, păzeşte poruncile Celui Preaînalt; iar tu, pustnice, sârguieşte-te să păzeşti poruncile părinţilor,

că acestea făcându-le te vei arăta moştenitor al împărăţiei cerurilor.

Monahul îndrăzneţ va cădea în ispite şi în cursa diavolului, iar pe cel blând îl va ajunge pacea şi cununa sfinţeniei.

Monahul care se desfătează va fi întru amăgiri şi întru năluciri de noapte, iar a celui ce posteşte, patul îi este neîntinat şi somnul fără de nălucire.

Pe monahul ce se teme de Dumnezeu, nu îl va întâmpina lucru rău, că pe unul ca acesta îl păzeşte Domnul, şi în ziua sfârşitului său va avea curăţire.

Supunerea monahului nu faţă cel mai mare se cunoaşte, ci în ispite se lămureşte. Răbdarea monahului întru necazuri, care se fac de cel credincios, îi pricinuieşte nădejde care nu ruşinează. Răbdarea monahului este până la cea mai de pe urmă răsuflare a lui, *„că cel ce va răbda până în sfârşit, acela se va mântui"*.

Cuvântarea de laudă a monahului să fie neîncetată, pentru că Serafimii neîncetat slavoslovesc. Laudă duhovnicească să fie în gura ta, monahule, că îţi uşurează greutatea ispitelor ce vin asupra ta.

Rabdă, monahule, că scurtă este vremea răbdării, dar sunt nemărginite veacurile desfătării.

Monahul ascultător va sta cu bună îndrăzneală lângă Cruce, că Domnul este în Cruce şi în moartea Crucii.

Glasul monahului să nu se înalţe către fratele său întru amărăciunea sufletului său. Glasul monahului întru blândeţea rugăciunii cu curăţenie să se trimită către Dumnezeu, prin buze nemişcate.

Luminător adevărat pe pământ este monahul care nu a alunecat cu limba lui. Prieten al lui Hristos este unul ca acesta, şi cel care nu şi-a întinat trupul său cu păcatele.

Frica lui Dumnezeu ţinând şi cuprinzând pe monah, este ca un turn nebiruit. Cel care nu are frica lui Dumnezeu va fi lesne prins şi robit de cei potrivnici.

Lumină curată pe pământ este monahul la care nu s-a aflat pofta banilor. Că iubirea de argint, fiind rădăcină a tuturor relelor, nu naşte roade bune.

Mai bine este monahului a mânca carne şi a bea vin, decât a mânca întru clevetiri cărnurile fratelui său. Mănâncă-ţi, monahule, pâinea ta cu miere şi te depărtează de amărăciune, şi îţi bea vinul tău cu lapte şi fii prunc cu duhul. Că mierea nu are amărăciune, iar laptele nu ştie de răutate.

Aurul se lămureşte în foc, iar monahul se va cunoaşte între mulţimea monahilor.

Mâinile monahului să fie întinse cu cuvioşie către Dumnezeu, că Moise, după ce a închipuit cu mâinile Crucea a biruit pe Amalic.

Dar bun este peste monahul care se răstigneşte şi moare în fiecare zi, că se bucură de dânsul îngerii, primindu-l întru împărăţia cerurilor.

Frâu al patimilor monahului este postul, iar surparea şi pierderea patimilor este rugăciunea cu milostenie.

Precum grindina este făcătoare de stricăciune pentru via ce odrăsleşte lăstarii, aşa mâinile monahului care lucrează rău în mănăstirea nou înfiinţată.

Mai strălucit decât zăpada este monahul care se află mai presus de poftele trupeşti, că cel ce în locul aurului iubeşte pe Hristos, Îl va vedea pe El în ziua facerii de bine încununându-l pe dânsul.

Monahul şoptitor risipeşte mulţimea monahilor şi pe prieteni îi împrăştie, iar monahul care cântă adeseori va aduna prietenie duhovnicească. Şarpele, după ce a şoptit Evei, a izgonit-o din rai, iar monahul care şopteşte

va fi asemenea cu acela, că şi sufletul aproapelui îl pierde şi nici pe al său nu-l mântuieşte. Iar cel ce cântă cu pricepere întru inima sa, va fi auzit de Dumnezeu.

Sufletul monahului să-şi aibă ochiul nerăspândit către Dumnezeu, că sufletul monahului care s-a lepădat de lume şi s-a făcut mireasă lui Hristos, pe cele pământeşti le va defăima.

Monahul care este îmbrăcat cu lucruri bune, cu zăbală va zdrobi capul balaurului; căci sufletul monahului, bine mirosind duhovniceşte, cu cuvioşie va astupa mirosirea balaurului, ca să nu miroase întru dânsul întinăciunea dulceţii.

Cât de bun lucru este, fraţilor, a stăpâni dulceaţa şi dezmierdarea şi a fi mai înalt decât poftele trupeşti! Că cine are în inimă frica lui Dumnezeu, de acesta întinăciunea dulceţii nu se atinge.

Frumoasă este în gura monahului lauda care din inimă curată se trimite lui Dumnezeu; ca nişte tămâie binemirositoare va fi primită rugăciunea acestuia.

O, ce fel de întristare este între îngeri când monahul, pentru neluarea aminte, se aruncă afară din împărăţie! O, ce fel de chinuire este sfinţilor când pustnicul, pentru trufie, nu intră împreună cu Mirele în sfânta cămară! O, câtă bucurie este între sfinţi când păcătosul, prin pocăinţă, intră întru împărăţia cerurilor! O, câtă veselie este sfinţilor când păcătosul se întoarce din calea rătăcirii lui! Pe a căror credinţă urmând-o, împliniţi veselia cea cu bucurie. O, ce fericiţi copii ai lui Dumnezeu sunteţi voi, acei monahi pe care nu v-a biruit pofta trupului! Pe voi pământul nu vă va acoperi, ci cerul împreună cu îngerii vă va primi.

Lui Dumnezeu Însuşi să-I fie slava, în veci. Amin.

SFĂTUIRE

Ascultaţi acestea, voi, care sunteţi fii ai luminii, şi le păziţi. Că pricinuitoare de împărăţia cerurilor se va face vouă sfătuirea aceasta.

Privegheaţi întru cuvintele acestea şi veţi afla odihnă sufletelor voastre. Împuterniciţi-vă din neputinţă, întărindu-vă cu frica lui Dumnezeu!

Rugăciunea voastră să fie curată către Dumnezeu. Încă şi pentru mine vă rog. Moştenitori ai vieţii veşnice sunteţi dacă de sfătuirile acestea nu vă veţi lenevi.

Fie cuvântul vostru *„ce este da, da, iar nu, nu"*, că evanghelicească este porunca.

Moartea pe voi nu vă va stăpâni, că v-aţi mutat de la moarte la viaţă. Iisus Hristos este viaţa voastră, de Care dacă vă veţi lipi, nu veţi muri. Că este Domn al morţii şi al vieţii şi pe cei ce se apropie de Dânsul, îi va face vii. Dezleagă păcatele, curăţeşte nelegiuirile celor ce Îl cheamă pe El. Pe cei ce se pocăiesc îi tămăduieşte şi pe cei ce se întorc îi sfinţeşte. Deci, înţelegeţi puterea pocăinţei, iar cei ce aţi păcătuit alergaţi către dânsa; căci vouă, o, iubiţii lui Dumnezeu, vă este străin chipul păcatului, şi nu va domni peste trupul vostru cel gândit păcatul, căci nestricăciunea aţi luat-o asupra voastră.

Afară de ispită sunteţi, fraţilor, fiindcă de amărăciune v-aţi izbăvit, după ce graiurilor dumnezeieşti v-aţi încrezut. Pe cele pământeşti le-aţi defăimat, după ce Crucea pe frunte aţi luat-o şi sunteţi vedere înfricoşată pentru diavol, că aţi cinstit dreptatea şi curăţia aţi păzit-o, iar acum sunteţi în rai.

DESPRE UNELE ÎNTREBĂRI

Pentru cele despre care ați întrebat, vrând să vă învățați, voi zice pe scurt.

Fără frica de Dumnezeu și fără răbdarea cea desăvârșită, a isprăvi ceva bun și a sfârși din cele începute este cu neputință, fiindcă zice Apostolul: *„De răbdare aveți trebuință”* (Evrei 10, 36), ca, făcând voia lui Dumnezeu, să luați făgăduințele. Și Domnul învață, zicând ucenicilor Săi așa: *„Întru răbdarea voastră veți câștiga sufletele voastre”* (Luca 21, 19). Și iarăși: *„Cel ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui”* (Matei 10, 22). Căci nu se cunoaște de la început sfârșitul, ci la sfârșit se află rodul. De aceea, uniți începutul cu sfârșitul ca, întru sfârșit, aflând biruința, să luați făgăduințele.

Deci, să păzim sfințenia, că se va căuta aceasta mai ales la cei ce au luat asupra lor viața monahicească. Să nu fim măreți în deșert, ca să nu ne zică și nouă Domnul: *„Toate lucrurile lor le fac, ca să fie văzuți de oameni. Că își lărgesc advarele și își măresc poalele și iubesc șederile întâi în adunări și închinăciunile prin târguri și a se numi de oameni «învățătorule»”*. Deci să fim smeriți în cuvânt, în lucru, întru petrecere, ca să aflăm har de la Domnul, fiindcă Domnul binevoiește întru smerenie.

Știu pe un frate întru Domnul care, liniștindu-se într-un loc oarecare, era în mare supunere. S-a întâmplat

în locul acela ca un frate să fie supărat de un drac prea rău. Și a început să cheme pe acel frate liniștit, a striga și a zice multe; și se afla în biserică, fiind păzit de cei mai tineri. Iar fratele acela, pentru care striga dracul, era în chilia lui, liniștindu-se.

După ce a văzut întâi-stătătorul multa strigare a dracului, a trimis să cheme pe fratele acela, ca să stea lângă cel ce pătimea. Venind, a aflat pe cel ce pătimea având o mică slăbire. Și cum a vorbit cu dânsul, dintr-o dată, apucându-l pe el necuratul duh, a început să strige și să zică: „Tu iarăși aici rău ai venit, pe cale rea; rele îți sunt întâmpinările tale, rele să zici, rele să auzi, și întâi tu m-ai scos și m-ai legat pe mine cu smerenia ta”. Și iarăși a zis către dânsul: „Nu te înălța, bunule cutare, nu te înălța, că vei fi și tu cercetat de mine, de nu vei fi acoperit, pentru smerenia ta. Că aceasta este care și acum mă necăjește și mă luptă pe mine”.

Dacă chiar și dracii mărturisesc, nevrând, că nu pot împotriva smereniei și se tem de aceasta și se înfricoșează, apoi pentru ce noi cu totul ne lenevim de o vrednicie ca aceasta? Pentru că semn duhovnicesc fulgeră dintru dânsa, pe care nu o pot suferi trufașii draci, de vreme ce a zis Domnul: *„Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre”*.

Noi să zicem către Dânsul: „Mulțumim Ție, Doamne, Împărate a toate și Dumnezeu, că Te-ai făcut nouă cale de mântuire. Tu, Doamne, și pe draci îi înfrânezi și scoți din tot răul pe cei ce nădăjduiesc spre Tine”.

Să nu încetați, rugându-vă pentru mine, ca să aflu milă de la Domnul când mă va apuca strâmtorarea și sugrumarea morții, și să nu mă rușinez când va

descoperi Domnul cele ascunse ale întunericului şi va arăta sfaturile inimilor. Vai, celui ce se va ruşina în ceasul acela! Iar Stăpânul Dumnezeu şi Atotţiitorul, Cel ce cearcă tot graiul, să ne miluiască pe toţi, după mulţimea îndurărilor Sale, şi numele fiecăruia dintre noi să-l scrie întru împărăţia cerurilor. Că Lui I se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

SFĂTUIRE DESPRE RĂBDARE ŞI UMILINŢA SUFLETULUI

Iubiţilor, să ne facem ca nişte ostaşi viteji, murind cu sârguinţă pentru Împăratul nostru. Când eram în lume, şi întru lucrurile cele lumeşti ne învârteam, nu pătimeam acestea; nici nu ne supuneam sub nişte necazuri ca acestea. Iar acum, pentru că ne-am apropiat să bine plăcem Domnului, se ridică asupra noastră ispite şi necazuri de la cel viclean. Vedeţi, că pentru Domnul pătimim acestea. Că, pizmuindu-ne pe noi vicleanul şi luptându-se să ne scoată din calea vieţii, ne aduce întru trândăvire şi lenevire, ca nu cumva, bine plăcând Domnului, să ne mântuim. Iar dacă noi vom fi viteji şi sârguitori întru răbdare şi bărbăţie, fiind gata să răbdăm până la moarte pentru nădejdea cea întru Hristos, toate meşteşugirile vicleanului ce se ridică asupra noastră se vor risipi. Că avem pe Hristos, Sprijinitorul şi Apărătorul nostru, Care, atunci când suntem necăjiţi şi nădăjduim spre Dânsul, ne dă răbdare şi pe aceia îi ruşinează, iar noi vom lua darurile de biruinţă ale ostenelilor, adică împărăţia Domnului.

Deci, să ne facem ca nişte nicovale, bătându-ne şi nedându-ne în nici un chip la moleşeală sau lenevire sau trândăvire. Bătându-ne, să biruim pe împotrivă-luptătorul prin răbdare, că şi Domnul nostru a trecut prin nevoinţa aceasta, fiind bătut, ocărât, batjocorit, scuipat,

împroşcat cu pietre, mai pe urmă fiind dat şi la necinstită moarte pe Cruce de cei fără de lege. Toate suferindu-le pentru mântuirea noastră, ne-a lăsat pildă de viaţă, ca prin calea necazului, a ispitelor şi a morţii, prin care El a călătorit, pe aceeaşi cale să călătorim şi noi, cei ce întru adevăr am crezut întru Dânsul şi voim să ne facem împreună moştenitori cu El. Că precum El, prin multe patimi, iar mai pe urmă murind pe Cruce, a biruit şi a omorât şi a osândit păcatul prin Trup, curăţindu-l, şi dezgolind puterile potrivnice, începătoriile şi stăpâniile, pe Cruce le-a vădit, dându-le la iveală prin Sine, aşa şi noi, toată ridicarea şi necazul care ne vin de la vicleanul, vitejeşte şi cu osârdie, chiar şi până la moarte de ar veni, dacă le vom răbda, atunci vom birui pe împotrivă-luptătorul, prin credinţă şi prin răbdare şi prin nădejdea cea întru Domnul. Şi aşa, aflându-ne iscusiţi de aici, ne vom învrednici izbăvirii şi ne vom umple de sfinţirea Sfântului Duh şi ne vom face moştenitori ai vieţii veşnice. Că în lupta cea duhovnicească biruinţa asupra potrivnicului se face prin pătimiri şi prin moarte.

Astfel, pătimind şi omorându-ne pentru Domnul, cu osârdie vom birui toată puterea potrivnicilor, şi toate necazurile şi ispitele nu le vom mai socoti ostenitoare. De aceea, de bună voie să răbdăm toată ridicarea împotriva noastră a vicleanului, cu dorire având totdeauna înaintea ochilor moartea Domnului. Şi precum s-a zis de Domnul, în fiecare zi Crucea Lui ridicând-o, care este moartea, să-I urmăm Lui, şi aşa, de bună voie, să răbdăm tot necazul, ori ascuns, ori arătat.

Dacă vom aştepta a răbda moarte pentru Domnul şi înaintea ochilor totdeauna vom dori a o avea, apoi cu mult mai vârtos şi necazurile cele grele, cu vreme şi fără

vreme, negreşit le vom răbda cu bucurie. Că pentru aceasta socotim necazurile grele şi ne aflăm cu nerăbdare, căci moartea Domnului nu o avem înaintea ochilor nicidecum, şi mintea noastră nu o doreşte pe dânsa totdeauna. Că cine doreşte să-L moştenească pe Hristos, şi patima Lui o va socoti foarte mult dorită. Drept aceea, cei ce Îl iubesc pe Hristos, întru aceasta se arată: când tot necazul ce vine asupra lor îl rabdă vitejeşte şi cu osârdie, pentru nădejdea cea întru Hristos.

Deci, să rugăm pe Domnul ca să ne dea nouă pricepere ca să cunoaştem voia Lui şi cu osârdie să o săvârşim întru toată răbdarea şi îndelungata îngăduinţă, cu bucurie, pe care El ne o va dărui, împuternicindu-ne pe noi spre toată buna Lui plăcere. Ca, aflându-ne lămuriţi şi vrednici, să dobândim mântuire veşnică întru Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava şi stăpânirea, în veci. Amin.

CUVÂNT
DESPRE ÎNVIEREA CEA DE OBŞTE

Iubiţilor, nimic să nu cinstim mai mult decât dragostea cea nefăţarnică. Deoarece multe greşim în fiecare zi şi ceas, pentru aceasta să ne câştigăm dragoste, că aceasta acoperă mulţime de păcate (Iacov 5, 20). Ce ne va folosi, fraţilor, dacă toate le vom avea, iar dragostea, care ne mântuieşte, nu o vom avea? Ce folos are cel care va face prânz şi va chema pe împărat şi pe boieri şi toate cele spre slujire le va pregăti, de nimic ducând lipsă, dar sare nu va avea? Au doară poate cineva să mănânce prânzul acela? Şi nu numai de cheltuială s-a păgubit şi osteneala a pierdut, ci şi ocară şi-a adus de la cei chemaţi.

Aşa şi aici, fraţii mei, ce folos este că ne ostenim în zadar fără dragoste? Căci fără dragoste, tot lucrul este necurat. De ar avea cineva şi feciorie, de ar posti, ori de ar priveghea, ori de s-ar ruga, de ar primi săraci, de ar aduce daruri lui Dumnezeu, ori pârgă şi roade, de ar zidi biserici sau altceva mai mare de ar face, dar fără de dragoste, la Dumnezeu toate se vor socoti în zadar, că El nu binevoieşte întru dânsele. Deci, să nu voieşti a face ceva fără de dragoste, iar de vei zice: „Pe fratele meu îl urăsc, dar pe Hristos Îl iubesc", te afli mincinos, căci te vădeşte pe tine Ioan, Cuvântătorul de Dumnezeu,

zicând: *„Că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care îl vede, cum poate să iubească pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut?"*. Deci, cel ce are ură asupra fratelui său şi i se pare că iubeşte pe Dumnezeu, este mincinos, şi pe sine se înşeală. Că zice iarăşi Ioan: *„Această poruncă avem de la Dânsul, ca cel ce iubeşte pe Dumnezeu să iubească şi pe fratele său"*. Şi Domnul zice: *„Întru aceste două porunci se cuprinde toată Legea şi proorocii"* (Matei 22, 40).

O, minune minunată şi preaslăvită! Că cel ce are dragoste, toată Legea împlineşte: *„Că plinirea Legii este dragoste"* (Romani 13, 10). O, putere a dragostei neasemuită! O, putere nemăsurată a dragostei! Nimic nu este mai cinstit decât dragostea, nici în cer, nici pe pământ! Această dumnezeiască dragoste este capul faptelor bune. Dragostea este pricina tuturor bunătăţilor; dragostea este sarea faptelor bune; dragostea este sfârşitul Legii. Aceasta s-a sălăşluit în inima lui Abel; aceasta a lucrat în Patriarhi; aceasta l-a păzit pe Moise; aceasta a locuit în Prooroci; aceasta l-a întărit pe Ioan. Şi ce, să nu zic şi cele mai mari? Aceasta L-a pogorât pe Fiul lui Dumnezeu din ceruri la noi.

Prin dragoste, toate bunătăţile s-au arătat: moartea s-a stricat, iadul s-a robit, Adam s-a chemat. Prin dragoste, îngerii şi oamenii s-au făcut o turmă. Prin dragoste, raiul s-a deschis şi s-a făgăduit împărăţia cerurilor. Aceasta i-a înţelepţit pe pescari; aceasta i-a întărit pe mucenici; aceasta a arătat pustietăţile cetăţi; aceasta a umplut munţii şi peşterile de cântarea psalmilor; aceasta a învăţat pe bărbaţi şi pe femei a umbla pe calea cea strâmtă şi necăjită. Dar de ce nu încetez cuvântul despre dragoste? Cine poate să povestească toate isprăvile dragostei? Nici îngerii nu le pot povesti după vrednicie!

O, fericită dragoste, dătătoarea tuturor bunătăților! O, fericiți și de trei ori fericiți sunteți cei ce ați câștigat adevărata și nefățarnica dragoste, precum a zis Stăpânul: *„Că mai mare decât această dragoste nimeni nu are, ca cineva să își pună sufletul său pentru prietenii săi"* (Ioan 15, 13). Având această dumnezeiască dragoste, Apostolul Petru zicea: *„Dragostea nu lucrează nici un rău aproapelui, nu răsplătește rău pentru rău, nici ocară pentru ocară"* (I Petru 3, 9). Cel ce a câștigat-o, nu se mândrește în nimic, nu zavistuiește, nu se mânie, nu cârtește, nu urăște pe fratele său niciodată. Cel ce o are pe aceasta, nu numai pe cei ce îl iubesc pe el îi iubește, ci și pe cei ce îl necăjesc. Această dumnezeiască dragoste având-o Ștefan, Întâiul Mucenic, ruga pe Dumnezeu pentru cei ce îl omorau cu pietre, zicând: *„Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta"* (Fapte 7, 60).

Fericit este omul care pe toate le-a defăimat și a câștigat dragostea. Plata acestuia în fiecare zi crește. Cununa acestuia este gătită. Pe acesta toți îngerii îl fericesc. De acesta Stăpânul niciodată nu se desparte. *„Că Dumnezeu este dragoste și cel ce petrece întru dragoste petrece întru Dumnezeu și Dumnezeu întru dânsul"*. Acestea am spus pentru dragoste.

Iar noi să ne întoarcem la ce ne stă înainte, și să grăim despre pocăință și despre judecata ce va să fie. Pe acestea să le cugetăm, iubiților, noaptea și ziua, către ceasul cel mai din urmă privind, și să nu uitați văpaia care niciodată nu se stinge. Psalmul să fie neîncetat în gura voastră. Că Dumnezeu chemându-Se, alungă pe draci. Unde este psalmul, acolo este și Dumnezeu, iar unde sunt cântări diavolești, acolo este mânia lui Dumnezeu și iadul. Unde sunt sfințitele cărți și citirile lor, acolo este veselia drepților și mântuirea sufletelor,

iar unde sunt lăute și hore, acolo este întunecare a bărbaților și a femeilor și praznic al diavolului.

Deci, ce folos este, fraților, aici un ceas a juca și a prăznui, iar acolo, în veci, a ne munci? Să socotim că nimic nu ne vor folosi pe noi cele veselitoare ale pământului în ceasul acela. Să ne aducem aminte că acolo nimeni nu poate să ajute pe altul, ci fiecare, purtându-și sarcina sa, va sta așteptând hotărârea ce va veni asupra lui.

Acestea avându-le în minte, iubiților, să viețuim cu întreagă înțelepciune, cu dreptate și cu evlavie în veacul de acum, precum Apostolul ne-a învățat: *„Să ne curățim pe noi înșine de toată spurcăciunea trupului și a duhului"* (II Corinteni 7, 1). Să lepădăm lucrurile întunericului și chipurile neamurilor și să nu mai umblăm precum umblă celelalte neamuri.

Săvârșind pomenirile sfinților, să ne aducem aminte de cei ce sunt întru neputințe, de văduve, de sărmani, de străini, de săraci, de cei din temnițe, de cei din pustietăți, din munți, din peșteri și din prăpăstiile pământului. Sărbătorile să le cinstim serbându-le, nu prăznicește, ci dumnezeiește, nu lumește, ci mai presus de lume și creștinește. Nu să împodobim pridvoare, nici să facem dansuri, nici să desfătăm auzul nostru cu fluiere și cu alăute, nici să ne îmbrăcăm cu haine moi, cu străluciri de aur, cu podoabe și cu beții. Acestea să le lăsăm elinilor și iudeilor.

Iară noi să ne împodobim pridvoarele în cinstita și de viața făcătoare Cruce a Mântuitorului, zicând cu Apostolul: *„Mie să nu îmi fie a mă lăuda, fără numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos"* (Galateni 6, 14). Și pe ușile caselor noastre, pe frunți și pe piept, pe gură și pe toate mădularele noastre, pe această făcătoare de

viață Cruce să o însemnăm, și să ne întrarmăm cu această nebiruită armă a creștinilor, biruitoarea morții, nădejdea credincioșilor, lumina marginilor pământului, deschizătoarea raiului, surpătoarea eresurilor, întărirea credinței, marea păzitoare și lauda cea de mântuire a dreptcredincioșilor.

Pe aceasta, creștinilor, în fiecare zi și noapte și ceas și minut să nu contenim a o purta în tot locul. Fără de dânsa nimic să nu facem, ci cu făcătoarea de viață Cruce să ne împodobim toate mădularele noastre: și dormind și sculându-ne și lucrând și mâncând și bând și umblând și pe mare călătorind și peste râu trecând, și nu vor veni către noi rele și bătaia nu se va apropia de locașurile noastre. Pe aceasta văzând-o puterile cele potrivnice se înfricoșează și fug. Aceasta a sfințit lumea; aceasta a izgonit întunericul și a adus lumina; aceasta a surpat înșelăciunea; aceasta a adunat neamurile de la răsărituri și de la apusuri și de la miazănoapte și de la miazăzi, și pe toate cu dragoste le-a unit într-o Biserică, într-o credință și într-un Botez. Ea este zidul cel nebiruit al dreptcredincioșilor.

Care gură sau care limbă va lăuda după vrednicie arma cea nebiruită a Împăratului Hristos? Aceasta este cea care s-a înfipt în locul Căpățânii și îndată a odrăslit Strugurul vieții noastre. Cu această cinstită armă, Hristos, Mântuitorul nostru, a rupt pântecele cel prea nesățios al iadului și a astupat gura cea măiastră a diavolului. Pe aceasta văzând-o moartea, cea urgisită de Dumnezeu, pe toți pe care îi avea, de la cel întâi zidit, i-a slobozit. Cu aceasta întrarmându-se fericiții Apostoli, toată puterea vrăjmașului au călcat-o; cu aceasta, ca și cu o platoșă, îmbrăcându-se ostașii și mucenicii lui Hristos, au surpat toate izvodirile și semețiile tiranilor. Pe aceasta purtând-o

cei ce se leapădă de lume, locuiesc cu multă osârdie prin munți și peșteri, și își fac lăcașuri în crăpăturile pământului.

O, nemăsurată bunătate a Iubitorului de oameni Dumnezeu! Câte bunătăți a dăruit neamului omenesc prin Cruce! Aceasta iarăși la sfârșitul lumii, întru a doua venire a Domnului, întâi se va arăta pe cer, cu slavă multă și cu mulțime de oaste îngerească, înfricoșându-i și necăjindu-i pe vrăjmași, iar pe cei credincioși bucurându-i și luminându-i, vestind venirea Marelui Împărat. Acestea și mai multe decât acestea, pentru cinstita Cruce.

Iar despre cele după acestea, pe toate le voi povesti, cum vor fi, care mai presus de cuvânt și de gând covârșesc toată povestirea și înspăimântă tot auzul. Vai mie, frații mei iubitori de Hristos! Mi-am adus aminte de ceasul acela și m-am cutremurat și voiesc să încetez cuvântul, căci m-a cuprins multă frică, aducându-mi aminte de cele ce se vor descoperi în urma cinstitei Cruci! Că cine le va povesti pe dânsele, sau cine va îndrăzni să le spună? Care gură le va vesti? Care limbă le va grăi? Care glas le va arăta? Și care auz va putea să audă cele pe care nici cerurile nu vor putea să le sufere? Că niște minuni mari și înfricoșate ca acestea nu s-au făcut de la începutul lumii, nici nu se vor mai face.

Dacă acum, de multe ori vreun fulger sau tunet mare făcându-se, toți ne speriem, și toți ne plecăm la pământ, îngrozindu-ne și înfricoșându-ne, dar atunci cum vom suferi, când vom auzi glasul trâmbiței, sunând înfricoșător și deșteptând pe cei din veac adormiți, drepți și păcătoși? Atunci oasele omenești din mormânturi, auzind glasul trâmbiței, vor alerga cu sârguință, căutându-și încheieturile lor. Când vom vedea toată firea

omenească sculată, pe fiecare din locul său, şi adunaţi de la marginile pământului la Judecată, ce frică şi ce fel de înfiorare ne va apuca pe noi atunci? Că la porunca Marelui Împărat, îndată, cu cutremur şi cu sârguinţă, va da pământul pe morţii săi, marea pe ai săi şi iadul pe ai lui; şi fiară de i-a rupt, sau peşte de i-a zdrumicat, ori păsări de i-a răpit, toţi, într-o clipă, vor fi puşi înainte şi nici un fir de păr nu va lipsi.

Când vom vedea râul cel de foc ieşind de la răsărituri cu mânie, ca o mare sălbatică, mâncând cu totul munţii şi văile, şi arzând tot pământul şi lucrurile cele din el, ce vom face? Atunci, iubiţilor, de focul acela izvoarele vor seca, râurile vor pieri, marea se va usca, aerul se va clăti, stelele din cer vor cădea, soarele se va întuneca, luna în sânge se va schimba şi cerul ca o carte se va strânge. Iar când vom vedea pe îngeri trâmbiţând şi cu sârguinţă alergând şi adunând pe robii cei aleşi ai lui Dumnezeu de la marginile cerului până la marginile lui, văzând întru înălţime arătându-se împărătescul şi înfricoşatul sceptru, vom cunoaşte că îndată se va arăta Împăratul. Cine oare va întâmpina pe Hristos şi Îi va da răspuns? Că dacă va şti întru sine păcate şi greşeli, va sta gol şi necăjit, aşteptându-şi hotărârea ce se va face asupra lui. Căci fiecare va vedea toate faptele sale stând înaintea lui: ori bune, ori rele.

Atunci cei ce pe calea cea strâmtă şi necăjită au umblat, şi toţi cei ce curat s-au pocăit şi toţi milostivii şi primitorii de străini vor sta veseli, cu toată bucuria aşteptând fericita nădejde şi arătarea slavei Marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Că vine să încununeze pe cei ce s-au nevoit întru privegheri şi rugăciuni, în postiri şi cântări de psalmi. Vine să fericească pe cei ce au plâns pentru greşelile lor; vine să veselească pe cei milostivi; vine să înalţe pe cei ce au sărăcit pentru Numele Lui, pe cei ce nu au iubit lumea şi cele din lume, ci pe toate le-au părăsit, şi numai Lui singur au urmat; vine, nu de pe pământ, ci din cer, ca un fulger înfricoşat.

Atunci se va face mare strigare, zicând: „Iată, Mirele vine; iată, Judecătorul se apropie; iată, Judecătorul judecătorilor Se descoperă; iată, Dumnezeul tuturor soseşte să judece lumea şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui". Atunci, iubiţii mei fraţi, de strigarea aceea se vor cutremura rărunchii pământului, de la margini până la margini, şi marea şi toate adâncurile. Atunci, iubiţilor, frică şi cutremur şi spaimă va cuprinde pe tot omul de strigarea şi vuietul trâmbiţei şi a aşteptării celor ce vor veni peste lume. Atunci puterile cerurilor se vor clăti; atunci vor merge înainte fulgere; vor alerga oştile îngerilor; cetele arhanghelilor se vor găti; Heruvimii şi Serafimii, cei cu ochi mulţi, cu tărie şi cu glas vor striga: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot, Cel ce este şi Cel ce era şi Cel ce vine, Atotţiitorul*". Atunci toată zidirea, în cer şi pe pământ, cu putere va striga: „*Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului*" (Matei 21, 9).

Atunci se vor desface cerurile şi se va descoperi Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, ca un fulger înfricoşat, cu putere multă şi cu slavă neasemănată. Şi Îl va vedea pe Dânsul tot ochiul, şi cei ce L-au împuns pe El, şi vor plânge de Dânsul toate seminţiile pământului. Atunci cerul şi pământul în fugă se vor întoarce, precum Ioan mai înainte a arătat, zicând: „*Am văzut scaun alb mare şi pe Cel ce şedea pe dânsul, de a Cărui faţă au fugit cerul şi pământul*" (Apocalipsa 20, 11). Dar vai de noi, păcătoşii! Unde vom sta? Atunci va şedea pe

Scaunul Slavei Sale, precum Însuşi a zis, şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile (Matei 25,32).

Oare, care suflet va putea răbda când se vor pune scaunele şi Judecătorul va şedea şi cărţile se vor deschide? Atunci vom vedea puterile cele fără de număr ale îngerilor stând împrejur cu frică. Atunci toate lucrurile fiecăruia înaintea îngerilor şi a oamenilor se vor citi şi la iveală se vor da. Atunci se va împlini proorocia lui Daniil, care zice: *„Eu, Daniil, priveam, până ce scaunele s-au pus şi Cel vechi de zile a şezut. Îmbrăcămintea Lui, albă ca zăpada. Părul capului Lui, ca lâna cea curată. Scaunul Lui, pară de foc. Picioarele Lui, foc arzând. Râu de foc curgea pe dinaintea Lui. Mii de mii Îi slujeau Lui, şi milioane de milioane Îi stăteau înainte. Judecătorul a şezut, şi cărţile s-au deschis"* (Daniil 7, 9-10).

Mare frică, fraţilor, va fi în acel ceas, când se vor deschide cărţile cele înfricoşate, unde sunt scrise toate faptele şi cuvintele noastre şi câte am lucrat în viaţa aceasta şi am socotit că se vor tăinui de Dumnezeu, Cel ce cearcă inimile şi rărunchii. Acolo sunt scrise toate faptele şi gândurile oamenilor: ori bune, ori rele.

O, de câte lacrimi avem trebuinţă pentru ceasul acela de care ne lenevim! Că prin lacrimi şi prin milostenii putem şterge greşelile cele scrise. O, cât vom suspina şi cu câtă jale vom lăcrima, când vom vedea împărăţia cerurilor cea negrăită! Şi iarăşi, în altă parte, vom vedea arătându-se înfricoşatele munci, iar în mijlocul acestora pe toată firea oamenilor de la Adam, cel întâi zidit, până la cel mai pe urmă decât toţi născut; şi pe toţi aceştia închinându-se cu feţele în jos. Atunci se va împlini cuvântul cel scris: *„Viu sunt Eu, zice Domnul, că Mie se va pleca tot genunchiul"* (Isaia 45, 23). Şi iarăşi Apostolul: *„Întru numele lui Iisus Hristos, tot genunchiul să se plece: al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor dedesubt, şi toată limba va mărturisi că Domnul este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl"* (Filipeni 2, 10-11). Amin.

Întrebări şi răspunsuri

– Te rugăm să ne înveţi şi cele următoare acestora, pe care de la tine le-am auzit.

– Atunci, o, iubitorilor de Hristos, toată omenirea va sta între împărăţie şi judecată, între viaţă şi moarte, între bucurie şi nevoie, aşteptând toţi înfricoşatul ceas al întrebării, că atunci nimeni nu va putea să ajute cuiva. Şi toţi, căutând cu frică în jos, vor vedea pe cei din faţa Scaunului stând şi întrebându-se. Şi mai ales cei ce au trăit întru lenevire, văzând acestea, vor privi în jos şi îşi vor aduce aminte de toate faptele lor. Fiecare îşi va vedea lucrurile sale înaintea sa: ori bune, ori rele. Şi cei ce vor avea lucruri bune, cu bucurie se vor apropia de Divan, ca unii ce vor primi cunună.

Iar dacă cineva va avea păcate grele şi va pleca nepocăit din viaţă, atunci, văzându-le pe dânsele că stau înaintea sa, osândindu-l şi mustrându-l, va zice, chinuindu-se: „O, cum nu m-am nevoit şi eu ticălosul, ci mi-am pierdut vremea, batjocorind şi batjocorindu-mă! Cum nu m-am pocăit! Pentru ce nu am miluit? Pentru ce am pizmuit, am urât, am ocărât şi cu fratele meu nu m-am împăcat? Am lucrat ca un fără de minte. Auzeam încă şi pentru muncile acestea; auzeam şi pentru această înfricoşată zi. Pentru ce nu m-am pocăit în faţa Celui ce ridică păcatele lumii, ci, batjocorindu-mă, am petrecut viaţa mea? Pe cei ce posteau şi se rugau, văzându-i, îi

luam în râs, iar acum stau luminați înaintea Judecătorului, cerându-și plățile. Oare, ce voi face acum, când vremea pocăinței a trecut?". De acestea aducându-și aminte și tânguindu-se, va auzi glasul Judecătorului, zicând: „Arată-ți lucrurile și i-ați plata!".

Iar în ceasul acela se vor clăti toate rânduielile și stările creștinilor: Arhiereii, Preoții și Leviții. Fiecare se va schimba întru a sa rânduială, după cum este scris. Se vor cutremura cu frică împărații și boierii, puternicii și înțelepții, săracii, robii și slobozii. Căci a sosit ceasul ca să se arate lucrul fiecăruia înaintea îngerilor și a oamenilor și să se descopere sfaturile inimilor, ca să-și ia fiecare cele ce prin trup a lucrat: ori bune, ori rele.

– Spune-ne, dascăle, și cele după acestea.

– Vai mie, frații mei iubitori de Hristos! Vreau să zic și cele după acestea și, fiind cuprins de frică, mă opresc, și glasul meu lipsește, și lacrimile mele curg, căci înfricoșată este povestirea!

– Spune, pentru Domnul, te rugăm, spre folosul nostru.

– Atunci, o, iubitorilor de Hristos, se va cerceta pecetea creștinătății, pe care a luat-o fiecare în Sfânta Biserică, tocmelile și făgăduințele mărturisirii credinței și ale Botezului. Se va cere de la fiecare credința neîntinată și neamestecată de nici un eres, pecetea nesfărâmată și haina neîntinată, după cum este scris în psalm: *„Că toți cei dimprejurul Lui vor aduce daruri înfricoșatului Împărat"* (Psalmul 75,11). Și iarăși, în alt loc, li se poruncește: *„Aduceți Domnului slavă și cinste"*.

– Toți se vor întreba, și mici și mari?

– Așa, toți care s-au scris cetățeni în Biserică, fiecare după a sa putere; că cei tari, tare se vor cerca, după cum este scris: *„Căruia s-a dat mult, mult se va cere de la dânsul"*. Și cu ce măsură va măsura fiecare, măsura i se va arăta lui acolo (Marcu 4, 24). Ori mare, ori mic, deopotrivă, toți am mărturisit credința și cinstita pecete am luat-o, și toți de diavolul ne-am lepădat și l-am suflat și l-am scuipat pe dânsul, dacă ați înțeles cu adevărat puterea Tainei Botezului și a lepădării de cel străin.

– Te rugăm să ne înveți despre puterea lepădării.

– Lepădarea pe care o facem fiecare în vremea Sfântului Botez se arată mică, dar cugetând la ea este foarte mare, iar cel ce a putut să o păzească de trei ori este fericit. Că ne lepădăm prin puține graiuri de tot lucrul rău, pe care îl urăște Dumnezeu, nu de unul sau de două sau de zece, ci de tot răul pe care îl urăște Dumnezeu.

Adică, ce zic? „Mă lepăd de satana și de toate lucrurile lui". De care lucruri? Ascultă: de curvie, de preacurvie, de necurăție, de minciună, de furtișag, de pizmă, de fermecătorie, de vrăjitorie, de descântec, de mânie, de iuțime, de hulă, de vrajbă, de ceartă; mă lepăd de beție, de cuvântare deșartă, de mândrie, de trândăvie; mă lepăd de râsuri, de cântări în alăută, de cântări drăcești, adică de cântece lumești, de strigări, de avorturi, de vrăjiri cu păsări, de întrebările duhurilor, de scrisori pe frunze; mă lepăd de lăcomie, de ura de frați, de răpire; mă lepăd de a mă îndeletnici cu jocuri de table, de noroc, după cum și Sfinții Apostoli, pe cei ce fac aceasta, poruncesc în canoanele lor să fie neîmpărtășiți, dacă vor fi mireni, iar dacă sunt clerici, să se caterisească. Mă lepăd de cele jertfite idolilor, de sânge, de sugrumat și de mortăciune.

Și de ce zic multe? Că nu este acum vreme pe toate să le zicem, ci să trecem pe cele mai multe și, în

scurt, să zicem: ne lepădăm de toate câte în soare şi în lună şi în stele se fac, în izvoare şi în copaci, în răspântiile căilor, în vopsele şi în pahare şi întru alte multe lucruri necuvioase, care este urât a le zice. De acestea toate şi de cele asemenea acestora ne lepădăm în vremea lepădării Sfântului Botez, pe care toţi le cunoaştem că sunt lucruri şi învăţături ale diavolului.

Acestea toate fiind întru întuneric, mai înainte le-am învăţat sub stăpânirea diavolilor; mai înainte de a ajunge la noi Lumina, când eram bântuiţi de păcat. Iar când a voit Iubitorul de oameni şi Milostivul Dumnezeu să ne izbăvească pe noi dintr-o rătăcire ca aceasta, atunci ne-a cercetat pe noi Răsăritul cel dintru înălţime şi S-a arătat darul lui Dumnezeu cel mântuitor şi S-a dat pe Sine pentru noi şi ne-a răscumpărat pe noi din rătăcirea idolilor şi a binevoit a doua oară a ne naşte pe noi prin apă şi prin Duh. Deci, de acestea toate ne-am lepădat şi ne-am dezbrăcat de omul cel vechi împreună cu faptele lui şi ne-am îmbrăcat în Adam Cel nou. Pe aceste lucruri rele, care acum mai sus s-au zis, cel ce după venirea Darului le face, din Dar a căzut, şi Hristos cu nimic nu îl va folosi până când petrece în păcat.

Aţi auzit, o, iubitorilor de Hristos, de câtă mulţime de rele v-aţi lepădat prin puţine graiuri? Deci, această lepădare şi bună mărturisire se cere în ceasul şi în ziua aceea de la fiecare din noi, căci scris este: *„Din cuvintele tale te vei îndrepta"*. Şi iarăşi, Domnul zice: *„Din gura ta te voi judeca pe tine, rob rău"*. Arătat este că din cuvintele noastre ori ne vom osândi, ori ne vom îndrepta în ceasul acela.

– Dar în ce fel se vor întreba?

– Se vor întreba păstorii, adică episcopii, şi pentru petrecerea şi viaţă lor şi pentru turma lor, şi se va cere de la fiecare oile cele cuvântătoare pe care le-a luat de la Hristos, Începătorul păstorilor. Dacă din lenevirea episcopului va fi pierit vreo oaie, sângele ei din mâinile lui se va cere. Asemenea încă şi preoţii vor da seama pentru biserica lor, împreună încă şi diaconii, încă şi tot credinciosul pentru casa sa, pentru femeia şi pentru copiii săi şi pentru slugi şi slujnice, dacă i-a hrănit pe dânşii întru învăţătura şi sfătuirea Domnului, precum porunceşte Apostolul. Atunci se vor întreba împăraţii şi boierii, bogaţii şi săracii, cei mici şi cei mari pentru lucrurile pe care le-au lucrat, că scris este: *„Toţi vom sta înaintea divanului lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a lucrat prin trup, ori bune, ori rele"* (II Corinteni 5, 10). Şi în alt loc este scris: *„Că nu este cine să scoată din mâinile Mele"*.

– Te rugăm să ne spui cele ce vor urma acestora.

– Voi grăi întru durerea inimii mele, că nu puteţi să auziţi cele ce se vor face pe urma acestora, ci să încetăm, o, iubitorilor de Hristos.

– Au doară mai înfricoşate sunt decât cele mai înainte zise, pe care le-am auzit de la tine?

– Mai înfricoşate, mai întristătoare, mai jalnice, de mai multe lacrimi şi suspinuri vrednice, pe care dacă în mijloc le voi aduce, va cuprinde cutremur pe cei ce le vor auzi pe dânsele.

– Povesteşte-le pe acestea, prietene, dacă este cu putinţă, ca, auzindu-le pe dânsele, să ne sârguim mai mult a ne pocăi.

– Să zic cu lacrimi, căci nu este cu putinţă fără de lacrimi să le povestim pe acelea, fiind cele mai de pe urmă. Dar de vreme ce poruncă avem de la Apostolul ca pe acestea să le punem înaintea oamenilor credincioşi, fiind voi credincioşi, pe acestea le pun vouă înainte, iar

voi să învățați pe alții. Că mă doare inima pentru povestirea aceasta. Însă, iertați-mă, frații mei binecuvântați.

Atunci, o, iubitorilor de Hristos, după ce se vor afla și se vor arăta lucrurile tuturor înaintea îngerilor și a oamenilor, toți vrăjmașii se vor pune sub picioarele Lui și se va surpa și se va strica toată stăpânirea și puterea și se va pleca lui Dumnezeu tot genunchiul, după cum este scris. Atunci îi va despărți pe unii de alții, precum alege păstorul oile de capre. Că cei ce vor avea lucruri bune și roade bune vor străluci ca soarele și se vor despărți de cei lipsiți de roade și de cei păcătoși. Aceștia sunt cei care poruncile Domnului le-au păzit: cei milostivi, cei iubitori de săraci și iubitori de sărmani, primitorii de străini, cei ce au îmbrăcat pe cei goi, cei ce au cercetat pe cei din temniță, sprijinitorii celor obosiți, ocrotitorii văduvelor, cercetătorii celor bolnavi, cei ce au plâns acum, după cum a zis Domnul; cei ce au sărăcit acum pentru bogăția cea învistierită în ceruri, cei ce greșelile fraților le-au iertat, cei ce pecetea credinței au păzit-o nesfărâmată și neîntinată de tot eresul. Pe aceștia îi va pune de-a dreapta, iar caprele de-a stânga.

Aceștia sunt cei neroditori, cei ce pe Păstorul Cel bun L-au întărâtat, cei ce nu au luat aminte la glasurile Începătorului păstorilor, cei trufași, cei nepedepsiți, cei ce în vremea aceasta, a pocăinței, ca niște iezi au jucat și au săltat și s-au desfătat, care au cheltuit în beție și în nemilostivire toată vremea vieții lor, precum bogatul acela care niciodată nu a miluit pe Lazăr cel sărac. Pentru aceasta și în starea cea de-a stânga se vor osândi, ca niște nemilostivi și neînduraţi și care nu au roduri de pocăință; încă nici untdelemn în candelele lor.

Cei ce untdelemn de la săraci au cumpărat și și-au umplut vasele lor, vor sta de-a dreapta, slăviți și veseli,

având luminate candelele lor. Și vor auzi fericitul și milostivul glas: *„Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii"* (Matei 25, 34).

Cei de-a stânga, vor auzi hotărârea cea dureroasă și întristătoare: *„Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic care este pregătit diavolului și îngerilor lui"* (Matei 25, 41). „Precum nu ați miluit, așa nici acum nu vă veți milui; precum nu ați ascultat glasul Meu, așa nici Eu acum nu voi asculta tânguirile voastre. Că Mie nu Mi-ați slujit, nici când eram flămând nu M-ați hrănit, nici când eram însetat nu M-ați adăpat, nici ca pe un străin nu M-ați primit, nici nu M-ați îmbrăcat când eram gol, nici când eram bolnav nu M-ați cercetat, nici în temniță nu ați venit la Mine, ci altui domn v-ați făcut lucrători și slujitori, adică ai diavolului. Pentru aceasta, duceți-vă de la Mine, lucrătorii fărădelegii!". Și atunci se vor duce aceștia în munca cea veșnică, iar drepții în viața cea veșnică.

– Dar, oare, toți se vor duce într-o muncă, ori sunt multe feluri de munci?

– Multe locuri de munci sunt, după cum am auzit în Evanghelie. Că este întunericul cel mai dinafară; deci este și altul mai dinlăuntru. Gheena focului este alt loc; scrâșnirea dinților este loc osebit; viermele cel neadormit întru alt loc se află; iezerul cel de foc alt loc este; tartarul loc osebit; focul cel nestins, întru ale sale locuri este; cele mai de jos ale pământului, alt loc este; iadul, unde se întorc păcătoșii, și adâncul iadului sunt locuri preacumplite. În aceste munci se vor împărți ticăloșii păcătoși; fiecare după asemănarea greșelilor lor, ori mai greu, ori mai ușor, după cea scrisă: *„Căci cu lanțurile păcatelor sale fiecare se strânge"*. În acest fel este încă

şi cuvântul acesta: *„Că se va bate mult şi puţin"*. Şi precum aici sunt multe feluri de munci, aşa şi în veacul ce va să fie.

Iar cei ce au vrajbă unii asupra altora, dacă se va întâmpla să se ducă din trup aşa, veşnică osândă vor afla în ceasul judecăţii, şi ca nişte urâţi se vor trimite în focul cel mai dinafară şi în întunericul cel nesfârşit, ca unii ce au defăimat porunca cea lesne şi uşoară a Domnului, care zice: „Iubiţi-vă unii pe alţii şi iertaţi unii altora, până de şaptezeci de ori câte şapte".

Şi tot omul ce a păcătuit, nu trebuie să trăiască fără de grijă, nici iarăşi să deznădăjduiască, deoarece avem Mijlocitor către Tatăl pe Iisus Hristos, Dumnezeul Cel drept, şi El este curăţire pentru păcatele noastre. Nu pentru ale celor ce nu se îngrijesc, nici pentru ale celor ce stau cu faţa în sus sforăind, nici pentru ale celor ce se desfătează, nici pentru ale celor ce râd, ci pentru ale celor ce plâng şi se pocăiesc şi strigă către Dânsul ziua şi noaptea. Aceştia se vor mângâia de Mângâietorul. Iar peste cei ce au păcătuit şi îşi uită păcatele lor şi aşa se duc din trup, va cădea urgia aceea a lui Dumnezeu, pe care Manase a pomenit-o, zicând: *„Şi nesuferită este mânia urgiei Tale asupra celor păcătoşi"* (Manase 5).

Vai iubitorului de curvie! Vai beţivului şi ocărâtorului! Vai celor ce cu timpane, cu alăute şi cu fluiere beau vinul, iar de lucrurile Domnului nu caută, nici nu-şi aduc aminte de cuvintele Lui! Vai celor ce ocărăsc Dumnezeieştile şi Sfintele Scripturi! Vai celor ce pierd vremea aceasta a pocăinţei şi a întoarcerii întru răspândiri şi râsuri, că vor căuta vremea pe care rău au cheltuit-o şi nu o vor afla! Vai celor ce întreabă duhurile înşelăciunii şi se duc la vrăji şi iau aminte la învăţăturile dracilor, că împreună cu dânşii se vor osândi în veacul

ce va să fie! Vai celor ce scriu nedreptate! Vai celor ce fac cele iscoditoare, fermecătorii şi vrăji, stricări de copii, baiere şi vopsiri şi frunze, pe care le numesc păzitoare, iar după adevăr sunt stricăciune şi pierzare a sufletului şi a trupului! Vai celor ce lipsesc pe lucrător de plată, că cel ce opreşte plata lucrătorului este ca cel ce varsă sânge! Vai celor ce fac judecată cu nedreptate şi îndreptează pe cel necredincios şi nedrept, iar dreptatea la cel drept nu o dă. Vai celor ce îşi spurcă sfânta credinţă cu eresuri, sau împreună cu ereticii se adună! Vai celor ce bolesc de patima cea nevindecată, adică de zavistie şi de pizma! Şi ce zic multe şi nu sfârşesc mai degrab cuvântul? Vai tuturor celor ce se vor întâmpla de-a stânga în ziua cea înfricoşată, că se vor întuneca şi cu amar vor lăcrima, că vor auzi hotărârea cea dureroasă, adică: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor"*!

Alţii vor auzi hotărârea cea plină de chinuire şi de întristare: *„Întoarce-se-vor păcătoşii la iad"*. Alţii vor auzi: *„Amin, amin zic vouă, nu vă ştiu pe voi. Duceţi-vă de la Mine, lucrătorii nedreptăţii"* (Luca 13, 27). Pizmătăreţii vor auzi: „Ia-ţi al tău şi te du". Şi unde oare? Acolo unde s-au dus şi cei ce au auzit: *„Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic"*. Alţii vor auzi: *„Legaţi-l de picioare şi de mâini şi aruncaţi-l în întunericul cel mai dinafară"* (Matei 22, 13). Alţii, ca nişte neghine, se vor lega ca să ardă în cuptorul cel de foc.

Şi precum sunt multe chipuri de mântuire, aşa şi multe locaşuri întru împărăţia cerurilor; şi precum sunt multe chipuri de păcate şi de greşeli, aşa şi multe feluri de munci.

Câţi aveţi lacrimi şi umilinţă, plângeţi împreună cu mine, căci eu, fraţii mei binecuvântaţi, mi-am adus aminte de acea jalnică despărţire şi nu pot să sufăr. Că

în ceasul cel înfricoşat se vor despărţi unii de alţii cu jalnică şi dureroasă despărţire, şi se vor duce şi întoarcere nu mai au. Cine este atât de împietrit cu inima, care nu va plânge de aici pentru ceasul acela? Că se vor despărţi episcopi de cei împreună episcopi, preoţi de cei împreună preoţi, diaconi de diaconi, ipodiaconi de ipodiaconi, citeţi de prietenii lor.

Atunci se vor despărţi cei ce au fost oarecând împăraţi şi vor plânge şi se vor tângui ca nişte robi. Atunci vor suspina boierii şi bogaţii cei nemilostivi şi vor căuta în toate părţile, strâmtoraţi fiind, şi nimeni nu va fi cine să le poată ajuta: nici bogăţia se va arăta, nici linguşitorii nu vor mai sta înainte, nici milă nu vor afla, că n-au miluit, nici înainte nu şi-au trimis, ca să afle, după cum şi proorocul zice pentru unii ca aceştia: *„Că au adormit cu somnul lor, şi nu au aflat nimic”*.

Atunci se vor despărţi părinţii de feciori şi prietenii de prieteni. Atunci se vor despărţi cu durere soţiile care nu şi-au păzit patul lor neîntinat. Atunci se vor despărţi şi cei ce au fost feciorelnici doar cu trupul, iar cu năravul nemilostivi şi fără de omenie, că judecata e fără de milă celor ce nu au făcut milă. Ci să mă las de a zice cele multe, căci mă cuprinde frică şi cutremur întru povestirea aceasta.

Şi, ca să zic în scurt, atunci aceia se vor alunga de la divan şi se vor duce de îngeri aspri şi nemilostivi, împingându-se şi cu dinţii scrâşnind şi adeseori întorcându-se să vadă pe cei drepţi şi locul de unde s-au despărţit. Şi vor vedea lumina aceea negrăită, vor vedea frumuseţile raiului, vor vedea pe cei cunoscuţi întru bucuria aceea, vor vedea darurile acelea mari, pe care le vor lua de la Împăratul slavei cei ce bine s-au nevoit. Apoi, câte puţin despărţindu-se şi depărtându-se de toţi

drepţii şi de cunoscuţii lor de aici, şi de Însuşi Dumnezeu, se vor ascunde, nemaiputând să privească bucuria şi lumina aceea adevărată, şi se vor apropia de muncile cele mai sus zise, ca să se împartă şi să se risipească în dânsele.

Atunci, văzând părăsirea cea de istov a lor şi cum că toată nădejdea lor a pierit şi că nimeni nu poate să le mai ajute sau să se roage pentru dânşii, că dreaptă este judecata lui Dumnezeu, atunci, cu prea amare lacrimi tânguindu-se, vor zice: „O, câtă vreme am pierdut! O, cum auzind Scripturile le-am batjocorit pe dânsele! Acolo, Dumnezeu grăia prin Scripturi şi noi nu luam aminte. Aici, noi strigăm şi El Îşi întoarce faţa Sa de la noi. Ce ne-au folosit pe noi marginile lumii? Unde este tatăl ce ne-a născut? Unde este mama care ne-a prăsit? Unde sunt fraţii? Unde sunt fiii? Unde sunt prietenii? Unde este bogăţia? Unde sunt averile? Unde sunt gâlcevile? Unde sunt prânzurile? Unde este drumul cel lung şi deşert? Unde sunt împăraţii şi silnicii? Cum, din toţi aceştia, nimeni nu poate să ne mântuiască pe noi? Că nici noi nu putem nouă înşine să ne ajutăm, ci cu totul am fost părăsiţi, şi de Dumnezeu şi de către Sfinţi, iar acum şi de ai noştri ne despărţim. Ce vom face? Că nu mai este vreme de pocăinţă. Nu mai poate rugăciunea. Nu mai este folos de lacrimi. Nu se vor mai arăta scăpătaţii şi săracii, cei ce vând untdelemn. Că s-a spart şi s-a risipit târgul.

Când aveam vreme şi putere şi cei ce vindeau cu lacrimi strigau „cumpăraţi”, noi, astupându-ne urechile, nu i-am auzit, nici n-am cumpărat. Iar acum noi căutăm şi nu aflăm. Nu ne-a mai rămas nouă, ticăloşilor, nici o izbăvire. Nu vom mai dobândi milă, că nevrednici suntem. Dreaptă este judecata lui Dumnezeu. Nu vom

mai vedea rânduielile îngerilor. Nu vom mai privi Lumina cea adevărată. Ne-am făcut sărmani dinspre toţi. Şi acum ce vom zice? Să rămână sănătoşi drepţii, să rămână sănătoşi Apostolii şi Proorocii şi Mucenicii. Să rămână sănătoşi ceata Patriarhilor, să rămână sănătoasă rânduiala monahilor. Rămâi sănătoasă cinstită şi de viaţă făcătoare Cruce, rămâi sănătoasă împărăţia cerurilor, rămâi sănătos Ierusalimul cel de sus, maica celor întâi născuţi, rămâi sănătos raiul desfătării, rămâi sănătoasă şi tu, Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, Maica Iubitorului de oameni Dumnezeu. Rămâneţi sănătoşi părinţi şi maici, fii şi fiice. Nu vă vom mai vedea de acum pe nimeni din voi".

De aici se va duce fiecare în locul de muncă pe care şi l-a pregătit sieşi prin faptele sale cele rele, unde viermele lor nu doarme şi focul nu se stinge.

Iată, aţi auzit, fraţii mei de Hristos iubitori. Iată, am făcut rugămintea voastră şi dorinţa voastră am împlinit-o. Iată, aţi cunoscut ce ne pregătim nouă. Iată, aţi auzit ce dobândesc cei ce se lenevesc şi se trândăvesc şi nu se pocăiesc. Aţi auzit cum se ceartă cei ce batjocoresc poruncile Domnului. Aţi auzit cum amăgeşte şi înşeală pe cei mulţi viaţa aceasta de suflet stricătoare. Aţi cunoscut cum se batjocoresc batjocoritorii Dumnezeieştilor Scripturi. Nimeni să nu se rătăcească, fraţii mei binecuvântaţi. Să nu zică cineva sau să creadă că sunt doar cuvinte goale cele ce se zic pentru judecată, ci cu dinadinsul şi cu întemeiere să creadă toţi Domnului, că este înviere a morţilor şi judecată şi răsplătire, şi pentru cele bune şi pentru cele rele, după Dumnezeieştile Scripturi. Iar pe toate cele vremelnice să le trecem cu vederea şi să le defăimăm şi să ne îngrijim de cele pentru darea răspunsului, pentru starea înaintea înfricoşatului Divan,

pentru ziua aceea groaznică şi pentru înfricoşatul ceas. Că acesta este ceasul cel de multe suspinuri pricinuitor, cel mult primejdios şi mult dureros, cel mult necăjitor, care cearcă toată viaţa.

Pentru această înfricoşată zi şi ceas, Sfinţii Proorocii şi Apostoli mai înainte au propovăduit. Pentru ziua şi ceasul acesta, Dumnezeiasca Scriptură de la marginile lumii până la marginile ei, în biserici şi în tot locul, strigă şi mărturiseşte tuturor şi îi îndeamnă, zicând: *„Vedeţi, privegheaţi, luaţi aminte, treziţi-vă, rugaţi-vă, miluiţi, gătiţi-vă, că nu ştiţi ziua sau ceasul întru care Domnul va veni"* (Matei 25, 13; Luca 12, 40; I Corinteni 16, 13).

Deci, toţi Părinţii purtători de Dumnezeu, cu durere şi cu lacrimi strigă, după cum am zis, mai înainte vestind nevoia zilei aceleia. Pentru ziua aceasta zice Isaia proorocul: *„Iată Domnul vine să strice tot pământul şi pe păcătoşi să îi piardă de pe dânsul"*. Şi iarăşi, acelaşi prooroc zice: *„Iată Domnul vine, şi plata Lui cu Sine, şi lucrul fiecăruia este înaintea Lui"*. Încă şi alt prooroc strigă, zicând: *„Iată Domnul vine, şi cine va răbda ziua intrării Lui? Sau cine va sta înaintea arătării Lui?"*. Şi alt prooroc strigă, zicând: *„Doamne, auzit-am auzul Tău şi m-am înfricoşat şi a intrat cutremur în oasele mele"*. Altul strigă de către faţa Domnului, zicând: *„În ziua izbândirii voi răsplăti şi nu este cine să scoată din mâinile Mele"*.

Pentru ziua aceea, dumnezeiescul părinte David zice: *„Dumnezeu arătat va veni, Dumnezeul nostru, şi nu va tăcea; foc înaintea Lui va arde şi împrejurul Lui vifor mare"*. Pentru ziua aceea strigă şi Pavel apostolul: *„În ziua în care va judeca Dumnezeu cele ascunse ale oamenilor, după bună vestirea mea"*. Şi iarăşi zice:

„Vedeți cum umblați, că înfricoșat lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului Celui Viu”. Strigă încă și fericitul Apostol Petru, verhovnicul Apostolilor, pentru ziua aceea, zicând: *„Ziua Domnului va veni ca un fur, când cerurile vor pieri cu vuiet mare, stihiile arzând se vor desface, și pământul și lucrurile de pe el se vor mistui”.* Și ce zic pentru prooroci și pentru apostoli? Însuși Stăpânul nostru și Domnul, pentru ziua aceea mai înainte a mărturisit, zicând: *„Vedeți să nu se îngreuieze inimile voastre cu mâncarea și cu băutura și cu grijile lumești, și apoi fără de veste să sosească peste voi ziua aceea. Căci ca un laț va veni peste cei ce locuiesc pe fața a tot pământul. Deci, privegheați, că în ceasul în care nu socotiți, Fiul Omului va veni. Și nevoiți-vă a intra prin ușa cea strâmtă care duce la viață”.*

Deci, să călătorim și noi, fraților, pe calea aceasta, ca viața cea veșnică să o moștenim. Că cel ce umblă pe aceasta, arătat este că și viața cea veșnică va moșteni, căci calea aceasta este viață. Că deși sunt puțini cei ce o află pe dânsa, dar noi, iubiților, să nu ne abatem de la ea. Nimeni dintre noi să nu călătorească afară de dânsa, ca să nu se ducă întru pierzare, după cum și proorocul zice: *„Ca nu cumva să se mânie Domnul și să pieriți din calea cea dreaptă”.* Că auzim pe Stăpânul, zicând: *„Eu sunt Lumina lumii. Eu sunt Păstorul cel bun. Eu sunt Viața. Eu sunt Ușa. Prin Mine de va intra cineva se va mântui. Eu sunt Calea. Cel ce Îmi urmează Mie nu se va poticni, ci va avea lumina vieții”.*

Deci, să călătorim pe această fericită cale pe care au călătorit toți cei ce au iubit pe Hristos. Pașii acesteia sunt necăjicioși, dar odihna fericită. Pașii acesteia sunt mâhnicioși, dar răsplătirea bucuriei negrăită. Calea aceasta este strâmtă, dar sălășluirea desfătată. Pașii

acesteia sunt pocăința, postul, rugăciunea, privegherea, smerita cugetare, sărăcia cea duhovnicească, defăimarea trupului, îngrijirea sufletului, culcarea pe jos, nespălarea, mâncarea uscată, foamea, setea, golătatea, milostenia, lacrimile, pătimirea, suspinul, plecarea genunchilor, necinstirile, prigonirile, răpirile, pălmuirile, osteneala cu mâinile, primejdiile, bântuielile, a fi ocărât și a răbda, a fi urât și a nu urî, a pătimi rele și a răsplăti cu bine, a lăsa datornicilor datoriile, a pune sufletul pentru prieteni. Și, pe scurt, a-și vărsa sângele pentru Hristos, când vremea va cere.

Pașii acestei uși strâmte și ale căii celei necăjite de le va avea cineva, va lua acea fericită răsplătire, adică împărăția cerurilor, care nu are sfârșit niciodată.

Iar poarta este largă și calea desfătată, care duce întru pierzare. Pașii acesteia, în vremea aceasta de acum, sunt pricinuitori de bucurie, dar acolo sunt pricinuitori de întristare. Aici dulci, dar acolo mai amari decât fierea; aici ușori, iar acolo grei și dureroși; aici se arată ca niște lucruri nevrednice și ca și cum nu ar fi nimic, iar acolo ca niște fiare sălbatice înconjoară pe cei ce i-au săvârșit aici și nu s-au pocăit, după cuvântul proorocului: *„În ziua cea rea fărădelegea călcâiului meu mă va înconjura”*, adică plimbarea vieții acesteia, care sunt pașii căii celei late, pe care și Apostolul în parte i-a numărat, zicând care sunt: curvia, preacurvia, slujirea la idoli, cearta, iuțimea, mânia, împerecherea, zavistiile, uciderile și cele asemenea acestora.

Aceștia sunt pașii căii celei late. La fel încă și râsurile, strigările, desfătările, lăutele, cântatul cu fluierul, jucările, scăldările, hainele cele moi, prânzurile cele scumpe, plesnirile mâinilor și certurile, somnul cel fără de grijă, așternuturile cele moi și paturile de multe

feluri, îmbuibarea pântecelui, ura de frați. Iar cel mai rău lucru decât toate este nepocăința și a nu își aduce aminte niciodată de ieșirea din viața aceasta.

Aceștia sunt pașii căii celei cumplitei, pe care mulți umblă. Pentru aceea vor afla și sălășluirea împotrivă. În locul desfătării, foamea; în locul beției, setea; în locul odihnei, chinuirea; în locul râsului, tânguirea; în locul lăutei, plângerea; în locul vrăjilor și fermecătoriilor și al celorlalte sârguințe rele, întunericul cel mai dinafară, gheena focului și cele asemenea acestora, care sunt pășuni ale morții, unde își paște oile sale și ucenicii și prietenii săi, care umblă pe calea cea lată și desfătată, după cuvântul proorocului: *„Ca niște oi în iad s-au pus, moartea îi va paște pe dânșii”*.

Iar noi, iubiții mei frați, abătându-ne de la calea cea cumplită, să ascultăm pe Domnul ce zice: *„Nevoiți-vă a intra prin poarta cea strâmtă; că zic vouă: mulți vor căuta să intre și nu o vor afla”*. Și multe altele asemenea acestora strigă Domnul și toți Părinții purtători de Dumnezeu. Ziua aceasta luând-o în minte, Sfinții Mucenici nu și-au miluit trupurile lor, ci au răbdat tot felul de munci, bucurându-se, cu nădejdea cununilor. Alții, în pustietăți și în munți, întru postire și feciorie s-au nevoit. Și acum se nevoiesc, nu numai bărbați, ci și femei, partea cea mai slabă, și prin ușa cea strâmtă și calea cea necăjită umblând, au răpit împărăția cerurilor.

Deci, cine va răbda rușinea aceea, când femeile se vor încununa în ziua aceea și mulți bărbați se vor rușina? Că nu este acolo parte bărbătească și femeiască, ci fiecare își va lua plata după osteneala sa. Și nu numai în pustietăți și în munți s-au făcut acestea, ci cu mult mai vârtos în cetăți și în sate și în ostroave și în case. Mulțimile celor sârguitori, care se mântuiesc, au strălucit

fiecare întru a sa rânduială, păzind poruncile Stăpânului: episcopii, preoții, diaconii și celelalte rânduieli ale Bisericii, împărații și boierii, conducătorii și stăpânii. Căci nu a zis Stăpânul, nici deosebiri nu a făcut Dumnezeu, nici nu a cinstit mai mult un loc decât alt loc, ci așa a zis: „Unde vor fi adunați în numele Meu, adică și în pustietăți și în munți, sau în peșteri, sau în cetăți, sau în sate, sau în ostroave, sau în tot locul stăpânirii Mele, acolo sunt în mijlocul lor și cu dânșii voi fi până la sfârșitul veacului și în veacurile cele nemărginite”.

La prea înfricoșatul acela divan și la prea nemărginitul Judecător cugetând fericitul David, în toate nopțile își uda patul său cu lacrimile sale și ruga pe Dumnezeu, zicând: „Doamne, să nu intri la judecată cu robul Tău, nici să ceri seamă de la mine. Că fiind lipsit de tot răspunsul, pentru aceasta rog bunătatea Ta să nu intri la judecată cu robul Tău. Că de vei voi să faci aceasta, nu se va îndrepta înaintea Ta tot cel viu”.

Vedeți, fraților, pe fericitul și Sfântul David că se temea de ziua și ceasul acela și se pregătea să dea răspuns? Veniți, dar, fraților iubitori de Hristos, mai înainte de a veni praznicul acela, mai înainte de a veni Dumnezeu arătat ca să nu ne afle pe noi nepregătiți, spre a întâmpina fața Lui întru mărturisire, întru pocăință, întru rugăciuni; să o întâmpinăm întru postiri, întru lacrimi, întru primirea de străini. Să nu încetăm a ne pocăi și a-L ruga cu durere și să ne pregătim a ieși întru întâmpinarea Domnului, toți împreună: bărbați și femei, bogați și săraci, robi și slobozi, bătrâni și tineri.

Vedeți să nu zică cineva: „Am păcătuit mult și nu voi avea iertare”, căci cel ce zice aceasta nu știe că Dumnezeu este al celor ce se pocăiesc, Care a venit pentru cei ce erau bolnavi! Nu știe pe Cel ce a zis: *„Că*

bucurie se face în ceruri pentru un păcătos ce se pocăieşte!", şi că: *„Nu am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă!"*. Şi aceasta este pocăinţa cea adevărată, adică a te depărta de păcat şi a-l urî, după cel ce zice: *„Nedreptatea am urât şi am dispreţuit"*, şi: *„Juratu-m-am şi m-am hotărât să păzesc judecăţile dreptăţii Tale"* (Psalmul 118, 163, 106). Şi atunci Dumnezeu primeşte cu bucurie pe cel ce vine la Dânsul.

Vedeţi să nu îndrăznească cineva să zică: „Nu am păcătuit", căci cel ce zice aceasta este orb şi mincinos, amăgindu-se pe sine cu mintea, neştiind cum îl fură pe dânsul satana: prin cuvinte, prin lucruri, prin auz, prin ochi, prin pipăire şi prin gânduri. Şi cine se poate lăuda că îşi are inima curată şi toate simţurile sale neîntinate, când nimeni nu este fără de păcat? Nimeni nu este curat de întinăciune, nici măcar o zi de ar fi viaţa lui. Nimeni nu este nevinovat, cu totul desăvârşit, între oameni, fără numai singur Cel ce pentru noi a sărăcit, fiind bogat. El singur este fără de păcat, Cel ce ridică păcatul lumii, Cel ce voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască, Cel ce nu voieşte moartea păcătoşilor, Iubitorul de oameni, Cel mult Îndurat, Cel Milostiv, Cel Iubitor de suflete, Cel Atotputernic, Mântuitorul tuturor oamenilor, Tatăl sărmanilor şi Judecătorul văduvelor, Dumnezeul celor ce se pocăiesc, Doctorul sufletelor şi al trupurilor, Nădejdea celor deznădăjduiţi, Mântuitorul celor înviforaţi, Ajutătorul celor neajutoraţi, Calea vieţii, Cel ce pe toţi îi cheamă la pocăinţă şi nu se întoarce de la nimeni din cei ce se pocăiesc. Către Acesta să alergăm şi noi, că toţi păcătoşii câţi au alergat la Dânsul au dobândit mântuire.

Deci şi noi, fraţii mei, să nu deznădăjduim de a noastră mântuire. Am păcătuit, să ne pocăim. De nenumărate ori am păcătuit, de nenumărate ori să ne

pocăim. De tot lucrul bun se bucură Dumnezeu, dar mai ales de sufletul ce se pocăieşte. Că spre acesta cu totul Se apleacă şi cu mâinile deschise îl primeşte şi pe toţi ne cheamă, zicând: „*«Veniţi la Mine toţi cei osteniţi, că pe cel ce vine către Mine nu-l voi scoate afară. Veniţi toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi»* în cetatea cea de sus, unde toţi sfinţii Mei în bucurie mare se odihnesc. Veniţi la acea bucurie negrăită, neasemănată, nepovestită, la acele bunătăţi nepovestite, la care doresc îngerii să privească; unde sunt cetele şi rânduielile drepţilor; acolo unde sânul lui Avraam primeşte pe toţi cei ce au răbdat necazuri, precum pe Lazăr cel sărac; acolo unde se vor deschide comorile bunătăţilor celor veşnice; acolo unde este Ierusalimul cel de sus, mama celor întâi-născuţi; acolo, în pământul cel fericit al celor blânzi. *«Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi Eu vă voi odihni pe voi»*, acolo unde sunt toate liniştite şi neamestecate; unde sunt toate luminate şi lui Dumnezeu plăcute; unde nu este nimeni să nedreptăţească, nici să tiranisească; unde nu este păcat, nici întinăciune; unde este lumină neapropiată şi bucurie negrăită.

Plângeţi, pocăiţi-vă, întoarceţi-vă către Mine şi *«Eu vă voi odihni pe voi»*, unde nu este durere, nici grijă, nici învăluire, nici tânguire. Întoarceţi-vă, fiii oamenilor, şi *«Eu vă voi odihni pe voi»* acolo unde nu este parte bărbătească, nici femeiască; unde nu este diavol, nici moarte, nici post, nici întristare, nici ceartă, nici mânie, ci bucurie şi pace, veselie, odihnă şi inimă bună. Întoarceţi-vă către Mine şi *«Eu vă voi odihni pe voi»* acolo unde este apa odihnei şi loc de verdeaţă şi via cea lucrată de Dumnezeul tuturor.

Acolo este fericitul pământ al blânzilor, în care Eu, Via cea adevărată, odrăslesc, iar Tatăl este Lucrător.

«Veniți toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi» acolo unde este viața cea nestricăcioasă și veselia a toată bunătatea. *«Veniți toți cei osteniți și Eu vă voi odihni pe voi»* acolo unde este numai dragostea, bucuria cea neîncetată, veselia cea de-a pururea veselitoare, Lumina cea neînserată, Soarele cel neapus. *«Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre»* acolo unde este glasul celor ce prăznuiesc, unde vistieriile înțelepciunii și tainele cunoștinței se descopăr. *«Veniți către Mine toți și Eu vă voi odihni pe voi»* acolo unde este marea dăruire, bucurie neasemănată, odihnă neschimbată, veselie nemărginită, cântare de laudă neîncetată, slavoslovie netâlcuită, mulțumire necontenită, cuvântare de Dumnezeu necurmată, împărăție nesfârșită, bogăție neasemănată, bucurie nemărginită, adânc de îndurări, noian de milă și de iubire de oameni, care de guri omenești nu se pot grăi, ci a se arata numai prin asemănări.

Acolo sunt milioane de îngeri, praznicele celor întâi-născuți, scaunele Apostolilor, doririle Proorocilor, sceptrurile Patriarhilor, cununile Mucenicilor, laudele Drepților; acolo este plata a toată începătoria și stăpânia, și rânduiala este învistierită și locul gătit. *«Veniți către Mine toți cei ce flămânziți și însetați de dreptate»* și Eu vă voi umple pe voi de bunătățile pe care le poftiți, *«pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inimă de om nu s-au suit»*.

Acestea le-am pregătit celor ce se pocăiesc și se întorc din calea cea rea; acestea le-am pregătit celor ce plâng întru pocăință; acestea le-am pregătit celor ce miluiesc și celor săraci cu duhul; acestea le-am pregătit făcătorilor de pace; acestea le-am pregătit celor ce

pentru Mine sunt prigoniți și urâți, clevetiți și ocărâți. *«Veniți către Mine toți»* cei însărcinați și îngreuiați, și lepădați de la voi sarcina păcatelor, că cine a alergat la Mine nu a rămas însărcinat, ci a lepădat obișnuința cea rea și s-a dezvățat de meșteșugul pe care l-a învățat rău de la diavol, și a învățat de la Mine meșteșugul bun. Vrăjitorii, venind la Mine, au lepădat vrăjitoria lor și s-au învățat cunoștința de Dumnezeu. Vameșii au încetat a prigoni și au primit a fi prigoniți. Curvele au urât curvia și au iubit întreaga înțelepciune. Tâlharul a lăsat uciderile, dezvățându-se de obiceiul tâlhăresc, și a luat din nou credința cea curată și s-a făcut locuitor al raiului. Deci, veniți și voi către Mine, *«că pe cel ce vine către Mine nu îl voi scoate afară»*".

Ați auzit, iubiților, făgăduințele cele bune și glasurile cele dulci ale Mântuitorului sufletelor noastre? Cine a văzut vreun părinte iubitor de fii ca Acesta? Deci, veniți să ne închinăm și să cădem la Dânsul, mărturisindu-ne păcatele noastre.

Slavă iubirii Lui de oameni, slavă bunătății Lui și pogorământului Lui, slavă îndurărilor Lui, slavă împărăției Lui, slavă, cinste și închinăciune Numelui Lui, în veci. Amin.

Iarăși zic și, zicând, nu voi înceta: Să nu ne trândăvim noi, păcătoșii, să nu ne temem, să nu ne lenevim, să nu încetăm strigând cu lacrimi către Dânsul, ziua și noaptea, că este milostiv și nemincinos și va face negreșit izbândă celor ce strigă către Dânsul, ziua și noaptea. Că El este Dumnezeul celor ce se pocăiesc: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, și Lui I se cuvine slavă, stăpânire, cinste și închinăciune, în vecii vecilor. Amin.

POVESTIRE DESPRE DOAMNA NEBUNA

În mănăstirea de femei a tabenisioniţelor a fost o fecioară care se făcea că este nebună şi îndrăcită. Şi până întru atât au urât-o pe dânsa celelalte, încât nici nu mâncau împreună cu dânsa. Deci, fiind rânduită la bucătărie, toată slujba o făcea. Şi era, ca să zic aşa, cu lucrul împlinind cuvântul cel scris: „*De voieşte cineva să fie înţelept între voi în veacul acesta, facă-se nebun, ca să fie înţelept*".

Aceasta, legând pe capul ei o treanţă (că toate celelalte erau tunse şi aveau scofii pe cap), aşa slujea. Nici una din cele patru sute ce erau acolo nu au văzut-o cândva necăjită sau supărată. Şi în toată vremea vieţii ei nu a stat la masă cu celelalte, nici nu s-a împărtăşit cu vreo bucată de pâine, ci cu firmiturile meselor pe care le curăţa şi cu rămăşiţele din oalele pe care le spăla, cu acestea se îndestula. Şi nu a ocărât vreodată pe cineva, nici nu a grăit vreun cuvânt, mic sau mare, nici nu a cârtit, chiar dacă din toate părţile era îmboldită şi urâtă de celelalte.

Deci, Sfântului Pitirum, pustnicului şi bărbatului celui prea iscusit, i-a stat înainte îngerul Domnului şi i-a zis: „Pentru ce cugeţi înalt despre tine, ca şi cum ai fi cucernic, pentru că stai într-un loc ca acesta? Voieşti să vezi pe o femeie mai cucernică decât tine? Du-te în

mănăstirea femeilor tabenisiotence şi vei afla acolo pe una având coroană pe capul ei. Aceea este mai bună decât tine. Că, luptându-se cu atâta norod, nu şi-a depărtat niciodată inima de la Dumnezeu. Iar tu, şezând aici, rătăceşti cu mintea prin cetăţi, deşi niciodată nu ai ieşit de aici".

Iar el, îndată sculându-se, a venit până la locul unde era mănăstirea şi a rugat pe dascălii lor să-l lase să intre în mănăstirea femeilor. Şi aceia, ca pe unul ce era slăvit şi bătrân, i-au îngăduit să intre. Intrând, a cerut să vadă pe toate surorile, dar aceea nu s-a arătat. Apoi le-a zis lor: „Aduceţi-mi-le pe toate, că lipseşte una". Şi au zis lui: „Una nebună mai avem înlăuntru, în bucătărie", că aşa o numeau pe ceea ce pătimea. Zis-a lor bătrânul: „Aduceţi-o şi pe aceea. Lăsaţi să o văd şi pe dânsa".

Iar ele, ducându-se, o strigau, dar ea nu a ascultat, poate simţind lucrul, ori poate şi i se descoperise ceva. Însă ele o trăgeau cu sila, zicându-i: „Sfântul Pitirum voieşte să te vadă pe tine"; căci era renumit bărbatul.

Deci, venind ea, a văzut treanţa pe fruntea ei şi, căzând la picioarele ei, zicea cu glas mare: „Binecuvintează-mă, maica mea". Şi a căzut şi aceea asemenea la picioarele lui, zicând: „Tu mă binecuvintează pe mine, domnul meu, Avva". Şi s-au spăimântat toate, şi au zis lui: „Nu îţi aduce ocară, Avva, că este nebună". Zis-a lor bătrânul: „Voi sunteţi nebune, că aceasta este maică şi a voastră şi a mea – căci aşa se numeau cele duhovniceşti. Şi mă rog să mă aflu vrednic de dânsa în ziua Judecăţii".

Auzind acestea, toate au căzut la picioarele ei, mărturisindu-se atunci în multe feluri: una cum a vărsat lături din strachină peste dânsa; alta: „că am îmboldit-o şi am înghiontit-o"; alta: „că i-am pus muştar la nas", şi,

în scurt, toate au spus că i-au adus ei multe feluri de ocări.

După puține zile, rugându-se pentru dânsele, a plecat, iar aceea, nesuferind slava și cinstea de la surori și răspunsurile, a plecat din mănăstire. Și unde s-a dus, sau unde s-a ascuns, sau unde s-a săvârșit, nimeni nu a știut.

Aceasta este nebunie după Dumnezeu și ură de slavă, că, alungând de la sine slava oamenilor, s-a dus, dorind mai mult slava lui Dumnezeu, a Celui ce slăvește pe cei ce Îl iubesc pe Dânsul. Că Lui I se cuvine slava, în veci. Amin.

MONAHUL SĂ FIE DESĂVÂRȘIT*

Anul trecut a venit la mine câțiva monahi, cerând să le fac vreun folos mănăstirilor lor. Atunci eu nu aveam îndeletnicire, nici nu mi-a dat mâna să le vorbesc, căci eram ținut de o boală a trupului și durerea mi s-a făcut pricină de tăcere, că văzând întinderea și mărimea durerilor, au cunoscut pricina tăcerii.

Acum mi-am adus aminte că au venit pentru aceasta și de la alte mănăstiri. Deci, ce se cuvine să fac? Într-un fel să le spun acestora și în alt fel acelora? Sau printr-un cuvânt să fac îndestulare la amândouă părțile? Încă mă rușinez să vorbesc pentru cele deja împlinite de dânșii, ca să nu mă fac eu însumi osândit, căci este lucru necuvios ca cel prost să învețe pe cei înțelepți, precum și săracul să se îndemne a ospăta pe cel bogat. Că eu sunt prunc cu înțelegerea, iar ei s-au făcut minunați cu sporirile. Și nu cuvintele întăresc adevărul, ci s-a obișnuit ca adevărul să întărească pe cuvinte. Știu să alcătuiesc cuvinte adevărate, dar ca să arăt chipurile faptei bune, cea în multe feluri, nu este cu putință întru mine. Lucrul se face chip de faptă bună, iar cuvântul este umbră a chipului. Și în umbră nici un caracter nu este, ci doar singură nălucirea caracterului.

Deci, ce? Dacă ni se va cere, oare ne vom lepăda? Sau nu vom da răspuns, fiind rugaţi? Şi apoi, care va fi rodul nostru? Mulţi au primit ascultarea spre împlinirea faptei bune; iar dacă întru lucruri vom pieri, vom afla pe robi împrumutând pe stăpânii lor şi pe tineri sfătuind pe cei bătrâni şi pe bărbaţii cei nevrednici ajutând celor prea mari în unele lucruri. Poporul este adunat din multe feluri de oameni şi slava se face una. Însă mai mare decât cei ce slăvesc este cel ce se slăveşte şi mijlocirea ce se face în amândouă părţile se străluceşte.

Să facem iscusire cuvintelor, precum face oastea muştruluire înaintea generalului. Să se înveţe, că putem zice, chiar neavând faptă. Şi măcar această bunătate cunoaşteţi întru noi, că, dorind adevărul, ne prihănim pe noi înşine. Mă mâhnesc dacă nu voi face lucrul, pentru care am fost rugat, şi mă tem, făcându-l, să nu fiu lepădat afară ca un nevrednic. Ci pentru aceasta mă voi lepăda numai, că nu poate cel supus să stea împotriva judecătorilor. Mai multe ştiţi voi, fraţilor, care învăţaţi cu lucrul. Şi puţine poftiţi să vă învăţaţi, de cuvânt veselindu-vă. Să zic şi eu către voi, că rodul este mâncare, iar nu frunzele care umbresc. Cuvintele sunt ca nişte frunze, iar lucrul ca rodul. Voiţi să cunoaşteţi puterea lucrului? Din mâncare cunoaşteţi-o; că frunza amăgeşte prin asemănare.

Împlinesc cererea voastră, ştiind smerita voastră cugetare. Cunosc micimea mea şi mă minunez de blândeţea voastră. Să zic că a voastră este aflarea, că la voi se străluceşte. Săraci sunt cei ce duc porfira împăratului, şi cu toate acestea are trebuinţă de cei săraci. Cei ce fac coroana împăratului sunt cu mult mai nevrednici decât cel ce o împodobeşte pe dânsa, şi cu toate acestea fac ceea ce li se porunceşte. Ştiu cum

lucrătorii de pământ ară pământul cu pluguri şi cu boi, însă la lucru sunt cu mult mai neîndemânateci şi neiscusiţi. Mulţi sunt care cu deprinderea ştiu cele ale meşteşugului cu dinadinsul, dar a da cuvânt pentru dânsele nu pot. Alţii, prin obişnuinţă sporind, au aflat meşteşuguri sau pe cele ce au fost le-au împodobit. Aşa şi eu, vouă. Pentru viaţa voastră voi face cuvânt, pe unele ştiindu-le din deprinderea grăirii, iar pe alele şi din lucrarea ostenelilor, dăruindu-mi-se iscusinţă.

Viaţa monahilor se aseamănă cu a îngerilor şi rânduiala lor este plină de slujbă dumnezeiască. În vremea vieţii de acum ei slujesc lui Dumnezeu şi dau ca împrumut viaţa lor, ca să ia dobândă viaţa veşnică. Îi dau Lui dragoste şi se fac părtaşi slavei celei cereşti. În locul ostenelilor de acum nădăjduiesc câştigarea bunătăţilor celor veşnice; împrumută, prin credinţă, cele pământeşti şi dobândesc cele cereşti. Pe pământ numai monahii ştiu aşezarea luptei dumnezeieşti.

Când corăbierii înoată pe mare, suferă şi pătimesc. Monahii, petrecând în linişte se primejduiesc. Precum acelora le este marea, aşa acestora lucrarea cea din văzduh; precum pe aceia vânturile îi opresc de a merge înainte, aşa aceştia se luptă împotriva duhurilor celor potrivnice din văzduh. A zis şi Apostolul despre lupta aceasta şi le-a numit duhuri ale răutăţii. A pecetluit şi a întărit locul cu bune unsori şi invitări. Şi pe cei ce se ispitesc şi se apropie la lupta aceasta i-a plecat să ştie gândirea cea ascunsă. Monahii, nevăzând pe împotrivă luptători, se nevoiesc. Iar în ce fel sunt datori să fie unii ca aceştia, nu mă lepăd a zice ceea ce am cunoscut din lucrare.

Prooroci sunt cei care au meşteşug duhovnicesc, de care trupul este neiscusit. Fac lucru nearătat, pe care

nici cei ce îl fac nu îl văd. Nu se neguțătoresc întru cele care se dobândesc vremelnic, ci se ostenesc neîncetat întru cele care nădăjduiesc. Calea lor este înțelegerea, și margine este împreună învoirea. Purced să se ducă la cer și cad în nenumărate ispite. Mulți, ascunzându-se, au scăpat de năvălire; alții, neîmpotrivindu-se, au biruit. Unii, pentru frică, s-au întors; iar alții, prinzându-se, au fost batjocoriți. Mulți însă au fost și uciși. Puțini cu totul trec călătoria aceea și sunt rari negustorii care se întorc din călătorie cu câștig. Precum cei ce călătoresc printre barbari, așa este și calea monahilor. Pentru două pricini fac negustoria: ori nădăjduind mari dobânzi să câștige, dacă vor isprăvi fapta bună, ori și averea pe care au dobândit-o să o piardă.

Am văzut în cetăți pe unii oameni care se luptau cu fiare. Tot la fel se luptă și monahii. Că ori fără de veste s-au îmbogățit, ori și de viață s-au lipsit. Și Apostolul Pavel a numit viața sa priveliște. Dar pentru a se întări cuvântul nostru, că stați întru luptă, același Pavel a mai numit-o pe dânsa și stadie și a zis despre sine că se luptă cu pumnul. Prin pumnuire înțelege stadia, iar prin luptă pricepe nevoința. De la cei ce văd, înțelege în care lucruri este cel ce se vede. Îngerii și oamenii văd. Deci, după cuviință am zis că viața monahilor se aseamănă cu a îngerilor.

Care sunt cele pe care le văd îngerii? Care altele, fără numai faptele cele ascunse, cursele cele cu închipuire alcătuite, năravurile cele viclene, punerile asupră, meșteșugirile, măiestririle cele împletite în multe chipuri ale dracilor; cum le trec pe dânsele alăturea. Privesc cum năvălesc ca niște fiare, cum îi biruiesc pe împotrivă-luptători, cum îi vădesc pe alții, cum îi ucid pe prietenii cei fățarnici. Acestea le văd îngerii.

Dar ce văd oamenii? Care sunt? Negreșit că sunt omenești; căci se ridică asupra lor prigoane, gânduri, sărăcii, lipsuri, boli, nestatornicii, prihăniri, clevetiri, netrebnicii și cele asemenea acestora.

Mult mai grea este viața monahilor. De va fi cu nebăgare de seamă, se furișează, fiindcă este amestecată, ca vinul cu apa, care degrab se schimbă și, făcându-se oțet, nu este cinstit, ci prost; nici folositor, ci vătămător și nu dă îndulcire, ci îngrețoșare. Viața noastră este datoare să se păzească la fel ca vinul, fără a o petrece la întâmplare.

Să nu ne îndeletnicim întru cele pricinuitoare de râs, nici întru cuvinte multe, chiar dacă ar fi sănătoase; nici în obiceiuri prefăcute, chiar dacă ar fi simple; nici în privirile multor fețe, deși nu aduc aminte de dulceață; nici în multa vorbire, chiar dacă ne vor ruga cei ce sunt împreună cu noi, că deși nu se nedreptățește cel ce a vorbit, dar câștig nu dobândește.

Am văzut mulți leneși că s-au îmbolnăvit, iar pe alții, ostenindu-se, că au dobândit odihnă. Și cei ce se trudesc, deși sunt bolnavi pentru osteneală, dar făcându-se sănătoși, poartă împrejur și câștigul și lauda. Pavel, nu s-a lepădat de neputința trupului, dar cu toate acestea a mărturisit că îi este pregătită cunună. Cel ce s-a lenevit a se osteni este fără de durere, dar între cei viteji se judecă leneș. Acesta este cel ce nu s-a făgăduit vieții monahicești. Pentru aceea nici nu are ceva, dar nici nu se defaimă că nu a câștigat. Iar cel ce a făgăduit, dacă se va lenevi, și se bate și i se cere fapta slujbei.

Nu ați văzut ce pătimește ostașul cel leneș? Lui i se cere cu dinadinsul îngrijirea armelor, a calului și de toată starea lui să poarte de grijă. Lucrare, supunere și vitejie. Monahul ce se poartă cu nebăgare de seamă nu

va putea să-şi dea seama bine de acestea. Precum nici lucrătorul de pământ care nu îngrijeşte bine pământul. Desţelenind şi arându-ţi trupul tău, monahule, seamănă întru tine îndulcirea rodului evanghelic. Să nu laşi trupul tău nelucrător, precum a făcut cel ce a luat un talant, că a luat iertare împreună cu darul, dar, nelucrând cu el, s-a osândit ca un vinovat. S-a făcut ostaş al lui Hristos, dar dobândind ostăşia cea împărătească s-a lenevit la lucru.

Dacă a cruţat pe cel care a petrecut cu nebăgare de seamă şi s-a lenevit, şi pe monah îl va cruţa. Dacă cruţă stăpânul pe robul netrebnic, şi pe acela îl va cruţa. Dacă cruţă Stăpânul pe robul ce s-a lenevit, şi pe monah îl va cruţa. Lucrătorul de pământ este bătut pentru neîngrijirea semănăturii, iar ostaşul pentru ruginirea armelor. Oare, nu cu mult mai vârtos şi noi, monahii, dacă ne vom lenevi?

Vinul s-a făcut rău, pentru că ori vasul este de vină, ori locul, ori ungerea. Stăpânul caută pricina şi, cunoscând-o, nu îl lasă să se vatăme. Poate şi ţânţarul cât de puţin să-i strice dulceaţa. Şi prihănirea se preface în intrigă. Pricină de nimic, de multe ori se face pricină de mari rele; şi din mică trândăvire se pricinuiesc răni mari şi de nevindecat.

Să ştie monahii că sunt ca nişte robi şi lucrători de pământ şi ca nişte ostaşi ai lui Hristos, şi că sunt datori să fie gata la locurile cele zise. Şi toţi oamenii sunt robi. Unii au fugit şi, depărtându-se, slujesc altora, adică dracilor. Unii s-au rânduit la slujbă mică, iar alţii spre slujirea oamenilor, fiindcă s-au făcut robi ai robilor. Iar monahii sunt casnici şi slugi.

Luaţi aminte la făgăduinţele voastre şi înţelegeţi că nu mint. Ascultaţi pe Apostolul, şi veţi şti cele spuse, că zice: *„Îmi trudesc trupul meu şi îl robesc”* (I Corinteni

9, 27), şi: *„Grijă de trup să nu purtaţi”*. Şi iarăşi: *„Îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu”* (Efeseni 6, 11), că: *„Aşa alerg, nu ca la întâmplare”* (I Corinteni 9, 26). Întâi a făcut şi apoi a învăţat. Aceasta este atotîntrarmarea lui Dumnezeu: ca cineva să fie de folos lui însuşi şi altora. Monahul de va fi pregătit, şi pe cel nepregătit îl va scoate din năvălirea balaurului. Monahii se cuvine să lucreze şi să bată război.

Sufletul este împărţit cu mult mai mult decât trupul. Am văzut pe cineva şi lucrând şi război având şi ţinând. Şi în vremea lui Ezdra au fost unii ca aceştia; că zideau biserica şi mâinile drepte le pregăteau spre război. Şi seminţia lui Veniamin, cu amândouă mâinile săgeta şi bine nimerea. Cu mult mai mult mintea va fi îndestulată mai cu uşurinţă în multe lucruri duhovniceşti.

Şi, dacă se cuvine, să vorbim şi din parte. Acum cele despre sămânţă voi tâlcui. Să zicem că arătura este cunoştinţa sufletului pe care a luat-o în dar de la Dumnezeu. Sămânţa evanghelică este ascultarea poruncilor. Tu câştigă-ţi deocamdată ascultarea şi nu te îngriji pentru ploaia care creşte sămânţa! Dacă în vremea de acum va vrea Dumnezeu să îi dea creştere, vei hrăni şi pe alţii prin darul tău, iar dacă întârzie, în viaţa ce va să fie atunci vei secera şi buna rodire o vei lua necurmată şi veşnică. Lucrează darul ce este întru tine şi, când îl lucrezi, păzeşte-te de fiara ce se târăşte spre vătămarea lucrării tale, că şi furnicile în taină jefuiesc sămânţa, iar corbii, când dormi tu, răpesc sămânţa.

Deci, să ai împreună cu instrumentele şi uneltele de lucrat şi cele de război. Cu sapa dezrădăcinează spinii, iar cu praştia alungă pe răpitori. Se întâmplă că şi balaurul năvăleşte asupra lucrării tale de pământ, însă să nu te temi, ci, apropiindu-te, izgoneşte-l pe dânsul, ca să

nu rămână întru tine. De vei lăsa balaurul întru tine, printr-însul își fac intrare și celelalte fiare. Iar dacă te lenevești împotriva mulțimii lor, fac țarina ta buruienoasă și nu vei putea să te îndulcești din ostenelile tale, fiindcă balaurul și-a făcut acolo pădure și sălaș. Așa multe țarini s-au făcut neumblate și multe holde au pierit cu totul din cauza fiarelor.

A zis și Puitorul de lege: *„Cu câte puțin se cade a face uciderea lui Canaan, ca să nu năvălească asupra ta multe fiare ale pământului"*. Dacă vă veți lenevi, fraților, voi vă veți face pricina pustiirii. Dacă va face sălaș întru voi vreo jivină târâtoare, își înmulțește nașterile și face multe cuiburi, iar pământul tău îl face deșert, care, fiind pătruns și găurit, nu poate să se semene, și, semănându-se, pătimește pagubă. Că din pricina târâtoarelor se pierde buna rodire.

Dacă nu vei ucide îndată patima ce s-a văzut întru tine, va lucra pășune. Dacă nu vei tămădui putrejunea cea mică, întru nenumărate se desparte și va strica tot ipostasul tău. Într-o parte îngrădești un cuib, și, în altă parte, o târâtoare, care am zis că este patima, face deschidere. O intrare îi închizi tu, iar aceea multe ieșiri își deschide. Pentru aceasta nu puteți să vă faceți biruitori ai patimilor, căci pășune mare a intrat întru voi.

A căzut țarina voastră și socotiți că întru acest fel este firea oamenilor. Vorbește Scriptura pentru curăție, iar voi socotiți că grăiește pentru alte trebuințe și uneltiri. Mărturisește isprăvi și fapte bune și nu credeți. Vă minunați de cuvinte și fapte nu arătați. Socotiți că s-a scris pentru a se face minunat Dumnezeu, nu pentru ca să vă nevoiți. Unii ca aceștia sunt așa de leneși, că s-au făcut ajutători împotrivă-luptătorilor. Sunt mai rău decât cei ce stau goi, căci aceștia surpă și strică.

Luați aminte, monahi, ce a făcut vrăjmașul lui Iov, și înțelegeți cu câte lupte se întrarmează. Că, de vreme ce avea prea arătat gândirea celor târâtoare și a fiarelor, pentru aceasta a făcut ca cel asemenea cu cel asemenea să se lupte, ca să întunece lupta cea bună. A stricat pe unii dintre monahi și prin ei silește pe cei ce nu s-au stricat. Dacă va cădea cel asemenea, cel adevărat și necăzut, nu suferă prihănirea de la mulțime. Dacă din mijloc nu îl va ridica, va avea război vrednic. Dacă se va umple de lepră și de reaua putoare se va împărtăși. Dacă o va lepăda, sminteala celor mulți se face lui mai rea.

Aceasta este prima și cea mai mare meșteșugire a vrăjmașului, ca să prefacă lupta cu dânsul întru tulburare. Două lucruri își negutătorește lui prin viclenia aceasta: să fie omul fără de grijă și să nu se arate că el este vrăjmaș. Și al treilea lucru este cumplit, căci se sârguiește să facă pe oameni să creadă că cele bune sunt asemenea celor rele. Și în multe chipuri s-a pus împotriva adevărului. Așa l-a împiedicat pe Adam; și pe Cain la fel l-a surpat. Pe acela prin femeie, iar pe acesta prin fratele său.

Nu știu cum să tâlcuiesc năvălirea lupului. Mă înspăimânt de voi, o, monahi, cum răbdați! Când mă gândesc, mă înspăimânt de cele pe care voi le pătimiți, bătând război. Bine a zis Domnul: *„Strâmtă este calea care duce la viață"*. Că iată, strâmtorarea se arată, prin cuvânt, ca într-o oglindă. Amare sunt acestea de acum, monahilor. Avuția bântuitoare, dobândirea dureroasă. Amară este supunerea, sărăcia chinuitoare, pustnicia ostenitoare, înfrânarea obositoare. Greșită este sârguința; tăcerea truditoare. Dacă va mustra, dator se face; dacă va tăcea, se veștejește din râvna lui Dumnezeu.

Dacă va grăi, este potrivnic; dacă se va linişti, vătămător. Nu poate să grăiască adevărul, şi, negrăindu-l, nu rabdă.

Asemănarea balaurul întru toate a pus-o împotrivă. Întru necâştigare a pus împotrivă pe vânzarea faptei bune, întru priveghere pe clevetire, întru pustnicie pe surpare, întru rugăciune pe nelucrarea cea prihănitoare, întru adevăr pe prihănire, întru dragoste pe grăirea de rău, întru iubirea de străini pe nebăgarea în seamă. Pe toate le-a amestecat, întru toate s-a împărtăşit. Întru meşteşug şi întru prefacere s-a făcut lui fapta bună, şi numai în chip a adus pe evlavie.

Se primejduieşte viaţa monahilor să se risipească şi să se strice. Capetele stau dedesubt împreună cu picioarele, ochii împreună cu mâinile pătimesc boală. Avuţia a veştejit credinţa şi grijile au schimbat pustnicia. Stăpânirea a depărtat smerenia şi grija cea vremelnică a răsturnat nădejdea. Ce veţi face voi, cei adevăraţi, întru atâta asemănare? Unde veţi fugi dintr-o înconjurare ca aceasta? În pustietăţi? Dar cum? Că şi acolo stăpâneşte mojicia. Egumenii şi povăţuitorii râvnesc schimbarea din cel mai bun în cel mai rău, căci nu iubesc bunătatea şi nu o au împreună luptătoare.

Apropiaţi-vă de cele dinlăuntru şi veţi cunoaşte pe asemănare întru toate. Nu puteţi să vă socotiţi gunoi după fapta bună, căci mulţi poruncesc să mergeţi spre altă cale. Fapta trupului a întunecat lucrul sufletului. Grija trupului a întunecat mustrarea conştiinţei. Nu se îndeletniceşte ştiinţa ca să umilească mintea. Nu aleargă gândurile spre pocăinţă, nici spre plânsul greşelilor celor multe. Pentru aceea şi eu însumi, care vă îndrept pe voi cei adevăraţi, greşesc. Închipuire a robiei este aşezarea aceasta de acum. Dacă ar fi avut toate

închipuirea şi adevărul, apoi războaiele şi cele ce ies dintru dânsele s-ar fi adus spre închipuire şi adevăr.

Ilie zicea că a rămas singur, dar Dumnezeu a însemnat că mulţimea era cu dânsul. Şi în vremea Ieremiei aşa ni se cuvine să înţelegem, că nu era singur, ci împreună cu dânsul erau mulţi. Aşa şi pentru voi se cuvine a crede, că sunteţi robi ai lui Dumnezeu şi nu vă arătaţi. Fiindcă în vremea lui Israel, cei nearătaţi erau asemenea cu Ilie, cel arătat. Arătat este că şi fapta o lucra. Şi voi, chiar dacă nu vă arătaţi, dar vă sârguiţi după cât este cu putinţă. Ştiu pe unii care sunt întru acest fel, însă puţini cu totul. Cred că sunt mulţi, dar nu cu toată râvna lucrând şi ostenindu-se. Plângea Ieremia pentru înconjurarea Ierusalimului. Şi voi, la fel făcând, rugaţi-vă pentru noi. V-aţi tulburat cu patimile noastre, dar şi de neputinţa noastră îngrijiţi-vă.

Ştiu ce am zis dintru început, că sufletul cu uşurinţă se împarte în multe feluri de fapte, însă nu poate a face binele şi răul, ci prin cel bun lucrează pe cel rău. Prin post se măreşte în deşert şi prin înfrânare se trufeşte. A voi şi a alege între smerita cugetare şi înalta cugetare, nu poate. Şi Domnul a zis acestea: *„Că nimenea nu poate să slujească la doi domni”* (Matei 6, 24). Iar pentru cei ce în chipul binelui fac răul, a zis: *„Căci sunt lupi care vin în piei de oaie”*.

La fapta aceea căutând, precum mi se pare, şi socotind să nu greşească, Ilie a fugit în pământ străin, şi acolo s-a odihnit mintea sa. Întru fapta bună singur a rămas, nu s-a tulburat, nici nu a lucrat vreun lucru necurat, nici nu a vieţuit cu nebăgare de seamă, ca un străin, nici nu a lăsat asprimea înfrânării, ca cel ce era necunoscut.

Fericiţi sunt cei desăvârşiţi, căci petrec în tot locul ca nişte mărgăritare neîntinate. Fericiţi cei curaţi cu inima, căci şi în întuneric se arată luminoşi. Nu a întinat pe Ieremia noroiul din groapă; nu au nedreptăţit leii pe Daniil; pe cei trei tineri nu i-a vătămat focul Babilonului. Din cele simţite se arată că duhurile cele potrivnice nu pot să vă vatăme. Dacă în Babilon veţi fi, veţi învăţa şi pe stăpânitori. Dacă în Israel veţi fugi şi vă veţi ascunde, veţi mustra pe cei necredincioşi. Înţelegeţi pentru ce în Ierusalim sunteţi datori să vă ascundeţi, iar în Babilon să îndrăzniţi. Împăratul David vă va învăţa pe voi: pe Goliat îl avea vrăjmaş, iar lui Saul se smerea. A spus şi pricina, că s-a făcut uns al Domnului, iar pe Goliat, ca pe un neînvăţat, l-a ucis cucernicia. Şi i-a înjunghiat pe cei care i-au vestit moartea unsului Domnului, iar pe unii ce erau datori să moară, i-a cruţat.

Oare se cuvine să vă dezlegăm ghiciturile, ori să le lăsăm? Şi apoi, ce vor face cei mai proşti, care nu cunosc puterea lor? Voi, precum am zis, şi cu lucrul mai multe ştiţi, iar cei împreună cu voi au trebuinţă de tâlcuire.

În biserică, precum proorocii în Ierusalim, se cade să vă liniştiţi şi să tăceţi, iar între voi este de trebuinţă ca cei chemaţi să grăiască adevărul. Înaintea preoţilor, sau a înţelepţilor, sau a celor binecredincioşi se cade a cugeta smerit, după cum au făcut proorocii. Încă şi înaintea celor ce au trebuinţă de mustrare să nu vă făţărniciţi.

Dacă cei aleşi de Domnul şi puşi mai mari ne vor izgoni pe noi, să fugim. Dacă cei din lume sunt tirani, noi să îndrăznim ca Daniil.

Dacă cineva s-ar alege dintre slujitorii cei bine credincioşi, ca nişte morţi să ne socotim pentru cel ce l-a ales.

Dacă şi în păcatul celor simpli unii s-ar face iubitori de vrajbă, noi să-i cruţăm pentru bunul neam şi să nu ne îndreptăţim, ci precum a făcut împăratul David, să trecem paguba cu vederea.

Să ne sârguim cu dinadinsul pentru slujirea săracilor, precum Apostolii. Pentru masă strălucită să ne îngrijim nicidecum. Pentru prinosul cel sfânt să purtăm grijă, precum Moise. Pentru cele ce sunt spre lăcomia pântecelui să ne lenevim. Pentru primirea străinilor, ca Avraam să ne sârguim. Pentru a face pogorământ fraţilor să ne sârguim cu dinadinsul, şi pentru a purta neputinţele celor neputincioşi să nu ne lepădăm, precum şi Apostolul a făcut corintenilor. Dacă este nevoie a schimba rânduiala mesei, după rânduiala Sfinţilor Părinţi, să o facem, însă pe noi să ne arătăm netrebnici.

Când este trebuinţă, nici pe noi înşine să nu ne cruţăm, iar când pentru noi înşine purtăm grijă, doar pentru cât avem trebuinţă să ne îngrijim.

Dacă vom fi biruiţi cândva, să nu deznădăjduim, iar dacă vom isprăvi cândva vreo bunătate, să nu ne îngâmfăm. Întru amândouă părţile suntem datori să aşteptăm schimbare.

Pe fraţi să-i iscusim, ca şi cum ne-am învăţa, iar pe cei ce greşesc să-i îndreptăm, ca şi cum i-am învăţa.

Pe mireni să nu-i vătămăm, vieţuind cu nebăgare de seamă, şi slava bunei credinţe cu lucrul să o învăţăm. Să îndemnăm cu faţă luminată şi să ne ospătăm împreună cu obicei cuviincios.

Nici slava lui Dumnezeu să nu o ascundem, nici petrecerea noastră să o descoperim.

Să nu lucrăm ca nişte proşti, ci să grăim ca cei mai proşti. Să nu ne sârguim a ne arăta dascăli, ci, ca nişte înţelepţi, să dorim a ne învăţa.

Să nu fim iscoditori când petrecem împreună, dar nici cu nebunie să răspundem.

Să nu iubim osteneala pentru lucruri trecătoare, ci mai mult la cele dumnezeieşti să ne sârguim; nici, având îndeletnicire, să lăsăm slujba lui Dumnezeu. Dacă putem să facem amândouă, bine este, dar nicidecum pe una în loc de două să rânduim. Dacă bunul mai mic împiedică pe bunul mai mare, să nu ne închinăm bunului mai mic.

Când se cuvine, să grăim, ca să cunoaştem pe cei ce grăiesc când nu se cuvine. Când se cade, să tăcem, ca să cunoaştem folosul liniştii.

Lucrul cu ostenelile să-l numărăm şi vom cunoaşte care este folosul lui.

Câştigul spre cele de nevoie şi de trebuinţă să-l căutăm şi vom şti care este folosul pustniciei. Dacă ne ostenim mai mult, dăm pricini nesăturării. Dacă pentru venituri bune ne veselim, întru lipsă suntem prinşi cu uşurinţă. Dacă poftim să luăm, apoi ne lepădăm să dăm. Dacă ne aflăm cu dulceaţă spre daruri, apoi către dreptate nu ne vom afla cu dulceaţă. Când cineva îţi dă ţie, pentru Dumnezeu, primeşte, socotind că lui Dumnezeu este dat. Când cineva îţi dăruieşte pentru împărtăşirea evlaviei, tu, făcând asemenea, nu vei fi dator să dai seama. Dacă primeşti, la arătare primeşte, şi vei scăpa de iubirea de argint. Dacă dai, pe ascuns dă, şi de slava deşartă vei fugi.

Dacă nu te vei bucura când eşti lăudat de cineva, nu te vei scârbi când vei fi ocărât.

Dacă nu vei da cu împătimire, nici nu vei lua cu împătimire.

Dacă nu faci bine pentru slavă, nu te vei înălţa când vei fi lăudat.

Pe cei pe care îi cinsteşti, să nu-i cinsteşti pentru răsplătire şi nu vei cere cinste.

Pe cei faţă de care te cucerniceşti, să nu-i momeşti pentru bogăţie.

Pe cei pe care îi iubeşti, nu pentru vreo trebuinţă să-i iubeşti şi nu te vei socoti făţarnic.

Spre câte te prefaci, nu pentru tine să te prefaci, şi vei scăpa de veninul iubirii de sine.

Dacă faci bine pentru Dumnezeu, vei şti de ce este vrednic fiecare.

Dacă vei umbla fără vicleşug, vei şti şi vei cunoaşte pe cei făţarnici şi amăgitori.

Dacă din aşezare cea deopotrivă vei da, şi cucernicia, precum se cade, o vei păzi şi o vei cinsti.

Dacă te vei osteni după ce ai păcătuit, vei cunoaşte odihnă când vei fi miluit.

Dacă, fiind mustrat, vei primi cu dulceaţă, cu prietenie pe alţii vei mustra. Dacă vei răbda defăimare, vei şti calea îndelungii răbdări. Dacă vei suferi răutate, vei cunoaşte slobozenia bunătăţii.

Dacă vei purta pe cel fără de minte, vei putea să îl faci pe el cu minte.

Dacă nu vei vorbi cuvânt deşert, nu vei face faptă deşartă.

Dacă nu vei urî pe cei fără de minte, nu vei putea să îndrepţi vreun suflet. Dacă nu vei iubi pe aproapele, nu ştiu cum te vei iubi pe tine.

Dacă nu vei cinsti pe cel drept, nu vei înţelege slujba lui Dumnezeu.

Dacă nu vei da celui ce are trebuinţă, nu te vei cunoaşte şi pe tine că eşti om.

Când te întristezi pentru vreun mort, adu-ţi aminte de fire.

Când pentru cei ce păcătuiesc nu te bucuri, pregăteşte-te de moarte.

Când te vei sârgui a te învăţa pentru fapta bună, atunci vei înţelege prostimea minţii tale. Învaţă-te de la sfinţi şi cere darul lui Dumnezeu spre lucrare.

Înţelege răutatea şi vei chema pe Dumnezeu spre ajutor.

Pricepe-ţi firea şi nu te despărţi de darul lui Dumnezeu. N-ai cunoscut-o? Nu te scârbi ca un om.

Ai isprăvit vreo bunătate? Nu te lăuda mai presus de om.

Pentru sporiri să nu te lauzi şi nu te vei deznădăjdui pentru greşeală. Pentru dumnezeiescul dar nu te trufi şi la păgânătate nu te vei abate. Pentru slavă nu te înălţa şi nu vei cădea în deznădejde.

Fugi de minciună ca de un balaur şi vei intra în rai.

Nu crede degrab cele ce se zic, nici cu toţi cei ce vorbesc nu te învoi şi nu te tocmi. Cu zăbavă te făgăduieşte şi degrab săvârşeşte. Cu zăbavă crede şi degrab dovedeşte.

Sârguieşte-te să te înveţi lucrul cel arătat.

Ca să nu te osândeşti, să nu judeci, că dacă te vei depărta, pe tine te vei milui. Fugi de a judeca şi de cel nedreptăţit la judecată nu te lepăda. Dacă te faci judecător, fă-te ca un sfătuitor.

Dacă eşti îndemnat spre sfătuire, ca un părinte ia bine seama. Nu hotărî în sfătuirea ta, neştiind cele ascunse ale lui Dumnezeu. Fii cu îndoială când povesteşti şi nu vei greşi degrab. Învaţă pe alţii aşa cum tu te-ai învăţa şi vei folosi pe cei ce te vor auzi. Cu îndoială povesteşte cele pe care nu le ştii şi de vei cădea, întreg vei rămâne.

Voieşte mai bine să mori decât să te supui zavistiei.

Alege mai bine pagubă decât jurământ, că bunei credinţe nu-i lipseşte izbândirea.

Râvneşte pe cel bun cu fapta şi la fel urăşte pe cel rău.

De te vei jura la nevoie, vei avea răspuns întemeiat.

Dacă de nevoie te vei face judecător, vei scăpa de osânda cea cu judecată.

Dacă vei fi rănit, apără-te ca un om.

Dacă vei cădea cu mintea, suferă-ţi firea.

Mai bine să fii judecat ca un neînţelept, decât să fii prihănit ca un înţelept. Mai bine este să fii lepădat ca un neiscusit, decât ca un iscusit să grăieşti judecăţi.

Dacă vei minţi, mărturiseşte minciuna.

Dacă te afli în vreo patimă, să nu o ascunzi de duhovnic.

Dacă vreun păcat ştii întru tine, să nu petreci fără de grijă.

Dacă nu este cineva să pătimească durere împreună cu tine, ca unul singur, supune-te la mai multă osteneală.

Să nu pregeţi să faci lucrul pe care doi sau trei vor să-l facă.

Nu ascunde de oameni când te afli în greşeli, ci pe tine să te descoperi când va fi de trebuinţă.

Nu ascunde de Dumnezeu când greşeşti, ca nu cumva şi El să Se ascundă de tine în vremea nevoii.

Nu te lăuda pentru dreptate, ca să nu te osândeşti pentru săvârşirea ei.

Nu te lăuda pentru înţelepciune, ca să nu fii încercat pentru vreo bănuială.

Să vrei mai bine să calci pe sabie, decât să te biruieşti de mânie. Mai bine alege să te necăjeşti şi să strângi iuţimea mâniei întru tine, decât să o arăţi.

Mai bine este să fii amăgit, decât să amăgeşti, însă dacă vei fi în dumnezeiescul dar, nimic nu vei pătimi.

Mai înainte priveşte ceea ce va să fie, ca unul ce te ţii de cuvântare, şi pe cea de faţă urmăreşte-o, ca un om muritor.

Ispiteşte şi încearcă pe prieteni, iar cu vrăjmaşii împacă-te.

Mustră cu blândeţe şi cu buna credinţă împreună te învoieşte.

Nici pe cei răi nu-i depărta cu totul, nici pe cei buni nu-i lăuda totdeauna. Nu te face cu totul arătat întru amândouă părţile, dar nici să fii neiscusit şi neştiutor al socotelii lor.

Nu iubi cu împătimire şi nu vei fi urât.

Nu te face privitor şi iscoditor şi nu vei fi socotit ca un vrăjmaş. Nu te sârgui să ştii pe ale tuturor şi nu te vei vinde pe tine. Nu voi să le înţelegi pe ale tuturor şi nu te vei scârbi. Nu te sârgui spre înţelegerea tainelor şi nu te vei socoti vânzător.

Dacă se va face pentru tine sfadă, să nu spui cu dinadinsul pricinile. Dacă cineva, întru luptă aflându-se, se împotriveşte ţie, nu îl zădărî. Dacă te va ruga pe tine prietenul tău pentru izbândire, să nu-i ajuţi lui. Dacă vrăjmaşul te va îngrozi pe tine, să nu te împuţinezi cu sufletul.

Dacă vei înţelege la cineva vreun vicleşug, să nu-l mustri îndată. Dacă vei pricepe că mulţi te pândesc, să nu îi întâmpini prin cale aspră. Dacă s-ar ridica poporul asupra ta, să nu te nădăjduieşti în cuvântul tău.

Dacă vei cădea în răutăţi, să nu stai împotrivă cu virtutea ta.

Pentru despărţirea poporului nu mijloci din început. În lupta celor puternici, nu te face împotriva lor.

În neorânduiala tinerilor să nu te apropii cu blândeţe, ci cu asprime.

La cuvintele deşarte nu te învoi. La povestire pătimaşă nu şedea. În râs nu te veseli şi nu vei semăna întru tine trândăvie.

De cei glumeţi nu te bucura, ca să nu cazi în răspândire.

În căile cetăţii să nu mergi prea des, ca să nu te faci pătimaş.

Urăşte adunările celor mulţi, că pricinuiesc sufletului tulburare. Iubeşte tăcerea, ca ştiinţa să fie întru tine ca un dascăl. Fugi de multa cuvântare, ca să nu te faci uitător.

Depărtează-te de ospeţe, ca să nu te faci curvar fără de femei. Leapădă-te de întâlnirile fără de rost, ca să nu te faci judecător nedrept. Depărtează-te de vorbirile cu femei, ca să nu ai somnul pătimaş. Nu mânca adeseori, ca să nu se întunece mintea ta. Nu te împărtăşi de multe, ca să nu prefaci în tină trupul tău. Depărtează-te de pomenirea bucatelor de la străini, ca să nu te faci pătimaş. Depărtează-te de dulceaţa meselor, ca să nu te faci linguşitor al răutăţii. Fereşte-te de cele multe, ca să te înveţi folosul amândurora, când vei da peste dânsele.

Nu te bizui tuturor, dar întâmpină pe toţi cei ce doresc.

Nu iubi întâlnirile, ca să nu-ţi uiţi linişte a. Să nu lungeşti vorba, ca să nu te păgubeşti de vorbirea cu Dumnezeu.

Când nu te rogi lui Dumnezeu, citeşte în linişte. Când vei începe a vorbi din Scriptura lui Dumnezeu, ca unul ce vrei să povesteşti cele pe care le-ai auzit, să ai grijă.

la aminte să-ţi înfrânezi trupul, ca să nu trântească mintea pe călăreţ în primejdie.

Priveşte la mădulare ca un ocărâtor, ca să nu se prăpădească frumuseţea faptei bune.

Cercetează-ţi simţurile, ca nu cumva ca nişte arme de război să primească rugină spre stricăciune.

Priveşte la suflet, ca să nu pătimeşti vânzare, prin bântuire şi vrăjmăşie.

Alege mai bine pagubă decât jurământ, că bunei credinţe nu-i lipseşte izbândirea.

Râvneşte pe cel bun cu fapta şi la fel urăşte pe cel rău.

De te vei jura la nevoie, vei avea răspuns întemeiat.

Dacă de nevoie te vei face judecător, vei scăpa de osânda cea cu judecată.

Dacă vei fi rănit, apără-te ca un om.

Dacă vei cădea cu mintea, suferă-ţi firea.

Mai bine să fii judecat ca un neînţelept, decât să fii prihănit ca un înţelept. Mai bine este să fii lepădat ca un neiscusit, decât ca un iscusit să grăieşti judecăţi.

Dacă vei minţi, mărturiseşte minciuna.

Dacă te afli în vreo patimă, să nu o ascunzi de duhovnic.

Dacă vreun păcat ştii întru tine, să nu petreci fără de grijă.

Dacă nu este cineva să pătimească durere împreună cu tine, ca unul singur, supune-te la mai multă osteneală.

Să nu pregeţi să faci lucrul pe care doi sau trei vor să-l facă.

Nu ascunde de oameni când te afli în greşeli, ci pe tine să te descoperi când va fi de trebuinţă.

Nu ascunde de Dumnezeu când greşeşti, ca nu cumva şi El să Se ascundă de tine în vremea nevoii.

Nu te lăuda pentru dreptate, ca să nu te osândeşti pentru săvârşirea ei.

Nu te lăuda pentru înţelepciune, ca să nu fii încercat pentru vreo bănuială.

Să vrei mai bine să calci pe sabie, decât să te biruieşti de mânie. Mai bine alege să te necăjeşti şi să strângi iuţimea mâniei întru tine, decât să o arăţi.

Alege mai bine pagubă decât jurământ, că bunei credinţe nu-i lipseşte izbândirea.

Râvneşte pe cel bun cu fapta şi la fel urăşte pe cel rău.

De te vei jura la nevoie, vei avea răspuns întemeiat.

Dacă de nevoie te vei face judecător, vei scăpa de osânda cea cu judecată.

Dacă vei fi rănit, apără-te ca un om.

Dacă vei cădea cu mintea, suferă-ţi firea.

Mai bine să fii judecat ca un neînţelept, decât să fii prihănit ca un înţelept. Mai bine este să fii lepădat ca un neiscusit, decât ca un iscusit să grăieşti judecăţi.

Dacă vei minţi, mărturiseşte minciuna.

Dacă te afli în vreo patimă, să nu o ascunzi de duhovnic.

Dacă vreun păcat ştii întru tine, să nu petreci fără de grijă.

Dacă nu este cineva să pătimească durere împreună cu tine, ca unul singur, supune-te la mai multă osteneală.

Să nu pregeţi să faci lucrul pe care doi sau trei vor să-l facă.

Nu ascunde de oameni când te afli în greşeli, ci pe tine să te descoperi când va fi de trebuinţă.

Nu ascunde de Dumnezeu când greşeşti, ca nu cumva şi El să Se ascundă de tine în vremea nevoii.

Nu te lăuda pentru dreptate, ca să nu te osândeşti pentru săvârşirea ei.

Nu te lăuda pentru înţelepciune, ca să nu fii încercat pentru vreo bănuială.

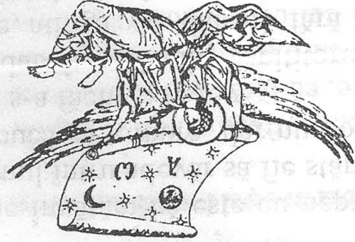
Să vrei mai bine să calci pe sabie, decât să te biruieşti de mânie. Mai bine alege să te necăjeşti şi să strângi iuţimea mâniei întru tine, decât să o arăţi.

Ia aminte să-ţi înfrânezi trupul, ca să nu trântească mintea pe călăreţ în primejdie.

Priveşte la mădulare ca un ocărâtor, ca să nu se prăpădească frumuseţea faptei bune.

Cercetează-ţi simţurile, ca nu cumva ca nişte arme de război să primească rugină spre stricăciune.

Priveşte la suflet, ca să nu pătimeşti vânzare, prin bântuire şi vrăjmăşie.

TÂLCUIRI DIN SFÂNTA SCRIPTURĂ

„Şi nu a păcătuit Iov cu buzele"

De aici ne învăţăm că este cu neputinţă ca cei ce se tem de Domnul întru adevăr să fie stăpâniţi de diavol. Că acesta se apucă să tulbure, dar nu poate să dezrădăcineze; precum s-a făcut şi la Iov.

Iov s-a dat în mâinile ispititorului, dar nu a îndrăznit să se atingă de dânsul fără îngăduinţa lui Dumnezeu. Chiar dacă a luat stăpânire de la Dumnezeu ca să-l ispitească pe dânsul precum va voi, dar nu a luat stăpânire asupra sufletului dreptului; că nici asupra porcilor nu are stăpânire vrăjmaşul, fără de îngăduinţa lui Dumnezeu.

A biruit dreptul pe împotrivă-luptătorul, precum şi Pavel pe îngerul satanei, cel care i s-a dat ca un bold, numai cu dorirea, pe care o avea întru adevăr către Dumnezeu.

Nu este biruit cineva atunci când este bolnav cu trupul, nici nu a căzut atunci când are pagube şi necazuri, ci când întru ispite se va afla neiscusit.

La Psalmul 93: „Să nu fie împreună cu tine scaunul fărădelegii"

Cel ce doreşti să te nevoieşti după porunca lui Dumnezeu, vezi să nu locuiască întru inima ta puterea diavolului.

Despre vameş şi fariseu

Începutul părăsirii omului este a se depărta pe sine de smerita cugetare. Şi cel ce a fost părăsit de Dumnezeu, va fi sugrumat, ca Saul, de duhul cel rău şi viclean.

„Iar vameşul stând departe"

Deci, dacă pofteşti viaţă dreaptă, nevoieşte-te la smerita cugetare, că fără de aceasta nu se dobândeşte.

Călătorul care pierde începutul cărării, în altă ţară se rătăceşte. Şi cel ce s-a abătut pe sine din calea celor smeriţi, nu îşi va înfige cortul său în tabăra cuvioşilor.

Deci, lucrează-ţi întru smerita cugetare toate lucrurile tale şi întru aceasta se va înălţa rodul tău la cer. Că trufia se aseamănă unui copac foarte înalt, putregăios, care din toate părţile îşi are rupte ramurile, iar cel ce s-a suit în dânsul a căzut dintru înălţime.

La Schimbarea la Faţă

„A strălucit faţa Lui ca soarele, iar hainele Lui s-au făcut albe ca lumina". A arătat că din tot trupul Lui izvora Slava Dumnezeirii Lui, şi din toate

mădularele Lui a strălucit lumina Lui. Că nu era lumina Lui ca a lui Moise, care a strălucit trupul lui dinafară întru buna cuviinţă, ci dintru Dânsul izvora Slava Dumnezeirii Lui. Şi nu a arătat tot adâncul Slavei Lui, ci numai cât a încăput măsura luminii ochilor lor.

Vedeau Proorocii pe Apostoli şi Apostolii pe Prooroci; s-au văzut acolo unii pe alţii. Începătorii Legii celei Vechi pe Începătorii Legii celei Noi. A văzut Moise cel sfânt pe Simon cel sfinţit. A văzut iconomul Tatălui, pe epitropul lui Dumnezeu. A văzut feciorelnicul cel vechi, pe feciorelnicul cel nou: Ilie pe Ioan. Cel ce s-a suit în căruţă de foc, pe cel ce a căzut pe pieptul cel de văpaie. S-a făcut muntele în chipul Bisericii, şi a unit Iisus întru Sine pe cele două aşezăminte pe care le-a primit Biserica. Ne-a făcut pe noi să cunoaştem că El este Dătătorul amândurora: unul a primit tainele Lui, iar altul a arătat Slava lucrului Său.

În acest fel a fost cuvântul privirii pentru Moise şi pentru Ilie, iar cuvintele lor grăite cu Iisus erau adevărate. Şi mulţumeau Lui că s-au împlinit cuvintele lor şi ale tuturor Proorocilor pentru venirea Lui. Îi aduceau închinăciune pentru mântuirea care a făcut-o în lume neamului omenesc şi taina pe care au zugrăvit-o, iar El cu lucrul a împlinit-o. Bucurie Proorocilor şi Apostolilor întru sinea Lui s-a pricinuit în munte! S-au bucurat Proorocii, văzând omenirea Cuvântului; s-au bucurat Apostolii, văzând Dumnezeirea lui Iisus, iar mai ales Slava Dumnezeirii Lui.

Că zice Hristos, poate către dânsul: „O, Simone, ce zici? Dacă aici vom rămâne, cuvintele Proorocilor cine le va împlini? Graiurile propovăduitorilor cine le va pecetlui? Tainele drepţilor cine le va săvârşi? Apoi: *„Străpuns-au mâinile şi picioarele Mele”*, la cine se va

împlini? *„Împărţit-au hainele Mele loruşi şi pentru cămaşa Meu au aruncat sorţi”*, cui se potriveşte? *„Dat-au spre mâncarea Mea fiere, şi spre setea Mea M-au adăpat cu oţet”*, cui se va întâmpla? *„Între cei morţi slobod”*, cine îl va adeveri, dacă vom rămâne aici? Zapisul lui Adam, cine îl va rupe? Datoria lui, cine o va plăti? Îmbrăcămintea slavei, cine i-o va da lui înapoi? Dacă aici vom rămâne, apoi cuvintele pe care ţi le-am zis cum se vor face? Cum se va zidi Biserica? Cheile împărăţiei cerurilor, cum le vei lua de la Mine? Pe cine vei lega? Pe cine vei dezlega? Dacă aici vom rămâne, toate graiurile spuse de prooroci rămân deşarte”.

A zis iarăşi: *„Să facem trei corturi”*. Simon s-a trimis să zidească Biserica în lume şi el s-a gândit să facă corturi în munte, că încă omeneşte lua aminte la Iisus şi împreună cu Moise şi cu Ilie Îl rânduia pe El. Şi îndată i-a arătat că nu are trebuinţă de cortul lui, că El era Cel care a făcut părinţilor lui cort de nor în pustie. *„Şi încă vorbind El un nor luminos i-a umbrit pe dânşii”*. Vezi, Simone, corturi fără osteneală, cort care opreşte arşiţa şi nu are întuneric, cort care străluceşte şi luminează?

Şi ucenicii minunându-se, iată s-a auzit glas din nor de la Însuşi Tatăl, zicând: *„Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care bine am voit, pe Dânsul să-L ascultaţi”*. Împreună cu glasul Tatălui, Moise s-a întors la locul său, Ilie s-a dus în ţara sa, Apostolii au căzut cu faţa la pământ şi Iisus a rămas singur. Căci glasul acela s-a împlinit peste El singur. Au fugit Proorocii şi pe ucenici i-a învăţat Tatăl, că s-a împlinit proorocia lui Moise, aceea ca să-L asculte pe Fiul. Acela, ca un rob, a pregătit cele ce i s-au poruncit. Acesta a poruncit, ca un Stăpân şi Dătător de Lege, cele ce a voit. Că pentru

aceasta i-a suit în munte pe ucenici, ca să audă de la Tatăl cine este şi al cui Fiu este.

Când i-a întrebat pe dânşii: „*Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?*”, I-au zis: „*Unii, Ilie, iar alţii Ieremia sau unul din prooroci*”. Pentru aceasta i-a suit pe dânşii în munte şi le-a arătat lor că nu este Ilie, ci Dumnezeul lui Ilie. Nici Ieremia, ci Cel ce a sfinţit pe Ieremia în pântecele maicii sale. Nici unul din prooroci, ci Domnul proorocilor. Ca ceea ce nearătat a descoperit Tatăl lui Petru, aceasta să o mărturisească şi celorlalţi, cu lucrul şi cu graiul.

Deci, i-a suit pe dânşii în munte şi le-a arătat slava Lui, mai înainte de necinstirea Lui; şi puterea Lui, mai înainte de patima Lui, ca, după ce Se va prinde şi Se va răstigni de iudei, să ştie că nu pentru neputinţă S-a răstignit, ci că El singur pe Sine S-a dat de bunăvoie pentru mântuirea lumii. I-a suit pe dânşii în munte şi le-a arătat lor Slava Dumnezeirii Sale, mai înainte de Învierea Sa, ca, după ce din morţi va învia întru Slava Dumnezeirii Sale, să ştie că nu pentru osteneala Sa a luat Slava Sa, ca un lipsit, ci era a Lui mai înainte de veci, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt. Precum a zis când venea spre patima cea de bunăvoie: „*Părinte, proslăveşte-Mă cu slava care o aveam la Tine, mai înainte de a fi lumea*”. Deci, pe Slava Dumnezeirii Sale, care era nearătată şi ascunsă întru omenirea Sa, a arătat-o Apostolilor în munte, şi pe Tatăl Îl avea împreună glăsuind şi zicând: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit*”.

Despre Naşterea Domnului

Deci, în luna ce se numeşte Xanticon (aprilie), cea luminată, a fost zămislirea Rodului Celui strălucit şi a dumnezeieştii Lumini. Atunci, alergând iute întunericul, nu a putut să întunece zămislirea cea luminoasă. Iar în luna Apelie (decembrie) s-a făcut Naşterea Luminii, care pe întunericul nostru l-a risipit. Şi în luna în care lipseşte întunericul, ne-a răsărit nouă Lumină biruitoare. Luna zămislirii Lui ne-a tâlcuit nouă închipuirea pe care Moise, prin Scripturi, a vestit-o. Şi la fel, luna naşterii Lui ne-a arătat nouă taina.

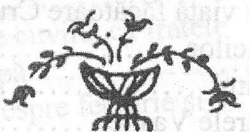
Despre aşezarea duhovnicească

În calea cea lată sunt acestea: reaua cugetare, învăluirile, lăcomia pântecelui, beţia, desfrânarea, înverşunarea, cearta, mânia, îngâmfarea, nestatornicia şi cele asemenea acestora, cărora le urmează: necredinţa, neplecarea, nesupunerea şi, mai pe urmă de toate relele, deznădăjduirea. Cel ce întru acestea se învârtoşează şi petrece, se rătăceşte din calea adevărului şi s-a făcut pricinuitor de a sa pieire.

Iar în calea cea strâmtă şi necăjită sunt acestea: liniştea, înfrânarea, întreaga înţelepciune, dragostea, răbdarea, bucuria, pacea, smerita cugetare şi cele asemenea acestora, cărora le urmează viaţa cea veşnică.

CUPRINS

Tipografia
S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L
Str. Bucium Nr. 34, Cod 700265, IAŞI
Tel: 0232-211225 Fax: 0232-211252
www.printmulticolor.ro

Acestea se întâmplă celui ce se apropie de Dumnezeu: mai întâi ispită, apoi necaz, apoi osteneală, trândăvie, goliciune, patimi, strâmtorare, defăimare, că întru acestea se arată răbdarea şi cercarea celor credincioşi. Şi întru acestea toate biruieşte cel ce s-a dat pe sine, cu toată inima, purtării de grijă a lui Dumnezeu şi rabdă voia Lui. Căci numai punerea înainte cea desăvârşită o cere de la noi Dumnezeu şi El ne va da putere şi biruinţă, după cum este scris: *„Scut este tuturor celor ce nădăjduiesc spre Dânsul"*. Şi iarăşi zice: *„Aproape este Domnul de toţi cei ce-L cheamă pe El întru adevăr. Voia celor ce se tem de El o va face şi rugăciunea lor o va auzi şi-i va mântui pe dânşii"* (Psalmul 144, 18-19).

